

పురాణములు

బసవ పురాణం

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు కృష్ణుడు

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాహుజ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు మైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

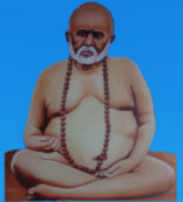

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మహర్షి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని గ్రేటర్ తెలుగు వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. దీనిద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) గ్రేటర్ తెలుగు వారి వెబ్ సైట్: www.greatertelugu.org
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి, జ్ఞాన, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో గ్రేటర్ తెలుగు వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline: 9042020123

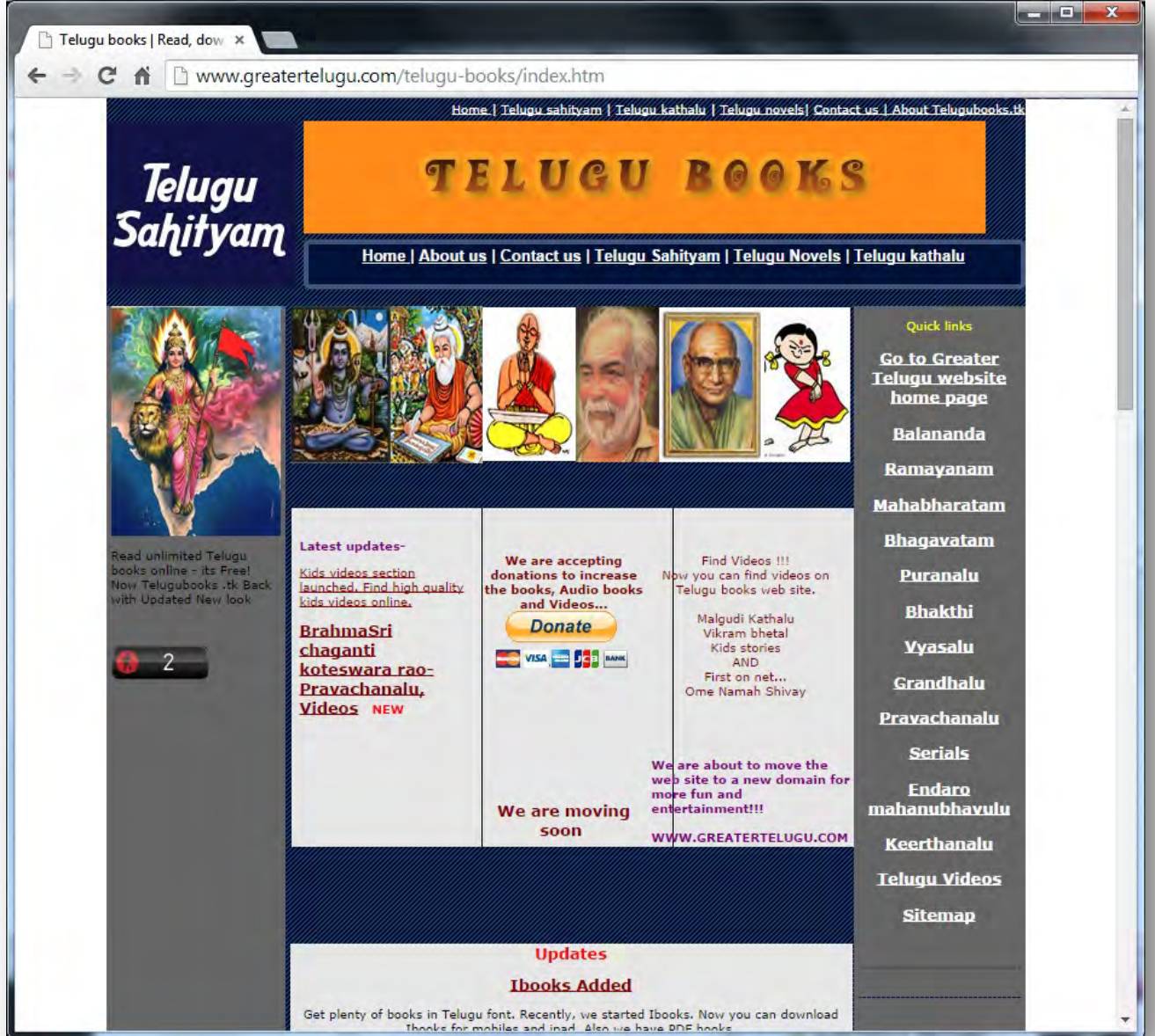
“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

గ్రేటర్ తెలుగు వారి వెబ్ సైట్:

<http://www.greatertelugu.com>

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది ఐలిప్పులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

అమ్మ

శ్రీమద్రామాయణము -
 పాదములు - ముగియించినది
 శివభక్తులచేత
 పృథ్వీరాజుచేత
 మహాతమ శ్రీమద్రామాయణము
 సమస్తమును
 అభిమానించుచున్నాను

విశ్వరూపము

అందరినీ
 శ్రీమద్రామాయణము
 అందరినీ
 శ్రీమద్రామాయణము

పండితరత్న - చిరస్మరణీయ సాహిత్యవిశారదాది

విశ్వరూపములు

శ్రీ పండిత పెద్ద మతము రామచంద్రమూర్తి వాఙ్మతము - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

"విశ్వరూపము" పుస్తకములను
 అమ్మివేయుచున్నాను

అమ్మివేయుచున్నాను

పుస్తకములను. తెల 75- 00

పుస్తకములు - 100 (1944, 1945, 1946, 1947)

విశ్వరూపము

రామాయణము (పాదములు) అమ్మివేయుచున్నాను

పుస్తకములు, తెల. 10-11.

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ

వే॥పం॥ పెద్దమఠం రాచవీరదేవర "తీర్థ" MOL. గారిని

సన్మానించిన నందర్పమున సమర్పించిన

సన్మాన ప్రశస్తి పద్య రత్నములు

- * రాజిత వీరశైవ నిజ రాష్ట్ర మహాసభ పెంపు మీరగన్
హజితరీతిలో నడుగ బావము పొంగగ ప్రేమతోడుతన్
తేజిత రాచవీర చరదేవుని మాన్యమహోత్సవంబులో
రాజిత రీతిలో రచన రమ్యముగాగ రచింతు పొందకన్॥ 1
- * ఆర్యుడు వీరయాభ్యునకు మానిత బావిని నాగమాంబకున్
శ్రీయధిరోద్ధరంబున ఉపోదయరీతి జనించినట్టియా
చార్యకులోత్తమా! తమరి జన్మ విశిష్టత చేరిపొందెడి
గార్యులపేట నొక్క ఘనగౌరవ దీప్తిని వైభవోన్నతిన్॥ 2
- * శాంతవ దీక్షనొంది శివసంపద పెంపును పొందనెంచి శ్రీ
శాంతవ సంస్కృతాభ్యసనసాధన యోగుల పుణ్యసేవలన్
సంతవ రీతిలో జరిపి శంభుని తేజము తత్వవిద్యలన్
వైభవ రీతిలో బడయు వీరుని దీక్షను సంస్తుతించెదన్॥ 3
- * "భూషణ, "కావ్యతీర్థ" ఘనప్రాభవ "జాణ" యటంచులోకముల్
భాషణ సేయగా ముదముత్తక్తి ప్రవత్తులు పెంపునొందగా
భాషల నేర్పుతల్పు నిజభాక్తిక తాత్విక పుస్తకావళి
భీషణ రీతిలో నొసఁగు పండిత పుంగవుఁ సంస్తుతించెదన్॥ 4

* లింగ కథాప్రసంగములు లింగజనంబుల దివ్యకీర్తనల్
 లింగ పురాణ సారములు లింగరహస్యములకా మహాగ్రంథి
 లింగః నీకు మానసము లభ్యము నీవెరుగంగరాని యా
 లింగ సుతత్యమేది శివరూపము నీకు ముఖ్యమారయన్॥ 5

* చూచితి శైవపండితుల చూచితి మాఝ్య కవిత్వ కర్తలన్
 చూచితి దైవ సన్నితుల చూచితి తాత్విక సిద్ధహస్తునన్
 చూచితి వేద పండితుల చూచితి ఆగమ్య పండితేంద్రులన్॥
 చూచితిగాని యేయెడల చూడ పెద్దమతేంద్రుబోలుపండితున్॥ 6

* నీ పరిపాటి ఇంతగల దీట్ట నిధంబని నిర్ణయింపగా
 నావరదైవమైన కమలాక్షుడునైన విరించియైనపా
 రోపరు యిట్లు నిన్నెరుగనోపుదు రెవ్వరు రాచపీఠ? నీ
 రూపము సర్వముగా వెలుగు రూపముగాదె తలంపనెప్పుడున్॥ 7

* పాలభాగములోని భస్మ త్రిపుండ్రముల్ భార్గవ తేజంబువ్యక్త పరువ
 అంగవస్త్రములోని కాషాయవర్ణంబు గురులింగ వైరాగ్యగుర్తుదెలువ
 హృదయ భాగములోని యాప్రాణలింగంబు జంగమసంస్కృతి
 శాడదెలువ
 మెడలోని రుద్రాక్షమాలికా భరణంబు శివలింగ-చరలింగసౌంజ్ఞతెలువ॥

* దేవదేవుని ప్రతిరూపుడేవ నీవు రాజరాజాను తలదన్నరాచపీఠ
 భర్గదేవేశ్వ్రాజోగిపేటవాస! లింగసామ్రాజ్యమేలుమారాచపీఠ॥

* భక్తులను లాలింపగ, భక్తుల నిగ్రహములెల్ల భజింపదయకా
 భక్తజనపారిజాతా! భక్తజనాధార నీకు భదుగు మళేశా॥

- * నేటి సభయందు మేమంత నేర్పుమీర! నీదు సేవలకొక్కగుర్తింపునీయ
వీరడైవుల "సాహిత్య సార్వభౌమ" అనెడు బిరుదునీయగ ముద
మారనందుకొమ్ము॥ 10

భవదీయుడు, కవిత్వకర్త

శ్రీ వత్తి మహారుద్రప్ప

జానంపేట హాడ్ నగర్ బృహన్నత

అధ్యక్షులు ఆం॥ప॥దీ॥ మహాసభ

శ్రీ లింగయ్యస్వామి M A; M.Phil

శ్రీ ఏ. జనవళింగమ్ M.A; BEd

ఉపన్యాసములు, ఉస్మానియా

కార్యదర్శి ఆం.ప్ర. వీ.మహాసభ

పెళ్ళవిద్యాలయాంతర్గత నై జాంక్షికాశాల.

విషయానంతరంగిక

ప్రథమాశ్వాసము

1.	కృతిపతి వర్ణనము		5
2.	కవివంశానుక్రమము		10
3.	షష్ఠ్యంతములు		16
4.	కథాప్రారంభము		17
5.	నందికేశ్వరుని చరిత్ర		19
6.	మండంగి మోదిరాజు కథ		23
7.	మాదమాంబ నందితోము సోచుట		30
8.	మాదమాంబ నందీశ్వరుని ప్రసాదమును పొందుట		32
9.	మాదమాంబ గర్భమును చాల్చుట		32
10.	మాదమాంబను స్వచ్ఛందము నంది నామార్కమునకు పంపింపుట		35
11.	శ్రీ బసవసారవట్టుము		37
12.	బసవేశ్వరుడు తనకయసము అనుకొనుట		49
13.	బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము		45
14.	బసవేశ్వరుండు నిజుని కన్నవార్యులను పంపింపుట		49

ద్వితీయాశ్వాసము

15.	బిజ్జగుడు బసవన్నను బిల్వోంపుట		55
16.	బసవేశ్వరుడిని గజారూపునియని పిలువఁజేయుట దోడ్కొనివచ్చుట		57
17.	శ్రీ బసవేశ్వరుని బిల్వోంపుట		61
18.	గౌరిదేవి హరగణంబును పంపింపుట		72

19.	బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు సల్లమప్రభును స్తుతించుట		76
19.	దొంగలు పంగక యలను లింగాలుగాగట్టుకొనివచ్చుట		77
20.	కుంచము శివాలయమగుట		78
21.	భక్తులు ఈశ్వరుని ప్రభావములను జూపుట		79
22.	జొన్నలరాశి ముత్యములగుట		80
23.	మొరటద వంకయ్యగారికథ		81
24.	సంగమేశ్వరుడు మాయవేషంబున బసవేశ్వరుని మూడవగన్ను వేడుట		82
25.	బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరుడు ఈశ్వరుని ప్రభావంబును జూపుట		86
26.	సిద్ధరామ కృతియను భక్తునిప్రభావము		88

తృతీయాశ్వాసము

27.	బసవని త్యాగము నోర్యక తోడిమంతులు రాజునకు దెల్పుట	...	98
28.	విటజంగముడు తన ఉంపుడుగ తై ప్రేరితుడై బసవని భార్య గట్టెడు వట్టుపుట్టంబునడుగుట		101
29.	సూర్యాస్తమయ వర్ణనము		104
30.	ముగ్ధ సంగయ్యగారి కథ		105
31.	చన్న బసవణ్ణ బసవణ్ణకు చెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ	...	116
32.	నక్కనయనాదుకథ		119
33.	బెజ్జమహాదేవి కథ		121
34.	కొడగూచికథ		128
35.	దీపదకీయారునికథ		134
36.	నాట్యనమిత్రాండిగారికథ		139
37.	సకలేశ్వర మారిరాజుకథ		163

చతుర్థాశ్వాసము

38.	మడిపాళ మాచయ్యకథ		188
39.	ఇరవత్తుని కథ		192
40.	బాహురి బ్రహ్మయ్యగారి కథ		196
41.	బిజ్జలరాజు మాచయ్యగారిని శరణుజొచ్చుట		199
42.	శంకరతానీమయ్య కథ		204
43.	దేవరదానీమయ్య చూడవచ్చుట		205
44.	నిమ్మవ్య కథ	...	211
45.	సిరియాళుని కథ		212
46.	నరసింగనయనారుకథ		225
47.	హలాయుధుని కథ		227
48.	మిరమిందని కథ		237
49.	బాబుని కథ		246
50.	కరికాలచోడరాజు కథ		247
51.	ఏణమూర్తిగారి కథ		249
52.	కడవలనంది కథ		250
53.	గుగ్గళకళయారి కథ		251
54.	ఆరిపాలుని కథ		251
55.	అడిభర్తనయనారు కథ		253
56.	ఏణాదినాథుని కథ		254
57.	చేదివల్లభునికథ		
58.	కనయారునిచోడనికథ		256
59.	కలియంబనయనారి కథ		256
60.	ఇరువదాండి కథ		257
61.	దంగుళిమారయకథ	.. .	258
62.	గణపాలుని కథ		258
63.	కుమ్మరి గుండయ్య కథ		259
64.	పూసలనయనారు కథ		261

పంచమాశ్వాసము

65.	కిన్నరి బ్రహ్మయ్య కథ		265
66.	కలకేతబ్రహ్మయ్య కథ		280
67.	మోళిగి మారయ్యకథ		285
68.	కన్నద బ్రహ్మయ్యగారి కథ		291
69.	ముసిడి చౌడయ్యగారికథ		297
70.	సురియ చామండయ్యగారి కథ		310
71.	తెలుగు జొమ్మయ్యగారి కథ		314

షష్ఠాశ్వాసము

72.	ఏకాంతరామయ్య కథ		322
73.	తిరునావురక్కసి కథ		327
74.	జరువదండారి కథ		329
75.	పిళ్ళనయనారునకు పార్వతి పాలిచ్చినకథ		330
76.	నిడుమారుని కథ		338
77.	సాంఖ్యతొండుని కథ		342
78.	కోపిరు బ్రహ్మయ్య కథ		344
79.	దేవరదాసిమయ్య కథ		345
80.	నాచిదేవయ్య కథ		357
81.	సోమన్న కథ		358
82.	వైజకవ్య కథ		360
83.	దిరికవ్య కథ	...	365
84.	సొడ్డలదేవ బాచనయనారుకథ		370
85.	పీరశంకరయ్య కథ		379
86.	శివలెంక మంజయ్యకథ		380

సప్తమాశ్వాసము

87.	శివనాగమయ్యగారి కథ		399
88.	కల్లిదేవయ్య కథ		403
89.	విబ్బనాచయ్య కథ		409
90.	ఉద్భటయ్యని కథ		422
91.	డోహర కక్కయ్యకథ		426
92.	గుడ్డప్ప కథ		433
93.	కళ్ళాణపురిపక్షులు విజ్జలరాజు సభకుం బోవుట		439
94.	బోయలు ప్రసాదరాగం విమ్మనుట		442
95.	జగదేపుని కథ		458
96.	ఏలేశ్వర కేతయకథ		460
97.	సవరదనాచయ్య కథ		465

పీఠిక

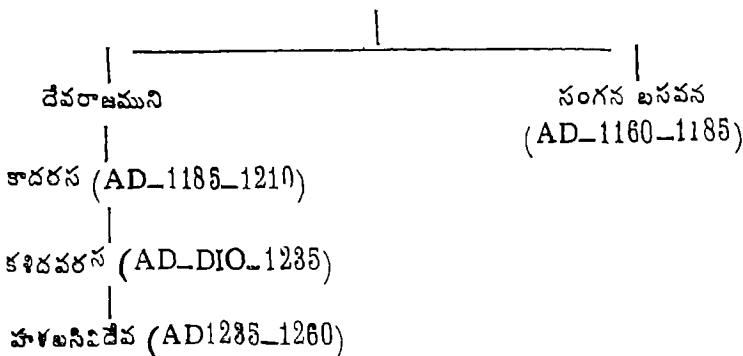
బసవ పురాణమును మొట్టమొదటవాఙ్మయ ప్రపంచమున ప్రకాశ పరచినది బాబ్టోదారకులగు చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌను దొరగారు. జంగమ వాఙ్మయము యొక్క స్వరూప స్వభావములను చరిత్రను మొదట పరిశోధకులకు అంగమున పాశ్చాత్య పండితులకు దెల్పినది బ్రౌను దొరగారే!

వీరశైవ మతమునకు ఆధార భూతమగు కన్నడదేశమునందు వీరశైవ వాఙ్మయ పరిశోధకులందరికి మార్గదర్శకత్వమైనవాడు బ్రౌను దొరయే. వీరశైవ మత స్వరూపమును చక్కగా జీర్ణించుకొని, వ్రాసిన గ్రంథములే ఇతరులందరికి ప్రామాణికములైనవి.

13వ శతాబ్దంలో ప్రథమించిన శ్రీపాల్కురికి గ్రంథమును తర్వాత 15-16 వ శతాబ్దిలోను, శ్రీనాథుడు, పిడుపర్తి సోమనాథ కవి పుంగవులు ప్రచారము గావించిరి. 20 వ శతాబ్దిలోని గ్రంథములను వ్యాప్తిలోకి తెచ్చినది శ్రీ కాళినాథుని నాగేశ్వరరావుగారు. వీరు ముద్రించిన బసవ పురాణము నకు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర పండితులైన శ్రీ బండారు తమ్మయ్యగారు విస్తృతమైన పీఠిక వ్రాసారు. కాని వీరి పీఠికలో బ్రౌనుదొరగారి పేర త్రకపోవడం విచారకరము ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయమునందు గల ప్రతులు :- బ్రౌను దొర వారి ప్రతులు. D. 964-65-68-69, 70.

బసవని కాలము

మాదిరాజు

క్రి. శీ. 1160-118 ప్రాంతముననున్నట్లు నిశ్చితముగా దేలియుచున్నది.

శ్రీశైల పుణ్యక్షేత్రము, ద్రవిడాండ్ర, కర్ణాటక. మహారాష్ట్ర ప్రదేశములకు సంగమము వందిదగుటవలన నీ తెలుగు భసవ పురాణము అంద్రే తరలను బహుగా నాకర్షించినది. ప్రధానముగా కర్ణాటకకు తమ దేశమున జన్మించి తమ బాషయందే పీఠశైవ మతమును ప్రవర్తింప జేసిన బసవని చరిత్ర తెలుగులో పురాణ రూపమున మారినిది. క్రీ. శ. 1369 వ సం॥మున దీనిని బామిని షట్పదీ వృత్తములలో భీమకవి రచించెను భీమకవి బసవ పురాణ పరివర్తనము తరువాత కర్ణాటక వాఙ్మయము పీఠశైవ వాఙ్మయముగా పరిణమింప జేసినది.

బసవని—మత సాంప్రదాయములు

అనాదిగా ధక్షిణ దేశమున నెలకొని యున్న పీఠశైవ మతమునకు 12వ శతాబ్దిలో బసవన్న ఒక వినూతన కాంతిని లేపదీసి సామాన్య ప్రజలలో ఒక నూతనోత్సాహమును ప్రేరేపించెను. శివభక్తి ప్రబోధమును గావించి పీఠమాహేశ్వరాచార సాంప్రదాయమును ప్రతిపాదించి పీఠశైవ మతమునకు నూతన సంస్కరణలను గావించి ప్రజల హృదయములను త్వరలో చూర గొనెను. సామ్యవాదమును బలపరచి సర్వమతముల వారికిండు ఉచ్చస్థానమును గల్పించెను. సకలమానవుల “కళ్యాణమున ఫెషించు మా కూడల సంగమ దేవుడని” చాడెను. కనుకనే వీరి ప్రచార ప్రభావమునకులొనై సమస్త మతముల వారు శివదీక్ష సంస్కారమును బడసి శివభక్తులైరి. శ్రీ పురుషులకు సమాన హక్కులను ప్రతిపాదించి, శివానుభవ మంటవమను నొక దానిని నెలకొల్పి, శ్రీమదల్లమ ప్రభువుల వారి అధ్యక్షతన ప్రతినిత్యము శివానుభవ గోష్ఠిని చర్చించెవారు.

సమాజోద్ధరణమునకై జంగములను చేరదీసి వారికో ఉచిత గౌరవ స్థానము నొసగి ధర్మ ప్రచారమును వారిద్వారా జేయించెను. వారిని దస ప్రాణముగా నెంచి వారికి సకల సౌకర్యములను గల్పించెను. వేయేలనిత్యము జంగమార్చన లేనిదే తాను ప్రసాదమును సేవించేవాడుగాడు. కనుకనేనిత్యము ఒకటక్ష 99 వేల మంది జంగములకు అహార పానీయాలలో పోషించేవాడు.

"కాయకమే కైలాసమని" చాటిచెప్పి వారివారి వృత్తులను బ్రోత్సహించెను. కావున త్వరలో భారతదేశమున వారి పేరు ప్రసిద్ధిగాంచినది. వీరి కంటెను పూర్వమే పంచాచార్యులు వీరశైవ ధర్మమును స్థాపించి దానిని నలు వైపులకు వ్యాపింపచేసి యుండిరి. కాని అది కొన్నాళ్ళకు క్షీణదశను పొందగా తదుపరి బసవేశ్వరుడుజన్మించి మరల ఆధర్మమునేవిరివిగా వ్యాపింపజేశాడు. పంచాచార్యుల పంచ పీఠములు నేటికిని సుస్థిరముగా నున్నవి. ఈ పీఠములు నేటికిని, శ్రీశైలములో సూర్యసింహాసనము శ్రీపండితారాధ్యులవారిది, కాశీలో జ్ఞానపీఠము జ॥ శ్రీవిశ్వేశ్వర శివాచార్యులది. శ్రీమరుకారాధ్యపీఠము ఉజ్జయిని కేదారము హిమాలయాల్లో వైరాగ్యపీఠము బాళహళిలో శ్రీజగద్గురు రేణుకాచార్యులవారి వీర సింహాసనములు మున్నగున్నవిగలవువాటికి సంబంధించిన జగద్గురుపంచాచార్యులున్నారు. ఈపీఠములకు అక్కరు, బాబరు, ఔరంగజేబు, షాజహాను. కాశీరాజుమున్నగువారు దానములోసగిన తామ్ర శాసనములు నేటికిని వారికడ గలవు. ఈ పీఠాధిపతులు పూర్వకాలమున వైదిక ధర్మము ననుసరించినట్లు వారు రచించిన వీరశైవ ఛార్మిక గ్రంథములు సంస్కృత భాషలో నేటికి చాటిచెప్పుచున్నవి. వీరశైవ ధర్మమునకు 28 శైవాగమములే మూలాధారములు. ప్రబలమైన ప్రమాణ గ్రంథములు కూడా ఉన్నవి. వీరశైవ సిద్ధాంత సిఖామణి, (ఇది సర్వాగమముల సారము వంటిది) శ్రీకర భాష్యము, సిద్ధాంత శిరోమణి, వీరశైవాచార ప్రదీపిక, వీరశైవ సదాచార సంగ్రహము, లింగదారణచంద్రిక, సందీప్తరాగమము మొదలగునవి కలవు. వీరశైవ రత్నాకరము, సీతలత భాష్యము, అఙ్గవాదకోలాహలము, జగద్గురు శ్రీరేణుకాచార్యులవారిగీత, శతకత్రయము, శివానుభవ సూత్రము, బసవ వచనములు, శివశరణుల వచనవాఙ్మయము, వృషాధిప శతకము, చెన్నమల్లు సీసములు, బసవరాజ దేవరగర శె, నిజగుణారాధ తత్వములు మున్నగు ననేక గ్రంథాలు కన్నడ-తెలుగు-సంస్కృతము మహారాష్ట్ర భాషలలో నవి విపులముగా వీరశైవ ధర్మమును ప్రతిపాదించుచున్నవి.

కావున వీరశైవ ధర్మాభిమానులందరు తమ పూర్వీకులెంతో శ్రమ కోర్చి తమతమ అనుభవాలతో ఆచరించి చూపి వ్రాసిన ప్రాచీన గ్రంథములను ఋషసార సమగ్రముగా ఘట్టముగా జదివి మన వీరశైవ ధర్మమును చిర

స్థాయిగానుండుటకు పృథ్విపరచుటేగాకుండ “స్వయంతరతి ఆకాశ తారయతి,
అనునూక్తిమేరకు తానొక్కడే తరించుటేగాకుండ ప్రచార సాధనములతో
జలదులను తప్పక తరింపజేస్తారని మనవి జేయుచున్నాను.

పూర్వముకిచ్చాయదశలో నున్నపుడు సర్వమతములపాతాళానినార్చింపఁబడి
ప్రకాండ పండితులు శ్రీ పాలుకొడి సోమనాథునివంటి పండితులను గూడ
పీర్చినదాదృశములొకటి ప్రవేశించారు. నేడు కొందరు మన సేవకై వధర్మ
తత్వముయొక్క నిజస్వరూపమును అతి సూక్ష్మ తత్వములను దెల్పి చారితో
దెలిసికొనుకుందానే జలరసతములలో ప్రవేశించుచున్నామి. ఇది మహాఘోర
మైన అవచారమనక తప్పదు. దీనిని పీర్చి వాటిమానులెవ్వరును నహించరు.

ఇట్లు—మధుసూదనదేయుడు

పి. ఎం. ప్రభులింగచేపర M A. M Phil (S.I)

ఆత్మనివేదన

ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్యం సంస్కృతులను నేటి తరమువారు గాని, అతవా ముందుతరమువారుగాని, విస్మరించకుండా ఉండుటకై నేను నా యథాశక్తి స్ఫూర్తిత డబ్బును వెచ్చించి వీరశైవ ధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ఉడుతాభక్తితో కృషి చేయుచున్నాడను. ఈ విషయమై నేను ప్రాచీన గ్రంథరచన మరియు నాటి ముద్రణకుగాను ఆర్థిక సహాయముగా అన్యుల నెవరిని ఆర్థించలేదు. సుమారు కొన్నివేల ధనమును వీరశైవధర్మ ప్రచారము సకుగాను అభిమానప్రేరితుడనై వెచ్చించాను.

‘దాతా భోక్తా స్వయం శివః’ అను సూక్తిమేరకు నాకు శివుడనుగ్రహించి సంతతితోనే ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య - గ్రంథముల ముద్రణములకు బూచుకున్నాను. ప్రపథమంలో ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఉపన్యాసకుడిగా నుండగానే “వీరశైవ ధర్మమును” పత్రికను 10 సం॥లు (1974 అక్టోబర్ నుండి 1984 సెప్టెంబర్ వరకు) నిరాటంకంగా నిర్వహించాను. ఆ తరువాత గ్రంథ ముద్రణకు బూచుకొని యింతవరకు 1. వీరశైవధర్మ భావగీతికలు. 2. ఇష్టలింగార్చనావిధిః 3. రత్నత్రయము 4. నేనెవరు? 5. ప్రాచీన వీర శైవము 6. వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము 7. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి చరితామృతము 8. జగద్గురు పంచాచార్యులసంక్షిప్త పరిచయము 9. బసవేశ్వరుని తత్వములు 10. వ.హాజ్ఞానిచెన్నబసవన్న మొ॥గుగ్రంథములను మరియు 11. అల్లమప్రభు విజయము 12. వీర విరాగిణి అక్కమహాదేవి. 13. ప్రతిజ్ఞా పూర్తిమున్నగుదినన్న నాటికలు, 14. వీరశైవస్వయం పురోహితము 15. షష్టి పూర్వోత్సవ సంచిక 16. అమృతోత్సవ సంచిక 17. స్వీయచరిత్ర II & III భాగాలు ఇవేగాకుండముద్రణకు నోచుకోని వీరశైవ ధర్మగ్రంథ వ్రాత గ్రంథములున్నవి. శ్రీశైలప్రథ - కన్నడపత్రికా, సావధాన, పంచాచార్య ప్రథ తెలుగు వీరశైవ దర్పణము ఇత్యాది పత్రికలలో కొన్ని లేఖలను ప్రకటించినాను. వీరశైవ ధర్మ వైజ్ఞానిక వ్యాసములను, అంతేగాకుండా అకాశవాణి దూరదర్శనిలోను సంస్కృతమున అమరవాణిలోను సిద్ధాంత శిఖామణిని గురించి మరియు కన్నడమున బసవేశ్వర వచన వాఙ్మయమును గురించియు

"కళ్యాణ క్రాంతియను" చిన్న గ్రామాను (నాటిక) వ్రాసియు ప్రసంగించుచు మైనవి, నేటికి గూడా ఆవకాశమును బురస్కరించుకొని వీరశైవ-భర్తృమును గురించి ఆకాశవాణిలో ప్రసంగించుచున్నాను.

ఇదే విధముగా అతీవ ప్రాచీన గ్రంథమైన శ్రీ పిడువర్తి సోమనాథకవి ప్రణీతంబైన బసవ పురాణమును పద్య ప్రబంధమును 1884 సం॥ములో మద్రాసు వీరశైవ సమాజము వారు ముద్రించిన దానిని పునఃపరిష్కరించి కఠిణార్థములతో మరల ముద్రించి 1994 మే నెల 12 వ తేదీన శ్రీ బసవ జయంత్యుత్సవ సందర్భములో శ్రీ మాడపుబోంతప్పగారి యధ్యక్షతన శ్రీ వీరన్న గుట్టపై ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ వీరశైవ సమాజమువారు జరిపిన కార్యక్రమములో ఈ పునర్ముద్రిత బసవ పురాణమును శ్రీ లింగయ్య స్వామి జానంపేట బృహన్నదాధ్యక్షులు M.A. M. Phill గారు ఆవిష్కరించారు.

కావున వీర శైవులందరు భక్తిశ్రద్ధలు గలవారై దీనిని అధిమానముతో గాని పఠిస్తారని ఆశించుచున్నాను. దీనినే కాకుండా మొదలు పేర్కొనిన వీరశైవ గ్రంథములను గాని వీరశైవ సాహిత్య సాంస్కృతిక ప్రచారముతో సహకరించి మమ్మల్ని ప్రోత్సహించగలరని మనవి జేయుచున్నాను. ఈ ముద్రణలో ఏవైనా ముద్రారాక్షసములు దొరలినచో పఠితులు వాటిని సూచించిన యెడల పునర్ముద్రణలో వాటిని సవరించుకొనుటకు బ్రయత్నించుచుండు గాక.

నా యొనర్చిన సాహిత్య సేవ ఇట్లుండగా ఇక సాంస్కృతికముగా దానిని పూర్వపు వీరశైవ సంస్కృతిని స్థిరముగా నిల్పుటకై నా యోషకకౌలది కృషి సేయబడినది. మెదక్ జిల్లా అందోలు తాలూకా అంతర్గతమైన టోగిపేట నగరమందు పూర్వము నుండి ప్రఖ్యాతి నార్జించిన మదీయ వంశ పరంపరా గతంబైనట్టి పెద్ద మఠమును గూడా అత్యంత జీర్ణావస్థలో నున్న దానికై రెబ్బదివేల ధనరాసిని వెచ్చించి పునరుద్ధరించాను. ఇది నా స్వార్థము నాశించి నిర్మించినది కాదు. కేవలము వీరశైవ ధర్మ సంస్కృతి బొత్తిగా నుపేసి పోకుండా స్థిరముగా నిల్చే ఉద్దేశ్యముతో దీని నుద్ధరించాను. ఏలనన వీర శైవ సంస్కృతి ప్రచారమునకు ఇట్టి మఠములే మూలాధారములైయున్నవి. ఈ వాస్తవ విషయము నెరింగిన వేను దానిని సుద్ధరించడం జరిగినది. అందులో

స్థానిక వీరశైవ సమాజమువారు వీరశైవ దార్మిక కార్యక్రమములను సతతము
ఇందులోనే విర్వహించుకొనుచున్నారు. అందొక శివు బాలబాలికల పాతకాల
(అంగన్ వాడి) గూడా నిర్వహించబడుచున్నది. ఆ మఠముకు శోభను గూర్చు
టకై జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి విగ్రహమునుగూడ ప్రతిష్ఠింపజేశాను.
తన్మరణి కారి నైన నేనువల్లవృక్షేదో ఒక కార్యక్రమములను శివానుభవ గోష్ఠి-
సభలు సమావేశములను నెరపుతుంటాను. మరియు ప్రతియేటా శ్రీ విసవేశ్వర
జయంతి, జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి జయంతి, పురాణ ప్రవచనము,
గణారాధన ఇత్యాదిసాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంటాను. ఏలనన
తనువులు కాశ్యతమైనవికావు కావున ఇట్టి వీరశైవ సత్కార్యములకై నా
సౌంత్యార్థిత ధనమును వెచ్చించుచున్నాను దీని నాదర్శముగా నిడుకొని
మిగతా వీరశైవధర్మాభిమానులు నిస్వార్థముతో తమ తమ సున-ధనములను
ఇట్టి సత్కార్యములకు నియోగించి పునీత చరిత్రలు, యశోనిధులు కాగలరని
ఆశించుచున్నాను.

ఇట్లు - గ్రంథప్రకాశకులు

నే॥ పం॥ రావవీరదేవర (పీఠ) M.O.L. HYD

ఇం నె. 3.3.139, కాచిగూడ, హైదరాబాదు

నేహ్రూ హైస్కూలువద్ద, 500027

శ్రీరస్తు

బసవ పురాణము

పీఠిక

శ్రీ మల్లికార్జునం దేవం చిద్వనం సురవందితమ్,
జ్ఞానదం సర్వభక్తానాం గుణాతీత ముపాస్మహే॥

మునియాచనయాశివాజ్ఞయా
శివభక్తుద్ధరణార్థమాగతం
వృషరాజషరావతారతా
మహితం శ్రీ బసవేశ్వరంభజే॥

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనాదికము

శ్రీభనీతత్రిపుండ్రకవరీతవిశంకటపాలు జాటజూ
టిభరదారు నిర్మలవటివటలావృతదేహు నక్షమా
లావరణాఖిలాంగు బసవాక్షతపాదపవిత్రవత్సరః జి
చ్చోభితచిత్తుః బాల్కురికిసోమయ దేశికుః బ్రస్తుతించెదన్॥

1

చ॥ సకలము నిష్కళంబు నయి సంభవముఖ్యజగత్ప్రపంచసా
క్షికము నసాక్షికంబు నయి జీవభిదాదివిభేదభావనా
త్మకమునుబోలె నజ్ఞులకుఁ దాఁ గనుపట్టుదుఁ దత్త్వదృష్టికిఁ
సకలముఁ దానయై వెలుఁగు శాంభవలింగముఁ బ్రస్తుతించెదన్॥

2

ఉ॥ దక్షమఖిక్షయీకరణదక్షిణరక్షణదోర్మగుండు శీ
తక్షితిభృతృతానయనతామరసోత్సవకారివైకముం
దక్షయః దక్షరుండు జగదాద్యుఁ డభేద్యుఁడూ సత్కృపారసాం
బూషితదృష్టి వీరోరకుం డానఁగుఁ మదభీష్మితార్థముల్॥

3

చ॥ ప్రసవశరాసనాంతకునిపంపున మున్నవతార మొంది శ్రీ
 బసవపురాణసంకథితబక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై
 వసుమతి పీఠశైవ మభివర్ధన మొండగఁ జేసినట్టి మా
 బసవనమంత్రి గొల్తు భవబంధురసిందువు దాటఁ గోరుమన్॥ 4

చ॥ విమలవిచారులఁ తువనవిభుతవీరుల నత్యుదారులఁ
 శమనమదావహారుల వశంవదదేహమనఃప్రదారులఁ
 హిమగిరిదీరులఁ బ్రళయహేలవిహారుల నాగహారులం
 బ్రహ్మధకుమారులం గొలుతు భక్తి బద్ధార్థరసజ్ఞత్వార్థినై॥ 5

కా॥ ఆశం బాసి విరక్తులై మొదల మోక్షపేక్ష దేశాంతరం
 బాశాంతంబుగఁ జేసి స్వానుభవశాస్త్రార్థోక్తులం దాత్మిక
 ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముం దెలిసిలఁ రాజీలు నాపుట్టికాఁ
 తేకశ్రీగురుశిష్యుఁ జెన్నబసవాదీశుం బ్రశంసించెదన్॥ 6

మ॥ న్మయమాయాదివికారదూరు శివపూజామాతులు మాతులుం
 ద్రియసంభాషణభూషణుఁ షడరిబీభిద్భావుకుం భావుకుఁ
 దయ నన్నక్షరదమఁ జేసినమహాధన్యాత్ములఁ భక్తితో
 నయగారవ్యయగారు పొల్కురికిసోమరాధ్యులం గొల్చెదన్॥ 7

ఉ॥ హృద్గతమోహంబంధననికృతనశాలి విశాలబుద్ధ నా
 పద్గహనానరీభవదపారకృపాకరు ముక్త్యవాప్తికై
 మద్గురువర్యునిఁ సుజనమానితచర్యునహార్యదైర్యునిఁ
 సద్గురుపాత్రుఁ బిద్మజితకాసను సోమయదేవుఁ గొల్చెదన్॥ 8

కా॥ శ్రీమద్దేవయదేశికేంద్రతనయుఁ శిష్యావశీరక్షణ
 ప్రేమాధ్యార్థిద్ధృమనస్కు నంబునిధిగంధీరుం దపోవిఘ్నకృ
 త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రు బుధలోకస్తోత్రపాత్రుఁ గుణ
 స్తోముఁ శ్రీపీఠపర్తివాసు బసవేశుం గొల్తు వాక్కుధికి॥ 9

చ॥ సుకవులకన్న మున్నయవిశుద్ధుల దుష్కవులం బ్రళంస నే
 యక మనవా రెఱుంగ కయినట్టి భువిఁ గవి గావ టండ్రు త
 త్సుకవులు తప్ప గాంచియును దోరుక వారిది దవ్య నాక యొ
 కగతిఁ దప్పసేంపు యవి యొప్పులుగాఁ గయికొండ్రు గావున॥ 10

శ్రీసాంబనదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమల్లికార్జునందేవం చిద్వసంసురవందితం।
జ్ఞానదంసర్వభక్తానాం గుణాతీతముపాస్మహే॥

1

ఉ॥ శ్రీభసితత్రిపుండ్ర కపరీతవిశంకటఫాలుజాటజూ।
టీభర దారునిర్మల పటిపటలావృతదేహునక్షమా।
లాభరణాభిలాంగు బసవాక్షర పాదపవిత్రవక్త్రుజి।
చోభితచిత్తుపాల్కురికి సోమయదేశికు బ్రస్తుతించెదఁ॥

2

చ॥ సకలమునిష్కృతంబు సయిసంభవ ముఖ్యజగత్ప్రపంచసా।
క్షికమునసాక్షికంబునయి జీవభదాది విభేదభావనా।
తృకమునుబోలెనజ్ఞులకు దాగనుపట్టుచుతత్వదృష్టికిదా।
సకలముదానయై వెలుగు శాంభవలింగముబ్రస్తుతించెదఁ॥

3

ఉ॥ దక్షమఖక్షయీకరణ దక్షిణరక్షిణదోర్భ్యగుండుశీ।
తక్షితిభృచ్చుతాసయస తాక్షిరసోత్సవకారిచక్రిముం।
దక్షయుదక్షరుండు జగదాద్యుదభేద్యుడు సప్త్రుపారసాం।
బుక్షితదృష్టిర శరభుండాసగుణ మదభీష్మితాదృశముల్ ॥

4

చ॥ ప్రసవకరాససాంతకుని బంపునమున్నపతారమొందిశ్రీ।
బసవపురాణసంకథిత భక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై।
వసుమతివీర శైవ మభివర్ధనమొందగజీసినట్టిమా।
బసవనమంత్రిగొల్తు భవబంధురసిందువు దాటగోరుచుఁ॥

5

చ॥ విమలవిచారులఁ భువన విశ్రుతవీరులనత్యుదారులఁ
శమనవదాపహారులవశంవదదేహునున వ్రచారులఁ
హిమగిరిధీరులఁబ్రశయ హేలవిహారులనాగహారులం
బ్రమధకుమారులం గొలుతు భ క్తివదాధఁ రసజ్ఞతార్థిఁనై ॥ 6

శా॥ ఆశంబాసివిరక్తులై మొదల మోక్షపేక్షదేశాంతరం
బాశాంతంబుగ జేసి స్వానుభవ శాస్త్రార్థోక్తులందాత్మిక
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముందెలిసిలఁ రాజిల్లునాపుట్టశాం
తేశశ్రీగురుశిష్యులెన్నబసవా ధీశంబ్రశంసిం చెదఁ ॥ 7

మ॥ నృయమాయాదివికారదురుశివ పూజామాతులుఁ మాతులుం
బ్రయిసంభాషణభూషణుంషడరిబీ భిద్భావుకుంభావుకుఁ
దయనన్నక్షరదక్షుజేసినమహా ధన్యాత్ములఁ భ క్తితో
నయగారప్రయగారుబాల్కురికి సోమరాద్కులం గొల్చెదఁ ॥ 8

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధన నికృంతనశాలివిశాలబుద్ధినా
పద్గహనానలీబవదపారకృపాకరుము క్త్యవాప్తికై
మద్గురువర్యునిఁ సుజన మానితచర్యునహార్యదై ర్యునిఁ
సద్గురుపాత్రుబిడ్చరతి శాసనుసోమయదేవుగొల్చెదఁ ॥ 9

శా॥ శ్రీమద్దేవయ దేశికేంద్రతనయుఁ శిష్యావశీరక్షణా
ప్రేమద్రాగ్ధృ మనస్కునంబునిధి గంభీరుందపోవిఘ్నకృ
త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రుబుధ తోకస్తోత్రపాత్రుఁగుణా
స్తోమున్ శ్రీపిడుపతిఁ వాసుబసవేశం గొల్తువాక్కుద్ధికిఁ ॥ 10

చ॥ సుకపులకన్నమున్నయపిశుద్ధులడుష్కపులంబ్రశంస సే
యకమనవారెరుంగకయినట్లభువిఁ నవిగావటందృఢ
త్సుకపులుతప్పుగాంచియును దోలుకపారిరిదవ్వనాకయొ
క్కొకగతితప్పు నేర్చియవి యొప్పులుగాగయి కొంద్రుగావునఁ ॥ 11

వ॥ ఇట్లు గురులింగజంగమ ప్రశంసయుంగుకవి నిరాకరణంబును సుకవి
సత్కారంబునుంగావించి సంచిత సరసాథశబ్ద బంధబంధురంబుగా
నొక్క మహాప్రబంధంభేను సందానంబుసేయ నుద్యోగించియున్న
సమయంబున. 12

సీ॥ తనకల్మిబుధదీనతాద్రికిదంభోళి తనబల్మిషద్రీవుద్వాంతహేళి
తనమూర్తిశిష్య హృద్వనవసంతస్పూర్తి తనకీర్తిదశదిశాంతాప్రపూర్తి
తనదాంతిసంతతా ధ్వస్తాక్షవిబ్రాంతి తనకాంతిరోషపద్మముఖదంతి
తనచిత్తమీశ్వరార్చవిధాయ త్రంబుతసవి త్రమార్యలోకనుతచిత్తంబు॥ 13

తే॥ మనుచుగొనియాడ వహికెక్కినట్టిమనుడు
దేవనార్యునినెయ్యంపుదేవియైన
మల్లమాదేవిపుత్రుడామ్నాయవేది
భవ్యగుణహారిపిడుప ర్తిబసవశౌరి॥ 14

క॥ సనునొకనాదాత్మాంక
స్థునిగనుగొనిపాలకురికిసోమేశుసే
రనుబసవపురాణమువ
ద్యనిబద్ధత వెలయజేయ దలచితినిసుతా॥ 15

మ॥ అదివేదాగ మసౌరసంగ్రహము సత్యజ్ఞానసంపాదితం
బదిరుద్రాదిమహాపు రాతనకదా వ్యాప్తంబుపాపావహం
బదిసద్భక్తివివృద్ధికారణము ముక్త్యాహనమట్లానునీ
వదిచెప్పందగుబద్ధకావ్యముగరావ్యప్రజ్ఞ సేవ్యంబుగదా॥ 16

క॥ ఆకృతిసోమేశుడుదా
నైకావింపడుహృదీబడామ్నాయవహీ
నీకోత్తతక్తిసుగతిసీ
జీకానిబోమింపనిట్లుజేసెదాద్వివదల్ ॥ 17

క॥ ఆవేదాధామద్వివదలు॥
 నీవివృదువద్యములుగనిర్మించినభ॥
 క్తావతిమెచ్చుకొనివకవు॥
 లీవిధమంగీకరించురిష్టముమాకుక॥ 18

ఆ॥ సోముడేమిచెప్పెసోమే శుద్ధివదలే
 బెట్టివద్యములుగబెనచనందు॥
 నన్యులనగవలదునాయయ్యశిష్యుల
 మగుటమనకుచెల్లునవియునిలువ॥ 19

సీ॥ విరచించెజైమినివేదపాదస్తవం బొకపాదమునవేరయుక్తినిలిపి
 హరతక్తివైదికంబనిశృతులిడిచెప్పె ప్రతిభసోమేశుడారాధ్యచరిక॥
 సరవిశ్రీనాడుడాచరితవద్యప్రంధముసేనెద్వివదలుతరుచునిలిపి
 యాతండుపద్యకావ్యము సేనెనైషధమంచితహర్షవాక్యములబెట్టి॥ 20

తే॥ సోమగురువాక్యములబెట్టిభీమసుకవి
 గరిమెబసవపురాణంబుగణనజేసె॥
 గానపూర్వకావ్యముచేరగతిరచిందు
 వారికాదికావ్యోక్తులువచ్చినెగడు॥ 21

క॥ నీవునుసోమేపనిద్వివ
 దావశియర్థములు జేయుమందులయర్థం॥
 జావంతయుగవీరక
 యేవియుమున్నందులేని విడకుకుమారా॥ 22

సీ॥ చదివించినారముశబ్దార్థసారములొకావ్యనిర్మితకీగలదునీకు
 మనకులాచారుడైమహావీరశైవైక మార్గంబుచూపినమహితయశుని॥
 సోమేశ్వరునిగృతిస్వామిగానియమించి బసవపురాణంబువద్యకావ్య
 ముఖికగావింపుమీయనియానతివ్వగ కరములుశిరమునందిరవుకొలుప॥ 23

అ॥ మీకునంకితముగనాకాంక్షనొకకృతి
సేయు వేడ్కనాకుటాయదెవుడు।
నై నమీయనుజ్ఞమీరినదవగనెట్లు
సేయుచున్నవట్లసేయువాడ॥

24

క॥ అనియేనువిన్నవించిన
వినిననుగారుణ్యదృష్టి వీక్షించిమహా।
శ్మనిబాలకురికిసోమే
శునిగృతిపతి సేయుసకలశుభదముమనకుటా

25

క॥ నాకొకకృతినీదలచుట
చేకొనినంత మునాకుజేయుటతైన।
న్నాకృతిగురువులకిచ్చిన
నాకునుసంతసముశతగుణంబగుపుట్రా॥

26

వ॥ కావుననీవుమాపేరనంకితంబుగా వేరొక్కప్రబంధంబనుసంధించు
తలంపుజ్ఞగించి నజ్జన సమ్మతంబునుసమస్తాస్త్రినిగమాగమ పురాణసారసమ్మ
తంబును సకలమాహేశ్వర సమ్మతంబుగా సోమేశ్వరుండు ద్వివదలుసేసిన
బసవపురాణంబు సోమేశ్వరునిపేరను సుశబ్దార్థసార్థమారురీదురీణంబుగా
వద్యకావ్యంబుగావింపుమని యానతిచ్చినం దద్యచనంబు శిరంబునంధరియించి
జెప్పంబునిన కావ్యకళ్యాణములు మందనాయమానంబగు కృతిపతిమాహాత్మ్యంబు
ప్రథమకథనీయ మానంబుగావున దానివణిగాంచెద నదియెట్లదనిన

27

కృతిపతి వర్ణన

చ॥ హరుదొకనాడుశృంగిటిటలాసతియిచ్చెనుమాయన్ముఖమై
పరిగిధరాతలంబనపుడర్థినిబిజ్జలరాజ్యమాచురం।
ధరతవహించిమన్నహిమదర్ధరణిం వెలయంగజేయుచు
వరుసజయించె బెక్కులువనాదములందరు చోద్యమందగదా॥

28

చ॥ అసదృశతన్మహామహిమ మారవితారకమైచెలంగశ్రీ
 బసవచరిత్రమున సకల భక్తకథామణిసూత్రబాతిగా
 చెసరచియింపుమీపు పృథివీతలికింజనినాగభృంగినం
 తసమునబుద్ధిబాల్కురికిసామపురీవరసోమనాదుడై ॥ 29

సీ॥ లిపిలిఖింపకమున్న యవరిమితాథోక్తి శక్తియాతనిజిహ్వాజరుగుచుండు
 ఛందాదికరణాదిసరణిచూడకమున్న మదినుండుకావ్యనిర్మాణశక్తి
 బాష్పసంతతులుచెప్పంగజూడకమున్న దుద్రబాష్పక్రియారూఢివెలయు
 తర్కశాస్త్రాదివిద్యలుపఠింపకమున్న పరపక్షనిగ్రహప్రాధివెలయు॥ 30

తే॥ నతనినుతియింప నాబోటికలవియగునె
 జై నమస్తకవిన్యస్తశాతశూల
 కలితబిజ్జల తలగుండుగండిబిరుద
 శోభితుడుపాల్కురికి సోమనాభిదుండు॥ 31

క॥ ఆతడుగురువరకరసం
 జాతుండై విశ్వనాథుసన్నిధికవితా
 చాతురియెరింగిబసవ
 ప్రీతిగరచియించినట్టికృతులెవ్వియన॥ 32

సీ॥ బసవపురాణంబు పండితారాధ్యుల చరితంబు ననుభవసారమనుచ
 తు ర్వేదసారసూక్తులు సోమసాధబాష్పమ్ము శ్రీరుద్రబాష్పంబుబసవ
 రగదగంగోత్పత్తిరగదశ్రీబసవాధ్యరగదయునద్గురురగదచెన్న
 ముల్లుసీసములు నమస్కారగద్యవృషాధిపశతకంబునక్షరాంక॥ 33

తే॥ గద్యపద్యములుపంచప్రకారగద్య
 యష్టకముపంచకమునుదాహరణయుగమ్ము
 నాదియగుకృతులుబక్తిహితార్థబుద్ధి
 జెప్పెనవిభక్తసభలలోజెల్లుచుండు॥ 34

సీ॥ ఒకనాడుశివభక్తు లోరుగంటనుస్వయంభూదేవుమంటపమునవసించి
బసవపురాణంబుపాటించివినుజ్జేహరునిగొల్వ ప్రతాపుడచటికేగి।
యాసంబ్రమంజేమియనుడుభక్తులుబసవసీపురాణంబుథివినెదరనిన
విననాపురాణంబువిధమెట్లొకొయన్న ధూతవాప్తిపుండొకకర్తచేరి॥ 35

ఆ॥ పాలుకురికి సోమవతితుడిశడుమను
పెనడెమధ్యమవట్లపెట్టిద్విపద।
యప్రమాణమిదియనాద్యంబుపదమన్న
సరిగెరాజుభక్తులదియెరింగి॥ 36

చ॥ కరములకర్ణయుగ్మములు గ్రక్కునమాయుచుబ్రహ్మబంధువు
బొరిగొనజూచి యిట్టిమన మూర్ఖులుభక్తులటంటివేగబా।
ల్కురికిపురీశదేశికుంకుడా వినుపించితదభ్యనుజ్ఞనీ
వెరవిడిచిప్రబట్టుకొనివేవధియింతమటంచునడరు॥ 37

క॥ చనిపాలకురికిసోమేశుని
తోనప్పాటుపలుకుదొప్పెడచెప్పదా।
వినియూరకున్నభక్తుల।
కునుతలవంపొనటంచుకుపితాత్ముండై॥ 38

క॥ భవిగానివానితోడదా
వివాదమొనరింపచూడవిధిలేదైనదా।
శివభక్తిశక్తితృణమా
నవుడేగెలిపించుడూషణవరుంబాటుదా॥ 39

ఆ॥ అనిప్రతిజ్ఞజేసిహరయుక్తిముక్తుడై
లింగముద్రయెద్దసంగడించి।
కూడగట్టినట్టిగూడారుబండిపై
గదలిపోయిరోరుగంటిపురికి॥ 40

ఉ॥ వారలువచ్చరాక పరవాదులెరింగియునేవబుట్టినా
 యూరవసించుముక్కిడిల నున్నదవృత్తుల మొండివాండ్రనుం
 జీరగబిల్చించంద్రధరుచిహ్నితదేహులఁజేసియందరు
 బోదునమీరెదుర్కొనగ బొందనిపంచిన దుండగంబునక॥ 41

తె॥ యెదురుగావచ్చి వారుసోమేశ్వరునకు
 మ్రొక్కినంతనెయంగముల్ మొదలియట్లు
 చక్కనై లింగచిహ్నములనసహజమైన
 నథివారలుగొలిచిరానరుగునవుడు॥ 42

తే॥ గవనిపైలచ్చిప్రతిమయుగదులురెండు
 నుండ గాడిగబట్టినఋక్షయుగము
 గవనిచొరకున్న సోమశేఖరుడెరింగి
 తొలగుమనివంపనవినేలతునిసివడియె॥ 43

చ॥ అదివినిదూషకావకులు నాపురియేలుప్రతాపుడుభయా
 స్పదులయివచ్చి మ్రొక్కినగృహమతివారలగాంచిపంచియ
 మ్మదనవిరోధిభక్తుల సమాదరణంబునగొంచుపోయిసా
 మ్మదయమనస్కులై గొలుచు చుండగనుండెను గొన్నిమనస్రముల్॥ 44

వ॥ అట్లుండియు సోమేశ్వరుండు కాలత్రయవేదిగావున నాగామి కాలకౌశి
 ల్యంబుయెరింగి పిడువర్తిశివరాత్రి కొప్పయ్యగారాదిగాగల తమశిష్యులనందర
 బిలిపించి ఈదేశంబింకకుమ్మలాక్రాంతంబు గాగలదు మా బోదనియమస్తల
 కిందునికి పొందుపడదని వారితోనిట్లనియె॥ 45

క॥ ఈ రాజ్యంబునమాకిక
 నారూఢిచరింపుచుండననువుపడదుఃఖి
 కీరాజిసీమలోనొక
 యూరుఘటించిత్తునందునుండుండనుచు॥ 46

సీ॥ తనశిష్యుడను నావ్రతావునిమంత్రియు సగునిందుటూరియన్నయ్యబిల్వ
బనిచినివెప్పుడుబత్తితో సరవత్తు ముగురసర్పించుపుముఖ్యవృత్తి॥
తత్ప్రీతిగామావ్రతస్థులకొకగ్రామ మిప్పించుమీధరావీశుచేత
ననవుడునతడుమహావ్రసాదంబని యిప్పించెదొంకివర్తిదత్తక్తి॥ 47

ఆ॥ నందువ్రతివనించిరరవత్తుముగురును
దాముప్రేమగనడభూమికరిగి॥
యచటభక్తులెల్లసతిభక్తిసేవింప
గొంతకాలముండియంతమీద॥ 48

ఆ॥ వాదికమ్ముగదియవచ్చెనింద్రియముల
పాటవంబుడిగినమద్యృతంబు॥
గడిదిగానబాహ్యకర్మముల్ మానిన
మాధినుందుననుచుమదిదలంచి॥ 49

క॥ నావట్టినవీరవ్రత
మేవట్టునవదలకుండనిన్నిదినంబుల్॥
గాపాడిదిభక్తులిక
వ్యాపారముమానవలయుననితలచిమనె॥ 50

చ॥ కలిమలభంగచంగ శివగంగటంగటగల్గెమచ్చున్
బలకలగుంటిమాయి ససమాధిరచింపగజేసిభూతిలో॥
దలముగబోనియందువయి దావనియింపుచుగావగన్నుత్ప
త్యులనియముంచినిశ్చలతగుండెవృషేంద్రపదాంతరంగుడై॥ 51

ఆ॥ ఆవృడిశ్యరుదునిజాకృతిదాల్చియంత
వరమపురుషకడకునరుగుదెంచి॥
రమ్ముకొనిచనియెదరజియద్రీకనవిని
సోమధరునననియెసోమగురుడు॥ 52

ఆ॥ ఈసమాధిలో కులిందరునెరుగంగ
నిచ్చనన్న శూలియితరులెరుగి
కుండదలపు వెడలికొనిపోవుటనులెల్ల
బూటకీడుపారిపోయెనొడు॥ 53

క॥ ననుసీసమాధి దెరవక
కొనిపోయిననింతక తడుగ్రుక్కకయున్నే
యనికొందురితరులీనిం
దనుచెందక యుండనన్న తగగొంపొమ్మా॥ 54

సీ॥ భవిచూడనంచునాపట్టినియమంబు కడమగాకుండంగవుడమిజనులు
నారూపురీరూపునడుమగాంచుటదోప నాకుప్రియంబై ననందిరూపు
బడికంబుననుదాల్చి భరనిగర్పంబు నందునన్ను ధరించినచియంబు॥
మానునట్లగనీసమాధిమీదటకొంత తడవుండినదృక్తితతినుతినవ 55

ఆ॥ కొంచుపొమ్ముర జితకుధరమ్మునకునన్ను
ననిననట్లకొంచునరుగుశివుని
సమ్ముఖంబునందుసమ్మదంబుననుండె
సోమతుల్యుడగుచుసోమగురుడు॥ 56

వ॥ అట్టి పాల్కురికి సోమేశ్వరునకంకితంబుగా బసవపురాణంబు వద్య
కావ్యంబు గావింపనుద్యోగించిన తచ్చిష్య ప్రశిష్య ప్రశిష్యుండగు మద్వంశాను
క్రమం బెట్టిదనిన॥ 57

రవి వంశాను క్రమము

ర॥ సోమేశుడుహరపురికిం
దానేగరమున్నయన్నదందాధిపుడే
ప్రేమంబుననిప్పించిన
భూమండలిదోకివర్తిపురిశరణులలో॥ 58

క॥ ధరపాలకురికిసోమే
శ్వరగురుకారుణ్యహస్తసంభవుడగుటచా
గురుడత్తలింగధావాం
తరుడై శివరాత్రికొప్పనాడుండొప్పుకా॥ 59

క॥ ఆకొప్పయ్యకుబుణ్య
శ్లోకుడుబసవయ్య పుట్టెసోమేకునకుచా
జోకపిడువర్తిలోవల
బ్రాకారపుబువ్యురోటబావిఘటించెచా॥ 60

చ॥ వినయవివేకభూషణుడు విశ్రుతశీర్తిశివార్చనక్రియా
జనితవరప్రసాదజలసంయుతగండళబుండుసాడుచా
ర్రనుడువిశుద్ధబుద్ధి గుణరాజితమూర్తిదయాప్రహూర్తియ
త్యనమవిచారుడాబసవ యప్రభుగొప్పదదాత్మసంభవులే॥ 61

ఆ॥ సోమయప్రభుండు సొరదిగొప్పయ్యయు
గొండపీటి లింగకోవిదుండు
శివునియానతియ్యబువసయ్యదేవర
యనగవెలసిరందున్గజాండు॥ 62

సీ॥ సకలరాజన్యమస్తన్యస్తమణికాంతి పుంజరంజితపదాంభోజయుగళు
డకుటిలాగమపురాణామ్నాయ సమ్మత పీఠైవప్రతపిశ్చతుండు
బరపాకవరసతివరధనవరమర్మ వచనాదిదుటతవివర్జితుండు
పంచాక్షరీమంత్రపతనప్రథావదూరీ ర్భూతాంతగతతరిపునికాయు॥ 63

తె॥ దసమశివలింగసంతతద్భాగబసిత
పరమసమ్మోదనంపూర్ణబావరలిత
మానసేంద్రియవగుడాండుమహితయశుడు
కులవప్రతుంచు పెవసోమగురువరుండు॥ 64

క॥ ఆదిబృహతాపుడిచ్చిన
యాదోకిపురంబు నడుమనంతెలివడినఁ
మోదమునప్రౌఢిరాయమ
హీదైతునిచేతదెచ్చెనిందరునెరుగఁ॥ 65

క॥ శ్రీవెలయగనాసోమయ
దేవర పినసోమగురునిదేవప్రభునిఁ
భూవినుతుంజిక్కయ్యను
కోవిదుబసవయ్యపాల కురికయ్యనగఁ॥ 66

వ॥ వారిలోన

సీ॥ శ్రీతైవశాస్త్రవిశేషాగమజ్ఞత మదిగొన్నషడ్వలజ్ఞానపూరిత
యాగామిదజ్ఞదిగంబరనిశ్శంక వరగురుసత్కృపావధిఁతుండు
నిఖిలరాజన్యవందితపదాంభోజుడై జరగినలోకైకపావనుండు
సకలనిష్కళరూపనచ్చిన్మయాత్మక శివలింగవినిహితచిత్తవృత్తి॥ 67

తే॥ యార్జునమ్మతచారితుడసమపీఠ
శైవపాలకకలియుగశంభుమూర్తిఁ
వివికాభవిపాకరహితుండువృజనదూరు
డవనినుతికెక్కె పినసోమనార్యవరుడు॥ 68

క॥ పినసోమయగురువర్యున
కునునిశ్శంకయ్యగాదుకొమరయ్యార్జున్
దునునిమ్మ నాదుడునున
ననఘులుమువ్వరుజనించిరందరిలోనఁ॥ 69

ర॥ వరజుండగునిశ్శంకయ
గురువరుడత్యంతధామిఁడునుయవిసయా
భరణుడుశివార్చనారతు
డరివగఁవిదూరచిత్తుడై ధరవెల్లిసెఁ॥ 70

వ॥ తదనుసంభవుండు॥

చ॥ అమలినవర్తనుండు కరుణామృతపూరితమాససుండుడు
ష్టమనుజురగుండభిల సన్నుతనద్గుణసంఘసంగతుం
దమితుడునువ్రతైక పరుదాతరాజనావనదక్ష మూర్తియై
కొమరయదేశికోత్తముడు కుంభినిలోనుతికేల్కిమిక్కిలి॥ 71

వ॥ తదనుసంభవుండు.

సీ॥ శ్రీమన్నహలింగసేవాసముద్భూత బరమసుఖామృతవరవయింధి
కలితచతుష్టప్పికాలశివార్చనా మహనీయనిష్ఠాసమన్వితుండు
భవిపాకవక్షానబ్రధితసువ్రతనిత్య పావనచిత్పూర్తిభవ్యమూర్తి
శుద్ధాత్ముచిడుపతిఁ సోమయదేశిక సత్పుత్రుడష్టబాషావిదుండు॥ 72

తే॥ భవులకెన్నడుకవితచెప్పనిఘనుండు
కాంక్షలుడిగినసమలోష్టకాంచనుండు
కాంతిదాంతిమయస్వాంతసంయుతుండు
జగతిపెంపారునిమ్మయాచార్యవరుడు॥ 73

క॥ అనిమ్మనార్యపుత్రుడు
నానాగమశాస్త్రవేదినయవిసయాడ్యుం॥ 74
దానతరణబాంధవక
ల్పానోరహమనగఁ బసపనార్యుడు వేలయు॥

ప॥ అట్టి పీనశోమగురుని యనుసంభవుండు॥

సీ॥ బాహ్యంతరార్పణప్రబలావదానత నింద్రియంబుల గెల్వనెవ్వడెరుగు
నిత్యలింగజ్ఞాసనియతిమైనేప్రొద్దు నెనగుచి త్రమునిల్వనెవ్వడెరుగు
విశ్వమెల్ల శివుండెవేరొండులేదను నెరుకగట్టిగనున్న నెవ్వడెరుగు
తనగుణంబులయందుదగుల కెల్లాలంబునెచ్చరికచరింపనెవ్వడెరుగు॥ 75

తే॥ సతదునియమప్రతాదివిహారనిలయు
 డతడు రాజస్యమూఢాన్యహారహీర।
 కిరణవికసితపాదపంకజయుగళు
 డగుచుదేవయదేశికుంఠవనివెలసె॥

76

కా॥ ఆదేవప్రభుభార్యమల్లసుయతిధ్యారాధనాదుర్యుదై
 ర్యోదారాడ్యులపుత్రులంగనియె సోమాభిఖ్యానాకాకా।
 వేదిశ్రీబసవేశుపారిరువర విశ్వంబువర్ణింపగా
 స్యోదర్యోచితకృత్యముల్ జరిపి రత్యుజన్వలోజస్వలై॥

77

సీ॥ కలలోననై సనుగల్గలాడగనేర డొరులమిమముబల్కు నొడబడండు
 మూఖచిత్తుల వెంటిబోసి డు చిత్తంబు రానివస్తువులకోరంగనొల్ల।
 డన్యకాంతలమోములాన క్షిజాడండు వరవస్తువుల కానబడనివాడు
 యేవట్టుననునీతిచేవట్టివదలండు సుతసతీవసుమోహ యుతుడుగాడు॥78

తే॥ మద్గురుండైన సోమయసద్గురుండు
 సాదుసమ్మత సద్గుణానకుడగుచు।
 పుత్రులనుగాంచెసోమన్న పుడమిదేవ
 నార్యగుంటూరివీర య్యనలఘయశుల॥

79

క॥ పారలలోదేవయగు
 హరుడు శైవాగమేతిహాసపురాణో।
 దారాధ వేదివిమలవి
 హరుడుగురు లింగజరిగమాతాధకుడు॥

80

వ॥ తదనుసంభవుండఁ.

క॥ ఆయ్యంకిపిరగురునకు
 నెయ్యుండును సుజనమాననీయ్యుండునునై।
 యేయ్యడగుంటూరివీర
 యయ్యశివజ్ఞానభరితుడై విలసిల్లున్॥

81

వ॥ ఆసోమేఘసనుసంభవుండు

సీ॥ గురునాథుడై పాలకురికి సోమేఘండు చెప్పినకృతలల్ల నివృడమిని
బ్రకటింపవచ్చిన బ్రతక్షబసయెను డని భక్తజనములునినుతిసేయి॥
భక్తిమమలములుదప్పకయుండనభలముల్ చెప్పి శిష్యులనురక్షింపనేర్చు
నొనరదీక్షాబోధయునుపిల్లనై నారుకథయబ్రహ్మ త్రరఖండమునను॥82

తే॥ నాదిగాగలకివరహస్యములు పెక్కు
శివకవులు మెచ్చద్విపదలు జేసిభక్తి
సభల వెలయించిమించిన సజ్జనుండు
బంధుసురమణిపిడువతి బసవశారీ॥

83

సీ॥ ద్రవిడకర్నాటాంధ్రయపసభూములజేళ్ల గొన్నాడు పెక్కులు
సన్నుతముగ
దలయై త్రినదిమొదల్ ధరగల్గుడుగాఁ ధి పతులచే బూజలుబడసినాడు॥
గాలకంధరునిష్టమలంబుభూతించు పంచాక్షరిజపించుబాయకెపుడు
భవిపాపవజ్జిత బ్రహ్మిమలవ్రతుడగ్య మంత్రాంగదాహముల్ మానినాడు॥84

తే॥ కవితభవులకుచెప్పనిస విసయుండు
బంధుజనములబ్రోవబొల్పడ్డవాడు॥
నిత్యజంగమపూజనాన్వితసుబుద్ధి
వశమెటొగడం గవిరుపతి బసవమనుని॥

85

ఆ॥ అట్టిబసవనార్యుడతులశీవార్చన
రతుడుధమయ్యుతుడువ్రతీయునై స॥
వీర్నకోటమల్లవిఘ్నబుత్రినాగంబ
దగవివాహమయ్యెతత్పురంద్రీ॥

86

సీ॥ ప్రాజేకునాజ్ఞకునడిగెడై ననుదాట దత్తమామలసేవ నధిపసేయు
గలతోననై నను గల్గలాడదుయెప్పు పేదసాదలచాలనాదరించు
బతిభక్తిగలపుణ్యసతుల పెద్దజూతు గులటులగన్న దవులదొలంగు
బతిసోదరుల కదభయభక్తిజనియించుచోడంద్ర నేరాండ్రగూడిమెలగు॥87

ఆ॥ శమదమోపయు క్తశాంతవపదభక్తి
పుత్రపౌత్రముఖ్యభూరిసంఖ్య।
పుణ్యగణ్యగాత్రిభూరిక్షమాధాత్రి।
నన్యగుణకదంబనాగమాంబా॥

88

సీ॥ ఆనాగమాంబకు నత్యంత శివభక్తి యుక్తుడౌ బసవనార్యునకి బుత్రు
లనుపమానచరిత్రులతి బిప్రతులునల్వరై రిధమాధాత్రికామామృతములు
మూర్తుకుదాల్చెనామొదలసోమన్నయు బాలన్నగురువన్న బసవనయును
వారిలోనను నేనవరజుండబహుకావ్య నాటకాలంకారనటనవేది॥ 88

ఆ॥ చెప్పదొడగింప శ్రీబసవపురాణ
మవని పద్యకావ్యమైచలంగ
మంజులోక్తయుక్తిమత్కులగురుడైన
బాలకురికిగురుని బతినిజేసి॥

90

షష్ఠంతములు

క॥ ఈదృగ్విధగుణునకునా
రాధరసోదరుదయాభరణునకుమహా।
వేదాగమచరణునకా
పాదితసద్భక్తియుక్తిపారీణునకు॥

91

క॥ చరలింగార్చనరతికి
పరమతనిఘాతామధామధానురపతికి॥
వరకావ్యకృతికిజన్మతి
మిరసిర్వాపణపటువ్రమితికి॥

92

క॥ తవిసాకతవిసహోదిత
తవిదృష్టిస్సృష్టిదుష్టభవికృష్టమహి।
తవిధాన్యభవికరద్ర
వ్యవివజ్ఞానశీలునకుదయాలోలునకు॥

93

క॥ హరిదంతదంతిదంత
 స్మరహరహరిశారదాభ్రాపదవిలస
 త్పురతరుగగనావగజిత
 వరయశునకుచిత్పరావవణిత తమరికి॥

క॥ అజ్ఞానావహరణ
 ప్రాజ్ఞానకుసుమకలసుకవిబావజ్ఞానకుడా
 వైజ్ఞానిక సేవితునకు
 సుజ్ఞానిక సేవితునకు
 సుజ్ఞానికబాలకురికిసోమేశునకుడా॥

వ॥ తక్తిశ్రద్ధానిబద్ధ బుద్ధిపూర్ణంబుగా నునే సాష్టాంగదండప్రణామం
 బులాచరించి జన్మసాపల్గంబుగా నాజెప్పుంబునిన ఋషవపురాణంబును మహా
 ప్రబంధంబునకు గదానుసంధానం బిట్టిచనిన.

తథా ప్రారంభము

ఉ॥ శ్రీగిరిజాననాయకశిశిఖరచిత్తవర్చసిశిష్యము
 జ్ఞాగతకేళిగేహమయగహ్వరపూగముళంబుశాంభవ
 యోగదశావ్రణాశరణాత్మభువాంభరి సుఖజిహ్వాభూ
 తాగమురాచితాగమజవత్తనురాగముచిప్పసొప్పగుడా॥

వ॥ వెండియు॥

చ॥ సురగణసేవ్యమబ్జిరిపు చుంచితశేఖరమబ్జిరిపద్మిగిరి
 బరమసితేతరద్యుతి పితాసురసూక్తిసంరప్తమంగిరి॥
 బురుచితతద్రనాగ పరిభూషితభూతమునె నెచ్చెళ్ళుచుం
 బురహర్షబోల్పుచుచారజిత భూధరమీధరచెప్పనొప్పగుడా॥

ఉ॥ మారువిరోధియందనుప మన్యుడుభృంగియునందిగొల్వనీ
హారధరాత్మజాసహితుడై కొలువున్నెడసంగరుక్ శర।
న్నారదుడై నవారదుడు నవ్యగతింజనుదెంచియంగములే
ధారుజీమోవ మొక్కి కరతామరసంబులుమౌళినిల్పుచు॥

క॥ నిలిచినమయంబెరింగిన
కలలోకస్థితులుమిగులగానబడంగా।
బలుకురతినున్నవారదు
తలపెరిగిపినాకపాణిదయదులకింప॥

ఉ॥ వెన్నలగాయకంట నరవిందజసంభవుచూచెనంబయా
సన్నయెరింగి స్వీయ పతిసస్మృతిసమ్మునిహస్తసంజ్ఞడా।
యన్నియమించెయాత్మ సమయజ్ఞతశీర్షరునిచ్చమెచ్చబ
ల్కెన్నిజదంతకాంతులు వికీర్ణములై సభనిండబర్వగ॥

॥శా॥ పుత్రానారదనీపుగన్న భువనోద్బూతాద్భుతప్రేతక
ల్నేత్రాశోక్త్రవిభూషమోలసభివణింపంచగుంగావ్యవై।
చిత్రంబొప్పుగబల్కుమన్నయెడ రాజేవోద్భవత్పుత్రుడ
చోత్రానందముకందళింపబలికెక్షోణీంద్రజాజానితో॥

॥తే॥ ఆవధింపుమువిన్నపంబుద్రిజేశ
లోకములనెల్లసీభక్తిబోకడెడక।
జరుగునెప్పటియట్లవిస్మయమగుదు
రీతిలేకున్నయదియిపుభూతలముస॥

॥సీ॥ నిత్యశివాచారనిష్ఠాగరిష్ఠులై న పలుకరుగొందరుభవులతోడ
లోకప్రపంచంబులోగొందరుండియు లోకబోధనలకులోసుగారు।
మరికొందరానందమగునై యున్నారు ధరకుమార్పడితమ్ముదారుమరచి
సద్భక్తియుక్తులై నజనులకుపొడిచూ పకున్నారుగొందరసూసమతులు॥

॥తే॥ గానమీభక్తియేర్పాటుగానబడక
వడ్డు పెరుగునుగలి పెనవడువుదోచి
యున్నయదిదానిధరణిపైనుద్ధరింప
సమయమిదిదృష్టములుప్రత్యయములుచూపి॥

వ॥ అట్లైన మానవులడెందంబులగల సందియంబుడిందుపడు గురులింగ
జంగమస్థలంబులు దత్ప్రసాద పాదోదకప్రభావంబులు దెలివిబొంద
నప్పుడ మిగలసకలభక్తజనంబులుదావక భక్తిసంపత్తి జంబునచూరలం
దేలుదురుగావున దేవ నీవు భూలోకంబునకునవతంపవలయునన్న
వినియన్నలిన సంక్షవునకు సభవుండిట్లనియె॥

॥ఉ॥ నాకునునందికేళనకు నారద వేరొకయింతలేదు ఏ
న్మాకరుణాకరుడధరణి కన్నేదసుజ్వలభక్తియుక్తిభూ
లోకపులోకులెల్లచిర లోకసుఖప్రదజన్మదుఃఖలుం
టాకమదయ్యభక్తికి నొపంబడిచందురెందుమోక్షముల్॥

॥చ॥ ఆనవినికేలుమూడ్చికుంభరాత్మబవల్కల హృదీశసందికే
శునకునునీకుభిన్న దశబావృదకుండుటభక్తదేహివై
వినుతికినెక్కియుండుటగో పేరనిమి త్రముగల్గొనారు
జయ్యననెరిగింపయ్యహృదయంబునబమ్మి సందియంబులు॥

సందికేశ్వరునిచరిత్ర

॥క॥ ఈరీతిసగజబల్కిన
నారాబధరుండు సారదాదులుపింపి
స్తారముగనందికేశ్వరు
చారిత్రము చెప్పదొడగెనతిముదమురలం॥

॥తే॥ సందికినినాకునించుక సందులేమి
భక్తదేహుండనగుటనబరగునట్లు
గాకయతనికినాకునై కృంబువేరె
కలదుచ పెద్దపనుముదత్కరిణంబూ॥

॥ఉ॥ ఆదిశిలాదుడన్ముని కులాగ్రణియుగ్రపునిష్ఠతోడపు
త్రోదయకాంక్షశ్రీగిరి సముజ్జలనైరుతిభూమిగందమూ
లాదులుసంబుజాహిత వదాహితదీప్తులజాతరాగ్ని పెం
పెదగజేయుదా దవ మహానతిచేసెత్రికోటివషణ్ముల్॥

॥తే॥ వంతయావంతలేకయావంతశిలయ
తనకునాహారముగ చేసికొనియతండు
పెక్కుకోట్లువషణ్ములు పెద్దనిష్ఠ
మక్కుదక్కకయుండెనమ్మక్కయినగ॥

॥క॥ ఉర్విరపమిట్టె సేయగ
బర్వినరతనలనికేనుప్రత్యక్షంబై
గుర్వనురాగమునూపితి
చార్యణశర్వరృచీశ భాసురపడినా॥

॥ఉ॥ ఆమునియృగన్నముదమందుచుగన్గొనిమ్రొక్కితేచిసూ
త్రామముఖాలామర వరప్రదశంకరశర్వపార్వతీ
కోమలదేహివిమృదువగూహనమోహనగేహయంచుహృ
త్ప్రేమమెలర్చనిట్లు వినులింపశిలాదునకిట్లుబల్కితి॥

ఉ॥ ఉష్ణమునీకుసె య్యుని ముసీశ్వరదిప్పకజెప్పపయ్యవి
స్పష్టముగాగనీనియమశక్తికిమెచ్చినాగజీవదు
తృప్తాన్తుడుదచ్చిలాదుడటు దీనపబోగతిబత్కెదద్దయా
విష్ణుదనైతినొందొ కటివేడుటనాకువివేకపాకమే॥

క॥ ఐననుగ్గానిహరామీ
యానతిగలుగంగవెరవకడిగెదమదిలో।
మాసకగోరుదుభక్త్యస
హానుండగునుభాభవత్సమానుబడయ॥

క॥ ఆనవినిముని మనమునబెస
గొనుయాకాంక్షాప్తిచీర్పగొనకొనియేను।
న్ననెరింగిమరియునతడి
ట్లనివినుతింపుచుచిక్షపాకరవదనా॥

తే॥ నీపునాకీచ్చునుమనమనీదుగక్తి
లోననణువైనగడమైనమాసకేను।
వాని తలదృంచివైతునియ్యానవాని
కడ్డమెనీవువచ్చిననైనవిడువ॥

క॥ ఏగోరినట్టితత్పుతు
నీగూడినయేనినొనగుమిట్టిచ్చటకు॥
లోగెదవేనియుగ్రక్కున
నేగుమునీయిచ్చువరములేనొండొల్ల॥

వ॥ అని యిట్లువిన్నవించిన శిలాదుని సమంచితతక్తియుక్తి కేనునుప్రమో
దించి యతనియభిమతంబు సఫలంబుచేయు సుబోధించి॥

ఉ॥ స్వర్గముకన్యమున్న సురసంయమిముఖ్యులులేనినాడునై
సర్గికమాముఖాంశమున సంభవమొందినశ్రీవృషంబున।
స్మార్గముజూపుచుఁబ్రభువసంబులగుమ్మరుధమఁదూరవమై
దుగఁబాతభీతభవదూననగమున్న జన్మవృషపఁదమై॥

- సీ॥ కృతవేశసదిభూమిజతురం మృగిలఁడు ద్రేతమూడడుగులఁగీతి మెలగు
ద్యావరంబునబడిమిలపై మోపు గలియుగంబుననొక్కగాలనిలుచు
ధమంఠంబుదానొటతనపాదచారంబు యుగయుగంబులవారికొప్పచెప్ప
వెండిది య్యశంతుండనాబొగడొందియా త్మవాహనమైన యీశ్వరుండు॥
- ॥తే॥ ప్రమథముఖ్యుండుగోకులవతియునైన
యాదివృషభేశుజూచియిట్లంటినిశి
లాదునకునందికేశ్వరుండనగబుట్ట
వలయునీవటుగాకున్న దెలియనిము॥
- క॥ వీనైనబుట్టివలయుం
గానివరంబిచ్చిదప్పగానేరనుబో
దానూనాత్మనినుదక్కం
గానశిలాదునకుబుత్తుగానియమింపక॥
- చ॥ కమలదళాక్షియమ్మని శిఖామణి బుత్తుబవిత్రగోత్రుమ
త్సమయశుగామినొల్లమినిజంబనిబల్కిన మాత్రనాత్మలో
బ్రమదమునొందినందియును భవ్యసమాఖ్యద్వితీయశంభుడు
త్తముడుజనించెయోనిజతదక్కిధరిత్రిశిలాదుబుత్తుడై ॥
- ఉ॥ ఎట్టివిచిత్రమోసరసిజేషణయు షకులేశుడీక్షితి
బుట్టగదోడుదోడుతనుబుట్టెమదియ్యవదాబ్జభక్తిదా
బుట్టకమున్నబుట్టె మదిపూర్వమహాత్వవిచింతయట్టియా
వట్టికిఱాలుదద్యనుధభవ్య గురుజ్ఞతలెన్నియన్నగక॥
- తే॥ మరియువేదాంతసూక్తిమర్మములుదొక్క
బలుకులాదిశివాచారవరతవృత్తి
గానమెలగుచుతత్పాదకమలములకు
సనయముహృదంతరంగమత్యతనిష్ఠ॥

ఉ॥ చింతయొకింతలేక శిశుసింహముపారెడుయేరులందుపే॥
మంతపుగాదయుగ్మములనత్యసుర క్రిని గంతదమ్మపా॥
దోంతరసీమనిల్పివిగుతా ర్తవముక్తుడునై చెలంగుచు॥
సంతసమందిసంతాతము సంయమి సేసెదపంబునయ్యడ॥

క॥ గ్రీష్మముననతడుచతుర
ర్చిత ప్రన్మధ్యమునదలధరిత్రినిలిపిదా॥
నోష్మగమాగమములడచివి
భీష్మగతిఁ దివిజాదభినములనెత్తు॥

తే॥ తలచువారలడెంపంబుదాపశిద
బలుకు నోళ్లునుబకబకబగులుచుండ॥
జూడరెవ్వలసురక్కుచుండ
నందియొనరించెద పముమిన్నందియపుడు॥

చ॥ ధరణివడంకెగ్గంకె ఖరధాముడువారదులింకెనవ్వుది
క్కలటుమొగ్గెమగ్గ సహిరచ్చపరాజముమేనుస్రగ్గెనం॥
బరమిలమీదవ్రాలె నుడుపంజులు వాయువుదూలెనగ్నివి
స్ఫురణముమారెప్పితె బలసూదన లోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥

క॥ వెండియునాశాశీశుల
గుండియలం దిగులుబొచ్చి గోవతిశాబులాల్॥
పండెతపకనుచుబట్టుగ
నుండరగడువోడివచ్చిరును మారడకుల్॥

డి॥ మిక్కిలిఓత్తిమొక్కి పరమేష్టిముఖుల్ జలలన్కరాజ్ఞముల్
జిక్కగజేసియిట్లు సుతి సేసిరినన్ను సుమాత్రవిక్రయం॥
ధిక్కరుణాచిచండిమ తృతీయవోదనదేవదేవమా
దిక్కిటుజూచుమంచు పరిదేవనముల్ ఈవ లోకనాగమ॥

- ఉ॥ శంకరభక్తవాంఛిత వశంకర పంకజపత్రనేత్ర
 త్రాంకితపాదపంకజ నిరంకకళావకళావగంధవ
 క్కుంకుమపంక సంకలిత కుద్రనుతాకుచకుంభికుంభకూ
 లంకషదోధ్యౌయాంతర జలంధర సింధురమానమదనా॥
- సీ॥ అనినన్ను వినుతించునచ్యుత ప్రముఖులగనికన్నుగవనవ్యికమలనయన
 బలికిలినిట్లని త్రాంతిమానసులార యింతసంతాపింపనేలమీకు
 నందికేశ్వరు దారుణపుతపోనిష్ఠకు వెరచివేవచ్చుటవెఱ్ఱితనము
 గాక యాతడు ఫలాకాంక్షమైసీమముల్ నలుపునేరెండవశంఖముఁబా॥
- తే॥ సీరికై ననుగైకొన్న శ్రీవసీప
 దంబువాణీవసీపనిదలపడతడు
 జూడజూడంగ నురిగెడుసురపతిత్వ
 మాస నేయడతండు శచీసతీప॥
- క॥ మీవదవులు యననేటికి
 నావదసద్భక్తిగానినావదమైనా॥
 జేవట్టడతడునమ్ముం
 దీవట్టునవట్టిశంకలేమిటికింక॥
- క॥ అనిపలికి హిమనగాత్మజ
 వనరుహనేత్రాది దివిజవరులకునానం
 దినిసగ్ నిష్ఠదెలువన
 తనికడకేగితినియతిది తద్దయుగౌలువ॥
- ఉ॥ ముంగలనున్ననన్ను గనిముప్పిరిగొన్నముదంబుతోడసా
 హ్లాంగనమస్కృతుల్ సలిపి యంకురితాంగరుహార్చుతై నుతిం
 పంగదొడంగెనిట్లని సుపర్వులపూర్వతదీయదివ్యహ
 క్సంగతికిచ్చమెచ్చగగనిసప్రసవోల్లసదాస్యమందలా

వ॥ లయగ్రాహి

చ॥ అక్షయకృపాక్షితకటాక్షనిజవీక్షణ శిఖిక్షితవలక్షరమరాక్షనుతదేవా
వాద్యక్షతదక్షహసనక్షయసుశిక్షితమహేక్షితనవక్షణనభవభితరింభ
ద్రాక్షసపురక్షరణదక్షపరిరక్షితవివక్షణయదోక్షభవచ్చక్షురుభాసం।
దక్షనిజమోక్షకరణక్షకరణమవదాక్షరవిలక్షణషడక్షరమయాక్షితివిదూర

క॥ ఈవిధివినుతింపగగని

వేవలసిన వరములిత్తువేడుపటన్నఁ॥

దేవాళువిసనమ్ముని

నావలగనుగొనుచుబలితెనగుజిగురోత్తఁ॥

క॥ నిన్నుగనుగొంటిమణివర

మెన్నంగా నొండుగల్గునెనాకభవా।

పెన్నిధినన్నిధినుండగ

మన్నునడుగ బోవుపీసమరులుంగలరే॥

క॥ పదపులగిడవులనేనా

ల్లదయావరవినుమునాతలపుదమ్మిభవ।

త్పదమలభక్తిజలింపక

బదిలంబైయున్నయదియపదివేల్వరముల్॥

చ॥ అసవినియాద్రదమాత్మగతిహత్రిచలింపకయుండగొగిటఁ॥

బెనగొనబేసిందిరి సబీష్టవిశ్వాములియ్యభక్తిగో।

బ్బుసకరుణించితద్వరవపుస్సఖసంగతచాంక్షురారు

వాహసముగజేసికొంటి వికచాంబురుహాసనయమ్మ హత్మునెఁ॥

వ॥ మరియునమ్మహత్ముండు తొంటికాలంబున కాద్విప్లవభాకారంబున

మదియ్యవాహనంబగుట యతనికిదేటపరచి యపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబుతో

డంగూడ ప్రమథగణాధిపత్కంబు నిత్యంబుగామెచ్చియిచ్చితి నప్పడు॥

ఉ॥ అంతటకంఠమాతృధరుడంతటదాతసురాధినాధుడ
ల్లంతటదేవతానివాహ మంతటనంతటజాగ్రిమొక్కి శృ
త్యంతవచోమచర్చికల నందరునధిశునింపతద్యయ
ప్రాంతియడంగబల్కితిగృపార సమానసమాచరింపగణ॥

లే॥ ఆతడుతపమాచరించుటనటనంది
మండలంబనబరగెభూమండలమున
నందుచరియింపుచుండెడినఖిలజీవ
సంతతులకిత్తుమోక్షంబుపారసాక్షి॥

ఉ॥ నందిమహాత్వమంతయు వినంజదువకాలిఖియింపగల్గునా
స్పందవిశుద్ధబుద్ధియువచశ్చయసిద్ధియుభక్తివృద్ధియుం
చందనగంధినాగిరిజ సంతసమందుచునందిజూచిబా
లేందుకళాకలాపునకు నిట్లుబల్కెనుమోడ్చుగేలుతో॥

ఉ॥ ఈయనపుత్రమీచరితమింతనిరంతరభక్తిచింతయా
సోయగమీప్రభావిభవ శోభనమీసుకృతంబునీమహా
పాయమునీవిచక్షణత భాసురకీర్తికాయునిట్టిమూర్తికాయుం
గాయజువై రియవ్వరిక్కిగల్గునెనీదయలేనివారికి॥

గీ॥ నీనిజాంశంబుగాకున్న నిన్నుగనుట
సగునెనీతోడనై కృంబునగుటగలదె
యనుచునగ్గించుగిరిరాజతనయవినగ
నారదునితోడబల్కెబీనాకపాణి॥

శా॥ వింటేనారదనంది కేశునికథా విఖ్యాతినామోనిము
ర్కంటింబేర్కొనిదేవదేవయహిరాక్షేపేయసీనత్కృపక
పిండిమందిసంగసందియుసమావేశ్యుతహృన్మోడముల్
నంటటభక్తియుహషకాభాషముల నన్నుకాయుక్తహస్తాబ్జుడె॥
* 'నందికేశ్వరుని భూలోకంబునజన్మింపహరుడానతిచ్చుట' *

సీ॥ వినుతిండునందికేశునికనునన్న చేసన్నగదయబిల్చినెన్ను మేఱయ
తననిమిషాలప్రసాదముక్తిపజేసియిట్లనియెనంచీశసర్వాథకాసమితి।
ప్రమథముఖులకునుబార్యతీసతికిని జెప్పే మునీకాదిజెప్పినటుల
నీకతంబునకానిలోకంబులందెల్ల నిదిభక్తి బథమనియెగుగబడడు
గానమానవలోకంబుకడకునేగి
నాదునదృక్తియచ్చటబాడుగొల్చు।
వలయుబసవన్నయను పేరసలఘుమహిమ
భక్తలోకహితాధరమీసనిదలంప॥

ప॥ అర్చనభూలోకంబున సమోమాసామాన్యంబైన సీద్వితీయ్యశంకుత్వం
బును సభూతపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబును బ్రహ్మత్వంబైయుండుగటల జేయు
మని హరుంచాసతిచ్చిసవిని.

ఉ॥ అప్పుడునందికేల్కొగిచి యాపరమేశ్వరుతోడసిట్లనెం
జెప్పినయూడిగింటు లెడ సయక జేకొనియున్నాకుని।
ట్లావృగజెప్పనేమిటి సూధ్వంవిలోచనయందునుండినం
దప్పనదేమిసీదు దయదప్పకయుంచినదాబునెప్పుడు॥

క॥ ఇందున్ననేమివెసజని
యందుండిననేమిసీపదాంబుజయుగళం।
బందెయునిరీసారనియా
సందిబునవినియ తనివిసయబాషలంప॥

క॥ ముదమందిహరుడుసందీ
బదమనిధరకనిపినిన్ము బాయనుజామ్మి।
మొదలగురుడగగుచుచిదా
న్నదుజేయుచుబ్రాణదేహభరితుడగగుచు॥

క॥ జంగమరూపముబూనిని
నుంగూడిచెరింతునీమనోభీష్టంబుల్
చెంగి చెడకుండ నెప్పున
నుంగదియగ జేసుకొనినినుంగృపదెల్లున్॥

క॥ నాప్రాణముప్రాణములగు
నాప్రమథులప్రాణమైననందీశ్వరసీ।
నాప్రాణములేకమగుట
కేవలత్యయచయములేటికినెరుగన్॥

ప॥ అనితన్నూరదబల్కుశంకరునకుఁ సాష్టాంగచండప్రణా
మనికాయంబొనరించిహస్తయుగముఁ మస్తస్థలింనిల్చియే।
బనివిందుంథరకంచుతత్ప్రమథ విభ్రాజిష్టనీకుఁమనో
వనజస్తాపితజేసినందిధరకు స్వచ్ఛెన్నరుల్ మెచ్చగన్॥

వ॥ అంత నిక్కడ.

మండంగి మాదిరాజుతథ

సీ॥ తోయంబుసురనదీతో యంబులచ్చటి శిలలెల్లలింగమూతుఁబుదలంప
మానవోత్తములెల్లమౌనులమొత్తము ల్తురువులెల్లనుగల్పతరువులరయ।
లీలవిహారంబులోలియజ్ఞక్రియల్ యిచ్చాభుజక్రియాయాశ్వరార్య
ణావధానంబెన్ననానక్తియసమాధి సతతంబుబల్కుభాషణములెల్ల
జపముగానుండుటయెముక్తిసంగమంబు
సంగమచ్చటమహిమలెన్నంగదరమె
నట్టిశీగిరిపడమటసమరుచుండు
మేటిసంపదబొడలికకర్నాడడింబు॥

క॥ ఆకర్నాటకమరులను
దీకర్నాటకమఃపీఠీత్యారంభ।
లోకజనకౌచుకమునై
నాకమచనికవతరించెనాజెలువొందున్॥

- గీ॥ అట్టికన్నడదేశమధ్యంబునందు
నవనియువతిగురుకుచాగ్రహార॥
యగుటస్సగ్రహారాఖ్యదసమసన్నతల ముగ్ధుడు
బరగుశ్రీహింసుశేశ్వరపాగవాటి॥
- ఉ॥ ఖండశశాంకశీఖరున ఖండమహాత్మమేతానియాత్మవే
రొండుచలంపడెన్నడువయోజితవాన్వయదుగ్ధవాధిచం॥
ద్రుండుదురత్యయోరుభవ దోషవిహారమనఃప్రచారుడై
మండెగమాదిరాజుగుణమండితపందితుడొప్పునప్పురి॥
- క॥ ఆతనితరుణీజగద్వి
ఖ్యాతాభవభక్తియుక్తిమనపాతివ్ర
త్యాతతసువ్రతధర్మా
స్వీతయగుచుమాదమాంబనెగిడిభరిత్రి॥
- సీ॥ పతికిమారాడకబలికించునాత్మేశునన్నదమ్ములగన్నసంతకన్న
తోడికోడంద్రతోగూడివేడ్కజరించు బండులబ్రోచుదాత్పర్యమునను॥
కుమరులనెన్నడుగొన గీరిచూడదు పాతివ్రతలగన్నభక్తిసేయు
నాకొన్నయతిమలకన్నదానములిడు దాసులబనిగానుదోసమెరిగి
యతమామలశేవ లాసక్తిసేయు
నైరముననేమినోచ్చిససోరబలుక
దుప్పతోటొమ్మిడినింటనుండనిచ్చు
మంగళద్రవ్యరాజినేమరకబూసూ॥
- మ॥ నిలువెల్లంగృహబుక్కులెల్లనిజముల్ నేమంబులెల్లంబ్రప
ర్థిలునత్సేవలుకైపులెల్లవలిలంప్రీతిక్రియాచీనముల్॥
తలపెల్లంవరధర్మాసమ్మతముచిత్తంబుబ్రహ్మతంబుభూ
స్థలిమాదాంబకుసీదువర్తురేక్షమిష్టాకాంతలేహాంతలు॥

- క॥ కులమునురూపును గుణమును
గలకాంతలలోనమున్నుగానెన్నబడఁ0
గలకంతికిసంతరియుం
గలుగకయెడవడియెగొంతలముదాకఁ
- ఉ॥ మత్స్యరికూలజాలచయము క్తతకాత్మవిహితమందిదీ
మత్స్యరిపాద్యమాసనియవంబుననోము లనోముభూషరు
జ్ఞత్స్యమదాయకో త్తమతనూభవలాభములేమిపుత్రసం
పత్స్యదమేవ్రతంబొయని మాన్యులవేడునదేన్యవక్త్రయై॥
- గీ॥ ఇవిధంబుననుతుగోరిపువ్వుబోణి
తలపురంజిల్ల పెద్దలువలికిరిట్లు
నందినోమినతప్పదునందనాప్తి
యనినవినిమాదమాంబనోమునకుదొడగి॥

మాదమాంబ నందినోమునోచుట

- సీ॥ వసపుమేననలందిపన్నీరుగలిపిన శీతాంబుపులనుసూతయగుచు
కురులనుతడియార్చికూడజేతనమర్చి కీలుగంటటుపైనిగీలుకొలిపి
పండువెన్నెలదాలుబారబట్టగజాలు వెలిపట్టుకటితటిసలవరించి
మణిమయాభరణముల్ ముట్టవన్నియగాగ దత్తదంగంబులదాపుకొలిపి
భస్మరుద్రాక్షలును బూనిభవదనజ్ఞ
కడుపువల్లంగకొడుకులకన్నయట్టి
వృద్ధసలిదేవతులుతనవెంటరాగ
నందిగుడికేగెశుభసూచకములుగనుచు
- మ॥ చనిమాదాంబికనందికేశుగని సంశ్రద్ధంబుగామ్రమృక్కిమ
జ్ఞనసత్కృత్యముదీర్చిగంధమున నక్షయ్యాక్షతశ్రేణివు
ష్పనికాయంబునంది మైమునుగపూజంజేసిదూపదులిచ్చిని
వేదించిమహేశవారముప్రతశ్రీలాభమోహంబునఁ॥

గీ॥ సోమవారంబు మొదలు గాసొందినవడి
సంబులును నోమిదశమిదిసంబునందుఁ
మాదమాంబుల సెడునందవకుఁగభిర
మైనపూజలుగావింపనాత్మదలచి

సీ॥ పంచామృతమునిండవడ్డించిపిమ్మట తిడ్డువోగోష్ఠంబుష్షిక మొసగి
ససఘటంబులనించినసుగంధజలముల సభిషేకములనించియంగకముల
దడియొత్తిమెత్తనదడిమంపువలువతో నిగుడించిపైపట్టునెరికిగట్టి
కర్పూరకస్తూరికాకుంకుమాంకిత గంధంబువెట్టినక్షతలువెట్టి॥

తే॥ పువ్వుదండలుసందిపైబొగడనేసి
స్వర్ణకృతఫాలపట్టికాకర్ణభురవి
షాణకించిజికాదులక్షీణదత్త
దంగములనిలిపిదూపదీపాంగమొసగి॥

చ॥ పులగముపాదుజేసి నెయిబోసిగుడంబిడిదానిచుట్టునం
వలసినవక్రశాకములు పృంజసమంజాలభాద్యరాసులుం
బలుచనిజున్నబాయసము బండ్లునుదేనెయుబంచదారయుం
గొలదికిమీరబెట్టె సతిగోకులభర్తకుఁబారగింపగఁక॥

గీ॥ నందికేటసతిడినట్లుసందిపాపా
భక్తులకునెల్లపారగింపంగబెట్టి
దక్షణలతోడకర్ణమాత్రలసుహస్త
మాత్రలసునిచ్చెసతియతిమాత్రభక్తి॥

క॥ ఈరీతినంపెనోమిద
రారాధనజేసిమాదమాంబకుమారా
దారోద్భవాశదనమది
బ్రేరేవగనందినిట్లుబ్రతిసుతింపఁక॥

సీ॥ నందేనసందీశనవసందినాధబాలేందుకళాధరుడెక్కుగిల్చి
సర్వజ్ఞశాశ్వతసత్యస్వరూపయథార్థమూర్తిద్వితీయశర్వయనమ
రోమకూపవిశిష్టదూమపుష్పాశిరజ్య పార్వతీశశిధరప్రమదగణ్య
నాయన్ననాతండ్రినామనోంబుజహంసనాయాలరేచనాప్రాణవతు॥

తే॥ నిన్నుబోలినసుచరిత్రునినిరఘగాత్రు
పుత్రుదయనాకునిమ్ముతత్పుత్రునీదు
పేరుబెట్టుకనోరాడబలచిపెనచి
పుత్రవతి నొదుకిరికిపాత్రనొదు॥

మాదమాంబ నందిశ్వరునిబ్రసాదంబు నొందుట

చ॥ అనుచునుతింపనందిబ్రియమందిబ్రసాదముమాదమాంబకుఁ
జనులుగనుంగొనంగనుని సర్గపుమచ్చికనిచ్చినన్.
నరుహనేత్రినేత్రముల వక్షమునఁరలిహత్తినొత్తికొ
ప్పనధరియించియేగె శుభముల్ గనుచున్నిజగేహసీమకుఁ॥

గీ॥ మాదమాంబయుమందంగిమాదిరాజు
ఋంటితేతెంచియుండి రెప్పంటికంటె
నధికమగువేడ్కమదిదులుకాడుచుండ
నంతనిజనందితేకుడిట్లనిదలంచె॥

మాదమాంబ గర్భంబుదొల్చుట

క॥ హరువంపునభక్తార్థము
ధరమైజన్మింపనాకుతరియిదియోసుం
డరియునుతనపుత్రునిగా
స్థిరమతివరమడిగెగోరెన్ ధీరెను॥

వ॥ అనితద్గర్భంబుబ్రవేశింప.

క॥ నెలమసలెకమలనయనకు

బలుచనితనులతికెప్రీలబారెనుచెక్కుల్.

వెలిజెందిపండువెన్నెల

తళకులనినదొడగెతనువుతత్పమయమున॥

185

సీ॥ అమృతాంశదమనాంశయతివగర్భంబున నెలచెనానాటికిపొలుపుదప్పె

భక్తిరుచిజ్ఞాండుబాలికరడుపున బరగెనారుచులెల్లనరుచులయ్యె

హరుకీర్తిమూర్తియైయతివెడెందంబున వెలసెనామైదీగెబలుచబారె

శీలవంతుడుకుక్షిజెల్లగాభవిపాక మొల్లదోనాగనెక్కిళ్లుబుద్ధై॥

186

తే॥ తెరవసుతురాకకునునోరుతెరచెనాగ

నావలింతలుదరుచయ్యెనభవమూర్తి.

లోననిడుకొనిసతిదృఢధ్యాసనిష్ఠ

మెరసెనాకన్నుగవనిద్రదొరగదయ్యె॥

187

గీ॥ నీలగళమూర్తిసతిమేనునిలనాగ

చూచుకంబులునలుపెక్కునుచతిసంఘము

ఘనునిరెండవశంకులోగొవిసకతన

ఘనతనకజ్జెనాపెద్దతనముదాల్చె॥

188

క॥ నడుమువడియడగెవశులే

ర్పడనయ్యెకడునేరుపునబడివయ్యెనొడిర.

గడచెనవమానములుచ

వృడుచేయకబాలుడపుడుబోగివిభూషన్.

189

క॥ మదినిల్పిముదితగర్భము

నదమలలింగస్వరూపసంఖ్యాసంపల్ల.

స్వదముగపద్మాసమునా

బదిలవరచిహితనీధివరుడై మరియున్॥

190

సీ॥ రేచవసూకుచును వకముదారజల్లినభంగి నోయగ్నిబొసంగవరచె
బూదియురాజదుబొగయదుమగిదాసుచక్కగాముట్టిం చెనొక్కదివియ॥
అహదీ ప్రిదాసున్నచూమందిరంబెల్లలోకప్పుదప్పకలోనగాల్చె
లలితాలుమోపకనీలీలతల్లల నలయించుబుద్ధులుగలరెయందు॥ 191

గీ॥ ననుచువెరచిశాస్త్రవాప్తుబుతమతమ
యింద్లనుండనోడియెట్టుకేని
జనగిశొచ్చిరట్టిససుయంబుననుగర్భ
మందునున్నశిశువుచందమునను॥ 192

ర॥ నాలుగురేకులనులువగు
నాకవముగడచినుప్రసాదమువేగఁ
మేలుకొనుటేనిచిత్రము
నాశత్రయసంగమముననాటించిదగఁ॥ 193

గీ॥ ఆరునాలుగురారుసీరారుబదియు
నారురేకులరచులంబులవఘశించి
లంకురేకులచులువారుబుండరీర
మందుచునునిల్చినచ్చిదాసందుడగుచు॥ 194

ప॥ యిట్లుఅదోముఖంబులగు షట్కములంబులుగ్రహక్రమంబున నుద్దీసంబు
లైయుండంజీని అఖండధనుర్దండమండిలందైన వివశ్చిర్లక్ష్యంబగు
వశ్చిమనాకంబుంబుట్టిన యనాహనాదంబునకు జొక్కి మేరుశృం
గంబుబ్రొక్కి నిక్కి నటమీద సూధర్మముఖంబున సహస్రాదీశకమలం
బుట్ముఖంబుగావించుకొని దిప్పుండై బీడశాంతలోక్యమ చంద్రభవ్య
సుధాహినివాసవశ్శంబునందేలుచు గలీలోలుండ పరంక్షోతెన్వరూపం
బగు వెలుంగును సెశ్చంద్రబెల్లవెలుంగింపుచు దానుచు వలుకురాబొమ్మ
గర్భంబునంబొడగట్టినట్టి దపసిదావంబున నెవ్వెలది నలరారుగర్భం
బునను సెర్పేద్యశివధ్యానానుదావంబున నిర్వికల్పుండును నిరామయుం
డునుగుండు మూడువత్సరంబులుండే నవ్వడు॥ 195

ఉ॥ దుర్బరగర్భభారమున దూలుచుతొంటివృషాధినాధుసం
తర్బవనంబుజొచ్చి మదినాటిన నొవ్వగమ్మొక్కిద్రుగ్గుగా
విర్బవదశ్రువారయయి వేసటతోనిటుబల్కెకేతకి
గర్బసగర్భ్యకాంతియుగ కార్యమృగేక్షణనందిముందట॥ 196

ఉ॥ కామితవస్తుకాంక్షగల కామినోమినోములన్నియుం
వేములగంతనీమరుగు వేగమెజొచ్చితిమెచ్చితివునే
లామితిలేనిభావమున లావరజేసెదనెట్టులోర్తునీ
కేమనివిన్నవించు వృషభేశ్వరమామకశౌహృదవృధక॥ 197

గీ॥ పుణ్యవతులై నసతులెల్లభూతలమున
నెన్నతొమ్మిదిమోచికండ్రన్నసతుల
నల్లనల్లనమూడేడులయ్యెనకట
కన్ను మొకమేరుపడదునాగర్భమునకు॥ 198

ఉ॥ కర్కశిగర్భమట్లు ననుగాసిలుబెట్టెదుగాసిజూడుబా
లార్కసమాసనూనుగనుసత్తెరగెత్తరిగాసరాదునా
కోర్కెలుదీర్చుచెల్ల వినుకుక్షిభరంబడగించుచేతుఖో
దర్కగజేంద్రసంహరణ తక్కినకోరికె లొల్లనెవ్వియు॥ 199

వ॥ అనియిట్లు నందికేశు దూరికరితాహయైయతివ గర్భభారంబున దూరం
బునడవ నోడి యాదాడనిలచి తోడిసిడలజాడ తనతోడగూడినడచు
జేడియలచే దండలుగై కొనుచుమందగిమసంబున ధనమందిరంబుజొచ్చె
నచ్చెలులు మచ్చికలొసర్చి శీతలోపచారంబునబథక్రాంతియడవుచుండ
నలినామోద మేదురంబగు మృదుపుష్ప శయ్యాతలంబునమేనుజేర్చి
నమర్చినచెక్కుల నక్కున చందనచర్చితలమర్చి భవత్కాశవృంతంబు
లన జాతశీతబోత వాతంబులకు సౌగయచుండ కొందొకసేపునకు
కన్నులకునిద్రయాసన్నంబయ్యెడ॥ 200

(*హదమాంబకు స్వప్నంబున నందిసాక్షాత్కరించుట,*)

మ॥ కలవోలెకలకంఠకంఠికిమహాక్షస్వామిగాజంగమో
జ్వలవేషంబుధరించివచ్చివలికెం వామాక్షినీశేలనే।
గలుగంమానసతాపమునవగయునీ గర్భంబులోనున్నని
శ్చలచిత్తుండుమహానుభావుడునుమీ సత్యంబుముమ్మాటికి॥ 201

గీ॥ ఆదివృథంబుపిదపశిలాదనుతుడు
నైననందేనునీగర్భమందు నుండి।
యవతరించెనుభక్తిహితార్థబుద్ధి
నవునునాతనిబూనియిట్టడలనేలా॥ 202

క॥ వృద్ధేడునుతుబసవనిపే
రెట్టుముభవనివహరిపురిపింఛమణంగం।
గొట్టుముగట్టుముమరినీ
బట్టికిశ్రేయోధిరాజ్యవట్టముతరణి॥ 203

చ॥ అనికలలోనసందెయిటు లానతియిచ్చినమచ్చకంఠిగ్ర
క్కునతెలివివొందినతైసలకుంనిజదృష్టులుజొన్ననెవ్వరుం।
గనపడకున్న నన్ను దయగావగనందియేగుదెంచె॥
జనిసఫలత్వమొందె యనిసంతస మొందెనమందవైఖరి॥ 204

క॥ తెలులుతన చుట్టుచుట్టున
దలగకవినుదుండగాయధార్థతపాచా।
విలసనమున నలరంగా
నలివేడివచింపుచుండెనానమయమున॥ 205

గీ॥ నాతిహృదయంబునందున్ననందిహృదయ
కమలమధ్యగతంబైనవిమలతత్త్వ
మతనిబోధించెనిట్లనియవనిభర్త
హితవుగాబనివినుటశ్శృతియే నీకు॥ 206

శ్రీ బసవపతారఘట్టము

- క॥ ఆనవినిగ్రక్కునసాష్టాం
గనమస్కృతులాచరించికరములుమోకిం
జెనగొల్పియట్లజననీ
ఘనగర్భమునుతుడువెడలగానయ్యడరుడ॥ 207
- క॥ ఆతనిలోనున్నవరం
జ్యోతిస్వరూపంబుశివుడుసోమగురుతో
పేతుడగుచునచటికవుడ
యే తెంచెనువిపులభాష వేషవహింపడ॥ 208
- వ॥ అట్లధోఽదయకాలంబు సందతనిలోనుండివచ్చినయరైండు మోకి
యబ్బాలుసంగంబున సాంగంబుగా లింగసాహిత్యంబొసర్చి పిచ్చేసే
నత్రవనీ వచ్చిపోయినత్రోవ యచ్చువడకచ్చటిజనంబు లిచ్చలనచ్చెరు
వంది యుండిరప్పుడు॥ 209
- సీ॥ దంతవజ్రోద్భూతదాశధశ్యంబులు నైదుతద్యులులనువమ్ము సేయ
రాగికుండలములునై గనగ్యంబులు గండఘోషికలపైనిండిబర్చి
ఆకర్ణధీర్వద్యక్వాకచక్యంబులు కరుణారసాసారసరణిజావ
ఫాలస్థలస్యస్తభస్మపుండ్రంబులు ధాగధగ్యంబులుదాపుకొలువ॥ 210
- గీ॥ విడిచి మార్చడగట్టిసజదలనడుమ
మృదునిచందంబు నెడమోపమేనగలయి
గ్రాలురుద్రాక్షములుదాల్చికక్షమునవి
భూతివత్రికధరియించి కాలిమీర॥ 211
- క॥ ఒకచేతగొడుగుమరియెం
దొకచేతబ్రతుంబుగలయనొత్తినదాలుం
వికనీలుబవిరిగడము
ప్రవటింపుచుగురుడు హరునిభావముదోపడ॥ 212

క॥ వేవచ్చియెడుటనెలకొని
 కేవలకృపతోడమండిగెయమాదిమహి।
 దేవునిదేవిగనుంగొని
 యావనరుహనేత్రితోడనవడిట్లనియె॥ 213

శా॥ యిల్లకప్పటిసంగమేశ్వరము నందేమర్థితోనుందుమో
 పుల్లాబ్జాక్షిణిమాదనాంహ్వయుడనై బొల్పొందుటంజేసియే।
 నెల్లపుంబడివాయనానుతుడుసుమ్మియిమ్మహాభావ్యుడో
 తల్లిశోకహితార్థమైబరగు నిద్ధాత్రికభవత్పుత్రుడై ॥ 214

క॥ నానందనుజూడగమది
 నానందముగడలుకొనగనరుదెంచితిని।
 యానసుమీబిడ్డకులిం
 గానర్పితమేమియిడినలికులనేణి॥ 215

గీ॥ వద్మదళనేత్రిపీనికిభవభవముల
 నేనుగురుదజుమీయనియానతిచ్చి।
 యంతనంతర్నితుండయ్యెనచటిజనము
 లితడెహరుడనికొనియాడిరటసుతుండు॥ 216

ఉ॥ కోటిరవివ్రకాశముల గుండగజేయగనత్రనూప్రభా
 రూటముతోగుమారుడిల జన్మమునొందినమాత్రమత్యహృ॥
 తోటరమోహతామసము తోడనెనై నతమంబుబాసెన
 ప్పొటసతీపతులనయన పర్వముగానుతుజూచిపొంగుచు॥ 217

వ॥ అప్పుడప్పురంబునంగల సకలభక్తులంబిలిపించి భక్తియుక్తంబుగా
 సాష్టాంగదండంబులాచరించి యర్హసింహాసనాసీనులం గావించి విభూతి
 విద్యంబులర్పించి దత్తాద్రబ్రహ్మేశ్వర బవిత్రజలంబులం బుత్రగాత్రం బుగదిగి
 భక్తనివహ స్పృష్టనిస్పృష్టభస్మంబు తిలకంబుగానెలకొల్పిమైనెందంజిలి
 కింది పంచమహావాద్యంబులు దంచితద్వానంబులభూనభోంతరాళంబుల

గీలింప నాదంపతులు సంపదకనురూపంబగు సౌంధ్యబెంపనకుమారు
నకు బసవదంను ననద్యశనామంబునిడిరప్పావండు॥ 218

సీ॥ వెనుకచీకటియుండదన కేమికళలను చూపు చొప్పునదీపంబుజూచినవ్వు
సన్నుతలింగప్రసాదమగ్నతనూని యున్నట్లుచన్నానియూరకుండు।
శివసుఖామృతమునుజేతిలోగొనుమాట్కిహస్తయుగంబొగినారగించు
శంభుపాదధ్యానశక్తిజొక్కినరీతినొక్కొక్కతటివెరగొందియుండు॥ 219

గీ॥ దుచ్చసంస్కృతిదుప్పలదూలమోలు
విధముదోపగజేతులువిచ్చియాడు।
బ్రబలమాయాబ్రహ్మచంచలువాయదన్ను
జూడపాదంబులల్లార్చియాడుమరియు॥ 220

సీ॥ శివునిపంపుననువచ్చినపనిదడవయ్యె ననియుల్కు
గతినుల్కుదనకుదాన
భవువాదనానందభాషముల్ దొరగువై ఖరిగన్నునవసీరుదొరగనేడ్చు।
భవునిబోధకుచుదిదవిలియాలించెడు ననువుననెదనెదనాలకించు
భక్తులయడుగులబడి మొరల్ బెట్టెడు బొలువుననిలబడిబోరగిల్లు॥ 221

గీ॥ మరుగుబడ్డట్టిశివభక్తిమార్గముదల
యెత్తులాగునధరవలయె త్రియాడు।
నర్దిబద్మాసనాబ్యాసమలవరించు
నొప్పుచొప్పుడియుండగూర్చుండియాడు॥ 222

సీ॥ భవునివాహసవృషభంబు దాసనుబుద్ధి దోపుచుండగనేలదొంగియాడు
వీరమాహేశ్వరాచారంబుప్రోకయై నిలిచెనానొయ్యొయ్యనిలుచుచుండు।
ప్రతిభతోనాదిమార్గంబుదప్పకనుండ సడుగిడుగతిదప్పటదుగులిడును
శివుని బేర్కొనికంఠసీమగర్గఁకదా నలరెనాచొక్కువల్కులువలించు॥

గీ॥ బల్లిదులుజూడమాశివభక్తులనుచు
గెల్లువారెడుక్రియవారునల్లనల్ల
నంతసతనికిసమకూడెనాటప్రాయ
మవృడతదయ్యెసతతలింగార్చకుండు॥ 224

వ॥ మరియు నట్లుబాల్యంబు లౌల్యంబునంగడిపి బుద్ధియెరుగు వేజరులం
బ్రాహ్మణ్యంబుబ్రాహ్మణి శివభక్తులనెల్ల శివుండుకాదలంకు సర్వజ్ఞుండగు
ద్వితీయశంభూమూర్తిగావున సర్వవిద్యావిలాసంబులు సహజంబులై
పాటిలైనప్పడు॥ 225

(*బసవేశ్వరుడు వుపనయన మక్కరలేదనుట,*)

ఉ॥ శిష్టవిచారపారగతజెందెనుమండిగమాదిరాజుగ
ర్బాష్టకమందుబుత్తువడుగావులుమిత్తులుమెచ్చగోవిదో
దిష్టవరిష్టలగ్నమున దీర్చగనున్నెడతండ్రిగాంచివి
స్పష్టవచోమచర్చికల బాలుడుబల్కెనుభక్తిశీలుడై॥ 226

క॥ మృదుగోల్చియుజడమలివై
వడుగనిచిడుముడిపడంగవచ్చునెగురుగా
మృదునిననిశంబుగోరియు
వెడగునరులగురునిజేయవినియముగాదె॥ 227

సీ॥ గతపూర్వజన్మ దుష్కర్మ నిద్విజుచేతయారూఢపాదిత్యమదియరాదె
నిర్మలగురుకృపానిర్మితనుకుకర్మ జన్మత్వముజన్మసరణిగాదె
గురుపదద్వితయార్చకుండయ్యుహవ్యగ్ని దగ్ధంబుసేయుటదప్పగాదె
పంచాక్షరీమంత్రపరుడయ్యునన్యమంత్రావళిదోడుగుటయథముగాదె॥ 228

గీ॥ శంభుభక్తులకెత్తుహస్తములుభక్తి
హినులగుత్రాటమాలలకెత్తబోగ
మాలలిటుగాకశివభక్తిమార్గమగునె
మరియుజెప్పెదవినుధరామరసరేణ్యు॥ 229

చ॥ అమితఫలప్రదావవ వదార్చలకాగ్నికపాకరాజిదు
 త్తుమురుగజేసిమించి త్రమితుండయిపూర్వకర్మపాశముల్
 డెమలగయుండ నెంటి కొనిదేకువదూలదెఱానితత్రిపుం
 ద్రముఖశివై కలాంఘను డొడంబకనేర్చునేడుద్రముద్రకుడా॥ 230

క॥ నీరిక్తిదాటికిజారని
 వీరశివాచారదీక్షువిగతోబయక
 ల్కారంబునన్నుగర్మపు
 వారాశినిముంపనెట్లువగచెదుతండ్రి॥ 231

క॥ కన్నులగానకనిటబస
 వర్చకువడుగెట్లు సేయసగల్గబహ్మశిరో
 క్పన్నిజగణవంశోద్భవు
 జన్మైసన్నుదండ్రిబ్రహ్మజాతంజేయడా॥ 232

వ॥ మఱియు జాతిగోత్రావీత సద్గురుకరుణోదర సంజాతు జాలిగోత్రక్రియా
 శ్రియు నెట్లుజేసెద పదియునుంగాక కులరహితుండగుయంబికాసహితు
 శరణున రెయ్యదివర్ణంబని నిర్మలంబు వింతకాలంబయ్యు సంతరం
 గంబునం గంఠుహంప్రభక్తిసర్మంబావంతయు సంతరించనిపాపం
 బున మదనులాపంబుల బదదగ్గప్రాయ ప్రవాహప్రదీపంబులై యున్న
 యవి యట్లుండనిమిత్తంతనుండవడుగిడు గునుపట్టిగొడిమెల కొడంబ
 రను వెడంపగుడుగులుగ నునుని విదనాడినవిని ననయునునయింపుదు
 మఱియునిట్లనియె॥ 233

చ॥ వినుబసవన్నవిప్రులకువేదములంబదియారుకర్మముల్
 విసబడుగాననందొకటి లెక్కకుతక్కువగాకయుండజే
 నిననతదగ్రజీతముడు నేయమిసిచుడుగానవానిలే
 నీసనువిరోధమేళివ పశీకృతికిందలపోసిమాడుమా॥ 234

సీ॥ మందిరుద్రగణంబునందిముఖంచాచి నడువంగదగునువనయునమునకు
మునుపుభర్గుడెదై వమని తారకబ్రహ్మమయమైనప్రణవంబుమంత్రమాత
వినుమట్లకాకవట్టినపాత్రమజుబుట్టు బెట్టినసూత్రముల్ భీమపణులు
పాలాశదండంబుపద్మాక్షుక్రోలేమ్ము వంచశిఖల్ జటాపంచకంబు॥ 235

గీ॥ చారుకృష్ణాజినంబుగజాజినంబు
నొసలిమేదావిమన్మథభసితమిదిపి
నాకినిజూటసమునాటిసటనగాని
వేరెయొండనితలపవినుకుమారా॥ 236

క॥ ఈవేషముబూనకభూ
దేవుడుగానేరదెద్దితెరగై నమహా
దేవునిభక్తికివెలితియే
భావింపవుగాకబాలభావముకతనక॥ 237

ఉ॥ కానకగన్నబట్టివని గ్రక్కునధిక్కరణంబుసేయకి
మ్రొనొడబాటుసేసినను మ్రొకొననేరవునీవిధంబువై
ఘనుసులించుకేనెరుగగ్రక్కుననిన్వెలిసేతురప్పనీ
తోనొడగూడమాకులముద్రుంగగజేసికొనంగబోలునే॥ 238

క॥ కులదీవకుడగుతనయుడు
గలిగెన్నేలయ్యెననగగటకటకొడుకా
కులనాపకుండవై మా
కులమునకు మొదలమొదలిగుద్దలికొంటే॥ 239

ప॥ కావుననీభక్తియునీవువడ్డట్లువడుము కడుపునబుట్టిన వట్టివిగావున వలసి
సంతయు వింతనేయక చెప్పితి మింతనుండి మాకుసిక్కునుంబనిలేదని
నైష్ఠూర్యంబులు దోపంబలికినవి బసవండు దండ్రుకిట్లనియె॥ 240

చ॥ పలికెదుమాటిమాటికిని బ్రాహ్మ్యముభక్తిపదంబుగామదన్
దలచెదుగాక వేరేయొక నర్కసమయి చనుబ్రాహ్మ్యమందున్॥
దులగురుమంతతదైవత విదుల్ వివిధంబులు ధ్యానధారణా
కలనలు వేరేవేరెయటగావున బ్రాహ్మ్యముభక్తిమార్గమే॥ 241

సీ॥ గాయత్రికగ్నిముఖముబ్రహ్మశిరమాచి రుద్రుండుశిఖమావరుండు
హృదియు
వసువుల ప్రాణాదివాయు, సంకపి, యోని, షర్మములెల్లు దానిగోత్ర,
మరయసాంఖ్యాయసంబక్షరంబులసంఖ్యయిరువదిసాల్గుమూడెనగుపాద
ములుకుక్షులారుతలల, బాణసంఖ్యలు సనిజెప్పగామీయాజ్ఞికమున॥ 242

గీ॥ గాన శివభక్తికిని బ్రాహ్మ్యగతికినకల
కర్మములువేరవేరయోగాదొడైవ॥
మనగలేదెందునదియసాంఖ్యాయనోక్తి
దానిసాంఖ్యాయనుడుజెప్పెదద్దురుండూ॥ 243

గీ॥ తానుసాంఖ్యాయనమతప్రధానకర్మ
జడుడుతతోచ్చమానవిశ్వస్వరూప॥
సహితబహుదేవతోపాస్తిసరణియైన
యట్టిగాయత్రిశివభక్తికనుమతంబె॥ 244

వ॥ మఱియుప్రతిదిస కర్మానుసందానంబగు గాయత్రితంత్రంబునకు
దైవంబులు నాచారంబులు ఆపంబులు విహితంబులుగావున సాక్షాన్మో
క్షైకసాధనంబుగాదు చాదడుగు మదియట్లుండనిమ్ముషడ్వర్మనాతీతంబగు
సగజాభినాదుభక్తిమార్గంబునము (విశ్వరూపభరతవిశ్వతోముఖ
విశ్వతోబాహు) వని శృతిసుతింప (సత్యతిష్ఠద్వైతంబు) బసవశతుల
సతీక్రమించి వెలుంగు సనాదిసద్భ్యునిధనంబు సచ్చిదానందరందంబగు
శ్రీలింగమూర్తి యేదైవంబట్టి బగ్జెట్టవేల్పుజేనించేపట్టి పంచంబుగా
విందుకొని తనముట్టికొల్పినట్టి భక్తులను ముక్కంటి మూర్తి కరతలా

మలకంబు సేయుచు (నగురోరధికం) బనునిగమివచనంబు బొగడనెగడు
 సర్వాత్మస్వరూపుండు మానహితసద్గురుండు మంత్రం రాజంబునంబ
 రగు షడక్షరీయమదీయమంత్రంబుజటాపటల భస్మరద్రాక్షవిభూతి
 తత్వం బస్మదీయవేషంబునునవైరి పటల విటపిపాటనపటుకుతారధారా
 యమానమానితాష్టాంగసంగతంబాత్మీయభక్తిపదంబే తదావరణవరిణు
 జూచి సంతనె సకలపాపక్షయంబును మోక్షాంగనా పరిణయంబునునుగు
 నిది ఫలప్రాప్తి మాత్రంబు యిటమీద లింగ సేవనోత్కృష్ట విశిష్టఫల
 మిట్టటని వాక్కువ్రవ్వందలంప దరముగాదుకావున జీవన్ముక్తికరంబగు
 భక్తియు బ్రాహ్మణ్యంబువేరుగాని యా రెంటికి నైకమత్యంబుయు క్తంబు
 గాదలంపకుమా॥

245

గీ॥ కలపుషడ్గర్భనములనగాధర్మితి
 గలసియుండునొకంధొకండిలనెవుడును
 గానశివదర్శనము వేరెఘనతకెక్కు
 గానిజగత్కర్మపాశసంగతముగాడు॥

246

క॥ రెండునుసమమనికొందరు
 దుండగమునగ్రొవ్విపలుకుదురుదుర్మార్గుల్
 ఖండేందుధరునిభక్తుం
 దొండుమతముదొడుగఁరకయూధమునబడు॥

247

క॥ అనిశ్చతులుమ్రమోయవినరే
 వినియునునెట్లెలపలుకవిపులకుదినం
 బునుదినకరదిక్పాలక
 వనజాసనముబుగొల్వపలయుఁవెలయ॥

248

క॥ కడువడిబ్రాహ్మణ్యమునద
 విలియునుగొలిచినను భక్తివిషయదగ్ధిజ్ఞుం
 డిలభక్తుండగు భక్తున
 కలవడునెట్లద్విజ్ఞానమరయగవలదే॥

249

గీ॥ చూతబీజంబుమహిసిత్తుజాతిదచ్చి
వేముగానేరగటులనువినుముసహజ।
లింగనిష్ఠుండుబ్రాహ్మణ్యసంగమాన
జేసిబహుదేవతానేవజేసివెడడు॥ 250

చ॥ కులసతియట్లనిశ్చలసకుందలక్రిందగుభక్తియుక్తిని
పురితరగెన్న వేశ్యగతిబొందుగనందిముఖాదికృత్యముల్।
సలివీయునీటవేషములునన్నుతసిశ్వరమంత్రరాజముం
దెలిసియునేకనిష్ఠజననేరరుపౌరులపాపమెట్టిదో॥ 251

క॥ ఇలువేల్పులనెడబాయుచు
బలువేల్పులగొలువదమకుచాటియెవ్వసా।
దులకావముప్రేరేపగ
దరమేసత్పథమునొందవసునందమురుడ॥ 252

ఉ॥ మాకొడబాటుగాశృలిసమాహితమార్గమునిష్ఠజెప్పితిం
గాకభవత్సమాగమమొకానొకయప్పుడునొల్లధాత్రిపై।
కాకులువెంచినంతకలకంతముకూయునెచావుకావనెడ
మీకునుమాకునేమివనిమిన్నకయుంచుడుమీరుమీగతి॥ 253

క॥ ఎక్కడితలిదండ్రులు
మీరెక్కడిబాంధవులుధర్మహీనులునాకు॥
దిక్కునుచెనయునుసారయ
ముక్కంటిగణములెయితరమూర్ఖులనొల్లన్॥ 254

క॥ పిన్నయ్యరాకుగిక్కయ
చెన్నయ్యయుతండ్రితాతచేరమశంభుం।
జేన్నుగగోల్పిసభకుల
నన్నేతెడువారునాకునేర్గడయయ్య॥ 255

వ॥ ఇట్టివి పత్వంబుననుంబట్టియా దెదరేని మీరుమీయంతనుండుడయేను
నాయంతనుండెవనని సహృదరియగు నాగాంబయు దానును సచ్చోటసుండ
రాదని కదలియ మందగమనంబున పణిహరిమందిరంబునకు నదులువెరగంద
నరుడెంచెనంత॥ 256

బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము

గీ॥ భాగినేయో పసియదిదృఢగరుండు
మాదమాంబికసయిదోడుమహితయగుడు ।
బిజ్జలాదీశుబంధారిప్రీతిబసవ
దీరుగనుగొనియాబలదేవమంత్రి॥ 257

చ॥ భవికిదనూజనియ్యననిపట్టిననేమములెల్లనాతనూ
భవబసవన్నగైకొనిసభాగ్యముబొమ్మనిమేనయల్లునికొ
సవినయభంగిబెండ్లికిని సమ్మతిజేసితదాజ్ఞబట్టణ
స్థవరసుఖంబుగాశుభము సాటగబంపెనుమేటివృత్తులకొ॥ 258

వ॥ అట్లుచాటంబంచిన॥

సీ॥ కస్తూరివీధులగలయంగజల్లిరి ముంగిళ్ళముత్తాల్మస్థులిడిరి
పందిళ్ళనూత్నరంభస్తంభముల్గట్టిధ్వముల్ దాపిరాడాడగలయ
బంగారుమేడలపైడికుండలుబెట్టి రందుకేతనములుపొందుపరచి
రంగడివీధులయందుక్రందుకొనంగతోరణంబులునిల్పిరూరమిగుల॥ 259

గీ॥ శోభనోల్పణమైయున్నసుభగమైన
మందిరంబునలంకరింపగజేసి
పరమమాహేశ్వరార్చనావరవశాత్ము
డగుచుదనియాత్మజనులతోనాడెనిట్లు॥ 260

క॥ రందొడయలవేగమపీ
 ల్బుండెదురుననుండలెండులోపలికిటతో
 దైందనివండిసరతిని
 ల్బుండనికూర్చుండజేయుడుత్సవయుతులై ॥ 262

గీ॥ సంప్రమంబునజంగమస్వాములకును
 సింహపీఠికలిడివారిశ్రీవదములు
 గడగిపుష్పాంజలునొసర్చిగంధదూప
 దీపకాదులొసగివక్రిడీటుకొనగ ॥ 263

వ॥ అమ్మహాత్ములకు విచూతివిడ్యంబులర్పించి వారిసమ్మఖంబులను సమ్మ
 దంబొదవ నాపురంబునంగల సకలకవిగాయక పందిమాగధ నదీజ
 నంబులంబిలుపించ వారలుం దారలెరింగిన తెరంగునెం గోలాటంబు
 గోలాహలకేశిక జోకలుజోకలంబెనకుండనడుపుచుండి కొండుగదశుద్ధ
 సాశక సంకీర్ణంబుల నాలాపంబులాపాదించి తా మాసంబులం జెవులకు
 జవులుపుట్టం బాడుచుండి రొకవట్టున నెచ్చరికవరాకుజేయ బాంగు
 భళాయని శబ్దాయమాసంబుగా నుగ్గడింపుచుండిట్లు భక్తులు హర్ష
 యుక్తులై పేరొలగంబుండి తమలోన ॥ 264

ఉ॥ భక్తిరసాభిషిక్తులయిబాడెడువారుబురారతసప్రథా
 త్యుక్తవిశేషగీతగతి కుబ్బుచునుబ్బుచునాడువారునా
 ద్యోక్తులవై దికోక్తులనియున్నుతిసన్నుతి సేయువారు
 దద్యుక్తులగొల్పగన్గొనిముదంబునమ్రముక్కుచు వారలు ॥ 264

క॥ ఈలీలనున్నభక్తుల
 పాలికిబసవన్నవచ్చిపాదాంబువులఁ
 దేలిదుకూలయుంగబొగి
 దాలిదినీతథనీతదిగ్ధతనురై పదపఁ ॥ 265

- చ॥ నుదుటత్రిపుండ్రరేఖలు మనోహరలీలధరించి యౌచలఁ
మదిముదముం బసాదకును మంబులు పూని శరీర యష్టిఁ
నొద్దవగనక్షమాలికెల సూసముగా వహించి మీదగే
లిదలుకు మెత్తఁ బె కిటిలింగపసాయతమస్మలారము॥ 267
- క॥ ఆనందాశ్రులు దొరుగగ
మేను సరోహంచకముగ మిన్నుండగట
కానూనపాదుకాతతి
దానంజేతనకుమిగులధన్యంబుగవా॥ 268
- వ॥ అనియోడయలయడుగులపై బడి నమస్కరింపుచు తన యడుగులు వొడ
యలుగనకుండ ముదచివెనుకదాచి పుడమినప్పశించి తొడలపై మోచేతులిడి
మోడ్చుంగేలుతో కుంచి తాంగుండై తన దొంటిరూపంబు చాల్చునోయిన
ననిమిషుండై భక్తులంజూచుచు భక్తిశృంగార పారంగతుండై యున్న
బసవన్నంగన్నులారంజూచి యేచినగతి బలదేవదండనా యకుండిట్లనియె 269
- ఉ॥ ధన్యుడనై తిదానని ముదంబున నెప్పుడు గంగమాంబయఁ
కన్యకదెచ్చి శంకరుగణంబులకుఁ ప్రణమిల్లజేసీయా!
మాన్యుల యాజ్ఞనా బసవ నుంట్రికి బెండ్లియొసరెన్ నన్యసా
మాన్యముగా నిలగ్నమున మానవతీతతిశాసలొక్కగఁ॥ 270
- గీ॥ శంభుభక్తార్చనవివాహాసత్క్రియలట
తదనుమతియెదలవముహూర్తంబునట్టె!
భక్తగణముల సత్కృపాబలమునటవి
చిత్రమదియనజనులు వచ్చించిరపుడు ॥ అదియెట్టిదనిన॥ 271
- క॥ రక్తైవమున బ్రహ్మాండము
లొక్కట మనుపంగజేరవనోపినశరణు!
లైక్కింతురెఘనములుగా
చక్కిన గ్రహనివహచంద్రతారాబలముల్॥ 272

వ॥ అనిలుట్లు భక్తజనంబులాడుచుండ బసవండునిండువేడ్క భక్తమందలి
కవిమతార్థంబులొసంగి వసుధ సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి
లేచి ముకుళితకరకనులుండగుచు మంజుభాషణములనిట్లనియె॥

బసవేశ్వరుండు నిజగురు దర్శనార్థంబు వెడలుట 273

క॥ యిల్లకప్పడిసంగమేశ్వరము నందింపొంది మానద్గురుం
డెల్లప్లవసియించుదత్పదయుగం బీక్షించిభావత్పద్య॥
గాల్గల్గట్లంబువహించువాడసనుచుఁ గంగంబకాత్మాగ్రజాల్
సల్లాపంబులొనర్చుచుఁ వెనుచనఁ సంతుష్టడెయ్యేగగఁ॥ఇట్లరుగనరుగ॥
274

చ॥ బసవనమంత్రికన్నులకు బండువజ్రేసెనుదేశింరేంద్రుడిం
పెసగవసించుపట్టణ మహిళవిభూషణభక్తిభావనా॥
భ్యసనసమాగతాఖిల దిగంతసద్భసిరాక్షమాళికో
ల్లసదసమానజంగమ కులవ్రతిపత్రియుయుక్తిభక్తియై॥ 275

ఉ॥ ఎంతమహాత్ముడొక్కొ బసవేశ్వరుడాపురిమూజువాసంగం
బంతటయుండియుందలప దాసతెనెమ్మదితత్పడిదర్శనా॥
చింతనుజిహ్వాదర్శిస్తుతిని జేరిచరింపకయుండజేసిదీ
మంతులుగౌరవార్చన క్రమందిదిబొమ్మనినిచ్చమెచ్చగన్ద॥ 276

ఉ॥ ఆవృరివై భవంబులు గులాధిపునంతటివానికైసవ
జెప్పనశక్యమన్న సురిజెప్పగవచ్చునెయ్యేడల్లెలు॥
తావృరిపూర్ణులదుర్గులునురాదుర్గులు తద్దనుల్లెటస్మృతుం
గువ్వులుగోవుల్లె సురగోవులునందులుకోడెలన్నియు॥ 277

గీ॥ తరుచయందెల్లరు ద్రాక్షతరుచయంబు
వసముల్లెకుసుమితోపవసములబల॥
లందరునుదేవతాసుతులాడుమాట
లన్నియునుభక్తిపరిభాషలాపురమున॥ 278

ఉ॥ కల్లరియుంగృతమ్ముడును గర్వియుగ్రోధియుదుర్మదాందుడుం
బ్రల్లదుడుంబ్రహ్మసకుడు వ్రాత్యుడులోభియుగాగడికునుం
జల్లరవెట్లుదిమ్మరియు జారుడుజోరుడుజాడికోరునూ
రెల్లపరిభృమింప నొకడేనియుగానబడండుతత్పురి॥ 279

వ॥ అట్లాప్రకవృడిసంగమేశ్వరునకు భక్తులెదుర్కొనజని యద్దేవదేవు
మందిరాశంబుననిలిచి సాష్టాంగదండనమస్కారంబులాచరించి నమంచి
తపుశాణోక్తుల బ్రస్తుతించెనప్పుడు॥ 280

ఉ॥ పూర్వపుగౌరవాకృతియ పూర్వముగాధరియించిష్యద్దు
కృర్వముగాగనీశ్వరుడు గారమువెల్వడివచ్చినభక్తిమై
నుర్వివయి విసమృడయి యూరకయున్నకుమారుగొంటి
బర్వినవేడ్కజేర్చితదభంగురభక్తికిమెచ్చిసట్లనె॥ 281

క॥ ఇచ్చకముగాదువినుమిటు
వచ్చుచుబోవుచుజరించువారలచేసి
నచ్చరితమువినినంతస
మచ్చవడదాల్తునహరహముబసవన్నా॥ 282

సీ॥ గతాకాలివభక్తగణసమాధృతభక్తిమితిదప్పకుండగమెలగవన్న
భస్మరూద్రాక్షమల్ భక్తిదాల్చినవారి శ్రీకంఠ గాజాడుమీకుమార
శూలిభక్తాశ్శిక్షింబుగన్నను మేలుగాగై నుమీకొమార
శతృలైననులింగసంగతుడై రేని మిత్రులుగాజాడుమీకుమార॥ 283

గీ॥ పట్టినట్టివ్రతంబులేపట్టునందు
నించుకయుజారసీకుమీకుమార
భక్తులెడజాతిభేదంబుపట్టకునికి
మీరినట్టివధంబునుమీకుమార॥ 284

క॥ ఆదిశివభక్తివథమును
గాదనుదుర్జనులమృత్యుగతిబారి గొనుమీ!
వేదోక్తభక్తిగతియి ౨౩
మ్రేదినిపై వెలయజేయుమీబసవన్నా । 285

ఉ॥ చేర్చకుమీమనంబు శివశేషము గానివదార్థమందుకం
దర్శునిఘరిచారి పరనారులమోములుగాంచికన్నుల!
ల్లార్చకుమీశివైక శరణావశిలోపలపంచకత్వముం
గూర్చకయుండు దేమిగుల గుర్వగుత్తోవనుమీకుమారకా॥ 286

ఉ॥ మెచ్చుగజంగమంబుగనుమీసనుగాబసవన్న నిత్యముం
డచ్చరణంబ శేషమును దత్వరతింగొనుమీనుతింపుమీ!
తచ్చరితంబునావికకు ధన్యతజెందక మోసబోకుమీ
చిత్పరకంటిజోతికడ సేయునుబట్టినబాసదప్పినదా॥ 287

క॥ ధీమద్వరముమమరువకు
మీమదినెడకడరదలపునీమముసత్యం!
బేమాత్రమునెడవకుమీ
హేమాచలచాపుగొల్వమీబసవన్నా॥ 288

క॥ అనిమృదుమధురోక్తులతన
తనయుబ్రబోధించినతడతనిమ్రొక్కులుగై ।
కొనిగొంగిటజేర్చిముదం
బునగుడిలోజోచ్చితోంటిపాలువుననుండెదా॥ 289

ఉ॥ ఆవృడుజూచుచున్న జనులందరునిచ్చరుపండియీతడే
తవృడుసంగమేశ్వరుడు దానతనూజానకాత్మమార్గముం!
జూవృడజెప్పిపోయి గుడిజొచ్చెనుక్రమ్మరగాకయున్నము
నిప్పురినీతపస్వివనీయింపగగందు మెమాటలేటికిదా॥ 290

సి॥ సంగమేశునకెంపనదృక్తుడోబసవన్న సంయమివేషమతిముదమున
నచ్చుగాదాదాల్చి యరుదెంచివోధించి యరుగువైక్రమృరసంగజాలిఁ
యదిగారణంబుగానభినుతింపగజూడ సరుదయ్యెపుణ్యులమైతిమహిమ
యట్టుండవలవదాపుట్టువునకుఫలం బేదైనమనమున్ననేమిఫలము॥ 291

గీ॥ నల్లవోబసవన్నపిశాకివాహ
యపురబసవయ్యలోకత్రయైవ వంద్యః
చాంగురీబసవేశవిశాలకిర్తి
భళిరబసవకుమారసద్భక్తిసార॥ 292

చ॥ వనరుహానేత్రినిచ్చియును వస్త్రమొసంగియుబుత్తువండియు
స్థనకునిదెండియు॥ శివు మనంబలరించినతొల్లభక్తులీ
యనఘచరితుడైన బసవన్నసజస్తిరభక్తియుక్తిమై
బనిగొనుచున్నవాడభవుబట్టకబైటననుండజిత్రమో॥ 293

చ॥ అనిగొనియాడగాబసవ దగ్గుడిమంటపమధ్యభూమిభ
క్తనివహయుక్తుడై రత్నత్రికాలములగ్గుమూర్తిగొల్పుచు॥
జనులశృతిపుటంబులకు సారెకువిందువుగాగబాడుచు॥
దినములుబుచ్చుచుండెను సుధీజనముల్దనుసన్నుతింపగ॥ 294

మహాస్యగర్॥ బహిరంతఃపూర్ణబాస్వద్భసవసమభిద్రాప్రాణలింగప్రసాదా
వహపాత్రీభూతచీతో వశగతకరణవ్యాహృతిధ్వస్తమోహః
ద్యహితోద్యద్భుష్ట్రవాచాప్యసనమదవిక్యత్యావిషట్కాశమేదా
మహిబాహోమాతృజప్రేషముఖనిఖిలసన్మార్గవిఘ్నప్రపంచా॥ 295

క॥ బసవేశముఖప్రపంచ
ప్రస్థమరమహాత్మయుక్తబసవపురాణః
ద్యసమశ్రీగ్రంథనిబం
ధసమంజసవాగ్విలాసనవ్యవ్యాసా॥ 296

చామర॥ ధరాధరాత్మజాహృదశ చామకోషలాయశా
 సురాసురర్షగమ్యరమ్యశుద్ధబుద్ధిభూషణా
 చరాచరాత్మకప్రపంచసౌఖ్యదుఃఖమగ్నతా
 హరాహరావరావతారహరిభూరిసద్గుణా॥

297

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర ప్రసాదలబ్ధ
 ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
 నార్య సత్పుత్రకులవవిత్ర సోమనామదేయ శివ
 కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబనుమహా
 ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
 శ్రీసాంబసదాశివార్చనము.

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ద్వితీయాశ్వాసము

- క॥ శ్రీమద్గురుకరనిర్మల
తామర సోద్యుతదేహదళితవిమోహః।
దీమద్వందితసుగుణ
స్తోమోజ్వలపాలకురికిసోమారాధ్యః॥ 298
- గీ॥ దేవమున్ను మీరుద్వివదగావించిన
బసవచరితమేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్ను వింతువవధరింపు॥ 299
- మ॥ ఆటకళ్యాణపురంబునందుబలదేవామాత్యుడాత్మాత్మజం
బటుభక్తింబనవన్నకియ్యబ్రమదుర్భావంబులంగాంచియు॥
త్కటహర్షంబునబిల్వనంపజనుజ్ఞోకకళంకరై క్యంబుబొం
దుటయు॥ బిజ్జలుడయ్యమాత్యమణిబంధుశ్రేణితోనిట్లను॥ 300
- మ॥ కలదామీబలదేవదీమణినధికారంబుశాయంగన
త్యంముందాత్మజుడైననగ్రజనితుండైననాహితుండైననా।
నలికస్థాపితహస్తులై పలికిరాజ్ఞా దీశుతోదేవమా
బలదేవాత్మజప్రాణధర్తగల దౌప్యంజెప్పిరప్పించినా॥ 301
- కా॥ నీరాజ్యంబునమస్త్రమున్నిలుపన్నిరిద్రవభావుండుయో
షారత్నంబగుమాదమాంబితపస్పంతానస్యంబుగం।
భీరోదారగుణుండువిద్విషవినిర్భేద్యుండువిద్యావయో
ధీరతోర్లురునయాన్వితుండుబసవాధీశుండువృద్ధీశ్వరా॥ 302

గీ॥ ఆతనిమహాత్యమింతింతయనగవశమె
సకలజనులునెరుంగంగనంగమేళు
దనకు బ్రత్యక్షముగజేసికొనియెనతడు
దగుభవద్రాజ్యమునకుబ్రధానుజేయా॥

303

బిజ్జలుడు బసవన్నను బిల్వనంపుట

చ॥ అనవినిసంతస్థిమనుజాధిపుడాతనిదోడితేరగా
దసహితమంత్రివజ్జికి బటదంతినమేతముగా బన్పవా
రునుజనిసంగమేశ్వర గురుప్రమణంబునగాంచిదీర్వదం
దనుతులు సేసినేర్పుననాదంబదనిట్లనిరమ్మహాత్ముతో॥

304

మ॥ పునరుద్భూతకరంబునై బరగు స్వర్లోగంబులైనద మహా
త్మునకుఁన్నీ కొకలెక్కగాకునికినేమున్నంగకార్యంబయి
ట్లునుగాకీశ్వరభక్తియుక్తిరుచికిఁ లోకోపభోగంబునై
చునెయట్లయ్యుబరోపకారమగుటం జూవేమదభ్యర్థనర్॥

305

ఉ॥ కావునమాదుప్రార్థనలు గైకొనిబిజ్జలురాజ్యరక్షణం
బీవువహింపరాజు ధరయేలేడునన్వచనంబగానియం
గావలికెల్లసీవపతి వన్నియునేటికి రాజ్యపూజ్యనం
టావనకెల్లసీయవియ పట్టెడుకూటికిగర్తకర్తదా॥

306

క॥ అనివిన్నవించుమంత్రుల
మనువులజేకొనుటభక్తమండలరజా
ర్థనిజాగమనంబునకది
యనుకూలమకాదలించియందరుగొలువదా॥

307

క॥ హరగణపరివృతుడై త
త్కరుణామృతపారిరాశిదాదేలుచును
దరగతిబసవామాత్యం
దరుదెంచుచునుండనంతనక్కదన్యపుడు॥

308

ఉ॥ అంచలవారిచేబసవడంతట నింతటపచ్చరాకరో
మాంచసమేరుదై వినినిజాలయముఁ పురముంబరిష్కియో॥
దంచితభూములై చెలగునట్లుగజేసియలంకృతాంగుడై
పంచవిధోరువాద్యములు బాయకనుండగజేసెవెడియుఁ॥ 309

ఉ॥ దంతివదాడివీరి భటదండవతీవ్రతివీరధీరసా
మంతపురోహితవ్రతతి మాగధగాయకయూధపాదసం॥
క్రాంతధరాతలంబదర గారలితోనెదురేగిగాంచియ
ల్లంతనవాహనంబుడిగియంఘ్రిచరుండయిపోయిముందరఁ॥ 310

సీ॥ పరిహృతాహంకారు భక్తైకశృంగారు విశ్వామరాకారువిబుధచారు
లోకవిస్తారునలోకానుసారు జంగమగతవ్యాపారునమితసారు॥
లింగగంభీరుగతాంగవికారు విమలశివాచారుద్రిమలవిదూరు
విరహితసంసారువీరావతారు దేవాచలనిభధీరుడవ్రహ్మారు॥ 311

గీ॥ గలితసంస్కారుభాక్తికమనమయూరు
దమదనూకారుభసితరుద్రాక్షదారు॥
గుణగణాదారుదుష్కృతకుజకుతారు
హృద్గతాంకారుచిత్తశ్రీకుమారు॥ 312

క॥ శూరుంజారుగుణాలం
కారున్వినయవ్రచారుగతమోహారుఁ॥
సారశివాచారుమహా
పాటుఁబిజ్జలుడుగాంచెబసవకుమారుఁ॥ 313

వ॥ కాంచి యుదంచితభక్తితాత్పర్యప్రియపూర్వకంబుగా తత్కాలోపచారంబులునిర్వర్తించి సంతృప్తుంజేసి కట్నాయత్నంబుగా బల్లనకట్టి ముందరబెట్టి తనపట్టంపుదేనుగపై నాజగజ్జట్టింబెట్టుకొని మహాంధసిందురంబు లేడు న్నూరు వండ్లెందులక్షల బలవత్సదాతులుగొలువ పన్నిద్దరుబ్రధానులకుం

దెస్సుద్దిగావించి యశేషరాజ్యదురంధరుంజేసి మానసోల్లాసంబుతో వసుమతీశ
బసవేశులుపురంబు బ్రవేశించి రాజమార్గంబున నడతెంచునప్పుడు॥

బసవేశ్వరుని గజారుఢుండేసి పురంబునకుదోడైచ్చుట

రగద॥ పుష్కాంగనలునుబురములగలిగిన—వష్కాంగనలునుబసవనిగనుగొన —
సెలరుచువచ్చుచుసతిశయచునుగతి—లలినాడుదురాలాపములీగతి—వేడుక
జెరవకవిసవినన్నిట — గూడగరమ్మాకొమ్మరొపిమ్మట — కాలిదొసగు
గాకమరలనేసన — నేలదొసగునేవచ్చినసన — యెవ్వరురాకుండేజినె
యెదనస — నవ్వనీవెంటనడచెదనేసన — నేరతమొకతెపునేగుమునీవన—
నీకాళ్లనెనేనిదొనడచెదన — బతిగన్ననునినుబరవడెయునపుడు — బతి
బరచినగతిబడియెదనిప్పుడు — బసవనిజూడకవడతిరొపోసన—మనలక
మునుగిడిమగువరొరమ్మన—దోకొనిపోయినదోసమెయనాచును—పోకుము
కలకయిపొలితిరొయనుచును — దిక్కులుబాడక తేరవరమ్మనుచు —
నెక్కడరవమేయింతినీకనుచు — ఓడెబసవడు వెందిరొయనుచును —
వాడెచూడుకులవర్దనుడంచును — యిత్రులందడియెందుగబదనుచు —
దత్తరవడకవేతరుణిరమ్మనుచు—గంటివెబసపునికమలాక్షీయన— గంటి
నెమోషముగంటిగాకనుచు — బాచితిగదపవనుదతియటన్నను — జూచి
చూచిపోనుందనియనుచును — చుచ్చిరగనుగొనిమగుడెడివారలు —
హెచ్చినకట్లములిచ్చెడివారలు — శ్రీమెరయగతమచెలులునుదామును—
ప్రేమవిడియమర్పించెడివారును — సచటస్పటపుష్పాంబులులిచ్చుచు—
బ్రచురంబుగనారతులత్పించుచు — సుండికికోర్కెకసోద్రాగంబుల —
జెందిదర్శనములుజేయుజగంబులు — ఓరువారసరవేడ్కజనింపగ —
సొరెకుబసవేశ్వరునినుతింపగ—రతింబొకసత్రిహోనినుపలయగ — సత
లకుదసచస్సలుడెలియగ—సెలపవపంచసహవాచ్యములును—లలిగొన
జొంగుబళాయనానులును — బొలకలగముందటబోయోడిరులు—లల
నందికోలంపడిహారులు — సరసతనాచేవక్కజిబాడును — సెరదముపై
కొలాటములాడుచు — నచుగువారుత్రిపురాంతహక్మొలువు— సరసము

నాడెడునెలతలుచెలుపున — బసిడిగీటలపాటలవారలు — పొసగచెలుపుల
 గుపురిగలనారులు — జేరువబేరణిచెలగెడియింతులు — సౌరాష్ట్ర
 మహేశ్వరగుడికాంతలు — నాడనాడనిలచాడెడిభామలు — గూడలి
 సంగయకొలుపునలేమలు — ననయముమెలపుననాడెడుబోటులు — జన
 పతినాటకశాలవదూటులు — బటువగుతేజులపౌజులపింగలి — జటు
 లగతింజనుజనవతిముంగలి — గరులనెక్కిచనుగణమధ్యంబున — శిరము
 నకరములుచేర్చిమొక్కుచును — దరుచుమాణికపుతలుపులతోడను —
 కొరలుముత్యపుగొడుగులనీడను — నతమంత్రిశిరోనవరత్నంబుల — వతి
 లింబముగలపాదనఖంబుల — మిగులనొప్పగమీరినభద్రుని — జగతిబొగ
 దదగుసాక్షాద్రుద్రుని — భక్తివిహారువిబసవగుమారుని — భక్తిజూచితి
 రెబసవగుమారుని — ననపుడుబసవనికందరునమ్మతి — మునిమిడి
 మొక్కుగముద్దియయొక్కతె — యలనాగరోయితడేసండిశుడు — చలియ
 యీతడేశివసంకాశుడు — మగువయితనినెమాదాంబయుమును — మొగి
 మనమగునోములచేబడసెను — తెరవయితడేబలదేవచమూపతి — నెరి
 గూర్చినయీసీలవేణిపతి — జలజాక్షితడేసంగయదేవుని — బలుకగ
 జేసెనుభవదవతారుని — సతియీతడెబిజ్జలుచెనప్రతి — హతముగ
 మన్ననలందినసువ్రత — యీతనిగనుగొనుదేకన్నులఫల — మీతని
 బొగడుటయేజిహ్వాకుఫల — మిట్టిమహాత్మునినివృడుగంటిమి — పుట్టు
 వునఫలముబొందెనుమంటిమి — యనివినుతులుసేయగవింతునురతి —
 ఘనపురవీధియుగదచియుభూపతి — నగరిసమీపమునకునేతేరగ —
 జగతీతలవతిసంభ్రమమాదగ — బరిమితపరివృతపరిజనదీరుని — భరి
 తవిచారునిబసవకుమారుని — ననఘునిదనభవనాంతరమునగై — కొని
 చనిమణివయమగుపీఠికపై — నొప్పగనునిచియరొచితములుదగ —
 నొప్పగజేసెమహాన్నతిమీరగ — హస్తీవాజివస్త్రాభరణములతి —
 నిస్తులభక్తినివేదించియువతి — దనవన్నిద్రుదందేశులకును — ఘనునిగ
 పట్టముగట్టివేడుకను — బసపునికిట్టనుబల్లహుడింపుల — ననదృశనారా
 జ్యమునకునాబల — పతులకునర్థప్రాణంబులకును — పతివైనన్నును
 ప్పాలింపుమునిను — నమ్మితివేయుననంబనిలేదని — బమ్మినవేడుకబలి

కెడున్పుగని — సకలమోక్షరక్షకుడగునభవుని — కొకనినిబ్రావగనో
పుడెంతవని — యరగొరలేకిటహరగణకోటికి — వెరచిబ్రతుకమిక
వేయునునేటికి — ధారణజనములదగబాలించెద — నీరధిమేరుగనిన్నే
లించెద — ననిబలికినబసవయ్యకునిచ్చిన — మనుడుంగరమునుగ్రమ్మర
నిచ్చిన — గొనినరవతిపీడ్కొలుపువీడుకొని — యసముడుశివభక్తాశి
గూడుకొని — జనపతిరాజ్యముజక్కబెట్టుచును — ననుదినఁ స్మర దై
శ్వర్యుడగుచును — త్రైంగికలీలాలసుబలసెద — జంగమభక్తవశంబున
వెలసెద॥

315

క॥ ఆసచివ్వాగ్రణిబహురా
జ్యాసక్తుండయ్యుజంగమాసక్తకళా
నాసదృశాదరణంబులు
బాసలుగానుడువుపీరభక్తియుక్తి॥

316

వ॥ అది యెయ్యదియనని॥

317

గీ॥ చెలగిశివరాత్రినిత్యంబుసేయుబాస
భక్తులెల్లసుశిష్టదనుబాసభక్త
జనులనెగ్గులవట్టక జరగుబాస
భక్తకులమెత్తిబలుకనిబాసమరియు॥

318

గీ॥ భర్తనైననునడుగనిబాసభక్తు
లడుగునర్థంబులెదవనియట్టిబాస
భక్తులెదవంచనలులేనిబాసభక్తు
లేమివేడిసనడుగిడికిచ్చుబాస॥

319

గీ॥ తలపులకొలందిబలికెడురండిబాస
వలికినట్టులసడిపెడుబాసవలికి
బొంకిపొలివోనిబాసయేవంకనైన
జలమువిడువకజనుబాసజరుపుననుచు॥

320

గీ॥ బాసవరసతిపైదృష్టిబరుపకుండు
బాసవరధనములకానబడకయుండు।
బాసవరనిందమెరయనిబాసమణియు
బాసభద్గునిగొలిచెదబాసయనుచు॥ 321

గీ॥ వరులమర్మంబులొకపరిబలుకకుండు
బాసవరసమయంబులభంగపరుచు।
బాసవరవాదులనుభంగపరుచుబాస
భర్తదూషణవిసకుండుబాసమరియు॥ 322

గీ॥ హరగణద్రవ్యమంటకుండలరుచుండు
బాసభక్తవశుండయిపరగుబాస।
భక్తులెట్లున్నట్లునుబరగుజంగ
మాళిప్రాణలింగంబునునట్టిబాస॥ 323

గీ॥ పామరులవేదనొల్లనిబాసభవికి
మ్రొక్కుకుండెడుబాసదుర్మహులైన।
భవులకియ్యనిబాసదుర్భవభవాది
బాధలకగపడకుండెడుబాసమణియు॥ 324

గీ॥ ఇంద్రియవిషయములకువెన్నీనిబాస
యమితశివభక్తిజరియించునట్టిబాస।
వేదచోదితభక్తిసంపాదనంబు
నాదిశైవంబునలరించునట్టిబాస॥ 325

క॥ శిరముట్టిబాసయునుశివ
శరణులకునుజేయుచుండుసద్బాసశివో।
విరహితమగునట్టియుశివ
శరణులకునుజేతులెత్తుసద్బాసమహి॥ 326

క॥ ముట్టి బట్టిన వెనకను
మెట్టనిసద్బాటోసద మేదురమితియై
యిట్టిప్రతములన్నియుఁబడి
ముట్టిం చెడిబాసప్పపదమూ ర్తికిధ రణి॥ 327

క॥ బసవేశ్వరునచ్చరితము
బసవందేయెరుగుగాకవర ముత్తులకు॥
వశమావాక్కునెదలపగ
నశతగ్రీవునకునలవియో నోకాదో॥ 328

సీ॥ వీకతోకట్టగంభీరతవెట్టిసారాధంబుప్రోకజ్ఞానాగ్ని గాక
ప్రతికలగుండవిశృతభ క్తిగండసుప్రతముల పెంటమేల్కరుల పెంట
సత్యంబుకలనుప్రసాదంబుకొలనుసత్కృత్యంబుతావడుష్కృత్యమణవ
వేదార్థములపాటివిద్యలకునుమేటి నాదంబుకోలుపినయముకిలు॥ 329

గీ॥ శాంతిసంపదనెలపునిశ్వవతినలపు
దాంతికలిమియనై శ్వరత్వంబుబలిమి
నీతికోటవివేకంబునియతితేట
దయవనించెడునిల్లుభృత్యతతిజల్లు॥ 330

గీ॥ మఱియు తత్వంబుజాగసన్మహిమచేగ
సాదునభ చెన్నునత్యైకసరణివెన్ను
బసవలింగంబుకేవలభ క్తిమాచు
దనగరాదనియందరు సభినుతింప॥ 331

శ్రీబసవేశ్వరదర్శనార్థము భక్తులరుదెంచుట

మ॥ వినియొక్కొక్కప్రతంబుబట్టుకొని వేవేగందగేతంచుపా
రునుదాబట్టినవేమముల్ సదుపునారూఢప్రతిజ్ఞాండితం
డనిదర్శింపగవచ్చువారలుబ్రహ్మవానూసనద్భక్తి
వసయోమాతమటంచువచ్చునిలనద్వైరాగ్యభాగ్యాఢ్యులు॥ 332

చ॥ బసవనమంత్రితేతను సవర్కలుగై కొనువేడ్కవచ్చుట
 త్రసముదయంబునాఘనునిగాంచినమాత్రసభ క్తిగల్గునం॥
 చసద్యశలీలవచ్చెడుమహాత్ములునాబసవేశనామతీ
 ర్థసలిలమాడవచ్చుజనులిద్దరలోవలనెందుజూచినఁ॥ 333

సి॥ కరితురగాందోశవరరథారూఢులైవన్నెకెక్కుమకుటవర్థనులును
 నఖిలాంగసంగరుద్రాక్షముద్రితులును పిరచితవస్త్రోవవేష్టితోరు॥
 జాటజాటులునుకక్షకరస్థగళభాగయుత్రమాంగప్రముఖోరుచారు
 పదవినందలిముగ్ధబాలేందుధరులునుసన్నుతావృతులునుసంయములును॥

గీ॥ సకలభవిషాకవర్జితాచారయుతులు
 భవిసహవాససంసర్గభాషణాది
 విరహితులునీశ్వరధ్యానవిశ్రుతులును
 వసుధబసవన్నజూడంగవచ్చువారు॥ 335

క॥ లింగంవిలీనేంద్రియులును
 లింగాంగవివేకయుతులులీలాధృతనా॥
 నాంగులుననేకవేషులు
 సంగనబసవన్నజూడజనుదెంచుఘనుల్॥ 336

వ॥ తదనంతరంబ సంబంధస్థితియందు నునిచి నియమాదికనిష్టావరులకు
 బ్రియవస్తు సందోహంబులర్పించియుండ నియమించి వినవక బస
 వండు సద్భక్తిరాజ్యపూజ్యస్థితింజేయు సపయంబున॥ 337

మ॥ రసవంతతబులుగాగనోధనపదార్థంబుల్ ద్రికాలంబులఁ
 బసవాదీశుడుబోనగావెనులసంవత్సరముల్ గొంచువా॥
 రసతీగేహములందేయుండువిటమారధ్వంసిభక్తాశిసం
 బ్ధిసహస్రంబులునాల్లమూడులస నన్నంబెట్టువర్నంబుగఁ॥ 338

వ॥ అని భక్తులాశ్చర్యంబునోంది యానందింప రుద్రాక్షముద్రిత లాదిగా
గల సకలశశివశాధరుభక్తుల నిష్టార్థసంతుప్తులంజేయుచుండె నట్టియెడ॥
339

చ॥ బసవకృపాకరోదరః పావసః విగ్రహుడక్క నాగమాం
బసుతుడుభక్తియుక్తిరసప్రాణపదంబగువాడుదేశికో
క్తసరణిషట్స్థలంబులును దప్పకయుండగగన్నధన్యుడీ
వసుమతిలోనచెన్నబసవండునుతింపనొప్పునేప్పుడు॥ 340

ఉ॥ లింగమయాఖిలాంగుడురులింగగతాత్మమనః ప్రవృత్తిని
స్సంగుడుజంగమప్రియుడు సారగుణాభరణుండుసత్కృపా
సంగపదాంతరంగుడరిష్టట్కనికృంతనశాలిశీలుడు
తుంగపురాతనాచరణదుర్యుడవారుడువేదవేదియు॥ 341

ఉ॥ త్యక్తశుభాశుభక్రియుడప్రాప్తపుసర్పవవిప్రముండుని
ర్జితశివైక్యమర్ముడరరీకృతజంగమలింగభక్తిస
ద్భక్తకృతప్రమోదుడనుభావినదాబసవేశదేశికా
సక్తమనస్కుడై యతనిసచ్చరణంబులుభక్తినిత్యము॥ 342

క॥ సేవింపుచుగొనియాడుచు
భావింపుచుహర్షబాష్పపరివృతదృగ్గా
జీవుండై జీవగుణము
బోవిడిచిపరాత్మనిష్ఠబొంగుచునుండు॥ 343

క॥ సప్రాణలింగలింగియు
తత్ప్రాణద్వితయసిరదనిపుణియుమనో
జ్ఞప్రాదుర్భవదనుభవ
ధీప్రాప్తుండగుచుసన్నుతింపగవెలయు॥ 344

చ॥ రమణపీఠికా పనచరద్యయసీతినత్రికమించికా
కమధురసత్పలంబుగతిగ్రహ్మసము క్తతజెంచి గౌరవాం
మ్రుమహితభక్తిసారహితత్విష్టగుహ్వాతమఃప్రసాదబో
గముననపారవశ్యమున గ్రాలుచు సోలుచునుండెవెండియు ॥ 345

గీ॥ లింగదేవుండ ప్రాణంబులింగజంగ
మత్ప్రసాదప్రపూరంబును శరీర
మమలతరభక్తినియమంబు హరగఢాను
భవనుఖంబుధనము చెన్న బసవన్నకు నూ ॥ 346

క॥ శివునకు బ్రాణంబుగుచును
సవిశేషత్రివిధశేషనద్రుచియగుచుం
బ్రవిమలజంగమభక్తికి
నివాసమగుచు శుభై కనిలయంబగుచు ॥ 347

మ॥ అతివాఙ్మానసశంఖుతత్వగతివర్యాలోచనాసక్తి
ప్రభుతునస్తోక వివేకుఁజ్ఞ బసవేశుంబ్రస్తుతింపంగనే
రితరంజేతదుదారభక్తివిధి స్వశ్రీదేశీకేంద్రండుద
త్ప్రతిభావై భవమాతడు దెలియు దుర్దాంతాత్మయోగంబు ॥ 348

ఉ॥ గాయకకోటులున్నటులు గావ్యకళావిదులు రసజ్ఞులు
న్యాయనయాదివాదులును సాంగకపేదపేదాంతపేద్యులు
దీయుతమంత్రులు బసవ దీమణిగన్గొనరాగభూతలం
బాయతితోడదొడ్డ గెడవయ్యెననానుతికెక్కి విక్కిలి ॥ 349

వ॥ ఇట్లు భక్తులును నుదేరుమార్గంబుల కస్తూరిసలికిన విస్తారవిత్తిర్ధికలపై
రంగుమీరక్రొత్తముత్యంపు రంగవల్లులబెడంగును ముకుళమకుట
మణిముక్తావలాది భూతితోరణస్తంభంబులసంభారంబులును నందడి
గొను నందీసమేతకేతసంబుల సంఘాతంబులును నస్తోత్రవ్యాసహస్తా
కృతిగ్రాలు వ్రాతపురాణ బంధబంధంబునందంబును నుడువభంబు

దొడుకునడ వందిరులచందంబును వెలిగొడుగుల పడకంబును-దత్త
 వితాది వాద్యంబులచోద్యంబును—నాకసంబదృవఘూర్ణిల్లు వందిమాగధ
 వాక్యంబుల సౌఖ్యంబును-నంతకంత కగ్గలంబుగాజేయించుచు-భక్తాసక్తి
 మది నంకురించిపెరుగంగ నభంగలింగ సంవత్సరభావంబుమెరసె
 యీశ్వరభక్తుల నెదుర్కొనుసమయంబున-హాఠోత్కర్షనంగతాంగ విక్రి
 యాయుక్తుండనైతి-భక్తులం జూచి యుప్పొంగియుప్పొంగి భయభక్తి
 యుక్తంబుగా భక్తాంఘ్రి పాదపద్మంబులకు జక్కసాగిలంబడి
 మ్రొక్కిమ్రొక్కి యక్కరదీరక భక్తపాదరేణు పటలవర్యంకంబుపై
 బొరలిపొరలి భక్తదయామృతధారలో దొప్పదోగిదోగిభక్తదివ్య
 శ్రీపాదోద్రేకపాదోధిమధ్యంబునందేలితేలి-భక్తహిత మహితవస్తు సమ
 ర్పణ పర్యాసంపదవ్రాలివ్రాలి-జంగమవరతంత్ర తాకృతగత సమత్య
 ర్చనారతి సోలిసోలి ఐక్యనిర్మల నిత్యప్రసాద సేవాపేళాకరత్వం
 బునం గ్రాలిగ్రాలి-భానురవచోఽలాసంబున భక్తసమస్తవంబు నోరారం
 జేసి చేసి — భక్తకథాలతప్రదానంబు జాటుముట్టుకొన్న గాంధర్వరస
 ప్రవాహంబు గ్రోలిక్రోలి — దరహసిత వికసిత్యాస్కందై భక్తుల
 లొకింప నింపుగా తదాస్థానరంగంబునజేలంగుచు నాడియాడి — భక్త
 వదభక్తి పారవశ్యంబున జొక్కిచొక్కి — భక్తజనప్రార్థితసారక
 ప్రాణమనంబులు వినయంబుతో నొప్పంగించియొప్పగించి పరమ
 తత్వార్థద్వితీయకముఖుల దత్తబోధపాదోధిక నిధానమధ్యంబున ముంచి
 ముంచి నిర్మలభక్తి సంపత్కామధ్వంసి భక్తుల బ్రవిమలభక్తి సంప
 దలం దేల్చితేల్చి — వెండియు కామోపభోగ లోలులనంగనారత్న
 రాజులఁ బూనిపూని — వస్త్రోభరణ ధనిధాన్యవాంఛల వస్త్రోభరణ
 ధనదాన్యంబులం దనిపితనిపి — రాజోపచారంబులుగోరు మారాఠి
 భక్తులకు రాజోపచారంబు లొసగియొసగి — అష్టవిధవిశిష్ట భక్తికియా
 పురహరభక్తుల సాష్టాంగభక్తినర్పించియర్పించి — గురునామని భక్తిని
 బద్ధబద్ధబుద్ధి నిట్లనివినుతించదొడంగె॥

క॥ శాశ్వతసద్గుణశ్శరగ
విశ్వేశసదావ్రసాదవేదాంతమయా।
శాశ్వతతైవల్యదభ
క్షేశ్వరగురునాథనిన్నునేనుతియింతు॥ ౩51

క॥ ఆద్యంతరహితనానా
విద్యాత్మషడోద్భవావివేకాగతిపా।
ప్రొద్యత్తిమిరవిభాకర
సద్యోమోక్షప్రదాయితముగొల్తు॥ ౩52

క॥ అవివేకతిమిరసంహ
రవికారదశిష్యశీర్షరాజితహస్తా
భవసంచితప్రాఘతతీ
నివారణదురీణనిన్నునేనుతియింతు॥ ౩53

క॥ విశ్రుతభక్తజవాంత
ర్విశ్రాంతిమదాశ్రమవ్రవిష్టమనోజ్ఞా।
విశ్రాంతగుడుకృపాయ
త్రాశ్శ్రితహృదయేశనీపదంబులుగొల్తు॥ ౩54

జ॥ ఇట్టనేకవదోమచ్చర్చికల జన్నబసవండు నిజదేశికుండగు బసవరాజుం
బగ్గిస్తుతింపుచుండె నాసమయంబున॥ ౩55

| సంగమేశ్వరుడు అల్లమనుప్రభువపు తారమున |
| శిష్యుండగు బసవేశ్వరులఁ జూడవచ్చుట, |

చ॥ మనసీజవై రిమూర్తి యసమానయశుండుశుభాశుభభక్తియా
జననలామృతిప్రభృతి షడ్విధభూరివికారమారుదా।
ర్యనుతుడు వెండియున్ సమహి తాహితకాంచనబోష్టదుఃఖసౌ
ఖ్యనుతిసిగర్వఁబుండు విగతాంగగుణాదియతీంద్రయుండును॥ ౩56

- క॥ దానప్రతిగ్రహాదివి
హీనుడుమానావమాన హేయోదేయో।
ద్దూననకృతిధానమధా
ధినేతగమానసుండుధీనిధిమరియు ॥ 357
- క॥ సంకల్పవికల్పహృదా
శంకాతంకాంతరుదితశాత్రవవిజయా।
లంకారుడింద్రజాలస
మాంకూరజ్జగతవిభ్రమాతీతుండు ॥ 358
- క॥ పరమపదానందామృత
పరవశమాననుడుముక్తభాసురదేశుం।
దురుతరగాంధర్వకళా
వీరసుడుఘనకారుణాత్తప్రీష్టాబ్జుండు ॥ 359
- క॥ అశరీరశరీరధరుం
దనదృశశబ్దాత్మమండునాభ్యాభిభాన్వా
వశగతుడభావిసద్భా
విశమదమాన్వితుడుద్వైతవిద్యాధిమడు ॥ 360
- క॥ ముల్లోకంబులతక్తికి
నెల్లయగుచునెగడునంతరిజ్యాయోగ।
ప్రోల్లావాసమనత్స
త్పుల్కాబ్జుండల్లమనుప్రభుండచ్చటికి ॥ 361
- క॥ లింగేచ్ఛానుసరిక్పి
మాంగుండుగరస్థలస్థితాపోజ్యోతిః।
లింగాలింగచ్ఛిద్ధ
కృంగవరవశుండునగుచుజనుదెంచునెడ ॥ 362

క॥ ఇదియేదపల్లమిదిమి
ట్టిదిగట్టిదిచెట్టుతోవయిదియచుశంఙం
మదిబెనగనీకనడవగ
నడవరలై యవియమోలకరుగననరుగఁ॥

363

వ॥ ఈదృగ్విధప్రభావంబునకుఁ జనంబులు మనంబున సచ్చెరువంది
యమందానందంబునం గరారవిందంబులొదలలందాపుకొలిపి యనల్ప
వచోమచర్చికలం గొనియాడుచుండు బసవనిభక్తి రసప్రపూర్ణారోరాశి
వెల్లివిరిసివొడు వందదియ్యవిధి పరంపరాసంప్రాప్తిత సద్వస్తువాస్తవ్య
పాత్రంబగు నహితంబునుంబోలె విజయంజేసినా॥

364

గీ॥ మణిపరిణావిదుండై నవణిజుకడకు
దివ్యరత్నంబుచనుదెంచునవ్యలీల
బ్రభువుదనుజుడగారాగబసవరాజు
సంగమేశ్వరునందపొసంగ గాంచి॥

365

శా॥ ఆనందాశ్రయగున్నులందొరుగగానందందదంపప్రణా
మానీకంబులొసర్చిగద్గదగళుండై సన్నుతుల్ సేయుచుఁ
నానాకారవిచిత్రరత్న రచనా సవ్యోరుసింహాసనా
సీనుంజేసినప్రాభవాంచరుచిముంచీప్రాంతకృతముఁ॥

366

సీ॥ ఒడలజీవముగల్గియునులేనిహాని నెన్నడుగల్గియునువర్తనంబులేని
వానిగన్నులప్రేవులై నలువందెడు వానిలింగమెప్రణమైనవాని
జేతనుండరుచినిఁజేష్టితంబగువాని భ్యాతిలేకయునతిభ్యాతివాని
భాషలమీరినవరముభాషలవాని తలపులమీరినతలపువాని॥

367

గీ॥ హీనగుణుడయ్యుగుణముచనిచ్చువాని
ప్రణవయుతుడయ్యునేర్పడబరగువాని
ప్రభువుసద్భక్తియుక్తుడై బహువిధముల
బూజితేనెనుజనవన్నబుధనుతుండు॥

368

క॥ లింగకతూర్యస్వనములు
నింగియునేలయునుముట్టిసీరాజనము।
ప్సొంగుచునిచ్చిపురస్తలి
రంగుగబంగారువశ్వెరంబిడియందు॥ 369

ఉ॥ పాయసముల్ పదార్థములు ఒప్పునుదేనియుభక్త్యలక్షణుడ
నేయిని పిండివంటలును స్నిగ్ధవుద్దుగ్ధముబల్లెరంబులో।
జేయిడరాకయుండనెడజేసివెనెస్వెనదొడ్దదొడ్దక
న్దాయతితోడజేసి అనవన్న వ్రభూత్వము కేతికియ్యగడ॥ 370

గీ॥ సురియచముదయ్యజేకళ్ళహాలపాణి
యందికొనియారగించిన యట్లప్రభువు।
అనవరాజయ్య జేకళ్ళమెసవమెసవ
నెల్లవారికివెఱగయ్యెనెట్టులనిన॥ 371

క॥ లక్షయునెనబదిపేలున
లక్షణులగు జంగమంబు లకుజేసినభ
షాక్షయస్ంగహమంతయు
నాక్షణమ భుజించుఅనవదధికాంబెట్టన్॥ 372

ఉ॥ దానికినాత్మలోఅనవ దండవిడుండు దలంకకాత్మదే
హానుపమోపహారము మహారతినర్పణ నేయబూనిత
ద్దీనిధిభుక్తిపాత్రక నతిత్వరితంబున భక్తియుక్తిసం
ధానవరాయణుండగుచుదానవసింప దలంచుమాత్రలో॥ 373

చ॥ అనవసదందనాయకుని భక్తినిష్ఠకు సల్లమప్రభుం
దొనవంమెచ్చిభక్తతతిహాయనుచుం గొనియాడుచుండను।
ల్లనవసద్భక్తుపాలహారి లాలితలోల కటాక్షపక్షణ
ప్రసరణపాత్రుజేసికొని బాపురెయంచు చులిండున్నీయన్॥ 374

గీ॥ బావురేబసవన్న సద్భక్తపాల
బావురేబసవన్న సద్భక్తిలోల
నల్లవోబసవన్నయానందమూర్తి
నల్లవోబసవేశ్వరానవ్యక్తి॥ 375

చ॥ అమృతమునందుజెల్లు విమలాకృతిమన్మణి గర్భమందుదీ
వముచెరుకందుసత్పులము బైదికికమ్మ దనంబుచందన
ద్రువమునపువ్వుచిత్తరువు రూపునజీవము బైదిబొమ్మబ్రా
ణముజనియించునట్ల జననంబువహించితి వీవుపుత్రతా॥ 376

సీ॥ నాదుబసవదండ నాయకబసవయనాదిబసవయసంఖ్యాతబసవ
భక్తులబసవయాబ్రమతేంద్రబసవనము క్రిశబసవనాముద్దుబసవ
సంగమబసవబ్రసాదదజంగమ సద్భసవన సత్యసమితబసవ
బండితబసవనాబందారుబసవసౌభాగ్యంబుబసవసంపదలబసవ॥ 377

గీ॥ సత్యయుతబసవనిత్యత్వబసవ
సంవిదుజ్వలబసవవృషభములబస
వధికజపనబసవధర్మపధికబసవ
విషదరునిబసవబహువివేకబసవా॥ 378

గీ॥ నందికేశ్వరుబసవసానందబసవ
తత్వజనములబసవతత్వజ్ఞబసవ
సిద్ధసార్థబ్రసిద్ధబ్రబుద్ధసిద్ధ
జనవినుతచర్యసౌందర్యసారబసవా॥ 379

క॥ బసవయ్య బసవబసవ
బసవేశ్వర బసవరాజ బసవకుమారా
బసవప్రభుండ బసవన
ప్రస్ఫుమర నామాంకలింగ భవభయభంగా॥ 380

క॥ ఒడలెల్ల నోళ్లువన్ని కి
నొడలెల్లను గాళ్లుపారు వుదకంబునకు॥
నొడలెల్ల శిరముగాలికి
నొడలెల్లను బక్తిమహిమయోగిబసవుకు॥ 381

సీ॥ బసవాయనిసజాలుబాసలొండేటికి బశువులకై ననుబ్రబలుబక్తి
బసవాయనిసజాలుబరికించిచూచిన బశువులకై ననుబక్తివొడము॥
బసవాయనెడిబక్తివరులజూచినమాత్ర బశులకై ననుబక్తిపుట్టు
బసవాయనెడిబక్తివరులజేరువజెంత మసలుజెంతువుంకునెసగుము కి॥ 382

గీ॥ బసవరోయన్న మాత్రబల్పులుకులేల
నసమరోచనునకునై ననలరుబక్తి॥
బసవరోయన్న జాలునెబ్బంగినైన
గరళమైనను నమృతంబుగాకయున్నె॥ 383

క ॥ బసవాయన్ననుకులిశము
కుసుమంబొవెన్నెలయునగుంగార్చిచ్చు॥
బసవన్నాయనకాత్రవ
విసరంబునునాత్మబంధువిసరముగాదే॥ 384

వ॥ ఇట్టిలింగైక్యసౌఖ్య కేళిలోలయుక్తియు జంగమప్రాణానుసంధానశక్తి
యును భయబ్రసాదసంయోగోపభుక్తియు బ్రభువనంబుల నితరుల
కున్నదేయని యనేకదంగుల బ్రభువభినుతింపుచుండ బసవందసదృశ
బక్తియుక్తుండై భయోభయోభివందనసందోహంబందందగావించి నెటల
తటమిడిత విశంకట పటుతరకరపుట విభ్రాజితుండై యాప్రభువు
నుద్దేశించి॥ 385

ఉ॥ తక్తజనావనప్రవణి బావపరావర శుద్ధబక్తిక్య
మ్మక్తిసతీసహాయశుభమూర్తిసమ స్తకళాజ్ఞశాంతవా॥
బ్రాత్రనబక్తిజంగమ భరాధరసంగతశృంగవాసనా
దిక్తశరీరమగ్నత వరేణ్యశరణ్య దయాపయోనిధి॥ 386

గీ॥ నీకునారగింప బెట్టనేనెంతవాడను
 నయ్యహరునివనిత నమరదొల్లి
 హరగణావళులకు ననుచుజేసినవిందు
 చిట్టిగణముగొనియె నెట్టులనిన॥

387

గౌరీ సేవి హరగణములకు నారగింపబెట్టుట

కా॥ కైలాసంబునదొల్లిశంకరుడు శంకంగింకరుల్ గొల్వగే
 శీతోబుండయి యుండుచున్నయెడనాశీతాననస్తుత్యశ్రీ
 కైలేంద్రాత్మజ భర్తకొల్వనకు వాంఛవచ్చి పీషింపుచో
 మ్రోలకాసర్వ గణంబులు శివుని సారూప్యాకృతింబోల్చుట॥ 388

క॥ త్రినయందీతందనినుత
 గణమదియని మదినిదెలియగాలేకవిచా
 రణమునగు నగణగనియా
 క్షణమగణంబులువిస్మయశర్వాకృతులై ॥

389

సీ॥ సామజశరభోష్ట్ర శార్దూలముఖులును గుక్కుటవనచర గోముఖులును
 మహిషాశ్వసారంగ మార్దూలముఖులు గేసరివరాహవిహంగసర్పముఖులు
 ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖైకముఖులు నవముఖపంచముఖ సహస్ర
 ముఖులు
 లంబోష్ఠలంబాక్ష లంబసాసీకులును లంబోదరులతి లంబకర్ము॥ 390

గీ॥ అజగజాబీలకణుర్త్యలు విజయకణర్త్య
 వీరఘంటన కణులేకకణుర్త
 లొనయబహుళముఖులు బహుతనువులును
 బహుపాదులునిట్టులబహుముఖులు॥

391

క॥ బహుకర్ణులు బహువర్ణులు
బహుబాహులు బహుపదులును బహురూపధరుల్ ।
బహుజిహ్వలునై నవహా
మహులంగని మానసోద్యమానసయగచక్ష॥ 392

చ॥ ఆతులనిజాకృతిఁబొలుచు నాత్మపలింగనిమ్రొక్కివేడ్కన
న్నుతులొనరించినంహృతమనోభవతావక భృత్యకోటిస ।
న్మతికివిక్తిర్ణ మానన సమానసలీనశరీరులైరి త
త్పృతిభవమెఘువచ్చెహర తద్గణకోటికి పెందుపొందుగదా॥ 393

ఉ॥ పెట్టెదనంచుభూతగణ బృందముముందర బెట్టిజెప్పితా
నెట్టననింటికేగి ధరణీద్రజయత్నమునఁ-మహాసభా ।
హట్టతలంబుసంసమధి కాతలదత్వము లందుబుదిరుల్
పుట్టగజేసియబ్జభవభూరితరాండ చయంబపాండముల్॥ 394

క॥ కావించి వివిధబక్వా
న్నావలి నిండంగజేసి యమరద్రుమసం ।
భావితపల వల్లవములు
దావులు దొలకింపగాధ రస్థలిదాల్చెదా॥ 395

క॥ పృతదధి దుగ్ధాహార
సప్రతతీ పృతక్షీరదధిరసాలరసంబా ।
తతులనిడి నదులముంచెద
సతివాసన గట్టిరసరసాయన చయముదా॥ 396

వ॥ మరియు చింతామణిమయా భిత్తంతరంబుల ససంతపదార్థబుల
నూనంబులుగానిర్మించి నిలిపి సురభిసురతరు బహుసహస్రజన సహస్ర
భూత నిజకటాక్షవీక్షణ విక్షేపమాత్రంబున విచిత్రతరవస్తు సంఘంబుల
సంఖ్యలుగా నుపాదించుచుండె నా సమయంబున॥ 397

ఉ॥ ప్రమధగణాధిపుల్ ప్రమధ బాలకునొక్కని బిల్పియంబగే
హమునకునేగియోగిరములొటయు గామియుజూచిరమ్మనా!
హిమనగజాశ్మజాంతికమహీస్థలికిఁ జనిబాలకుండుస్వా
గసుననిమిత్తముఁదెలువ గౌరిగణంబుల దోడిదెమ్మనెఁ॥ 398

ఉ॥ పోకులబోవుచుఁవరపు బోయెద నాకొని పోవజాలనా
మీకలదాయొకింత తనయాకలిచీరగ నన్నున్ననా!
లోకశరణ్యబాలునివి లోలుశివార్చన సేయజేసికూ
దాఁలునోగిరమ్ములు జయావిజయాదులు దానుబెట్టగఁ॥ 399

చ॥ సరసరలింగపూజనము సల్పివద్దార్థ చయంబునోదనో
త్కరముగలింగమూర్తికవదానముతోడ సమర్పణంబుజే
సిరుచిరబక్ష్యబోజ్యములు చిత్రవిధంబునకళ్లుమేరుభూ
ధరములయంతలంతలుగదప్పగయుండగజేసిమింగగఁ॥ 400

చ॥ సకలపురాతనావశికి జాలగజేసినయంతవట్టు
నట్టాకశిశువారగించుటనగోదృవనివ్వెరగందిప్రాణనా!
యకుకడకేగిసిగణమహాత్యమునీవ యెరుంగుదంచునూ
రితెలవాల్పియున్న మకరధ్వజమర్దనుడల్లనవ్వచున్॥ 401

ఉ॥ చిట్టిగణంబుగౌరవవిశేషమునీకువిచిత్రమయ్యెనా
యట్టిడితై నమామకగణాశిమహత్వమెరుంగబోలద!
ట్టిటనలేక వేదములు నెంతయబీతినుటించుండగా
దట్టమమేయమక్షరమమత్యైర్యమపారముపాయశూన్యముఁ॥ 402

క॥ ఆతతగతి శృతులునసం
ఖ్యాతసహస్రాక్షియనగ నాప్రమధులనే
రీతినుతింపగవచ్చున
ధాతనమతిదన్నుబోలదడయ్యగమఱియుఁ॥ 403

ఉ॥ అజరులజేయు లక్షరులు యాడ్యులమౌడ్యులచెంచరాత్మకుల్
 త్రిజగదభీష్టదుల్ విభులు దివ్యులు సేపులు భవ్యులవ్యయుల్।
 ద్విజాలణిమాదిసంయుతులువేద్యవిదుల్ నిరవద్యులు త్రముల్
 గజగజసింహులప్రతిమకాయులు శూరులుపీరులెల్లెడన్॥ 404

ఉ॥ లింగశరీరసంభవులులింగమయాంగులు లింగసన్నతుల్
 లింగసమాశ్రితాత్మకులు లింగగతాసులులింగవర్తనుల్।
 లింగమహానుభావులును లింగసమర్థులు లింగాశాసనుల్
 లింగగభీరమానసులు లింగపిదోదులు లింగసంగులు॥ 405

క॥ లింగావదానయుక్తులు
 లింగాత్మసుభైకసంఖ్యలింగవ్రతులు॥
 లింగాభిమానరూపులు
 లింగవిహితచేతనులును లింగప్రియులు॥ 406

క॥ సర్వశుభోదయయుక్తులు
 సర్వాధిపతుల్ సమస్తసంపత్కర్షుల్।
 సర్వజగత్కారణములు
 పార్వతీ నేనగవేరెప్రమదులుసువేరే॥ 407

క॥ మత్స్యాయము తత్కాయము
 తత్కాయమునాదునిత్య తసువప్రిజనీ।
 హృత్కమలంబునగనిత
 త్సత్కారము సేయు మెపుడు సంభ్రమంభంగి॥ 408

ఉ॥ ఈగణకోటియందొకని యిచ్చనుబద్ధ భవాచందభాందముల్
 వేగమపుట్టునిల్చుజెడు విష్ణువిరించి బురందరాదులు॥
 జాగులబెట్టుచుండుదురు సంవదనౌప్పజనింపజేతతె
 క్కాగజయాననాగవిని గౌరినవిస్మయ యౌచునుండెనన్॥ 409

బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమ ప్రభునుస్తుతించుట

క॥ ఏనాసీకునుభోజన
మానందముబుట్టబెట్ట నెంతటివాడ౯
ధీనిధిసతతోదితలిం
గానుభవప్రభువయభవ యగణితమహిమా॥ 410

క॥ భావాతిగోచరులస
ద్భావోపేతాంతరంగ భవభయభంగా
కేవలము క్తిదసంగయ
దేవశరణుశరణు దేవదేవస్తుత్యా 411

క॥ అని బసవతు వినుతింపగ
వినిప్రభువానందమొందివిపులకృపావా
ర్థినిమగ్నుజేసిస్వర్గా
వనిరుహమణులతనియింట పరువుశ్లగుట౯॥ 412

గీ॥ వరములియబోవకడషగావగచితనదు
సత్ప్రసాదంబుకృపజేసిసంతంబు
వలయునన్నట్టివస్తువుల్ దలచుమాత్ర
వచ్చిముండట నిలువంగ వరములొసగె॥ 413

చ॥ పలికినమాటపాటియిపాటింబట్టినమన్ను బంగరై
వెలుగగముట్టిస౯ బయలవేగమయాకృతిదాల్చజెయ్యవే
నిలుకడగాగమార్కొనిన నీలగళు౯ గెలువంగజంగమా
యలసడికోర్కైలైంగిక మహాక్షయశంపద లిచ్చుమచ్చిక౯॥ 414

మ॥ పరమతత్వవిచారణాభిదనుధా పాదోద్ధితోదేల్చిదు
ష్కరమాయామదమోహమత్సరతమః కాండంబుఖండించిభం॥
గురదేహేంద్రియ ముఖ్యవైరిజయము౯ గోప్యంబుగాజెప్పిత
స్మరతత్వాత్మకుగాగదెల్పియుక్తియా పారిణుజేసె౯వెన్న౯॥ 415

ఉ॥ అంతటమీచలింగమును బ్రాణమునై కళ్యము బోందునందుపే
దాంతరహాస్యహాస్యముల నాబసవన్నకు దెల్పినంతటా
భ్యంతర యోగలక్షణములన్నియు జెప్పియరాలకాలని
బాగ్రింతినదల్చియంతరము దాహ్యములింగ మయంబుకాదనుకా॥ 416

క॥ ఘనతత్వాంబుధిలోదన
మనసున దరిగొండవైచి మర్త్యింపగసం
దనుదయ మొందినశివత
త్వనిగూడామృతము పొదమువలె నెఱుగింపరా॥ 417

గీ॥ వుప్పుముడియనీరు నుంచినవిధమున
గప్పురముననగ్ని గప్పినట్లు
వనధిలోనబడిన వడిగండ్లవానచం
దమునబసవడుండెదానులేక॥ 418

క॥ ప్రభువుచరిత్రము భక్తుల
సఖలరా జడివిననువిన్ననద్యక్షశ్రీయ
శ్శుభమును లింగాంగశుభా
నుదవంబులు నిందునందునుంజేకూరురా॥ 419

దొంగలు వంగకాయలు లింగాలుగట్టుకొనివచ్చుట

సీ॥ వెండియునొకనాడు దండనాడుడు బంగమారాధనము సేయునవసరమున
దొంగలువచ్చిరా వంగనూహించియ లింగులాతనిమందిరాంగణంబు
ద్రోక్కరామినెఱింగి గ్రక్కునకోక కొంగులుచించి నట్టియాగుడ్డలందు
వంగకాయలుజాట్టి వలనుగాధరియించి లింగసన్నిహితులలీలజొచ్చి॥ 420

గీ॥ బసవనామాత్యుగనిభయబాగ్రింతినొంద
నతడుగన్నుల నవ్వెమీకలుకలేల
లింగవంతులుగానియ లింగులకును
కూలిభక్తులయిండ్లెల జొరగవచ్చు॥ 421

ప॥ కావున మీరందరు శివభక్తులు యింక నొండుశంకలుచక్కి గ్రక్కున
గూర్చుండి శివార్చనలుదీర్చుకొనందనిన నుల్లంబులు ఝల్లననొందొ
రుల్ మొగంబులు జెగడిచూచుకొనుచు పందినిబట్టి జనుదెంచి పందికి
చిక్కుట వెరపింపంబోయి వెరచినవిధంబయ్యెగదా మనపాలిటిదైవంబు
యీజాడిగడిపెనేని బ్రతుకుటలేకున్న చచ్చుటగాని మగుడిత్రోవగాన
మని కృతనిశ్చయులై కూర్చుండి॥ 422

చ॥ సరసరలింగసమ్మతల చాటునచేతులు సాగసాచికం
దరముననున్న గ్రంధులు పదంపడి వీడిచిచూడనప్పు
దచ్చెరువుగలింగమూర్తులయి జెన్నువహించెను వంగకాయలి
ద్దరబనవన్న భావ సముదగ్రమహత్వము జెప్పనేటికి॥ 423

కుంచము శివాలయంబగుట

ఉ॥ అట్టిదెగాదెమున్ను వ్యవహారముబోయిన చోట లింగము
న్నట్టిశివాలయంబుగన వబ్బకయుండుట దోటివర్తకుల్
శెట్టిమహేశుజాడక భుజింపగపచ్చునె యంచుగుత్తితుల్
గుట్టుగగుంచమున్నిలిపి గొబ్బుననందరు సంభ్రమంబున॥ 424

గీ॥ కొండగోగుడెచ్చి కుంచంబుబూజించి
కాలకంఠునిగుడి గంటిమెనుచు
దోడి పెరికెనట్లు దోటొగ్గనిపోయిచూ
వంగబక్తుడలరిత క్తియు క్తి॥ 425

క॥ జోహారువెట్టివలగాని
జేహారియువీటికలరి ప్రీతిగుడుచుడు॥
హిహిమామల్లనన
మోహంబునకుంచము నకుమ్రొక్కిభుజించె॥ 426

ఉ॥ కుంచముగొంచురండతని గొల్చికుజించెనుగింజగిట్టలుఁ
మంచిగ గొల్చుకుందమది మల్లనయావలి యక్కరల్ వెనఁ
దృంశగజాలు దైవమని తోడివణిక్కులు లింగమూర్తిదూ
షించినగంగ వీనులను జేతులుజేర్చి సభర్పనోక్తులఁ॥ 427

క॥ చాకుక్కలారాసాజులే
శ్రీకంతుని లింగమూర్తి జడనాడగజ
న్నేకుంచంబని నమ్మికగా
కన్నన్నిటు రండుకండ్లు గాక మహేశుఁ॥ 428

క॥ అనితోడియటుగునందరి
గొనిపోవగగాననయ్యెగుడిశిఖరంబుఁ
మనగోపురసాలంబును
మునునిల్చిసకుంచమభవుమూర్తివహించెన్॥ 429

గీ॥ నందిముందరసున్నట్టి నాగహోరు
గాంచిదూషకులొదలల్ వాల్చిచనిరి
యమ్మ హేళుండుబల్లెశుడనగవెలసె
నతడుబల్లెశు మల్లయ్య యనగవెలసె॥ 430

భక్తులు యీశ్వరుని ప్రభావములు చూపుట

సీ॥ వెండియుగోట కోటందసునొరగొల్లమేక పెండికయతామృదుడుదసకు
ననుచుబాలన్నియునందుపైబిడుకంగగని తండ్రికోపించికాలదన్న
హరుదన్నదెట్లని యతడల్గిగొడ్డంట నడచినదలద్రెళ్ళిపుడమిగూల
జనివుండరీకమస్తకముదుగ్గించినయట్టులిందిట్లుగొట్టుండ్రునందతనికి॥ 431

గీ॥ వరుసగైలాసహర్యకవాటకోటి
ప్రక్కలైకూలె నాకుతారమ్మలెదుర
విఘటవనాటుకిలయోచితయనగ
మున్ను పెండికశివలింగమూర్తిగాదె॥ 432

ఉ॥ బాపుత్రిబ్రహ్మధీరు వరహావసుజ్ఞౌన్నలరాశిలింగమై
 యీవిపులందలర్పరై మహేశ్వరుభక్తులబాపమీకజ।
 న్మావనదంబుగాదె బసవన్నమహోన్నతభక్తియుక్తిస
 ద్భావనరస్కరుల్గీర్ణభక్తులునౌట విచిత్రమై త్తరిక॥ 433

క॥ కపటశతంబులనైనం
 గవర్ధిలాంఛనముపూనగామస్మసజ
 త్కృపనగుమోక్షముశాత్యే
 నవరీహాసేనయనవి సంగనుపలదే॥ 434

క॥ అచ్చెరువచ్చెరువనగా
 మ్రుచ్చులనచ్చులుగజేసి ముదమారంబ
 ర్దోశ్చయమువెనవారల
 కిచ్చియనిపెముజ్జగంబు తెరుగకనరగక॥ 435

జ్ఞౌన్నలరాశి ముత్యములగుట

ఉ॥ జంగమలింగమొక్కదివసంబుసనాబరవన్నయర్థిన
 త్యంగమునాచరించు సమయంబుననచ్చటికేగి కాంచిమా
 లింగముమంగలకాదినములెక్కకుముక్కునముత్రియంపుము
 గ్గందగబెట్టినేమము దదర్శముసేకడ కేగుదెంచితిక॥ 436

క॥ పదిపుట్టులముత్రియములు
 గదలకనిమ్మన్ననట్లు కాసిమ్మనుచుక॥
 సదమలలింగపసాయిత
 ముదమునజేబట్టి దృష్టిముంగలిబరపక॥ 437

గీ॥ కట్టెదుటరాశివోసినయట్టిజ్ఞౌన్న
 లన్నియును ముత్రియములైన నల్లనగుచు।
 నిట్లుపదిపుట్టులనుసంఖ్యయేలమీరు
 వలసినన్నియు గొంచుపొమ్మలఘుచరితా॥ 438

క॥ అనిబసవడువిజ్ఞాపన
మొనరించినజంగమయ్యయునుహర్షమునం
దనవలసి నన్ని పెరికెల
గొనిచనియెను మందిరమునకుఁ వెసమఱియు॥

439

మొరటద వంకయ్యగారి కథ

క॥ మొరటదవంకయ్య యనియెడు
హరుభక్తునిగడకుజంగమయ్యయొకండు
ద్వరగతినడురేయరుదే
రచించియదార్హపూజరాజదృక్తి॥

440

గీ॥ అతనిచేబూజగై కొనియయ్యగారు
వంకదేవయ్య వినుముమాప్రతము దినము
నొక మొదపుబాలుబిల్వప్రతియులేక
లైంగికావసరంబు చెల్లవటుగాన॥

441

క॥ ఆరుదెంచి నాడనీమం
ందిరంమందై ననుమదయ దేహార్చనకు
దొరకునా వస్తువనీ వే
దొరకింపమిసికుమేము దొరకముబివప॥

442

క॥ అనిహరభక్తుండయ్య
రనువేరొరునడుగనేను గ్రామాంతరమే
గనుగొన జాలింకనునె
ట్లనియూహపోహజేయు సవసరమందు॥

443

గీ॥ శంకలెల్లనుడిగి వంకయ్య చమయింట
గొడ్డునందు పట్టి కొరటయందు
బాలుబత్తిరియును బడయుదుననిభక్త
గణముదలచి కుండ గడిగితెచ్చి॥

444

ఉ॥ దోహనమాచరింప నవదుగ్ధముదోరపు ధారలైస్తన
 ప్సాహముసందుడిగక్గని యూర్జితమద్దుటి గుర్బబ్రతము॥
 త్సాహముతోడగోసి పురసంపారుబక్తున కీచైభక్తుడుకా
 స్నేహితభంగిలింగమును సేవలదేల్పెజగద్ధితంబుగఁ॥ 445

ఉ॥ చెప్పికొనంగవృద్ధతతి చేతనువిందుము గానియన్నినీ
 చొప్పునదృష్టిమాత్రమున జొన్నలువన్నెకునెక్కు ముత్యముల్.
 గుప్పలుగాగజేసినయ కుంతితభక్తుల గానమిద్దరకా
 నిప్పురినిట్లుజేసె బసవేశుడు యీశుడుగాడెచూడగఁ॥ 446

| సంగమేశుండు మాయవేషంబున బసవేశ్వరులను |
 | చూడవగన్ను వేడుట |

సీ॥ అనిభక్తమండలి హర్షించికొనియాడ నట్టులబసవండు నభవభక్త
 సమితి కొరినయట్లు సమకూర్చగాజూచి సంగమేశుండు బసవనమంత్రి.
 వేదంగమదితోన వేడుకబుట్టుడు జంగమభక్తి బొసంగదాల్చి
 కడువేగమునవచ్చి పొడగనిమూడవ కన్నువలయునిమ్ము గగలకన్య॥ 447

గీ॥ సరసనాయత లింగవసాయతంబు
 హస్తమునబట్టియెదుగుదు నయ్యనీడు.
 మాయలనుచును ముకురంబు దాయబట్టి
 చూడుమున్నవి కన్నులు శూలిమూడు॥ 448

క॥ అననయ్యభవుండద్దము
 గనుగొని సలికాక్షమందు గానగనపుడుం॥
 దనుదానె సిగ్గుపడిపో
 యినిరాకృతి యగుచుబసవ డిట్లనిపలికె॥ 449

గీ॥ ఓడకోడకు నిల్చుమో రోరిసంగ
 గటకటాయిట్టి వందలు గలరెయందు.
 యెరగవేనన్ను సత్య మహేశులిండ్ల
 బిరుదుమాకిది నడుగ నిన్నోరులభంగి॥ 450

సీ॥ తవనిధినినువేడ దానయ్యయనువున నీరియాలుగతినుతు జీరనొల్ల
కనకవృష్టినదగ కరికాలుచందాన నడపింపబడిననుల్ నంబియట్ల
గుండయ్యగతిగోర పుండప్రాయంబేను స్వర్గావవర్గాదిసౌఖ్యమొల్ల
భూతేకుభక్తులు తుజియించిడించిన యాప్రసాదముగలదారగింప॥ 451

గీ॥ నట్టిసంపదగలగంగ నంతకన్న
నధికసంపదగలదె నిన్నడిగికొనగ
నీవుసుఖివౌటమీభక్త నివహమెపుడు
మానకభవన్నియోగముల్ బూనెగాదె॥ అదియట్లన్నను॥ 452

సీ॥ ఆఖిలభక్తాత్మనీ కభిషేక మొనరించు నతడుమాకోటకోటయ్యగారు
కరకంఠమీమాల కరిపుష్పదంతాఖ్యుడరిదిపూజారికన్నప్పదేవు
డిదైగదైడిదిమా యించిరేకవ్యయు సమిపంచిదివ్వెలమరుచువాడు
మృదనీకుభూతి పెద్దెడువాడొడయవల్లడభవనర్యేశయమరవంద్య॥ 453

గీ॥ మలయజంబేణుమూర్తినీకలదువాడు
ఘనుడుమాయోహిళయ్యనీఘంటువాడు
ఆరతులవాడువరదసోమప్పగారు
లీలవంటకట్టెలవాడుమాళిగయ్యా॥ 454

గీ॥ శూలివడినీకునీవాడుచోళవిభుడు
వెండియడబాలమాచిరుతొండంబి
స్వామిశాసనమునది మానంగళవ్య
వశ్శేమిడువాడుకరికాల పార్థివుండు॥ 455

క॥ పరమేశ్వరమాహోన్నయ్య
గరమరుదుగ నెంచగరిగె కావడివాడో
గిరములపరినసలతడు
స్థిరమతి చెన్నయ్యయమల దేహుడుమీకు॥ 456

సీ॥ ఆరగింపగజెట్టు నదిపీరచోడవ్యయడవంబుగాడు రేచయ్యగారు
 పేరుబడ్డప్రసాది బిబ్బబాచయ్య వైద్యుండుమీకును నమిత్రుండిగారు।
 జియ్యమాకళ్ళిదే వయ్యమీవెట్టిడు శర్వపురోహితుల్ సామవేది।
 గురుడమీపారాణికుడు మాయిభట్లు మీహాస్యకరుడు కళియంబగారు॥

457

గీ॥ ప్రభువవాగీశ నయనారు పాఠకుండు
 వెండికవిరాజు శ్రీవతి బండితయ్య।
 బండితుడు మల్లికార్జునపండితయ్య
 మరియు మీవేణు వాడుమా మాదిరాజు॥

458

క॥ హరమీనాదజ్ఞాడుక
 క్కరరదేవుడుగేసి రాజుగరణముదండే।
 శ్వరుడు జగదేవుడుగజే
 శ్వరుడుప్రరాసుండు ప్రభుడనత్ప్రభుడభవా॥

459

క॥ ఇరవంతుడుగజసాహిణి
 నెరిజేరమయశ్వ సాహిణియుజోడవిభుం।
 దరలేనియోగి మరిప
 ల్మరునేకాంతంబువాడు మారామయయు॥

460

సీ॥ గురుడబల్లహుడుమీ కుంఠననభినంబి శంకరదాసిబట్టంకకాడు
 దొరయనేజాది నాడుడు వెంకమంచయ్యసుంకిడు బంకెళు బంకవిభుడు।
 సురియచోడయ్య మీసురియవట్టెడునా తడిలగులచ్చి రియారుపేశగిండు
 మదనారిమాబెద్ద మహాదేవిమీదాది మారుద్రబహువతిమంత్రవాది॥

461

గీ॥ యభవమీసువిధానకళయ్యగారు
 స్వామిశివరాత్రిసంకయ్యజాలవాడు।
 చెలిమికాడు భోగయ్యదాసిండుదాస
 మయ్యమీటచ్చు మాకిన్నరన్నగారు॥

462

గీ॥ మరియుమడివాలు మాచయ్య మడివాలుమాచవిడుడు
నాధదివిటీడు కడమన నంబికోట
వెల్లనిడువాడుగోడలమల్లవిడుడు
దండికుమ్మరికుమ్మరగుండవిడుడు॥ 463

గీ॥ దేవమీవేటరాశు మా తెలుగుజ్ఞొమ్మ
ఘనుడుమహిళహాళబ్రహ్మయ్యగమ్మరీడు
దండికిలారి చందేశ్వరుండుమీకు
గురుదబల్లెశుమల్లయ్యకొట్టుకర్త॥ 464

క॥ కొట్టరు కరణముమీకుకా
గోట్టరుబాచయ్యగారు గోవులదిడుకుడా
నెట్టినమొరటద వంకయ
ఘట్టిగగొడగూచిపాలు గాచునీకుడా॥ 465

వ॥ ఇట్లు సకలనియోగంబులవారును మీరలై యుండ నాకు నేగొరంతయు
లేదు నీదుమనంబున కెయ్యదియుం బ్రియంబైయుండు దానినిచ్చెదన
డుగు మీయర్థంబు యదార్థంబుబొందిన డెండంబు దల్లడిలిన బ్రకృతి
వల్లటిలినని య్యానసీబ్రమధురానయని యనేక ప్రకారంబుల బసవంద
సమవిలోచనుంగొనరికొనరి భక్తివరవశుండై పలికె వెండియు॥ 466

సీ॥ కాలకూటము కుత్తుకకురాకయటమున్న రాకాశివల్లెలు వోకమొదల
గోరీవివాహంబు గానికాలంబున బ్రహ్మాండములుగాన బడనినాడు
యిరునాల్గుమూర్తులు యలమిదాలృకతొల్లి హరివిభుల్ వుట్టని యట్టియడ
సత్వాదిగుణముల జన్మించుటకునాది బుద్ధ్యాదిసృష్టికి పూర్వమునను॥ 467

గీ॥ యెన్ని చూడంగ భర్తపీవేసుబంట
కళవశించినబోనియ్య కాలకంత
యనుచుహడతోడ మాపంకమాచరించి
విజయమొందెనుబసవయ్య విశ్వమెరుగ॥ 468

—బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరులు యాశ్వర—

— ప్రభావంబుఁజూపుట, —

ఉ॥ వెండియునొక్క నాడువృధివీవరకొల్పున దండనాయకుం
డుండుచునిర్నిమిత్తమున నోడకుమోడకు మంచునేలపై
గుండువడంగబట్టుగతి గొల్బునజేతులు జూపజూచిభూ
మండలభర్తనవ్వి యసమంజసవాక్కుల నవృధిట్లను॥ 469

క॥ గోరంత బూదిబూసిన
బోరునగొండంతవెట్టివోడముననెడివా
చారంభము నిజమయ్యెను
ధారుణీనీయందు బసవ దందాదీశ॥ 470

క॥ తలకెక్కిన భక్తిరసము
నిలవంగానీకయిట్లునిన్నే చెనునీ
కొలువెల్ల జూచినగజే
తులురిత్తకురిత్తసాపుదురెయెవ్వరు॥ 471

క॥ జగదీశ డిట్లుపలుకగ
నగుచు॥బసవండు నిజగుణస్తుతిదోషం
బగుననియూరక యుండిన
నగునభయనివలికెనిట్లు నరపతితోడ॥ 472

క॥ త్రిపురాంతకేశు గుడితూ
రుపునారామడిను బురవిరోధికినెలవై
కపిలేశ్వరమని వెలయుం
దవనియొకందమ్మ హేళనకునదృక్తి॥ 473

గీ॥ పుడమివెలయు నన్నూరుపుటపాల
మజ్జనంచార్పగాలువమాట్కిపాలు
వీదులెల్లంగపారంగవిపులభంగి
నంఘ్రిసంఘర్తమునబంక మయ్యెనధిపా॥ 474

చ॥ ఆనంగరంబులోమధితమమ్ముచుకాళవబోయనోయనం
గానుతికెక్కుగొల్లసఱికాలుధరాతలిజీరువారగా।
నానెరిపేరుగ్రుచ్చిబసవాయనసీచెయిసాచియిప్త
మ్మానినినెత్తిపైకడవమానుగబట్టితిగూలకుండగఁ॥ 475

గీ॥ అనుచుగొల్లెతరూపంబునాస్థలంబు
బసవరాజయ్యచేవినిబల్లహుండు
పిలిచితెప్పించియడుగనాభీరనారి
నెప్పెబసవయ్యదనతోడజెప్పినట్లు॥ 476

గీ॥ జెప్పియంతటబోకయాచెలువతనదు
కాలిరొంపియుజేతివంకంబుజూపి
యీతనిమహత్వమునకిదియేంతపెద్ద
యేరుగవేశంభుభక్తులయిద్దరై॥ 477

క॥ నరవరమున్నరువదిము
గ్గురిలోమునుపెన్నదగినగుణనిధిధరణీం।
దిరుచిత్తంబులుడనగా
బరగుంగరకంతుభక్తిపరతంత్రుండై॥ 478

ఆ॥ అతడువానకాంమునలదొక్కదినమున
పుష్పవ్రతములకుబోయికోసి
కొనుచువచ్చుచునుండివననిధితటమున
కాలుజారనేలగూలబోయి॥ 479

ర॥ విరులొలుకకుండబువ్వుల
కరడిగబదిలముగబట్టికడువేగమునఁ
స్థిరచిత్తంబుననాదా
శరణంబనుమాత్రభక్తశంభుడువుద్దె॥ 480

వ॥ అవ్విధంబున బసవేశ్వరుండడునులోనం బడకుండ నన్నుంబట్టెనని
సఖానదుల సమక్షంబున నా ష్మాధ్యక్షునకెరుగించి యింతియకాదు
వినుమని యుదంచితవాక్యంబుల నిట్టనియె॥ 481

సిద్ధరామకృతియను భక్తుని ప్రభావము

క॥ ఒకదినమున నేసొన్నలి
గకుళోయినచటిభక్తగణమెల్లనుభా॥
క్రికగోష్ఠినుండనచటికి
ధృతినప్పుడుసిద్ధరామకృతియేతెంచె॥ 482

క॥ ఏతెంచిసగనిసంతో
షాతిశయంబులను భక్తులత్యుద్ధతులై
ఏతెంచియాసనముపై
నాతనిగూర్చుండ జేసిప్రాంజలులగుచు॥ 483

గీ॥ పలికిరిట్లనియతనితోభక్తులెల్ల
విన్నపంబవధారువివేకసార॥
శుద్ధకరమూర్తిలోకప్రసిద్ధకీర్తి
శుద్ధసద్గుణగణదామసిద్ధరామా॥ 484

సీ॥ అభినవశ్రీగిరియనుపురినిర్మించిశ్రీమల్లికార్జునస్వామిదెచ్చి
యందుప్రతిష్ఠించియభిలతీర్థంబులుమూర్తివంతంబులై మొలవజేసి॥
దివ్యకాంతారముల్ దేజురిల్లగజేసిసంయమిండ్రులలోనబరిగినాపు
నేయించినాడవుక్షితిమీదనన్నపానంబులుముట్టవెన్నండుమరియు॥ 485

గీ॥ సహజమకుటంబునశినలోచనమునమర
నొడివినీడయునడచినయడుగుగాన॥
రాకయుండంగ దిరుగుడులోకములను
సిదుయోగమహత్వంబునెగదభౌగద॥ 486

ఉ॥ ఇంతియకాదుమీరువరమేశ్వరునిత్యముబూజసేసిపూ
జాంతమునందుయోగికమహాత్వమునంబ్రమదేంద్రలోకము
ర్యంబులకేగితాత్వికమహానుభవాంబుధిదేలియాత్మలో
సంతసమందుచుండి గిశశాస్థలికిఁజనుదెంతురెప్పుడు॥ 487

ఉ॥ కావునమిమ్మునొందడుగగావలసెఁబసవేశ్వరుండుభ
క్తావళిగోష్ఠియుండగలడందుదొలంగకయుండునంద్రుదే
వావిదుమాళిపారిషద వర్గములోపలనున్నవాడొ
లేడోవెననాసతిమ్మునపుడుఁవివియిట్లనుసిద్ధరాముడు॥ 488

ఉ॥ నేడుమహేశుకొల్వునకు నేజనియాసుగుడందుతేదొయు
న్నాడోయెరింగివేమరలినవ్యగతిఁ జనుదెంచియంతయుఁ
బోడిమిజెప్పువాడనిదెబోయెడనందునువిన్నవించియ
వ్వేడిమిగన్నుదమ్మిగలవేలుపురాయని గేహసీమకుఁ॥ 489

వ॥ ఇట్లు సిద్ధరాముండు శుద్ధస్పటిక సభాసదసంబునుం బ్రమథనివాసం
బును భక్తి నిజరసంబున కైలాసంబునకుంజని తదగ్రంబున బ్రాగ్భా
గభర్మమణినిర్మితంబైన హర్యాంతరంబున దేదీవ్యమానంబగు సీంహా
ససంబుపై సునాసీనుండైయుండ ఖండశశిమండనుం గనుంగొననవ్వు
డప్పురశాసనునిండుగొలుపు గన్నులవండువైయుండె నదియెట్టులనిన॥ 490

సీ॥ అజకాలబద్ధక్షయాంతరజ్యోతులు నిజగణప్రియయాహ్వానిలగుడు
రీశానశర్య సర్వేశభర్గనిభవకాశ గౌరీసురేశభస్మ
వామదేవభవోద్భవ బ్రహ్మాండధరోగదాత్య హుతాశవిదాత్మశివులు
లలిమహాతేజ త్కలాలాంకరంభులు సవ్యసహస్ర చివరధరులు॥ 491

గీ వితరణార్పిష్టమనివృత్తిగ్రహింగ
కాక్షకర్తృనిధిక్షణీ మాభిధాన
విషధరానంత సూక్ష్మాఖ్య వృషభగమన
రత్నధరబ్రతు హత్పుహర ప్రభృతలు॥ 492

సీ॥ క్షేమీశహరివిధి స్వామిసౌమ్యాత్ములు పరిభయానకహాలా హాలవిరూపు
లవ్యయవక్షదంతాత్సంతశీములు వటరుద్రసహవేశ పక్షధరులు।
శంభుసంయోక్త బంచశిఖవియోక్తులు గుహయౌద్రబాధక గోపవాహు
లతులమాతంగరోహిత సాధ్యసహనేశ కాపాలధరసు రంగప్రభృతులు॥
494

గీ॥ చందచందీశ విశ్వేశ శాశ్వతోర్ధ్వ
కేశనాకేశరుద్ర విద్యేశయక్ష।
పణావిచక్షులు మొదలైన ప్రమథవరులు
శంభుచిహ్న సమేతులైన సరగగౌలువ॥
495

క॥ శ్రీనంది నందినాథమ
హానంద వృషేంద్రగోము భాశ్వాదిముఖుల్।
సానంద దండపాణి
శానులు రుండాభరణులు శైలాభరణుల్॥
496

క॥ సర్వసుభద్రక దర్పక
సర్వజ్ఞ సమస్తలోకచయసంహృతికృ।
త్సర్వాత్మవీరవీరక
శర్వధవళ లోచనక్రి జటదూర్ఘటులు॥
497

క॥ దారుక రేణుక లోకజ
యారభటులు నిత్యనిష్కలాంగనిజబలుల్।
భూరిబల సీలనిశ్యం
కారూఢా భిఖ్యులును మహాకాళగళుల్॥
498

సీ॥ ఉగ్రరూపులును శాంతోగ్రస్వరూపులు విశ్వరూపాద్యులు విగతరూపు
లిభముఖజమనుజ కపింద్రశరభముఖుల్ ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖ
ముఖులు।
విముఖషడాష్ట పంచముఖులునవముఖా నేకసహస్ర సంఖ్యాకముఖులు
వికటాక్షవిమలాక్షవిషధరస్మరహరుల్ మృత్యుహరద్వితదై త్యహరులు॥

గీ॥ గరటిసైంధవ శార్దూల కర్ణవిజయ
కర్ణఘంటాకరణ వరకర్ణవిమల
కర్ణలాదిగా గలయాది గలవరేణ్ణు
లంగజారాతి కొలువున నలరుచుండ॥ 500

చ॥ సనకసనందనాది బహుసంయమి సంతతియొక్కచక్కిదై
త్సనివహమొక్కయిక్క నమృతాశన జూటము లొక్కచోటనీ
ద్వనికరసాధ్యాయూధమును ద్వాదశబానులు యక్షరాక్షసా
దినిభిలవర్ణముందగిస దిక్కులుమిక్కిలి భక్తిగొల్వగఁ॥ 501

క॥ ఏకాదశాష్టసవనం
ఖ్యాకశ్రీరుద్ర వసురులాంబుజ గర్భుల్,
నాకవశిభి యమదైత్యపి
నాకివరుణ మాతలీశ సరవాహనులు॥ 502

క॥ తమతమవాహనములపై
నమరంగానరుగుదెంచి యయ్యెదెసలఁ
సమధిక సద్భక్తిరసా
క్రమసంబున నొకరినొకరు గదిసియుగొల్వఁ॥ 503

సీ॥ పువమస్య వామదేవవప్రతపాణులు రిపిలరణ్ణయగస్త్యకౌత్సమునులు
శ్వేతదదీనివశిష్టశౌసకులును గౌతమరాస్యవ సూతముఖులు
మాలదవ్వనుబల మార్కండేయపులహులు శాండిల్యవత్స కుత్సప్రభృలు
బాదరాయణభృగు బకదాల్ప్యవర్వతుల్ శారల్యమౌద్గల్యశక్తిమకులు॥ 504

గీ॥ భార్గవాంగిరస్సోరువి భాండరాని
లాదమైత్రేయ మంకణ చ్యవనగర్గ
బర్హికిశిలాదసౌవర్ణప్రబలనార
దాత్రిమైత్రావరుణపురిస్తాదిమునులు 505

క॥ వెండియుజతుకర్ణుండుమ్మ
 డుండు సుమంతమునికన్యపుండునుపౌల
 స్త్తుండునుజై మినిదూర్వా
 సుండుగ్రతువుమందపాలనుడుగణ్వుండు॥ 506

గీ॥ వీరలాదియైనవేదవేత్తమమునుల్
 వేదఘోషణములవినుతిజేయ
 గరుడసిద్ధసాధ్యగంధర్వయక్షులు
 గానమునకువేళగావియుండ॥ 507

క॥ తుంబురునారదముఖ్యులు
 చుంబితగానములనేర్పుజూపగనంబా
 బింబోష్ఠిసహితుండై
 యంబాపతిదొడ్డకొలుపునందుండిగ॥ 508

ఉ॥ మచ్చికనీదరామయమిహాన్యుడవారితసత్ప్రబారుడై
 యచ్చటికేగియయ్యభవునర్థిగనుంగొనిభక్తియుక్తిమై
 మెచ్చుజినింపయ్యెన్యనసమీపగుండయిగేలుమోడ్చుచు॥
 వచ్చితివినిన్నవంబునకునాకడక॥గొనివిన్నునన్మతి॥ 509

ఉ॥ నావినినీదరామునిపినాకిగనుంగొనిజెప్పుమన్నదే
 వావసురాస్తలింగలభవత్పదభక్తులుమీదుసన్నిధిం
 బావసుడై సశ్రీబసవమంత్రిశిఖామణి యున్నవాదోలే
 డోవెనగాంచెరమ్మనవుడుంజనుదెంచితి నానతిమ్మన॥ 510

క॥ ఆలోకంబసనేటికి
 యీలోకంబనగనేలయేలోకముల॥
 మాలోమాప్రమదులలో
 భీభాగతినుండుబసవలింగమువినుమా॥ 511

క॥ గురులింగజంగమములం
దరునిష్ఠనిరంతరంబుసుండుబసచడి
ద్దరసిద్ధరామయాతని
యిరవీడింపుమనితనదుహృదముదెరవడ ॥ 512

ఉ॥ శంభుహృదంతరాళమున సత్యకరస్తలలంగమూర్తినం
స్తంభితదృష్టియు సకలజంగమలింగపద్యావందనా
రంభణలోలదక్షిణకరాంబురుహంబుప్రమోదమీనదృ
క్సంభవదశ్రులుదరకస్వరవక్త్రముజెన్నుమీరగడ ॥ 513

క॥ పరమశివధ్యానవిధా
పరవశబావముసబద్ధపద్మాసనుడై
స్థిరమతిసున్నబసవనిం
బురహరుగణరాజిగాంచిపొంగినుతింపడ ॥ 514

చ॥ ఆమరులహస్తపంకజములౌదలలం గదియించిమొక్కగా
హిమగిరిరాజకన్యమదినెంతయునెద్భుతమొందుచుండన
య్యమలగుణాలవాలు బసవన్ననుజెన్నుగ సిద్ధరామసం
యమితిలకుండుగాంచిప్రమదాస్పదమానసు దయ్యెసయ్యెడ ॥ 515

క॥ హరుడరవిరికట్ట పీఠ
ధరసంభవజూచిలసంపదండోభిపుఠా
సురమహిమముగంటిపగడ
తరుణిధరనెందునిట్టిదన్యులుగలరే ॥ 516

ఉ॥ ఏననగాననాదివృషభేంద్రుడనంజనురెండుమూర్తులు
మానినియేనయాట్రబ్రథమంబుశిలాదముగిండ్రపుత్రమం
దేనిఖిలంబుజెప్పితిని నీమదిసంశయముజ్ఞగింపన
న్మానితుడై నయావసవమంత్రిదలంపగభక్తమాత్రుడే ॥ 517

క॥ ఓశిఖరిజమీబోటల

శీశుడనగునేనేయమ్మ హీస్థలిబసవా!

దీశుండనుభక్తుడనై

యాశంబెడబాసిజంగమావశిగొల్తు॥

518

వ॥ వెండియు బండాదుబసవన్నసన్నతమహాత్మ్యంబును మదీయాధిక్యం
బును యోగవద్యాభిమానంబున సభివర్ణింతు సంతమాత్రన యతని
నాయంతరాంతంబులుసీయంతరంగబునెరింగికనుమితండులోక పావ
నుండేనులోకాధీశుండ నీతండుసకలలోకేపకారుండేనఖిలలోకసంహారుం
డనితండు భక్తరత్నఖాండాగారంబేను భక్తవత్సలుండనితండు భక్తజనప్రాణ
పదంబేను భక్తైకదేహుండ నితండు భక్తికిరాజు నేను ముక్తికిరాజు యితండు
పట్టభద్రుండేను లింగపట్టభద్రుండనితండు సచరాచరలోకానీకంబులం
జరియించు చరలిలగబేను నచలింగంబు నితండు ద్వితీయశంభుం
డేను గేవలశంభుండ క్రమ్మరమమ్ము సమ్మినెమ్మదింగొలచినంగాని
భక్తిగలగదతనిందలించిన విరక్తిముక్తి జనయితియగు భక్తియుక్తి
గలుగు మరియు ప్రాణదేహార్థంబులు తదృక్తజనంబు లొసంగం బోసం
గం గైకొందు నేనితండు ప్రాణదేహార్థంబులొడయ లడుగునడుగిడక
సమర్పించుగావున "బసవాక్షరత్రయం బెప్పుడు పఠియింపుచుండు నతని
వదనసదసంబునందు మచీయ్యగణంబులును నేనుం గదలకుండుదు
మిదినిక్కువంబు" కంబుకంటివిను మింతియకాదు॥

519

సీ॥ ఏధ్వనిమదిలోన నెసగునేప్పుడుభక్తి యదియెల్లబసవమహాత్మగాదే
మరువకెవ్వడుమది మమ్మిచ్చదలచునా తండును బసవాంశ జూండుగాదే!
బరగనెవ్వనిమది బరగుఁగమభక్తియుతుడునుబసవాభిరుతుడుగాదె
భక్తిపట్టమునకుబసవేశ్వరుండక్క శక్తులుగలరె ముజ్జగమునందు॥

520

గీ॥ నోమ్మ గేక్షణ నామది సుండినట్లు
యితడుసకల ప్రమథగణ హృదయబదపు!
లందుచల్లన నీరీతి నలరియుండు
ననుచుగోనియాడు నాబసవన్న జూచీ॥

521

- క॥ బసవామ త్త్యమునంభ
త్తనమూహములందు యభిమతంబే సంసా।
రసుఖంబసపుడు శివహృద
యసదనముననున్న బసవతభవునకనియె॥ 522
- క॥ నగజేశ్వర బరికింపగ
జగతిన్మందునకునై న సరిభక్తుడులే।
దొగినేనచూ వెభక్తుడ
నిగమోక్తి భక్తులెల్ల నీరూపుగుట॥ 523
- క॥ శూలివిను మొక్కమనవీవి
శాలకృష్ణ ఒంగమప్రాసాదాంబుధిలో।
దేలుభవము వెలిసేనను
మేలియగవవర్గ సుఖసమృద్ధులకెల్ల॥ 524
- క॥ కాపునక్రిమి కీటకశున
కావహభవకోటబుట్టునట్లుజేసిభ।
కౌవళి ప్రసాదబోగం
బేవేశంగలుగజేయు మేమియు నొల్ల॥ 525
- క॥ అసపుడు నీకుడుగృహస
వనిగనుగొని సిద్ధరామ వరుసకుజూప॥
గనివెరగందుచు శివునకు
వినతుండై సిద్ధరామ విభుడిద్దరకు॥ 526
- క॥ తనుదెంచి యచటిభక్తుల
కునుబసవని మహిమసిద్ధ గురుడతిభక్తి॥
వినుతంప వింటినేనది
వినుమని కాళవ్వనెప్పె వినిబీజులుడు॥ 527

క॥ పుడమిచ్చనవని మహిమకు
నడియాలము రొంపిలోన నడుగులుజారె॥
బడుదునని శంకదడవిన
బతతం గడుదూరమంద పట్టుటగాదె॥ 528

క॥ అనిసంతసించి కాశవ
కనుపమవస్రాభరణము లప్పించికడు॥
వినయంబుజేసి యండరు
విననిట్లని వలికెరాజు వేడుకతోడ॥ 529

సీ॥ అపికాలాజాంత తత్వాత్మకుండిశుండు గరసరోజంబున గదలకుండు
సర్వగడుండైన శర్వుభక్తులకునుసర్వ గతత్వమపూర్వమెట్లు
సర్వమయంబైన శంభుభక్తులకును సర్వమయతనహ జంబుకాదె
యణిమాదిసిద్ధులు నతిదూరవిజ్ఞాన దూరశ్రవణముల దూరదృష్టు॥ 530

గీ॥ లభవుభక్తుల కెంత శ్లాఘ్యంబటంచు
సకలజనములు మ్రొక్కుచు నన్నుతింప
నల్లవోయని బిజ్జలు డుల్లసులర
బసవనికిసవ్య భూషణాంబరములొసగె॥ 531

మహాస్రగ్ధర॥ త్రివిధంగా సంగిరంగా త్రివిధమలతమ స్తీక్షణానూపమానా
త్రివిధోద్యమైవదీక్షాచివిమలవిలసద్విద్యదేహప్రదత్తా
త్రివిధాశ్రీలింగ విసరస్థిరకరణ గుణాధీన మేధావిభూతా
త్రివిధాద్యాత్మాదినానా త్రిపుటవిలసనా దృష్టశిష్యప్రశిష్యా॥ 532

క॥ అరీతభ క్త్యర్థోత్కర
వర్జిత భవిబక్వసకిల వస్తువీసరసం
తర్జితభవ శాత్రవధీ
నిర్జిత మహేంద్రజాల నిర్మలశీలా॥ 533

స్రగ్విణీ॥ సారపీఠవ్రతాచార పారంగతా
 దూరదూరోర్వి తా దుర్గతిప్రస్థితా
 చారుకారుణ్యసంచారునేత్రాంచలా
 దీరతాధిక్యతాదివ్యధాతీధరా॥

584

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాద లబ్ధ
 ప్రబంధనిబంధన శక్తియు క్త శ్రీపిడుపత్రి బసవ
 నార్య సత్పుత్రకులపవిత్రసోమనామదేయ శివ
 కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా
 ప్రబంధంబునందుద్వితీయాశ్వాసము
 సంపూర్ణము,

— — —

శ్రీసాంబశివార్చనము,

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము, — తృతీయశ్వాసము

శ్రీరుద్ర భక్తపాదాం

భోదుహచింతానితాంత భూరిస్వాంతః

వీరవ్రత సన్మార్గవి

హారా పాల్కురికిసోమ శారాధ్యవరా॥

535

క॥ వెండియునొకయెడ బసవన

దందేశుడు మంత్రవరులు దానునుదరణి

మందలవతి యనుమతిభట

మందలికిని జిత్రమొనర మననిచ్చునెడ॥

536

బసవని త్యాగమునోర్వక తోడిమంత్రులు

రాజునకుం దెల్పుట

ర॥ ఒకవిటజంగు వరుడచ

టికిధనకాంక్షమెయిగడువడింజలియిపే

టికనిడియున్నా యర్థము

సకలము నిమ్మనియడుగ బసవడత్యక్తి॥

537

గీ॥ ఇచ్చెదనమెల్ల విటజంగమిచ్చమెచ్చ

దానిగతితోడి మంత్రులు దంత్రసహి

లగుచుజనిరాజు గనియిటులనిరితమదు

హస్తములు మస్తకమునను హతుకొలిపి॥

538

ఉ॥ చెప్పినకొండెమౌననుచు జెప్పకయుండిన ద్రోహమానుమీ
జెప్పినయద్దె సేనలకు జీవితముల్ బసవన్నదిద్దుచో!
నవ్వుడుమిండజంగమొకదర్శముసర్వము వేదనేరికిం
జెప్పకనిచ్చెనాసచివశేఖరుతో బనిసాలుమాకికన్॥ 539

క॥ అనితనమంత్రులు సెప్పిన
వినిజనపతి బసవమంత్రి వేగమెరావిం!
చినిరూఢకోపుడై మా
ధనమిటు దెప్పించునీ బ్రధానతసాలున్॥ 540

క॥ దండింపరాదనుచు నా
బండారము బాడుసేయ బాడియెనిన్నే!
మందుము పరధనమొల్లమ
టందురు మాధనముగొనగ సగునేనీకున్॥ 541

క॥ మాసొమ్ముమాకునవ్వున
జేసివెసం జనుమటన్న జిరునవ్వుముఖో!
ల్లాసములన్ నాబసవం
దాసచివులు వినగనిట్టు లనియెన్మపతితోన్॥ 542

మ॥* హరసద్భక్తిసురాద్రి శైలమణిదేవ్యాదుల్సదా స్వీయమం
దిరమందుండగ భక్తుడాసబడునే దీనాత్ముడై దోషకృ
త్పరికియద్రవిశాళికెందయిన శుంభత్కుంభి కుంభస్థమాం
సరసజ్జంబగు సింహశాబకము గ్రాసంబాసతో మేయునే॥ 543

సీ॥* వెండియుచుగ్ధాబ్ధి విహించుహంసంబు గోరునేపడియల సిరుద్రావ
సహకారపలములాస్వాదించుకీరంబు దానాసపేల్చునే రేనుబండ్లు
రాకామలజ్యోత్స్న ద్రాపుజిరోంబు జీకటిద్రావనాసించుటెట్లు
లలితాబ్జగంధలోలంబుగోలంబ మరుగునెబివ్వులి విరులగడకు॥ 544

గీ॥ బందిరనుబాలు యిగిళ డింబంబుగొనని
యట్లులింగసదృశలయనుగిలెక్కె॥
నైననాకొక యలవియె యర్థమధిప
యొప్పగించితి నొడయల తొడయిపుడు॥ 545

క॥ కామదేనను వాచంబే
లాదవ్యాధికుల మంత్రులంబిలిచి వహల్.
శోధింపుము నీలెక్కకు
బాతిక దరిగిననుయేను భక్తుడనెస్సపా॥ 546

కా॥ చాటువ్యాహృతి గూఢ రోషమతియై సాంబాంశుడప్పట్టునన్.
వీటంగల్గిన మత్యక్తోటులుదనున్ వీక్షింపు చుండన్.
ఘటప్రౌఢిమ బెట్టెలందిడిన బీగంబుల్ దిగంద్రాగన
పేటింబెట్టిననాచెముల్ బొదలెనే వేలఁఘనా తీతమై ॥అప్పడు॥ 547

మ॥ మదురాదీశుడు పాండ్యబ ర్రదనసన్మాన్యాత్మ మంత్రీండుచే
నధికార్థంబు హయార్థమైయనుపమున్నరేండు దద్భృత్యులన్.
విధివత్సృక్కుల దేల్చివాజులగొనం విత్తంబు లేకున్నుం
త్రిధరంగల్గిన సక్కతండములవే దెప్పించె భూజానకి॥ 548

క॥ ఎన్నికజూవగ నాశివ
లన్నియు జొక్కనయనాదికశ్వములయ్యెం.
బన్నగధరు భక్తులమహి
మోన్నతికిది యేమి చోద్య మూహింపగను॥ 549

క॥ అనితక్తులు గొనియాడగ
వినిబిజ్జల భూవిభుండు విస్మీతుడగుచున్.
మనసిజ హరునకుబసవం
దని తరు దనివత్తభూషడాదులదేల్చెన్॥ 550

౬॥ వెండియు నద్దరామండలేశుండు నిండుగొలువెల్ల వినుచుండ నింత
నుండి మాబందారు బసవ దండేకుపైగొండెం బెవ్వందుజెప్పనా
డెండికుక్కలు నాలికలు వాలికలుంగాగోసి కొత్తనున్నంబుబాసి
వేయించి యిసుము నోళ్లంబోయింతునని పలికి బహుమానంబుగా పీడు
గొల్ప వతండును జననాతుండగును నిజగృహంబున కరిగెనంత॥ 551

విటజంగముడు దనలంబచేప్రేరితుడై బసవనిఞ్ఞార్థ
గత్తెడు పట్టుపుట్టంబడుగుట,

క*॥ ఒకనాదొక విటజంగము
వికసితమతి లంజయింట విహరింపుచుచే,
టిక్తిబసవన విమనగ
రికిధనముం దేగబనుపఁ బ్రయముననదియు॥ 552

గీ॥ బసవరాజయ్య నగరి లోపలికిబోయి
యతని పట్టపుదేవి గంగాంబమేని,
పుట్టమీక్షించి పడివేడుటదైబెట్టి
మగుడిచనుదెంచి పలికెనమ్మగువతోడ॥ 553

కా॥ అక్కాయేమని చెప్పదానవినుమాయయ్యాన చోద్యంబునే
నెక్కాలంబును గాననిట్టివసనంబేనేడు గంగాంబన,
మృక్కాయంబున గంటిబావయడుగఁ మారాడకిప్పించుదా
దృక్కామాంతక భక్తుడై నబసవాదీశుండు దర్శయ్యమఁ॥ 554

క*॥ హరభక్తులచేనర్చన
లరుదుగగై కొన్నజంగమంబులుమనకి,
తురసఘ్నావసనవిసరం
బరయగనవివేరుపరుపనలివియెనునకుగా॥ 555

సి॥ కెంజావలియుజయ రంజనవిహారసత్ వుంజంబుమణిపట్టుభూతిలకము
శ్రీవన్నెయునుమహా చీనియుజీనియుభావజతిలకంబు బచ్చపట్టు।
రాయ శేఖరమును రాజవల్లభమును రాయమేఘము జటాలక పువన్నె
గండదలంబును గావియుసరిపట్టు హంసావళియు వీణావలియును॥ 556

గీ॥ గౌరగనయమ్ముక్షిరోదకమ్మునిండ్ర
రాగచంద్రాతపములును రత్ననేత్ర
సాంధ్యరాగంబులునుసంకు సన్నిలవడి
మరకతంబునుబొబ్బిట్టు మదరిశరధి॥ 557

సి॥ తవరాజమునుమహేంద్రవిభూషణంబును మాందోలిభూసతిమలయజనీరి
రుద్రతిలకమును రుద్రాక్షవన్నెయు కౌలనిమేఘంబును వెలివపట్టు।
సరిబందునెరిపట్టు సరిగమ్మితెలిపట్టు పులిగోరుగుజరాతితెలుపునలుపు
దివ్యాంబరముపొత్తి దేవాంగముదయ రాగంబుకాంభోజమేఘప్రభంబు॥ 558

గీ॥ గజహయావళులాదిగాగలుగుచీర
లన్నిమనవారుమున్నువేడినవిగలవు।
గానిబసవయ్యకులకాంత మేననున్న
నున్నతాంబర సమమురాదొకటియైన 559

క॥ అనితనదేదిక సెప్పిన
వినియాసలుమోసలెత్త వేశ్యావిటునిం।
జనిచేరియిట్లుపలుకుట
సనువునుబ్రియమును మొగంబు నందోపంగట॥ 560

శా॥ రమ్మా నాయకనన్నునీ వెపుడు నీప్రాణంబు బ్రాణంబుగా
నమ్మంబుల్కుడువవ్విధంబునిజమై నన్నెడునీవేగివే।
దెమ్మా మీబసవయ్యభార్యవలువంతేచాలుదేకుంటివా
పొమ్మింకన్నినుబిలవన్నవిటుడుం బ్రోద్దూరతాపంబున॥ 561

చ॥ చనిబసవన్నగాంచి విటజంగమవర్యుడు శంకలేకనీ
వసరుహనేత్రిమైవలువవశ్యముగావలె నిమ్మలెమ్మనా
వినిబసవయ్యయాసభకువేగమమానిని బిల్వబంచయి
ట్లనుదనికాంతతోడ నపరాభవమూర్తియపారకీర్తియై॥ 562

క॥ * పుట్టుపుజాపునునెరుగని
యట్టిమహాత్ముండుపుట్టమడిగెడునికన
ట్టిటనకనీపుగట్లిన
పుట్టంబిచ్చిననుమగుడబుట్టముతరుణి॥ 563

మ॥ అనుచుంబయ్యేద కొంగుబట్టిబసవండాస్థానరంగంబున
వనితారత్నముమేనిచీరలొలువ- వామాక్షిజూపద్మెవ
ప్రనికాయమ్మనుదాల్చెనాగబతి చీరలదూయదూయంగద
త్తనువల్లింబడివాయకున్నగనిచోద్యంబుండిరందందరు॥ 564

గీ॥ ఇట్లునివ్వెరవడుచున్నయెల్లజనుల
గాంచివెడనవ్వేడ్కజంగమవరుండు
బలికెనిరిచిత్రమేజగత్పాత్రసూత్ర
ధారులగుశంభు సర్వక్రతతికివినుడు॥ 565

చ॥ ఇడుగుడినాయినారి దనయిందునిబానన చీరలొల్పిము
న్నొడయలకిడెబల్లహుడుయుగ్మలినియ్యడె దానజంగం
బడిగినద్వాదశాబ్ద రచితాంబరమీడె సుమాణికంబుద
న్నడిగినసీడెమున్నయధరాధిపుడిశ్వరభక్తిమూర్తికి॥ 566

వ॥ మరియు నిడుగుడిపెర్మాణియను త్రినయసగణాగ్రణిదురంతరదుర్భిక్ష
కాలంబులం జాటించిపాటించి పశ్యల్లలాటభక్తులకు ధనదాన్యంబులం గొల్ల
విడవడెయదియునుంగాన మానకంజారుండాత్మసంజాత మంజులవైభవం
బునం బెండ్లియార్చు నవసరంబున నొక్కయనవరితవసియోధినకుసుమ

నయన చికురభరంబు జడలసంకునకు సంకలేక వేడిసంగూడ దనక
 క్రొత్తపెండ్లికూతురు గొప్పకొప్పు చప్పుడుంగాకుండ సప్పుడుగోసి
 యాసంయమికి నర్పింపడేయిది యెంతపెద్దగామీ యంతరంగంబున
 సంతరించి నుతించెదరని తృణకణాయమానంబుగాబల్కి యొక్కపరి
 తడవయ్యెవచ్చి మచ్చకంటి యిచ్చనొచ్చునోయని వెసనవ్వసనవి
 సరంబులో దనకువలసినన్నియు వలువలుం దనతలమోపున కలవరించి
 కొనిచని తనవనితకిచ్చి మెచ్చువదనె బసవ దండాధీశు భక్తిసంపత్తి
 దత్తరుణి మానంబనూనంబగుట కచటి నిటిలతటనయను భక్తులను
 రక్తింగొని యాడ గంగాంబ యంతఃపురంబునకరిగె తదనంతరంబ॥
 576

సూర్యాస్తమయపరణన

చ॥ బసవన దండనాయకుని భక్తిప్రభా విభవంబుసర్వది
 గియసరము మన్నుమిన్నుగడు వేగమునఁ గబళింపసిగ్గునఁ
 వసమరియర్యముండవర వారధిలోపల ద్రెళ్ళెనాఘుణి
 ప్రసరముతోడగూడనపరిషితి భృతటిజేరి మిత్రుడు॥ 578

ఉ॥ మిత్రుడుబోవ బద్ధినినిమీలితవై భవ యెయ్యెనంతవా
 దిత్రమృదంగ శంఖములు దేవగృహంబున మ్రోయఁజాంభవ
 క్షేత్రవికీర్ణ దూపహత కిల్బిషదూమజ నీలమేఘముల్
 ధాత్రితలంబు గప్పెనన దట్టపుణికటి ప్రోవుదిక్కులఁ॥ 579

ఉ॥ తృక్షనదృశుడైన బసవన్నకుమిన్నను బశ్లేరంబునఁ
 మోక్షవలక్షలోచన సమున్నతినారతు లెత్తగాత్రిలో
 కీక్షణగమ్యులై వెలుగునిడ్డ సుదీపికలంచునార్యులు
 త్రేక్షలుసేయ బిక్కటిలె బెక్కులురిక్కులు మింటచక్కటి॥ 570

గీ॥ గోరియముచ్చును మునుశూద్ర కుండునరుకు
 వడియెఱున్నంబు ననువీరభద్రుడేత
 పంచకరపాట్ల బడిరివిరించి ముఖులు
 చోరజారులు నరకాబ్ధి జొచ్చువారు॥
 571

క * వారివినుతించు కవులవి
 నారముదారంబులై ప సత్క విశిషివా |
 ర్చారంభ వర్ణనయసం
 ద్యారాగద్వర్ణనకు సుధారతనొసగుఁడ౥ || 572

వ॥ ఇట్లు సంద్యాసమయంబగుటయు భక్తుల భవార్చనాసక్తులై యుండు
 సమయంబున॥

ప॥ బసవకమంత్రపంపునను బల్లవజంగమ సంఘపర్థితో
 గునుమసుగంధ భూములను గోకలునాచులు గొందుమూకలై |
 యసదృశలీలలంజరుకలాటకుబోగని లింగలీడమా
 ససుడు సముగ్ధంసంగయమసబుగనిట్లని యెంచెమచ్చిక౯॥ 573

ముగ్ధసంగమగారికథ

సీ॥ భక్తి ననువువాడు బండారుబసవయ్య చనుమహాపురుషులు జంగమములు
 గోనిపోవుదురు గంధకుసుమ తాంబూలాడు లరయంగనిడిశివార్చా
 వసరము |

వేరొండువనులకు వీతెంచుచుయ్యల సభవార్చలకకాని యనితలంచి
 కలనై సలంజరికవుమాటలెరుగని యతడుగావున బసవయ్యఁబాచి॥

574

గీ॥ బసవయేనును నీచర ప్రతులగూడి
 లంజెరికమాడ బోదునా మంజులీల |
 సనుడుజిరునప్పుతో బసవయ్య బలిసె
 జనుమునా జియ్యజనుముగ్ధ సంగమయ్య॥ 575

క॥ అనిగారవించి యాయ
 ననుశృంగారించి పరిచరావలితోగూ |
 ర్చినిరూఢ భక్తిగమా
 నినియింటికిబంపనవ్వనితగనియతడు౯॥ 576

గీ॥ ప్రమథలోకంబు కన్నెయో భామదుద్ర
గణికయోచి త్రువురూపు కాంతపసిమి ।
పుత్రడియొయని కొనియాడ బొలలివచ్చి
ముగ్ధసంగయ్య పదపద్మములకు నెరగి॥ 577

మ॥ తనవైదగ్యము పిదగ్మౌగ్యమునకుఁ దాబూటగా నమ్మియా
తనిచిత్రాబ్జము మెత్తజేయుటయ యాత్మప్రౌఢిగా నెంచిచి।
య్యనబాదార్చన జేసిపాదజలముఁ బ్రాశించి విద్యంబుభ
క్తినియు క్తంబుగ నిచ్చి మేదుగనె పద్మేద్ధాక్షిసంగయ్య॥ 578

క॥ కంబుగళముగ్ధ సంగయ
వెంబడివచ్చినజనులకు వేగమెఠాంబూ।
లంబులిడియనిపితనహ
స్తంబట్టుకలోపలికిని జనగట్టెదుర॥ 579

క॥ నిర్మలశశికాంతోపల
నిర్మితసోపానజాల నివిడికృతమా।
భర్మమణివల్లవద్య
కృర్మదహర్మ్యంబుముగ్ధసంగయగాంచె॥ 580

వ॥ కాంచియాపంచవదను శరణుండుదంచితగమనంబున నాచంచద్వహరా
జంబు బ్రవేసించు నేడనెడం గస్తూరినలికిన పిస్తూరవిత్పరికలపై
చిత్రంబులుగా హతుకొల్పిన క్రొత్తముత్తియంపు ముగ్గులనిగ్గులును
రంగుగ బంగరుకంబముల చొళితి రతిబంధంబులను సంధానంబుచేసి
కట్టించి గనుపట్టు నెట్టిగుట్టుగల యట్టియతులనైననుఁ గుతలవరచునట్టి
మేల్కట్టివట్టును నిగనిగమనుచు నీడలువడగన వచ్చుగోడలబడి వ్రేలం
గట్టిన ముత్తియంపు జల్లుల పెల్లును సంతరాంతరంబుల నిరంతరంబు
లుగా సంతరించిన దావులు దరగనిపువ్వుల దండలసందగని
మ్రోయుచుండు మిండతుమ్మెదల పండువమెండును జొబ్బిల్లిపొదవున
జాలువారు రాలంగీలించిన జాలకజాలంబునుం జొచ్చివచ్చు తెలిగాలి

తెమ్మరల ముమ్మరంబును కుసుమవినరంబులు ముసుంగువడ నెరువ
నొరుపుమిగులుశిల్పంబగు హంసతూరికాతల్పంబును గాల్గిగోలు వ్యాళం
బుల గళగ్రాహంబులుగా నాహరించి పొట్టవెంచు నెమలిపింధంబు
సచ్చిన్నద్భుతబద్ధంబై పురాకృతాత వాతపోతంబుల విజనప్రభంజన
వ్యాజంబున మరలించుగతి మించులు దులకించు సంచితనవరత్న
దండంబగు నాలవట్టంబును నిశ్చలంబుగాబచ్చలేర్చి గూర్చి నిర్మింప
కన్నుల కింపుసొంపు నింపువిటపిటికాపేటిక యనబలకలేర్పడి తళకులు
గులుకునిఁ నికరంబులనిద్దంబగు నిలుపుటద్దంబును గంధవత్కబంధ
బంధుబంధురంబగు బంగారుభృంగారువును స్పటిక పాషాణకోణంబుల
విన్నాణంబులువెట్టిగట్టించిన వద్మరాగమణి పూరగ పరపరభాగ
యోగంబున శోణంబగు గంధశాణంబును స్వస్వరూపోద్భాస కరదీ
ధిత్యధాకరణ కారణమణిగణ ప్రభావిభంజనదీపంబు రూపుమాన్వి
స్వయంజ్యోతిరూపంబు దానదాల్చి గుడితారంధంబగుదీపస్తంభంబును
మనంబునకాశ్చర్యకృతుకంబులం బొంగి పవ్వళింపు పాన్పుగనుంగొని
సంగయ్యయిట్టనివితర్కించె॥ 581

మ॥ ఇదిశ్రీరుద్రుని భద్రపీఠికయొలేకిందున్నరన్నాశికిం
పొదవంగట్టిన యట్టిపుష్పకమొ లేకుడాది రుద్దేశికా
నదనాంతశ్శయనంబొవెండియుమదిం జర్చించి పీఠింపగా
మదనధర్మసి యసుంగుమంటపమొ రమ్మంజేచ గన్నట్టెడు॥ 582

వ॥ అని తదీయరామణీయకంబున కచ్చెరువంటి యుయ్యిందుముఖి శయ్యా
మందిరంబు శివసవర్ణా మందిరంబునియును దదన్తంబైనసమంధంబు
పంచవదను పంచాస్థుపీఠింబనియును నిశ్చయించి యాదెంగటం
గంబళం బాసంబుగా మడిచివైచితొని శివార్చనకుంగూర్చుండి॥ 583

గీ॥ భూతియాతందు మెయినాడ బూనికొనుచు
పొలితినీవేల భస్మంబుబూయవనిస
భార్యతీదెవిధరించుబచ్చభూతి
బొసగదాల్చితినిమేని వసుపుజూపె॥

సీ॥ ఆయయ్యరుద్రాక్ష లన్నికందువులందుదాల్చుటనీ వేలదాల్చిన
నాతివల్లపునితో నగుచుబోలగబొంకులవణాబ్జితటసముద్రవములై న
సన్నరుద్రాక్షముల్ నైవమిదుగూర్చి పర్యంతభవములై భవములై న
తెల్లరుద్రాక్షముల్ దెచ్చియిచ్చెనొకయ్య యపుడుదాల్చగనును పెక్కె
ననుచు॥ 585

గీ॥ బసవపయ్యద నొయ్యన బయలుపరచి
నిస్థులస్తన నిన్యస్త విస్తులాభ
యగుదుశృంగారములమీరు నంగహార
హరితతరతార హరంబులతివనూపె॥ 586

గీ॥ అలికవలకావ దీమణు లలరుబొంది
యు త్తమాంగంబు ననుదాల్చు టు త్తమంబు
ముక్కునందొక్క రుద్రాక్ష ముఖ్యమగుట
వింతయిదియెందుజెప్పెనో దంతిగమన॥ 587

క॥* ఆనవిని వసరుహ లోచన
యనమా యేమనివచింతు నానైష్ఠంబు॥
ఘననిగమాతీతంబును
వినుతశివైక్యానుగుణము వినుడామీద॥ 588

సీ॥ వరలిసకటిసీమ వ్రాలినమకుటంబు విచ్చిదృఢంబుగా వించుకొనుచు
దురలాక్షిజడలేల దాల్చునునీవన్న సగముప్రసాద పుష్పములకునిచి
సగమిట్లుదాల్చితి సన్నంపుజడలుమై భసితంబుదాకునంబచ్చనగుచు
వీవునప్రేలేడు వీక్షింపుమనిరత్న భూషితకంఠ విభూషణముల॥ 589

గీ॥ బదిలమైయుండ గట్టిన బచ్చపట్టు
గొండియంబుల మొత్తంబు గూడియున్న
హారములతోరమగుటా భారమనుచు
ముగ్ధమిందని మొరగెనమ్ముగ్ధ వేశ్య॥ 590

ఉ॥ ఇట్టియపూర్వలాంఛనము తన్నియుటాల్చిన దానవేటికిం
గట్టపుగచ్చడంబనిన గామినిబల్కున భక్తదృష్టును
న్మట్టకయందనంగము మునుంగిబెడంగగు కచ్చడంబునే
గట్టితిజూడుమంచు చనిగట్టిబుట్టము జూపెదట్టయై॥ 591

గీ॥ ఇట్లుచనుమోసవుచ్చిన యిందుముఖిని
బూర్వలాంఛన యుక్తిగా బుద్ధిదెలిసి
విస్మయిల్లుదు బొజ్జగుల వేరువిత్తు
దత్తతోదరిపాద పద్మలతెరగి॥ 592

క॥ నిక్కపు భక్తిని మిండడు
మ్రొక్కివెనక లేచియెజ్జ ముదితామణివే
రొక్క రహస్య మడుగబెం
పెక్కిన హృదయమునవనిత చిట్టనివలికె॥ 593

ఉ॥ ఇంతిభవన్మలంబునకు నేవ్వరుదేశికు లెట్టిచర్యమీ
సంతతివై వసోదరులజన్మమునెయ్యడలంచపంబను
ప్రింతురుగోష్టియెల్లపుడు జేయుదు లెవ్వరితోదగూడియా
ద్యంతమునాకుజెప్పుమన సంగనసంగయ తోడనిట్లుచ॥ 594

క॥ వినుమొదల వామదేవుం
డనుయోగీశ్వరునిచేత సంబంధ యీలాం
భనములువడసెం గావున
ననయము నాదార్యురాల గాత్రజమరియుచ॥ 595

సీ॥ ఏయింతిదపముండి యీశ్వరుమెప్పించి మేనిలోపలసాము దానయయ్యె
నేకాంతశక్తిచే నెల్లలోకంబులు జై తన్మయుతములై జరుగునుండు
నేవారోహదా సెందు శిఖరునిత వేదాంగమాదుల విద్యతెరిగె
నేయాదిపాలక నీరేడుభువనంబు లాడెడుబొమ్మర్పిండ్లవెలుంగు॥ 596

గీ॥ సెట్టిజగదంబ సగధరమాపురంధ్ర
యస్మదీయాన్వయమునకు నాదికత్రి
యత్తలోచరిశీలమ వనినిమాదు
చర్యవినుమయ్య బొజుగుల చక్రవర్తి॥ 597

సీ॥ జన్నెయావులపాలు జలముముట్లకయుండ నష్టమభాగావ శిష్టముగను
గాగినయందులో గరకుచెరకుకట్టె పొడియొకచెరండు వోనీడించి
నులివేడిపదునున నలికాపునకునిచ్చి తప్పక నా ప్రసాదంబుగొందు
మటుగాకగందమూ లాదులుఫలపత్ర శాకంబులయినను జంగమములు॥ 598

గీ॥ దెచ్చియిచ్చిన గైకొని దేవదేవు
కనిసమర్పణ సేసి పినాకిభక్త
జనులయనుమతి గొందుము స్వప్నమందు
నెరుగమన్నంబు మాత్రంబు నేమిజెప్ప॥ 599

క॥ ఈమాత్రము యనితలపకు
మీముగ్ధుడవగుటనేర్పు మెరసివచింప
స్థామతిరతి పుట్టెనుమా
నేమంబులు పెక్కుగలవు నీకెరుగింతు॥ 600

సీ॥ తనమనోధనలుబ్ధిరాదూరులై గోష్ఠి మగ్నులై మనికులగుచు
వర్తించుజంగను స్వాములసంగతి బాయమెన్నడునని పలుకనేల
త్రైలింగికాభవార్చలమీదాజంగమానుభవంబంద యహారహంబు
నుందుముగతిమాకు నొడయలమామనో వాక్కులుజంగమవశగతంబు॥ 601

గీ॥ లిడిమదీయప్రవర్తన మిదియలాంచ
నంబుగౌరవగతినిర్నయముసుగరిమె
నిదియమాత్రమికవినువిద్ధచరిత
మామకినులువర్తించుధామకములు॥ 602

ఉ॥ శ్రీగిరికాంచికాశిగయసిద్ధపటం బరుణాచలంబువృ
ద్ధాగముగాఁహన్తి తిరువంబలముఁ మొదలయినపుణ్యభూ।
తాగములందులోమిగుల భవ్యతరంబగుదక్షవాటిశి
తాగనుతాభలందు గణనాతిగ తై వనీయింతురెప్పుడు॥ 603

ఉ॥ నావినిముగ్ధసంగయ మనంబునమ్మిల్లి విస్మయిల్లిరో
షావహుడౌదులంజెరిక మాడదాగొని చన్నగంధమా।
ల్యాపదిలేర్చిశంకర సమర్చునుద్యుతై మృగాక్షితే
మూవడిపెట్టెమాశివుని మజ్జనమార్చగ నర్హ్యపణ్యముల్॥ 604

క *॥ అనివిటుడు వలుకవినియ
వ్వనరూహముఖి యతనిమనసు సచ్చినజాలుం
దనకేమనినగవు మొగం
బునదోవగసంభ్రమంబు వొడమినదయతో॥ 605

సీ॥ లీలమీగాళ్ల పైలేలగుచ్చులుగేల సవరించెయూరులసంధినిరికి
కుక్కుటాసనమున గూర్చుండిముంజేతి తొడవులుపైకిరాదొడిగికొనుచు
గోమయపిండంబు గుడిచేతగబళించి యెడమజేతనుగిండిదొడిగిపట్టి
ముగ్ధసంగయగారి ముందటిదిక్కున సమ్మార్జనముసలుచదరముగను॥ 606

గీ॥ దీర్చిముత్యాలముగ్గులుదీర్చిపసిడి
బిండియలనర్హ్యపణ్యముల్వొందుపరిచి।
పడిగములువెట్టియర్హ్యది పాత్రములిడి
దివియలునుగంభములమీద దీటుకొలిపె॥ 607

ఉ॥ గంధమునక్షతంబులును గాంచనపత్రికెబొందుకొల్పిసౌ
గంధికయాధికాజలజ కాంచనపుష్పము లేర్చిమాలికా।
బంధమునందమర్చి మణిపాత్రకలందిడిదేనువాఙ్మపా
ణింధమవర్తులారతులనించియుదంచిత వాద్యఘోషముల్॥ 608

- క॥ మ్రోయగ ధూపావసరము
 నేయించియసంతరంబ చెలువనిజతను।
 స్థాయచ్యుషణమృణులుదృ
 గాయతప్తీవులునువియ్యమందుచునుండ॥ 609
- గీ॥ కనికపాత్రంబు లోబచ్చ గవ్వరంబు
 గుంపుగాబోసి శిఖరపు తొక్కిలిపితనదు।
 మృదులకరముల ధరియించి మదసవైరి
 కతివనీరాంజనములిచ్చు నవసరమున॥ 610
- చ॥ మలహరుడయ్యుశంకరుడు మామకకార్మకలంశంకలం
 దలగగజేయలేడు తలదాల్చియుసీతని మౌళిబాసిభ।
 క్తులపదపంక్తిసోకినన దోషుడనౌదు సటంచువచ్చెనా
 జలరుహవైరిదూర్చున వెనంమెడసూపె ననంతరంబున॥ 611
- చ॥ బసవనినద్యశశ్చటలో ఫాలవెలోచను భస్మద్విగతా
 యసముదితప్రభావశియో యంగజమర్తను నట్టహాసకాం।
 తిసముదయంబొరొప్ప జగతీధరదీధితు లోయశంగనా
 కసమునబండువెన్నెలలు గన్నులబండువ యయ్యోరయ్యోడ॥ 612
- గీ॥ ఇంతియమ్ముగ్ధ సంగయ సంతసీల్ల
 నిత్యమునుదేవ పూజకు స్వత్యమాడు।
 దనదుమేళంబు సతులనందరనుబిలది
 పలికెప్రత్యేక ఫణతుల ప్రస్ఫుటముగ॥ 613
- సీ॥ తక్కుమహోదేవి గ్రక్కుసమధైల గట్టుకముట్టము గతులు గూడ
 బ్రతుధప్యస్వరిపరి పాడిదప్పకయుండ కాహళపూరింప గడగునీపు।
 సకళవ్యసీవును సంగళవ్యయుగూడి మొకరులై నిలువుండుమురుపుతోడ
 జాలరుద్రమయొత్తి పట్టుమునాళ క్రోల్వాయింపద్దవ్వ తాయముట్ట॥ 614

తృతీయాశ్వాసము

గీ॥ జిట్టితాళము శివదేవి వట్టునీవు
సంగుదాసు మహేశ్వరిలింగుమీరు।
గేశికలుగాగ నిలుచుండి తేళిమెరయ
నారతుల మేళ గింపుడి యతివలారా॥ 615

క॥ ఏతెమ్ము కాశగట్టివు
రాతమ్మ నటించుగాని గ్రక్కునచెరతో।
గీతంబుజరపియార్పటు
లాతతముగజేయనంత నితిమోదమునకా॥ 616

క॥ తెరవలుతెరవెల్వడిశ్రీ
మెరయగమీమీవిధములుమీరకమీరం
దరుముగ్ధసంగవిభుముం
దరనాట్యముజూపుదా ముగ్ధసంగమునకా॥ 617

వ॥ అనవిని యమ్మ త్రకాశినులు గట్టాయత్రపడి తన్నీయోగంబులం⁷
బ్రవర్తింపుచున్నెడ నురుముల యొరుపులురుననువులు విన్ననువులు ను
లాగులబాగులును మొగనాళి పేసాళితసంబును దండెలహాసంబును
అనూనంబులుగా బ్రతులను సందాసంబు గావించికొని ముఖరంబును
సౌష్ఠవంబును లళియుభావంబు దూకళియును రుంకళియును దేవయు
విభ్రమంబును సురేఖతయు మున్నుగా నెన్నంగల లాసాంగంబుల
నాలస్యంబులై చెలంగ నాట్యంబులు సలుపుచుండ నాముగ్ధసంగయ
యయ్యంగన లింగోపచారంబు తోడగూర్చు లింగార్చనంబు సాంగం
బుగా దీర్చసంత॥ 618

ఉ॥ లొల్లమునోహుంకనెడి హుల్లదట త్త ఏదంబు ననుమి
నెల్లనుదివ్యమయ్యునిర సిందుకళాధరు పుత్రబోటమే।
లిట్లుప్రసాద సీతమిది లేకనదా తిరుగులగనైఁదా
తల్లడమెల్లబోవునని తాజనుదెంచిన లీలహేళియు॥ 619

గీ॥ పొడపుగుబ్బలిపైదోచె ప్రౌఢసూచి
ముగ్ధసంగయ్య బొజుగుల ముక్కుగొయ్యి
మగుడిచనుదెంచి బసవన మంత్రితోడ
జెప్పెదనలంజెరిక మిట్టు సీగ్గుబడక॥॥ 620

చ॥ ఆలఘువివేకపాక బసవావినుమా శివుడేయెరుంగుగా
కలవియెరాత్రిలంజెరిక మాడినవిత వచింపబెక్కుభం
గులదొలిమేనశంకరుని గొల్వకయుండిన మత్తుగాండ్రకే
లంవడు నిట్టిలంజెరిక మాడెడివేడుక లెన్నిజూడగదా॥ 621

క॥ నీవునునట నావెంట
న్రావైతివి గానిరాత్రి నాలుగుజాలుం
గేవలసుఖాను భవమం
దేవర్తింపమె తలంప నీవున్నేను॥

గీ॥ నీవురావని బసవన్న నిన్నుమరవ
యేదలంచితి జూలంజ యింటరాత్రి
యక్కటాపుట్టి యిన్ని నాళ్ళయ్యెనాకు
నిట్టులంజెరికము సేయ నేరుగనైతి॥ 623

చ॥ ఎడవకరేయినింబగలు నెన్నియుగంబుల లంజాడనై
వడసీతి జెప్పుమామృదుని భక్తియుజంగమ లింగభక్తియుం
దడయకనేడు నీకతన నాకునులంజెరికంబు సేయగా
నొడబడెజిత్రవృత్తియిక నున్నదెసౌఖ్యము దీనిబోలగదా॥ 624

సీ॥ బసవన్నవినుమేను బాల్యమాదిగనుత్ర గిరిగుహాంతరములం దిరుగుచుండి
నీరంద్రకదశివ సీమధ్యములనిబిడాసబిల్వవసీనివాసములను
గందునేనరకాల గన్నునుసలికాస గన్నులుగలమహా గణపరులను
గందునొక్కనినైన మందసకుంగాన మిట్టిలాంధసధారి నెందుజెప్ప॥625

గీ॥ బొలతిమేనెల్ల బచ్చని భూతిపూత
యతివతనువెల్ల దెల్ల రుద్రాక్షసరులు।
వెలదికురులెల్ల బచ్చనై వ్రేలుజడలు
కాంతనిలువెల్ల బొదిగిన గచ్చడంబు॥ 626

క॥ ఆవేషంబా వై భవ
మావై రాగ్యంబు దసక యనవలదుపనుర్।
గావింపుచుండు దనయం
తేవాసులు నట్టివార నిజమూహింపన్॥ 627

వ॥ అనివెండియు సతులమాహాత్మ్యంబు శివుండే యెరుంగునని వారల
లాంఛనంబులుంగొనియాడుచు నచటి తనమిండతనంబు ఘనంబుగా
జెప్పికొను సంగయ్యనుం దప్పకజూచి విప్పివిప్పి యెట్టట్టుయని మగుడ
నడిగి మిండ జంగమతండం బొకకొకరి చేతులుచరచి పొట్టలునొవ్వ
నవ్వచుండిరపుడు॥ 628

వ॥ ముశిముశినవ్వుమోమునకు మోహసలీలల నీనుచుండగా
బసవడు ముగ్ధసంగవిభుభావ విఖడ్గిని దోషితాహ్నుడై।
యనదృశభాతిజెన్న బసవన్నగనుంగొని యిట్టిమౌగ్యమీ
వసుమతిలోననెవ్వరికి వర్ణనసేయగ వచ్చుమెచ్చగన్॥ 629

క॥ కరకంతు గానియన్యం
జెరుగని ముగ్ధలరుబక్తులిలననిబసవం।
డరిమురిబల్కం గావిని
మరిచెన్న బసవన్నరాబుమంత్రేఁబసిమిన్॥ 630

గీ॥ మ్రొక్కికరములు శిరమున మోడ్చిదేవ
చన్నచసగల ముసుచిన్న శరణుబందు।
నట్టిముగ్ధులు గిలకొకో యందున్నె
ననుడుబసవన్న చెన్న బసవనజూచి॥ 631

క॥ చెప్పదొడగె భక్తిరసం
 బుప్పతిలక ముగ్ధభక్త యూధంబుకథల్
 ముప్పిరిగొన్నముదంబున
 దప్పక మేళునికి యధాతథపణితి॥

632

చెన్నబసవన్న బసవన్నకు జెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ

క॥ వినవెమును రుద్రపశుపతి
 యనుగణ మలయూరిలోన నాదిపురాణం
 బుననుదధి మథనకథనము
 వినిపౌరాణికునితోడ వెసనిట్లనియె॥

633

గీ॥ పాలమున్నీట బ్రభవించి పంకజాస
 నాక్షముఖ్యుల బరిమార్చు నట్టి విషము
 గ్రుక్కగొనియెను హరుడంటి నిక్కమాపు
 రాణపాతకయనిన బౌరాణికుండు॥

634

ఉ॥ నిక్కముచేదుగొంట రజనీకర శేఖరుడన్నభక్తుడ
 మృక్కకటాకటాచెడితి నాదశివంకరశాంకరీశని
 తెక్కడివెట్టిగొల్పిరిగదేయసురాసురు లెట్టునెట్టులు
 మెక్కుదురేవిషంబు మననేర్తురేక్షేళము మేసనూనిన॥

635

ప॥ అని యనేక హాహారపహార్యకంబుగా బ్రహ్మపింపుడు నేలంబడిపౌరలు
 వెట్టి బిట్ట మూర్చిల్లియెట్ట కిలకుందెలసి యేమిసేయుదు నిట్టిధువార్త
 యెట్లు పింటినని దట్టంపు నిట్టూర్పునిగుడించి సదాక్షలోచనుండును
 సగద్గదకంతుండునునై వెండియు నాశరణుండు ఖండశమండనుడు
 నుద్దేశించి యిట్లనియె॥

636

ఉ॥ నిక్కమునిన్నెకాని మరినేనితరంబెరుగంగదయ్యనే
నెక్కడజొత్తునయ్య నిను నేమసిదూరుదు నయ్యనాకుదా
దిక్కికినెవ్వరయ్యశివ దేవశివాధవ శరస్వతీకునే
మొరెక్కరనాకు గావిషము రొమ్మునకెక్కక మున్నకక్కవే॥ 637

చ॥ కటకటమేనిలోపలి సగంబుననుండియు గొరివేవియ
ప్పటికెటువోయితమ్మబడి వాయకగొల్పు గణేశులారయే
మిటికిటుమోసవోయితిరి మీవశమాయొక దైనగావసం
కటముఘటిల్లకుండ హరుగావరెరుదులునన్ను బ్రోవరే॥ 638

క॥ పోవీరభద్ర విషమగ
జావల్లదుదారగించె జావంశుగదా
యీవిడుత బ్రతికెనేనియు
జావండెన్నుండు శివుడు సత్యమునుమ్మీ॥ 639

గీ॥ తల్లిలేకుండ బట్టికా తలవగోరులు
తల్లియుండిన విషమేల ద్రావనిచ్చు
నేపురాతన వరులార యీశ్వరునికి
గావరెహరు బొందరె దీవెనలను॥ 640

వ॥ అనుచు నిట్లుదురంత చింతాత్రాంతస్వాంతుండై కంతుసంతాపకారికింత
టిలో నింతపంతసంతరిల్లె నింతటిమీదనెంతెంత చేటువాటిల్లునోయదివిని
చచ్చుటకంటె మున్ను జత్తునని ఘనజలాంతరంబున సురకనుద్యోగించు
సమయంబున॥ 641

చ॥ ప్రమదులు చుట్టులంగొలువ బారవ్వితిసాముసలంకరింపగా
నమరవరేణ్యు లొదలల సంజలిబద్ధము లావహింపవా
ద్యములును రోదనీకుహర మంతయుచోడు వడంజెలంగగా
ప్రమధములుం గపాలి దనభక్తునకు నిజయావుజూపుచు॥ 642

- గీ॥ నీటబడకుండ బళ్ళ ల్లాటగుడుపుడు
దుద్రవశువతి బట్టి కారుణ్యదృష్టి
జూచినీముగ్ధ భక్తి కుత్సుకుడనైతి
నడుగువరమెద్దినీక్లిష్టమననతండు॥ 643
- క॥ కడువడిమృదునడుగునై
బడియుడుగనిభక్తిరుద్రవశువతిపలుకం
గడలినడుమబొడమినవిష
బడబాసలమమరవరులు బడలువడంగ॥ 644
- గీ॥ శంకదక్కియవ్విషంబుగ్రక్కునగ్రక్కు
గొంటివనగవింటిగోపవాహ
బెక్కుమాటలుడిగిగ్రక్కుననుమియునీ
విచ్చువరములెల్ల వచ్చెనాకు॥ 645
- చ॥ అనవినిశంకరుండుదరహాసవికాసముతోడముగ్ధభ
క్తునిదెస జూచియేటికిటుదుఃఖము నొందెదుపుత్రనాకుమ్రుం
గనునుమియంగనున్నదెసుకంతమునందణులీలనిల్చెదీ
నిన పెనుబూచితేనీరి మనుష్యులులోకమునందునెల్ల దేన్॥ 646
- వ॥ యింతియకానిదీననాకునవస్థాంతరంబువుట్టదుదిట్టలై యుండుమనిపినాకి
యనేక విధంబుల నానతిచ్చినవినియును మనసునిల్పలేకరుద్రవశువతి
పశుపతికిట్లనియె॥ 647
- క॥ బాలేందుస్ఫురదుత్రమాం
గవినునాభాషోక్తికంఠస్థముచ్చాలక్ష్యేళముగ్రక్కుగ్రక్కువనసంజావంగ
నిమ్మెలవై
మేలంపుంబలుమాటలెవ్వియునునమ్మంజాలబొమ్మంచుము గ్గాలాపంబుల
భక్తుడీశునకునాహ్లాదంబుబుట్టింపగ॥ 648

సీ॥ వినుచుండియు మబొంది విషమీశుడు మియమిజచ్చునోయితడని సంచలింప
యుమిశ సెండముగాల్చునోపెషంబనికమలాక్ష ముఖ్యులు భయమందు
చుండఁ

బ్రహ్మదులు డస్మగ్ధభక్తికిచ్చలొమెచ్చి చెలగుచునతని వీక్షింపుచుండ
మందహాసముతోడనిండ మోళిగదియరమ్మని భక్తుని నెమ్మిమీర॥ 649

గీ॥ ప్రమధులాననీదుపాదపద్మములాస
సమయవిషము చేతసత్యమిదియఁ
సమ్మజాలవేనిరమ్మునాకిదొమెడ
నుండివిషముజారకుండజూడు॥ 650

క॥ అనిహరుడు రుద్రవశువతి
దనకుడితొడమీదనిడనతడు నలుగునులొ
మ్ముననానించుక హరుగఁ
ముసననిమిషదృష్టి పెట్టిమొక్కులుడగుచు॥ 651

గీ॥ రుద్రవశువతియెప్పుడు రుద్రువగిది
విషముదిగజారి నప్పుడు విడుచుబ్రాణఁ
మనుచునున్నాడు నేడును హరుని తొడన
యట్టిముగ్ధత్వముసకికనెద్దియవధి॥ 652

సక్కసయ నారుకథ

గీ॥ వెండియునుజొడమండలినుండుచుండి
సక్కసయనారుయనుబుత్తుడొక్కనాడు
చెలువయునుదానుశివపూజనేయుచుండ
శివుని నెమ్మేనబిలబిలచెలదిబ్రాతె॥ 653

చ* అదిగనిభక్తురాలభవునంగమువ్రేలునొయంచువేగన
 ఘ్నదనవిరోధిదూపొడవ మావరబాణునిమీదదుంపరల్.
 పొదవగ నిట్లుదూపొడవహునుట గూడునెపాపిభక్తిని
 కొదవదునేటనుండినినునొల్లనికంజనుమేదకేనియు॥ 654

గీ॥ అనుచునంగన వెడలంగనదభిభక్తు
 దుచితసక్తియబగలెల్ల నుండిరాత్రి.
 లింగపూజయెనర్పదొడంగిహరుని
 హస్తమునబెట్టుకొని చూచునవసరమున॥ 655

సీ॥ కాంతదూపొడిచినయంతమేరయుదప్పశూలిమేనెల్లనువ్రేలియుండ
 వెరగంది భక్తుండు వెనజనితనయింతికితి భక్తిసాష్టాంగమాచరించి.
 పాపాత్మవనినిన్నుబరచితి మిక్కిలి బాపినేనభవైకభక్తవీవు
 నీవుదూపొడిచినతావు దక్కగశంభునంగంబు వ్రేలెలతాంగిజూడు॥ 656

గీ॥ మింక నానేరమెన్నకనీశుమేని
 కడమదిక్కును వేగనంకటమువాయ.
 దూపొడవ వేదయాద్యుతితోడననుచు
 వెండియునుమ్రొక్కగ్రక్కునవెలిదివచ్చి॥ 657

పు॥ దేవునిమేనపొక్కులుసతీమణి గల్గొనిపొక్కియక్కటా
 నావిభుడటైబంపినను న్యాయమెనాకుజనంగనప్పుడుం.
 బోవగనిల్చిదూపొడవ బోవవెపొక్కులుబోవబట్టిగా
 యీవిధియయ్యెనీశునకునేనెకదావధమావరాధిని॥ 658

గీ* అనుచుదనయు పేక్షనైనశంభుమేన
 చలది పెద్దయయ్యెదొలగదింకనాదు.
 బ్రతుకురోతకాదెయనుచుదలచియపుడు
 తెరవతనువుదొరగెనంతదెంపుసేసి॥ 659

శా॥ చేసింజేనుమిబంధుఖం దధరుడిక్షణానుకంపాద్యుడై
ఘోసీమంసనియగ్రదేశమునబ్రతజ్ఞాకృతిన్నిల్పియి।
మానైరింపు మునీదుముగతకునన్మచ్చిత్రముప్పొంగెలీ
లాసంపాదిమ త్తనూవికృతికేలాయంతచింతింపగన్॥

660

క॥ రమణీ రమణులభిమతవ
రములడుగుండిత్తుననిన బ్రాంజలులై దే।
వ మహేశనిన్నుగనియ
న్యమువేడుటనిన్ను నొల్లననుటయలాదే॥

661

చ॥ ఆనవినిదేవ బేపుడబ్రహ్మభిమతాత్మికమైచిహితృపా
దనిరతభావనావరత దన్మిథుసంబునరప్పడాదరం।
బునగృహసేసి భోగమును మోక్షముదక్షణమందనిచ్చితా
జనియెనుముగ్ధ భక్తిగతిశక్యమెనన్నుతిసేయనేరికి॥

662

బైజ్జమహాదేవ రథ

క॥ క్రన్నుర బైజ్జమహాదే
వమ్మయనం బేరు పెద్దయతివశివారాప్త।
సమ్మతనిర్మలమతియై
యిమ్మహి విహరింపుచుండియిట్లనిపలికె॥

663

క॥ బల్లిదులగుబాంధవులును
యెల్లనియోగములవారునిట్టిశునకుం।
బెల్లావిరియైయుండగ
దల్లియొకతె లేమిచోద్యతరమాహింపన్॥

664

సీ * తల్లిలేకితండుదాశనించుట యెట్లుతల్లిగలిగియు జచ్చెతధ్యమిదియ
తల్లిజచ్చిగదాదెతానునుడసెను నెల్లవారికి డూఁఖమిట్లుకాదె
దెల్లబోయింకేమిసేయుదు నీశునిదపసిగానిచ్చునేతల్లియున్న
దల్లిగలిగిననేల తలజడల్ గట్టును దల్లిగలిగిననేలద్రావువిషము॥ 665

గీ * దల్లియుండిన తోలేలదాల్చనిచ్చు
దల్లిలేకుండబట్టి యాతండుపాము
సొమ్ముదరియించె దల్లి చూచునెనుతుండు
వల్లకాడులబూది మేనెల్లబూయ॥ 666

క * తల్లినుతుదిరియ బంపునె
బల్లదుదై యిన్నిపాట్ల బడగాబుత్రుం
దల్లియుపేక్షించునెభువి
దల్లియుసర్వాంగరక్షదనయులకెల్ల॥ 667

గీ * చంక నిడుకొనికడుపారజన్నుగుడుపు
వెన్నిదినిపించు నోరిలో వేలుబెట్టి
పాలుద్రావించు మలముచేబట్టిగడుగు
దల్లిలేక పదాచకంబుధరణిగలదె॥ 668

క * ఒకయేటబెరుగుబిడ్డని
యొటపూటంబెంచు తల్లియుండిననితడూ
రకయింతయయ్యెదల్లిగ
నకగల్గిననెంతయగునో నయమునబెనుపన్॥ 669

గీ॥ పెండ్లితోములుబండుగ పేరటముల
నూరగలచాలులెల్ల శృంగారయుక్తు
లగుదు దిరుగంగనితడెంత వగుచునొక్కొక్క
తల్లి లేకున్కి-బోడిమిదనకులేమి॥ 670

ప* ఇట్టివట్టివగలంబొగలనేమి కామసంహరునకు నేనత్తలినై యెల్ల చందం
బుల నర నెదంగాక తోరంబున నర లేక సాకువల్ల బోష్టితల్లికన్న విశే
షంబుగా నెన్నంబడుననియనువమానరాగంబున నాగహారుండనకు
మారుంగావించి॥ 671

సీ॥ దొంగిళ్ళపైనిడిలింగదేవునకు నభ్యంగమంగనజేయు నల్లనల్ల
ముక్కొత్తుడెక్కొత్తుమూడు గన్నులుబులుమునకొత్తుచుండును
ముదముమీర,
బెరుగంగవలెనని తరుణివీడువడంగగరచరణా లుసాగంగదిగుచు
నలుగుబెట్టునుమేనగలయగట్టి ఘటించు జలముదోయిటబట్టిజరుచునింపు॥
672

గీ॥ బెగడకుండ వెన్నుదగ మాత్రముగ్రవేయు
దలకుగాకపుష్టజలములొత్తు
నీరుదోయిలించినోఁతొబడకుండ
నదుమున దుముగడుపునాలతాంగి॥ 673

క॥ మిసమిసలు తెరవమేనం
బసపొసవరిరాచ్చిత్తిర్చుమజ్జసవిధి
దృగ్విసజములుజెవులగాడగ
వెసనిడ్డున్ గుసుమగంధివిశ్రేణునకున్॥ 674

ఉ॥ అంగిటిముల్లుమెల్లసగరాంగుళినొత్తును గాలగారునీ
రంగజమానమర్దనునియోదలజిల్కునుబొట్టు ప్రేలిషు
న్నంగనవంగటంగడుపు నంటివెల్లడిగూర్చిజిట్టిబొ
ట్టంగదబెట్టుదూపొడుచునంబురుహానసచీ జలంబునన్॥ 675

గీ॥ నెత్తగుంగెడినని నిల్వనెత్తవెరచి
మెత్తమెత్తన నరచేయిహత్తనెత్తి
యడ్డముగ నక్కునంతెచిర్చి యంజనంబు
మూడుగన్నులుగలయంగముదితవెట్టు॥ 676

గీ॥ వెలదిచన్నిచ్చు గొందినవెన్న వెట్టు
పక్షిజాతంబు సుతుమీదబారనీదు
చెక్కు పైమీటియేడ్చించియొక్కప్రేలు
నోరనిడి పాలుహరుకడుపారబోయు॥ 677

క॥ ఉగ్గులువెట్టుచువేడుక
సగ్గించుచుముద్దులిడుచుయతిశయ ప్రేమం
బగ్గలమైననురొమ్మున
మగ్గంగా గొగలిండు మానినిమరియున్॥ 678

క॥ ముంగిళ్ళదొంగియాడగ
సంగనవీరెవ్వరయ్యనికొనియాడున్
బొంగుచును దరముపైసీ
శుంగుదురుగబండజేసిజోలల్బాడున్॥ 679

ఉ॥ అందము సేయజేసియమృతాంశనివాసనయిందుమాళికిన్
బెందనప్రేలులిచ్చినడిపింప దలంచినిజాంగుళిదర్శయం
బందువిరూపనేత్రునకు నందియునందమిజేసియాసలం
బొందియదప్పుటధులుమనోభవవై రికినేర్పునేర్పునన్॥ 800

వ॥ ఇట్ల య్యంగనలింగమూర్తిసుతుంగాభావించి సమంచిత బాల్మీకచారం
బులుసేయనాయిందు మాళియునమ్ముగ్ధ భక్తినిష్ఠకుంగట్టువడి బాలుం
డై యుండెనదియట్టిదనిస॥

సీ॥ శ్రుతియేవమేవహిరూపేణయనియును స్మృతిసాధకత్వంస్మరేత్రనియును
ధరతస్య తస్మయతాంత్రీయనియునుహరునివాక్యముకానయటభక్తు
డైభంగియను శివుండదిబ్రతమెయనియాశ్వరుండిట్లాటయెల్లభక్త
జనులునుహర్షించినమ్మతినపగ గొన్నిదినములుజనగనదేవదేవు॥ 881

గీ॥ డమ్మనసౌ త్రిమాచప్రత్యక్షమగుచు
మోక్షమిచ్చుతలంపుననాక్షణంబు
దండిరోగంబువట్టినతనయుక్రియను
వెన్నకునునోరుదెరవక చన్నువిడిచె॥ 682

చ॥ అదిగనిదుగ్ధబాలమదాగరికిదద్దశనిక్కువంబుగా
మదితలసోసియుల్కివడిమానయి తెల్వినిబొందియక్కటా
మదిమదిచుండినీకునిశిమాలెపురోగమిదేలవచ్చేట
య్యదదిగజార్చిచన్నుదినమిన్నిటలాగగునేడుపుత్రచా॥ 683

క॥ నాకూననాకుమారక
నీకిట్టియవస్థయొదవెనిలువవునేలఁ
నా కాష్టదిష్కదెసయిర
నాకెవ్వరు జెప్పరావినన్నావట్టి॥ 684

గీ॥ చమటనెత్తురు సపదు నాచిన్ని వడుగ
యింతవగసికునై సనేనెట్టులోర్తు
తల్లి గదసన్న నీకై సదండితెవులు
నాకునేటికిరాదయ్యెరా చుమారా॥ 685

చ॥ కలిగియులేక యొక్కడవే కావెకుమారకనేడునిన్నుని
ట్టలమటవెట్టునట్టి తెవులరయ్యెయంగడిముల్లోకొద్యయో
తెలియదువల్క వేమిటికిదేవప్రతిచయలై సమందుమా
కులగురువై నదొల్లియెరిగుండరు నీవిటులుండబుత్రకా॥ 686

ప॥ అవి మరియును॥

చ॥ వనుపుచునాత్మసంభవుని పైబడియెడ్చునుదప్పకస్సుతరి
గనుగానుజేతమైసపుడుగోగిటజీర్చమునుంగుబెట్టునొ
య్యెంతరచుకా సుతాయసుచుహాయను దల్లడిలుంబ్రశోకమూ
ర్చనలుమునుంగు చెప్పిరులు సారెకుసారెకుదైవమాయనుకా॥ 687

వ॥ వెండియునుంగట గటామువ్వునబొప్పనికంగడిముల్లయ్యెనని యల్ల
జనంబులు నాడికొనంగావి నగావలసెంగదాయదియదైననుం గానిమ్మునీ
సుద్ధులన్నియు నిన్నుచొక కిన్నెర కంతిచేపింటివినుము॥ 688

సీ॥ కడుపుగట్టలేకవొడయనంబికనెడ పోయియందునగూడుపుట్టకున్న
కుండలుచరువంగగుండయ్యెగతులకు నాడియాకలిదీరకచటవాని
వచ్చిచారమచక్రవర్తివ్రావింపంగనాడి యాకలిదీరకంతమీద
పిట్టవ్యక్తై రావవెట్టి సేయగ బోయియట్టకేలకునింతపిట్టుమెనవి॥ 689

గీ॥ సామవేదులమతమునజంపినట్టి
పెయ్య వడ్డించికొని ప్రియముతోడ
గారికాలవ్యగ్రహమునగా నకుండ
నామ్రఫలములు భక్షించియంతబోక॥ 690

సీ॥ చెన్నయ్యపొత్తునజెయిదియ్యక పులియంబలిజుర్రితదియుగాకవలబోయి
చిరుతొండనికుమారజెండించియెడ సేసినిమ్మవ్వగారులయింటగుడివి
యారగింపక చలియైయున్న జోడవ్వకోరతోయిచ్చినదుడిచిసురియ
చొడయ్యచేకళ్లుసరవితో భుజియించితనివిన్న జెప్పెనొక్కమ్మనాకు॥ 691

గీ॥ గుట్టుచెడియిట్లు విరుసుక గుడువగడగి
నెన్నునారడిబెట్టనాకున్నచన్నె
వెన్న పెట్టుదు జన్నిత్తునిన్నినాళ్ల
నిండునీపొట్టనేడలనిండదయ్యె॥ 692

గీ॥ తల్లి బిడ్డకును హితంబువధ్యముగను
బెట్టి గడుపుదానబెరుగుసుతుడు
యట్లుగాకలిరిగి యాదాడబయివయి
గుడుచుబిడ్డకుతలవడకయున్నె॥ 693

క॥ జననిగదాయని చనువున
నినునొచ్చిన గోరబలుకనేనెన్నంచున్ |
బనిగలదు చంకదిగుమన
మనమునవేసార నేడ్పుమానేలడల॥ 694

గీ॥ చనినచనుచున్నచనగల దినములందు
నన్నుబోలిన తల్లినీకెన్నగలదె |
యట్టి నాకట్టు ముట్టినసడిగియున్న
నిట్టిపెనునొప్పినీకేల పుట్టుదండ్రె॥ 695

గీ॥ నిప్పుదునకకుచెదలంటునే కుమార
నీవకెచ్చి కొనగవచ్చెనీవిధంబు |
నిన్నువీడి కుపితుజేయగానేలనొప్పి
మానినట్లాయనా వట్టిమాటలేల॥ 696

క॥ నాపాదముపాడంబగు
నీపాదంబునకు మిగులనెగులువొడమె
నేనోపగనని దియ్యమ్మపా |
లాపంబగుటకునునీ తలపుసాక్షినుమీ॥ 697

క॥ ఏలాశేనుమంటలు
బాలాసీమీదనాదు ప్రాణమువీడుట॥
వాలాయముసనియసిరొద
గీలించినగాంచితల్లికిన్ సుతుదర్శిన్॥ 698

గీ॥ ప్రమదులుసురుడ్రులును రెండుపార్శ్వములును
మునులుదివిజాలు దనుజులు వెనుకదెసను |
సందిచండేశభృంగులు ముందరందు
సరికొలువంగనష్ట సాక్షాత్కరించె॥ 699

ప॥ అట్లు వ్రత్యక్షంబై యంచికాధవుండు బింబాధరముఖాంబుజంబవ
లోకించిసమంచితాలాంబులనిట్లనియె॥ 700

చ॥ అడు సముతల్లి నీవలసినట్లు పరంబులువేగనిత్తునా
గొడుకవరంబులెవ్వియును గోరదు నామదిసీకు రోగముల్,
వొడుపఁచినిత్యమూర్తివయి లోకములకా సుఖియింపుచుండు దే
యదవకసీవునాకొనగు నీహితనీడ్చులునుమ్ముతమ్ముడా॥ 701

సీ॥ కన్న మోహంబున కందెబెంచినమోహమెన్ని చూడగనెందునెక్కు డగుడు
కన్నులారగనిన్నుగనుగొంటె వేడుకమరినాకులేదనిమగువవలుక,
వనిదేవదేవుండు వెలదిభక్తికిమెచ్చి యందంద గొగిటనప్పళించి
మూడు లోకములకు ముత్రవ్వవైతివి నాకుతల్లివిగాన నలినవదన॥ 702

గీ॥ తల్లివై నీవుగాపాదధరణినాకు
నెక్కడిదిరోగరుజలనియిందుమాళి
యమ్మకునునిత్యమగు భక్తియప్పదొసగె
హరునకును నమ్మయగుటనమ్మవ్వయయ్యె॥ 703

గొడగూచి కథ

క॥ మరియును శివదేవుండను
కరకంఠుని గణముపొదుగు గ్రామదిబుసకున్,
పరయుందానునునరుగుచు
మరువకకడగొట్టుచూచు మఱదిరమఱదుక॥ 704

సీ॥ లోపిడియిటుయిటు లోలగఁట
మోపడుదులతోటియాట మెయిబరవకుమీ!
మాపట్టిన్నవత మమ్మా యేవేట్లున
దప్పకుండనీదేర్చుజుమీ॥ 705

వ॥ మరియు తద్వత్తం బెట్టిదనిన॥ 706

గీ॥ దేవదేవునకనుదినముగుంచెడుపాలు।
గోరనించికొనుచు గుడికినరిగి
యారగింప బెట్టుమదియనూనంబుగా
సమ్మిపోయెదమమ్మమాయమ్మ పినుము॥ 707

క॥ మాయమ్మమరవకెంతయు
జేయుచునీవుండునీకుజెలువవుబొమ్మం।
జేయించిపోత్తికలుక
ట్టాయత్తముజేసితెత్తుమనివినయమున॥ 708

గీ॥ తనయసూరడించితామూరికరుగంగ
బడుచుకాళ్లుమొగముగడిగికొనుచు।
గంగియాపుపాలుగమ్మగాదాగాచి
కుంచెడన్నిగోరనించికొనుచు॥ 709

ఉ॥ గ్రక్కసైనమాడి మడిగట్టిభూతి లలాటపట్టికడ
చక్కగబొట్టువెట్టి తనసవ్యకరంబునబాలగిన్నెచు।
నెక్కినవేడ్కగొంచు జనియిందురళాధరుమ్రొలబెట్టితా
మ్రొక్కి మహేశకైకొనునమున్నతిపాలనివిన్నవింపుచు॥ 710

క * వెనుచనియొకింతకనుమర
గునకుసరిగి మరియువచ్చి।
కోరదెసగుం గొనునెడనించుకకొరగా
కునికిన్నబొలమిగుల నుత్తలపడుచు॥ 711

క * పాలేలయారగింపపు
బాలకాంతాంబయేనుబోలెరససియో।
కాలముదప్పెనోదాగుట
సాలదొతొలినాటివనియెడవిగావనియో॥ 712

- గీ * బుద్ధివుట్టదొనేనెటుపోతిననియె
వెండియును బొగనుట్టెనో విరిగెననియె।
నీరుగలసెనోచాలవోయారగింప
బెట్టచేర సనియె మూతిముట్టవభవా॥ 713
- క * కుంచెటికి నొక్కయించుక
గొంచంబై యుండెననియెగోరబెళగనో।
వంచనులదృష్టియనుసం
ధించెనొ వాద్యములులేక తెచ్చితి ననియె॥ 714
- గీ * మీదుపోయె సనియె మీగడగట్టదో
యూర కేలత్రావపుచితభంగి।
కారణంబుగనక కలిగెనాజెప్పము
జెప్పవేనిగొనుముసిగ్గులుడగి॥ 715
- సీ * నిక్కపుటాకలిసీకులేకుండెనాక్రిక్కెడుగొని నాకుజిక్కవిడుపు
కడుపారలేదనిడువజ్జుచేర వేనిగుజ్జునోగిరమునేగొంచువత్తు।
పన్నారుదొంతిలోపలిలోవిలోపలపోలెలున్నలి పంపువోయితెత్తు
వుట్టిపై బానలోనున్నదినెయినివుదెమ్మన్న చెచ్చెదనమ్మిపంపు॥ 716
- గీ॥ కుడుకపులఖండమున్నదిగొంచువత్తు
నేను శివసోదరి మరాన కేగివత్తు।
గలదుపాశంబుదెచ్చదగానిపాలు
గ్రోలుమాదేవయనుచు సబ్బలమరియు॥ 717
- క॥ ఆరాధనజేసెమిదీ
యా రాధ్యులయింటనిన్ను నారోగణకు॥
భోరునబిలుచుకపోయెద
మారారీపాలుగ్రోలుమీకొన్నెన॥ 718

చ॥ పడుచవుమోముజూడగను బాలెటులేగొనువాడనందువే
 నెడమడుగేలనిద్ర
 రమునెత్తుకత్రావుదమట్లుగాకనీవడుకులులేక పాలుగొననాత్మకు నింపుజ
 నింపదేనియి
 వృడకొనివత్తుజెప్పుమహిభూషణ యెట్టులు గాదయేనియున్॥ 719

క* చెన్నారుజిన్నిబొమ్మలు
 పన్నారులుజక్కిలాలుపండ్లునుమావా
 రన్నెననెల్లి దెచ్చెద
 రన్నియకిత్తుబాలునన్నియద్రావన్॥ 720

క॥ పాలుజలియారెశేవా
 కాలంబునతిక్రమించగాదొడగెనున
 న్నేలాయీలాగునబెను
 జాలింబెట్టెదవటంచునరసరమ్రొక్కన్॥ 721

వ॥ ఇట్లన్నిచందంబులనన్నుతించినం బసినిసుపుగూరాకుగామెనవిన గట్టు
 రావట్టి పెనిమిటి చిత్తంబుమెత్తగాకున్న సక్కన్నీరు దోపంగోపించి॥ 722

క* కటకటవాపోవుమహి
 తటమద్రవగగగ్లనేల దాటించునము
 త్కటగతిజేతులువిద్రుదును
 సొటసొటయైనేలగాలుజూచు లేచున్॥ 723

సీ* కొనియాడుబంగించుగుప్పించు గంపించువరగండు నేడ్చునువర్కిపర్తి
 కోరధిక్కుకునుజూచుమారాజుజూచునునిర్జీవించందాన నెట్టవియును
 బుజ్జించునునేట్లబుడ్లనుబెట్టును తెప్పుబడుగోరదొలగనూపు
 వెరచిముందరబెట్టుమరియునుమాటాడు తిరిగితిరిగి మ్రొక్కు చరణ
 ములకు॥ 724

గీ * బాలుద్రావమికినిమూలంబుటెప్పవె
 మూతిముట్టవెటులుమూర్కొనవు।
 నీవుద్రావకునికిమావాడువిన్నను
 శావనడతురిదియసంశయంబు॥ 725

గీ॥ మగుడిచనివారిచేజావమారవైరి
 సత్తుసరిపోదునిచటనసత్యమనుచు।
 కినిసి తలశంతుతోడదారిండుకొనగ
 వచ్చుబాలికభక్తికిమెచ్చినట్టి॥ 726

ఉ * మారవిరోధియప్పుడుగుమారికదెచ్చినపాలకోరదా
 గోరికతోడనెత్తికొనికుత్తుకబంటిగ్రోలబాలచే।
 న్నారగగాంచి పిన్నననియారడిబెట్టితివిట్లునన్నుమా
 వారికిజెప్పదున్నరువవద్దిదియంతటబోదుమీదట॥ 727

క॥ కడువేగగుడుకదెమ్మని
 వడిగొనితనయింటికడకువచ్చిదినముని।
 ప్లేదవకకుంచెడుపాలును
 బడుచందియ్యంగళిపుడుపానము సేయు॥ 728

ప॥ అంతనొక్కనాడు పొరుగురిచేగిన జనసీజనకులుమగుడ చనుదెంచు
 వారు పురోవకంఠంబున నీలశంతునకునెప్పటి యట్లపాలారగింపంజేసి
 యాబేళికంటిదనచేదికిచ్చిన రిత్తకోరచేతం బట్టుకునినడతెంచు నిజ
 కుమారింబాగగని యిదియెందుపోదు రిత్తకోరచేతికిరాబని యేమిగలిగె
 తెలియజెప్పమనపుడు తల్లిదండ్రులకిట్లనియె॥ 729

క॥ మీరానతిచ్చినట్లుల
 మారారికిదినముబాలుమనకుంచెడుసి।
 కోరంగొనిచనియర్పణ
 మాదూడిగజేసివత్తునట్లననేడు॥ 730

చ॥ హరునకుముగ్ధదుగ్ధమునమర్పణ యప్పటియట్లజేసియీ
శ్వరుణానంగంగగోరకొనిచయ్యసనింటికినేగుచుంటిసి
తెరవున మీరుగంటిరనితేటతడంబడుదాడవారలి
ద్యుదునిదిగల్గశంకరుడుగ్రోలునెపాలిదిపోలదేమిట॥ 731

వ॥ అనితనయనుద్రేకించి॥

గీ* పడుచపాలునేలపాలుగాజేసితో
నీవుద్రావితివియొకావరమున
తోడిపడుచులకునుదోయిళ్లబోసితో
కాకకొనునెపాలుకాలగళుడు॥ 732

ఉ॥ తొల్లిమహాత్ములయినవ్రమదుర్దృఢభక్తిపదార్థవర్ణముం
గల్గగజేసియియ్యగనొకానొకపట్టునగానియీశ్వరుం
దెల్లెడనొల్లడట్టిశివుడేటికిగైకొనునీదునిక్కముద
గల్గయునెల్లిరేపకడగానగనయ్యెడిమాటలేటికి॥ 733

గీ॥ యనుచుదనకూతుదిట్టుటయంతనుడిగె
నాటిమరునాడుతండ్రిపినాకిగుడిపి
గూతుచేబాలువట్టించుకొనుచుసరిగి
గోరహరుమ్రొలదెట్టింపమారవైరి॥ 734

ఉ* ముట్టకమూరుకోకమునిమ్రుచ్చువిధంబుననున్నగన్నియం
దిట్టుచునోసిద్రోహియనితీసిశివార్హములైనపాలు
నీపొట్టనపోసికొంటియెటపోయెదువ్రచ్చెదబొట్టయంచుత
స్పట్టగవచ్చుదండ్రుగనిపారెనుబాలికశంభుపాలికి॥ 735

వ॥ ఇట్లుబట్టవెరచి వరతెంచి హరింగహరింగయనుచు సరుచుచు తరుణిచేతి
పాలగిన్నెకుంగేలుసాపుచున్నకన్నియతండ్రుదిక్కిరింపుచున్నయెడ
బాలాయోడకు మోడకుమనుచునాక్షణంబతనవక్షము దెరచికరిదిగ భోగ

నాందుడుగృ పాసనాదుండై లోగొనుచుండెనప్పడప్పడుచుంజూచి తండ్రి
యాశ్చర్యపడుచుం బ్రశ్నాత్తప్తుండై ॥ 736

క॥ హాపోయి తెనుతాయని
వాపోవుచు గూతుగూడవచ్చిరయమునం
బై వడిచేసావగురుల్
జేపడినావడుచుజొచ్చె శివుగర్వములో॥ 737

గీ॥ ఇప్పుడునా రైల్లకొక పరియిందుధరుని
మీదజిక్కినకురులటుమిగులబెరుగ
గ త్తిరింతురుదృశ్యంబుగాదెయిదియ
మదిధలంపంగొడగూచిమౌగ్యమునకు॥ 738

దీపదక శియారుకథ

చ॥ అదియునుగాకకంచీయనునంచితపట్టణమందునుండుదీ
పదకశియారునాముగుధ భక్తుడు గార్యముమిక్కుటంబుగా
నొదవగనొక్కనాడుపొరుగుగూరికినేగుచుమార్గమధ్యమం
దదవదలై నశంకరునియాలయముంగనిదుఃఖితాత్ముడై ॥ 739

త॥ హరునకుదావుగాదిది మహాబలవంతులతోడివైరమా
పురుషునకెన్నడుండెదకపోయెనురక్కసిజేసివల్లెని
ద్దరవయిద్రుల్లనే సెఖరధామునీ సోమునినొక్కకుత్తికై
తిరుగగనీడువెట్టిగాను దేవతలగనుమూయకుండగ॥ 740

చ॥ ఆనయమునాయనంగునినంగుని జేసెనుసార్యకాలము
మునులనుగోచి పాఠలకునోమగజేసెనుబుద్ధిజాలమి
దనుజులకొందరన్ ప్రబలదర్పులజేసెనుదైత్యమర్దనుం
వెనుకకుమున్న కాలముననేలకుగోలకుదెచ్చెగావున॥ 741

చ॥ అదియును గాక శంభుడుగ్గు పాకరుడంచునులింపవించున
ట్లదయత సర్వసంహరణ్నిమరచింపుచునిండుచీకటుల్ ।
యొది వెడుకోననున్న జెడుబుద్ధులుపుట్టును శత్రుకోటికిం
బదిలముచాలదాలయము పాడయియున్నదిరంగమద్యము ॥ 742

ఉ॥ కోటయు కొత్తకంటులునుకొమ్మలుబడ్డవిరెండుదల్పులుం
గూటమువెల్పులఁవిరిగికుంభినిగూలిననట్లనందియుం ।
జోటుదలంగిగోపురముసూచుచున్నదియెన్నిభంగులం
బాటలజూటికిస్థితిప్రమాదముదెచ్చునుపేక్షజేసిన ॥ 743

ఉ॥ మేననగంబుగైకొనినమేకపుత్రికయున్నచోటునుం
గానగరాదుభీతిబలికాయములోననలీనమయ్యెనో ।
యీనిభిలేశ్వరుండిచటనెన్నడునిల్చెనొనాటనుండియుం
బూనికతోడతమ్మకలుపున్చివందముగానమిందులక ॥ 744

చ॥ బహుజనకోటితోడి పగవాయకయుండియురక్షకాశిచే
సహితుడుగాక సర్వజనసాధ్యసకారకమైనయట్టియీ ।
గహనమునందునిశ్చలతగాపురముండుటనీశ్వరుండెపో
మహిమసహాయవిక్రమసమన్వితుడాత్మలనెంచిచూచిన ॥ 745

ఉ॥ ఎంతటిహురులైనససహాయత నీవిహిసాంతరంబునం
గంతువిరోధినుంచుటయు గార్యముచిక్కినవేశశత్రుల ।
త్యంతబలాధ్యులైనసనియార్పగజూతురుగానశంభు
సక్రాంతముగాచియుండుటయుసాదువిచారమునాకుజూడగ ॥ 746

చ॥ అనితసయింటగల్గుధ సమంతయుదేరగబంచితెచ్చిన
ఘనమగురాతికోటయుసగద్దబొగద్దకునెక్కగానుగొ ।
బ్బునరచియింపజేసియహిభూషణగేహముమంటపంబునూ
తనముగట్టిశంకరునిదావలశాంకరినిల్పివెండియు ॥ 747

- చ॥ పసస రసాలసాలములబాటల నింబ కదంబకజాలచం
దస హరిచందనాదివసుధారుహముల్ గుడిచుట్టులందుని
రైనుమరువంబు మాచియునుబిల్వముశ్రీతుళసీదళసీదళంబులే
దినమునువూజకుఁ గలుగదేవునితోటలాటివెండియుఁ॥ 748
- ఉ॥ కొమ్మలుకొత్తళంబులునుగొబ్బునదీరిచిమీద దెంకిణీ
లిమ్ముగబన్నికోటపయినెక్కడజూచినబెక్కుజోటచ
త్రమ్మలు చామరంబులుబతాకలునిల్పినజూచువారికిం
గొమ్మలమాటులన్నటులుగు పైననున్నటులుండవెండియుఁ॥ 749
- ఉ॥ నీటికిముట్టపాటయిననిల్వడుకోటనుజొచ్చిముంచగా
బాటగునూటగల్గునొకబావిరచింపగజేసి సేనకుం
గూటిదట్టముట్టయినగూడినమాకయవిచ్చునంచున
ప్రాటలజూటు సేవకుడుపాతరలందిదెగొల్పువెండియుఁ॥ 750
- చ॥ ఇసుకయులగ్గదింపులును యీదెలుదూలములుంబిరంగులుం
గుసులుదుపాకికోవులునుకొంకులకోలలు నెత్తుగుండులుఁ
వసులునువాటురాలుబలువంకలదుడ్దులునిన్నదుడ్దులుఁ
మసలకగూడవై చెవినుమాజినిశత్రులుభీతిజెందగఁ॥ 751
- ఉ॥ ఆల్లముబెల్లముఁ జమరునాకులుబోకలునిమ్మకాయలుం
జల్లులుబుల్లువప్రములమోపులుచాపలుబ్రీతితోడవె
ల్లలియుజిందపండుబెటులుప్పునుప్పునుమరీచరాసులుం
గొల్లులుగాగనిన్నియునుగూడగవై చెనుకోటలోపలఁ॥ 752
- ఉ॥ లావరులైనయోదులుదలారులుజారులుజాలువారమై
గావలివారలుపూజరులుగాదెలిచుట్టులద్రావరపాలురుఁ
సేవకులున్నీయోగులును నెట్టులుబట్టులుదివ్వటిలలో
నై విలసిల్లుసాదుకులనందరనేలెనుశూలిగావగఁ॥ 753

ఉ॥ వారును దానుగూడుక దివంబును రేలు సతండు భూరివా
ద్యారవ మెల్లడిక్కుల మహాబాటి మ్రోయగ జేయుచుండ బ్రా
కారముగోపగించి హరికంజులై ననునిక్కి చూడగా
లేరనిసన్నుతింపనవలిలగమించెనుకొన్ని ఘట్టముల్ ॥ 754

ఉ॥ అంతట చేతనున్న ధనమంతయు బోయి సజీవికల్ ప్రజా
సంతతికియ్య లేమిదిగ జారిరికొందరు వారిమారుగా
సంతటనింతట దివియలారకయుండగ నిల్చికోటయా
ద్యంతము దానునుంగతివయాపులునెప్పటియట్లకావగన్ ॥ 755

చ॥ వసువశులైన నాకిడమ వారును బోయి సభక్తుడొక్కడు
విసువకవాద్యముల్ దగదుపీపునమూపున లేలొంటిపై
వెనసవరించి యొక్కరుడు వేపురు పెట్టయి మ్రోయజేయుచున్
వెనమరకిట్లుగా వగనువత్తులుదోపగనూనెదిసినన్ ॥ 756

ఉ॥ ఇంక బురంబులోని ప్రజవెళ్ళినయిండ్లు విదల్చితెచ్చియా
ప్రమాకులునక్కడ కక్కడికిమంటలువెట్టుచునెప్పట్లుతా
దేకువకోటచుట్టులను ద్రిమ్మరుచుండగొన్ని నాళ్లకా
ప్రమాకులజాలముల్ను నెమందునకున్నొడగానెరింగటన్ ॥ 757

చ॥ తడయకనిండ్లవూరి ద్వరితంబుగ వెంటులుజేసికొల్పగా
గడచనుగొంతకాలమటుగాల్పగగాల్పగ బట్లుగుట్టుతో
బుడకయులేకపోయిననుబోరునగచ్చడమాదియైనక
ప్పడములుగాల్పసందునొకపాతయుజిక్కిరియెసంతటన్ ॥ 758

ఉ॥ మించినచీకటింబగరు మెల్లనమెల్లనతోటజొత్తురో
యనుచుశిరోజరాజిజడయల్లితదగ్రమునందునగ్నిగం
దించినమందుచుండెనీకర శేఖరుబక్తుడవ్వనొ
క్కించుకయైన బీతికలయెప్పటియట్లుకాటగాచుచున్ ॥ 759

- ఉ॥ ఇంతటవేగుబొమ్మబలెనీశ్వరశేవకుడిట్టులుండగా
నంతటవెంట్రుకల్ గమరియౌదలగాలుకరాగనంబికా।
కాంతుడుగంతుమర్దిపురమస్మరుదాతనిమ్రాలయోగు
లభ్యంతరసీమగాచువిమలాకృతిగైకొనివచ్చియిట్లును॥ 760
- చ॥ సదమలచిత్తసాదుజనసమ్మతవృత్తమదియ్యభక్తదీ
పదకళియారిసీదుదృఢభక్తికిమెచ్చితినిత్తుసీకునే।
య్యెదిమదికిష్టమనబరమేశునకుంబ్రణమిల్లినాకునే
కొదవయులేదువిన్నపమొకండువినందగువిన్నవించెద॥ 761
- ఉ॥ ఈవిపినంబులోజివికియెందునుబొందసీయాలయంబులో
నీవువసించియుండుటయనీతియిదెక్కడిపేదదైవమో।
యీవిధిగన్నులంగనగనేవినజాలజగత్కుటుంబినా
భావములోనకోర్కొయిదిభావజనంహరవిన్మువెండియు॥ 762
- చ॥ కమలభవాచ్యుతాదులకుగానగళకృములైనపెక్కుదు
ర్గములగముల్ శివామనకుగల్గనచ్చటవానియావనాం।
తమునవసంపనేలబదనవ్యవిమానముమీదనంచుధా
మముసహితంబుగాగబురమర్దనుగొంచునురాజితాద్రికి॥ 763
- చ॥ చనియెవిచిత్రమీతెరగుశంకరుమెచ్చిభజించిభక్తులెం
దునుదదనుజ్జనేదురు నూత్నవిమానమునఁహరాద్రికిం।
వినియునెరుంగమీవిధమువిశ్వపతింగుడితోడగూడజ
య్యనగొసీచన్నవంతయనియర్థినుతించిరిభక్తులందరు॥ 764
- చ॥ మదనవిరోధిముగ్ధగణమాన్యుడు శైలజాధిరా
ట్పదయుగభక్తితత్పరుడపాకృతపాపుడనంగనొప్పదీ।
పదకళియారివృత్తములుభక్తసఖాస్థలిస్తరించినం
జిదివినవిన్నభక్తులకునన్నుతభక్తియుగలువెండియు॥ 765

నాట్యనమిత్రాక్షిగాతికథ

- క॥ వినుకంచిత్రోనమునునాట్య
నమిత్రాండియను భక్తుడతడొక్కడినం॥
బుసనీశునిదేవాలయ
మునకఁగియుజొచ్చియచట ముదముదిరుగుచు॥ 766
- క॥ దండితగజదనుజాధిపు
దాండవమూర్తినిమహేశుదాగనుఁగొనిభ॥
క్తుండగ్గుడిపూజితో
నొండెరుగని ముగ్ధయగుటనొగినిట్లనియె॥ 767
- క॥ పడుగయిదియేమిశంకరు
నడుమును విరిగినదిపాదనాశీకంబు॥
దొడచాయనుంచబోయిన
పడువునలైకెగసికాన పచ్చెడుమరియు॥ 768
- క॥ పంకరపంకరలైకర
పంకజయుగములునుగానబడుచున్నవిము॥
వ్యంకలునుబోయితనువా
తంకంబునొందినదిగదా శంఖునకు॥ 769
- క॥ ఒకపదిమిలమోచియుమో
పకయున్నదివంగి విల్లువలెదలయునుని॥
లక్ష్మకనొకదెసకొరిగిసయది
యకటాజడముడియుపిడిసదిముక్కన్నుల్॥ 770
- క॥ నిలుపులుబద్ధగతిఁదె
వ్వులువొందవుతం ఒలాకపథిఁదరిసిలా॥
గిలనేలయయ్యెసీకుడా
ధేలియదుగాయనుడునగుచుదేవలుడనియెన్॥ 771

క॥ వినుముగ్ధవాయుదోషం
బనురోగంబిదిమిగుల బ్రయాసకతముగొ
బ్బునబరిహరింపకుండిన
గొనగొనిహరుమేనబెక్కునోవులుపుట్టు॥ 772

క॥ కఃనౌప్పిమాస్సగానీ
చేనవుసన నగుచుమందు నేయింపుమనం
దానదిసర్వమునిజముగ
మానసముననెంచితనదుమందిరమునకు॥ 773

క॥ విసవిసజనియచటంగల
వసధనమంతయునుదెచ్చిభక్తుడుబూజా
రిసమక్షంబుననిడిలుది
వెనగైకొనిశరణుమాన్పవేశండునకున్॥ 774

క॥ మానిచితివేనివినునా
మాచినియునుసురులునేను మానకనీకున్
దీనిదిదాస్యము సేయుదు
మినియమోక్తికినిసాక్షియాశ్వరుడునుమి॥ 775

క॥ ఎత్తైననిట్టిపుణ్యము
గట్టుకొనుమటన్నవాశిగానిమ్మనిభే
ర్వెట్టియొకకొన్ని ముందులు
గుట్టననామిగవునూనెగూచిపొయిపయిన్॥ 776

క॥ యెత్తించిపొం
గువచ్చినద తరవడిడించివాయుతైలంబిదివో
బత్తుదహరుమైనలదిన
విత్తగిలు దెవులువథ్యవిధితోనడవ॥ 777

క॥ ఆనితంబళి దెప్పిననాట్యాని
మిత్రాండాదివినితదాధిష్ఠవిధిఁ
మనసిజహరుమైదైలం
బునలేపనజేయ సేసియంతగమీదఁ॥ 178

క॥ భువిగలపుమ్మైతచివురులుకె
జివురామెదపాకుపండుజిల్లేదాకుల
నవకమువావియాకును
నవిమొదలుగగలుమండులన్నియదిసముఁ॥ 778

క॥ తెచ్చుచుబాకములిడుచొర
పొచ్చములేనిరతినినుకపొట్లములనొదల్
వెచ్చగగాచుంబత్సము
చిచ్చెరకంటికినియొజ్జెప్పినభంగిన్॥ 780

క॥ కావించిపెట్టుచునునత
డేవిధినొక కొన్నిదినము లేనియుసుఁజం
బావంతయుగానకతన
బావంబుననిట్లుదలచెత్తోతక్కుటై॥ 781

క॥ ఎక్కడివెఱ్ఱతనంబిది
యక్కటకటయడవిలోనియాకునునలుచుఁ
ముక్కంటితెవులుమాన్పునె
ద్రక్కుననేనొషధంబుగాకజాడిగినఁ॥ 782

క॥ ఆనినిశ్చయించిబక్తుడు
దనప్రాణంబునకు సలుగుతఱిని మహేశం
దనుబ్రత్యజకృతినా
తమ్రమోలన్నిటిచెప్తమధతతులుంగొబువఁ॥ 783

- క॥ మనసిజమదౌనుదానా
ట్యునిమిత్రాండినిగృహసుధాంబుదిలోదే।
ల్పివిను మైచ్చినినడుగుము
మనీషితార్థమననదక్షమాషతికనియే॥ 784
- క॥ సర్వజ్ఞశర్వశంకర
గీర్వాణార్చితపదాజ్ఞగిరిజాధవసౌ।
మూర్ధ్వాచనకశేఖర
బర్హిసదయనాదువిన్నవమువినుమనుచు॥ 785
- క॥ తావకదివ్యశరీరం
బీవిధిమువ్వంకతై నయి తైరగువినంగా వలతు।
తోగమోసహ
జావస్తయోచాకుదెలియ నాసతియిమ్మా॥ 786
- క॥ ఆనివిన్నవింపవినినా
ట్యునిమిత్రాండికినిశంబుదమనాదినినా।
ట్యునిమిత్రమునేదాల్చిన
యనఘాకారంబు బుత్రకావినవయ్యా॥ 787
- క॥ ఏమున్ననాట్యమాదం
గామదిరతిపుట్టిదమరుగమువాయింపం।
భూమిలయమొం
దెచరణాల్లోమమునకునె తద్రులైనుడుకులమెల్ల॥ 788
- క॥ వినుతమహోద్రేకాన్విత
ఘనవేషాటోపముసనుగాకజహరిము।
ఖ్యునిఖిలలోకులుయడవడ
గనరాదయ్యెదలజడల ఘట్టార్పటికి॥ 789

క॥ గంటలమువ్వలరవళికి
గుంటతనయవెరచితన్నుగూడగ।
మరిమిన్నందెడుకరతాడనములు
గుంటుబరచిదిశలనవలకుందరమంగళ॥ 790

క॥ గుట్టపుటూర్పులజలదుల్
గిట్టెంబడబాగ్నియా రెగేలిగతులకు॥
మెట్టంబచమట్టననిల
యట్టిటెసీతిపథమునవలంబించె॥ 791

క॥ దిరదిరదిరిగినిలవది
క్కరులిరు నాలుగును జావకట్టనరెళ్ళ॥
దరజాగిథక్కరించిన
గిరులారునునొండదూళికిందులదూగె॥ 792

క॥ పొందుగప్రమదంబూదిన
గ్రిందజరత్కచ్చపంబుగిజగిజనానం।
గ్రిందజటపటుహతినర
విందభవాండంబుతత్వవిసరముద్రుంగె॥ 793

క॥ వడినాడకభూషణఫణి
గడురోజున్నేత్రవహ్నిగనలజడలపై।
ముడిచినక్రాన్నెలగరగిన
దడయకయయ్యమృతధారతలదిగబారె॥ 794

క॥ విసువకదాల్చినక్రహ్మ
దిసురాసురవరుల కతలదీరినపేరుల్।
మసలకయమృతపుసోకున
వెసనసువులురాల్చి శరణువేడుచుమరిము॥ 795

క॥ బొబ్బలువెట్టుచువార్చుచు
నుబ్బునఱతగీతతతులనొగిబాడుచునా
గుబ్బుగనారతివేళకు
గొబ్బునరతిసాలగింపగురుహర్షమున్॥ 796

క॥ ఆరుదుప్రమథవరేణ్యులు
జూదంగాతాండవంబుసురుచిరముగనీ
యీడితరూపంబెవ్వరు
వేడుకమైకండ్లువారివేడ్కొనుభవముల్॥ 797

క॥ అనియానతిచ్చియానా
ట్మనిమిత్రాండిని మహేశుడనురాగముతో
దనపురికిగొనుచుజనియెన
తనచెరితమువిన్నము క్రిదప్పదుమరియు॥ 798

శ్రీకాళహస్తికన్నప్ప కథ

క॥ శ్రీమద్దక్షిణకైలా
సామలనామమున కాళహస్తివెలయుద
త్సీమాంఠికమునబల్ల
గ్రామంబుడమూరనంగగలదప్పరిలో॥ 799

ఉ॥ ఎప్పుడు బాయకుండు పరమేశ్వరభక్తిపయఃప్రయోధిగ
న్నప్పయొకప్థవేటమెయినాటవికావళి గూడిపోయితా
జప్పుడు సేయకొక్కతరునన్నిధిదాపుననుండువేళక
నైప్పలువ్రాల్పజెప్పవెడనందరతో జనుడెంచిసంత॥ 800

చ॥ హరుడుతపస్వివేషమునసాతనిముంగలనిల్చియంతసు
న్దిరమతిజొకమందునిచ్చిశ్రీకలశస్థివారిదారబా
సురముగ దోచిపాలముననొప్పగభూతిధరించిపుత్రయీ
తెరపునబొమ్ముకాంచెదవు తీవ్రనిజాంగముదివ్యలింగము॥ 801

క॥ అదిప్రాణలింగమునుమీ
విదితంబుగనీకునన్నవినిలేచిముదం।
బొదవినమదినలుదిక్కులు
వదిలమ్ముగాజూడనొక్కప్రాజ్ దెరువున్నద॥ 802

క॥ ఆకాలిత్రోవనాతం
దేశాంగితనేగిశంబురేక్షించిభశి।
నాకలనిక్కముయయ్యెగ
దాకంబే బేళికంటిదన్యుడనై తిక్క॥ 803

క॥ వాయువమౌక్తిక పావ
కతోచనుగనుగొంటి మిట్టిలోకోనిజం।
బై చెల్లెనాకుగలగా
నాదక్కటిగంపగొంచునరుగఫలిం చెన్॥ 804

సు॥ అనుచుంగన్నప్పదేవుడిశునకుసాష్టాంగప్రణామంబున
య్యసగావించియి తండెపోసిజము మత్ప్రజేశుడి యీశుని- వనమిధ్య
బుననుంచి చనగా నాయంబేవాప్రోలిం॥
గొనుచుచేచనిపాక గట్టుదునునంకో
చంబుగాకుండగద॥ 805

ఉ॥ రాసనిసట్టుకొట్టినను రాజరలావుని బుజ్జగించినె
దైనను బట్టివేడుకొనియెసనుబుద్ధులుబేప్పియెసనే।
మైనను నిచ్చిమోలబడియెసనుపల్లెకుగొంచువొకనే
బోననిముగ్ధభక్తుడహి భూషణుతోసనునీర్రుంబున॥ 806

సీ॥ ఇక్కడయడవిలో నొక్కండును సుందగతమేమిచ్చవేకాలకింత
గొరగులుమ్మె త్రవత్తిరివూజనేయంగమరులె త్రివచ్చితోమారవైరి।
మీవిదితంబుతో హదమదచితోరత చెప్పుమల్కచక్కంగడిర్తు
వరుసనందడిదొక్కువడలేక సిరిగిరివిడిచి వచ్చితివోవిపినమునకును॥ 807

గీ॥ గాకమాదరచెన్నయ్యగలసిరనుచు
నిన్నువెలియనవచ్చితోసికునింత।
వలపటికినొక్కవనితగావలసివచ్చి
తొంటితపమిప్థసేయంగదొడగితివియో॥ 808

చ॥ పలుమరునీవునంబబడివళ్లకడ్రిమ్మరలేకదాగిగా
వలసితోలంగివచ్చితివొవారిజగర్భడుతొంటికై వడి॥
మెలకువదప్పవేటమెయినేడునుశిష్యులసర్పవచ్చితో
మలహరనన్నుబ్రోవనసమాదరణంబునమెచ్చివచ్చితో॥ 809

ఉ॥ ఎచ్చటనుండియిచ్చటికినేగెదునీబ్రతుకెట్టులీవనిం
బచ్చుగజొచ్చియెన్నికకుమానమునయ్యెనునెక్కుగిబ్బని।
న్నిచ్చటద్రెళ్లగావైచియొక్కడికి॥బరువెత్తెజెప్పనే
జేచ్చేరబట్టితెచ్చెదనుశిష్యులశీతమయూఖశేఖరా॥ 810

క॥ ఒడలనగముగొన్నగజయు
యడవడగనరాదుమాటలెన్నియునేలా।
యెడలైననెవ్వరునునె
క్కడిశారెవ్వరికమేలుగాలముసరియే॥ 811

గీ॥ కటితటంబునగట్టిగోచిపాత
నొలుపబడితివిట్టులొంటితిరిగి।
చంకబొక్కసముసునడలినలదికనైన
కొండలందుదిరుగపండువీవా॥ 812

చ॥ ఉరగముపన్నుగిరబులునుండునసంఖ్యముసీవనిన్వని
చరులునినుంగనుగొనినజావగనేయుదులెంటికింబరా।
త్పరయిటులుండమాయెరుకువల్లెకువచ్చిననెల్లసౌఖ్యముల్
వరుసగగల్గునెట్లనిననాగవిభూషణవిన్నునెప్పెద॥ 813

క॥ అడవులనుచిరయలపా

తొడిపిలిపాయసముతేనెయొడుములసేతుల్ ।

కడుమంచివెదురుటోగిర

మెడపకమాయిండ్లనుండునివి యెన్నండున్॥

814

వ॥ మరియునట్లు గాక మీమనంబునకునభిమతంబగునేరుచులుంగరగుడ్లుదర
చుగలపివిపినంబున బ్రెవులుమాడంజావనేల చచ్చిమీదవచ్చుపలంబు
పుచ్చుకొనువారెవ్వరు దేవాతావక చరణంబులకు శరణుజొచ్చెదనిచ్చట
వానిపదంగదే యనుచుంబాదాక్రాంతుండై నంగనియాకంతుసంతాపకారి
విననియట్లమిసిమంతుండుగాక మూకబావంబున నున్నగన్నప్పతన మనం
బుననిట్లనివితర్కించె॥

815

ఉ॥ ఎన్నిదినంబులుఁబలెమహేశునికన్నములేకయాకటన్

బన్నముబడ్డవాడొపురభంజనుసూరకసారెకునైపుల్సన్నెలుబో

వజీరబనిలేదునదామిషమూలకందముల్

కన్నమునుంగదెచ్చియిడిక్రమ్మరబిల్చినగానిబల్కునే॥

816

క॥ అనిమనసిజహరనాహా

రనిమిత్తముభక్తవరుడురయమునవనికిం ।

జననప్పడతనియెదుటన్

గనుపట్టుచుదనుజులుమృగకాయంబులతోన్॥

817

వ॥ తస్మైగవృత్తాంతంబెట్టిదనినా॥

818

సీ॥ అతిసౌందర్యమహాకాయులను దైత్యవర్యులుశీమూతవాహినుండు

శిబియుగీర్తిముఖుండుశివునకుదమమేనులపింపనేరకయన్యనిధుల ।

దేహముల్ చెగటార్యేసాహసయుతులు నానవిశేషకీర్తిభాజనతగాంచి

వోయిరాగతిమాకుబోవంగనేలని హరుగూర్చిబాసతపంజాచరింప 819

గీ॥ హరుడుబ్రత్యక్షమైదైత్యవరులమెచ్చి
 బ్రహ్మవిష్ణాదిదేవతాపదవులైన
 స్వర్గమోక్షంబులైననుసరగనిత్తు
 నడుగుమనివుడువారుసాష్టాంగమెరగి॥ 820

సీ॥ మాజలంధరునిచేమానంబుచొలసిసయాజనార్థను వదంబడుగనేల
 మాగజానురునిచేమిడసిసవాగీశ్వరత్వంబుమాకుగోరంగనేల
 మారతకునిచేవిదూతత్వమొందిన యింద్రత్వమానింపు తెంతమాకు
 ఆట్టునుగాకవ్యాఘ్రాంధకాద్యసురులువగతులైనీ చేతబడసినట్టి॥ 821

గీ॥ ముక్తిసీచేతభక్తిమైయుక్తిగొనుట
 చోద్యమేపానతొండేలయాద్యమ
 హితదివ్యమగాంగదేవాదిదేవయసమ
 విన్నవంబొందు విసవయ్యువిశ్వరాధా॥ 822

మ॥ వరమొండొల్లముమాశరీరములుదేవామీకునాహారమై
 పరగంజేయుట యొండెకానియస ఫాలాక్షుడైత్యులం
 గరపద్మంబులకాయబిల్చికొని వేగంగాశహస్త్యంతిక
 స్థిరమీరల్ మృగజాతిబుట్టుడుమహాదీక్షండాకండచ్చటన్ ॥ 823

క॥ మిముజెండివండియామాం
 సముమాకొనగంగనతనిసద్భక్తికిమే
 మమితోత్సాహితనాహ
 రముగామిముస్వీకరింతురయముసజనుడా॥ 234

క॥ అనిహరుడాసతిబ్ధి
 విరిదనుజాలు శహస్రీవిసస్థలులం
 జనియించితమ్మనెవ్వరు
 గనకుండనైలగుచుంతగన్నపగడక ॥ 825

క॥ డాయంగవచ్చినంగని
యా యయ్యయు హర్ష మొందియామృగములదా!
నేయంగనవియు నసువుల
బాదంగనయామిషంబుబక్యము సేయఁక॥ 826

క॥ చిచ్చరకోలలుగ్రచ్చర
దెచ్చియొకటిమీదనొకటిదిరముగగొలిపెక॥
వెచ్చులపుట్టగద్రచ్చగ
జచ్చుపొడమెదానగాలిచెంజవిగాగక॥ 827

వ॥ అదియట్లనిన॥ 828

సీ॥ మంచిమాంసంబుశోభించిపంచినమాడ్కిఖండించిపుడకలకాడగ్రచ్చి
నిప్పులపైఁ బీర్చిదిప్పిపాకంబుగావేల్చిమూర్కొనియునువ్రేలకున్న
మంటకడ్డమునుట్టిమరియుబక్యంబైనజవిజూచిదొప్పలుసంతరించి
చిరుతయునునొంబుభిద్రంబుమొరకునుగారాకుగాకుండగూరజేసి॥ 829

గీ॥ చూచియింపారిసొంపారి సొబగుమిగిలి
యున్నబిల్వశాఖలుగొన్నిగోసి
తనదుజుంజుతలులమీదనునిచికొనుచు
నరిగెమొగలేటికాయయ్యయరిగియందు॥ 830

గీ॥ రెండుపుక్కిళ్లతోయముల్ నిండబట్టి
యడమచేజాపి శరములుబిడికిలించి
యున్నకరమునబొలనించియున్నదొప్ప
సవధరించుర తన్నప్పదిపుటవచ్చి॥ 831

శా॥ చెప్పుంగాలునదొంటిపూజదొలగించిన్నోటిలోనీరుగన్నప్పం
డప్పడుమజ్జనక్రియమహాహర్షంబునంచీరెచ్చెబా!
గొప్పంజుంజురుమాళి పత్రములు పూజోల్లాసిగాజేసిచే
దొప్పన్ దెచ్చినమంచిమాంసమొసగెదోషాధిరాజ్యోకిక॥ 832

- క॥ అనయంబునిట్లుగన్న
పునిరగ్గళతక్రిబమధపతిగొల్వంగా
మునుగొల్బుదపసియాబో
జనములుగుడిలోనగాంచినక్రొడుండై 833
- సీ॥ అవిత్రిమయ్యెశివాలయంబని నవ్యపంచామృతంబునబంచవదను
సదనంబుతోగూడస్నానంబుగావించి పాదోదకములనుపరమభక్తి
వేదోక్తగతిజల్లివెండియుబూజించివేగుండిమ్మేచ్చునివిదముగాంచి
నేగినదపసియుద్యుతుడై యక్కటయెట్లుచూడగవచ్చునిట్టినిష్టబూజ
చెప్పగాలబోద్రోచిపుక్కిటి 834
- నీటిమజ్జనంబునెరయదీర్చి
యెంగిలై నమాంసమెన్నంగనై వేద్య
మిచ్చుచున్నవాడుపెచ్చివీడు॥ 835
- ఉ॥ ఏనుదపస్వినిందుమృగహింసుడుయోగ్యుడుగాడుపీనితో
మానకసాకుబోరననీమానినద్రోహముసంభవించుము
న్నేనుగునొక్కలూతవధియింపదెయిచ్చటమచ్చరంబున
న్నేనునునేడుపీనిగడు నేర్చుననూర్పులకట్టిబాపెద॥ 846
- వ॥ అనుచునతందాదంతిదంతువాయసంవాదంబెట్టిదనినఖండశశిమండనుం
డెండంగాలెడుచెలదియఖండాకండపరశునుపరిభాగంబుసందనతంతు
సంతానంబునకుంజుట్టునుం జుట్టినమాకులం బ్రాకినతృణగుల్మలతాప్ర
తానంబునంబు లాదారంబుగావించికుని కడునిల్చిపుంటవేదియుంగ
పోతంబులునుం విరచించితదగ్రంబున శిరంబుత్పాదించి ద్వారబంధం
బులుసోరణగంధ్యునుం బోరుతల్పులునురమ్యంబులుగా నిష్ఠించిపరపుం
దప్పనిగొప్పకరవీరముకుళంబులనేకసంఖ్యంబులాడుగేహిశబంధంబు
లునుసంధించి శతదశదశశతదశ కమలరాజివిత్రాజితప్రభూతపూజా
బంధబంధురానేకరచనానిచయంబుగావించి చెలందిత్రిసంధ్యలుగాసం
ధకారిననేకతక్రితాత్పర్యంబులగొల్బుచుండెనానమయంబున॥ 837

శు॥ కరియచ్చోటికివచ్చితంతురచనాకౌశల్యముఁ గాంచుకో
పరసావేశముతోడనీశ్వరునిపైబాదుట సంధించెనే।
పురువోయంచు నిజక్రవచ్చలన సంభూతోరువాతంబుచే
హరుపైపాదురు వోవదట్టి ఘనతుండానీతపానీయముకా॥ 838

చ॥ హరుసభిషిక్తుజేసికరియౌదలదెచ్చిసకల్యలంసితాం
బురుహములంబురాంతకుని బూన్చిత్రికాలమునిట్లుగొల్వనా।
తురమతిలూతమత్కృతివిహితమునొందగ జేయుద్రోహినే
నరనీవధింతునంచుగుడికంతటనింతటబూన్చియుండగకా॥ 839

గీ॥ గజముచనుదెంచిగోపించుకరణిగాంచి
తంతునాయంబుదన దానియంతరంబు।
గొంతయైనను జూడకదంతికరము
వెంటదలలెక్కిదొలిచియాద్విపముఁజంపె॥ 840

ఉ॥ ఎప్పుడుగాలకచరుడహర్వతికోటి సమప్రభుండుగ
న్నప్రవిముగ్ధభావముసనన్యభక్తియునిస్సృహత్వముఁ।
జెప్పకజెప్పినట్లెరుక సేయదలంచితపస్విమౌలదా
నెప్పటిలాగు భూలిధరియించెను మోమునమాడుగన్నులుకా॥ 841

క॥ అందునొకకంటనుదకం
బందంద్రనవింపుచుండహరుడుండగనా।
కందర్పహరునిమీదను
తందరసుతుడటకువచ్చితగనీరుమిశ్రకా॥ 842

క॥ తలపైపత్తిరిహరుపై
దులిపిపలలవూర్ణమైసదొంతిశివునిముం।
గలనిడియర్పింపదృగ్గలములు
పత్తిమునింగి గారగదొడగెకా॥ 843

ప॥ ఇట్లు గారు కన్నీరు నిలువంగన్న ప్పహిరుషణునకె త్తించిన యంతర్దార
యుంబోలె మంగళంబై చెలంగెనట్లునుంగాక పిళంగళుంగోత్రమాంగ
రంగంబునంబొంగుగంగాతరంగిణీమృగాదపాదాహతిందొలంగిపాదో
దకంబై మతంగజుజంగనపాంగోదకంబులింగోదకంబై యిట్లుత్రివి
దోదకంబులుం ద్రిపణయను మేనప్రతిమలంబై యొప్పెనప్పుడు బ్రహ్మ
దికింద్రివిదూదకంబును బొందబాడియకదాయనంగసనంగవైరినర్వాం
గంబులుంబ్రుంగుండగుచునుండెనప్పుడు॥ 844

క॥ అగ్గలమయ్యెనుకన్నీ
రిగ్గజదనుజాంతకునకునిఖనోయనుచుః
దగ్గరినేత్రముగనుగాని
బెగ్గిలిగన్నవృశివునిపేర్కొనిపలికె॥ 845

సీ॥ కటకటాయదియేమికర్జంబుగలిగెనోనిటలాశనీకంటసీరుగార
నిందవినిగొరిసీరైననాడును దడిగాదునిన్నునుదాకరాంక
జనకుజేదనయునిందునిమిందు నప్పుడునేడ్చునెరుంగవహిళభూష
చీరచిందుడువిప్రపారమారడిబెట్టకారింపగన్నీరు గానవభవ॥ 846

గీ॥ రాలరువ్వంగగన్నీరురాదునీకుమన్ను
మోవంగ రాలదుగన్నునీరు
వరసతికిగాగభంగంబుపడెడువేళ
రాలవశ్రులునేడేలరాలెనీశా॥ 847

క॥ అనయంబున్నిట్లునేడ్చ
బనియేమీయాలినుతులబానియదవులం
జనవలసెననుచునేడ్చెదొ
ఘనలోకములొకడుబ్రోవగావలెననియో॥ 848

చ॥ మఱియును నాకటింగడుపుచుండగనుండగలేకనేనిను
మరచెదనంచునేడ్చెదొవసంబునన్మృగరాజియాగినన్
వెరచెదనంచునేడ్చెదవొవేసవిసిపనిపాటకోవ
నరిమురిబల్లెకుంజ నితిసంపదలించుకనిట్లులేడ్చెదో॥

849

గీ॥ చెడ్డపురువుముట్టజీవంబుపోకకు
పొగిలిపొగిలికంటుబుద్ధెడేసి
సిరుగారసిట్లునీవేడ్చెదోహర
కలదెనీకునేహకారణంబు॥

850

చ॥ కలిగినజెప్పవేయనుచుకొంగలిశంకరునప్పళించున
ప్పలమునుగంగనేమియింబుతుడనేగలుగంగసంచున
శ్రులుడుడుచుకాశియామటలజూచిసిసరిలింగముల్నినుం
బలుమరు నవ్వరాతగులుబాసీయు బాయటంచు నాత్మలన్॥

851

క॥ ఈరీతిబల్కిమఱియును
నూరార్చుచునెవ్వడేటి చూరకుతంత్ర
యూరకునాప్రాణేశా
యూరకునాయన్నయనుచునొకబడబల్కున్॥

852

గీ॥ ఉమ్మరితెయింతయేటిశీగుడుగుమనుచు
రొమ్ముననుశంబునేత్రోడన్ములొత్త
నెసగుమ్మగతకంకిలోకసవుగాగ
దానతలపోసిశోధించు తస్సయసము॥

853

ఉ॥ ఆంకటలంగవర్ధిసచలాంబరక్షమునెత్తివట్టియా
లింగముకంటిలోనెరసులేదుగదా యునికాశనూచునా
ల్కింగొనిగ్రుడ్డుపైనివుడుగకు ననబెట్టునుమీదయంచదా
నంగటిచీరదోగిననుసంబునగుంచుచు నుండువెండియున్॥

854

క॥ కనుగొల్కిదనదువ్రేలిడి
గొనకొనియె త్తిననుగనుంగొనిగారుజలం
బనికడకనొత్తినంగొ
ల్కినగారుందొంటియట్టుకీలాలంబుల్॥

855

క॥ కొలుకులురెండునురెండం
గుళులనదుమనేత్రమెల్లగొలుకులగతియై
జలజలజలములువోలుకగ
గొలుకులనాకన్నునదుమగూడంగడలక॥

856

క॥ పింజిచ్చిగారుచండగ
నంజుడుగన్నప్పహరుద్యగశ్రుజలముని
ల్యంజేయకకడుపొగులుచు
బ్రాంజలియైమొక్కులిడుచుబడిబడిలేచుక॥

857

క॥ ఆకటకటాయనుహరుజా
ట్టుకజుట్టుకతిరుగుబ్రమనిటునటువోమడిక
వికలతనొందునన్నేటికి
గారణమరయునురియుడెందములోనన్॥

858

సీ॥ ఆనందబాష్పములని వితర్కింతునాహర్షచిహ్నంబులేదాననమున
గరుణాకటాక్ష వీక్షణవారియందునాజలనై యుండవుష్టములుగాని,
ఘర్మజలాసారకలవుమ్మదమెయన్నగన్నులబొడమునేఘర్మజలము
దుఖంబు ప్రేరేపదొరగునీరందునారెండుకన్నులగారకుండుదెట్లు॥

859

గీ॥ గటినేమేని రోగంబుగలబోలు
దప్పవోకయొమరికోడిరెప్పవిధమొ
నొవ్వియోపొరగప్పెనొపువ్వుగంటి
పోటోతటిగన్నీమాదయొబుద్ధిదలప॥

860

గీ॥ మైలయోయివిధంబుదుర్మా సగతియొ
కాకయొండొకయక్షికోగంబొదీసి
కేమిచేయుదుమందుమాతెరుకలేదు
నామనోనాధనాయన్ననాదుతండ్రి॥

861

క * ముక్కంటివనుచువెరతురు
నిక్కంటుగనీకుద్రిభుపనీజనులిటునీ
కొక్కెడచిహ్నుముబుట్టిన
లెక్కింశురెసురలునిష్ఠులేశంబైన॥

862

క॥ నీకంటిపంటుమడనీస
యాకాముండాదియైనయోదరులెల్ల
న్నీకంటివారవిన్నరాగీ
కంటన్నగుచునీకుగీడుదలవరే॥

863

గీ॥ ప్రాణప్రదమైనతలపైన బానిపోదె
యంగహీనులగన్నంతసంగలకు
రూపవంతుండవిపుడుగురూపివైన
వల్చగాజూచినవృతకులైనబసలెనులేదు॥

864

క॥ మునుహరికినయనమొసగిన
మననీజహరుమహిమయెందుమడసెనొకొపొలం
బుసనాబులుమృగములగొ
న్నెలుపుపట్టిత్రామనంబెట్లోర్చు॥

865

ఉ॥ ఎవ్వరితోవచింతుదుదినెవ్వరుయేమియొనర్తురాత్మలేనె
వ్వీధినింతవంతధరయింతు ధరింపకనేమిగెరునిం
తెవ్వీధిబోదుపోకమరియేమనియీదెనజూతుమాటలింతెవ్వియునేల
మందుబరమేళనింపికినేనెదుంగదు॥

866

వ॥ అనిహర్షించి॥

867

- క॥ నీకంటికిమందగునే
నాకంటికికంటెమిగులనవనతభక్తి
న్నాకన్నుమందువెదెద
నీకంటంగారునీరునిలువంజెలువ॥ 868
- వ॥ ఆనికన్నప్పదనకన్ను కనుగీటినంతలో భల్లంబునంటెగిల్లించి పంపదను
కంటిపైదనకన్నునమర్పించెనప్పడు॥ 869
- శా॥ ఆనేత్రంబునగారునీరుడిగెదేవాదీశుడాకంటిసి
ర్గానన్వచ్చినజూచిమందహసనాబ్రాజన్ముఖాంబోజుడై ।
యానిష్టాపరచక్రవర్తిదనకన్నరేందుకోటిరుక
న్నుకొనై కృమ్యము బొందియుండుటకు నాహృత్పితానిట్లను॥ 870
- క॥ శ్రీకంఠునిదాకంటికి
జేకొన్నసదౌషధంబుచేరువనుండ॥
నా కేలవగవననితన
దాకంటికిదాడి పెదెడగ్గరితెగువ॥ 871
- క॥ తనజెప్పుగాలశంకరు
గనుగొనకుంగురుతుగాగగదియించిమనం
బునశంకరేకదాక
న్నునుబెరుకగపోవగామనోపేగమునన్॥ 872
- శా॥ అత్యధ్యక్షనిజప్రచారుడుహరుండానక్తిమైన త్తరిం
బ్రత్యక్షకృతినిల్చిపిల్చిభళిరామాయన్నకన్నప్పయా
కృత్యంబేటికినంచుదత్కరముల త్రంజేతులంబట్టిన
న్నిత్యంగన్మానవచ్చెగన్నపకుదృష్టిరేజముందేజమున్॥ 873

శీ॥ హరుడుగన్నప్పచేగొన్నయంబకంబు
మరలనిచ్చెనుయాకింటిమారుతందు॥
కన్నానంగెనొయసగనాకాలకంతు
సవ్యసయసంబునిరునాక్షణమసిరిచె॥

874

ఉ॥ కన్నవకన్నులేహరువికస్థవయాహరుకన్నుదమ్ములే
కన్నవదేవుగన్నులటుగామినిజంబగునేనిదెల్చయా॥
వన్నగభూషకన్నులగబంధములుబిచ్చినయట్లయిప్పుడీ
కన్నవకన్నులందొరగుగారణమేమిసహర్షభాష్యముల్॥

875

చ॥ హరుడుపురత్రయంబులదురంటగజూడగమూడుగన్నులం
దొరగినవారిబిందుపులుసూర్నవిభూషణభాతిదాల్చెనా॥
నరుదెక్కుపాసమన్నితదృగంతనిరంతరనిస్సరజ్జల
స్ఫురణముచిత్తహర్షణమునుబొందగజేయుటయెల్లవారికి॥

876

ఉ॥ అంతటనంతటనురసురాగ్రజముఖులుమొక్కుచుండభయ
త్రాంతతమస్తకస్తలవిరాజితహస్తసరోజులొద్దదై॥
యంతవజ్రమచర్చికలసర్దిబ్రశంసలుసేయభూనభో
భ్యంతరమంతయుఁ మునుగనాసాధక్కులు మోయుచుండగల॥

877

శీ॥ టనుమవర్షంబుభూమిపైగురియుచుండ
బ్రమదులొప్పుగగన్నప్పభక్తిగతి॥
హరుడువ్రత్యక్షమగుటయుఁబటమున్ను
పొందుకొనియున్నతపసిహర్షించికొంచి॥

878

శీ॥ మ్రొక్కిగన్నప్పదేవునిప్రూలనిల్చి
యతనిసదృశిమౌగ్ధంబునభినుతించి॥
నీకునెగ్గుదలించిననీచునన్ను
గాచిరక్షింపుమనిబల్కెగరుణబుట్ట॥

879

- చ॥ శివుడనసీవనంగమరిజెప్పగనున్న దెబేదమిట్టిమా
గ్ధవిభవముఁమహత్వమును సంవితసాహసగౌరవంబుని,
ఋషినరులందు గల్గమిప్రభూతమశాస్త్రదాగమత్రయీ
నివహముఁబండునెందయినెట్టనెఁబండు మెయిట్టిచిత్రముల్ ॥ 880
- క॥ నల్లవొనల్లవోయనుచున్బిల్లవతింద
వసీవొగడనివ్వెరపడుచుం,
దల్లిబవానియుగనుగొని
బల్లివితమనస్కుడగుచుబక్తుబహుడు ॥ 881
- వ॥ అన్యోన్యనిరీక్షణంబు సేయుతరింబరస్పర సయనంబులొక్కనవత్రెదొరసి
తెరసియొందొంటితోనంటిచేకొని యొందొంటిచూపులొందొంటిలోపల
చొచ్చియైకమత్యంబువడసె పంచవదనుకన్నులుచంచురేని కన్నులుతో
దుసిడలోకాకలో కేశుకన్నులుకన్నప్పకన్నులనయిదోళ్లో మరియుసికర
కంతుకన్నులుకన్నప్పకన్నులకు గావించినమించుటద్దంబులోలేకకన్నప్ప
కన్నులువన్నగధరుకన్నులప్రతిబింబంబులో యట్లనుంగాక బహుసయ
నంబులుకన్నప్ప నేత్రధరిత్రీజలంబులబాయు కొమ్మలోయదియునుం
గాకకన్నప్పకన్నులు శంకరనేత్రగుప్తాంకురంబులొ వెండియుఖండ
పరశునేత్రంబులుకన్నప్పనేత్రనాశీకంబులుతోకనాయకాలోక నానోక
హపలంబులోపౌనఃపుణ్యంబునంగన్నప్పకన్నులువియన్నదీధరునికన్ను
లయి నీలగళుకన్నులుకన్నప్పకన్నులగువట్టుయన్నాల్లంగన్నప్ప
నయనాంబుజంబులోకాయన్నాల్లశంకరునేత్రవంకజంబులోయసనను
వుగా డాల్చియుండెనంటియకాదు ॥ 882
- చ॥ అనలవిలోచనంబునకు నవ్వలిక్రిందట తుండుఛాయనీ
శునినయనద్వయిందగులజూడెడుముగ్ధునిదృగ్గుగంబుతో,
జెనగొని నాలుగయ్యెపురభీరర నేత్రముఅట్లనాలుగై
కనబడెనీశుదృష్టిజెనగంబుడికన్నప రెండుకన్నులు ॥ 883

ఉ॥ అన్నెరికన్న పేశ్వరుననన్యగ వీక్షణలౌచదమ్ముదా
రున్నతితోడజూచుకొనుచున్నతెరంగరయంగనప్పుడొ
ప్పెన్నిజదృష్టిచేడిపుటి పేరడగించిని జైక్యసిద్ధిగె
కొన్నయఖండచింతయనిగూఢత రెండయియుండె నానిలఁ॥ 884

క॥ నాలుగుకన్నులకాంతిఁ
ఫాలవిలోచనముకాంతిఫలియించెనికం
గాలునెయ్యగతిజూచిన
నోలిపురత్రయముమగుడనుదృవమైనఁ॥ 885

గీ॥ చెరుకువిలుకాడు నెమ్మేనుమరియుదాల్చి
మచ్చరించినగాలుండుమదముదిప్పి
క్రమముదప్పినదొల్లింటికరణివారు
గాలుదురెశూలయేకంటగడగిచూడ॥ 886

క॥ యుగయుగములనిటపైయా
నగధరుడేకంటజూచినంగాలునెయి
జ్జగములుమున్నీకన్నున్నగజాసురుహరుని
నుగ్రనయునుండంద్రే॥ 887

ఉ॥ అన్నియునేలనాటికిబురారికిపన్నుగయీదయాంటకం
బున్నశిరాలువిందునకునొప్పనెచిత్తముచిత్తశారితం
గన్నపయీవిలోచనముకాలముసందగ నుండసీశుభూ
భృన్నిలయుండులోనగునెపెద్దయువేడకభ్రూణహత్యకుఁ॥ 888

సీ॥ నాడేపినాకికినయసంబుగల్గినజూచునేనిమ్మవ్వసుతునిచావు
హరునకియమృతయాక్షిమున్నుండిన నణచువేసంచెన్నయక్షియుగము
సినేత్రమున్నీశుడెసినబాలుని బోవంగనిచ్చునేపుట్టిదొడుక
సీయక్షిదొలియున్నవేయుగునేటికిహరుడుదయాకరుండనిగమనదె॥ 889

గీ॥ యితనినేత్రంబుమున్నున్ననిందుమాళి
యధికసౌందర్యయుతడునానవనిజనదె॥
యిట్టినేత్రంబుమున్నుగన్నట్టియున్న
నెట్టికాంతలమెచ్చునేయాశ్వచండూ॥ 890

ఉ॥ కన్నపనేత్రపంకజముగల్గగనీశుడుసర్వసౌఖ్యసం
పన్నతనుండెగన్నప్రవిభాస్వరపాదముపాదరక్షసో॥
కన్నిజబ్దక్రవత్పలునిగానుతియింతురుకంతురుకంతువైరిని
నెచ్చెన్నుగచెప్పసోకిజనసేవ్యతజెందెను మౌళిచంద్రుడు॥ 891

శా॥ ఈచెప్పిందుకదన్నుసోకుటగదాయాగంగదాక్షిర్థమై
భూచక్రంబుననన్నుతెంపబడియుంబూర్వంబునకాబ్రహ్మదా॥
సీచెప్పన్నగనుంగొనందెగిరి జాదీశస్ఫురన్మస్తకం
బీచెప్పీశుడుదాల్చుబట్టివిభుడయ్యెదేవతాజాతికి॥ 892

క॥ హరిగాననిచరణముగల
హరుభక్తులపాదరక్షహరిసూనుడుదా॥
నరసికనదేనిశంకరు
శిరమునకాభరణమయ్యెచ్చిత్రముగాదె॥ 893

ఉ॥ చెప్పెడిదేమియాయెరుక జెప్పమహత్వముచిత్రరూపదం
బిప్పుడుసోకహులికువనావలియందుప్రసిద్ధుడయ్యెనీ॥
యొప్పులకుప్పపుక్కిటవయోకిణముల్దడియంగబట్టము
ముప్పురముల్జయించిసమనోభవశత్రుడునిర్మదౌటయు॥ 894

గీ॥ ఇతనినిర్మాల్యముధరించియిందుమాళి
నిర్మలుండయ్యెనితనివినిర్మలప్ర॥
సాదబోగంబుకతననుజననమృత్యు
రహితుటయ్యెనుగిరిసుతా సహితుడిలను॥ 895

తే॥ మృదుడుకన్నప్పవేషంబుగుడుచునాడె
వేదశాస్త్రవివేకవిధిగడచె
హరుడుగన్నప్పయుచ్చిష్టమారగించి
విధిని షెధాద్యయాతీతవృత్తుడయ్యె॥ 896

గీ॥ లింగదేవుండుగన్నప్పలింగిగాన
నంగమంతయు నత్యుత్తమాంగమయ్యె
హరుడుగణపాలుచేతిలింగంగియయ్యె
నందిచేభక్తుడయ్యెఁబనాకపాణి॥ 897

ప॥ ఇప్పుడేకన్నప్పచేత నన్నుత సర్వాంగ ప్రసాదీయయ్యెననంగళాస
నుండనియనేక ప్రకారంబుల భక్తానీకంబాకాంక్ష వినులింపజగజ్జనంబు
విస్మయంబంద నిందుధరండందంద గన్నప్ప దేవునింగొగిటంజేర్చి
చతుర్లగ్గవలంబులాదిగాఁగలవరంబులెవ్విగావలసిననడుగు మనుడుచి
రువపువందసమొగంబుననిఁగొ తంజేతులె త్రయాచి త్రజారిజోహరు
వెట్టి ఇట్టనియె॥ 898

క॥ ఎరుగన్మోక్షంబులవే
రెరుగన్వాంఛితములెరుగనేవేడేలా
గెరుగుదునెరుగుదుమరియును
మరియునునెరుగుదునిన్ను మారవిరోధి॥ 899

ఉ॥ కొపుననీవరంబులునుగాయజసంహరియొల్లసేర్పపా
ష్టావితదృష్టినాపయినిబాయకయుండఁగఁబాదుకొల్పినా
బావముదృష్టిదృక్పరణవరజసంకరమైచనంగనీ
వేవరమన్నగన్నప్రపకువిశ్వంబుండొసగెదదిష్టము॥ 900

త॥ కన్నప్పకునభిముఖుడై
పన్నగధరుడుండెసత్కృతి
వాతోతనసంపన్నునిగావింపుచునా
కన్నప్పయుహరునికెదురుగానిల్చెవెనఁ॥ 901

క॥ ఈలీలతోడనన్బో
 న్నాలోకనతత్పరాత్మలై కాశహస్తీలౌ
 బాలాత్మడుగన్నప్పయు
 హేలాగతినున్న వారలిపుడుంబుడమిట॥ 902

గీ॥ నేడుగెన్నప్పపుట్కిటినిటశివుని
 మజ్జనంబాచ్చుచున్నారు మరియునతని
 పూజచేసిసపువ్వులభూతవతికి
 సతనిశేషంబు పెట్టుదురభవునకును॥ 903

క॥ కన్నర్పించుటనవనిం
 గన్నప్పయనంగబరగెఘనవై భవుడై
 సన్నుతికెక్క సతనికథ
 విన్నంజదివిననుము క్తివేగమగల్గుక॥ 904

తే ముగ్ధశశిఖండజూటుండు ముగ్ధభక్త
 వరులగృహనేలునీరతివసుధసనుచు
 బసవదండాధిపుడు ముగ్ధభక్తకథలు

చెన్న బసవన్న వినుచుంధఁజెప్పుచుండె॥
 తె॥ షీతినిముగ్ధులకథలిట్లు చెప్పగథల విధమునయ్యెగదా
 యనివికసీతాత్మల సచుశితికంతుతలఁపన్దీనిగుచు
 నునచెబ్బులగును బసవన్న మొక్కి॥

చ॥ మునుపినవేపురారిగణముఖ్యుఁడెలం గళియంబనాయనా
 రనుశరణుండుమిప్పు హరహంబు సునే సముగాసగించునా
 యసుపుగళంభుతుచ్చులగునాట్యులమిమ్ము సగింపగల్గెనా
 మనుటకునిం తకంబుమరియన్యతయెద్దియటంచునుబ్బుచుట॥ 905

క॥ ఆవిరళభక్తిసుఖవహౌ
 ర్ణవముందేలుచునుబసవన ప్రబుడ సుబ్బ
 క్రవరులు పేరోలగమై
 సవిశేషానుభవమందజరగగనంతక॥ 906

వ॥ మరియును॥

907

సక లేశ్వర మాదిరాజుకథ

క॥ పెద్దలకుఁబెద్దమరి పె
న్నుద్దలకునునెల్లమొదలియొద్దిధరిత్రి
బుద్ధులప్రోకవిబుధసం
పద్దీనిధిసుభగమితసుఖాషానిధియు॥ 908

క॥ సుమనోనురాగయుక్తుం
డమలినచిత్తుండుగుణగణాన్వితఁడకలం
కమహితదానకళావి
త్తమతియువీణాప్రవీణతాదుర్యుండు॥ 909

శా॥ యమనియమాసనప్రతపరాయణవృత్తిదురంతసంస్కృతి
త్రమశమనైకసంస్కృతియపారకృపానిధినిర్గతార్తియా
గమనిగమాంతదక్షుడుగన్నయతత్వవిచారపారగుం
డమితశమాదిష్కట్యుతుఁడార్యశిఖామణినాగనిర్దర॥ 910

గీ॥ మనుచునుండునుసకలేశమాదిరాజు
దచ్చరిత్రముమిగులఁజిత్రముధరిత్రి
నెట్టులన్ననతండిలయేలునంబె
యనుపురమురాజదానియైయలరుచుండ॥ 911

క॥ వితరణనివేకరూపా
ప్రతిహతవిభవములఁదసకుప్రతిలేకసుఖ
స్థితిరాజ్యము సేయనతని
మతిచిక్కెనులింగజంగమప్రతిపత్తి॥ 912

ప॥ చిక్కినసంతండుదక్కినసృత్యంబుబుడిగియుడురాజుభద్రరాజోపచారం
బులఘడియఁఘడియదప్పకపుష్పపత్రవిచిత్రరచనానిచితపూజా
మరిదిఁజాంతరంబునర్పించియగ్గించునప్పుడుముప్పదిరెండురాగంబు
లకునుంబ్రశస్తంబగురావణహస్తంబునుబ్రహ్మవీణయులావణ్య
వీణయుగైలాసవీణయునాకాశవీణయుబినాకవీణయుసారంగవీణయు

గూర్మపీణయు గౌరీపీణయు గిన్నెరపీణయు జనకపీణయునునివి
 యాదిగాఁగలపీణలందు మువ్విదిరెండు రాగంబులను శ్రుతులుండవచ్చు
 కుండఁగూర్చియోజించినది యునయ్యించు విల్కానినొందిన పంచవద
 నునకేరాగంబుమనోనురాగంబు నాపాదించునారాగంబునకు పీఠవిన్నా
 ణంబుగాధ్వనియింపనవచ్చుడ వృరమేశ్వరుండా పీణయపాణివద్దంబున
 బాదుకొల్చి మొగచాళంబును సవతాణంబునుం దాళపద్ధెయుంగర్తరిబో
 శవణియు సారణయును మృదుమధురస్వరంబుల ముట్టుచుగట్టువట్టివటి
 చిత్రంబిగురొత్తనవదారు సకలేశయవదారునిత్యకళ్యాణయవదారు
 ప్రాణనాయకా నాదప్రియాయనుచునారాగంబుతానాలపీంపనభి
 ముఖుండై సప్తస్వర సంభూతంబులగు నిరువదిరెండు శ్రుతులంగూర్చి
 కావుశనారాటయుక్తంబుగా జౌదశంబును శారీరంబున సనిబద్ధపద్ధతినా
 శతింజేసెఁ గ్రమ్మరగమకసప్తకంబు సంధిల్లనల్లనమంద్రమధ్యమతాళం
 బులయలంఘితంబులునిగుడశుద్ధనాళసంక్తిర్ణంబులు మేరయదేశి
 కుమార్గంబువెలయశ్రుతి మధ్యవిశంబితలాళమానంబులనూసంబులుగాఁ
 జూపి ధాతుపులునంగంబులునుజాతులరీతులునుండవచ్చుత్తనిబద్ధ
 రూపంబున వైశంబుదాళంబు సాళిపెళ్ళాపెల్లి జాయియనుజాయియు
 చిత మొయ్యారంబుపంజశంబునుఖరరంబును షషమంబునుగ్రహమోక్షం
 బులును భజివణియురవణియునుభరణిమితాయినిజవణానివలంబుని
 చయవైధనమునిగీతనుధాయిసగీతంబును విశ్రగ్రహిత్రితయంబును
 సంశుకలవితగాడంబులునురాగకౌకునుంబొచ్చగాడంబును దేశికాకును
 సిందువుకరుసాకౌకునుసఖకర్తరియునుహిళువాయియును దవహరణంబు
 మను వాయిగుండగుండియుప్రమరపలయునుగురడి మోడామోడియు
 నుద్రు వాళంబుతిక్కాయిహోయిలుజొక్కాయియాదిగాఁగల రాగంబుల
 పాయంబులంబొరయకుండ దేశాక్షిదన్యానీమలహరి రామక్రియలత
 సారంగనాటగజ్జరిమేఘరంజీవేశాపుశిమాళవశ్రవరాళి కాంభోజిగౌళి
 పంచకంబు బంగాళంబుగురంజిభైరవిద్వయంబును భజభంజరంబు
 గుండక్రియకాళికదేవక్రియమధ్యమావతిదోడి వసంతంబును నాదిగాఁగల
 రాగంబులయందుబురుషరాగ శ్రీరాగంబులరసిలక్ష్యలక్షణ యుక్తం
 బులును చకార యుక్తంబులునునాద గంభీరంబులునునూత్నసౌరోక్తి
 జాతంబులునునగుగీతంబులును బాదుచుండు సమయంబున॥ 913

క॥ తమకముతోనిఖలవాది
త్రములును మ్రోయంగజన పరంపరసంతో,
షమునసటియింపహరగణ
సముదాయముఁగాంచి మొక్కునదృక్తిమెయి॥ 914

ఉ॥ పాయకయిట్లహర్నిశముభ్రమఁడులింగసమర్పనావయ
స్తోయధినోలలాడఁగనుశోభితరాజ్యరమాసుఖంబులై
నాయతచిత్తవృత్తియొకయప్పుడు వ్రాలకయుండెనున్నెడం,
గాయజవైరిసేవకసికాయముగన్గొనివల్కుసిగతి॥ 915

క॥ పల్లవసనదొల్లిమహీ
వల్లభుఁడిరీతి రాజ్యవైభవముమది,
న్నొల్లకశ్రీగిరికరిగిమ
హోల్లానతనచటయోగ యొక్తుండగుచు॥ 916

క॥ ఆగిరిబిల్వవంశున
యోగంబును శంభుభక్తియోగంబునుజె,
న్నైగరిమంబుగనొందుట
జాగౌప్యఁగవినియెశంభుభక్తులచేత॥ 917

చ॥ విసిసకలేశమాదివృద్ధిపీఠతియంతయువేగశ్రీనగం
బునకునుజేరిమల్లరునుముప్పిరిగొన్నముదంబునంగనుం,
గొనుమత్రిశ్రీపతి వినుతకుద్రవిశంకటకూటకోటులఁ
మసతరపుణ్యతీర్థములఁగామిత సత్పులదస్థలంబుల॥ 918

ఉ॥ స్పృటికపర్వతాగ్రముల బాసురశృంగములఁమునీశనం
మాటజకోటులన్నగమృగోరగసంకరభీమ భూమలఁ,
హోటకపర్వతాగ్రముల నవ్యమణిమయలైలవంక్రిపు
ణ్యాటపులన్నదీతటులనాశ్రితభూరిశిఖారంబుల॥ 919

- క॥ పాతాళగుహలఁబ్రచ్య
న్నాతతపురభూములందు నారామములఁ
బీతిఁదగుగుహాంతములఁబ్ర
భూతవనజసరసనివహభూభాగములఁ ॥ 920
- క॥ గిరిశేఖరనిస్వరని
ర్జరచయములదృష్టిమాత్రసాక్షాన్మోక్ష
స్ఫురకరుణారామంబుల
వెరవారఁగమరియుబరుసవేదులఁగనులఁ ॥ 921
- క॥ అంతంతనిల్చినిల్చియ
మాంతకునేకాంతనిష్ఠనర్చింపుచున
త్యంతఁరతినతఁడుబిల్వవ
నాంతరముంజేరవచ్చెనచ్చటజూడఁ ॥ 922
- క॥ రుద్రాక్షమహిరుహములు
రుద్రాక్షమహిధరములురుద్రాక్షగనుల్
రుద్రాక్షనదీనదములు
రుద్రాక్షమయంబగుమరియురూఢిఁజూడఁ ॥ 923
- క॥ భసితధరిత్రీధరములు
భసితమహిరుహచయంబు భసితపుగనులుఁ
భసితంబునదులునదములు
భసితామయంబగుచునచటభాసిలుమరియఁ ॥ 924
- క॥ లింగధరాధరపంక్తులు
లింగధరిత్రీజరాజిలింగాకరముల్
లింగనదంబులునదులును
లింగమయంబగుచుఁగొంతలెక్కచనంగఁ ॥ 925

- క॥ జంగమశిలోచ్చయంబులు
జంగమవృద్ధీరుహములుజంగమలతలు॥
జంగమతృణగుల్మంబులు
జంగమతీర్థముబంగములుసన్నుతికెక్కు॥ ౯॥ 926
- క॥ సల్లావశైలజాలము
సల్లావఫరాజరాజిసల్లావలతల్
సల్లావగుల్మసంతతి
యెల్లెడగనువట్టుచుండునీక్షింపంగ॥ 927
- ఉ॥ గాయకకుంభినిద్రములు గాయకభూరిమహీరుహావళుల్
గాయకగుల్మసంఘములు గాయకసద్భ్రతతీవ్రతానముల్ ।
గాయకవిస్ఫురన్మృగనికాయముగాయకపక్షిలక్షలు॥
గాయకగూతపాత్రలునుగాయకబంధరనింబసంక్తులు॥ 928
- ఉ॥ నాట్యమహామహీద్రములునాట్యమహామహి జాతసంఘముల్
నాట్యలతావితానములు నాట్యమహోరునికుంజగుల్మముల్ ।
నాట్యమృగవ్రజంబులును నాట్యకలావిదనేకపక్షులు॥ 929
నాట్యబలీముఖాశియునునాట్యవిభారదవానరంబులు॥
- సీ॥ జ్యోతిర్నదులుతృణజ్యోతులుకాష్టాంగజ్యోతులు పైకరాడ్డోనేరిషములు
జలశిలోచ్చయములుజలవృక్షచయములు జలవిహంగంబులు జల
మృగములు
బహురూపశిలలునుబహురూపవృక్షముల్ కొమరారుబహురూపగుల్మలతలు
శివరూపసదులును శివరూపగిరులునుగొమరారుశివరూపగుల్మలతలు॥ 930
- గీ॥ భేదరాద్రులుభేదరక్షితిరుహములా
ఖచరగుల్మవితానంబుఖచరలతలు
ఖగసరూపశిలాకుంజనగలతికలు
హర్మ్యమయగిరి తరుగుల్మహారిలతలు॥ 931

క॥ మృగరూపవృక్షకులమును
మృగరూపశిలావళులును మృగరూపలతల్
మృగరూపగుల్మపంక్తులు
బొగడొందెనుబిల్వవనముపొంతన్మరియు॥ 932

సీ॥ సరరూపశిలలును సరరూపవృక్షముల్ కొమరారు సరరూపగుల్మలతలు
సురరూపగిరులును సురరూపతరులును గుములైన సురరూపగుల్మలతలు
చూతవృక్షములు ప్రసూతవృక్షములును జూతశైలములు ప్రసూతగిరులు
గంధర్వవృక్షముల్ గంధర్వశిలలును గురులేని గంధర్వగుల్మలతలు॥ 933

గీ॥ నీడలుదిరుగకుండెడునిత్యతరులు
నీడలుదిరుగకుండెడినిత్యగిరులు
నీడబొడగానరానిసాన్నిధ్యతరులు
నీడపొడగానరానిసాన్నిధ్యగిరులు॥ 934

క॥ దూరముననీడదోచుద
రారుహములులైలములునుమాకులుగిరులు॥
మారక్రిడయొనర్చగ
బోరునజన్మించుబాలభూరుహగిరులు॥ 935

క॥ వృక్షములుగొన్నిగొలువగ
వృక్షనిచకాయంబునెక్కివిసపిసరతితో
నీక్షితిపైజనుసంబర
వృక్షంబులుగిరులునెక్కివిహరించునొగి॥ 936

ఉ॥ ఎక్కిగనుంగొనజగములేడునునేడును దేటతెల్లగా
నెక్కినగానవచ్చునవసీరుహపంక్తులనట్టులద్రులు॥
స్రుక్కకయెక్కి యెక్కడకుద్రొక్కక యుద్యమమాచరించిన॥
జక్కగ గొంచునక్కడకు నాగుద్రుమంబులునట్టియద్రులు॥ 937

సీ॥ ఎక్కితలంచిననేరూపమైననుగ్రక్కనఁజేయుధరాజగురులు
సగముమృగంబును సగంబును సగము సగంబునుసగమువిటపి
ఫలవృక్షములఁబాతఁబరఁగైలంబులు గొంతలక్రియగరిగొనగిరులు
నొక్కొక్క ఘడియకునొక్కొక్క ఫలములరాలుచుఘడియారసారములను॥
938

గీ॥ మరియునొక్కొక్కఘడియకుమంజులీల
చెలఁగఁపంఁదెలిఁపడియారశిఖిచయము
మొదలునెరికినగ్రమ్మరసెరుచుదరులు
మొదలుచెంచినక్రొమ్మల సెరువలతలు॥
939

గీ॥ పారవైచినగ్రమ్మరఁపారుదెంచి
యచ్చటననెలకొనియుండుసత్త్వములును
రవియుదయమందయుదయించిదివికిఁబెరగి
రవిడిగఁ గడిగిపోవుధరాజగురులు॥
940

సీ॥ నాలుగువాకిళ్ళనవిగానుపించుడునాలుగుకొమ్మలనాల్గుచరుల
నడుమెక్కిచూడంగసగరంబుగన్పించుశ్రీతైలతరుఱుశ్రీశిఖరగురులు
గంగాదిస్నానాలకాంక్షమై నేతెంచియెక్కినసగములయెల్లయపుడు
పాతాళగంగలోపలఁదానమాడించు గంగావనీజాతగాంగగిరులు॥ 941

గీ॥ మరియుఁదమలోననొరయంగమంటవొడమి
వరుసదరికొనికాలెడుతరులుగురులు
క్షీరవృక్షావళులునతీరగురులు
క్షీరపూరితద్వీధికల్క్షీరసదులు॥
942

వ॥ పనియెక్కినసప్తావస్థినిదులుంగసుపించెడితరులుగురులును వెలయుశ్రీగి
రిమరియును॥
943

క॥ దధిఘృతయుతపృక్షంబులు
దధిఘృతయుతవర్వతములుదధిఘృతసదులు
దధిఘృతతటాకంబులుమఱి
దధిఘృతదీప్తికలునమఱుదత్పాత్రంతములు॥
944

క॥ ఆమృతమయపర్వతంబులు
నమృతమయావసీరుహములునమృతతటాకాఁ
క్రమనిర్మలసమభూములు
నమృతోజ్వలదీపికలునునయ్యెయ్యెడల॥ 945

క॥ కనకమయపర్వతంబులు
గనకమయావసీరుహములుగనకమయతటాఁ
కనివహములుగనకోజ్వల
ఘనదీపికలునుబద్ధమునఁగానగవచ్చు॥ 946

గీ॥ కనకమృగములుకనకోరగములగములు
గనకవక్షులుగనక భృంగములుగనకఁ
కుంజములుగనకలతికపుంజములును
గనక రేణువుల్ మరికనకంపుటినుము॥ 947

క॥ కనకమయహర్మ్యపంక్తులు
గనకోజ్వలగోపురములుగనకప్రాకాఁ
రనివహములుగనకపుమ
ళ్లునునెల్లెడలఁబిల్లవనములోఁగనుపట్టు॥ 948

చ॥ మణిమయపర్వతంబులును మంజుమణిమయవృక్షవాటులు॥
మణిమయగుల్మకూటములునవ్యమణిమయమల్లికాశియు॥
ప్రణవతనసీనరత్నమయపర్వతరత్ననికుంజవల్లకల్
గణుతికినెక్కిపెక్కిడలఁగానగవచ్చునుశ్రీనగంబున॥ 949

సీ॥ ఒకప్రమాకుచూడంగ నొకకొమ్మశోకంబునొకకొమ్మసురగి
యునొకిటిపటము
నొకకొమ్మకురుపకంబొకకొమ్మక్రముకంబునొకకొమ్మఘనసారమొకటి
చెరుకుఁ
నొకకొమ్మచందనంబొకకొమ్మదిలకంబునొకకొమ్మచంపకమొకటిదాని
యొకకొమ్మమందారమొకకొమ్మవకుళంబు నొకకొమ్మశ్రీఫలంబొకటి
పొన్న॥ 950

గీ॥ యగుచుఁ పెంపారునొకమాని యందుఁబూచు
నొక్కపుష్పంబువెరజాది మొకటిమల్లె
యొక్కపుష్పంబుచావంతియొకటిగోఁగు
యొక్కపుష్పంబుకరచీర మొకటికలు॥

951

సీ॥ ఒకపండుసహకార మొకపండుజంఘీర మొకపండునాదంగ మొకటియనఁటి
యొకపండునేరేడునొకపండువెఁగయునొకపండుఖజూర మొకటియిద
యొకపండుదాడింబయొకపండుమోవియునొకపండుగంగరేనొకటిపపన
యొకపండుచూరార మొకపండుదాక్షయునొకపండుతుమికయు
నొకటినెమ్మి॥

952

గీ॥ మరియు మొదలొకదైయుండిమానిమీదఁ
బెక్కురూపములై యొప్పుభూమిజములు
వెండియునుపుష్కమొక్కదైయుండిపెక్కు
వర్ణములనొప్పుబహుపుష్కవాటిరలు॥

953

క॥ ఒకదిక్కునలుపుదెలుపును
నొకదిక్కుఁగఘోరవర్ణమొకదిక్కుననొం
దొకచోమాంజిష్ఠంబును
నొకచోరక్తసుయినొప్పుచుండునెగాళి॥

954

గీ॥ కొంతవిద్రుమమునుమతికొంతద్రాక్ష
కొంతయేలకదాంబూలికొంతపశియు
మూలమొనటయ్యుబహురూపములుధరించి
పలసుమిలలుచునుండెడువల్లరులు॥

955

వ॥ వెండియులింగంగగణంబులచిదిలింగడువడివడతెంచినుడిగొని కనపు
దుడుచు మారుశంబులునుమపయచుందాకిసిమౌళి మండిరాబంధబృం
హంబునందంబులు గొనందులుగలయనమ్మార్జనంబులు శేయుస్వల్ప

వర్షంబులును చెరుకుదిండితోదుంగఱకుమంటలుగమియుమిక్కిలికంట
 గండగింపుగాకయింపుగా గ్రక్కునగ్రక్కునస్సక్కుగొన్నచక్కుల
 రాచతాల్పుగేహంబులకుమచ్చికవచ్చిమజ్జనంబార్చుతీర్థంబులును
 జంద్రచందనమందార కుందారవింద కుందముకుంద మందిరశతానంద
 సంకాశమహేశునగంబు సాంగంబుగానంగ రాగంబుదలకొల్పవచ్చింద
 నాగంబుల పూగంబులునుకుంజరదనుజభంజనునకంజలిపూర్వకంబు
 గామంజాల దూపంబులర్చింపవినుపకవిసవిసంజనుదెంచు ధూపవసు
 ధారుహంబులనివహంబులును సచ్చిదానందకందంబులును నిందుధర
 లింగసందోహంబులకమందాను రాగంబులననీ రాంజనంబులచ్చి
 వచ్చువియచ్చరరమణీశ్రేణీవిభ్రమంబుగైకొని చనుత్పణకాష్టజ్యోతిసం
 మాతలబులునుచిరుతొండనంబిచ్చిత్తంబొత్తి చూడవెండిపసినినువుంగూర
 గావించి యారగించిన పంచాస్యమూర్తులకు ఫలహారంబులు సేయు
 ఫలవృక్ష పుంజంబులసమాజంబులనుఖండశశిమండనులింగమంధలికిఁ
 జందినవేడుక విడియంబులు సమర్పించి కముక్రప్రముఖసాలంబుల
 జాలంబులునుగన్నులపండుగైయుండువెండియు॥ 956

క॥ తమతమపేళ్లనుశివలిం
 గములఁబ్రతిష్ఠించివృక్షగణములువృక్షే
 శమహేశనమాయనివృ
 ళములుగొలుచువృక్షలింగసంఘముమరియు॥ 957

క॥ గిరులుగిరిగహ్వరమ్ముల
 హరునిల్చిగిరిశశరణమనుచుగొలుచున
 ట్టరగమ్ములుమృగనాయక
 శరణమనుచుఁమ్మగేశలింగసంఘముగొల్పు॥ 958

క॥ ఖగనాయకశరణమునుచు
 ఖగములుజనుదెంచిగములుగములయివేడ్కఁ
 ఖగలింగములభజింపుచు
 నగణితభయభక్తిమెలఁగుననవరతంబు॥ 959

క॥ ఉరగాలయముననురగము
 లురగేశ్వరశరణమనుచుదుమతిఁగొల్పుడు-
 శరణంబతిశయమనమున
 గరముగొల్పులింగములస్వకస్థలులందు॥ 960

క॥ జలనాయకశరణమనుచు
 జలజాకరసంఘములునిజస్థలులందు-
 జలలింగములనుగొలుచును
 న్నిలనిట్టులత్తిర్థములనిజేపలగొలుచు॥ 961

క॥ మునినాయకశరణమనుచు
 మునిలింగంబులనుగొలుచుమునితతిశబరే
 శనమోయనుచునుశబరా
 శినిజనివాసములశబరలింగముఁగొలుచు॥ 962

చ* ఉపమకుమీరఁ ఘోరమనునుగ్రతపంబిసరించుదావసా
 ధిపులునుమీదబుట్టలిడదేహముగానఁగరాకగట్టుల
 ట్లపరమతాకృతిఁ వెలుగునట్టి మునీంద్రులమీదవృక్షము
 ల్నిపుణతమొల్వవృక్షములలిలనగ్రాలుమునీశ్వరాశియు॥ 963

క॥ శిలలననఁగ పెనఁగి పెనఁగి
 శిలలగతినిబొలుచుమునులు శిరిములువిడిమే
 నులుమునుఁగఁబెరగిసేలా
 ద్రులచెలువము దాల్చియుండు రూపితమునులు॥ 964

గీ॥ పరమకాష్ఠేతిభావనావరతఁదగిలి
 ధరణికాష్ఠంబులట్టులఁబరఁగుమునులు
 భువిఁదలలుమాపిపడిములుదివికిఁజాలి
 రేయుఁ బలునుదపమాచరించుమునులు॥ 965

సీ॥ ఒరగాలు పెనుచెసిధరచెపైమోపుతి తపమాచరించెడుకావనులును
 పంచాగ్నిమధ్యభూధాగింబులవసించితపమాచరించెడుకావనులును
 జలవత్రవలకందశాకమూల పలాదులై తపంబులు సేయునట్టిమునులు
 వృక్షముల్ వెట్టింగటక్షముల్ మజియించియక్షయకాయులై యలరుమునులు

966

గీ॥ పర్వతములిడిభిక్షముల్ వరగఁగొనుచు
 నిర్వికల్పసమాదులై నిలుచుమునులు
 మరియుజలకేళివనకేళిచురగితిరుగు
 చుందురందులనెందునుయువయువతులు॥

967

క॥ వలచిస్వయంభూలింగా
 ర్వులు సేయఁగనచటికతులసంఘములొలుచున్
 జలకన్యలుబిలకన్యలు
 జలపురుషులుబిలపురుషులుజరగుదురచటన్ ॥

968

ఉ॥ గండమ్మగంబులున్నర మృగంబులుశారభవుండరీకవే
 దండములున్ మహారగవితానములున్ పణికుగ్వ్రజంబుభే
 రుండములంస్వజాతిభవ రోషములన్నెడఁజాసి యర్థమై
 నొండొరుఁగూడి యూడిసుచుండును బిల్వవనాంతరంబునన్ ॥

969

గీ॥ అట్టిబిల్వవనముమహత్వాశ్రితయము
 గనివినుతి సేయుచునుదముగాంచివేడ్క
 వినయుఁడై వసంబెల్లను వెదకికొనుచు
 వచ్చునకలేశమాదిభూపాలునెదుట॥

970

గీ॥ మల్లరుసుగాంచియాయయ్యమనసుఁజూడ
 దలఁచిదివిభువినండంగఁదనువు పెంచి
 యతఁడునడతెంచుత్రోవకునడ్డముగను
 లీలఁబవళించెదెరువెందులేకయుండ ॥

971

ప॥ ఆట్లుండు మల్లరును గాంచి మాదిరా జీట్లని వితర్కించె॥ 972

ఉ॥ అక్షయకారుడై వెలుగునెట్టి యతీంద్రుడోయట్లుగాకర
జ్ఞాతిభృత్రయితై అగుగావిధరాతలివ్రాలియున్నరు॥
ద్రాక్షనగంబొళాంభవనిరాసుయతత్వమొచితమొసద
ద్యక్షతగ్రాలుజ్యోతియో పథంబునకడ్డము పడ్డదీక్రియ॥ 973

ఓ॥ అనితలపోయుచునటయిట
జనరామికిమాదిరాజుసవిచిత్రుండై॥
కనియెదనివుడియగ్రం
బనిచనియెను శిరముచెనకునై మూడేండ్లు॥ 974

చ॥ చనిచనియు త్రమాంగమునుచక్కటిగ నొనలేకమున్నుసా
ద్వనజయుగంబు పైబడకతానిటవచ్చుటదప్పటంచుజ
య్యనినిరునాలుగేండ్లరిగియంఘ్రసమీపముగానకచ్చటయం
గనుగొనలేకయంతభయకంపితుడై రతిసన్నుతింపుచు॥ 975

శా॥ సాష్టాంగైకనంబుస్కృతుల్ పలిపి యేలాసీనిజాంగంబును
ద్విష్టాగమ్యముజేసియెంచుడు భవద్విష్టాస్వరూపంబువి
స్పష్టాకాలముగాగ గాంచెదనెడశక్యంబెనాబోటిచి
శిష్టాచారభవత్పరద్వయముదర్శింపంగరక్షింపవే॥ 976

ప॥ ఆనియనేకప్రకారంబులం బ్రస్తుతింపుచుండ త్సార్వంబున నొడలుగెడపి
తద్దిదృక్షంబజద్వయపరిమిత కాలంబలోలభావంబున లేపకున్నమాది
రాజుమల్లరునుం గనివుల్లనితహానితవత్త్రిందై యిట్లనియె॥ 977

మ॥ వినుమాదన్నభవన్మనోద్రధిమము॥ వీక్షింపమేమీవిధం
బునవర్తించితిమీపుసాహసివి మమ్ముంగంటివేలెమ్ములే॥
మృసుచుగౌగిటజేర్చిగూర్చికొనలింగాభ్యర్చదీర్పించిచ
మ్మునబెట్టెందన సత్సృసాదమతడాహ్లాదంబుసంబొందగదా॥ 978

- క॥ అనువమతత్త్వానుభవాం
 బునిధిందేల్పుచును గొంతబొద్దుఁరపిసెం
 కనుగొన్ని దినములవనీం
 బనువడఁగానువనఁగవలయువాలాయంబుట॥ 979
- గీ॥ ఇట్లుమల్ల రుసాసతినిచ్చుటయును
 మాదిరాజయ్యపినియెట్లుబోదునయ్య
 పెన్నిధానంబుగనియునుపేదవిడిచి
 కూలిసేయంగబోవునేకూళుఁడగుచు॥ 980
- క॥ విమలగుణాకరసివద
 కమలంబులుగంటినట్టెకడుధస్మృతనై
 తిమరలఁజననననితఁడొక
 నిమిత్తమునఁగానిచనమినిశ్చయమనుచుకా॥ 981
- ఉ॥ మల్లరుసప్పుడుల్లసీతమానసుఁడై యొకదుమ్మ చెట్టువా॥
 టిల్లఁగఁజేసిసీవిటుకడింది సమాధినిమాదిరాజవ॥
 త్రిల్లుమటంచుఁదాను యొక క్రేవకునై చనిజాతిమాఱఁగా
 గొల్లనిరూపుఁగై కొనియె గొబ్బుననాతనిమోసపుచ్చగట॥ 982
- సీ॥ పురపువేళ్లునువృథుబాదంబులునుగుఱ్ఱ జిటుతొడలునుదొప్పపెపులుబీర
 నరములుముడిబొమల్ కురుముక్తి మెడయును దక్కిరొమ్ముబరుడు
 ప్రక్కలట్టి
 కాయకన్నులునుల్లిగడ్డంబు జుంజుచుపల్లవెంద్రులనుసల్లమేను
 ప్రాకువట్టినపండ్లుబెద్దచేదోయియునూచకాళ్లునుసట్టిపీపుఁసమర॥ 983
- గీ॥ కటిఘటించినతిత్తియల్ గల్గినుచ్చుఁ
 గోకలునుజూడుగావునుజోకమీరఁ
 గాలిదంపర వెంట్రుకల్ దూలియాడ
 దొడ్లమొలగచ్చజారంగదోపి కొనుచు॥ 984

క॥ ఈలీలఁబెట్టునురిమిరి
యాలోకింపుచునుగుక్కరాఁబిలుచుచు
నట్లోలికొరిక్కువిడుచునొరి
గాలంన్నిలుచుండునడచుఁగరములమరియు॥ 985

క॥ గొడ్డలియుఁగూటికుండయు
దొడ్డగువరిగమ్మతుమ్మదుడ్డునునెడ్డం
బడ్డటిమేఁకపిల్లల
నడ్డముగానొక్కచంకనలముకసురియు॥ 986

క॥ ఆడాడనిలిచిమెకముఁ
గూడంగాఁదప్పువాట్లుగొఁనుచునువెసగా
జూడఁమాదప్రభునకు
నీడయగునున్నపొదల నెలపునకరిగె॥ 987

గీ॥ ఆరిగియందుగాయలన్నియురాలిచి
యంతఁబోకయతనియంగమునకు
నడ్డమైనకొమ్మయరగొడ్డియపుగొల్ల
గొడ్డెనతఁడుగనలికోపగింప॥ 988

ఉ॥ కొట్టుడుగాంచిమావరసుగోపసుడైచెడుగొల్లయీవనిం
బుట్టవెసెకుగొట్టమదిభూజములీగతిమాకునీడయై
నట్టికుజంబుగొట్టనెటులాడెగరంబికనోరిగొల్లయి
ట్టట్టుచనంగనీకతెగటారైదసారైదరుట్కుశానునిన్॥ 989

ఉ॥ నావీనియప్పుమల్లరునుచప్పుచువాపుటపస్విబాపునా
దేవరపాపివంచుననుదిట్టతికోపులుపాపులుఁదరిత్రీ
వలయంబునందుగలరేసినుబోలరదేలయేనుబా
పావృతకవృత్తిసయ్యెడగృథానలదగ్గులుపాపదగ్గులు॥ 990

గీ॥ స్థలదమర్దగ్రహాగ్రనిర్వాతమలను
గుల్మకలకలుగాదెప్పాత్పుల్లజనము
యిద్దకోపానలజ్ఞాలనింకిపోదె
వ్రస్తుతోభితకమలమరందదార॥ 992

గీ॥ ఉత్కటంబై సకోపాగ్నియుక్కచేసి
నలగదేసచ్చిదానందజలరుహంబు
సద్విభారంబుసొంపొవిజ్ఞానపెంపొ
ధ్యానజ్యంభణమోయిదితపసుగుణమొ॥ 993

క॥ నాకున్గొట్టగ భూజము
లికానలేయనుచునేలాజెప్ప
న్నీకునుగూర్చుండంగా
లేకున్న వెయివనస్థలిమరితరువుల్ ॥ 994

క॥ ఇట్టిప్రశాంతాత్మలుధర
బుట్టుదురెఱుందునిన్నుబోలదపసులే
పట్టునగలరికనిన్న
ట్టిటనిబలురంతుజేయనేటికిమనుమా॥ 995

ఉ॥ భూరిసదీప్రవాహమునఁబోయెడినల్లనిఋషభల్లము
గోరుపదంబుగాఁదలచి కూడఁగనీఁదినయాతకానిఁద
వ్తోరమృగంబుబట్టగనికూలగతుండుత్యజింపుమన్ననా
సారెకువాఁడువిట్కొలుపఁజూపఁగనిచ్చునెవానినెమ్మొయి॥ 996

క॥ ఆసరణిపీచసంస్కృతి
బాసియుబాయంగలేనిబద్ధునివిషయ
వ్యాసంగముదాదొలగక
మోసపరచుదానిగొల్వమొదలన్వలయు॥ 997

- క॥ పొంగుచునంగనతిచ్చురు
కంగాబోవుచునుజీరగాలెడిననిపై
కొంగాసరించునట్టుల
సంగముడిగికోపముడుగజాలయతికి॥ 997
- గీ॥ సన్యసించిచనుచుఁ తనసతులసుతుల
నాప్తులకునప్పగించుమాథాత్మనట్ల
కాదెసంసార మొల్లకకానకరీగి
రాగదోషంబులుడుగనియోగిలాగు॥ 998
- క॥ కడునలుకనూతిలోనం
బడితెప్పలువెదకుమూడుపగిదియకాదె
దేవడిసర్వమువిడిచియుత్రమ
పడినెలవాసించుదపసిఁబాటియెదలవ॥ 999
- క గీ॥ బాసలేటికివేయిజెప్పంగవెట్టి
దెలిసెరోకలిదెండు వేదలసుసమరఁ
జాట్టుకొనియెదనన్నట్లుజూవెత్యక్త
సంగసంయమి యాసఁబాయంగలేమి॥ 1000
- చ॥ పలుకులునేటికిన్నెరుకుబందియమందొకయీనెచిక్కినకా
గెలువకయోడిసట్లుకడునేర్పుమెయిన్నుయిదాఁటదింఁదిణీఁ
దళతలమంతదప్పిననధఃపతితుండగునట్లసంస్మృతిం
దొలగినయోగియాసమదినూల్కొనియించుకయుండెనేనియున్॥ 1001
- చ॥ అనిముదలింపుచుందననిజాకృతిదాల్చినమర్రికార్డునిం
గనుగొనుమాదిరాజుభయంకంపెతుడై తలవాంచిసిగ్గునం
గనుఁగవమూసిబాష్పములుగారఁగనేడ్చుచునాకునేడుద
క్తినియతినేడజొచ్చిననుగేవలరాచుసమాయవాయునే॥ 1002

- క॥ గతమతిదై తస్మక్రియ
లతిశయముగఁగల్గియుండునంతకుసుగ్రీయా
స్థితియెట్టటలనడువక
సతిక్రమించుననుచారమగుహరుకృపయు॥ 1003
- క॥ అదియెట్టలగనుగాయయె
పదరిపుడుకజెందుఁగాకపందగునెమహే॥
శుదయయులేకిటులఁజిద
భృదయముగోరిననుభక్తియుక్తిదొరకునే॥ 1004
- గీ॥ కటకటానన్నుఁబోలెడుకర్మకెందు
నిస్సృహతగల్గదనుచునెన్నివిధములను
దన్నునిందించికొనెడిమాదనమనవిని
గాంచిమల్లరుసతిభక్తిఁగొగలించి॥ 1005
- క॥ కాకర్మదూరకర్ములు
మాకదకిరీతిరాసమర్థులెనినుభూ
లోఁకమునకనుపగామే
మీకృత్యముపన్నినారమితయసుమ్మి॥ 1006
- చ॥ వసుమతికేగుకారణమవస్యమునున్నదివిన్నుచెప్పెదం
బ్రసవశరారిపుననుభక్తుడుభక్తివివర్ధనార్థమై
బసవదనంగభూస్తలముపైనవతారమునొందెతత్సభో
తెల్లసితుని సంగతింబడి తొలంగక చిత్రపు గేశిఁదేలుచు
భూస్తలముపైనవతారమునొందెదత్సభో॥ 1007
- క॥ పరమశివాచారవ్ర
స్పృరణంబునబొందజేయుదుంబాచాశ
త్సరుచిరసమఁలిద్దలపై
జరియింపగఁవలయుఁబరమసంయమితిఁకా॥ 1008

గీ॥ ఇప్పుడార్హు టయే (బదియే) డులయ్యె
 ష్మాతలికినేగుడెంచియింకనుబదేండ్ల
 కేనరప్పించుకొనెన్ నిన్నిట్లుగూడ
 నేడునూ రేండ్లుజనగలేదిందునునికి॥

1009

ప॥ కావుననీవునేటినుండియునిచ్చోటనయుండుమనిసిట్లుకొట్టకట్టడిది
 నంబులుంగడచునంతకుంబుడమినుండి యఖండసంవిన్నయండవై
 వెండియుమాకడ నుండంగలవాడవిప్పటికినిచ్చకు మెచ్చవరంబులిచ్చె
 దంబుచ్చుకొనిచనుమనినమాదిరాజుగరఁజయోజంబులుమోడ్చిమల్లరు
 సుతోనిట్లనియె॥

1010

క॥ శ్రీయందమేపరశ్రీ
 యాయువనన్మాయకదినిజాలయముసుర।
 శ్రీయన్ననద్రువముని
 శ్రీయసమీశ్వరునిపదవిచెల్లనెకోర॥

1011

క॥ ప్రాణేశ్వరయితరవర
 శ్రేణినేనొల్లనెరుగరేయనినికట।
 షోణింబడిశరణనిక
 ల్యాణంబునకేగెబసవనామాత్యుకడ॥

1012

ఉ॥ అంతకమున్నయాబసవఁడాసక శేశ్వరుమాదిరాజుడీ
 మంతుడుసంగమేశ్వరునిమధ్యమునిఁబొడగాంచిలేచియా।
 ద్యంతికభక్తియుక్తిమెయిదండనమస్కృతులాచరించిక
 త్సాంతముసంతసిల్లనుపరారపరంపరలాచరింపగ॥

1013

క॥ వాత్సల్యంబునబసపని
 సత్సంగత్యనుభవానుసంధానంబున
 ప్నైత్యర్పణమందియాత్తమహోత్సకుడై
 మాదధీరుడుండెంధరణి॥

1014

క॥ ఆమాదిరాజుతరితం

భీమహిచదివిననువిన్న నీహితవస్తు
స్తోమంబు లోదవుత క్రత్రీమంతుల
రగుదురిదిప్రసిద్ధముజగతిన్॥

1015

సగృ॥ ద్వైతాద్వైతాభిశాస్త్రద్వయసముదితభేదతిరాప్రభేదేద్దా
తతశ్రీపీఠై వాధిగమనిపుణదీధీరహార్యైశత క్ర
ఖ్యాతస్మితాంగలింగై క్కమతమహిమనిష్కా సీతాద్వైతవాచా
దాతుర్యాజ్ఞీవజీవేశ్వరతరమతాజ్ఞాతృరత్నత్నమూహా॥

1016

క॥ భృంగిరిటగోత్రసంభవ

జంగమలింగార్చనావిశారదవల
త్సంగీత శాస్త్రపారగ
గంగోత్పత్తిప్రకారకావ్యయరీణా॥

1017

పృథ్వీ॥ చతుర్విగమసారవాక్సరణీయు క్తసత్కావ్యని
ర్మితప్రణవశిష్యకామితవిశిష్టముక్తిప్రదా
జితస్మరవికారభాసితమనఃప్రచారమహా
ద్యుతప్రతచరిష్ణ తాత్యపితసర్వపాపప్రజా॥

1018

గద్య॥ ఇతిశ్రీ మత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధనిబంధన
శక్తియుక్తశ్రీపీఠర్తి బసవ నార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ నామ
దేయశివకవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా ప్రబంధంబునందుఁ
దృశీయశాసనము॥

1019

మడివాలు మాచయ్యకథ

శ్రీవసితవికసితాపమ

నాభరణవరాక్షమాలికాంతితబసవే

శాభిఖ్యానంతతనుత

1020

శోభితముఖపాలకురికిసోమరాధ్యుః॥

గీ॥ దేవమీరుమున్నుద్విపదగావించిన

బసవచరిత యేనుభవదనుజ్జ

బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన

యట్లువిన్నవించునవధరింపు॥

1021

గీ॥ మరియుధరనొప్పమడివాలుమాచధీరుఁ

డనగనరలేని హరుభక్తుడతులజంగ

మార్చనాన క్తచిత్తుండన్యాయనిష్ఠు

రప్రగల్భోక్తిహరుడువీరవ్రతుండు॥

1022

చ॥ స్వవశగతాభిలేంద్రియుడుశాంతవసీష్ఠుడుసువ్రతిష్ఠికా

త్యవిరళకీర్తిమండనుడపాస్తపునర్భవమార్గవృత్తిస

త్యవిమలతానియామకదయాంబుధిచిత్క్రకచప్రపుత్రకా

త్రవనివహండునిహ్నత జరామరణుండునయోనిజాతుడు॥

1023

క॥ ఐషాపాలరుడురజక

వేషాపుతరుద్రుడజడవిగ్రహుడుజగత్తోషకరహరభక్తి

విశేషాస్థానంబువెలుగజ్ఞేయుదివియయ్యై॥

1024

- వ॥ అట్లప్రతిహత ప్రభావుండై యొప్పురిగెయసు పురంబునంబురభంజన
భక్తపదపంశేషహస్మంజాలషట్పదుండై యుండునహయంబున॥
- క॥ బసవన్నభక్తివారిధి
యసలారంగనిండికొతుకాస్తదమగుచుకా
దెసలందునిట్టిపొడువగ
ససమానుడుమాచిశోరియతిహర్షితుకాడై॥ 1026
- క॥ జంగమదీక్షమదినిను
ప్రొంగగనీబసవమంత్రిపుంగవుచేతన్
సాంగసపర్యలుగొనుచుకా
జంగమకోట్టర్చములుసలుపుచుబురిలోక॥ 1027
- క॥ ఉండుచుసనివ్విధముననహి
మండసునదృక్రవితతిమాసినకోకల్
నిండాదువేడ్కగొనివే
రొండకరేవునకునుదకనుత్సాహమునన్॥ 1028
- క॥ చనిచేతులకనివోనుది
కినిగుడ్చియునునవియొపేసికేలనెండ
య్యనసంధించుకనదృక్రనివహదౌతాంబరములుదా
లిచిత్రోవన్॥ 109
- ఉ॥ తారధరాధరంబుగలిదాజనుదెంచుచుపట్టణంబులోవారలుశంభు భక్తబి
వస్రములంటక
పొండుదప్పుగా
చూరకుడంటుకొన్నబొడుతుంటదనంచునుజాటుకొంచుఘం
టారభటియుతుండయినిజాలయస్థిమకునేగునొక్కఁడున్॥ 100

క॥ చనితనతెచ్చినమడుగులు
నునువుంగఘటించి గడెలునూల్కొలుపునెడం
అనిజంగమంబడుగగొ
బ్బునమొక్కుచునిచ్చునెట్టింబైనద॥ 1031

క॥ ఆకోకలుదుకవై చిన
శ్రీకంఠునిభక్తులడుగజిడుముడివడక
య్యాకొండనియందిచ్చును
ప్రాకటముగశంభులింగభక్తకినియుక్తి॥ 1032

క॥ ఈవృత్తాంతంబంతయు
శ్రీవరశరుభక్తదితతిచేవినిబనవం
డావిర్యవదద్భుతుడై
నేవిధములబ్రస్తుతింపవినిసద్భక్తుల్॥ 1033

క॥ కొనియాడిరట్టియప్పుడ
తనినవిరళశంభుశక్తితత్వమునేకా
కినిరూఢభక్తిభాషయు
వినియరుగుదుమిట్టినిష్టవినమెన్నండుకా॥ 1034

క॥ ఈ చలమీబలమీవీ
రాచారంబీమహత్వమనితరసులతం
పీచారుభక్తిమడివా
ల్మాచయ్యకుగాకనీతరసరులకుగలదే॥ 1035

వ॥ ఈక్రమంబుకనుతికెక్కియక్కణ్ణాణంబునంగొండాకకాలంబుండియుం
యొక్కనాడు॥ 1036

ఉ॥ కోకలు గొంచునింటికడకుంజను దేరగద్రోవనొక్కరుం
డేకడకుంజనంగనెడయించుకలేమినిదాయవచ్చుడు
చాకలరేడువానితెనివజంపగఁట్టణంబులో
లోకులుగుంపుగూడినరలోకపతింగనివల్క్రిక్రియన్॥ 1037

గీ॥ పార్థివేశ్వరవినుముసీపట్టణమున
దుండుగపుకాకియొకఁడుభక్తుండననుచు
ద్రోవయిచ్చిచినందెట్టిదొరలతైన
ద్రోవదలగించిచనునెట్టిదొరలనైన॥ 1038

ఉ॥ అంతియకాదుదేవవినుమారజకాగ్రణియాగడంబుగ
ట్యంతరసీమగట్టినకరానియుఘంటకఁగేలజాటువీ
భ్యంతరమందునెల్లరనునంటకుఁడంటినబొద్దుమిన్నునా
టింతునటంచుదత్పటుకటీరక శోరకతారధారకున్॥ 1039

చ॥ తలకిపురంబులోనగముదల్లులుబిడ్డలచేతబట్టుకిం
దుంమనకేలచావననిదూరముపోయిరియున్నవారికం
గళులఁజరింపఁదీరెఁబురిఁగట్టిఁడియా
గలుకలుపుదైనొకగటకంబునునామడివాలుపాలగున్॥ 1040

ఉ॥ ఏమివిచిత్రమోపనిరమేనుగురుర్రముబండిమున్నురా
నేమియునాతనింగదియవెన్నఁడునేడొకవింతవాడుఁము
న్నీమిడిమేలమేమియునునెవ్వరిచేవినకుంటజేసిరా
నామడివాలుడగ్గరియెనంతటనింతటసంతకేఁగుచున్॥ 1041

ఉ॥ చేరినమాత్రలోఁబోడిచిచిమ్మెనుమీదికివానిబొందియా
చేరువఁగానరాదుదివిఁజిక్కెనొరక్కనిచాకిమెక్కెనో
భూరమణిపణిరమణపుట్టినయట్టియసీతినేఁడునో
దారఁగవిన్నవించితిమనంతరకార్యమెరుంగమేమియున్॥ 1042

- క॥ అనిజనులువిన్నవించిన
వినిజనపతిజనవదండవిభుఁజూచిమహా
గ్రనిరూపఁగనీమనంగురు
ఘనగర్జితరవముచెలఁగఁగానిట్లనియెన్॥ 1043
- క॥ ఏకారఁతయులేకుండఁగ
నీకళ్యాణమునబ్రజలనేబ్రోవంగా
గోకడుపుడుచాక్రికొవ్విన
మాకులతంజెందజేయనగునేజూడన్॥ 1044
- ఉ॥ చాకికినింతయేలవిరంబులుసపౌరులతోడనేరిగైఁ
కోకవధింపనెట్లుదనకుంజనుభక్తుడేయైనఁబారిపౌరులే
వాక్కుననిప్పురంబ్రతుకువారలుమాఁకలుగాఁగముట్టినం
గోకలునిగ్గనెడరణిఁగ్రొత్తులుగావెతదీయకృత్యముల్॥ 1045
- క॥ పురిలోపలఁబురిజనులకుఁ
బరజనులకుఁదిరుగఁజాసెఁవరదేశుఁలకుం
బురితెరువుచుక్కతెరురై
చొరవేశంబాసెనెంతచోద్యముచెపుమా॥ 1046
- ఉ॥ ఎంతటిబల్లిదుండుమును పెన్నడుచేటు నెరుంగకుంట
నంతకునేఁగుదెందునెడఁజంపెనుతన్నటుముద్దెనంచుని
ట్లంతయొనర్పవాడుదనునేమనిదిదైసోమదా
క్రాంతతఁజాకిరక్కసునికై వడిమింగెడివాఁడొలోకులన్॥ 1047
- ఉ॥ పాడిదొరంగిచాకివభక్తుడనంచు పురంబుపా
డుగా నోడకచంపఁగానిఁకనుయుండెడిజంగమనజ్జనౌఘముల్,
గూడగమానవచ్చునని గొంతాపితమైన పురోహితాశితో
నాదితదభ్యనుజ్ఞ బరియామికవర్గముతోదనిట్లనెన్॥ 1048

- గీ॥ చాకిజంపునేమోచనుదేకుడిటకుర
గాకమ్రొంగినతనిగ్రక్కెనేని
రండుబొండటంచు రయమునబలుకవృ
ద్వీశజూచిబసవడిట్టలనియె॥ 1049
- క॥ లోకులకాకరువులువిని
చాకియనియదేలసారెకుననసారెగన్
జాకియెయతండుసాక్షాత్
శ్రీకంతుండుగాకనిట్లుజెడనాడుదురే॥ 1050
- క॥ కులజుఁడునకులజుడాతడుకులమొకటియులేకయెన్ని
కులములనతడి ।
యిలనవతరించినశ్రీ
గకుఁడాతడుగాననత్వగతుఁడెట్లనినన్॥ 1051
- సీ॥ అజుకడనవనూత్రమరిఁదాలిచిబిక్షలడిగినతొంటిబ్రాహ్మణుఁ డతండు
మహితాపవర్గసామ్రాజ్యవట్టణమునకు యోగ్యతగలక్షత్రియుండునతడు ।
సమలవపుర్వహితములనువార్దిలోనుడుగకత్రిప్పవై శృండునతడు
సత్క్రియాంబులసంబులదరిగోసి
తొరనవ్వినులుపుశూద్రుండునతఁడు॥ 1052
- గీ॥ యాదిశక్తియుపానదామైచెలంగ
నాదబిందుకళలుగారణముగాఁగ
వేడ్కబ్రహ్మాండబాండముల్ విషధములుగ
వాడనేర్చినకుమ్మరివాఁడునతడు॥ 1053
- చ॥ సరహరిగోలుగాలముగనాగకులేశుడ్రాడుగాఁగవృ
క్కరిపతియెర్రగాహరివిశిష్టమహాస్థియెచివ్వగాగజే
సిరతియుగాంతహర్తనెడుజీర్ణవయోకమతాఖ్యమీనము
దెరువుకుదెచ్చుదేవరవిదేయుడు నాతడు యేన్నిచూడగన్॥ 1054

మ॥ జనికూప స్తీతజీవజీవములపైఁజలంగశారె
జనయంత్రంబుఘటించిదానిదిరిగించయు క్రిజింతించె
త్రనకర్మాభిధగోగణప్రపణసాంగత్యంబుసంధించిమిం
చినవద్రంగియునాతఁడున్ ధరణిలోజింతింపగాఁ వెండియు॥ 1055

గీ॥ అచ్చులగువారినిరగొనునట్లుకల్ల
యచ్చులుగనూకుయగసాలియతడునుమ్ము ।
జీవమునులోహమును జ్ఞానశిభిదహించి
పనికిచెచ్చిన కమ్మరియునుతండు॥ 1056

సీ॥ హరిణమైవిహరించునజునిశిరమ్మునుద్రుంచినయాశబరుండునతండు
హరివిద్యక్రిమికిటకాదిపశువులనెల్లబొదలగాచెడి గొల్లబోయఁడతడు ।
కపటనాటకసూత్రకారుడై ప్రకృతివికృతులార్చువెండిడునతడుమరియు
కులశైలములునూకిజలములల్లనచల్లిపొలముదేరఁగఁజాలుబోయయతడు

గీ॥ విశ్వమేకార్థవంబై నవిష్టువిదుల
జ్ఞోక జేకొనియుదితెడుసాకియతడు
భక్తవత్సంబులిప్పడేర్పడగనుదుకు
నట్టిమడివారుమాచదేవయయునతడు॥ 1058

వ॥ అట్లన్నియుందానయైసమహానుభావునకునొక్క కులంబసంగలదె లోకుల
కోకలు నూరఁజూకింబోలెచేకూటికందుకఁదాకివాకియనిని రాకరించిపలు
కనీతెట్లువచ్చుదచ్చాత్రిత్రంబుసవిచిత్రంబప్రమత్తచిత్రంబుసవినుమనియి
ట్టనియె॥ 1059

చ॥ నరహరివుండరికహరినాకవిరోధులమేనికృత్తులం
బరములుగాగదాల్పుహరుభక్తులకోకలుగానియొర్లయం ।
బరములుచేతముట్టదనిమంచిగఘట్టనసేయువేళనే
శరణులు వేడనెద్దయినసంతనమందుచునిచ్చునట్లయె
వ్వరిపరిదానముల్ తనకువై చివవారలకిచ్చునిచ్చు॥ 1060

- ఉ॥ అన్నియునేటికిన్యలువలననిజంపెనుజంపబంపినన్
మిన్నకన్లు అనుదనునీవకడున్వడినెత్తిపోయినం
బన్నుగవ్రేలుజూవదరమాకుటిలాత్ములు దన్మహాత్వసం
పన్నుతఁగానపెరురభిమానముమానుముమానవేశ్వరా॥ 1061
- చ॥ అస విని బల్లహుండు బసవన్న గనుంగొవియుగ్రుడై మహా
ఘనుడవెకారణంబులును గాథలువన్నక యూరకున్నజా
లు ననితడియ్యము న్న డరి లోగొన వాత్మపటాలిజూచియా
యనచనుదెంచుమార్గమున కడ్డముగామద దంతిరాజము॥ 1062
- క॥ నిలిపికొనిమీరుతోలగక
నిలిచియతడుదాయ దవనిలుతోలగనిపై
కొలుపుండుగంధనాగము
బొలియింపుండ తని బ్రజలపొచ్చెమువాయ॥ 1063
- వ॥ అట్లయ్యనంతకాంకుండత్యంతకుపితస్వాంతుండై సామంత మావంతు
లమదదంతి సమేతంబుగాజంపంబంప నయ్యంతకాంతభక్తచింతితార్ద
సంతానంబగు మాచయ్యవెనుచనుదెంచునిరర్థకమార్గంబరి కట్టగోటం
గట్ట యిత్తపడియట్టిట్టకదలక యెట్టికేలకుమనంబుఘట్టిపఱచుకొని
యుండిరట్టియెడ॥ 1064
- చ॥ పటపటలంబుగుంజాకొనిభక్తుడువచ్చుచుదవ్వుదవ్వుసం
దటుకునగాంచెబాపితజనప్రభసైనికమధ్యభాగము॥
తటతటకర్ణయుగ్మకరగండవిఖండితపద్మపూగము॥
గటయుగళాంతరాళగతగైరికనాగముగంధనాగము॥ 1065
- ఉ॥ అనేరినట్టహాసములునార్చులురోదనీముట్టజేసిక
య్యానకుగాలుద్రవువుచునిభాగ్యముదగ్గరలైంగికానుసం
ధానముతోడబల్కెసురనాధునిభద్రగజంబుమానవా
ధీనతజిక్కిదుఃఖపడునేనుగుగున్నకుసంచలింతునే॥ 1066

ఉ॥ సైనికులారమీరిచటజావఁగనేటికిఁ బొందటంచుఘం
టానినదంబు సేయఁచుదనాగముమావటిపాఁపొవనెం
త్రైసనుబొవనీకగజయంతలుదంతిమరల్చినుకగఁ
గోనలనవ్విఘంటయుసుగోకలయంగయునింగి సేచ్చుచు ॥ 1067

క॥ సమరాంతరమునఁ జేతులు
సమరుచయంతల వధించిసరసర వేదం
దముతొండంబునుగర
దండముననువడిబట్టికొత్తైనలినలిగాఁ ॥ 1068

వ॥ అట్లుగొట్టియుసంతటబోవకభీకరాకారుండై పినాకిభక్తానీకంబుగోకలు
దుకుచాకలరేఁడుకోద్రేఁద్రరసా సముద్రుండగు పీఠభద్రుండునర
సింహుసంజలిగుంజలియాఁడిదివికివై చువడువున బొడవుగానెగర వైచి
పుడమినింబదనీకనడుమనెడచేతంబెడచేతం దట్టుచుగండుకంబునంబో
లెగొండొకవిడినుడువీధినెగురవైచుచు గ్రీడించుమరియునట్టహాసంబులా
కసంబుముట్టంజేసి బేళికంటికరటినిశాటపాటనంబొనర్చు గతిపెచ్చి
వచ్చివందరలాడువెండియుపుండరీకాఘ్నికోలేమ్ముఖండశశిమండనుండు
విరిచినవిధముననెమ్ములువిరిచితుముదుగామొత్తిమోదరలాడుగ్రమ్మరమా
లకుమాంసంబునుగొడగరికిదోలునుపనికిరాకుండనావేదండంబుజెండి
వైచిత్రోవదొలంగనిబాసకువెలితిగాకుండద్రోవపోవగబావజవిజయుభక్తు
లెల్లనుల్లసిల్లరియనంతరంబ॥ 1069

క॥ ఎవ్వడునా ప్రాణేశుఁగు
గ్రోవ్యనబురికొలిపెవానిగొట్టకనాలో
నెవ్వగమానదు హోమ్మన
నవ్వార్తవికుండువినిసమాకులమతియై॥ 1070

గీ॥ బసవరాజయ్యచెసజూరెబరమహర్ష
వారిపూరితనేత్రుడై వసుమతీశు
తోడనిట్లగువలదన్న ద్రోవునేసి
చంపబంపంగవలసెనీచలముబలము॥ 2071

క॥ నామాటలఁ నొబ్బట్టక
 బూమిశ్వరచెడుగుజనులబుద్ధులువినగా।
 నీమానము దూనికయును
 సామజమునుబొలసెద్రోహసంగతివెలసెన్॥

1072

ఇరవత్తునికథ

సే॥ ఛరణేశ్వరునితొల్లిప్రవిశమంశలమునగరయూరిచోడభూవరునిరాజ్య
 మునసరవద్దడిమువ్వురిలోపలనిరువత్తుడననొప్పనీశుభక్తు।
 డపగతసర్వసంగవర్తిగ్రహండువేదాగమశివపురాణార్థవేది
 షడ్విధలింగార్చితావధాన వినోదిసంతతజంగమార్చనసుశీలు॥ 1073

గీ॥ డనఁగసురుచిరపరమానురాగుండగుచు
 వెలయుమిగులచెడనివిభవములను।
 బ్రకటపీఠశైవభావనావరతంత్రు
 డనఁగయతడునెగడుయెవ్వనమున॥

1074

మ॥ రతిరాణ్యర్థనభక్తిలోలతభయబ్రాంత్యాదులన్మీరివి
 శ్రుతవేదాగమ శాస్త్రచోదితలసద్రుద్రాక్షభస్మాభిరం।
 జితగాత్రుండయి నేమమొక్కటి వహించెన్ శంభుభ
 క్తాశీకిం బ్రతికూలత్వము సేయువాండ్ర నవిచారత్వంబుసంజంపగన్॥

క॥ ఆనియతిబ్రాణపదముగ
 దానదుపుచుబ్రమథభాషితపురాణకథా,
 ర్థానుభవవిశారదుడన
 మానుగవిహరింపుచుండుమానవనాథా॥

1076

క॥ ఈలీలనామహాత్ముడు
 గాలంబవలీలగడవగానొకనాథా।
 చోళమహిపతిమదగజ
 మాలానముదురుము సేసియాపురవీధిన్॥

1077

క॥ విడివడికటయుగమున మద
జడధారలుగారగానశంకితవృత్తిం
బుడమివదాహతివడవడ
వడకఁగనడతెంచుచుండెవడి నట్టియెడన్ ॥ 1077

క॥ ఒకశివభక్తుడు శివపూ
జకుఁబుష్పములవచయింపజనులెవ్వరులే
వకమునువతోటలకుబో
వకకాదనినడకకున్నవారితమతియై ॥ 1078

వ॥ గృహంబు వెలువడిగవనిఁగడచిమ్మడుసర్పింపంగడివోనిపుష్పములు
శోధింపఁదనకన్నిచ్చకువచ్చుపూఁదోఁటలు సొచ్చియచ్చటంబెనుగాలితానకు
జేకులుచినిగిఁనచిద్రపుష్పంబులును సుడిగాలింగడివోయితొడిమలునడలి
పుడమింబడి యున్నస్వయం పతితపుష్పంబులును బుష్పశరవై రిపూజకు
భాజనంబులుగావని మనోహరంబులై తాపులు మెలగింపుచుం
గన్నులకింపు పుట్టింపుచునించుకొడుకవిక సింపను దోగింపుచున్నసజ్జి
రంబులుసజ్జనిండశోధించు కొనిహరిపూజనలాలసుండై యనాలస్యంబు
సందనసదనంబునకుం బునరాగమసంబున ॥ 1079

చ॥ విడివడివచ్చుదోశవృధిపేవరుమత్తగజంబుభక్తునిం
దొడిఁబడఁగూడిముట్టితన తుండమునంగబళించిమీదికి
స్వడినెగురుంగవైచిరదసద్వయ మొగ్గియునమ్మ హాత్ముకీ
గడుపునఁగొమ్ముగ్రుచ్చికొనగన్నులనిలెనుప్రాణభారముల్ ॥ 1080

తే॥ ప్రాణవిశ్లేషజనితతాపమున బిట్టఁ
డభవ! ప్రాణేశ! శంభూ! మహాత్మ! యనిసి
యెలుఁగు విని యిర్వదాండాది యిది మహేశు
శరణుపలు కని యాత్మ నిశ్చయము చేసి ॥ 1081

శా॥ సక్రోధంబున లేచి యిల్వెడలి జంఝావాతసంచారుడై
యాత్రందం బది యేమి టంచుఁజని యభ్యర్థంబునం గాచె చం।
త్రిక్రొర్యంబును భక్తుపాటుఁ గని దోర్దేవీవ్యమానానీదా
రాక్రాంతంబుగఁ జేయఁ జిమ్మఁ గరిదానాంధ్యంబు పంధ్యంబుగాఁ॥

ఉ॥ ఏనుఁగురక్కనుండు పరమేశు నెదిర్చిసఖాతిఁ గన్నులం
గానకదంతి దంతిమనఘస్మరభక్తునిమీది కేఁగ నా।
దీనిధికోపవహ్ని మదిఁ దీండ్రముగాఁగ మహాయుగాంత కే
శానపరావతారుడయి సర్వెను దా మన సింహనాదము॥ 1083

ఉ॥ అంతట మీద దంతిఁ దెగటార్చుఁగఁ జేరె మహేశుభక్తుఁడ
ద్వంతికరాగ్ర మాత్మకరతామరసంబునఁ బట్టి యీడ్చి మా ।
వంతుని గూల్చి వానిమెడ వామపదంబునఁ ద్రొక్కి కుంభికుం
భాంతరసీమ వ్రక్కలుగ హస్తకురారికఁ గొట్టెఁ గొట్టినన్॥ 1084

చ॥ కరి సురహేతిఘాతములు గ్రక్కునఁ దాకినఁ ద్రెళ్లు నామహీ
ధరమునుబోలెఁ గూలె ధరఁ దద్విధ మంతయు జూడ భూమివృ
ద్ధుఁడు జనాశీచే నెఱిగి తచ్చివభక్తునిఁ గాంచి తత్పదాం
బురుహ యుగంబుపై నెఱిగి బోరన లేచి లలాటహస్తుడై॥ 1085

చ॥ కటకట భక్తునిఁ గజము కాఠీయపెద్దె సజాచ్యుతాదులు
న్నిటలదృగా వ్రభక్తులకు నిక్కము సాటికి రాదటన్ననే।
మిట పశు విద్ధి సిల్లనెడ నెక్కుండుచింతఁ యిఁకేను జచ్చుటే
సట యగుఁగాక తత్స్మృతికి సామ్యము సేసిన నోరు వోవదే॥ 1086

ఉ॥ ఏనుఁగు శుద్ధజీవ మది యేమి యోఱుండును దాని నేలు
ద్దానిఁ దలంప ద్రోహి నని లాత్తికదృష్టి నెఱింగి ఖడ్గసం
దానితహస్తుడై ద్విదశనామకభక్తుని మ్రోలఁ గంధదఁ
బాసము సేయఁ బాన గణలోలుఁ దలొలకృతార్థభావుడై॥ 1087

ఉ॥ కుత్తుకపాఁవతేడు పలిగుబ్బలీరాచకుమారై మేనిలోఁ
బొత్తు మనంగఁ బెన్నసలి పొమ్మన శూలము కేలఁగ్రాలఁబ్రా।
బత్తులమొత్తముల్ గొలువ వన్నెల వెనెనిలపూవుతేకుదా
ల్పత్తిటి నిర్వబత్తునికి నచ్చపుమే న్నొడమాప వెండియున్॥ 1088

క॥ శంకరు నంకూరత్కరు
ణాకింతదృక్పంకజాతుఁడై చోడని నా।
త్మాంకాగతుఁ జేసి భవ
త్కంకర్యము మన్ననంబు దాఁపెట్టికొనెన్॥ 1089

క॥ ఇరవత్తుతోడ ననియెను
వర మీవచ్చితివిజోడవరుఁడును నీవున్।
వెఱవకయడుగుండిచ్చెడ
సతిముతివరమేమియైనననిహరుఁడనఁగన్॥ 1090

ఉ॥ కోరికలేమియేనియును గోరిక యిర్వపు సన్నుతింపఁగల్
దారకరాజుఁ ఖరుఁడు దార్ద్యముగాఁ దదభీప్సిత్వార్థముల్।
మీఱ దురంధరం బయిన ముక్తియు భక్తియు నిచ్చ భక్తునిన్
బోరస జీవితోద్భరితభూరిశరీరునిఁ జేసి వెండియున్॥ 1991

క॥ దంతిబ్రతింపితిదగ్గఱ
యంతకుఁడె కకునుమున్నె యసువునొనఁగిభూ।
కాంతునిభక్తుని గైలా
సాంతస్థునిఁ జేసె శంభు డందఱునెఱుఁగన్॥ 1092

వ॥ అట్లు చోడభూపాలుండు 'భృత్యోవరాధస్యామిహోపండుః' యను
ప్రాక్తనసూక్తి చిత్తంబున హత్తుకొలిపి తన దంతితప్పు తనతప్పుగా
నిశ్చయించి శిరంబు ద్రుంపం దెంపునెసె సన్నసీని తప్పుం జెప్పు
గొలందియే? వలదన్న సామాట గీటుంబుచ్చి భయంబులేక పంచిత
వవి పతికిం జెప్పి వెండియు బసవదండేనుం డతనికిట్లనియె॥ 1093

బాహురు బ్రహ్మయ్యగారి కథ

- సీ॥ బాహురు బ్రహ్మయ్య భక్తాగ్రగణ్యుండు
 పీఠమాహేశ్వరాచారయుతుడు
 గాఢమాహాత్మ్యం దఖండితశక్తుండు
 దైర్యసంపన్నుడు శౌర్యధనుడు
 మంగళభక్తిక్రియాంగబాషాంగుడ
 వార్యశౌర్యుండు సద్వాక్యరాశి
 యుతమోతమవృత్తి నుండు సర్వంసహ
 తల మేలఁ బొగడంగ వెలయుచుండి 1094
- తే॥ యతఁడు జంగమలింగపాదారవింద
 సేవనానక్తివరతంత్రచిత్తుఁ డగుచుఁ
 బెక్కులగువువ్వఁదోటలు పెట్టి మొదటి
 కోడి కూయంగఁ బువ్వులఁ గోయుకతన॥ 1095
- తే॥ సరగఁ దోటల కరిగి పుష్పములు గోసి
 కొని మరలివచ్చి దండలు గూర్చి భక్తు
 లకు సమర్పించుచుడియుఁ గాయకముగాఁగ
 దాని విరచించు పంగమతర్పణములు॥ 1096
- ప॥ ఇట్లు సేయును॥
- ఉ॥ వర్తిలు నమ్మహాత్ముఁ డొకవాదముపట్టున గట్టిగా జగ్గ
 త్కర్తయుమానునోహరునిఁగాఁగఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి యల్లగో
 భర్తకుఁ బుల్ల పుల్లమును బన్నుగ మేపెను జొన్నలదా శివుడా
 మూర్తివహింపఁజేసి పరముఁ బలికించె సరించనాత్ముడై॥ 1097
- క॥ ఒ' డేమియతందొకభూ
 మండలవతివిమతన్యవతిమండలముపయిన్
 దండెత్తి చనుచు విడిదల
 నుండెన్నాపూరసైన్యముక్తుండగుచున్॥ 1098

వ॥ అట్లుండీ యాప్రోలి కనతిదూరంబునఁ బ్రాగ్విశాఖాగంబునఁ దాను వ్యా
లంబులు విడిపింపం బాదపథక్లాం తివశ్యతోహరంబులు సతిమనో
హరంబులు నగు సుందసమీరంబులు గ్రందుకొనఁ బుష్పవాటికాని
కటంబునం బటుసంఘటితమంటపప్రాకారమందిరాంతర్మందిరంబు
లతి సుందరంబులుగా నియోగించి యున్నెడ॥ 1099

కా॥ ఆరాజన్యపరేణ్యుపట్టపుగజం బావిర్బవద్ధాసవా
ర్ధరామండితమై మహానిగళబంధంబున్ వడిం ద్రెంచి కుం
బాదూడుం దగు మావటీని గయికో కట్టంతట నైచి ఘీం
కారంబు ల్పెలఁగంగ దండుకలయంగాఁ గ్రుమ్మరుం గ్రమ్మఱన్॥

ఉ॥ నీడకు నుల్కినుల్కివడ నింగికి నెత్తిన వాలువాల మ
ల్లాడఁగఁ గూడ ముట్టి మనుజావలిచట్టలు చీఱవై చి యీ
జాడఁ గలంచు రాజమదసామజముం గని బ్రహ్మశౌరి యూ
దాడని మానసంబునను నప్పడు నెప్పటిరీతి నేగఁగన్॥ 1201

సీ॥ కఠిఁ దాయఁ జనుదెరఁ గాంచి బ్రహ్మయ్య యిం
దెందు వచ్చెదవని సందడింప
సందులు ప్రిదిలి యాసందున నిల్వక
వెనువెనుకకు భయావిష్టమగుచుఁ
గరము శిరంబునఁ గదియించుకొని చని
ఘననదీతీరభాగంబునందు
ఘీయంచుఁ గూయుచుఁ గిలి మూర్చలో మున్గి
జీవంబు విడువఁగ మావటీలు 1202

ఆ॥ భీతయుక్తులగుచు భూతలవతిఁ గాంచి
మస్తకస్థలస్థహస్తలగుచు
బద్రగజముదాపు బ్రహ్మయ్యమహిమయుఁ
జెప్పి రెల్లజనులు శిరములూఁప॥ 1203

మ॥ ధరణీశాగ్రణి విన్ముభక్తుండొకఁ డేతద్ధ్రామదాముండుశం
కరపూజాకుసుమార్థ మొక్కడ యుషంకాలంబునం దేగివా
సురబంగిం గునుమంబు లెత్తికొని కొంచుం బోవునావేశను
ద్ధురలీలఁ గజముంథరఁ జనురెనద్దోర్ధ్వంధచందాహతిన్. 1204

క॥ అని తనమావంతులు చె
ప్పినవినిజనవితుఁడుమిగులఁబ్రీతుండై యా
మనుఁదనగజమేగతిసేఁ
చొనొయని బ్రహ్మయ్యకడకుఁజేరన్నరిగెన్॥ 1205

చ॥ ఆరిగితవీయపాదముల కర్థిమెయిదగఁమొక్కి లేచి య
క్కరికృతదోష మింతయును గావుముకావుమటందుఁ గ్రమ్మఁజె
శరణము సేయఁజూచిజననాయకు సంతసవార్ధిఁ దేల్చిత
త్కరటికఁబ్రాణమిచ్చె గణగణ్యుఁడు బ్రహ్మయయిమ్మహితలిన్॥

వ॥ ఇట్లు బాహురిబ్రహ్మయ్యశరణుఁజొచ్చి యప్పార్థివుండు కృతార్థుండయ్యె
నిట్టి సజ్జనభక్తులచరితంబు లిజ్జగతిపై నపరిమితంబులుగలవవియట్లుండ
నిమ్ము వారలనై జవ్వవహారంబు శరణన్నఁగాదుటయు మార్కొనఁబోరి
గొనుటయుంగాన బిజ్జఁభూనాయక మాచయ్యయనంగఁ చేసలకలియుగ
దుద్రుండుగాని మర్త్యమాత్రుండుగాఁడతని శరణుఁజొచ్చితేనింబ్రతుక
వచ్చు నాకుం గానవచ్చినకార్యంబు నదియపొదమని బసవఁడు వసు
మతీశునకం జెప్పినవినిజనవితుండు వేటొందుమతంబుగానక లజ్జావసత
వదనుండై కొండొక సే పూరకుండె నసంతరంబ బసవనిదెసఁజూచిసివు
నెప్పినదేకార్యంబుకదలుమని యతనిపజ్జన తానుం జనుదెంచిమాచయ్యం
గాంచి యతిదూరంబున సాష్టాంగం బొచరించి తేవకున్న నెఱింగిజన
వంధు మాచయ్యగారింజేరి యభివందనపురస్కరంబున నిట్లనియె॥

విజ్ఞల రాజమాచయ్య శరణు సొచ్చుట

- తే॥ వలదువలదని వాంఛవఁ జలము సేసి
ముక్కుగ్రక్కునఁ గోల్పడ్డ మూర్ఖుభంగి
యంతడాయంగ రానోడియతఁడు నన్మ
కాయఁడై యున్నవాఁడు నీకరుణఁగోరి॥ 1208
- ఉ॥ పిచ్చుకమీదనేల సురభీకరపొగువతంబు వై వమీ
యిచ్చకురాకయుండ నతఁడెంతటివాఁడు భవద్భంగిగ్నిచే
వెచ్చగుచుండ లోకములు వింతయె; నాకు భవన్మహత్త్వమీ
వచ్చి మఱుంగఁజొచ్చు నృపవర్యునిగావఁ దగుంగృహినిదీ॥ 1209
- చ॥ అనిబసవన్న వేడికొననట్టుల కాకనిమాదశౌరియ
మృనుజవరేణ్యులెమ్మని సమాదరణంబునఁ బెప్పివంపించ
య్యనమృతహ న్నియెమ్ములును నట్టయుఁ బొట్టయుఁగూడఁబట్టి భూ
జనములుచూడభూతి పయఁజల్లికరిఁ బ్రతికించె వెండియున్॥ 1210
- తే॥ నాఁటితొలినాఁడు చంపిన నరునియప్టి
యాకసంబున సుందంగ నాక్షణంబు
కువికి డిగజార్చిలోకు లదృతము నొంద
వాని యనుపులు నొసఁగె భూనాయకుండు॥ 1211
- వ॥ ఇట్లు సజ్జననంజీవితంబైన కుంజరరాజంబు రాజకుంజరంబున కిచ్చిన
సతఁడు నామధ్యందిసమార్తాండమంతలంబునుంబోని చేగంటఁదొంటి
యట్ల కరంబునట్లంగర మనురాగంబునం జనుదేరఁగ జాటుకొనుచు
విజనివాసంబునకుం జనియె బసవండు మాచయ్యపాదంబులుగొలిచి
యాయయ్య మతంబురసచివారిచేదా సగ్గింపించుకొని తననివాసంబున
కేతంచెనంత మాచయ్య యెప్పటియట్ల సంతతసత్క్రియాలీల నడుచు
గూర్చుం గొన్నిదినంబుల కొక్కనాఁడు॥ 1212

తే॥ బసవరాజయ్య యరలేని భక్తివేర్చి
నందఱికి గీత మఱిముఱి నానతియ్య
నొడయలొగిదాని మాచయ్యెద్దఁబాడ
వినిమహాగ్రతావృత్తివేతనుగలంగి॥ 1213

క॥ అనియంతఁబోక శివశివ
యనుచుఁ శబ్దగ్రహములహస్తాబ్జయుగం
బున మూసికొనుచుహాక
శ్రీనాథాచెల్లదీనులే శివభక్తుల్॥ 1214

క॥ అవిసీతుఁడు గాకిగతి
శివభక్తులదై న్యయుతులఁ జేయఁగఁజన్నే
భువిఁదానదాతననికోఁ
లివిధంబునవెక్కిరింపఁ దేకువనెడదే॥ 1215

క॥ దోషంబుగాక భక్తులు
రోషింపఁదీనివింబె రోఁతయ్యెడి నీ
బాషలు గీషలు వదలుము
దూషకనినుఁజూడఁదగదుదుర్జనవర్గా॥ 1216

మ॥ అని మాచయ్య స్యక్తియకాయకముఁ జేయఁబోవ నీవారభ
క్తనికాయంబులచే నెఱింగి బసవజ్ఞాపత్యమాత్ముండు భీ
తినిమగ్నాశయుఁడై కలంగుచుఁగడు దీనాననాభోజుఁడై
చనియెన్నాచమనీషి యున్నెడకుభాస్వద్భక్తసాహాయ్యుఁడై॥ 1217

వ॥ ఇట్లు చని యమ్మహాత్మునిపాదాంతికంబున నొడలుగడపి యిట్లనియె॥

క॥ ఆక్రాంతాహంకారుని
నక్రమసత్యతరయుక్తనాగస్మతిని
ర్వక్రాభావోపేతుని
సక్రోధుఁ దుర్జనుని నసమ్యక్కామున్॥ 1218

క॥ దుర్భావకు నయభక్త్యా
విర్భావవిహీనుఁజిద్వివేకవిదూరుఁ
నిర్భాగ్యునశౌచునిదు
గర్భననుంగాచికొనవె కరుణా॥ 1220

తే॥ నాల్గులక్షలు నఱువదినాల్గువేలు
గీతములు సెప్పటచి యేపగింపు గన్న
యట్టులయ్యెను నిపుడు నీ పొననమినిఁ
బా యనవె యోయనకయున్న సంగమేశా॥ 1221

క॥ అని తను నిందించుకొనుదు
మనదైన్యముగానఁబడఁగగఱుతింపంగా
వినియునువిననివిధంబున
ననుపమశౌర్యుండుమాచనార్యుండనియెన్॥ 1222

క॥ కడు నధముఁడః క్రొవ్వితెమా
మృదుగణము లధములె నీవు మేటివె యకటా
యడిగెడువారలు లేకయ
బడుగైతివె మజ్జ బాపుబాపురె త్యాగీ॥ 1223

సీ॥ అట్టియాచకుల నెందైనఁ గందుముగాని
యిట్టిత్యాగులఁ గాన మేయుగమునఁ
బాసలిన్నియు నేలబసవయ్య! నీవిచ్చ
నేనికగున్నులు నెఱ్ఱకోక
లట్టిగట్టము గాదె లవనిఁ బచ్చనిమన్ను
నీకుటిలపునాతు లేమి ప్రాంతి
మాదేవుభక్తుల పేదఱికంబులో
గరిమచూపుదు నని కరయుగమున 1224

అ॥ సదమలోకంబుసంధించి చల్లిన
తత్కణంబులెల్ల ధర మరకతః
నీలపుష్పరాగనిర్మలవైడూర్య
విద్రుమాదిరత్నవితతు లయ్యె॥ 1225

క॥ ఉద్యత్తద్రవ్యద్యుతి
ఖద్యోతుం డవుడుగేలు ఖద్యోతముగాఁ
జోద్యం బందిరి జనులన
వద్యున్మాచయ్యజూడవచ్చెన్మృపుడు॥ 1226

తే॥ పీరువారనకందలువేగవచ్చి
చూచుచుండంగ మడివాలుమాచశౌరిః
చాయగురి నెనుబ్రమథప్రసాదపుష్ప
వర్షమందలునాత్మతోహర్షమొంద॥ 1227

క॥ బసవని నభిమతఫలముల
ననలారంగఁ దనువ నీశుఁ డభ్యర్చితుడై
యసమశరరూపుఁడతం
దసమానుఁడు మాచశౌరియపుడొప్పారె॥ 1228

క॥ చెన్నార జంగమావలి
మున్నిట లింగావతారమున మాచయభః
క్యన్నతిశివుఁడెలుంగలే
కెన్నేనియురూపముల్ వహించినభంగిన్॥ 1229

తే॥ ఆట్టి జంగమసత్పభాభ్యంతరమున
దొట్టియున్నట్టి రత్నంపు దిట్టలుండు
హరునిభక్తుల బందారి నన్నయట్లు
బసవరాజయ్య మిగులఁ జూపట్టుచుండె॥ 1230

వ॥ వెండియు బసవండు మడివాలు మాచయ్యంగారల శ్రీ చరణారవిం
దబులకు సాష్టాంగపరంపర లాచరించి చేరఁబనుదెంచి యుదంచిత
వాక్యంబుల సన్నుతించి శరణువేడుచు దేవసీమహత్తంబుఁజూడ
నెంతటివాడనో సంగమేశ్వర సీవు శంకరుండ వేను గింకరుండ సీవు
నిర్మలుండవు ఏ దుర్మలండ సీవు సుజ్ఞానివి ఏ సజ్ఞానిని నీ వమృతాం
గుడ వేవిషాంగుండ సీవు మహాదాత వేదీనుండ సీవు పశుపతి వేవ
శువ సీవు త్రైలోక్యచూడామణి వే నిర్భాగ్యచూడామణి నిట్టిదు
ర్గుణరాశియగు నాయందు సద్గుణలేశంబు వెదకం గలదె? మద్గర్వవ
ర్వతంబు భవదఖర్వకృపాగీర్వాణాయుధంబున గీటునంబుచ్చి యవ
రాధశతసహస్రంబులు నైరించి రక్షింపవే! వేయునునేల జగదాశ్చర్య
చర్య మడివాలు మాచనారగ్గ యని యనేకప్రకారంబుల విన్నవింప
విని బసవనిం దన కౌగిటంజేర్చి కారుణ్యార్థోరాశి నోలార్చ నప్పు
డచ్చటి భక్తులు తమలో నిట్లనిరి.

1231

క॥ వినవయ్యలింగమందె
సనుగలుగవె కోపమును బ్రసాదము కొంచెం
బునకుఁగడఁజనదిలనువా
రునువాయింపఁగ్రగహింపరుగదాయెందు॥

1232

తే॥ అంతకందెను గడచు యేయాత్మభృత్యు
నొరయ కూరక చేవట్టుదురె మహాత్ము
లట్లునుంగాక మాలిన్య మపనయింపఁ
గాక చీరల కలుగునె చాఱి యెందు?॥

1233

క॥ అట్టిదివో బసవయ్యం
బట్టుట మాచప్రభుండు బహువిధములఁదా
ధట్టించి దుర్మలమువో
దట్టి విమలత త్వవిజితం బొందించెన్॥

1234

చ॥ పనిపనిఁ గావఁగాఁప నవభర్మము వర్జన కెక్కుబొల్లిచం
దన మొగి నెంత రాచినను నవ్యసుగంధము నిచ్చులీలఁడు
త్తునకలు చేసినం బెఱుకు తొల్లిటికంచెను దీపు చూపుచా
ట్టునఁ దుది ముత్తెమాచనవిభుం డొరయన్ బసవన్నభక్తియున్॥

చ॥ అనమశరారిభక్తులిటు లంచు నుతింపఁగ మోట్పుఁగేలుతో
బసవనమంత్రి యున్ని గని భవ్యచరిత్రుఁడు మాచశౌరి యో
బసవ యహంకరించినను భక్తి ఘట్టిల్లనె శంకరోక్తిభ
క్తిసరణియే యహంత పరికింపవె తొల్లి పురాతనాశిరోన్॥ 1235

శంకరదాసయ్య కథ

తే॥ జడయశంకరమను మహాస్థానమందుఁ
దనరు భక్తుఁడు శంకరదాసి యనఁగఁ ।
గాల గతి కర్మ ముఖ్యేంద్రజాల మూల
నిర్మథనశౌరి బాక్తికమర్మవేది॥ 1237

సీ॥ జన్మజరామరణోన్ముక్తకాయుండు చిన్మయానందవశీకృతుండు
రాద్రమహాద్రేకరంజితాపరవీరభద్రుండు ప్రత్యక్షపాలదృష్టి
దండితాజాండదోర్దండ తాండవమండితాదంబరుఁడుమనోహరియశుండు
విలసితసంసారతలగుండు గండండు ప్రచ్ఛన్న వేషనంపన్నుతుండు॥

తే॥ గోపితాష్టవిభూతియై కుశలబుద్ధి
బొంతలును గంతులును గుట్టి పోగు వెట్టి
యంగడిని విక్రయం బార్ప ననుపు దినము
గాయకం బేను మానికల్ కలుగుచుండు॥ 1249

క॥ ఎక్కడ తఱుంగకగాయక
మక్కజముగనేనుమాన్వెలబ్బఁగదినముల్ ।
స్రూక్కుక జంగమకోటుల
కెక్కడు రతినందచేయు నిష్టాన్నంబుల్॥ 1240

దేవర దాసయ్య జూడవచ్చుట

- క॥ ఈసరణి జంగమార్చన
దాసియొసర్పంగఁజూచు తలఁపున వేడ్కె
భూసురపతితోదేవర
దాసియనుచుదెచ్చి మొక్కచగుగోష్ఠిమెయిన్॥ 1240
- సీ॥ ఒక్కొంతతడవందయుండిపిడ్కొనితనమతమున కంతభ్రేమమున నేగి
నదయుండువోలె విచారించి కటకటా యీగకుతడవు లే దింటితోన
శంకరదాసయ్య సద్భక్తిమహిమయు లింగసమర్థత్వసంగతియును
నింక నెన్నటి కందునెడఁదలోవగచుచుఁబ్రకటించిదుగ్గఁవ్వకునుజెప్పి॥
- తే॥ తగినగంపెఁడు కొలు చంపి దాసి చూచి
దయఁదలఁచి వంపె గొలుచును దాసమయ్య
యింతయును మేలు నాతేమి యిందు కింక
నేమి యడిగినఁ దమకు మా కియ్యం గలదె॥ 1242
- చ॥ కొలుచున కిచ్చె దొల్లియుకతోడతవన్వీరి గొల్పు దెచ్చి యే
మిల మము వేడునో తమకు నెక్కడ నున్నవి యిన్నియంచుఁ బి
డ్కిలి గదియింపఁ గంపెఁడును గేల నడంగెను దానితోననే
తలఁకుచుఁజిక్కె దక్కిననిధానము సంద యడంగె సర్వమున్॥
- అ॥ కొలుచు గృహములోనఁగొనిరెగలేవయ్య
బాడువాఱెగాదెనాడనా
దాసివడసినట్టి తవనిధిశంకర
దాసమయ్య దివియ దలఁగెనపుడు॥ 1244
- క॥ పరిభవభవశోకంబున
దురపిల్లెడు దాసిఁ జూచి దుగ్గవ పలికె॥
ధరఁగలబాడబువలెఁద
చ్చరణునకుం గొలుచుపంపఁ జనునేసీకున్॥ 1245

- క॥ శివశరణుల నిలుకడ గన
కువిలో నీవశమె గజము పుక్కిటపట్టం
గ విచారించెడుగమ్మా
నవులకు బ్రతుకంగఁ గలుగునా యెందైనఁ॥ 1246
- క॥ పృథుఁడుప్రన్నాత్మందై
యడుగుమువరమన్న నడుటఁగణించుటఁ॥
ప్రపంచమిజనులెల్ల నెఱుఁగరె
కడవట భక్తులమహత్తు గానఁగవశమే॥ 1247
- సీ॥ చేయకాయకమింతచెదరకమందిరంబం దుండ జంగమం బందమెంత
యెక్కపుడఱుఁగవు నేనుమానికలెట్లు జంగమకోట్లకుఁ జాలులెట్లు
లింగమదద్దులలేము లేమనవచ్చు వెండియునాయయ్య విపులభక్తి
లోకత్రయంబునఁ బ్రాకటంబుగఁ జేయవలసివత్సక్షమై యలికనేత్రు॥
- ఆ॥ డడుగువరమటన్నఁజిడిముడిపడకన
స్మితముఖాబ్జుఁడగుచుశివమహేశ
కర్తృకర్తనాకుఁగర్తవైసివుండ
వేటెవరముగలదె వేడికొనుగ॥ 1249
- ఉ॥ ఏమియు వేడకున్నఁ బరమేశ్వర నీమది సిగ్గుపుట్టినో
కామమభీష్ట మిచ్చురతిగల్గిన రేపటియట్లు నూదిక
దూమునరాత్రిదారమిడ నూత్నవిరోచన మిమ్మటన్న నా
కామవిమర్దియిచ్చె నశికంబున మిక్కిలికన్ను నవ్వవచ్చు॥ 1250
- వ॥ అట్లు హరుండిచ్చిన చిచ్చుఱకన్ను వరదేవ దోర్గర్వ పర్వతవజ్రంబగు
టయు శంకరదాసయ్య శంకరేతరసర్వమతనిహంతయై యహంక
రించిన శివద్రోహుల నిటలతటసదోత్కట చటులాగ్నిజ్వాలాపట
లంబునఁ బలువేల్పులం జిటచిటవేల్పుచుఁ గపాలంబులం బటవటఁ

బసలంజేయుచు వెలువేల్పు పేరుకోన్నమాత్రంబ వేల్పుంగ మఱికొందఱు
వేల్పులు వెల్విడిపోయి శివుని మఱుగులు సొచ్చిరి తక్కినశ్శేల్పులు
వెచ్చనూర్చుచుం గరంబు లొదలలంగూర్చి జోహారువెట్టినంగాంచి
ప్రతిదినంబును ముహూర్తనూడిగములు సేయుండనిన నశ్వేల్పులు
బడుగువనులై సం జేసి బ్రతుకుదమని నిశ్చయించి. 1251

సి॥ మసలక ముంగిటి కసవులు వోనూకు
కోనకొమారకో ల్లాడిమాడి
నెట్టన కొట్టంబు నిత్యంబు వుద్దెడు
దంపంగ బ్రోలకో దానిమతము
చుట్టును జాలఁగాచుచునుండఁ బెదపోడి
కద్దెలు మోపంగ గాట యట్టి
వశువులఁ గావంగ భక్తితోఁ గటకంబు
మైలారుడుగొడుగు మమతఁబట్టి॥ 1252

తే॥ రేపకడలనుమేటివాం ద్రేటిదాది
నూరగింపంగఁ గీర్తులుప్పొంగి వెలుంగఁ
దసరి తక్కినబొంతరదై వతములు
నోలి నొక్కొక్కపనులు సేయుచును గొలువ॥ 1253

క॥ కాలములయోగపీఠము
లాలోనష్టాదశములు నవ్వునమిడిసే
యాదయశునకమ్ములమని
లోలతఁగడుఁజిక్కి జక్కులునుభయిజియింపన్॥ 1254

ప॥ ఇట్లు నరదై వంబుల మువ్వెట్లుంగొను దాసమయ్య మహత్త్వంబువిని
జగదేకమల్లుండను రాజుల్లంబున నసహ్యత్వంబు వహించి వశ్యల్ల
లాటుచేఁ గృపీటయోనికపాలి మెప్పించి ఫాలాబీలనేత్రంబు వడయుట
నిక్కంబగునేని॥ 1255

ఉ॥ ఈహరిముందట౯ నీలిచి యించుక కంపము లేకపోయిన౯
సాహసిదాన పౌమ్మనుచుఁజక్కఁగఁ దత్పురమధ్యమందు ను
త్సాహముతోడ నుక్కునను శౌరి రచించి తదీయదేహము
న్తోహమునందున౯ బొదిగినూత్నముగా ధరనిల్చి నిత్యమున్॥ 1256

చ॥ ఆలకక రేయునుం బగలుసర్పన లిచ్చుచుఁ గొల్వదానియా
స్థలమున కేఁగుదెంచి పురసంహరుభక్తులు సతసిల్లఁదా
నలరుదు లెంకవానిగతి నగ్గుడితల్పులు దీసిచూడనా
జలజదళాక్షవిగ్రహము జర్జిరితత్వము నొందె వందుచు౯॥ 1257

ఆ॥ అంతకన్నమున్న హరిమీఁదిమోహంబు
శరణువేడవచ్చుకరణి నరిగి
చరణయుగము చేరననుదేరదాసయ్య
విష్ణురూపుమాపె విశ్వమెఱుగ॥ 1258

చ॥ పరసమయావశుల్ పగిలి పాఱఁగ మిక్కిలి యుగ్రుడై మహే
శ్వరు శరణాగ్రగ్రణ్యుడగు శంకరదాసయ లోకవంద్యుడై
ధర మనుచున్గి నీకు విదితం బిఁక నే నెఱిఁగింప నేలః శం
కరునకునైన భక్తులలుగ౯ వశమే యెదురుండ నిమ్మహిన్॥ 1259

తే॥ భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దుఁ బాయకున్న
భక్తియును భయమును గల్గ భక్తులకును
భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దు పాసి యున్న
భక్తి భయములు రెండును బలుచగావె॥ 1260

చ॥ ఇల నీది యెంక వింత హరుఁడే యరుగ౯ జదువంగ జెడ్డినన్
గల మతి యంతయు౯ జెడినకై వడి యయ్యెను వట్టిగుట్టు మా
టలఁ బనియేమి రమ్మని తటాలున వందుచు వచ్చి యిర్వరుం
బలుమఱు దాసమయ్య పదపద్మయుగప్రణతుల్ ఘటంపుచు౯॥

ఉ॥ కావవె జియ్య భక్తజనకల్పక శంకరదాసమయ్య మ
ద్దేవ తలంపఁగా దెసయు దిక్కును సేవ కదయ్య మాకు సం
చావిపులాతలంబుఁ దను వంటఁగఁగ్రమ్మఱ మొక్కి నిల్చినఁ
బావనమూర్తి గాంచి పరిభావపరోక్షుల దాసి యిట్లనున్॥ 1261

సీ॥ అక్కట పి రెవ్వరయ్యవో దుగ్గవ్వ
దాసి దేవయ్యగారా? సరేను
మీసరివారమె మీకిట్లు రాఁజన్నె
యిట వచ్చుటకుఁ గార్యమేమిగలిగె
నెచ్చటి కేనియు నేఁగుచు నున్నారొ
హరహరమము మఱవరు గదయ్య
మీయట్టి దైర్యమానసులును భరణులు
గలరె? యీభువియందుఁ గానుపింప॥ 1262

ఆ॥ రిట్టిభక్తియు క్తి యిట్టినిర్గర్వము
నిట్టిభయముగలదె యితరులకును
బావుదాసమయ్య బడు సులాధారంబ
బావుదాసిభక్తపరులభాతి॥ 1263

ఉ॥ మాకిపుడేమి దెచ్చితివి మచ్చికమీఱుఁగ నీశ్వరయ్యకుఁ
గోక యొసంగి గైకొనిన కొల్చును గాదెలలోన నిండవే
వేకొనిరావుగాడె; నిజవిశ్రుతసంపద లెందుఁ బోయె; దె
మ్మి కలమాత్రమేబ్రతుక మీర్చపపాలదు గాక మావయి॥ 1264

తీ॥ కానుపినంబువిడువంగఁగట్టికొనఁగ
నోసరిల్లినదనమిందు నుండనోవుఁ
ద్రవ్యహియనిదేవరదాసిచేతఁ
ద్రవ్యజేయంగ జంగమాస్థానమందు॥ 1265

చ॥ పుడమివయిఁ బనిత్రమటు పూస్సగ దాసివసిండి నీక్కులై
వెడలఁగ నక్కజంబొదవి వేగమ దాసియు దుగ్గశవ్వయుఁ
గడుఁగడుభక్తి దర్పదసకాయమునంబడి లేవకున్న న
ప్పుడతని గాంచి శంకుగణపూజ్యుఁడు శంకరదాసి యిట్లనున్॥ 1266

క॥ ఓలింగూలికిఁగొలుచిడి
చేలముగై కొంటయిగి చెల్లంపక నీ
వేలాగునసాకెదవని,
ఫాలామనిడాఁగు మంత పనిగాకున్నన్॥ 1267

నీ॥ ఇంకొండుదడవై న నిచ్చి పుట్టెఁడుపండు
ముమకఁ గ్రమ్మఁబడి యుమటుగాక
కుడిచినకట్టిన బడుగుల నై నను
నినుచుడి ముమ్మడి ధాము గొనుము।
కాదేనిఁబెదల సాదలచేడివ
సలయందు మేలుగాఁగలదు పొమ్ము
బడుగుబత్తుల కాళ్ళపైఁబడ్డఁ గలుగునే
కుడువంగఁ గట్టఁగ విడువముడువ 1268

తే॥ నేది కాదేని విడువుము పాదయుగము
పేదలము పటస్సఁబోవునే లేదటన్న
నిన్నియును జెప్పి చూపంగ నింక నేల
లెండు చెప్పెద నొకమాట యొండు లేల॥ 1269

క॥ ఈపసిఁడిమృత్తుకై నను
చేపెరికలఁబట్టికొనుచువిచ్చేయుఁడు నా
నీవగిది నానతిచ్చిన
నావయినిక నెద్దితినయనా యని మఱియున్॥ 1270

క॥ అతిగర్వాందునినాగ
శ్శతసాహస్రోపయు క్తశరణార్థి సనుం
బ్రతిపాలింపవె యనుచును
నుతియింపఁగ దాసి కరుణ నూర్కొన్న మదిన్॥ 1271

క॥ హరుభక్తులు కీర్తింపగ
నిరువుర లేవంగ నెత్తియాతఁడె కరుణా
శరనిధి నోలారిచి యా
దతమొసఁగెను నెప్పట్టుతవనిధియలరన్॥ 1272

తే॥ అట్లు వెడలఁగ దాసి యహంకరింప
హరునిఁ జేకొన్న తవనిధి యణఁగిపోయె
భక్తుఁడేవట్టునను గర్వయుక్తుఁడైన
భక్తినిర్వాహ మొందునె బసవ మఱియ॥ 1273

సిమ్మవ్వ కథ

సు॥ ధర సిమ్మవ్వ యనంగజరిపూద్యత్ప్రీతికృతస్త్రియా
నిరతాత్మీయగునోంబుజాత విలసన్నిర్వాణపీఠవ్రతా
చరణోపేత చరాచరాభవసమర్పాయ త్త సంసారదు
స్తరమాయాజితవృత్తయైమసు మహత్త్యస్తత్యయై నిత్యమున్. 1274

చ॥ హరశరణాలియిండ్ల కనయిందు ప్రియ బుని నర్వ్యవణ్ణముల్
బరువడి మోయుచుం గొడుగు భక్తగృహమ్ముల నాలఁగావఁగా
దొరికినకాయకంబుననె దూర్లభిభక్తుల తీప్పితాన్నముల్
నిరతము సేయుచుండు ధరణీస్థలి నాసతి యిట్లు బుండఁగన్॥ 1275

సిరియాలుని కథ

మ॥ సిరియాలుండనఁ గాంచికానగరిలో శ్రీకంఠభక్తాగ్రత
 త్వరుఁడై నిత్యము నేగు రయ్యలకు నిష్పన్నాన్నమర్పించు బా
 సురభ క్తిన్ని యమంబుగాఁగహరుఁ డాశుద్ధాత్ము సద్భక్తిలోఁ
 తరయం జితములోఁ దలంచి కుహనాయత్యాకృతిఁ వచ్చుచో॥

క॥ చరలింగాన్వేషణత,
 త్వరుఁడై యేతెంచునట్టి తత్కపటహరుఁ
 దెరువునఁగనుఁగొనికరములు
 శిరమునఘటియించివినుతి సేయుచుభక్తిన్.

1277

సీ॥ వదవద్మములమీదఁ బడి లేచి నాస్వామి
 మనుఁడని, నిత్యనేమంబు దీర్చ
 విచ్చేయుఁ పింటికి విశ్వకుంటుంబి నా
 విని తపోధనుఁ డిట్టులను నతనికిఁ
 ననఘ మాయిచ్చ సేయఁగనను వగునేని
 మాకింతక డె సమ్మతము గలదె
 యని సమ్మదం బంది యాసిరియాలుని
 సదయాత్ము నతికృపాస్పదునిఁ జేసి॥

1278

తే॥ పెక్కువెరవుల నరమాంసభిక్ష యడుగ
 వరద మీచిత్రవృత్తికి వచ్చునట్టి
 సర్వలక్షణసద్గుణసహితఁ డైన
 యొక్కపుత్రుండు మాయంట నున్నవాఁడు.

1279

క. నరమాంసము విలువంగాఁ
 బొరుగిండ్లకుఁబోవవలదు భూతేశ్వర మీ
 యరుదై నప్రవతోద్యావన
 గురుమతిజేయింతు ల్లణము గొమ్మనిమఱియున్॥

1280

- తే॥ భక్తిమొక్కితపసి నొడఁబఱచి యింటి
కరిగి తత్కార్యసరణి యాత్మాంగనకును
మెల్లమెల్లన నెఱిగింపఁ బల్లవోష్టి
వెఱవ నేటికిఁ జెప్పఁడు వేగ యనిన॥ 1281
- వ॥ ఆనవుడు నాయత్రిశేష్ఠుఁడు తనతోడ నాడిన విధంబును దానొడంబడి
వచ్చినక్రమంబును జెప్పె నప్పుడు॥ 1282
- ఉ॥ ఒజ్జలయింటిలోఁ జదువుచున్న కుమారకు సంగళవ్య వి
ద్యజ్ఞనమాన్య పిల్చుకొని తాఁ జనుదెంచిసఁ జూచి దంపతుల్
పజ్జకు వేగ రాఁ దిగిచి సంశయ మింతయు లేక హేతిచే
వెజ్జగు యోగిపారణకు వే వధియించిరి కూర్మినందనున్॥ 1283
- ఉ॥ చిత్తజనన్నిభుం గొమరు నెట్టియు బోటియు నొక్కకుత్తుకై
కుత్తుకఁ గోసి నెత్తురును గుండెలుఁ గండలు పెర్చి వెండియున్
మెత్తనిమాంసముల్ పసుపు మెంతి మరీచము జీరకాదులున్
మెత్తి ఘృతంబునం జవులుమీఱఁగ వండిరి నిండువేడుకన్॥ 1284
- వ॥ అట్లు వండి॥ 1285
- సీ॥ తడవయ్యె రాఁడని తపసివేడెము పెట్టి పడ్డపా డెల్లనిష్ఫలతనొందె
నని శివార్చనమున కప్పుడ దయసేసి బోనాలు నానాలు భుక్తికాం
దొంతులు పెట్టించితొయ్యలికెఱిగించిమాయజంగముపిల్వబోయికాంచి
భస్మతాంబూలంబు భక్తిముందఱఁబెట్టి చిందెవిడిచిమెడ నందివైచి॥
- తే॥ మూఁడు దండంబులను బెట్టి మోడ్చు కేలు
పాలవట్టికఁ గదియించి భవ మహేశ
భక్తవత్సల విచ్చేయు భక్తశాక
పాకములు చల్లగాకుండఁ బారణకును॥ 1287

ప॥ అని యిట్లునంతవినయపూర్వకంబుగా విన్నవించి విజయంచేయించుకొని
వచ్చి నిజసిగ్గినమానీతికిదతోదకోదకోదంబులం బాచప్రజ్ఞాశనంబు గావించి
సమించితానంబుపై నుంచి॥ 1288

క॥ శివలింగార్చన దీర్చగ
శివయోగికి బట్టఁ జేసి సెట్టిసతి తనూ
భవజంపినపొలగూరలు
నవనవశాలన్నమునుమనఁ ప్రమదముతో॥ 1289

క॥ వడ్డింపం గని యాయెఱ
గొడ్డియవుందవసి కన్నుగవ గీటుచు నీ
యిద్దపదార్థంబులలో
బిడ్డశిరోమాంస మెద్ది పెట్టరు మాకున్॥ 1290

ప॥ అట్లునుంగాక 'సర్వస్య గాత్రస్య శిరః ప్రధానం' అని నిగమంబులు
మ్రోయుచుండం బ్రధానాంగంబు వంచించిన నకించనులు మీ యింటి
వంటకం బన్నదల కంటగించుచున్నది యనిన॥

ఉ॥ తావనుఁ డట్లు పల్కవిని తానును మానినియుం బ్రభూతబీ
వేపితగాత్రులై శరణు వేడుచు డగ్గఱి కేశదోషనం
ప్రాపిత మేటి కంచుదలఁ బాకము సేయక యుంటి మంత మీ
బాపము లేనిదో నిపుడ పాకముచేసుక వేగ దెచ్చెద॥ 1291

ప. అని యతిశ్రమంబునఁ దెచ్చి నివేదించిన సెట్టి నీయట్టి నిరూఢభక్తు
లీభూమిం గలరె భళిర నన్ను నెంచఁగవచ్చునని మఱియు నిట్లనియె॥

క॥ ఈసరణి నన్నదానము
సేసిరె మున్నెవ్వరై నఁ జెలఁగి మదిష్టా
ర్థాసక్తియిఁకనొకటివిను
మా సులభము దాన నాదుమదిరంజిల్లు॥ 1292

వ॥ అది యెద్దియనిన నీవు మాదాపటను మేము నీవెలపటనుంగూర్చుండి
 సప్తార్చిర్లోచనార్చణంబులుదీర్చి సరసరబ్రహ్మసాదానుభవసల్లాపకేళి సలు
 పుచు జీరక మరీచ రామత హరిద్రార్ధృక కుస్తుంబురు దధివయ
 స్పర్శిస్తైల లవంగాదిసంభారసంబాధితంబులగు భవత్రనూభవ నవపలల
 వదార్థ సార్థకంబు నీయంగనయగు తిరువెంగనాది వడ్డింపం జవు
 లవధానంబున పక్కాణించుకొనుచు నీవును నేనును భక్తి భుజియింప
 వలయునట్లు సేయ నీకుం గూడకున్న మాకొడఁబాటుగాదు కంటి
 మంటితిమని కొడుకు మాంసంబు గొంట యిష్టంబుగాక యున్నయది
 కనుగంటజూచుకొనుము నీవు నన్ను మీయిచ్చ చెల్లించెద శ్రణముం
 గొమ్మని యప్పుణొప్పుం జెప్పితి విప్పుడిట్లు దప్పిన నీవిచ్చినశ్రణము
 నీవ కొనుము పోయివచ్చెద నని లేవ నుద్యోగించినం గాంచి నెట్టి
 బిట్టుల్కివడి భయభ్రాంతుండై నితాంతకాంతిని శాంతాయమానంబగు
 నిజకాంతానంబుఁ జూడ నాచేడియ యొడఁపునికి నిట్లనియె॥ 1294

క॥ అనుమానమేల సాజా
 న్మనసిజనఁహరునిమోళి మాన్యముగతి గొ
 బ్బునఁదాల్చవలయురార
 మ్మనితాపని యెడమవంక నాత్మప్రియునిన్॥ 1295

క॥ వినివేళితుఁజేసి శివా
 ర్చనఁ వెసఁజేయించి పక్కశాకావళు లం
 గనవడ్డింపఁగ రాజు
 చినెవము వేఱొండుదలఁచి శివుఁడిట్లనియెన్॥ 1296

చ॥ అలిదులఁ బూజ సేయునమయంబునఁ బుత్రులుఁ దారుఁబొత్తులకా
 రతి భుజియింతు రేల యిటు రాక భవత్సుతుఁ డెట్లు నీకు నీ
 హిత మగు భోజనంబు? సుతహీనులయిండ్ల భుజింపకుంట మా
 వ్రతమని చెప్పమా మఱుతరా శివభక్తుల జంగమోక్తులకా॥ 1297

వ॥ ఇట్లుం గాక 'అపత్రస్య గతిన్నాస్తి' యని నిగమంబులు విడువక
చాట వసించును మాబోటిసంయముల నితిహినులయిందగ్గడువు
కక్కురిలిం గుడువనానింతురే: చూకింతలేసి పంతంబులాడికొనం బని
యేమి? మీకుం గుమారుండు గలఁడేనిం దోడ్కొని రండు లేకుండిన
ను రకొని యుండుం డేమేగివచ్చెద మన విని వీపు విరిగినదైనంత
మారాదనోడకఁ బుడిమిపైఁబడిమొక్కి గ్రక్కునలేచి లోచేప దెచ్చి
కొని యెట్టకేలకు నెట్టి యిట్టనియె॥ 1298

ఉ॥ మీరును నానతిచ్చితిరి మీనియవస్థితి మాకునుం గలం
దొరనుఁదాడనో చదవ సంచును బోయెనొ వచ్చుదాక మీ
రూపకయ్యన్నఁ జల్లనగు నోరెము గూరలు నారగింప మీ
శ్రీరుచినప్రవాదము భజించెడిఁ గాక సుతుండు వచ్చినఁ॥ 1299

మ॥ అనుచుం గ్రమ్మఱ మొక్క వక్తవరు నిల్లాలిన్నిరీక్షించి యో
వనజాలేక్షణ మేము పిల్వ మనబిల్వఁ రాదె లోకంబునఁ
జనకుల్ పిల్చిన రాకయుండె తనయుల్ నల్లక్కులఁ నిల్చుచో
మును నివోపినుచుండు చీరుమని శంభుండాడఁగా నామెయున్॥

క॥ మారాడవెఱచి యాజగ
దారాడుఁడుచెప్పినట్ల యయ్యెరెనలఁ
నారీమణి నిలిచినిలిచి
నోరారఁగ నిట్లు తనతనూభవుఁ బిలుసు॥ 1301

సీ॥ పూర్వజన్మార్జితభూమిష్యర్మాశి కుదురణఁగించునాకొడుక రార
దక్షిణాదీకుని దర్పంబుఁదెగటార్చు దభుండవైన నాతనయ రార
భయదపశ్చాద్దర్శనావిదుఁఖంబులఁ బరిమార్చఁగల్గునాపట్టి రార
ఉత్తరదిగదీశ్వరోపా త్రసంఖ్యని వశవ ర్తివైన నాశిశువ రార 1302

తే॥ స్వర్గసౌఖ్యాధికవదస్థ త్వరగరార
దండధరదండఖండనోద్దండరార
ప్రళటనంసారపాశ మోచకుండరార
విత్తపత్ని సుతాన క్తివిముఖరార॥ 1303

సీ॥ దివిజలోకేశ్వరాధికదేవదేవుండు వరదుడైనాఁడు నావడుగ రార
అంతరాంతరమూర్తియగు తపస్వివరుండు సంతసంబందనాస్వామిరార
ఘోరసిస్సారసంసారవయోరాశిపార మొందించునాపట్టిరార
అర్థేశసఖవిభుం డగుయోగివేశంబు కోరి భజించునాకుఱ్ఱరార 1304

గీ॥ దివిజకాంతాయుతామృతయువతి నన్నుఁ
గవయ నున్నది సన్నుక్తికాంతరార
సారెసారెకు మీతండ్రి సవ్యభాషు
వదురుచున్నది వేగ మాయన్నరార॥ 1305

క॥ హేళియుఁ బడమట వ్రాలెనీ
రాలా రాఁగదర యుత్తరంబేల జను
ర్జాలోన్మూలనశాలి వి
శాలయశుం డై సతపసి సంతస మొందన్॥ 1306

తే॥ కాంచికాపురబాలాగ్రగణ్య రార
యనుచు నలుదిక్కులను నిల్చి యాలతాంగి
కలమృదూక్తుల నాశ్లేషకవివిధమున
సుతుని బిల్చెను నిజమది సూచకముగ॥ 1307

వ॥ ఇట్లు పిలుచునమయంబున॥ 1308

సీ॥ కూకటి నుదుటిపై గుండ్రమింతలు వెట్లఁ
గుండలంబులు రెండు గునిసియాడఁ
గాళ్ళపైఁ దందెలు ఘల్లుఘల్లుని మ్రోయ
మొలనూలిమురిపెంబు గులుకరింప
శ్రీకరం బగురావిరేక నొసలఁ గ్రాల
దుబకుత్తుకన్ బులిగోరు తూఁగఁ
జూపరుల్ కీర్తింపఁ దాపసి వీక్షింప
విధి గ్రక్కదలఁగ నివ్వెఱుగు పొదలఁ 1309

వ॥ అటులఁ జూచి॥

క. చీకుక్క ముద్దెసాజ్ఞా

చీకంతుని కనుచునియతిఁ జేసిన రసవ

త్వాకం బనుకొని తనతల

పైకడవ కడంక డించి భవసములోనఱరన్॥

1321

క॥ తొడికిలి తినెపీఠెక్కడి

కొడుకుశివద్రోహియనుచుఁగొట్టిఱరన్॥

వడి నీడ్చి గాడిలోపలఁ

బడవై చెంబరుల తెఱుకపడకుండన్॥

1322

ఉ॥ చచ్చినబాలుపైఁ గసవుఁ జయ్యనమాటుగఁ దీసి పుత్రుపై

మచ్చిక మాని శంభునకు మానిని క్రమృత నన్న ఖాద్యశా

కోచ్ఛయముల్ రచింపఁగను నుష్ణవిలోచనుఁ దావెతక్రిసం

పచ్చరితంబు దెల్పుమతి భక్తునితోడుత నొయ్య నిట్లనున్॥

1323

సీ॥ చిఱుతొండ చూచితే చెలువభక్తిమహత్త్వ

మేలోకమున గలఁ దిట్టినిష్ఠ

మన కారగింపంగ నని పాయసాపూప

శాకాన్నముల నెల్ల జోకఁ జేసి

మైమజ్జనమునకు మలహారార్చనకును

జాలపు జలమని సరగఁ గడవ

వనిత మూఁపుగఁ దాల్చి చనియెను బావికి

సవ్వేళఁ దత్పుత్రుఁ డాలఁగాచి॥

1324

తే॥ మిగుల నాఁకలిగొని వచ్చి మగువఁ బిలిచి

తల్లిఁ బొడఁగాన కల్లన యిల్లఁ జొచ్చి

యొక్కబూరియ పుచ్చక యక్కజముగఁ

దించు నుదకంబు యష్టియుఁ గొంచు రాఁగ॥

1325

చ॥ వచ్చి తదీయయాత సుతువంకఁ గిసుంగొని యీశ్వరాష్టమం
బుచ్చిన కుక్కమువైతిని పుత్రుని నీల్లఁగఁగొట్టి గాడితోఁ
జెచ్చెరవైచి పీన్లువయిఁ జెత్త ముసుంగుగఁద్రోచి క్రమ్మజన్
మచ్చిక వండెడిన్ మనకు మానితషడ్రసపాయసార్పముల్ ॥ 1326

వ॥ అని యట్లప్పరమపురుషుండు పురుషరత్నం బగునాచిబిత్తొండనం
బికి నాయంబవృత్తాంతతం బంతయు నెఱింగించి యతని కరదండంబు
హస్తావలంబనదండంబుగా నూత్రగొని లేచి నిలిచి మాటపరాకున
నాతమ్మికంటి దమ్ముం గానకుండ నిశ్చయించి నడికి యవ్వడుగు పడి
యున్న గాడికడకు నడతెంచి కై టబదమనుండు కిటి యయ్యునుం
గానలేనిశ్రీచరణంబెత్తి చెత్తఁబాయునొత్తిచూపఁ గొత్తయ్యెయున్నచిన్ని
శవముం జూచి బిబ్బితొండనంబి చిత్తం బాశ్చర్య కౌతుకాయత్తం
బయ్యె నవ్వుడప్పడంతి గప్పినచొప్పు తప్పకుండఁ గప్పి చప్పడు
గాకుండ నెప్పటిపట్టునకువచ్చి నిద్రించుగతి నున్న తదనంతరంబ॥

చ॥ రమణి మహారస్నానములు గ్రక్కునఁజేసి మహేశమూర్తిక
త్యమలతరాప్పులన్ జలక మార్చి మడుంగగు పత్రమిచ్చి ర
మ్యమహితపీఠమం దునిచి యాత్మసదాశివలింగనిర్విశే
షముగ నపర్య లిచ్చి యుపచారము లెల్లను దీర్చి మీదటన్ ॥ 1328

వ॥ వాసంతరమా వ్రథమాగమ సౌభాగ్య యోగ్యతాహంకారాద్యం కరణ
కారణ వ్రతోష భూతాభివృద్ధిత పలాశినముడ్చుతంబులై వ్రభూత
మరకతచ్చాయాదాయాదులుం బోలెఁ బచ్చనై విచ్చలవిడిం బెచ్చు
పెఱిగి విస్తారపత్రంబులం జీత్రంబులు పుట్టం గుట్టి యవ్యాలుఁగంటి
పైన పట్టుంబులైన బచ్చవల్లెరంబు వెట్టి పంచామృతంబులు ముట్టించి
సమంచితపంచభక్ష్యంబులం బాయసాపూపనూప సద్యోమృతంబులు
మిలమిలమనుచుఁ దలచెదరలోపాయ చిక్కక మెతుకు మెతుకునం
బొందకుండ గరగరగావార్చిన వెచ్చని శాల్యన్నంబునుం గుస్తుం
బురు ముఖ్యసమస్తసంఖారసంఖావితంబులగు పదార్థంబులుం బాలుం

బచ్చళ్లు గిచ్చళ్లు నంబళ్లు రసాలంబులుం బరిహర్ణంబుగా వడ్డించునెడ
నాయెరగొడ్డెవు జంగమం బంగనం గనుంగొని యాత్మమ్మికంటి తన
వట్టిం బొరిగొంట యెఱుంగనియట్లు యిట్లనియె॥ 1329

సీ॥ ఇంతి! నీపుట్రుఁడు నింతఁము న్నిందు
వచ్చి యాకటకె నోర్వంగలేక
యమ్మా యగుచుఁ బిల్చి యందు నింటను జూచి
కాసక పెడలె నాకంట నింత
కెంత డెన్నెనో యొంటి నెక్కడి కేగెనో
కరుణలేనట్టి జాకటిగుండె
దాన వెట్టెతివో తడవవు సుకుమారు
నిటుగాని మెచ్చఁడే యిందుధరుడు॥ 1330

తే॥ సుతులఁగని పెంవమే మేము సొరది తొల్లి
యింట మేల్కూడు వండినయెడల శిశువు
లుండఁ దారు భుజింప నుద్యుక్తి సేయ
నహహ చేయాడునే యెట్టియతులకైన॥ 1331

తే॥ కనికరం బింత లేక యోకాంత మాకు
నేల వడ్డించితివి పదార్థాలి యెల్ల
వనినిసుపులుండఁ గుండువంగఁ బాడి గాదు
మసల కతిశ్రీఘమునఁ బిల్వమా కుమారు॥ 1332

ప॥ అనవుడు భక్తురాలు చరహాసముతో నను నాఁడుదాన నే
నని నిను బేలఁ జేసెనెవె హా! కఱకంత ద్విధియమాయ నా
కు నివుడు క్రొత్తయే కథలకుం బనిలేదు జాణంగరాదు ప్రా
ద్ధన భుజియింపు నన్నుఁ జెఱుతొందనిఁగాఁ దలపోయ కాత్మలో॥

క॥ బూమె లివి యెల్ల జెల్లునె
ప్రామిడిమై యేను మేడువయె వీదాసం॥
గామి యెఱుంగవె కటకట
యేమీ యిటు లాడిసంత నిదియును గొన్నే॥ 1334

మ॥ సుతుఁ జంపన్మఱి పిల్వ స పొసఁగు సమద్రంపుఁ గై లాసనం
గతియే నొల్ల సుతుండుతాను స్వకృ తాగస్తత్పత్రీకారమై
మృతి బొందెం బిలువంగఁ గూడ దిఁక ద్రోహి న్వాని నింపాడ న
య్యతినింజూచి శిరంబుచాంచ జిలు తొండాబ్బుండు లజ్జోన్నతిన్॥

వ॥ మఱియును నతండు నిర్భరనిరంతరశోకభీకర మకరాలయగర్భ
నిర్మగ్నమానసుండును జింతాచితాశలనంతప్రాంతరంగుండును నిర్మలో
పేతుండును నిశ్చేష్టితుండునునై యుండెంత ఖండశశిమంధనుండు
నఖండనిజభక్తమండనా యమాని యగువా భక్తురాలి భక్తిదార్ద్యంబునకు
మెచ్చి మచ్చరించిన సురాసుర సంయమిశ్వరులకు మచ్చెకంటులపై
మచ్చికలు హెచ్చించి విచ్చలవిడి రచ్చలకుం దెచ్చి పచ్చిసేయుపచ్చి
విల్చుని రొచ్చుముచ్చమునింగించిన చిచ్చరకన్ను నెన్నోదుటను
యెక్కిన గబ్బిగిబ్బం ద్రోక్కనిచోట్లఁ ద్రొక్కించి యక్కజం
బొందించునేయని మువ్వన్నె పట్టపుట్టంబు పీఱుందపట్టినను గీర్వాణులం
బూర్వగీర్వాణులం బంచబంగాళము గావించి యుదంచితరాహ్వ
నంబునం బఱలెంచినం గాంచి యిండుకేనియుఁ గొంకక కరంబుబుం
దబళించి గ్రహించిన కరాళకాలకూటకృపిటయోనిం గంధరా పీఠనం
నను నినన్య సామాన్యం బగు సుషరాకారత్వంబున సజహరిప్రముఖ
నిఖిలబర్హిర్ముఖులకుం దలకుటగుట దలపి తలంపునంబోలెఁ దాను
నక్షరాకారస్వరూపంబునకుం దలకట్టక దడకట్టినం గనువట్టి కరిపాఁప
నెచ్చెంబును జుట్టున జటామకుటజూటాస్తలంబునను జతుర్దశభువనభవ
నాంతరాళంబుల సఖండతరబ్రహ్మాండభాండంబులం బదార్థసార్థంబులు
సిందార వడ్డించి వార్చి కుండలీకృత మండలీమండలేశ్వరు గణమండ
భిషిం బండువ గాఁచు మండుబ్బలి రాచవారికుమారి వామనము

భాగంబు గదియ నొడువుముదంబున నాల్గుభుజంబులైనవి చతుర్భు
జంబులు చాల్చి ప్రత్యక్షంబై నిలిచినం గనుంగొని యాయంగన
యిట్లనియె॥ 1336

మ॥ ఇది యేషయ్య మహేశ పెద్దం గుణం బీవంబమే జాతరా
గ్ని దహింపం జనుబాల కేడ్చుతనయుం నిస్సారపిశ్చాకపిం
తదయై యే డ్చుడిగించి పొపునతిజాడ గ్నమ్మనే విడ్చి పో
యెద నన్నం జరారు సంశయములే దీయర్థమం దింతయున్॥

ఉ॥ పూనిక ప్రాణముం దనువుఁ బొంది పొనంగి యభిన్నభావనం
ధానము నొందియుండుగతి దప్పని జంగమలింగరూపముఁ
మాని ప్రమైక హేతుబహుమాయపురూపులు చాల్చి సవ్యకుం
ద్రే నిను నన్ను భక్తులు రతికృతివస్తు విరక్తులిత్రణి॥ 1338

క॥ ఈచంద మిట్లు చాల్చక
యాచందంబునన యున్న యప్పుడు నిన్నుం
జూచితినేపోల వెలితియె
యీచిక్కులఁదగులుకొనఁగ నేటికినీకున్॥ 1339

తే॥ మూఁడుకన్నులపై మణి మూఁడుకన్ను
లుండ నవిలేకయుండిన నొక్కరూప
యుక్తులైనను నరరూపయుక్తులైన
గురుసరూపులు కారె సద్గురుకరజాలు॥ 1340

తే॥ కళవళింపకు మూరకకాలకంఠ
వెఱవ కే నిన్ను వీక్షింప వేయి గాగఁ
నేచి గుండయ్యకును బ్రాయ మియ్యఁ బోవు
నాఁడు లేనట్టి మెడకప్పు నేఁ డిదేల? 0341

సీ॥ ఆదిభోగయ్యగృహాంతరాళమునకు నేగొరితోడులా నేఁగి తీవు
దాసిచే పరవస్త్రదానంబు గైకొన్న నేచంద్రకళదాల్చి యేఁగి తీవు
మానకంజారినిర్మలమందిరమునకు నేపుష్పేంద్రము నెక్కి యేఁగి తీవు
సామవేదుల యుజ్జాలాంతరములకు నేఫాలద్భుక్తుతో నేఁగి తీవు॥

తే॥ నిన్ననీచిరుతొండని నిలయమునకు,
నేచతుర్భుజములతోడనే గిటీవు
నెప్పమాయలుశివదేవసేయకిచట
నీదువేడబములుచెల్లనేరవభవ॥

1343

క॥ వీనటనలు చూపిననినుఁ
బోనియ్య; భుజింపవేని భూతేశ్వర నీ
యాన నిజమన్నఁజిలునగ
వాననమున నంకురింప నొఁగాకనుచున్॥

1344

వ॥ కూర్చుండి లింగార్చనదీర్చి నిమ్మవ్వ దెమ్మలుగాఁజేసిన విందుపొందు
పడ నారగించి పంచవదనుండు చిటుతొండని రక్షించి తొల్లి కాటకోట
చండేశాదులు తండ్రుల నాపుల నుద్దండవృత్తి నడవ నొండు విచారిం
పక గడికండలుగాఁ జెండి మామకసాక్షాత్కారంబున వారల మగుడం
బడయరె యచ్చయుంగార మున్ను చని పన్నగధరు శరణులలోన॥

సరసింగ నైనారికథ

క॥ భూరమణికర్పిత నవ
హారం బగుద్రవిడసీమ కథియకుఁడె
దీరుఁడు సరసింగమునై
నారను రా జాతఁ డొక్కనాఁ డత్యర్థి॥

1346

ఉ॥ దేవియుఁ దాను మేరుజగత్తీధరకాయ్యుఁ గొల్వఁబోవ నా
భావజవైరి యర్హణకుఁ బన్నుగ నేర్చినపుష్పరాశిలో
భూవిభుదానయొక్కటియు పుచ్చకమూర్కొన దానిఁగాంచి యా
పూవులవాఁడు కోసె నృపపుంగవుసంగసముక్కు గ్రక్కున॥

శా॥ కోసింగోయని యామెతోడివనితల్ గోయంచు భూపాలుతో
నాసర్వంబును విన్నవింప విని రా జాదేవపూజారితో
నీసర్వజ్ఞత యింతమాత్రమ భవానీపార్వమౌ పువ్వుపే
రాసం దీనిన జేయిముఁ దునుమ కాహ ముక్కుమున్దోయుదే॥ 1348

క. శివభక్తిరీతి యెఱుంగని
యవివేకివి నిన్ను నేమియనఁదల దనుచుఁ
భువనేశం దచటికిఁ దన
లవలం బిలిపించి యెల్ల నరులు వినంగన్॥ 1349

శా. ఓసీ యన్నున నిన్ను నీ వెఱుంగలే కొక్కింత పుష్పంబు పైఁ
జే సాఁవంగఁదలంచి నట్ల యిపుడుం జే సాపుమా చూతమం
చానమాట్టనినంత భార్య కరముం జాఁవంగఁ జేకత్తిఁ
ద్రాసం బొప్ప వ్రకోష్టముం దునుమె నంత న్నేను బ్రత్యక్షమై॥

తే॥ తునుకలై యున్న కరములు తొలుతఁ గోసి
నట్టిముక్కును నక్కాంత కవుడ యొసఁగి
తనకు సామీప్య మెసఁగఁ గైకొనడె యచటి
జనము లచ్చెరువందుచు నన్నుతింప॥ 1351

ఉ॥ వెండియు నొక్కచోటఁ బృథివీపతిపట్టపుదేవి దిట్టయై
దండిగ నున్న కొట్టరుల దాన్యము లన్నియు లెచ్చపెట్టుడుఁ
మండుచు భర్త యాత్మసతి మార్కొని గర్భిణి నాక ఖగ్గహ
స్తుంతయి వ్రేసికైకొనఁడె సుందరిప్రాణము ముక్తిమత్కృపన్॥ 1352

ఉ॥ తప్పొనరించినట్టి సుతుఁ దన్వీ మహద్భుతభక్తియుక్తయై
చప్పుడుగాక యుండఁగ వెనవ్వెసఁ జంపునుగాక యేను ద
న్నిప్పుడు నైజమూర్తినయి యిచ్చెదవే వర మన్న నొల్ల దా
యొప్పులకుప్పయౌ తనతనూభవు నైనను గోర దేమియున్॥ 4353

చ॥ అడిగినఁ జంపి పిల్వ మన నాత్మజు బిల్చితి రీరలేమి మే
మడుగక చంపెఁ బిల్వ మన నట్టిదికాదని పిల్వదయ్యె ని
వృధమి ననేకులిట్టిగణపుంగవులుండ మనుండ నేననం
బెడతలవట్టి తేరఁజన బెట్టితి నందు నహంత యట్టులన్॥ 1354

చ॥ అని సిరియాలు నెమ్మది నహంకృతిపాయఁగఁ బల్కి శంకరుం
దనువమవత్సలత్వమునఁ బ్రాణము లాయమ పట్టి కిచ్చి తా
రసగము చేర రమ్మన హరప్రభు సేవయ చాలు ముక్తులొ
ల్లననుచు నుండె నిమ్మన యిలాస్థలి సత్కియ లాచరించుచున్.

తే॥ హరుఁడు సిరియాలుశెట్టి దా నంతమాత్రఁ
బోవ నియ్యక చెయి చేతఁ బొదివిపట్టి
రమ్మనుచు జంగమాకృతుల్ నెమ్మిఁ దాచ్చి
యట హలాయుధపురమున కరుగునపుడు, 1355

హలాయుధుని కథ

క॥ అల్లంతట గని మొక్కిహృ
దుల్లాసముతోడ నవరసోచితకృత్యం
బెల్లను గూరిచి సుఖకర
సల్లాపంబులను బ్రొద్దు జరపుచుఁ బలికెన్॥ 1356

సీ॥ ఎంతదవ్యులనుండి యేతెంచితిరొ వదా
లస్యము దోఁచెడి నాస్యములను
హరమూర్తులార మీయాగమనమున స
న్మన్నింపనోకాక మఱియుఁ గలదొ
యని విన్నవించిన విని జంగమాకృతిఁ
దసరు శంకరుఁ డప్పు డనియె నృపతి
విసవయ్య భక్తిదర్శనము కారణముగాఁ
జరియించు జంగమోత్కరములొన॥ 1357

తే॥ నర్థిఁ జరియించుచుందుము హరునిపత్త
వరులు మాకును గతి మమ్ము వారు తమదు
ప్రాణలింగంబు లని కొనియాడుచుండ
వారిబడి వాయ మెప్పు డవార్జ్యలీల॥ 1359

సీ॥ తిరుసీలకంఠుండు వరకొండపతియును
గరికాలచోడండు నరియు మయ్య
యలయచంగుళిమారఁ డేడాదినాథుండు
చేరమశ్వపచయ్య చేదిరాజు
వాగీశనైనారు వరకీర్తిసోమాసి
మాడుండు పిళ్ళనైనా రసంగఁ
గలుగు వీరలు మున్నుగాఁగల సద్భక్త
వరులచేఁ బూజలు వరుసఁ గొన్న॥ 1360

తే॥ వార మీరాడ యని చెప్పవలదు ధరణి
నేము చొరసట్టి హరుభక్తునియ మెందు
లేదు మమ్మెఱంగనివారు లేరు భక్తు
లెన్నఁ డెన్నఁడు మానుకు వెఱుంగ రొరులు॥ 1361

క॥ విను మెట్టివారి మెచ్చని
మనభక్తులు మమ్ము మెచ్చఁగానుండిరి మ
మ్మును రూపుగఁజేసిన వా
రును నీశ్వరభక్తవరులు రూపింపగన్॥ 1362

క॥ నాదగు బ్రదుకనఁ జిత్రం
బాదికొ జనియించినది నిరాళపురం బే
ప్రోదియులేకయ పెరిగితి
నేదినమును దల్లిదండ్రు లెవ్వరొ యెఱుంగన్॥ 1363

సీ॥ తలయంటియమ్మ వృజలమార్చిననుఁ బెంపఁబెరిఁగితిఁగొన్నాళ్లుబిడ్డయట్ల
రెంబావిబోగయ్య కేలిచ్చినడిపింప నడుగిడనేర్పితిఁ బుడమిమీదఁ
బడిపనులకు సంబి పలుమారుపిలువంగనడువంగనేర్పితి నొడికముగను
జెన్నయ్యపొత్తునఁ జెయ్యార భుజియించినెరయభుజింపంగనేర్పికొంటి॥

తే॥ దాసమయ్యకతంబున దప్ప కెపుడు
కోకకట్టుకొనఁగ నేర్పికొంటి మఱియు
మానకంజారియాత్మకు మారికొప్పు
గోనీజడగట్టినేర్పితిఁ గొప్పువెట్ట॥

1365

ఉ॥ అంతట యౌవనాభ్యుదయ మందుటఁ గన్గొని బల్లహుండు నీ
మంతిని నోర్తు మాకును సమర్పణఁ జేసెను మద్దయార్థమై
యెంతయు వేడ్క మొన్న యధరేకుఁడు ముమ్మడిపట్ల సేసె న
శ్రాంతము కాంతకు న్వలసి రాగిలుచుంటిమి దక్షవాటిలో॥ 1366

తే॥ మొన్న నిరియాలునింటికి ముదముతోడ
నరిగి కన్నకుమారుఁ డీశ్వరుని గూడు
కొనియె నామేలుగీళ్లు నిక్కువము గాఁగ
నీకుఁ జెప్పక యేరికి నే గదించు॥

1367

ఉ॥ స్తోత్రము గాదు నిక్కమొక సుద్ధి హలాయుధ విన్ముకంచితో
గోత్రము వారి నందఱిని గూడుక వేడుక రాజతాద్రికిఁ
యాత్ర యొనర్చుచుండె నిరియాలుఁడు వారలతోడఁగూడి త
త్పుత్రుఁడు పోయె సిద్ధరణిఁ బుట్టెదరే యిక నట్టిభక్తులు॥ 1368

క॥ ఆతనిమదిలోఁ తరయం
జేతోజాతహరుఁడు నై జశిష్యులఁ బంపఁ
బ్రీతిఁ జెఱుకురస మాశివ
దూతలగుగనొసఁగిదానదూర్జటి గెలిచె॥

1369

సీ॥ అంతటఁ బోక వృషాంకుండు కంచితో
 నిలువది యొకదినం బించుతైన
 వెలువనివానలు చలమునఁ గురియింపఁ
 బదివేలు జంగమప్రభువు లెపుడు
 పాయకుండెడు మహాపట్టణంబున జంగ
 మొక్కందు నుండక యొడిసిపోయి
 రప్పుడు నీరియాలుఁ డధికక్షుధార్తుఁ డై
 జంగమాన్వేణాసక్తి నూరుఁ

1370

అ॥ గలయఁ దిరిగి యెందుఁ గానక యింటికి
 వచ్చునెడ హరుండు వరతవస్త్వి
 వేష మొప్పుఁ దాల్చి వే వచ్చి నీరియాలు
 కొడుకు నడుగఁ దనకుఁ గూడ దనక॥

1371

ఉ॥ భాసురశాకభాతిఁ బరివక్తము చేసి సుతు న్మహిధరే
 ప్షాసున కర్థితోడ నిడి సర్వజనంబులు చోద్యమందఁగా
 నాసుతుఁ గ్రమ్మఱం బదసి యాపులు మిత్రులు దాను గూడఁగై
 లాసము చుఱుముద్దై శశిలాంభనుఁ గాంచిరెయిట్లు లెవ్వరేన్॥

1372

వ॥ అప్పుడు మేముం దన్మందిరంబందయుండి కన్న కార్యంబుగాని విన్న
 మాత్రంబుగాదు మచ్చరంబున నొకళ్లొకళ్ళ మెచ్చక హెచ్చుగుండు
 లుగా భక్తిభాష లుచ్చరింపవచ్చుంగాక యిట్లు సేయవచ్చునే యని
 యనేక ప్రకారంబులం బెచ్చువెటిగి నీరియాలుం గొనియాడ హలా
 యుదుండు కుహనాజంగమలింగంబుతో నిట్లనియె॥

1373

చ॥ శివశివ యేమి చోద్యములు నెప్పెద వీళుండు రక్కసుండె మా
 నవసలంబు మెక్క; మదనద్విపుభక్తుండు పుత్తుఁ జంప భ
 క్తివిరహితుండె మీ రొడయ దేవర లాడిన బొంకు లిట్లు మా
 కవిహిత మంచుఁ గాక విననైనను గూడునె యీదృశోత్పలన్॥

1374

క॥ అని యాసర్వము మిథ్యగ
మనమునఁ దలపోసి పల్కు మానవనాథుం
గనుఁగొని వినుము హలాయుధ
యనుమానము మాని హరగణావళితోడన్॥ 1375

సీ॥ సతుల నిచ్చినవారు శతకోటికోటులు
సుతదాతలకు నన్న మిదియు లేదు
తమ్ము నిచ్చినవారిఁ దరముగా దెన్నంగ
నిట్లుండ లేదన నెట్లు వచ్చు
హరుఁడు భక్తుల మనం బరసి చూడఁ దలంచి
యడుగఁ గానివి యెల్ల నడుగుచుండు
నంకిలిలేకిత్తు రల్ల సదృక్తులు
నిరియాళుఁడును సుతు శిశువు వేఁడఁ 1376

ఆ॥ బెద్దె నమ్మవేని ముట్ట విచారింపు
ధరణి నూరనూరఁ దచ్చరిత్ర
గద్యపద్యకావ్యకలనఁ బాటలు లీల
జరుగు మిగుల భక్తసత్వలయందు॥ 1377

ఉ॥ ప్రాకృత సంస్కృత ప్రభృతిభాషల నాటకసంవిధానముల్
జోక నొసర్చి సూత్రధరసూచితపాత్రులు పెక్కుభంగులం
గైకొనవచ్చి యాడుచును గ్రమ్మఱబోవుచు నీక్రమంబునఁ
లోకములోనివాడ నవలోక మొకర్పవె తచ్చరిత్రముల్॥ 1378

ఉ॥ ఏమిటి కిన్ని చెప్ప మనుజేశ హలాయుధ యెల్లదిక్కులఁ
భామలు తోళ్ళ రోకళ్లలఁ బాడకయం చొడయుండు చెప్ప నా
భూమిపుఁ దంతయుఁ విని ప్రభూతతరాగ్రహయుక్తచిత్తుడై
హైమవతీ సహాయు నిరియాలుని జుల్కఁగఁ బల్కు నీక్రియన్.

చ॥ మదిమది నుండి యెట్లు సరమాంసము వేడును గాక శూలి, తా
నదియరచ దల్లి రక్కసిరేయఁ నుతు నెట్టులఁ జంపె జెల్లఁబో
మదివిఁరోధి యేల దయచూలిఁ దానవుఁడయ్యె నయ్యయా
ముదిమి ఘటిల్ల మైనుతి మోసము నొందెను నాపినాకియున్॥ 1380

ఉ॥ అమిష మన్న భక్తవరులంటరు చేతుల నట్లమాంసమున్
బ్రేమముతోడ సేశకుఁ బెట్టుట యెట్టులు వట్టియాసమైఁ
గోమటిబుద్ధి సేసి నుతు గొంతును గోసిరిగాక లోకమం
దిమెయి నెవ్వరే నదచిరే శివభక్తులు దీని మెత్తురే. 1381

ఉ॥ భక్తుని చిత్తవృత్తిపాపము చూడఁ దనూజు వేడినన్
యుక్తము దాన నేమియని యుక్తకరుండయి పుత్రుఁజంపను
దుక్తి యొనర్చునంతటన యుక్షపతాకుఁడు నిచ్చ మెచ్చునా?
యుక్తికిఁ జూడఁ గోరినటు లున్నది వన్నగదారి తత్పుత్రన్. 1382

మ॥ చిటుతొండండు నిజంబు భక్తుఁ డయినన్ శ్రీకంఠుఁ డర్థింప న
త్రణిఁ దుండ్రించిన తుమ్మదుడ్డువగిదిం దా నుండి చే సేతఁ బెం
పర బాలున్ వధియించునే తమసుతుం డైనన్ మహేశాంకితుం
డురు లేజోపరమూర్తినాక గతశంకం జంపఁగాఁ గూడునే. 1383

తే॥ ఎదిరియింటిచిచ్చెయిలఁగాల్పును
గానన్వగృహవహ్ని గాల్పు
యన్యలింగవంతుఁడున్మి పాపముగల్గి
తనయునింత వట్టుదునుమలేడె॥ 1384

క॥ వెలిదుఃఖము వెలిపుచ్చిన
నలుపుననుతుఁజంపె తానునడుమనజుణిగెన్॥
సల్ఁబ్రాణమున్నఁగోమటి
భక్తిరాబలుసాకు నమలి బ్రతికెదననుచున్॥ 1385

చ॥ అకట మనోజవైరికి గరామిషఖండమ కాని యొండు కు
త్తుకకును దిగ్గకున్నను సుతుకా దధిమండుట యేచిర క్తి? న
మ్మిక గల భక్తుడేనిఁ దనమేను నవార్థముఁ జేసిపెట్ట కొం
డొకరిని జంపు చెట్ల మది నూహ యొనర్పఁగ హింస గాదొకో॥

వ॥ అట్లునుంగాక చిటులొండండు దన్ను వంచించి తనయు నొప్పించెనను
నిందం బొందనోడి నందనుం బిలువు మన నుందరిం బనిచెంగాని
యప్పు డర్పించి తిరిగి పిలుచుట భక్తికిఁ బాడి గాదని పలుకలేదయ్యె
బంచవదనుండు నరుడెంచి యర్పించి పసినిసువుం జంపించె మ్రింగన
గొంటి యయ్యెంగడె యనునడికి జడికి జడిగొడు వెడలెంగాక కడుపార
నారగించెనే యట్లు సెట్టియు నాగట్టువట్టి పెనిమిటియు వచ్చిరట్టున కొడి
గట్టిరి కావున భక్తుల మ్రింగ నచ్చిరక్కనుండను చుక్కలరాజు
తాల్పును భక్తులఁ జంపం బాల్పడండు వీరిచారిత్రంబు విచిత్రకథా
నూత్రంబుగా నభలం బడునం జెప్పు మూడులు నసంఖ్యాతమహాప్రపంచ
గణంబులకు వెలివెలి నుండో యని హలాయుధుండు సక్రోధుండై కర
తాళనాస్పృలనపూర్వకంబుగా మంట్రమోయించె నప్పుడు. 1387

ఉ॥ అంతటఁ గంతుహంతకుఁడు నాసిరియాలుఁడు తత్కుర్చిదాగ్ని క
త్వంతభయంబు నొంది యెదురై నిలుచుండఁగ నోడి పార్శ్వ భూ
మ్యంతమునందు నీల్చి హృదయంబులు యుల్లసఁ దల్లిడిల్లుచు
ద్రాంతులబోలె నొండొరులఁ జాయక చూచుచు నున్నయిరువురన్॥

వ॥ హలాయుధుండు గాంచి జంగమంబు లగుట మనమ్మున సారెకు
మన్నింపవలసెం గదా యింకఁ గ్రింద నాడినమాటలకుం దప్పు నింత
నుండి చిటుతొండని ఖండశశిమండనునివారై కీర్తించితి రేని మీరును
వారిలోని వారలేకాని మాభక్తులవంబివారు కారు నుండి యనినమా రాద
నోడి మనసిజారి గిరికుమారిం దలంచిన॥ 1389

సీ॥ కటితటంబున వింతకావిఁబెట్టినచీరమోఁకాళ్లు మునుగంగ మోపికట్టి
పైఁజీరవిక యిర్వంకకుచంబులు పొదివి గళమ్మునఁ బొందుపఱచి
నన్నంపురుద్రాక్షసరములు జమిలిగానందులమణికట్టులందుఁదాల్చి
నడుమ రుద్రాక్ష బుండంగఁజేసినరాగి కమ్మలుకర్ణయుగ్మమునఁదాల్చి॥

తే॥ జడలతురుమునఁ బై బట్ట నిడి ముసుంగు
నుదుటఁ గలయంగ భస్మంబు మెదిపిపెట్టి
సంగళవ్య ద్వితీయయై స్మరవిరోధి
రాణి చనుదెంచె జంగమురాలికరణి॥ 1391

తే॥ భక్తి బామిని జంగమభామబాలిఁ
దాల్చి చనుదెంచి యట పచ్చ తన్వీఁ జూచి
యాహలాయుదుఁ డెదురేఁగి యర్థి మ్రొక్కి
తోడుకొనివచ్చి మిగుల సుత్యుకతతోడ॥ 1392

క॥ కాలోచితసత్కార్యము
లోలిం గావింప నన్నియును గైకొనియా
నాశికనయన తద్భూ
పాలునితో నిట్లు లనియెఁ బటుతరఫణితి॥ 1393

క॥ కసులజకమలాక్షులుతమ
రమణులముఖపద్మముననురంబుననుగృపం
దెమలకయుంనిననన్యుల
గమియింతురుకాంతలందుఁగలవేగుణముల్॥ 1394

క॥ కలనైన నన్యపురుషుల
వలనెఱుంగదు గిరిజయట్టివారమ యేమున్
మలహరు భక్తినిరంతర
నిలయాత్మల మింతవట్టు నెఱుంగు నృపాలా॥ 1395

ఉ॥ నీవు మహేశుభక్తులకు నీయొడ లాదిగ నేవి వేడినఁ
లేవన కిత్తు వంచు ననసివర భక్తులు చెప్పుచుండఁగా
వే విని వచ్చినార మతివేగమునఁ మన మిచ్చి మీదఁ మా
దీవఁ లొందవే త్రిజగతీసుత భూరియశా హలాయుధా॥ 1396

వ॥ అని వెండియు॥ 1397

సీ॥ మహితశివాదార మార్గరక్షణశీల సహజై కలింగనిష్ఠావిలోల
ప్రకటసంవిదృక్తిభాస్వత్సుధామంత్రయతులప్రసాదపాత్రైకగాత్ర
హరలింగజంగమాభ్యర్చనశృంగార సత్యగంభీరవాక్సార ధీర
దక్షుండ మోక్షవిద్యాపండితుడ బావునెట్టనశరణుండ నిర్మలుండ

తే॥ యనుచు నగ్గింప విని యాహలాయుదుండు
లాలితప్రీతి నమ్మకుఁ గేలు మొగిచి
సకలభక్తుల వెన్ననై జరుగు నన్నుఁ
బ్రస్తుతించిన నోర్తునే వరమసాధిష్ట॥ 1399

క॥ ఏ నియ్య నెవ్వడను నో
మానిని! హరుభక్తవరులమహిత కృపాసం
ధానమ యొసఁగెడు భవది
ష్టానూనపదార్థసమితి నడుగుము తల్లి॥ 1400

చ॥ అని విని యమ్మ హేశ్వరి హలాయుధుఁ గన్గొని యేను భార్యతిఁ
విను నీరియాలు! యియ్యదియు నిక్కము భర్తృవిహీనలై ధరఁ
జనుసతులఁ మహేశవదసారసభక్తి నియు క్తచిత్తవృ
త్తిని నగుటం దలంప జగతీతలపూజ్యులు గారు గావునఁ॥ 1401

అ॥ తప్పులెల్ల నిప్పుడొప్పులుగాఁగొని
యతిదయాంబురాశివై నఁ జాలు
నక్షయైకభిక్ష యదియగు; మాకును
బ్రీతిపురుషభిక్ష పెట్టుమనుచు॥ 1402

- క॥ కట్టర్మిలితోడుతఁ గృప
బుట్టఁగ హిమశైలరాజపుత్రి పలుక నా
సెట్టియు సతివయుఁ దల లిల
ముట్టి హలాయుధునిమ్రోల మ్రొక్కుచు నిలువన్॥ 1403
- ఆ॥ ఆహలాయుదుండు సభవభక్తాలియు
శీతకిరణధారి సెట్టిఁ జూచి
దయదలిర్చనభయదానంబుకృపసేయఁ
బరమహర్ష మొందిభర్గుఁడవుడు॥ 1404
- ఉ॥ కుత్తుగఁ గప్ప కొప్పవయిఁ గొంచెపు మైమఱమేన మామ గ్రొ
న్నెత్తురు బొట్టు లుట్టివడునే యని చారల చీర కాశమై
హత్తినకొండచూలి నొస లంటిన పంటలబొట్టు నొప్పనా
బత్తునిముందట న్నిలిచె బత్తులతోడు కడంగతోడుకన్॥ 1405
- చ॥ కొలకొలపంచు నచ్చటికి గుంపులు గూడుక రెండువేల రు
ద్రులు గణకొట్టు ముందటను మ్రొక్కుచు భక్తులు సందపింప వె
న్న లలితభంగి సెట్టియును గాంతయుఁ బ్రస్తుతిసేయ దవ్వలఁ
జలకదళాక్షవద్మజులు సందులగొందుల నిల్చి కొల్వఁగన్॥ 1406
- ఉ॥ తుంబురు నారదాదులు ప్రతోషముతోడుతఁ బాడ దేవతూ
ర్యంబులు మ్రోయుచుండ సిరియాలుసుదీకరికాలముఖ్య కా
వ్యంబులు దండిగాఁ జదువ సర్థిహలాయుధుఁ డమ్మ హేళు పా
దాంబురు హంక భూమిఁ దను వంటఁగ మ్రొక్కి శిరస్సహస్తుఁడై॥
- మ॥ ప్రమదావిర్భవదశ్రువూరములు దారావాహికస్ఫూర్తి నా
త్మముఖాంభోజము దొప్పదోఁగఁగ సముద్బద్ధదధధ్వాససం
ప్రమరోమాంచదరస్మితంబుల బహిర్భక్తిప్రపంచంబు వ్య
క్తముసేయంగ సదంతభక్తయుతుఁడై కన్నట్టు నాభూపతిన్॥ 1408

ఉ॥ కాంచి సునోజహంత దన కౌగిటఁ జేర్చి హలాయుదుండని
శృంచల మైననీసహజసాహసశక్తికి భక్తినిష్ఠకుఁ
మంచిగ మెచ్చితిఁ గాని మంజుమణీమయపుష్పకాలిపైఁ
గొంచక మీరు మచ్చుకె గొబ్బున రండనుచుం గడంకతోన్॥ 1409

అ॥ ఆహలాయుధాఖ్యుడసుర క్రితో నేలు
నవపురముల భక్తనివహములను
గొనుచునిగెరజతకు ధరంబునకు నాన్ప
పాలుతోడఁ గూడఁగల్గుడపుడు॥ 1410

క॥ సీరియాలు సెట్టి గర్వము
పరిహారముఁ బొందఁజేయుపనికై హరుఁడి
ద్దరపై హలాయుధాఖ్యుని
చరితము నుతికెక్కఁజేసె సత్సభలందున్॥ 1411

క॥ కావున సమస్తదృష్టగు
ణావసథం బై సగర్వనవమణులును లో
దావుకొనియున్న భక్తులు
భావంబులగూడికొండై బసవకుమారా॥ 1412

మిరుమిండని కథ

తే॥ మణియు సద్భక్తిమహనీయమండనుండు
వెలయు మిరుమిండ నై నారు విప్రులకీర్తి
సతతజంగమపూజనానక్తవృత్తి
దూరమారక్కతాంగవికారుఁ డగుచు॥ 1413

క॥ శాపానుగ్రహ సామ
ర్థ్యోపేతుఁడు శుద్ధశైవయుక్తాత్ముఁడు దు
ర్భాషాపారదుష్టదశనుం,
డాపాదితశిష్టరక్షణాభరణుండు॥ 1414

వ. అనుచు జగతీపతిముఖమండనంబునం బొంగి చెంగొండ యనుపుర
వరంబునం గాఁపురం బుండుచుఁ గుండలీకృతకుండలి నుద్దేశించి నెల
నెలశివరాత్రిసేమంబు ప్రేమంబునం గైకొని యేకదమయు లేకుండ
బ్రందెండు వత్సరంబులును నడపి వదుమాడవ వత్సరంబునం జెల్లి
త్తిరువారూరి కరిగి యందలి భక్తసందోహంబున విశిష్టేష్టగోష్ఠినిష్ఠులై
యుండు సమయంబున. 1415

క. వాల్మీకిమహేశ్వరు
సేవించెడు వేద్య తోనఁ జిగురొత్తంగా
వేవేగఁ బరమవాచ్యం
బావసథము వెడలి నంభి యప్పవీధిన్ ॥ 1416

చ॥ వరిజనసంచయం బుభయపార్శ్వములం గెడఁ గూడి కొల్య న
ద్విరచితగద్యవద్యమయవిశ్రుతకావ్యము లగ్రభూమి ను
ద్ధరగతిఁ బాఠకుల్ చదువ ధూర్జటి చారుకృపావలబ్ధసు
స్థిత గురించి తాపసులు దీవన లీయఁగ నిచ్చ మెచ్చుచున్ ॥ 1417

క॥ తమచాక తెలియదించిం
ధిమియనిమద్దేశలుమోయదెమలకవల్ తా
శములొత్తితమ్ముఁజూచిన
ప్రమదంబునమొక్కినటులుపాత్రులునడవన్ ॥ 1418

ఉ॥ గాయకులుం గవీశ్వరులుఁ గాంతలు భట్టులు సద్గుణాంకముల్
పాయనివేద్యులన్ బహుశభంగులఁ బ్రస్తుతి సేయ సానడే
పహు యని వల్కు వేత్రకరయాథము డగ్గటి యుగ్గడింప బా
గ్యామిత మూర్తియై వలసినర్థము లర్థుల కర్థి నిచ్చుగున్ ॥ 1419

చ॥ పదసఖికాంతి భూయువతిబాస్వదురోజయుగాంతరస్థలీ
పదకనిరు ప్రరత్నజప్రభావిభవంబుఁ దృణీకరింప నం
గదముఖసద్విభూషణవికాసము దిక్కరికుంభమోక్తి కా
మృదయము గ్రేణిసేయఁగ వపుర్వ్యతిపేళిని గేలిసేయఁగన్ ॥ 1420

మ॥ స్థిరతంతాంతవితాంశకాంతివితతుల్ శృంగారలక్ష్మీముఖాం
బురుహోదర్శములీలఁ గ్రాల నయనప్రోద్ధద్రుదుల్ శంభుప
త్సరసీజన్మరణంబునఁ వెలుగు మస్తస్థాయిమాణిక్యభా
సురకోటిరము మేరుశృంగముగతిం జూపట్టి శోభిల్లంగన్॥ 1421

తే॥ హరకృపోరుమదాటోపశరధిమగ్న
మానసుం డయి యన్యంబు మఱచి నంచి
ధరణీలోపలఁ గల విటధర్మ మెల్ల
నేకరూపంబు దాల్చెనా నేర్పు మిగిలి॥ 1422

సీ॥ పసిఁడిబొందియుఁ గోల పసనారఁ జేపట్టి
విసరి విసరి బయ లేవెసికొనుచు
నడుగులు తఁదబడ నట్టిట్టు ద్రొక్కుచు
సొక్కుచు సోలుచు నిక్కికొనుచు
భుజము లంకింపుచుఁ బొంగి యంగం బెక్క
డిగఁ జూచుచును రానినగవు నగుచు
సంగడికాండ్రతో సరసంబు లాడుచుఁ
బొలఁతిభావము తలపోసికొనుచు॥ 1423

తే॥ నీడ చూచుచు నీల్గుచు నిల్చినిల్చి
చనుచు నెద్దెట్టివారిని సరకుగొనక
చిట్టకంబులు సేయుచు చెంత నున్న
యుడుపు లెల్లను దాఁ గాంచి దొడిగికొనుచు॥ 1424

తే॥ ఇట్లు చనుదెంచి నంచి యయ్యిందుమోళి
గోపురాంతస్తు లయిన భక్తులకుఁ జేతు
లెత్తి మ్రొక్కక స్రుక్కక యించుకేసి
లెక్కసేయక గుడి సొచ్చి యక్కజముగ॥ 1425

చ॥ తనవడి వేడ తంబి నటఁ దాఁ గని యామిరుమిండనాయనా
 ర్గసలుచు వీడిదెవ్వఁ గహికంకణవట్టణదిగ్గజదిబులం
 గనియును గానగట్టు లతిగర్చితుడై గుడి సోచ్చె; నీదృశుల్
 ముమునఁ గానఁగొలఁగలరె మామకభక్తమహాత్మ్య మింతయేన్॥ 1426

క॥ హఠఁ డల్గిన భట్టల ద
 త్పరతం గాఁచెదరు గార భట్టలలుగ నా
 హరుఁడా? కాచెడివాఁడీ
 వెరవిడిసినీక్షణమయిచట వెడలింపుఁడనన్॥ 1427

వ॥ అప్పు దగ్గుడి తంబిడివడుగును గడువడి నేతెంచి యామిరుమిండ
 నయనారి యడుగులం బడి పొదంబులు శిరంబునం దిరంబుగా నిలిపి
 యిట్లనియె॥ 1428

శా॥ దేవా! మీర లెఱుంగరే యితని కిదేవుండు తా నిత్యము
 న్వేషే నిష్కము లిచ్చు భక్తివిధి కెంతే మెచ్చియో గానవి
 ద్యావై చిత్రికి మెచ్చియో యెఱుగ మేతద్దూత్యముజేయ ని
 ష్కావాపుల్ ఘటియించు; సీతనిసుతుం డంచుదలంచు మది॥

క॥ మన్నించు ముద్దు సేయుం
 జెన్నారంగఁ జెంచినట్లు సేయు విటత్వం
 బెన్నఁడు నెడతెగకుండుం
 బన్నగభూషణఁడు నితని బడవనికాడై॥ 1430

తే॥ పెద్ద మన్నించుఁ గడువడు ముద్దు సేయు
 సతని విటధర్మ మీడేర్ప నాత్మఁ దలఁచి
 శూలి సురతాసురాగవిన్మూర్తిహేతు
 భూతనానార్థలాభవిభూతిఁ దనువు॥ 1431

చ॥ అతనికి నాపెకు స్వలపు లత్యధికంబులుగా మిథోగుణ
స్తుతు లొనరంగఁ జేయును విదూషకునట్టులఁ దల్కియొచితో
త్తరులఁ దేల్చు నాగరికకృత్యముఁ దాలించి పీఠమద్దక
ప్రతిభ హరుండు నంబి వడిస న్నొనరించు సమంచితాకృతిన్॥ 1432

క॥ ఆని పూజారియుఁ జెప్పగ
విని మిరుమిండనయినారి విశ్వేశునిచే
దినమును వేమాడలువడి
గొనునానంబియితఁడామిగుల మేలయ్యె॥ 1433

వ॥ ఈతని బగితియు నితనింగూర్చిన యాతనికూర్మియు, జ్ఞాతుండుగాక
మాడ లిచ్చి నంబికిం గూర్చు శంకుండు ననంభ్యాతమహాగణంబులకు
వెలివెలి సుండోయని మిరపిండనయనారి యక్కడనున్న ముక్కంటి
భక్తులక్కణం బంద ఘంట వేయించెనప్పుడు॥ 1434

ఉ॥ గోపురమధ్యభాగమునఁ గొల్వయి యుండిన భక్తకోటిహృ
త్కోప మెఱింగి యిందునకి గూడదు రమ్మని హస్తసంజ్ఞ న
గోపహయుండు నంబిఁ గడు గొబ్బునఁ జేరఁగఁ టిల్చి పూర్వవా
గ్యావుతు లుజ్జగించి సకలాకృతిఁ దాల్చి సబీతికంపుఁడై॥ 1435

క॥ భక్తవరతంత్రతయు భయ
భక్తినియు క్రియును నంబిభావంబునకుఁ
వ్యక్తము సేయురతిం ద
దృక్తసమక్షమునమెలఁగి భయపడినగతి॥ 1436

చ॥ తన పెడకప్పు సంబికరతామనంబునఁ బట్టఁబేసి
క్రినివహ మున్నుఁ గన్మరగి రిద్దెదురం జనుబీతినొంది యొ
య్యన జలదారిదిట్కునకునై చనునప్పుడు నీశుఁ దేరికొని
వినఁబడకుండ దీవముం వెనక్కున యేగెను మ్రుచ్చులాగునన్॥ 1437

ఉ॥ మూలల కోసరిట్లుచును ముంగల వ్రేలేడు పుష్పమాలికా
జాలముక్తేవఁ దారుచును సన్నముగా నొకయూర్పు వచ్చుచు
లాలితభక్తికిలితశిఖితతి చేతుల నూతఁగొంచు వా
చాలజనోపసంజనితసాధ్యుఁడై యులు వాలకించుచున్॥ 1438

సీ॥ తలుకున డెందంబు తటతట నదరంగ
నలుకుచు గర్భగృహంబు వెడలి
పోరి తల్పులయందుఁ జేరి జాలకముల
తూటుల వెంబడి తొంగితొంగి
చూచుచు దొలఁగి నిలుచు వెళ్ళిపోవంగ
వెఱచుచు నచటన వెలువడంగ
నోడుచు జలనంబు నొందుచు సందడిఁ
గలసి పూజారులఁ గన్ను మొఱిగి॥ 1439

తే॥ భక్తవితతులఁ జూడంగ భయము వుట్టి
చెయ్యి మొగమున కడ్డంబు చేసికొనుచు
స్రస్కీ చక్కన సుకనాసి సొచ్చి వెడలి
గుడివెనుక కేగి వెన్నదిక్కునను గొనుచు॥ 1440

వ॥ మఱియును॥ 1441

క॥ మగుడి మగుడి యాలించున్
బెగడి బెగడి నడుచు భయము పెక్కున దిక్కులే
దగ నిక్కినిక్కి చూచు
దిగులు కుడుపు నేర మెట్టిదీరున కైసన్॥ 1442

ఆ॥ తొంగితొంగి పోవఁ దొడరి పోవఁగ నోడి
చెంగిచెంగి పోవుఁ జెట్లవెంట
వంగివంగి పాటు వరభక్తమండలి
భక్తిఁ దెలుప శివుఁ దశక్తుఁ డగుచు॥ 1443

వ॥ అట్లు చనముందట నున్న కలుకోటయం దొక్క చతుష్కోణపాషా
ణంబు పదాంగుళిం గోటవిటంకంబునను దూటించి నేలం గూల్చి
యాగండికను దూటి యేరికిం గానరాకుండ నతిశీఘ్రమనంబులఁ గ్రొశ
మాత్రం బరుగ ముంరట॥ 1444

సీ॥ పలదశప్రాచుర్యబంధురశాఖాప
ఘటితమధ్యందినార్కప్రభంబు
పుల్లపుష్పామోదమల్లిమతల్లికా
వేల్లితాశోకాదివృక్షచయము
సహకారోసలియాస్వాదమేదురకల
కలకంఠకులకుహూకారయుతము
మకరందరవపూర్ణమహితపజ్జేజాత
సురభితకాసారవరజలంబు॥ 1445

తే॥ నధ్వగశ్రాంతిపశ్యతోహరమరుత్కి-
శోరసంచారసంజాతశుకసుఖంబు
బహులతాగుల్మభూమిరుద్భరిత మగుచుఁ
గాన నొప్పుదు నొక్కయుద్భావనము॥ 1446

లయగ్రాహి ?— ఈయిలఁ గలద్రుమము లీయెడనఁ గూడె నని
పాయక నుతింప నను వై యిరులు గ్రమ్మె
రాయకులకర్ణతతు లేయములుగా నులు
మ్రోయుచు గుళుచ్చముల చాయల నటింపం
గాయజునివాజులకు దాయము లనం దగిన
యాయతరసాలముల తోయములు గ్రాలె
శ్రీయెదలి యూరట కుపాయమయి చెన్నలరు
నాయుపవనంబు జననాయకుఁడు సొచ్చెన్॥ 1447

తే॥ చొచ్చి బ్రమిళునిలీలరు హులపాణి
 యూరొకో యిది యటుగాక యుగ్రవనమొ
 యూరు నడవియుఁ గా కిది యుపవసంబొ
 యూరు గా కిది యేమైన నుండవచ్చు॥ 1448

వ॥ అనుచు నొయ్యన నవ్వనాంతరాళంబు దరియం జొచ్చి చనుదెంచిన
 త్రోవచొప్పు దప్పించి చప్పుడుగాకుండ వేటొందుమార్గంబునఁ జనిచని.

మ॥ అలకాధీశసఖుండు కన్గొనియెఁ గూలాభ్యర్థభాగోద్భదా
 మలకాశోకరసాలపాటలముఖమ్మజ్జాత్రోగ్రశాఖావన
 త్కలకంతానితకంతపాండురగరుత్కృంచోరుసంచారసం
 చలదుత్పల్లలతాంతపాకణిరాసారంబుఁ గాసాపమున్॥ 1450

వ॥ కని తదీయరామణియకంబునకు ముసింబు ఘుసింబగు వేడుక వెల్లి
 మునుంగుచుండ. 1451

ఉ॥ చందన పారిజాత హరిచందన సాల రసాల జాల మా
 కంద మాదూక చంపక వికంఠక రంఠక పూగ తింత్రిణీ
 తిందుక ముఖ్యభూజిగతీరుహపంక్తులు బాటి మాగధీ
 కుండ వివర్ణ విద్రుమ నికుంజనికాయముక్తేవఁ బోవుచు॥ 1452

శా॥ చక్షుశ్శ్రోత్రవిభూషణుండు గనియెడ సంపుల్లనస్మల్లికా
 ద్రాక్షముఖ్యలతావ్రతానకపరీతస్పీతశాఖాశిఖా
 దణాణీచర దధ్వసిన వితతాధ్వశాంత్యపాయక్రీయా
 ధ్యక్షంబై కనుపట్టినట్టి యొక సంతానాఖ్యదాప్రీతిము॥ 1453

వ॥ కని తనవిడిచివచ్చిన గుడియ కా మదిలోనం దలంచి ముందరికందువ
 కడు గిడక సంశయాన్వితచేతస్కుండై యిట్లుని వితర్కించె. 1454

ఉ॥ ఈవనమధ్యమందు నిది యేమియొకో గుడియొక్కొ కాక డే
వావనిజంబొ మీదఁ బెలువారుచు నున్నది పైఁడికుండలో
భూవినుతాకృతిం బొలుచు భూరితరస్పరదగ్రశాఖలో
లోవెలుఁగొందు నల్లయవి లోలతరం బగు రత్నదీప్తులో॥ 1455

క॥ కనుమితలతావరీత
ప్రస్ఫుమరగుల్మములు మూఁడు నిడలికవాడఁ
వెన రచియించిన పుష్పా
వనదంబులలీలఁ గానవచ్చెడు నిచటఁ॥ 1456

ఉ॥ ఆచ్యపువేడ్కతోడ మనుజావలిక్రేవలఁ జేరి కొల్వంగా
హెచ్చిన దివ్యభూజపతి కీవనదేవత వీవఁ గ్రొత్తగాఁ
బచ్చనిపట్టుపుట్టములు బాగుగఁ గట్టిర యాలపట్టముల్
మచ్చరికింపఁజాలు వనమధ్యచలత్కదళీదళాపకుల్॥ 1457

వ॥ కావున నిది కల్పవృక్షం బగుట కనుమానింపం బనిలేదని మనోజ
వైరి యష్టహిజంబుక్రింద చుకరందబిందుబృందస్యందాదిశీతలేం
దూపలోహశోభితవిస్తారవితర్ది కాంతఃపతితప్రసవాస్తరణస్థల సుఖా
సీనుండై నందిముఖంబు చూచుచు దట్టంపునిట్టూర్పులు నిగుడించుచు
బ్రతుకు జీవమా యని కర్మము నురమ్మునం దడివికొనుచు మొగం
బునం బుట్టిన చమటబొట్టులు గాఱ నఖశిఖరంబులఁ దిగిచి పాఱ
మీటుచుం గదళీపలాశజాలజాతవాతవూతసమాగమంబున కాష్ఠాదం
బందుచు నార ఘనసార చందన మందార పూగపున్నా గాది మేది
సీజకుసుమవాసనల కానపడుచు బహుళపరిమళమిశ్మదు కరప్రసవ
విసరపరాగంబునకు శిరోభాగంబు సా పుచు నమృతకరశేఖరుం
డమృతమయాంగుఁ డయ్యును గమనవశంబునం బొడమెనయుపతాపం
బవనయించుకొని యున్నసమయంబున॥ 1458

ఉ॥ నంది మసంబునం గల ఘనంబగు గర్వము వీడుకొల్పి కం
పంబు భయంబునుం బొడమ మారవిమర్దనుఁ జేరి యయ్య నీ
కుం బని యేమి యిట్లోదిగికొంచు రయంబునఁ బాఠితేఱ నా
నందికి నందికాధవుఁడు నచ్చినమచ్చికతోడ నిట్టనున్॥ 1459

క॥ భక్తులప్రాణము నాదే
భక్తులదేహము మదీయభాసురతనువే
వ్యక్తిగఁ జేసినయస్మ
దృక్పాసనమె నాయుపాసన మఱియున్॥ 1460

క॥ మద్యక్రనుతియ మన్నుతి
మద్యక్తునిగర్హణంబ మద్గర్హణ మ
స్మద్యక్తుల భజియింపమి
మద్యజనయు నిష్ఫలంబు మదినూహింపన్॥ 1461

క॥ స్థావరజంగమపూజలు
గావింపఁగవలయు సమముగా జంగమపూ
జావిరహితునకు స్థావర
సేవయునిష్ఫలమెయనివదించన్ శ్రుతులున్॥ 1462

క॥ భక్తైకదేహమూర్తిని
భక్తప్రాణుండ నఖిలభక్తాశ్రితుఁడన్
భక్తజనవత్సలుండను
భక్తపరాధీనుఁడఁ గడు భక్తికి గర్తన్॥ 1463

బాణుని కథ

క॥ అది యెట్లన్న మహేశ్వర
పదభక్త్యాసక్తవృత్తి బాణుం డనఁగా
సుదధివరీతమహిస్థలి
సదయుండై యేలు సాధుసమితి నుతింపన్॥ 1464

చ॥ దినమును వేయుమార్లు నియతిఁ మము నర్చనఁ దేల్పుచుండఁ ద
క్కిన తనధర్మకర్మతతికిఁ దెర పేమియు లేమిఁ గాంచు బా
ణునకుఁ గరంబు లేము పదినూలులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్॥
గొనుకొని యొక్కూర పవిత్రాములు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్

క॥ ఈవార్త విన్నశివభ

క్రావళి తద్ధర్మనార్థ మరుదేరంగాఁ

గేవలతత్పుతరగో

ప్రీవకుడై మెలఁగు నచలచిత్తుం డగుచున్॥

1465

క॥ ఈపగిది నున్న నర్చా

వ్యాప్యతి కెడగలుగదనుచుఁ ద్వాస్తునిలీలన్

తోపలి కెవ్వరివిడువక

కాపుండుఁ బ్రసాదమతఁడుగైకొనుదాఁకన్॥

1466

కరికాలచోడరాజు కథ

వ॥ వెండియు ముదిగొండ యను పురిఁ గరికాలచోడమండలేశ్వరుండు
వేరిగట్టి దిట్టవెట్టం గడంగి యిల్లాదిగావెట్టి వట్టినం బిట్టవృత్తికిం
గట్టువడి వెట్టితట్టులు మోపం బోవఁడే యదియునుంగాక॥ 1467

సీ॥ సత్కార్థమగుస్వామిభృత్యసంబంధంబు దిగద్రావి శంకరదివ్యచరణ
కంజాతయుగళంబు గందునోయనెడుభయంబింతయును లేకనంబి

వేశ్యకు నవుడువలుమారు కుంచెన పనుపంగదగదని నారింపఁదారువేఱ
నొకనినై నను నొనర్చక యూరకున్నార సీలీరువాలూరి యాశుభక్తు॥

ఆ॥ లనుచు నాగ్రహించి యావార్త దనమ్రోల

దడఁకొప్పుడ పడఁగఁ బొడుతు ననుచు

కసిమసంగుచున్న గరికామదేవుఁడు

కద లేణింగి యేన కదలిపోయి॥

1469

క॥ అకలి నామగణేశ న
 నేకవిదుల గుస్తరించి యాపురి భక్తా,
 నీకముతో జగడింపక
 యేకంబై నడవఁజేయనే జగ మెఱుంగె॥ 1470

ప॥ అన్నియు నేల, చెయ్యెగ్గి మీతాతచేత మాతాత యాయతిచూపికొన్న
 ప్రాతతప్ప సెప్పమియుంగలదే యని యడిగినం గడవకయోడమి
 యడం గూర్చుటయు బడిసనులు సెప్పం బాటిపాటి నేయుటయు
 మిక్కిటం బగునీభక్తినిమిత్రంబకాదె కావున నీవు నేడు మాభక్త
 గణసమక్షంబున సహకరించి నెలవ నెండటివాడవు 'సంసర్గజాపాప
 గుడా కభవంతి'యను చదువు సార్థం బయ్యె నీశోడిసాంగత్య దోషం
 బు మాకును మాభక్తులకును నెరవరికంబు వుట్టెనని యిట్లు పెక్కు
 దృష్టాంతబులు కంఠహంత నంబికిం బ్రవృత్తంబుగా నిజభక్తమాహా
 త్మ్యంబు తదీయభవ్యాచరణంబులు లేటలెల్లంబుగాఁ జెప్పిన విని నంబి
 యప్పుడు॥ 1471

క॥ నయమును బ్రియ మత్యధికవి
 నయమును భక్తియు భయంబు నాటుకొనంగా
 స్మయమానదూరసద్భ
 క్త్యనయముఁజూపుటకు హరున కానటుఁ డగుచు॥ 1472

క॥ సద్గురూర్తి సమస్తజ
 గదీతవిశాలవిశదకలితశశాంగా
 హృద్గత మగుగర్వమడచి
 సద్గతిఁజూపితి కృపారసమువెల్పఁజె॥ 1473

ఉ॥ ధన్యుడ నైతి భక్తసముదాయము లున్నెడ కిష్ట పోయి హృ
 దైస్యము దోవఁగా సభద్రదానము వేడుచు జేరితిన్ననో
 మన్యు వడంగ సన్నుతులు మాటికి మాటికి జేసి మ్రొక్కి మూ
 ర్ధన్యకరవ్యయండ నయి తత్కృప గానక మాన నెమ్మొయిన్॥ 1474

అ॥ ఆడిపాడియైన సడుగులఁ బడియైన
గెంటులేనియట్టి బంటులీలఁ
బసులొనర్చియైనఁబడయుదుఁదత్కృప
చూడునీదునుతునిపద్ధభక్తి॥

1475

వ॥ అని యచ్చోట నుండియు భక్తాభిముఖుండై యడుగడుగునకు సాష్టాంగ
దండంబు లిడుచుఁ దాళంబు లొందొంటితోడం గ్రంగు క్రంగుమనం
దాఁరించి నమస్కరించి తత్కాలానుకూలరాగంబు ననురాగంబుతో
మహాభక్తచరితంబులు సర్వభక్తంబులుగాఁ దిరు పాటలు నేసి
యొక్కొక్కభక్తుని మహత్త్వంబుఁ బ్రత్యేకపణుతులం బొగడం
దొడంగె నది యెట్లనిన॥

1476

విణుమూరితిగారి కథ

మ॥ మనభక్తిం దనప్రాణలింగమునకుం గాలంబుల న్మాటఁ జం
దనవంకం బనురక్తియుక్తుఁ దయ నిత్యంబుఁ ననుర్పింపఁగాఁ
దనయర్థంబు తదర్థమై చనుడు గంధం బెండు సంపాదనం
బొనరంజేయఁగలేక యిట్లు మదిలో నూహించె నిర్మోహుడై ॥ 1477

చ॥ కలుగఁగ నేల భక్తిరతికల్మియ నమ్మినకల్మి గాక చం
చలతరసుస్థితిఁ ద్రవిణసంగము కల్మియె నామనంబులో
పల దృఢభక్తి లేమి దలఁపంగ నచఃస్థము లేమినింత దే
హాలితవృత్తిచే నియమ మారడిపుచ్చిన శూలి మెచ్చునే॥ 1478

మ. తనువెల్లె స్నవచందనంబువలె దాతం దీసి యస్పిగతున
త్యనురాగంబున నెత్తురుం బడిన దేహాభ్రాంతి గిన్నెట్లన
నైనుక న్నిగ్గులుదేఱిఁక మెఱుగు లున్నిద్రంబులై యుండకు
న్నను విచ్చాయత నొందినక మొదలిగంధం బట్టి కాకుండినన్॥

క॥ కం పొండుగతి వలచినను
గెంపించుక గడమయైనఁ గ్రియగడమైనఁ
సొంపుగఁ బూయఁగనురిలిన
పొందకయున్నఁ జెలువమెక్కకయున్నన్॥ 1480

తే॥ మఱి కద శివుఁడు మానందు మాట వలుకు
లిప్ప దఱిముఱి నాదంగ నేటి కనుచు
సరగ వలపడి మోడెయి సానమీదఁ
గదియఁగాఁ జేసి లింగోదకములు వోసి॥ 1481

ద॥ మనమునఁ గొంకు లేక యసమానముదంబునఁ దీసి చారుచం
దన మరు దొందఁగాఁ బదసి దక్షమఖారికి నర్పణంబు సే
సి నరులు చూడఁ జూడ నవిశేషవిమానము మీద నెక్కి శం
భుని పురి తేగిరట్టి యెఱుమూరితిబంట్లకు బంట నయ్యెదఁ॥ 1482

కడవలనంది కథ

సి॥ తనప్రాణవిభునకుఁ దప్పక దినమును
గడు నర్థితోడ నఖండదీప
ములు వేయు వేయ్యేసి ముట్టింపుతన్నిమి
త్రమున నర్థం బెల్ల నమయుటయ్యే
ననుచు మాన ముడిగి తనువు నివేదించు
తఱి యయ్యే ననుచుఁ గుంతము లన్ని
దఱికొల్పి వెలుఁగు వే దగఁ బెట్టి శంకరు
మూఁడు మెచ్చులు మెచ్చ ముట్టఁ గొలిచి॥ 1483

ఆ॥ జనులు చోద్యమందఁ జారుపుష్పకమున
నంగజారిపురము సరిగిసట్టి
మనమహాత్ముడైన కడవలనందికిఁ
బనులు సేయునింటి బంటుబంట॥ 1484

గుగ్గులకళియారి కథ

చ॥ దినమును బ్రాణదేవునికి దీనతమై మహిసాక్షి దూపముం
బనివడ మూఁడువేళలను భక్తిసమర్పణ పేయ నాత్మరా
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగఁ
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగఁ॥ 1485

తే॥ తిరువరుందామయనునూరదేవదేవు
డగ్రభూమికినై వ్రాలనప్పరంబు
లేలబావించునట్టి భూపాలవరుఁడు
పెక్కులాగులఁజక్కఁగాఁబెట్టలేక॥ 1486

ఉ॥ తల్లడ మందుచున్న యెడఁ దా రతి నవ్వుటి కేఁగి నాకు మీ
ర్కొల్లలుగాఁగ నిగ్గుగల గుగ్గులదూపము దెచ్చియిచ్చినఁ
దొల్లిటియట్ల చక్కఁగను దూర్జటి నిల్వెద నన్న నమ్మహి
వల్లభుఁ డట్ల యత్తు ననవైశమ గైకొని శూలిపాలికిఁ॥ 1487

చ॥ చని యొకపట్టుచీర గడు సాఁచి శివుం దగులంగఁ జేసి చ
య్యన నొకవాలు రెండుగడలందుఁ జెఱుంగుల రెండుగట్టిత
ద్దనకరవాలముం దనదు కంఠమునం దిడి నిశ్చలాత్ముఁ డై
వెనుకకు నిల్గనంతటన విశ్వకుటుంబుఁడు మందహాసుఁడై॥ 1488

తే॥ నిలిచి ప్రత్యక్షమయి జనావలి సుతింపఁ
బహుళనానాపునర్భవప్రభాంతు లడఁచి
కరుణఁ గొనిపోవ హరసమ్మఖంబునందుఁ
బరఁగు గుగ్గులకళియారి బంటుబంట॥ 1489

అరిపాలుని కథ

క॥ వెండియు నరిపాలుఁడు తాఁ
బండినరతి రాజనంపుఁబ్రాలోగిరముఁ
జందేశున కర్పించుచు
నుండఁగ ధనమెల్ల మెల్లనుడివోపుటయుఁ॥ 1490

సీ॥ వేటొం డుపాయంబు వెదకి కానంగలేక
 కొడవలి గదియించుకొని యతండు
 కూలి రాజనములఁ గొలువఁ గట్టడఁజేసి
 కొని తననేమంబు గుతలవడక
 నుండంగ నడుపుచు నుండఁ గూలియుఁ బుట్ట
 దయ్యె నయ్యెడ నతం డైదువాళ్లు
 నిట్లుపాసంబున నెఱి నున్నచోనెట్ట
 కేలకుఁ జేరెఁడుగింజ లపుడు॥

1491

తే॥ సంభవించుడుఁ గైకొని సంభ్రమమున
 నడచివచ్చుడు ధర మ్రొగ్గివడుట బియ్య
 మంతవట్టును నెరయపాలైనఁ జూచి
 హరహరా యని యాత్మనిట్లని దలంచె॥

1492

తే॥ ఎట్టకేలకు దొరికిన యీపదార్థ
 మీశ్వరుని కియ్య లేదయ్యె నింక నాకు
 బ్రతుకు రోతని సంశయబ్రాంతు లుడిగి
 రొండికొడవలి మెడఁ జేర్చి నిండువేక్క॥

1493

క॥ తలకోక దిగిచి మెడఁగొడ
 వలి బెడికకయుండఁబట్టి వడిముడిచివదం
 బులఁదిగిచి తఱుగఁదడవు
 మలహరుడన్పిష్టఁగాంచిమచ్చికతోడ॥

1494

చ॥ ప్రమథులు చుట్టుకొనిలువఁ బార్వతి సొము లంకరింప సం
 యములు పుష్పాంతరంగముల నారసి కన్నన రూపు చూపి బా
 విమరణజన్మదుఃఖముల వీడ్కొనఁజేసిన సందు నిర్భటా
 వమునఁ జరింపుచున్న యరిపాలునకు న్ననుగైన శృత్యుడ౯॥

అధిభక్షనయశాన్తి కథ

వ॥ మణియును సప్తాండ్యులవలంబునందుఁ గలభక్తులొకండు కాయక
ముల లేమియు నెఱుంగమిందేసి పలయెత్త సెటలో వైచి యందున
మొదల వచ్చినట్టి మేనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా
వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకొర్చి యయ్యర్థంబున
జంగమార్చనంబు నలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కికుండి
వేటవేసట గల్గింప విసికి డస్సి
నాఁటిమఱునాఁడుపలగొని వేటకరుగఁ
దగిలెదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీద్రధనుష్కమనఃప్రియింబుగా
నప్పలలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల సవ్వల వైవనిప్పుడు॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వల రేవునకేగి వైచిన॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విన్మయ మావహిల్లగ॥ 1498

అ॥ దాని విడిచి మణియు దావలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటివగల్గెనమ్మినె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముఁ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మి
హరియింపఁ హరుభక్తులైన సగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్ణురకర్ణాగ్రనదీసరస్సులులకుఁ దాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

అధిభక్షనయశాన్తి కథ

వ॥ మణియును సప్తాండ్యుండులంబునందుఁ గలభక్తుఁడొకఁడు కాయక
ముల లేమియు నెఱుంగమిందేసి పలయెత్త సెటలో వైచి యందున
మొదల వచ్చినట్టి మేనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా
వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకొర్చి యయ్యర్థంబున
జంగమార్చనంబు నలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడెంత కేమియుఁజిక్కికుండి
వేటవేసట గల్గింప విసికి డన్సి
నాఁటిమఱునాఁడుపలగొని వేటకరుగఁ
దగిలెదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీద్రధనుష్కమనఃప్రియింబుగా
నప్పలలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల సవ్వల వైవనిప్పుడు॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వల రేవునకేగి వైచిన॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విన్మయ మావహిల్లగ॥ 1498

అ॥ దాని విడిచి మణియు దాపలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటివగల్గెనమ్మినె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముఁ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మి
హరియింపఁ హరుభక్తులైన సగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్ణురకర్ణాగ్రనదీసరస్సులలకుఁ దాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

ఆ॥ సచివుఁ బార్వతీశశాసనధరుఁ జేసి
బలముతోడఁ గూర్చి బంపనతని
దాకి పోరిలో నతనిమేళనస్మంబు
గని 'నమ శివాయ' యని భయమున॥ 1506

క॥ కరవా లల్లంతటవై
చిరయంబున చేర వచ్చి శ్రీచరణసమీ
పరసాస్థలిఁజాఁగిలఁబడి
శరణనుమనుజేంద్రుఁజూచి సచివుఁడుకడఁక॥ 1507

క॥ అటు పోయినఁ బోరాదని
తటుకునఁగరవాలుదిగి చితలఁదెగవేయఁ
బటుశక్తిభక్తిపుష్పి
త్కటదామకమగుచుఁబొలిచెఁదత్కంతముపై॥ 1508

క॥ హరశాసననిష్ఠాత
త్పరతకు నీశుండు మెచ్చి ప్రత్యక్షంబై
వరమొక్ష మొసఁగనీషితిఁ
బరగిన యేనాధినాథుబంటులబంట॥ 1509

చేదిపల్లభు కథ

క॥ వెండియు రుద్రాక్ష భసిత
మండను రుద్రుండెయనుచు మన్నింపంగా
భండనమున జాతిన వర
మండలపతు లతనితోడి మచ్చరికమున॥ 1510

ఉ॥ భూతిబలప్రతాపకుఁబూషణులం బదుమువ్వేర న్నిగూ
ఢోరుతరాసులఁ హరసమున్న తచిహ్నులఁ జేసి పంపుడుఁ
వారలఁ గాంచి భక్తినిఁ బ్రణామ మొనర్పఁగ దాచియున్నత
త్కృరతరాయుధప్రతలిఁ గ్రుమ్మఁగ నెత్తురు గ్రమ్మునప్పుడు॥

చ॥ కలగక వారి సన్యమితిఁ గానక కేవల సద్గురుస్వరూ
 పుల కెటులట్లు మొక్క సహిభూషణులంత నిజస్వరూపత
 న్నిలిచి కృపార్థవిత్తుడయి నిత్యవదం బొసంగం గృతాడుడై
 చెలగెడు చేదివలెనుని యెరుంగుండెడు భృత్య భృత్యుడ౯॥ 1512

సన్యాసిచోదని కథ

సీ॥ శంభులాంభనధారి శంభుస్వరూపుఁ గాఁ
 గను బాసగా భూమి మనుచునుగడి
 పరమండలంబులపై దండు పంగంపఁ
 దలలు ముప్పటిబండ్లఁ దతిగి తేర
 నందులో నొకవల యధికరక్తార్థమై
 చిడిముడిగతిఁ గానబడుటఁ బెగడి
 జడతలకును దనముడితల యర్పింతు
 నని తనలఁ ద్రుంచి యాశిరంబు 1513

ఆ॥ మీఁదఁ బిట్టఁగివుడు మెచ్చి ప్రత్యక్షమై
 మోక్ష మొసంగ మిగుల ముదముతోడ
 ధరఁ జరించినట్టి కనయాచోదని
 పరపుఁబనులు సేయువానిబంట॥ 1514

కలియంబ సయనారికథ

సీ॥ పని సేయ బతిమాలి, బానిసకొమరుండు
 చని లింగధారియై జంగమాలి
 గూడ వచ్చినచరాంఘ్రుల కర్ష్యపణ్యముల్
 పోయుచు సతి వాని పొలుపుఁ జూచి
 మన నీరియకగారి మల్లండు వీనినిఁ
 గానవె కా లేల కడిగె దనుచుఁ
 జాలకగాఁ బలుకుచు జలము పోయకయున్న
 శంకరమూర్తి నిశ్శంకవృత్తి 1515

తే॥ నాలిఁ గొను దెట్టులని తనయాలికేలు

దోయి ఖండించి హరకృపాదుగ్ధవార్తి

వెల్లి గురియించి మోక్షంబు కొల్లవెట్టి

పరగు కలియంబ నయనా³ బంటుబంట॥

1515

ఇరవదాండి కథ

ఉ॥ జంగమలింగపూజనము సత్తుగ సల్పుచు నుండ శూలి త

జ్జంగమలింగవేషమునఁ జయ్యన వచ్చి విభూతి యిచ్చి యు

ప్పొంగుచు గోచిపాతయును బొంతయు దాచుకయుండు మిట్లు నే

సంగడి కేగివత్తునని యప్పుడు మాయము సేసి క్రమ్మఱన్॥ 1517

ఉ॥ బొంతయు గోచిపాతయును బోరన తెమ్మని వేడ మందిరా

భ్యంతరభూమి దాచినవి యచ్చటఁ జెచ్చెరఁ జూచి కాన క

త్యంతసమాకులాత్ముఁ డయి యల్లని డగ్గటి గోచిపాతకుడా

బొంతకు నెత్తు కెత్తనఘ నూతనవస్త్రము లిత్తు నితఱిన్॥ 1518

అ॥ అనుచుఁద్రాసుదెచ్చి యాతనిబొంతయు

గచ్చడంబునొక్క కడనమర్చి

కడమవంక నింటఁ గలపెక్కువలువలు

పెట్టితూచ సవతుగిట్టకున్న॥

1519

చ॥ కని తనయింటఁ గల్గు కనకంబును సప్యతరాంబరంబులుఁ

గొని చని త్రాసుతట్టవయి గొబ్బున నెక్కిన మెచ్చి శంకరుం

డసఘ గణేశరూపుడయి యొసరియిచ్చి ను బ్రతియుక్తుడై

యనయము నుండు సయ్యారవదాండి కనుంగగు భృత్యభృత్యుడన్॥

దంగుళిమారయ్య కథ

సీ॥ సకలసంపదలును జంగమార్థంబుగా నషయించి పేదయైజరుగుచుండ
నయ్యెడ శంకరుఁ డర్థరాత్రంబున వానిలోఁదడియుచు వణఁకికొనుచు
వచ్చినఁగని పాకవిచ్చి మంటలుపెట్టఁ జలిపోయెఁగాన నాఁకలిజనించె
సన్నంబు కావలె నన్నను దొలనాఁడు విత్తనవిత్తులు పెఱికి తెచ్చి॥

ఆ॥ వెచ్చజేసి దంచి వెలఁదియుఁదానును
బాకయత్న మపుడుజోకఁ జేసి
యీశుకరుణగన్న యల్లదంగుళిమార
నామదేయనకు నుననుగుబంట॥

1522

గణపాలుని కథ

సీ॥ భువిన్మోక్షుడుని దఁభువినుండ నీయక శివలింగధారులఁ జేయు, దాని
కొడఁబడకున్న వేదోక్తులబోధించు, నాదిస్సృష్టియుఁగ్రమంబరయఁ
దెల్పుఁ గాదన్నసర్థంబు గన్ను దనియనిచ్చు,
యుక్త్యంతరంబుల నొప్పఁజెప్పనెంతఁజెప్పినఁ
గంతుహంతభక్తుండుగా నొల్లని వ్రల్లదు ద్రుళ్ళదూల॥

1523

తే॥ మెక్కవధియించు నిదియమహేష్ఠనిష్ఠ
గాఁగవర్తింపఁదద్విత్ర గౌరవంబు
చూడనీశుండు వెలమని చొప్పదాల్చి
వచ్చివాకిటనిల్చి భూవరవరేణ్య॥

1524

ఉ॥ కానుక కట్టుమందు నొకకాసును జీక్కడు సుంకసూత్రములే
మానక కొన్ని పెట్టితివి మావయి నిర్వయు లేదుచెట్టి యెం
తైనను జేతు నిట్టి నను నారడిఁ బెట్టఁగ నేలయూరక
య్యోనలనాథ నాదుమొర యల్లమునం బరికింపు నాళ్ళుడున్॥

1525

ఉ॥ వాకిటికాడ కాపిడినవారల నేగతిఁ గన్నుట్రామి నీ
 ఏకద కేగుదెంచి తిపు డేటికి మాటలు వేయుఁగాని వి
 న్మా కలకాలమునా సకలమాన్యముఁ జేసెదఁ గాని వేగనా
 ర్యాకలితాంగసంగతుడవై మనుమా యనుమాన మేటికిన్॥ 1527

సీ॥ అనివిని యూర మున్నలవాటులేదు మావంగడంబునలేదులింగధరులు
 బత్తిమాకచ్చదు బత్తులుమనరన మనుప మాభారంబు మఱియునీకు
 ధనమిత్తుపురమిత్తుఁడగురాజ్యమునునిత్తునొడఁబడుమనినఁ దానొల్లనను
 కాతఖడ్గముచేత జళిపించి తలఁద్రెళ్ళవేసియు వేయమి విశ్వభర్తృడు

తే॥ యర్థిబ్రత్యక్షమైవరంబడుగు మనిన
 వరదసీయిచ్చువరములు వలదునాకు
 భక్తుఁడవుగమ్మరమ్మని భర్గుబ్రాణ
 లింగుఁజేసిన గణపాలు లెంకలెంక॥ 1528

కుమ్మరగుండయ్య కథ

తే॥ మఱియుఁ జెనుబెట్టుపురియందు మహితభక్త
 వరతఁ దిదుసీలకంఠేశు వరగృహమున
 కరిగి నేవించి యింటికిఁ దిరిగివచ్చు
 త్రోవఁ జీకటిలో నొక్కతోయజ్ఞాక్షి॥ 1529

క॥ తల గడిగి చల్లయెంగిలి
 జలములు మ్రోజిలుక శర్వ శంకరయన న
 ప్పొలఁతి వినివచ్చి తత్పద
 జలజంబుల కెరఁగి యాత్మనదనంబునకున్॥ 1530

క॥ పీలుచుక చని యభ్యంగా
 దిలలితసత్క్రియలు భక్తిఁదీర్చి యతనిలో
 పలియలుక దీర్చి పంపుడు
 నలుపునఁదనమందిరంబునకుఁ జనుదేరన్॥ 1531

- క॥ ఆరీతి నతఁడు తడసిన
వారవదూయుక్తుఁ డగుచు వర్తిల్లుటఁ దా
నారసి తత్పతి పెనిమిటిఁ
జేరంగా నియ్యఁదయ్యెఁ జిట్టరులకున్॥ 1532
- క॥ మానిని లేదిటు రమ్మని
పోసీయక కొంగుఁ బట్టబోవ నలుక లోఁ
బూని తిరునీలకంఠుని
యానసుమీ నన్నుఁ బట్టనన వినియతఁడుకా॥ 1533
- క॥ ఘననిష్ఠ నాన మీఱక
జనులెఱుంగక నెనుబదేండ్లు సరిముదిసివో
ధనదసఖుఁడుజంగమలాం
చనుఁడై చనియతనిజేత సత్కృతుఁడగుచున్॥ 1534
- ఉ॥ కప్పెరఁ దాచుకుండు మిటఁ గ్రమ్మఱ వచ్చెదనంచు నేఁగి యా
కప్పెర మాయఁజేసి యడుగంగ సతీపతు లర్థినుండువో
నొప్పుగఁ జూచి కాన కటనో యని బీతి వడండునంత నా
తిప్పబిడారుజోదు పలుదిక్కులఁ బెట్టుచుఁ బల్కు సీగతికా॥ 1535
- క॥ మాయలు సేసినఁ బోవఁగ
నీయం గప్పెర గ్రహింపరేని యిరువుడఁ
జేయుడు శవథము లేదా
నాయంబునకైన రండు నాబడి సనుడున్॥ 1536
- క॥ రమణీయు రమణుండును శవ
థమునకు నొడఁబడ్డ జనవితతి చూడఁగ గుం
డములో ముంపుడు నెగసిరి
కొమరుంబ్రాయకతోడఁ గోమలివతియున్॥ 1537

ఉ॥ పమ్మినవేడ్కతో నడుపు భావజవైరి ప్రసన్నుడైన శీ
 ప్రుమ్మసి ముక్తిముక్తులయి కొంతయుఁ దానుఁ దదభ్యనుజ్ఞమై
 నిమ్మహి నెన్నదేండ్లు సుఖించి సుదాహుఁజేరఁగన్న మా
 కుమ్మరగుండయ ప్రభునకుం బరిచర్యలు సేయు భృత్యుడన్॥

పూసలనాయనారి కథ

ఉ॥ వేనటలేక శంభుగుడి విక్రమచోడఁడు పైఁడిగట్టు గొ
 రీసహితుం బ్రతిష్ఠ యొనరింపఁ గనుంగొని తాను నట్లనా
 యాసత నాత్మగట్టు మదనాంతకు మెచ్చఁగఁ జేసికొన్న యా
 పూసలనారినారి పెనుపొందు భటానికి భృత్యభృత్యుడన్॥ 1539

సీ॥ ధరరాజ్య మొల్లక దరుముడి ధరియించి
 వదము గూరిన తిరుపాలుబంటఁ
 దిరునావకరుకుని కరుభ సీశ్వరు నిర
 వెఱిగి కొచ్చిన చిరుకురిపిబంట
 ధర రోహిణియుఁ దాను కృప వడసిన
 తిరువూరితిరుమూలదేవుబంట
 సతతభక్తార్చనాన క్రచిత్తం డయి
 పరగిన చిరుపులి బంటబంట॥ 1540

తే॥ సడిసనిపి దీనముఖమాడ మృదునిచేతఁ
 గొను చిఱుతనయనరి బంట్లకును భటుండఁ
 జన్న యిపుడున్న భత్తులచదువు బంట
 నింక శివుఁ గొల్వఁగల భక్తు లిండ్లబంట॥ 1541

క॥ ఈలీల భక్తచరితము
 లోలిం దిరుపాట లమర నొనరించి వచో
 లాలిత్యమొదవ వినుతులు
 వాలాయము సేయు నవసవప్రేమమునఁ॥ 1542

- క॥ అంతంత సాగిలంబడి
యెంతయు రతి దండవినతు లెన్నం జేయుం
గొంతవడి హస్తములు మ
స్తాంతరమునజేప్పి మొక్కునక్కఱదీఁక॥ 1543
- ప॥ వెండియు మీదూత మీబంటు మీడింగరీద మీబిడ్డమీవన్న మీలెంకవాఁడ
మీదంతి మీవాఁడ మీధర్మకవలె మీదాసానుదాసుండ మీరె దిక్కు
దెసయు నై ననుఁ గావరే యని యనేకప్రకారంబులం గరుణపుట్ట నిట్లు
గొనియాడుచు నంది నందికాధవభక్తకదంబంబున భయంబు వేఁడు
కొనుచు దాయం జను దెంచునప్పుడు పంచశరహరుండునుం బొంచి
పొంచి యతనివెనుక నంతట నరుదెంచుచుండె నానమయంబున॥
- చ॥ తము నభయంబు వేఁడుచు ముదంబున వచ్చెడు నందిఁ గాంచి నె
య్యము దళకొత్త నందలును నాతని గైగొని వెన్న వచ్చు శ్రీ
హిమకరఖండమా? తెదురేగి నమస్కృతు లాచరింప నా
శమసవిరోధి తచ్చరణసంఘముఁ జూచి కృపార్థచిత్తుడై ॥ 1545
- క॥ ఆరలేని భక్తియుక్తుఁడు
మిరుమిందనిధృతికి మిగులమెచ్చియపుడయం
దఱఁగై లాసంబునకును
గుఱుతుగఁగొనిపోయె నందికుతలములోన॥ 1546
- క॥ ఎప్పటియట్టుల శివకరు
కవృతి నోలాడుచుండ నటు గాచుచుఁ జె
న్నొప్పెడు భక్తి గర్వము
దప్పొనో కాదో బసవదండాధీశ॥ 1547
- చ॥ ఆని మడివాలు మాచవితుఁ దాదిమభక్తుల సత్కథామిషం
బున బహుసీతిరీతులును బుద్ధులుఁ బెద్దగఁ జెప్పి గర్వముఁ
వెనుకకుఁ ద్రోచి కన్నులకు విందొనరించెడు దివ్యహారముల్
పనివడ వచ్చినట్టి హరభక్తుల కందఱి కిచ్చి మచ్చికన్ ॥ 1548

క॥ బసవన్న వీడుకొల్పిన
వెనఁబాదాక్రాంతఁ డగుచు వీడ్కొని నద్భ
క్తసముదయసమేతుండై
యసమానమ నోనురాగుడగుచుంజనియెన్॥ 1548

క॥ నరనాథుఁడు పురజనులును
హరుఁడితఁడ తప్ప దనుచు నొదలఁగరో
త్కరములఁజేర్చుచునదిగిరి
పరగెఁకమాచయ్య తొంటిభక్తికినిష్ఠన్॥ 1550

క॥ ధరలో మడివాలూచయ
చరితము చదివినను విన్న శంకరభక్తి
స్థిరతయు దృష్టాదృష్టో
త్కరవాచానిధి ముఖ్యకలస వహించున్॥ 1551

మహాస్రగ్ధర :- రసనాగ్రస్థానకృత్యత్ప్రవిమలశివశాస్త్రస్థితాశేషగోప్యా
ర్థసమిత్యానిష్క్రియాతిప్రచురవచనసంరాసనై పుణ్యభాస్వ
ద్భసవాదీశాదినానాప్రమథగణమహాప్రాబవోద్యత్కథాంచ
ద్రసవద్భవ్యప్రబంధగ్రథనవిధిమిషాకాంతసిద్ధాంతతంత్రా॥ 1552

క॥ ధర హసనచంద్రి కారుచి
పరికల్పితసకలభక్తబంధుచకోరా
వరశిష్యహృదయకమలా
కరమధ్యవిరస్సరాంఘ్రికంజాతయుగా॥ 1553

మా॥ ఆతులితగుణహారా హరికీర్తిప్రపూరా
ప్రభుతిసుతసుతవర్తీ శుద్ధవిజ్ఞానమూర్తీ
సతజనసురభూజా సవ్యతైవల్యబీజా
ప్రతవితతిశరణ్యా వాదిజైత్రాగ్రగణ్యా॥ 1554

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకునికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధ నిబంధన
 శక్తియుక్త శ్రీపిడువర్తి బసవనార్యవర్య సత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
 నామదేయ శివకవిప్రణీతం బైనబసవపురాణంబను మహాప్రబంధం
 జునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము॥

1555

పంచమశ్వాసము

శ్రీరుద్రభద్రపదవం
 కేరుహమకరందపానకేరీలోల
 స్పృరాంతరంగమదుకర
 సూరిస్తుత పాలకురికిసోమరాధ్యా॥

1

౮॥ దేవ మున్నుమీరు ద్విపదగావించిన
 బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ
 బద్యహృద్యకావ్యభంగి నానేర్చిన
 యట్లు విన్నవించు నొక్కఁడు మనుఁ నానాకళాభిఖ్యతన్॥

2

కిన్నర బ్రహ్మయ్య కథ

౯॥ పురభిదృక్తివరాయణుం డఖిలభూభూతానుకంపాశ్రయుం
 డురువీరవ్రతసిన్ధుఁ డప్రకటభక్తుద్భాసితుం డుర్వరా
 తరుణీనూతనదర్శణం బసంగ నందంబైన పోడూరఁగి
 న్నరబ్రహ్మయ్య యనంగ నందంబైన పోడూరఁగి॥

3

౧౦॥ లోకైకపూజ్యమూర్తియు
 లోకికవర్తనుఁడు విగతలౌల్యశివాచా
 రాకరుఁ డఘటితఘటినక
 శాకౌశలుఁడఘవిమాతలక్షణుఁడగుచున్॥

4

౧౧॥ కాయకము లనేకంబులు
 నేయంగా నేర్చుకతనఁజేసి ధనంబుల్
 దాయఁగ నవిజంగమలిం
 గాయత్తంబుగనుజేయునతఁడహరహమున్॥

5

ప॥ ఇట్లు నానావిధంబుల నార్జించిన యర్థంబునిరర్థకంబుగాకుండజంగ
మలింగ సేవాపరాయణుండై యుండి యతం దొక్కనాడు॥ 6

ఉ॥ కిన్నెర మేళించుకొని కిన్నరనారదముఖ్యులంతక
న్న నెరవాదినా నతఁడు నాగవిభూషణు మ్రోల మీటుడు॥
గిన్నరబ్రహ్మదేవుఁడను కీర్తికి నెక్కఁగఁ జేసి మాదయన్
జిన్నము నొక్కపాతికయు జీవిత మిచ్చు దినంబు నీశుఁడున్॥ 7

చ॥ జనులు నుతింప నిట్లతఁడు శంకరుఁ జేకొని నిత్యజీవితా
ధనమును గాయితార్జిత ముదారతఁ జిక్కకయుండ జంగమా
ర్చనములు నిత్యకృత్యముగ నల్పునెడఁ బసవన్నభక్తివా
సనలు మహాప్రవాహగతి సర్వదిశావలి ముంచి మించినన్॥ 8

తే॥ బసవరాయనిఁజూడంగ భక్తితోడఁ
జనియెఁగిన్నరబ్రహ్మయ్య సంత్రమమున
నతనిరాకయు బసవన్న యంతకన్న
మున్న గనియెను ధనలింగమూర్తియందు॥ 9

ప॥ కని యట్లు తనుంగొన వచ్చినకిన్నరన్నకుం గతిపయపదంబు లెదురం
జనుదెంచి పొడఁగాంచి దండప్రణామంబు లాచరించి సమంచితో
పచారంబుల సంభావించి యతనికింబాదోదకప్రసాదంబు లిచ్చి భక్తి
సేవించిన సవిశేషంత్యానుభవంబునందగిలి యుండె॥ 10

క॥ ఈలలి నిష్టాగోష్ఠిం
గాలము చనుచుండఁగా నొకానొకనాఁడా
ప్రోలం ద్రిపురాసురహరు
నాలయమున కరిగి కిన్నరయ్య కడంకన్॥ 11

ప॥ అద్దేవదేవు గోపురాంతమునం గూర్చున్న సమయంబున॥

చ॥ విటుఁ దొకరుండు పండు గని వేశ్య కొసంగఁగఁ గండక్రొవ్వునఁ
బుటుబుటువై న పెన్గొటియపోతునకుఁ వెల యిచ్చి యజ్ఞునఁ
వడి ఘటియించి యీడ్చుకొని వచ్చునెడ న్నడువీధిలోపలం
బుటుకునఁ ద్రాడు ద్రెవ్వ నది పోయె శివాలయభూమిలోనికి॥ 12

ఉ॥ పోయినఁ బోవనీక యది పోయినవజ్జన శంకరాలయం
బాయలిఁ జొచ్చివచ్చు విటు నల్లన కన్గొని కిన్నరయ్య బొ
ప్పా యిటు రాక నిల్చుమిది ప్రాణభయంబునఁ జొచ్చె దేవతా
నాయకు భవ్యమందిరము నాయము గా దిఁక దీనిఁ జంపఁగఁ॥ 13

సీ॥ ఇనుమడి వెయ్యెన నిత్తుగా కిఁక దీనిఁ
జంపంగ నియ్య నిశ్చయము వినుము
జడులై న విడువరు శరణన్నఁ గావక;
మృదుభక్తులకు నెట్లు విడువఁ దగును
జరజీవులకు నెల్లఁ జావును నొప్పియుఁ
జర్పించి చూడంగ సరియ కాదె
నీకు దీనినిఁ జంప నేమంటె దీనికి
జచ్చొత్తికాక నీయబల కనుచు॥ 14

తే॥ పట్టి చల మేల నాతోడ వసుధమీద
ద్రవ్యమున కెక్కు దగుపదార్థంబు గలదె
యల్పతరమూల్యమైన నీయలికినప్పు
డిత్తు మాడెనఁ గైకొని యేగు మనిన. 15

క॥ వెడనవ్వి బొప్పఁ డప్పుడు
జడుఁడై యాకిన్నరయ్యసన్నిధిఁ బలికె
గుడిఁజొచ్చిన మడిఁజొచ్చిన
విడుతురె గొఱియలను వెలకువిలిచినవారల్॥ 16

ప॥ అంతకన్నమున్న యక్కంత యున్న వృత్తాంతంబు నాద్యంతంబుగా
విసియంతరంగంబున సంతాపచింతాక్రాంతయై యున్నయది గావున
వానికట్లనియె॥ 17

చ॥ పదపద యిల్లు వెళ్ళి విటపంతము డించితె? తోడివారు న
వైద రను సిగ్గులేక నిలువేల్పుల కేర్చిన మేటివంట న
మ్ముదురె ధనాశఁ జేసి కడు ముష్కరులైనను; నెన్ని చూడఁగాఁ
జదుకము పీఠులందు వెదఁ జల్లఁగఁ బంపుదు నే ధనావళుల్॥ 18

తే॥ ఇస్సీరో యిట్టి విటభావ మేల నీకు
దుస్సి కట్టుము వనిలేదు దొంతరలకు
మానవతి నొటఁ జాలు నీమన సెఱుంగ
మానమున కూన మగు నిన్ను మానకున్న॥ 19

ఉ॥ రమణులలోన నెన్నఁడు పరాభవ మొందని నాకు నిర్నిమి
తమున నపజ్ఞ పుట్టె; మఱి దాని కింకం బడ నేల మీరు బే
రమునన యింటివారలకు గ్రాసము పెట్టఁగ నోపు నంచు లో
కముల జంబు లాడుకొనఁగావిసిఁగావలెనెం గులంబులోన్॥ 20

ఉ॥ వన్నెయు వాసియుం గలిగి వారవదూటులలోన నెల్ల న
త్యున్నతి మన్న నాకు నొక యొచ్చము వచ్చెను డీని కింక నే
నెన్నఁడు పాచికొందు నలి యెంతయు వందిరి వీనిఁ బిల్వకు
న్న న్నును మెత్తు రందఱును నా సగుబాటును పాయు నంతట॥ 21

క॥ అని తరఁచి బొప్ప; యిప్పుడ
చనుమిఁకనీతోడిపొందు చాలుననుచు న
వ్యనిత నిజంబుగఁబలికిన
విని వాఁడు వియోగదుఃఖవివశుడగుచున్॥ 22

చ॥ ననువు దలంచి యిచ్చిన ధనంబు ఘనం బన కంగజాస్త్రివే
దనఁ బరిమలునో యనఁ తప్పను నల్పము నాక యాత్మలోఁ
గనికర మింత లేక యెది గ్రక్కున చక్క గఁజేసిలే యిసీః
వనితల నమ్మి సొమ్ము దగవా మగవానికి జాణవై వఁగన్॥ 23

క॥ వెలయాల్లిపొందు సత మని
కలకాలము మన్ననారు గలరెధరిత్రిక
దెలిసియుఁదెలియఁగనీయదు
వలరాయనిమాయయెంత వారికినైనన్॥ 24

క॥ నీవంటిదయాయుక్తుని
నేవెంటను వెదకికొనమె యెన్నండును? మీ
శైవంబగు గుడి చొచ్చిన
జీవిం గావంగ నింత చింతింపు మనున్॥ 25

తే॥ తడవు సేసిన లంజె చిత్తమున నొండు
విధము గా నెంచి కోపించు; వేగ నరుగ
వలయు నని కిన్నరయ్య కేల్వడిచి పట్టి
కొన్ని యొఱపులు ధనకాంక్ష గొణిగె విటుఁడు॥ 26

సీ॥ పెట్టెద వెల యనిబిగిచిన నీపెద్ద యిట్టిదయావరుం డెచట గలఁడు?
చరజీవులకునెల్లఁజావునునొప్పియు నొకసమానంబని యుబ్బుమీఠి
యిప్పుడాడినమాటవప్రగఁదాల్చునె? మానినీవెల వేయుమాడలైన
నొసఁగియీగొణియనింపెనఁగంగ విడిపించికొనకమానంజికఁ
బొమ్మటన్నఁ 27

తే॥ బోవుచుండఁగ నోరోరి పోకు మనుచు
వెలయుమాడలు దెప్పించి వేగ యిచ్చి
యింక బొంకిన నేఁబోవనియ్య సుమ్ము
నిడుతు నచ్చొత్తి యిప్పుడు వృషభ మనగఁ॥ 28

తరల॥ అనుడు బొప్పడు నప్పు డప్పని కాత్మ నొప్పి ధనంబు గొ
బ్బునను గైకొని లంజెయింటికిఁ బోయిపోయి తలంచె ని
ట్లనుచు నిష్క్రము లెన్ని యిచ్చిన నంగనామణి వేటఁ దే
వనును రోసిఁ దోడిపల్లవు లందఱున్న దను నవ్వరే॥ 29

తే॥ వేటె యొకవేట గ్రక్కున విలచికొనుచు
గాని లంజయింటికిఁ బోనటంచు
మరలి మఱియంతకన్నను మంచిగొఱియఁ
గొనుచుఁ జనియెను వేడ్కలు గొనలుసాగ॥ 30

ఉ॥ ఓమదిరాక్షి యోలలన యోగజగామిని యోలతాంగి నీ
కేమిటి కింత వంత ధన మిచ్చెదఁ దెచ్చెద గొఱెమందలం
బ్రేమముతోడ వేల్పులకుఁ బెట్టుము గట్టుము బట్టుపుట్టుముల్
భామలు మెచ్చ వెచ్చ మిడి పండువ దండిగఁజేయు మీవునున్ । 31

వ॥ అని యిట్లు వాడు తన్నుఁబాయలేక ధనదానప్రధానంబుగాఁ బలికిన
విని యమ్మ త్రకాశిని విత్తద తది తయై యతఁడెఁమెత్తంబడక బొప్ప
నిందవృత్త చూచి యిట్లనియె॥ 32

క॥ వేల్పులకు నిన్నగొఱియలఁ
గోల్పడి వచ్చితివినిన్ను గూడకయున్నా
దల్పడ నాడుదురు జనుల్
వేల్పులు మాకడ్డివెట్టి వెఱుతురుమిగులన్॥ 33

క॥ నెమ్మది నాఁతోగూడి సు
ఖమ్మున నీకుండ మనసుగల దేనియు నీ
పమ్మినయా గొఱియి
ప్రమ్మునఁ గొనిరమ్మిపోమ్ము గ్రమ్మఱననుడున్॥ 34

క॥ కామాందుఁడు గావున మీఁ
దేమియుఁ దలపోసి చూడ నెఱుంగక వేశ్యా
వ్యామోహముఁ దల కెక్కఁగ
దీమసమునఁ బోయె గొఱియఁ దెచ్చెద ననుచు॥ 35

తే॥ ఇట్లు చని వాఁడు త్రిపురాంతకేశ నగరు
సొచ్చి కిన్నరబ్రహ్మయ్య చూడచూడ
గొఱియఁ బట్టంగఁ బోవుడుఁ గుపితుఁ డగుచుఁ
బలికె నాయయ్య యిట్లని ప్రస్తుటముగ॥ 36

ఉ॥ పట్టుకు పట్ట కింక వృషభం బది; మాడలు చెల్లినప్పడే
పెట్టితి లింగముద్ర యదె; బీరము పెంపునఁ బట్టి తేనియుం
గొట్టుదు నీశిరంబు ధరఁ గూలఁగ మాబసవన్న యాన జే
పట్టులఁ గాచు డెల్ల శివభక్తులకుం బిరుదంబు గావున॥ [నలుగు

తే॥ బొప్ప! చప్పడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
వలతువేనియు ననవినివాఁడు
పెఱికె; బెఱుకుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
తల దునిసి పశువతిగుడి వెలువడి పడ॥ 38

సీ॥ ఆడి తప్పినవాని యల్లకాయము గుడి
యందుండ తాదని యప్పు డట్లై
తివీయించి యగడతఁ ద్రెళ్ళింకె; బోరుబు
బోద్య మందుచు; దారు చూచుచుండ
నంతంత బొప్పని యావులు మిత్తు లా
ద్యంతముల్ విని మఱి యవనిపతికి
మొర పెట్టికొని; బోయి మ్రొక్కి ముందర నిల్చి
నెప్పి రిట్లని తపఃతప్ప దాచి 39

తే॥ చిత్తగింపుము దేవ మాచిన్నవాడు
 గొఱియ పోవుటఁ ద్రిపురారిగుడికి నరిగి
 పట్టఁ బోయిఁ దలతెగఁ గొట్టెఁ గిన్న
 రయ్యి యనునొక శివభక్తుఁ డచటి నుండి॥ 39

క॥ శక్తిగల శంఖభక్తుల
 శక్తుల బురజనుల నిట్లు చంపిన నిఁక నే
 యుక్తిం గననేర్తుము పురి
 భక్తుల, మననిమ్ము మమ్ముఁ బంపు మెదైనన్॥ 40

చ॥ అనవుడు బిజ్జలుండు బసవన్నఁ గనుంగొని కోపవహ్ని చేఁ
 గనలుచుఁ బల్కె మీకు మఱి కర్తలు లేరని తప్పలేని భూ
 జనములఁ జంపఁ జన్నె పురసంహరు భక్తులు విస్ఫురద్దయా
 ధను లని పిందు మింత టుచితాపులు లేరు ధరాతలంబునన్॥ 41

క॥ అనరాదుగాని గొఱియల
 పని మీకుంగలదెయ్యారఁ బ్రజలకుమీదే
 మనుగడలు పాసెమీవ
 ర్తనములు తొల్లిటివి యనుచితంబులుగావే॥ 42

క॥ బాలుంజంపుజ శ్రీకరుఁ
 గాలందన్నుటయు మాంసఖండములిడుటల్
 డాలకారువుట కులములు
 గోలుపడుట తండ్రి శిరముగొట్టుటమఱియున్॥ 43

తే॥ తస్మి నిచ్చుట మొదలుగాఁ దమరి దొరల
 వైన ధర్మంబు లందురు నెదిరిదొడల
 పపు డధర్మంబు లండ్లు మీయాగడములు
 పసుధ నేలంగ మా కింక వశముగాదు॥ 44

వ॥ కావున మీకొలంది గొడ్డుతనంబున ఓడ్డలం జంపెడువార లీరాజ్య
మంతయు నింతనుండి మీర యేలుండన విని బిజ్జలునకు టనవన్న
యిట్లనియె॥ 45

మ॥ ధర్మమార్గము శంభుభక్తులు తప్ప రెప్పుడు విన్నుదు
ష్కర్మశీలుఁడువోలె భూవన గాన కూరక వల్కఁగా
ధర్మవేయపుగాము లారయ దండనాథులఁ బంపుమా
నిర్మలాత్ముఁడు కిన్నరయ్య యనీతిఁ జంపఁగ బాలుఁడే॥ 46

తే॥ వినవలయు నెవ్వ రేమి చెప్పినను మొదల
నదియు నిజ మన కవ్వల నరయవలయుఁ
గాక 'యెద్దినె నన గాటఁగట్టు' మన్న
కరణిఁ బలికినఁ గార్యంబు గాన నగునె॥ 47

క॥ అని విని బిజ్జలుఁ డొఁగా
కని తనమంత్రులను బిలిచి యోగాములు చ
య్యనఁ గనిరండని పనిచినఁ
జని రాత్రిపురారిగుడికి జగపతిమంత్రుల్॥ 48

మ॥ చని యమ్మంత్రులు గాంచి రెంతయును టస్తారోరుభూభాగమం
దనభూతోన్నతగోపురాంతరలసన్నానామణిట్టిమా
పనివిస్తారవితర్దికాంచనలీవాస్తవ్యునిం గిన్నర
య్యను దుద్రాంఘ్రింసరోజభక్తుని గాతాహంకారు నిర్మిద్రునిన్॥ 49

క॥ కన్నంతస మ్రొక్కుచు వా
కిన్నరబ్రహ్మయ్యఁ జేరి కృపఁగనిమఱిభూ
భృన్నజమంత్రులు వలికిరి
యిన్నాయిదియేమి హింస యర్హ మెనీకున్॥ 50

వ॥ మఱియు రాగబోషంబులు నాత్మ నేవంట నంటని నీవంటి గెంటులేని

ముక్కంటిబత్తుడు సంసారిసరిచేసి హింసకుం చొడంగునే యిట్టి
వట్టిసడి నీకెట్లు వాటిల్లె నదియునుంగాక లోకనిందితంబయి నటవిట
మనీషావ్రసంగంబునకుం గల దది యట్లుండనిమ్ము మమ్ము బిజ్జలుం
నది గాన మారాజున్యున కేమని విన్నవించు మన సన్నరపతిమంత్రి
లకుఁ గిన్నరన్న యిట్లనియె॥ 51

ఉ॥ బూటక మేటికిఁ వినుడు బొప్పిడు నీపురవీధిలోపలం
ద్రాటను గొట్టె నీడ్చికొని తాజుచుటో విడనాడి చంద్రమౌ
జూటునిమందిరాంతరముఁ జొచ్చెను జొచ్చుట గాంచి వాడు న
ప్పొటన చొచ్చి పట్టఁ గని వల్కొతి నిట్లని యేను వానితోన్॥ 52

క॥ గుడి సొచ్చె నింకఁ జంపక
విడుపుము గాదేని దీనివెలఁ జెప్పిన
నృధిముమ్మడైన నిత్తున
నుడు వాడిట్లనియెనన్నునుం గనుఁగొనుచున్॥ 53

క॥ నే యిచ్చియైన దీనిని
నీయన విడిపించుఁగాని యింకఁ జంపంగా
నీయఁ దనితలఁచి మాడలు
వేయిమ్మన నిడితి జనులు విన్నయమందన్॥ 54

ఉ॥ అత్రణి వానితోడ నిటులంటి, ననుంబడి వచ్చి యాత్మలోఁ
నిత్తునటంచు; నెంచ కిదె యిప్పుడు దీనికి లింగలాంఛనం
బొత్తుడునన్న నప్పటికి నొప్పి వదంపడి వచ్చి యాత్మలోఁ
దత్తరపాటుతోడ శివధామములోపలి గొట్టెఁ బట్టుడున్॥ 55

ఉ॥ పట్టుకుమన్న వాడు తనపై నొర దూసిన వానిమస్తకం
బట్టకుఁ బాయఁ గొట్టితి యథార్థము; తప్పు దలంపుఁ డేరిదో
యిట్టుల నొట కింతటికి నీతిపురారియ సాక్షి యెవ్వరిం
బట్టిన దృష్ట మేర్పడఁగఁ బల్కఁగఁజేయుడు నీయుమేళునిన్॥ 56

సీ॥ అన విని మంత్రులు నాశ్చర్యమును బొంది
 చని మహిపతికి జెప్పిన సతండు
 నద్దిర బత్తుండు విద్దె లాడెడుఁగాక
 విందుమే మున్నిట్టి వేదబములు
 బత్తుండు త్రిపురారిఁ బలికింతు నను దెల్లఁ
 గపటమో నిక్కమో కానవలయు
 నని బిజ్జలుఁడు సర్వజనసమేతంబుగాఁ
 జనుదెంచె నా శివస్థానమునకు॥

57

తే॥ బసవఁ డప్పుడ కిన్నరబ్రహ్మశౌరిఁ
 గాంచి తత్పాదకమలయుగ్మంబుమీఁదఁ
 బడి కడిందిగ లేచి సదృక్తియుక్తుఁ
 డగుచు నపుడు నాయయ్య నిట్టభినుతించె॥

58

సీ॥ శృంగారములకిలు శివుచేతికరవాలు
 మంగళంబులమన్ని మానమునికి
 విజయంబుత్రుళ్లు వివేకసంపద పెల్లు
 సీచగుణముజేత నిష్ఠయాఁత
 సత్యంబుబాతి యాస్థానంబుజోతి ది
 వ్యతరోజా ప్రత్యయావళులరాజు
 యోగంబుమనుగని రాగంబునియు నా
 గమములతల్లి హర్షములవెల్లి॥

59

తే॥ పరమశాంతతప్రోగు సదృక్తిబాగు
 దొంతి పెంపు ప్రతాపవిశ్రాంతిసొంపు
 కేవలుండె తలంపఁగాఁ గిన్నరయ్య
 యవని నని సూక్తులను బసవన్న యనుచు॥

60

ప॥ ఇట్లు కీర్తించుచుండునప్పు డప్పురశాసనుగోపురంబుకడ నాపురంబునం
 గల సకలజనంబులు పురోహితామాత్యభృత్యసామంత సీమంతి నీజనం

బులును జనపతిసమేతులై యందఱు నందంద సుందడింపుచు నయ్యిందు
 శేఖరు నెలుంగు వినంగలవార లై యుండి రటమున్న నగ్గుడితమ్మడి
 వడుగు కుండెకోల దొలంగించి తానును బొడనూప నోడి యేడ
 కేనియుం జనియే నాసమయంబున॥

61

ఉ॥ సన్నపునవ్వు వెన్నెలపసం దొసరంగ మెలంగి లీనమై
 కన్నర విచ్చి శంకరునిగా మది దిక్కున దృష్టిఁ జొన్నుడు
 గిన్నరబ్రహ్మశారికి నకిల్పిషమూర్తికి రెండుతల్పులుం
 బన్నగరాజకంకణుడు పాయఁగజేసెను భక్త్యదీనుడై॥

62

తే॥ చెప్పవిందుము తొల్లిదాసికినిశివుఁడునేడు
 తెఱచెదఁల్పునునాఁగనందఱము
 కిన్నరన్నకతంబునఁగన్నులారఁ
 గంటిమిఁకశివుఁఁబలికింపఁ గలఁడితండు॥

63

వ॥ అని యిట్లు చూపఱులభినుతింప సభవున కభిముఖుండై హర్షంబుతో
 నిట్టనియె॥

64

సీ॥ మనసీజక్రీడాంతమునఁ జెయి పై వైచి వనితపాలిండ్లు నీవని తలంచి
 పిలచిననోడకంబికప్రియంబునుబొందఁ బ్రతిశబ్దమొనఁగిన పార్వతీశ
 దాసమయ్యచనువాదసమయమునఁజీమలోపలఁ బలికిన గోపవాహ
 బాహురిబ్రహ్మయ్యభక్తిఃప్రకృమెచ్చిజొన్నలనిలిచి యోయన్న యభవ॥

తే॥ పలుకవేనేడుచాబారిబాణితన్న
 పగిదిహస్తంబుశస్త్రంబుపరుజులొన
 గీలుకొనఁజేసియఖిలభక్తాల్ఁద్రోచి
 హరుససమ్ముఖమునగిన్న రయ్యనిలిచి॥

65

క॥ తారధ్వనితో నోత్రిపు
రాశీ యని పిల్చుటయు మహాశైలవ్య
త్యారవములొనరననోయని
తారకసంహరుడువలికెఁ దత్సమయమునన్॥ 67

ఉ॥ ఆపరమేళు ఘోషము మహాప్రళయప్రతిఘూర్ణితార్ణవో
ద్ధీవితభూమిభృత్కృతిగతిం గడుద్రెవ్యక మ్రోయ లింగని
ష్ఠాపరతంత్రభక్తజనిఘోషమె దక్కఁగఁ జారు లెల్ల మూ
ర్ఖాపరిభూతులై రఖిలసత్త్వసమాజము తోడఁ గూడఁగన్॥ 68

వ॥ వెండియు॥ 69

చ॥ ధరణి వడంతెఁ గ్రుంతె హిమధాముఁడు వారిదు లింతె నష్టది
క్కురు లటు మ్రొగ్గు మ్రగ్గె నహికచృపరాఁము మేను స్రగ్గె నం
బర మిల వ్రాలెఁ జాల నుడువంక్తులు వాయువు దూలె నగ్నివి
స్ఫురణము మానె ప్రీతి బలనూదనలోకముభోర్వ్యలోకముల్॥ 70

వ॥ మఱియు సంబుజసంభవుండు దలకింపఁగంజనేత్రుండు శంకించెనప్పా
టను నెఱుంగక పశ్యల్లలాటుభక్తకోటు లాటలం గాలంబు లొక్కొ
గతిం గడుపుచుండ నయ్యహిభూషణుఘోషంబు మ్రోయందొడంగి
యేదహోరాత్రంబు లయ్యె నిందు కేనియుం గొంచెంబుగాక లోక
భీకరం బగుచున్న నాదంబు భూజనోపకారార్థంబుగా మాన్పందలంచి
అనవన్న కిన్నరబ్రహ్మయ్య నిట్లని స్తుతించె॥ 71

సీ॥ సజ్జనశృంగార సత్కైకవిస్తార దూతసంస్కృతివార దుష్టదూర
సిఖిలోపకార వినిర్జితాహంకార శంకరాకార నిశ్చంకసార
కారుణ్యపూర యకల్మషాత్మశరీర మంగళాకార సన్మహిమహార
జగదేకవీర విశ్వమతసారాచార సుగుణవిస్తార యశోవిహార॥ 72

- తే॥ భక్తమందారపరిహృతభవవికార
యంచితాంబుధి గంభీరయత్యుదార
రాజధరభక్తసహకార రాజకీర
గతమనోజవికార సంగవిచార॥ 73
- వ॥ ఇట్లు వినుతించి పంచముఖభవార్పణసందర్శంబు శీఘ్రంబుమాన్యవే
యనవుడుఁ గిన్నరయ్య॥ 74
- క॥ బసవనిచే మ్రోయుచు దర
హసితసీతాస్యఁడగుచు నట్టిట్టనకా
కుసుమశరహరునిఁ గన్గొని
మసలక హోయన్నమాత్రమానెరవంబు॥ 75
- క॥ తొల్లింటికందె కటకము
నల్లదొ యన నుల్లసీల్లె నరనాథునకుఁ
దల్లడముడిగెఁలోకము
లెల్లను మున్నెట్టులట్లయెలమివహించె॥ 76
- వ॥ అప్పుడు॥ 77
- క. సప్రజ్ఞుడు కిన్నరబ్ర
హ్మప్రభునకు బిడ్డలుఁడు మహిం జాఁగిలి దం
డప్రణతిఁజేసిలేచి య
తిప్రియమతి నిట్లు సన్నుతించఁ దొడంగె॥ 78
- సీ॥ నీయాజ్ఞఁదల మోచి నీలకంఠుఁడు వల్క
మన్నఁ బల్కెను వలదన్న నుడిగె
లోకము లల్లకల్లోలముల్ చేసియు
నిలిపితి మఱియును నిమిషమాత్ర
నీ మహత్త్వ మెఱుంగ నీరజాసనముఖ్య
లంతవారికి నగమ్యం బనంగ
నజ్జాతులము సమస్తావరాధులము మే
మే మెఱుంగుదుమయ్య మీమహత్త్వ

తే॥ మరయ లోకంబులకు నెల్ల హర్త వీవ
బర్తవును నీవ తలవంగఁ గర్త వీవ
కావునను మమ్ము నీకటాక్షమునఁ గాచి
యభయదానంబు కృప సేయుమయ్య జియ్య॥ 80

తే॥ మాకు వసనేల బ్రహ్మాదిమర్త్యకోట్ల
కును దలంపంగ నీవె దిక్కును దెసయును
నగుట గంటిమి మము నీట నద్దపాల
నద్దు మఱి యన్య మెఱుగని యార్తజనుల॥ 81

చ॥ అను మనుజేశ్వరుండు వినయంబు నయంబును బక్తి యుక్తియు
బెనఁగొనఁ గిన్నరయ్య మదిఁ బ్రీతి వహింప నులించి వెండి మ్రొ
క్కినఁ గనియల్ల నవ్వి శివశంకరులం గని బ్రీతి నొందుచున్
మనుమని పీడుకొల్పి సరనాడుఁడు నేగె ప్రళాసనాడుడై ॥ 82

క॥ సరవతియు సరులు గని య
చైరువొందన్ బొప్పవిని సజీవితుఁగాఁజే
నీ రఖిలబక్తులు బసవం
డరుదారఁగ నంద కిన్నరయ్యయునడిగెన్ ॥ 83

క॥ మున్నింటికంటె శివభ
క్తున్నతుడై కిన్నరయ్య యుండె ధరిత్రిం
బన్ను గనతనిచరిత్రము
విన్నంజదివిననుసఘముపీడ్కొను మఱియున్ ॥ 84

చ॥ అభినుతకీర్తి జంగమసమాహితసిష్ఠుడుఁ లింగసంగతా
నుభవుఁడు సాద్భుతవ్రతుఁ డను త్రకుభకర్మసంచయుం
డభయుఁ డపాకృతాఘుఁడు మహాత్ముఁడు నాఁగలకేతబ్రహ్మయ
వ్రభుఁడు పొగ ద్దతెక్కును ధరాతలిలో సమధర్మలోషుడై ॥ 85

కలకేతబ్రహ్మయ్య పీఠ

- క॥ లింగాభిమానయుక్తుఁడు
సంగతజంగముల సత్ప్రసాదానుభవం
దంగీకృతలింగైక్యఁడ
భంగుఁడు సద్బోధిముక్తివధపథికుండన్॥ 86
- క॥ మొగి దక్షుని తలకొమ్మనఁ
దగి సకలతఁదగరుకొమ్మ దానరహరిపెం
వగు కంకాళములీలం
జిగిదిగువులుమిగులఁగలుగు చేవగుడియున్॥ 87
- క॥ రెండుకరంబుల మెఱచుయు
నుండం గలకేతవేషయుక్తుం డగుచున్
ఖండశశిధరుని భక్తుల
యిండులకనుదినమునరగు నిట్లుపలుకుచున్॥ 88
- సీ॥ పరసమయావలిఁ బడిదాకఁగల రుద్రు
నిటలాగ్నితగరు ముంగిటికి వచ్చె
నన్యమతాబ్దంబు నిలిపి పెరికిపెట్టఁ
గలపీఠభద్రదిగ్దంతి వచ్చె
నిమ్మహితలిఁగల యెల్లభక్తులయింద
విందైననిజకలి పీఠ వచ్చె
నలరుమహాప్రమథుల ముద్దు చనుదెంచె
దుగళవ్య ముద్దువుత్రుండు వచ్చె॥ 89
- తే॥ సంగళవ్యానుజుండు దాయంగ వచ్చె
నమ్మలా రక్కలా రని హర్ష మెనఁగఁ
బలికి నగియించి దిన మిర్స గొలిచి తెచ్చి
భక్తకోట్లకుఁ దృప్తిఁ దప్పక యొనర్చు॥ 90
- వ॥ ఇట్లనవరతజంగమలింగ సేవాయత్రివిత్తుండై యుండునెడ॥ 91

క॥ ఒకశివక్తుం డతఁడు
న్నకడకు నేతెంచె దవ్వు నదచి మిగుల డ
స్సి కళేబరంబు గ్రుస్సి ప
దకమలములువ్రస్సి దీనదశ దోవంగన్॥ 92

తే॥ ఇట్లు చనుదేరఁ బని నీకు నేమి గలిగె
ననుచుఁ గల కేతబ్రహ్మయ్య యడుగుటయును
బక్తుఁడును దనరాక యేర్పడఁగ జెప్పఁ
దలఁచి బ్రహ్మయ్య విను మని పలికె నిట్లు॥ 93

ఉ॥ నంబికి శంకరుం డనుదినంబును మేల్పడి నెట్లు నట్లు ని
త్యంబును గిన్నరయ్యకుఁ బురారి దయం బడి వెట్టునంచు లో
కంబులవారు చెప్పికొనఁగా విని యాయనఁ గాంచి నాఁడు లే
మిం బడి మార్చికొందు నని మేకొని వచ్చితిఁ ద్రోవ నొచ్చితిన్॥ 94

క॥ ఆమేటిఁ గన్న యంతకు
నామదిఁ గల తృష్ణ చెడదు నా కతని మఠం
బేమెయినుండును దూరం
బేమాత్రముగలదు చెప్పవేయననతఁడున్॥ 95

తే॥ ఇదియు నొకదొడ్డగాఁ జేసి యిచట నతని
నేల చెప్పెర వుడుగు చేకూలికాని
కూలివాండ్రకు రాసిఁ జేకొనఁగ నొరుల
కొనఁగ వశమగుఁ గాదని పొనఁగ విసవె॥ 96

క॥ అంగజమర్దను ధనవాం
ఛం గొలిచి పలంబు వడసి సరిచేసుకు పో
వం గలవారికిఁ గలుగునె
తింగనిరంతరసుఖంబు లేశం బైనన్॥ 97

తే॥ పలము లానించి కొనుచు నేతక్కుఁ దతవు
పదవులు గిదవులును నిత్యవట్లు నేమి
కరముఁబ్రాంతి మహేశు నిష్కామనిష్ఠఁ
గొలువ నేర్చిన లింపనంగులకు నెందు॥ 98

వ॥ కావున నీవు ధనంబునకై ఘనంబయిన యాయాసంబు నంది యంతద
వ్యధుగనేల నీకు నెంతధనంబువలయు నంతయునిత్తు నెత్తుకొనిపొమ్మని
తనజేతిగుదియగంటతోడఁ ధాకించినఁ గనకంబు రాలె. 99

ఉ. తంగెడుపువ్వు లేర్చి వసుధాస్థలి రాశిగఁ బోసినట్లు చూ
డం గర మొప్పు నప్పసిండి దగ్గఱి బక్తుఁడు గట్టికొన్న చే
లం గడు నర్థిఁ గట్టి తనలావున కగ్గల మైన మోపు మో
వంగ వశంబు గాక బసవప్రభువాకిట మోపు డింపుచున్. 100

సీ. బసవనిఁజేరంగ వెనఁజనితనపోయి వచ్చుటాదిగఁబూన గ్రుచ్చునట్లు
కడు వేగమునఁజెప్పికలకేతఁబ్రహ్మ య్యయోసంగినయ్యర్థముశివొక్కనికిని
మోపంగవశముగాదీవొక్క పరిచారు ననుపుమన్న నుబసవన్న చోద్య
మందుచు తక్కువహత్త్వమిట్టిదికదా యేమనవచ్చువా రెట్టులున్న

ఆ. ఘనతరంబు నైన కలకేతవిద్యల
యయ్యయివి దలఁప నమరధేను
భూజ భూధర ప్రభూతచింతారత్న
రాజి తెల్ల మిగులఁ దేజరిల్లె. 102

క. ఆతఁడెంతఘనుఁడొ గాకు
న్నతఱిన్ మనకిన్నరయ్య నడకకడమగా
మతిఁ దలఁచి పలుకవశమే
యితరులకునతందసంగమేళుఁడుదలఁపన్॥ 103

ఫ॥ అని నిశ్చయించి యా కలకేతఁబ్రహ్మ య్యఁ గనుంగొను వేద్య మదిం

బెనఁగొనుచుండ భక్తుసర్థంబు మోవంగల పరిచరునిఁ బిల్చి కిన్నర
బ్రహ్మయ్యద్వితీయందైన బసవం దామహాత్మునిం గనుంగొని॥

క॥ గ్రక్కునధరజాఁగిలఁబడి
మొక్కికరాంబుజయుగంబుమోడ్చిశిరముపై
నెక్కిలిపిఁ బ్రస్తుతింపఁగ
నక్కలకేతయ్యగాంచి యపు డిట్లనియె॥

105

సీ॥ బసవ మాకిన్నర బ్రహ్మయ్యఁ బోలంగఁ
గలరె భక్తులు ధరావలయమందు
నొడయనంబికిఁ బొల్లి బడివెట్టు శివుఁ డిష్ట
బడివెట్టుఁ గిన్నరబ్రహ్మయకును
బడి గొనుటయు హరుఁ బలికించుటయు వారి
కోరికయో గాక మారవైరి
ముట్టంగఁ గొలుచుట కట్టుండ వలయునో
వట్టిమాటలవారి కెట్లు దెలియు॥

106

తే॥ గటగటా నిష్పలంబుగాఁ గాలగళుని
నింతకాలంబు గొలిచియు నేము ప్రేమ
నొక్కపాతికయును గన నెక్కమైతి
మరయ భవుఁడి నెఱుఁగునె దన్నడుగకున్న॥

107

క॥ ఇట్లు శివపూజచే నం
బట్లుగఁ గావించి ఫలము నార్జింపంగా
నెట్లగుమాబోంధకుఁ బలు
పాటంబడికుందిధబ్బు పదయఁగగునట॥

108

సీ॥ పున్నెంబుమాలిన పొడవల మే మెల్ల
 నెన్నిక కుండంగ నేమిఫలము
 బసవ మాకిన్నరబ్రహ్మయ్య హరుఁ బలి
 కించినాఁ డనియునుఁ బంచవదను
 గిరి కేఁగి మరల నీక్షితి కేఁగుదెంచినాఁ
 డనియునుఁ జూడంగ నవనిఁ గలుగు
 వారెల్ల వత్తురు వ్యయమున కర్థంబు
 చాలునో చాలదో చాలకున్నఁ

109

తే॥ గిన్నరయ్యకుఁ జెప్పి యిట్లున్న భంగిఁ
 దోలిపంపు మిటకు వేనవేలు బండ్లు
 మనసిఁజారియొసఁగు ధనమునకుఁ దోడు
 కొంత ధన మిచ్చినను మాకుఁ గొఱతలేదు॥

110

క॥ శంకర దాసయ్యకనుఁగు
 లెంకలకును మాకుధనము లేదని మదిలో
 శంకింపవలదు బండ్లం
 గొంకక పుత్రైమ్ము పౌమ్ము గోమిల సంఖ్యల్॥

111

క॥ జలిబిలి కాయకములచే
 నలవడ నార్జించి పాఁతినట్టి ధనంబుల్
 కొలఁదికొకయింత గలదని
 కలకేతవిభుండు పదడు కరమునఁబట్టె॥

112

వ॥ పట్టిసమాత్రంబునఁ బదడు మెఱుంగుబంగారంబై కనుపట్టుడు విస్మ
 యంబంది బసవన్నయుం గిన్నరయ్యయు సంభ్రమంబునం గుంభిని
 మీదంబడి మ్రొక్కి లేవకున్నం గని కలకేతబ్రహ్మయ్యయు॥

113

ఉ॥ హెచ్చినప్రేమతోడ బసవేశుని గిన్నరబ్రహ్మదేవునిం
 స్రుచ్చియుఁ గొఁగిలిందుకొని కూర్చి చెలంగఁగఁ గిన్నరయ్యకుం
 నచ్చిలఖండలైంగికుల సద్గతివర్తిల్లు కేలు చూపుడుం
 జెచ్చెర వెండియు న్నతులు చేసిన నిర్దుర గారవింపుచున్॥ 114

తే॥ ఆపుడు కలకేతబ్రహ్మయ్య యాత్మమంది
 రమున బసవన్న కిన్నర బ్రహ్మవిభుల
 శంభుపూజలు సేయించి సముచితోప
 చారములఁ దేల్చి వీడ్కొల్పఁ జనిరివారు॥ 115

క॥ భువి నెప్పటట్లు కలకే
 తవిభుఁడు మను చుండె భక్తితత్పరుడై త
 త్సవిశేషమహిమవిన్నఁజ
 దివినజనులుముక్తులౌటదెల్లము మిఱియున్॥ 116

మోళిగమారయ్య కథ

మ॥ నగజాదీశ్వరభక్తభక్తి పరిపూర్ణస్వాంతుఁ డత్యంతశు
 ద్ధగుణాధారుఁడు నిష్ప్రపంచమతి తత్త్వజ్ఞాని యంతస్సవ
 త్నగుణోన్మూలసళాలి విక్రమదురీణప్రజ్ఞుడై యొప్పు మో
 లిగమారయ్య సదింధనాహరణ కేళీలోలచేతస్కుడై॥ 117

తే॥ అతని లింగైక్యనిష్ఠయు సతనిజంగ
 మార్చనారంభరితియు సతనిశాంతి
 యంత యింతని చెప్పంగ నలవిగాదు
 సూటిఁ జూడంగఁ బ్రచ్చన్నరుద్రుఁ డతఁడు॥ 118

సీ॥ ఆనయంబు నతులఁమోరాటపులకు నేగి
 మోపెఁడు కట్టెలు మోచితెచ్చి
 యంగడి విక్రయం బార్చి నిత్యంబును
 జంగమారాధనల్ నలుపుచుండు
 రసరసాయనములు బసవన్ననగరున
 నొనర భుజించియు నొక్కదినము
 ఒకపూఁట జంగమయూథంబు మోళిగ
 మారయ్య మహనీయమందిరమున॥ 119

ఆ॥ నారగించి రతఁడు నభవుభక్తివిభూతి
 బెగడువడక యట్లు వెట్టుచుండ;
 నొక్కనాఁడు బసవఁ డున్న చోటికిఁ జని
 యెలమి జంగమంబు లిట్లు లనిరి॥ 120

ఆ॥ బసవ నీగృహంబు రసరసాయనములు
 నతని నగరిఁ గాఁచు నంబలికిని
 సొటిగావు; మాకు జంగమార్చకు లడ్డి
 వారు గలరె యెందు వనుధరోన॥ 121

క॥ వీనుమొకతూమెఁడు దొరకెడుఁ
 దనకాయకమంతభక్తతతులకుసంతు
 ప్తినిఁజేయు నెంతచిత్రము
 వీనియున్మున్నెఱుగమనిన వీని బసవుండున్॥ 122

వ॥ ఆటకుం జన సంతకుమున్నే తత్కాంత ధరణార్తీ గావించిన యడు
 గుల కర్వపాద్యంబులు దెచ్చినం బుచ్చుకొనక యచ్చటం దామసించిన
 మచ్చంబు వట్టి తన్నోరు లెఱుంగుదురోయని గ్రక్కున శివార్చన
 సలంకునం గూర్చుడి॥ 123

క॥ ఆమ్మమ్మ రమ్మ మాలిం
గమ్మాఁకొనియున్నవాఁడు గక్కునలెమ్మా
తెమ్మా వడ్డించి వదా
ర్థమ్మని శివపూజ పేగిరమె దీర్చంగఁ॥ 124

తే॥ ఇట్లు విడియుట భక్తురా లెటుంగకుండ
నడచి యన్ముకు శరణార్తి యాచరించి
సదమలాత్మీయలింగప్రసాద భోగ
మర్రిఁగావించియును బలకాంగుఁ డగుచు॥ 125

సీ॥ నిఱుపేదవాఁడు పెన్నిధిఁ గన్నలాగునఁ
గన్నుల హర్షాశ్రుకణము లురల
నేఁడుగా భవరోగనివహౌషధం బబ్బె
నేఁడుగా నాభ క్తినిష్ఠ పండె
నేఁడుగా నాయంట నిర్వైఁ గల్పకుజంబు
నేఁడుగా ముక్తిసన్నిహిత మగుట
ఈభక్తనివహ మంతితగ నంతట
దోషంబులెల్ల నిర్దూతములగు॥ 126

తే॥ నితఁడు చరియించు సీమలోఁ దిరుగు
జంతుసంతతిభాగ్య మింతింత గాదు
జితనిగృహధూళి నొసల నొక్కింత యంట
వేయునేల నతనిభక్తి శృద్ధిబొందు॥ 127

ఉ॥ ఈతనిమందిరంబున మహేశ్వరుఁ బూన్చి భుజించెనేనియుం
బాతకకోటులన్నియును భస్మములౌ నటు లబ్ధకుంటినఁ॥
భూతములైనఁ దదృవనభూరిసరోంబువు లానఁ గల్గియు
ద్భూతములై చను॥ బహుళదుర్భవసింగతపాతకావళుల్॥ 128

ప॥ అని యిట్లు బసవఁడఁ మోగిగమారయ్యమహత్త్వంబు మనంబునం
దలపోసి యాహ్లాదించుచుం జనియె నంత మధ్యాహ్నం బగుటయు
లింగధ్యాననిరంతరుండై యట మారయ్యయు॥ 129

శా॥ కాలాతిక్రమణం బొకానొకయెడఁ గాకుండ లింగార్చన
స్థలం దీరిచి జంగమావళికి నోలిం దృప్తి గావించుటల్
వాలాయం బగుటం దదర్శనవిధిఁ వత్తిల్ల నెల్లప్పుడుం
బోలెం గట్టెలు గొందు నాత్మనిలయంబులం జేరఁగా వచ్చుడుకా॥

తే॥ అతనియంగన యెదురుగా నరుగుదెంచి
మోపు డింపుచు శీతలాంబువులఁ బదము
లర్థితోడఁ బథశ్రమ లడఁగఁ గడుగ
నతఁడు లింగార్చనానకుడై కడంగి॥ 131

క॥ వడికముపాటున బసవం
డిడిపోయిన విడెలుగాంచి యెక్కడివివి యి
క్కడికెవ్వరగుదెంచిరి
తడయక వినుపింపుమనుడుఁదరుణివరునితోన్॥ 132

తే॥ ఆయ్య యొకయయ్య యిటమున్న యారగించి
యతిరయంబున విచ్చెసె నదియకాని
మీఁది పనులింక నాకు నేమేని తెలియ
వనుడు బారయ్య బసవయ్య యగుట యెఱిగి॥ 133

సీ॥ కడుసర్థసంపద గలిగినబక్తులు
బడుగుబక్తులఁ బ్రోవఁ బాడిగాదె
దాతయై యారీతిఁ ద్రాఁబ్రోవఁగాఁ గాదె
బ్రతికియున్నార మిప్పట్టణమునఁ॥
దసబీడ్గ లని మమ్ముఁ దలఁచి వచ్చుట చాల
దే మాకు మాలింగ మిచ్చినట్టి
కొయకంబునఁ బూట గడుచుచున్నది గాన
మాడ లేటికి నని మమత దక్కి

తే. యవుడు తనమందిరమునకు నారగింప
వచ్చియున్నట్టి జంగమవరులలోన
నిద్దరయ్యల కవి రెండు నిచ్చి తక్కి
గడమయెడయల పాదముల్ కడిగి ప్రీతి. 135

ఉ. జంగమపాదతీర్థములు చల్లినమాత్రాన యేమి చెప, న
ముంగిట నున్న కాష్ఠముల మోపు కదానివనింది యయ్యె నా
మంగళమూర్తి మోళిగయ మారమనీషి యశేషజంగమా
లింగితవేది యై విరియ లెత్తులు తున్నులు చేసి కాష్ఠముల్. 136

వ. ఇట్లు వేయేసిమాడలయెత్తుగా ఖండించిన రంగైన బంగారునక్కు
లక్కడ జంగమలింగంబులకు సమర్పించిన గైకొని సంతృప్తాంతరం
గులై బసవన్న యున్న చోటికిం జని యంతవృత్తాంతంబును నతని
కెఱింగించి యిట్లనిరి 137

క. మిక్కిలి జంగమనిష్ఠయు,
నిక్కపులింగాభిరతియు నెఱి నీచెడిచో
నెక్కువయు మోళిగయ్యకుఁ
దక్కఁగ లేదెందునట్టి ధన్యుండుగలఁడే॥ 138

సీ. అని యిట్లు కొనియాడ విని బసవం డుల్కి
పతి యేగి మారయ్య పాదములకుఁ
జాఁగిలఁబడి మొక్కి శరణాగతత్రాణ
కావవె సన్నని గణులి సేయ
సన్నన్న యిట్లెల యానెత్తెదవు నే
సన్న బేమేనియు మున్ను గలదా
బడుగు బక్తుల కెల్లఁ బ్రాప్తన యూనిస్తుఁ
గదచన్న బక్తులు గలరె బువివి 139

- తే. మహిని మాఁబోటిభక్తుల మనికి నునికి
 నీదుడై నీకతంబునఁ గాదె మున్ను
 వినియు నెఱుంగము మాడల విడియ లనక
 కనుఁగొనంగ నయ్యె నేఁడు నీకారణమున 140
- వ. అని మారయ్య మఱియును॥ 141
- క॥ తదయక నా కిచ్చినరతి
 మృదుభక్తులతెల్ల నిత్తు మెత్తురు నిన్నున్
 మడివాలయ్యమనుమలము
 విడువకమము నడిపికొనుము వేయునునేలా॥ 142
- క॥ బాపురె బాగ్యప్రాపణి
 బాపు కృపామంత్రగాత్ర బాపురె వరదా
 బాపురె కీర్తిసతీశా
 బాపురెయని యల్లసములువలుకబసవఁడున్॥ 143
- చ॥ కనకమహామహీధరము కాకిగుణం బరయంగఁ జూచునే
 యినుముగుణంబు దా నెనయునే పరుసం బిల; నేను దుర్గుణిన్॥
 వినుతగుణాః నీవు; జనవిశ్రుత నాయెడ సద్గుణంబులె
 దని సొలయంగ నీకుఁ దగునా? యని శోకసమాకులాత్ముఁడై ॥ 144
- తే॥ వినఁగఁ గల్గునె వెలిజాఁడు వేదఘోష
 ముర్విఁ జీత్యగ్నిలో హవిర్హోమ మున్నె
 యలరి యుండునె కుంవటి సంబుజంబు
 గతవివేకుండ నాయందుఁ గలదె గుణము॥ 145
- వ॥ అని యిట్లు బసవరిడు దీనాననుండ్లై మఱియు మారయ్యపాదంబులపైఁ
 బడిన సతండు॥ 146

ఉ॥ ఎత్తి కవుంగిలిందికొని స్వేచ్ఛగ నాబసవేళు జంగమా
యత్తు నిజానుకంపకు దృఢాలయుఁ జేసి మృదూక్తిరీతిఁ ద
చ్చిత్రముభేద మార్పుటయుఁ; జేరి నుతింపుచు మారశారికి
జిత్ర మెలర్చ మ్రొక్కి బుధ సేపితుఁడౌ బసవయ్య యేఁగఁగన్ ॥ 147

కన్నదబ్రహ్మయ్యగారి కథ

క॥ శ్రీరనుణీయుఁడు మోశిగ
మారయ్యయునెప్పటట్ల మనుచుండెను ద
చ్చారిత్రము వినఁజదువ న
పారాత్మసుఖోపలబ్ధి పరగునుమఱియున్ ॥ 148

మ॥ ఉదతాత్యద్భుతవర్తనుండు చరలింగోపాసకశ్రేణిలో
మొదలం జెప్పఁగ నొప్పు వీరనియమాంబోరాశి భక్తిక్రియా
స్సదుఁడై శంభుఁడ యీతఁడై పరగె నాఁజన్నట్టి ధన్యుండు క
న్నదబ్రహ్మయ్య ధరం జరించు బహిరంతర్యోగసంపన్నుఁడై ॥ 149

క॥ తర్పితగురుచరశంభుఁడు
దర్పితసంసారమదవిదశనుఁడు చరలిం
గార్పితతనుధనుఁడు గరి
కార్పితనానార్థజాతుఁ డతఁ డిదైసఁగున్ ॥ 150

సీ॥ బలపంబు కత్తియునొలుకులబూదీయుఁగ త్రైరయసుమునక్షతలువీకఁ
గావివీరయు సెలగోలయువాడెలు మంత్రకాటుకముండ్లబంతి త్రాడు
కొంకినారసమును గుక్కల పాకట్టు నసితాంబరంబు నొంటట్ట చెప్పు
లాదిగాఁగల చోరసాధనమ్ములు పూని సూచ్యగ్రమునుగూడఁజొన్న
రాని॥

తే॥ యందకారంబునందు జారాంగణములు
చేరి వారలయులిపుఁ జెన్నార నరసి
గడెలకడవలిగోడలకందువలను
గన్నములు పెట్టుఁ దన కది కాయకముగ॥ 152

ప॥ ఇట్లు కన్నంబు లిడి జంగమాల్తంబుగా నర్థంబు దెచ్చుటకై పిచ్చులవిడి
నిచ్చులు మచ్చలుగల గచ్చునిలయంబులై ననుం జొచ్చునెడ నవి
యును బక్తభవనంబులై యుండెనేనియు బక్తితాత్పర్యకలాపంబుతో
దీపంబు నందించి తత్పాదపద్మంబులపయిం బడి మేలుకొల్పి వారల
పాదోదకప్రసాదంబులుం గొని శరణార్థిసేసి మీయింద్లవరవుండఁ
గన్నదబ్రహ్మయ్య యనువాడనలి యెఱింగించి వెడలిచను; నట్లుం
గాక లోభంబున నిహపరసుఖానులాభంబులకు దూరులై సం జొచ్చి
యందులం గల సకలవదార్థంబులు దెచ్చుకొని ద్రవ్యంబుగా నొనర్చి
హెచ్చుమీఱ జంగమార్చనంబు సేయుచుండు; నిట్లుండి యొక్క నాఁడు॥

ఉ॥ జంగమమూర్తులింటికి నసంఖ్యులు వచ్చినఁ గన్న మేయఁ బో
వంగఁ దలంచి యెప్పుడు దివిం బనికొంకర యర్థ మొందుచో
టం గలుగంగ నేరదు; తటాలున విజ్ఞులు స్థల వేశ్య లే
గంగ ధనంబు లబ్బు నని కన్నదబ్రహ్మయ్య నిశ్చితాత్ముఁ డై ॥ 154

క॥ కన్నపు ముట్టం గొనిగొఱ
కన్న దబ్రహ్మయ్య యవనికాంతునిసగరిం
గన్నంబిడఁగాఁజని బస
వన్నం గనుఁగొనఁగఁ జనియె నప్పురషిధిన్ ॥ 155

ప॥ అట్లు కనుంగొని పాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచించి యున్న బస
వన్నకుఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యిట్లనియె॥ 156

సీ॥ పట్టముక త్రియు బలవంబు కాటుకబడిదెయుఁ; గన్నంబు వైవఁబోవఁ
బ్రత్యుత్తరంబీనిబాస గావున సతం దుచితంబుగాదస కొనరఁ బలుకఁ
గానిమ్మరమ్మని కన్నంపుముట్లుదాఁగరముసధరియించి పరమువేడ్క
ననుపరియునుబోలే నాయయ్యవెనుకరానిద్దరునుగలసి యెదురనున్న॥

తే॥ నగరుసొత్తెంచి తనభవనంబుఁజూచి
కన్న మేయంగఁ బదడు బంగార మయ్యె
బండరువుఁజొచ్చి కన్నదబ్రహ్మయయును
నీగముల్ గొట్టె విటుగంగ దీరముగను. 158

క॥ పెట్టెలలోపలి సొమ్ములు
గట్టుక విచ్చేసె నచటఁ గావలిగా ముఁ
పెట్టిన రక్షకు తొకరి
స్పట్టఁబడుగు రేఁగి రవనిభర్తకుఁ జెప్పె 159

తే॥ చనిమహిళాంతుఁ గాంచి రక్షకులు మ్రొక్కి
సకలవృత్తాంతమును జెప్పఁ జనవిభుండు
బసవఁ డిప్పుడు నాబారిఁ బాతె నంచుఁ
గనిమనంగుచు నొడులు గఱచికొనుచు॥ 160

క॥ చెల్లంబో కడుఁ జిన్నవాఁడనక నాచే నార్జితంబై పు శ్రీ
తెల్లం దీర్చుగ దిద్ద నన్నిటికిఁ దన్నే కర్తఁ గావించినం
జెల్లం బొమ్మని ప్రల్లదుండగుచు నాచెన్నారు బందారముల్
గొల్లాడం బసవండు మే లనుచు రుడ్డుగీతవన్నేత్రుడై ॥ 161

క॥ పట్టపగలిట్లు కన్నము
పెట్టింపఁగ నేల విజము బేటెత్తెగదా
యెట్టివనికైన నడిగిన
నట్టిటన కీనె వలసినంత ధనమ్ముఁ ॥ 162

క॥ ఇతఁడుశివభక్తిరహితుఁడు
పరిమాలిటుచోరవృత్తిమదినెంచెనుగా
ఁతనిదిదవలయుశిక్షని
జుతలేశ్వరుఁడప్పుడు ధనముకొద్దెడికేఁగె॥ 163

ప॥ చని యక్కన్నంబువాకిటనున్న కనకంబుగనుగొని నివ్వెఱవడి కో
పం బుడిగి బసవనమంత్రితో బిజ్జలుడి ట్లనయె॥ 164

క॥ ఎక్కడివనిండిప్రోగిది
యొక్కడికన్నంబు దొంగ లెక్కడివారల్
పెక్కులుమాయలు పన్నగ
నెక్కడనే చితివెచ్చెప్పవేయసతఁడు॥ 165

సీ॥ వినవయ్యుపృథివీశవీరమాహేశుండుప్రత్యక్షరుద్రుండుప్రకటబలుఁడు
భక్తుండు కన్నదబ్రహ్మయ్య నాఁగలాఁ దతనివర్తింపంగ హరునకైన
నలపిగాదతనిపదాంగుష్ఠయుగళంబు గణుతింపఁగల్గువృక్షములకూఁత
యామహామహునిదివ్యకాటాక్షకోణంబు కావుదేనువులకుఁగన్నయిల్లు

తే॥ నా యమేయుని మృదులచిత్రాంబుజంబు
దలకఁకుండెడుఁ బట్టుచింతామణులకు
నతని హస్తాంబుజస్పర్శ మరసి చూడ
వేయు నేటికిఁ బరుసపువేదిగనులు॥ 166

ప॥ అని మఱియును॥

సీ॥ అతఁడు ద్రొక్కినచోటులలిముక్తి భూమికయతని ప్రసాదంబున మృత
సారమతనికోపంబు సంహారకరణకాల మాతనికరుణ సత్కావవర్గ
మణిమాదిసిద్ధులు నాతని తొత్తు లట్లయ్యెనునాయయ్య యతులనిష్ఠ
నియమంబుఁ బన్నుగానిక్కంఠునన్నంబుఁ బెట్టనర్థముగానిముట్టనొల్ల॥

తే॥ డిదియ మార్గము భక్తి నెట్లైనఁ గూడు
సనఁగ వలదని పెక్కు దృష్టాంతములను
బసవరాజయ్య యొడఁబడఁ బలికి మఱియు
మనుజువతి విస్మయం బంది వినుచునుండ॥ 170

క॥ ఈధరభక్తుల నదచిన
దే ధర్మ వధర్మమైన నెట్లున్న 'న ధ
ర్మో ధర్మతాం వ్రజే' త్తను
శ్రీధరశరుపలుకు సకలసేవ్యం బగుటన్ 171

క॥ వాదేలపాండములు మును
జూదంబునఁగాదె చెడిరి సువ్రతుఁడై యా
జూదమునదమునినారమ
హాదేవుంగనఁడె లోకమంతయునెఱుఁగన్॥ 172

తే॥ మఱియు వేటాడి రాముడు మడఁతిఁ గోలు
పడియెఁ గన్నప్ప వేటమై తవునిఁ గలిసె
హింస మాండన్యమునికిఁ గొట్టెక్కవలసె
దానఁ బండేశ్వరుఁడు ప్రసాదంబు వడసె॥ 173

క॥ ధరఁ బరసతులం దగిలిన
నరనాయకు లెల్లఁ జనిరి నరకంబునకుం
బరవనితాలోలుండై
హరుఁ గూడఁడె నంబివలుకు లన్నియు నేలా॥ 174

తే॥ బొంకి పంకజగర్భం డహుఞ్జఁ డయ్యె
బొంకి చిఱుకొండఁ దరిగెను బొందితోను
గొఱియ్రము చ్చని యాశూద్రకుండు నఱుకు
వడి యెదురు నడిచి మహేశుభక్తుఁడయ్యె॥ 175

ప॥ పజేయు 'రాజ్యాంతే నరకం ద్రువ' మృనువచనంబుమీ రాజ్యాం
తంబున జోడండు చేరమరాయండు ముక్తులైరి వారందఱు నట్లుండ
నిండు కన్నదబ్రహ్మయ్య మాహాత్మ్యం తెలింగింబెద వినుము॥

క॥ ఏవడి బక్తుల కన్నము
గావలెనని వత్తురింటికడ వినియుం దా
బోవుంగన్నముఁబెట్టఁగ
బావింపఁడుభయము రాత్రివగలిదియనుచు॥ 177

తే॥ కన్నమిడిబక్తులిందైనఁ గడచిపోవు
నితరులిందైనధనమెల్ల నెత్తికొనుచు
నరిగివారలఁబుణ్యులై వరగఁజేయు
భువికివచ్చినపాతన పురుషుఁడతఁడు॥ 178

ఉ॥ ముట్టిర వస్తుసంఘములు మున్నొని త్రవ్వినమన్ను సంఘులదా॥
మెట్టినయట్టిపట్టులును మేలిమిబంగారులై చనంగ నీ
పెట్టెలసొమ్ములానవడి పెట్టిన కన్నము నేఁడు నిన్నుఁ జే
వట్టఁగ వచ్చుఁగాక; ధర త్రాఁతియె బ్రహ్మయకుం బదార్థముల్॥

వ॥ ఇందులకు నీడెందంబు సందియం బందె నీని నీబంధారంబు లెక్క
వక్కాణించెద విను దృష్టంబుఁ జూడు మొకటి సహస్రంబై యుండ
కుండినం గొఱంతపెట్టు మనుటయు బిజ్జలుం డట్లనేని బసవన్న పలు
కునుం బింతంబు నొక్కటియైన మిక్కిలి నక్కజపదురుండె నిట
బ్రహ్మయ్యయుఁ బదార్థంబు గొని నిజమందిరంబున కరుగునంత॥

క॥ ఆతనితరుణిమణి యెదు
రేతెంచి సమస్కరించి యెంతయు భక్తి
జేతిధనంబును సాధన
జాతంబును నందుకొనియేఁ జయ్యసనతఁడుదా॥ 181

ఉ॥ జంగమలింగమూర్తులకుఁ జాగిలి మ్రొక్కి శివార్చ దీర్చి
త్యాగనవంటినట్టి రుచిరాన్నము ప్పద్రససంయుతంబుగాఁ
బ్రొంగుచుఁ బెట్టి బిక్షుఁ గొనిపోవఁ దలంచిన వారి కెల్ల భ
క్తిం గనకాంబరదు లొసఁగెం; బరితృప్తి వహించి రయ్యలుదా॥

- క॥ ఈరీతి జంగమార్చన
పారము నొందించుచుండె బ్రహ్మయ్య తవీ
యోరుమహత్తముఁ జదివిన
ధాగుణిలో విన్న జనులు ధన్యులు మఱియున్॥ 183

ముసిండి చౌదయ్యగారి పథ

- చ॥ ఆసమదృగా ప్రభ కలసమలదర్పణ మిద్దపీరతై
వసుఖతర్వాధ్వవర్తి ఫలవర్జితసత్త్రియుఁ డుల్లసద్యశుం
డసదృశపీరభద్రసముఁ డక్షయపీరసాంబురాశియౌ
ముసిండిచమూవిరాజితుఁ డమోఘపరాక్రముండౌప్య నెప్పడున్ 184

- క॥ శాపానుగ్రహసామ
ర్యోవేతుఁడు విమలవిద్యయుక్తుండజ్ఞా
నాపాకరణదురీణుఁడు
దీపితవిజ్ఞానధనుఁడు ధీశాంతుండున్॥ 185

- క॥ సంసారబ్రమపటలీ
ధ్వంసనుఁ డవ్యక్తపాణి స్వసమయభస్మో
త్తంసజనాధారుఁడమన్య
శంసుఁడు శ్రాతప్రలోకసాక్షియతండున్॥ 186

- వ॥ మఱియు నతండు సంసారితలగుండుగండం డను సరుదైన బిరుదంబు
నంబరగుచుం దెరువునం జనునెడ బడబాగ్ని యద్దం బైనను సత్క్రి
యలు పాయక సలుపునట్లునుం దప్పనిబాసఁగాఁ జేసికొని ముసిండి
యసుపుతవరంబున నుండు చుండి యొక్కనాఁడు॥ 187

- చ॥ వసుమతి వీరు వారస కవారణగా బసవన్నభక్తివై
క్కుసముగఁ జెప్పఁగా సతనిఁ గాంచురతిఁ జవుఁడయ్యభక్తసం
ఘసహితుడై వెసం జనుచుఁ గన్గొనియెఁ ఘననకానంబు పెం
పెసఁగుచు సవ్వనంబున ననేకము లుండు ముసిండివృక్షముల్॥ 188

క॥ అని పరిభరితము లగుచుఁ
 దివిషద్గిరినికరభంగి నింగి తొడుకఁగా
 శివభక్తులు గని తత్పరి
 సవిశేషాస్వాదనుఖము శంభున కొసంగన్॥ 189

క॥ మదిఁ దలఁచి మునిఁడి చొడయఁ
 గదియంగా నేఁగి భక్తగణ మిట్లనియెఁ
 ముదిరిన మునిండిపండ్లును
 హృదయేతున కిచ్చికొనఁగ నిష్ఠము మాకున్॥ 190

సీ॥ అని భక్తు లందఱు నానరిచ్చిన విని
 సన్మితవక్త్రుఁడై చొడనార్యుఁ
 దావృక్షమును దాయ నరిగి కరానీద
 స్మూలతలంబులఁ దిలుకొలిపి
 భక్తుల దెసఁ జూచి భవ్యాత్మురార మీ
 రారగింపుం డన్న వార లరిరి
 యమృతాంశుదరునకు నర్పించి తత్ప్రసా
 దముఁగొని భక్తులు వ్రమద మంద 191

తే॥ మునిఁడిచొడయ్య యనుపేరు మొదటి దయ్యె
 నేడు మొదలుగ సార్థమై నెగఁడుఁ బొగడ
 ననుచు భక్తులు వినుతంప నవటు గదలి
 చనియెఁ జొడయ్య కళ్యాణమునకుఁ బ్రేమ॥ 192

తే॥ అపుడు బసవయ్య మునిఁడి చొడయ్యరాక
 సంగమేశ్వరనందుఁ బొసంగఁ గాచి
 యెదురు సడతెంచి సాష్టాంగ మెఱఁగి తోడి
 కొనుచు నేతెంచె మందిరంబునకు నతని॥ 193

వ॥ అట్లు చనుదెంచి మునిఁడిచొడయ్యకు సమంచితోపరాఁబులం బరి
 శోష మొనరించి నిత్యంబును సంగమేశ్వరు నారాధించునట్లు 194

వం దనదృశభక్తి నతనిం గొలువనతండు కళ్యాణంబున భక్తాశితెల్ల
నెల్లయై పరగి మహాలాసంబున పర్తిల్లుచుండి యొక్కనాడు॥ 194

ఉ॥ శైవమతార్యు రెల్ల విలసన్మతి దీవన లిచ్చి పుచ్చ సం
భావితుడై సమస్తశివభక్తులతోఁజనుదేరఁ జెండ్లికిం
బోవుడుఁ జౌదశౌరి వరభూరిచతుష్పథమందుఁ గాంచె ని
ర్ణీవతవస్విదేహము పరేతధరాస్థలిఁ గొంచుం బోవఁగన్॥ 195

క॥ కని యాతవస్విదేదీ
వన లందక యితఁడు నావివాహంబునకుం
జనుదేరక నే నేమని
చనువాఁడన్నిలుపు మనుచునరభన మెనఁగన్॥ 196

చ॥ తనకరవాల మప్పు కరతామసంబునఁ బూని పాముజో
పిన గతిఁ దోపుచుండ జళిపించి భూజావళి సాగఁగదీయ నం
తన మొన చూపి చిమ్ముచు మదంబున నార్చుచు నాశవంబుఁ జే
ర నరిగి చౌదశౌరి తపరాజునటికా శరణార్థి నావుడున్॥ 197

క॥ ఆతపసియు నాక్షణమన
చైతన్యందగుచు ముసిండి చౌదయ్య శుబో
పేతుఁడవగుమనిదీవన
లాతతమతినిచ్చెఁ జారు లచ్చెరువందన్॥ 198

చ॥ ఆపుడు ముసిండిచౌదయయు నాతపసిం గదియంగఁ బోయి నీ
వెపుడు వృషేంద్రవాహనుఁడ వేటికి లోకులు నవ్వ నిట్లు తు
చ్చవునరవాహనంబువయిఁ జన్నె? చనకా దిగుడిగ్గుమంచుఁడ
త్ప్రపదము పట్టి దట్టుఁడయి రమ్మన సమ్మని సస్మితాన్యుడై 199

క॥ ధరకు దిగనుటికి యాచౌ
 ధరసుందపరాజా నిర్ధరాశ్లేషవరం
 పరలఁబరితుఱుఁజేసెన్
 బురజములు విన్నయంబుఁ బొందినుతింపన్॥ 200

చ॥ ఇట్లు సద్యస్సంజీవితుండయిన తపస్వివర్యుం డవార్యపీర్యంబునం
 బెండిలికిం బురోగమనుండై చనుచుండఁ జొడరాయంచు పురంబు
 వెలువడి పొలిమేరవటవిటపి తోటల నడుమం బలువేగంబున నేఁగు
 చున్న సమయంబున॥ 201

ఉ॥ గోవులఁ గాచుబాలకులు కొందఱు ముందఱ గుంపు లేర్పిర్రీ
 డావశులై యొకళ్లాకరి దిగ్గఱి కొట్టుచు దారిపట్టుచు
 స్వావధిభూమి వెల్వడినయంతన గోవులఁ జెందఁదోలుచు
 గోవులప్రోలిత్రోవఁ జని గూడఁగఁబాటుచు గ్రహ్మిణింపుచున్॥ 202

క॥ ఈవిధమున నాడిడి బా
 లావలిలోపల నిరువుర కవిధినిమైత్రం
 బై వెడజగడము పుట్టిన
 నావా దుడిగింప బాలురంబుతమలోన్॥ 203

క॥ మాకును మీకును సవ దీ
 గోకులపతిమతి; మేరకును దప్పితిమే
 గోకులపతి యాన యనుచు
 నేకగ్రీవంబుఁ బలుక నెద్దెట్టునుచున్॥ 204

సీ॥ చౌడయ్య రఘుమునఁ జని బాలకులఁ గని
 రండని వాండ్రఁ జేరంగఁ బిలిచి
 యామఱ్ఱి గోకులస్వామి యెట్టయ్యె మీ
 ర్గన్న పన్న తెఱంగు గలిగెనేని
 వినిపింపు మనవుడు విని వాండ్రలోపలి
 వ్రేబొత్తిపెయ్యల పెద్ద యొకఁడు
 తమతాతచేతని దావింటి నను మాకు
 మాతాత చెప్పె నీమఱ్ఱివిధము

205

ఆ॥ వినఁగ మీకుఁ జాల నేడుక గలదేని
 విను మటంచుఁ దాను విన్నభంగిఁ
 జెప్పఁ దొడఁగె నాముసిండి చౌడయ్యకు
 నెల్లవారు వినఁగ నిట్లువాఁడు॥

206

ఉ॥ ఇచ్చటఁ దొంటికాలమున నేడుదినంబులదాఁక వీకమై
 హెచ్చిన మచ్చరంబున వృషేంద్రయుగం బొగిఁ బోరి కొమ్ములుకా
 గ్రుచ్చి యొకండు నేరఁబడఁ గ్రుమ్మి వధించి యథేచ్ఛ నేఁగ నా
 చచ్చినబోతుఁ బాఁతి రిటశైవులు దానిసమాధిమీఁదటన్॥

207

చ॥ దెసల నలంకరింపఁగల దీర్ఘప్రశాఖలతోడి మఱ్ఱిపెం
 పెసఁగును దత్తులంబు దిన నిపుడు మాంసమురీతి నుండు ర
 క్తసదృశ మందుఁ బాలు నటు గావున నీవనుధాన్యలిం జనుర్
 బసవమఱ్ఱి యందురని బాలునిచే విని చౌడనార్యుఁడున్॥

208

చ॥ బసవనిచావు వింటి నిట పాసి చనంజన దింకఁ బెండ్లికిఁ
 బసవఁడు రాకరా ననుడు భర్తులు మఱ్ఱుల రక్తముండునే
 పొసఁగవు ప్రాతవార్త రవి పోదము రమ్మన నల్లనవ్వి యా
 ముసిండియుఁ జౌడరాయఁడనె మోమునయందుఁ గరంబుఁ జేర్చుదున్॥

ఆ॥ క్రొత్త యేమిర ప్రాఁ తేమి గోకులేశ
చావు విన్నప్పు వడయుట చౌడ గాక
పంప ముడిగిన మాటలు పనియుఁ గలదె
యనుచుఁ బెడవేళ నార్చి యాయయ్య కడఁగి॥ 210

క॥ తనచేతిహేతిమొస నా
ఘనవటమున సావటంబుగా నూదెఁవెనఁ ॥
జనుదెమ్ము వెడలిసందెన
యనుచుం జమునార్యుఁ జీరనాబనవండున్॥ 211

వ॥ ఆలమున్న వటంబువగిలి మిగుల బిగువు చెడి బీటఁలెగయ వటవిటపి
నేలకుంబెల్లగిల్లుచుఁ జటచటక్కరంబులు దోరంబులుగాఁజూపరుల
దెందంబుల నానందంబు నచ్చెరవునందంద సందడింపనందుండి
యన్నిందిపోతు దరికందువునకు హంకించి లంఘించి ఘణిల్లుఘణిల్లు
మని నిశ్శంకమై రంకెలు వైచుచు నటలించి నిలిచి నిలిచి॥ 212

సీ॥ వాల మల్లార్చును గాలుద్రవ్యను నేల
గ్రోడాడుఁ గొమ్ముల నీడ కుల్కు
నింగించు లంఘించు నంగంబు లెంచు న
వ్యటము మార్కొనఁ బోవు వడిగఁ బఱచు
గడ్డించు నెగయు మొగంబెత్తి మూఁతినీ
విరియించు దెసలన్ని యురిమి చూచు
గడురుచు జేదరుచుఁ గంటగింపుచుఁ జూచు
నంతలో నటచుఁ జల్లార్చి నిలుచుఁ 213

ఆ॥ గుటుచజరిగ లిడుచుఁ జీలు లేదఁబట్టుచుఁ
జెరలు వొడుచుఁ గెలకు లరయఁ దన్ను
నెల్లవారు చూడఁ బుల్లుగఱచివైచు
చేనుకమరలి సాకికొను దీనంబు, 214

క॥ కొమ్ములొరగించుకొనిశీ
ప్రమ్మునఁజనుఁబొంగుమాకఁగనిబుస్సనుచుం
జిమ్ముందొమ్ములమిక్కిలి
గుమ్మరునూకిరలు కొట్టుఁగుతల ముద్రువఁగఁ॥ 215

తే॥ చౌడవిభుఁ జూచు నెంతయు సంతసిల్లుఁ
దపసి వెనుకొను మైత్రిచందమ్ముతోడఁ
బసపుటక్షతలును దొంటిబాసికంబు
గంధమాల్యసుగంధముల్ గడలుకొనఁగ॥ 216

క॥ గళమున ఘంటలు మువ్వలు
నులియంగా వింతచెల్వునొలయంగానా
పులటెఁడుతనదుముందఱు
నిలిచునచౌడయ్యహర్షనియుండగుచున్॥ 217

తే॥ దృష్టిదోషంబు వాయ నందికి నివాళు
లిచ్చి మెడఁ గొఁగిలింతుక తచ్చరణము
లర్థితోడుతఁ గడిగి పుష్పాంజలులు ర
చించి దూపదీపాదుల నిచ్చి పిదప॥ 218

ఉ॥ నేయిని బాలునుం గడుపునీండ సమర్పణఁ జేసి నంది! వి
ద్యేయుము నీవు పెండ్లి కటు సేయవయేనియు నీవ సాక్షి యేఁ
బోయెడివాఁడఁ గా ననుచుఁ బుంగవుతోఁ జవుడయ్య పల్కుడుం
బాయనివేడ్క నందియుఁ దపస్వియు ముందరగా నటించుచుఁ॥

క॥ నడవఁగఁ గనుఁగొని జనములు
కడు విస్మయ మనుచుఁ బొగడఁగా దోషితుడై
మృదుబక్తు లలరఁ జొడయ
తడవుక వడి నేఁగి యేఁగఁ దా గట్టెదురఁ॥ 219

మహానగర :- కనియెం గల్గిలమాలాఘనరవబధిరీకారితాంతర్దిశా భా
 వినటచ్చేదచ్చటాశి నివలసితనలిల విస్మరత్నేన మజ్జ
 వ్తఃభేకా భోగి సక్రోతమర చిలిచిమగ్రాహ సంహోహనా స్వ
 ర్థునికిం బెన్నుద్దిహూద్ధారువరసచి వినిర్ధూతమేదిస్యమౌఘన్ ॥ 221

మ॥ ఆది యశ్రంకషవారిపూరయము డాయం ఘోరమై యున్నఁ జూ
 చి దరస్మేరయుతాన్యుడై కదిసి శశ్రిం గేలగీర్తోల్పి బీ
 తిదవాక్యంబుఁజాడ శౌరి నది నుద్దేశించి పల్కె-ం బద
 ప్రదవై భక్తుల నీ వెదుర్కొనఁగ నే గాంతుం ద్వదాటోపముకా॥

సీ॥ ఎఱుంగ వే తొల్లి నీహృదయేకు మదమార
 నొక్కయ్య చేపట్టి గ్రుక్కగొనియె
 మఱచితే గజ్జేకుమననయ్య నీరెండు
 పాయలఁ బఱపిన భంగపాటు
 తలఁప వెట్లు ప్రసాదిదాసయ్య భవి పుట్టి
 యెక్కఁగ నీయుక్కు దక్కునేత
 వెడవంత యిది యేల వెల్లి చూపెదవు చా
 లణఁగుము త్రోవ యిమ్మనకమున్న ॥ 223

అ॥ నీరుపాయ యిచ్చి నింగికి నుప్పొంగె
 దివిజగంగచేత భవునిమహిమ
 వినఁగ నేగె విధమున హద్దిర
 చూడువార లెల్లఁజోద్యమంద ॥ 224

క॥ నీట్లవోడిచి నీలిచిననాఁ
 దట్టుఁడు చౌదయ్యయిదియుఁదప్పగమదితోఁ
 బుట్టునొయని పాతాళము
 పట్టినగతిఁ బూర్వభాగపాదము లణఁగెన్. 225

ప॥ నీటనడుచు వ్రేసిన రెండుగా వనుమాట బూటకంబు గానట్లు నట్టేరు
మిట్టలు మిట్టులు గావించి గట్టువట్టిపట్టుకొమ్మన జగజెట్టివేల్పులం
జేపట్టు కుంచంబు గావించుకొన్న భక్తులం జూచి యట్టిట్టనక కట్టిన
పుట్టంబులతోడన బొట్టనవ్రేళ్లును షడమలుం దడిగాకుండం జనుడండఁ
జొడయ్య ముందర నడుచుచుండ నాభక్తు లందఱు నా నందంబు నొంద॥

చ॥ గతులకు నాడుచుం గడవ గంతులు వైచుచు నిల్చి నిల్చి య
ద్భుతముగ నార్చియార్చి పెడబొబ్బలు పెట్టుచు మిన్నముట్టుచుం
గులలము గ్రుంగ మెట్టుచును గొబ్బునఁ బాటుచుఁగూడఁ జీరుచుం
జతురతఁ బాడుచుఁకామునీఁడిచొడయఁజూచుచుఁ బ్రస్తుతించుచు॥

క॥ ఆందఱిముందరఁ దపసియు
నందియు నందంబుగాఁగ నడువఁగనత్యా
నందమునఁబొందిభక్తుల
సందడిముడిపడఁగమునీఁడిచొడయయరిగె॥ 228

ప॥ అట్లు నది దాటి యవ్వలిదరి నిలిచి మీఁదటిప్రదేశంబుననిట్టవొడిచి
గట్టువలె నున్న నదిదెస పొటించి చూచి లోకంబు తెల్ల వెల్లిముంపక
త్రుళ్ళడంగి మెల్లనఁ జనుమని నది వీడ్కొని రానునుఘనమఃప్రహే
దంబునఁ బరిణయంబునకుం జని వైవాహికక్రియ క్రియాలోపంబు
గాకుండ సమాప్తి గావించికొని కల్యాణకటకంబునకుం రాగమనంబు
సేయనెడ ముందర నడతెంచు తపస్వివృషభంబుల పృత్రాంతబులు
పిని పురజనులు జయజయ ధ్వనులు నభోంతరాళంబులునిండఁ గొని
యాడుచుండ నాచొడయ్య కల్యాణకటకంబునకు సొత్తెంచి యాజుషీ
మార్గంబు తఱియం జొచ్చునట్టియెడ॥ 229

ఉ॥ బాల యొరట్లు పంకశశిబాలపదంబులబోల్చి- వ్రాల మే
ధాలయ నానతిం గని శతాయువు గమ్మని యానతిచ్చి లీ
లాలసపుత్రి సాత్మభవనాంగణముం దఱియంగ నేగ భ
క్తాలి భజింపుచు॥ మొదలియట్టుల నుండెను జొడనార్యుఁడున్॥ 230

- తే॥ మొక్కి దీపస ల్వడసీ యాముదితయును ని
జాలయంబున కరిగె సఖ్యాలిఁ గూడి
త త్రలోదరి మఱునాఁడు మి త్తినొంద
దానితల్లియుఁ తండ్రియు దల్లడిల్లి॥ 231
- వ॥ మానంబు దూలి విమానంబున నచ్చేడియ నిడికొని యుడువీధిఁజని
చని చౌడయ్యయున్నెడకుం జని దాని జననీజనకు లిట్లనిరి॥ 232
- క॥ నిన్న భవత్పదయుగళిక
నెన్నుదు రొరయంగ్రమొక్కి నెఱిదీవనల
త్యున్నతిఁ గన్నతలోదరి
కిన్నేఁడు ఘటిల్లెఁజాపు కృపదలఁవవోకో॥ 233
- క॥ నీదీవనలుం దప్పిన
నేడీ గతి మాకు ననుచు నేడ్చుచుఁ దల్పీ
పాదములు విడువకున్న ద
యోదయుఁడై చౌడయ్యయు నియుక్తుండగుచున్॥ 234
- సీ॥ తొలుఁతొలుఁదనివాఁత్రోవ కడ్డమువచ్చియవనిపైదింపించియందలంబు
నొరవోవఁదొట్టియందున్న బాలికఁజూచిశిశువఁ లెమ్మనిపేరఁజీరఁదడవఁ
గట్టులుతెగిపోవఁగా నీల్లుచును నిద్రమేల్కొనుబాలి సమ్మలఁతలేచి
సంత్రమమెసంగఁ జొడయ్యగారి శ్రీపాదద్వయమునకుఁబ్రణతిఁజేసె
- ఆ॥ సటకమున్న యమ్మొగ్గితల్లియుఁ దండ్రి
మొక్కి చౌడచార్యుఁ జక్క నాఁగి;
యసమశౌర్య నిన్ను నభినుతంపంగ మా
తరమె మృతజనప్రదాసనిపుణ॥ 235
- ఉ॥ ప్రాణముప్రాణమైన నుతప్రాణము లిచ్చితి; నేటినుండి మా
ప్రాణము సొమ్ము నీయదియ ఖంటులఁగా మము నేలి దుర్భవ
శ్రేణి యడంచు మంచు సతిఁజేసినఁ గైకొని లింగసంతత
ప్రాణులఁ జేసెఁ జొడయ కృపాయుతుఁడై యటఁదల్లి మువ్వరన్॥

వ॥ అట్లుచేసిన మఱియును॥

క॥ తత్సమయమునకుఁగదచిన

వత్సరములుదక్క మీదవచ్చెడు శతసం

వత్సరమరయాయుష్యం

ఋతుకుఁడై మువ్వరకును నొసఁగెంబొసఁగన్॥ 238

ఉ॥ అప్పుడు నీరు వారనక యప్పురిలోఁ గలవార తెల్ల నీ

చొప్పనఁ బ్రాణదానమును శూలియుఁ జేయఁగలడెఁ యీతనిం

జెప్పినచోట నొండులను జెప్పఁగరాదని వ్రస్తుతింపఁ దా

నెప్పటియట్ల భక్తగతి కెల్ల యనం జవుఁడయ్య యున్నెడన్॥ 239

క॥ తొడనూడువాడకుఱ్ఱుల

జడల గొరగలును ముసిండిచొడయమగుడం

బడయునదెయట్లుచచ్చినఁ

దడయకమనమిప్పుడవిధముగ నవలయున్॥ 240

ఉ॥ అన్యనరుల్ తదీయమహిమాధ్యతఁ గానఁగలేక లోకసా

మాన్యునిగాఁ దలంచి యొకమారు సృజించి పరాభవించినఁ

మాన్యతమాలి పోవునని మానసపీఠుల నెంచి యొక్కచై

తన్యములేని గోనె నొకతాపసవేషము వెట్టువారలై॥ 241

చ॥ పదరుచు గోనెచించి శివబాహులు కుట్టిరి కాళ్లు గాఁగఁ బే

రుదరము గాఁగ వక్షముగ నున్నతబాహులు గాఁగఁ గంఠరా

పదముగ ముక్కుగా వెడఁదపాలముగా నవి యన్ని యన్యులు

గదియఁగఁ జేయ దట్టమయి కానఁగ నొప్పెడునప్పు దందఱున్॥

సీ॥ గోనియ నేసిన మానవాకృతికిని
 బొంకంబుగా లోనఁ బూరి నించి
 బూడి మైనిందంగఁ బూసి మీదఁ ద్రిపుండ్ర
 ములు దీర్చి జన్నిదంబు లమరించి
 పెట్టుజడలు వెట్టి పుట్టగోచి యమర్చి
 వలయుచో రుద్రాక్షములు ధరించి
 పలువన్నియల యోగపట్టిక సవరించి
 మువ్వ యొక్కటి పాదమున ఘటించి

243

తే॥ క్రింద నరివొత్త సవరించి రిత్తనెజ్జ
 వస్త్రముఁ బొదివి గళమున వరుసఁ గట్టి
 నియతిఁ జంగమముద్ర లన్నేయు నొనర్చి
 యితరు లెవ్వరుఁ దమకృత్య మెఱుంగకుండ॥

244

క॥ ఈవిధిక్రతకపుశవముం
 గావించి పురంబుకట్టకడఁ బాదుగుడికా
 వేవై చివచ్చి తమకపుఁ
 జా వల్లఁగాద నాదసాగిరి; మదిలో॥

245

తే॥ అక్కటా! పాదుగుడికాద నొక్కతపసి
 శవము దిక్కులే కున్నది జంగమయ్య
 లచట కుడువంగఁ గట్టలే దనుచుఁ జేర
 రెవ్వరును; నిత్యమేఁ ప్రాణ మేరికేని॥

246

క॥ మనకైనఁ జూడఁగా గా
 దనుచును దరుమంపుగట్టియైనను బెట్టం
 జనుచును దని చొడయ్యకు
 వినఁబడుమాత్రముగఁ బలికె వేగమె దూర్తులే॥

247

- క॥ ద్రిమ్మరులఁ దమకుఁదోడుగఁ
దమ్మక్కం గవటతపనీ తాఁబిలిచి విమా
నమొకటి గట్టి యాపై
సమ్మాయశవమ్ము నునువనాయతవడుచు॥ 248
- ఆ॥ ఈతఁ డీద సిల్లి యెన్నినాళ్ళయ్యెనో
చేరరాదు కంపువేత; ననుచు
ముక్కువట్టుకొనుచు ముట్ట రోయుచు విమా
నమ్ముమీఁద నాశవమ్ము నిలిపి॥ 249
- క॥ నెఱి దొరలచే విమానం
బరుదుగ నెత్తించి చౌడనార్యునివరమం
దిర మొరుసుకపోవఁబనిచి
వరసమయులు వెనుకనగుచుఁబఱ తెంచునెడన్॥ 250
- చ॥ అసదృశవీరుఁ డాచవుఁడనార్యుఁడు కన్గొని యంతవట్టు న
న్యసమయకై తవంబ యని యాత్మ నెఱింగియు సన్మితాన్యుడై
బినుహసంభవాండములు వేడ్క నడంప నృజింపఁజాలు భ
క్తసమితి తెంతపెద్ద యిది దా నని భక్తవదాహతాత్ముడై॥ 251
- క॥ బోరన కై తవశవముం
జేర నరిగి గాంచి జనులు చిత్రమనంగా
సీరూపమునకుఁ బ్రాణశ
రీరమువడఁజేయువాఁడఁగృతులింపెచ్చన్॥ 252
- మ॥ అని చౌడయ్య విమానముం గనియుఁ దోఁకల్లార్చి పీట్టార్చి నీ
వనుమాంబునుబాయఁబెట్టి చనుదెమ్మా తాపసా యంచుఁ బి
ల్చినమాత్రంబునఁ గట్టు దుస్కలుగ సజ్జీవాంగుడై తేలి చెం
గన భూమిం బది కుప్పిగంతు వయిచెం బ్రాణీవ్రజం బుల్కఁగఁ॥

ప॥ ఇట్లు ముసిండిచౌడయ్యముందరగా నందఱు నచ్చెరువంది విమా
నంబు డిగ్గ నుజ్జికి యక్కఱకుఁడవసి ముసిండిచౌడయ్య పాదపయో
జంబులకు భక్తిశ్రద్ధానుబంధుండై దండు తెఱం గెఱుంగ భవత్పాదర
జారక్షణాధ్యక్షం జేసి రక్షింపవే యని యనేకప్రకారంబులఁ బ్రార్థింప
నతనిఁ బరిగ్రహింపం దలంపు నేసి లింగసంగతుంజేసి కలిపి తన
యతులితంబగు నత్యున్నతి ననుకరింపఁ గృతకంబు పన్నిన యన్యమ
తుల హతులంజేయ మతిందలంచి యతికుపితుండైన చౌడయ్యంగని
యా దెడుగులు పుడమిపై నడుగు లిడ వడంకి నోళ్ళఁ దడిలేక పొడి
వడంబడ నమ్మహాత్ము నడుగులకడ నొడఱు గెడసి యిట్లనిప్రస్తుతించిరి॥

సీ॥ ఆసమానవీర్య చౌడార్య మాకెల్లను దిక్కును దెసయును దేవ నీవ
కానియన్యములేమిఁ గంటిమిమంటిమిశతులమజ్ఞానపుంజముల మనఘ
యవరాధవంతుల మనక రక్షింపవే శరణాగతత్రాణ కరకృపాణ
యనుచు దైన్యముదోఁవనన్యులు సంస్తుతుల్ సేయంగవినిదయా
నిందుభర్త॥

ఆ॥ యార్తరక్షణుండు నగుచు నాచౌడయ్య
తోంటిలాంఛనములు తుడువఁ జేసి
వారి నెల్ల లింగవంతులఁ గావించి
వసుధ నెప్పటట్ల వఱలుచుండె॥

256

క॥ ముసిండిచవుడయ్యచరితము
వసుమతిఁజదివిననువినినవానినఁగలుగు
గుసుమశర హరునిభక్తియు
ననదృశవై భవశుభోదయంబులుఁ బెలువన్॥

257

సురియ చముడయ్యగారి కథ

కా॥ శుద్ధాంతరికరణప్రచారుఁడు గతశ్రోత్రాదిపంఠేంద్రియా
బద్ధవ్యాప్యతి నిర్మలాత్ముఁడు దయాపాతోనిధానుండు స
చ్చ్రద్ధానుష్ఠితై వహజుఁడు గళత్సంసారబంధుండు ప్ర
జ్ఞోద్ధృతాంగవికారుఁ దప్తవిధభక్తుద్భాసనస్కీర్తియు॥

258

క॥ లైంగికమర్మజ్ఞుఁడు భయ
లింగాధిష్టోవబోగి లింగాంగుఁ డన
త్సంగాదిదూరుఁ డిలలో
గంగాధరుఁడనఁగ సురియఘనుఁడొప్పుడువి॥ 259

వ॥ మఱియు నతండు కారణపురుషుండు గావున మాయాక్రపంచితుండు
గాక 'రసాఁబక్తస్య జిహ్వోగ్రే' యను పురాణవచనం బవలంబించి
యాకళ్యాణంబునం దనవరతంబును గురులింగభావంబు జరలింగం
బుల నారాధించి॥ 260

క॥ స్నాయత్పాయసపూవసూపసుషమాసంపన్న రాజాన్న పా
నీయంబుల్ చరలింగపాత్రములలో నింతార వడ్డించి తా
జేయం జేయని గూర్చి యౌదలపయిం జెందించి, చెల్లింపరే
మాయామోహవిధూరులార యనుచుం బల్మారు ప్రార్థింపఁగన్॥

క॥ ప్రార్థన గైకొని జంగమ
సార్థం బారోగిణంబు సలుపఁగ శివపూ
జార్థంబుసురిచౌడయ
యర్కింగూర్చుండి సత్త్రియలుసలుపునెడన్॥ 262

సీ॥ తపనవారికిఁ జేయి తడియకయటమున్న
హర్షాశ్రులు దొరంగు హరునిమేనఁ
బుష్పముల్ కమలముల్ పూన్పకయటమున్న
హరునిపై నలరు హృత్స్పరసీజంబు
నగ్నిలోపల దూప మర్చింపకటమున్న
లోకసద్యాసన పూని భవుని
కారతు లెత్తకయటమున్న యంగజ
హరునకాత్మజ్యోతి యలరఁజేయు॥ 263

తే॥ బడపదార్థార్పణంబు చొప్పడకయున్నఁ
ప్రాణముపహారమై శంభుబరతుఁ జేయు
నిట్లు బాహ్యోంతరముల నిష్ఠలింగ
మంద చెన్నొంది నిత్యలింగార్ప దీర్చి॥ 264

క॥ నైవేద్య మిచ్చుతటి నా
శైవవరుఁడు ప్రాణమునకు సరినోరగోనెడ
నావడి సురవేదికినొక
క్రేవం బెట్టుకొని శూలికిం బ్రియ మెసఁగె॥ 265

ఉ॥ లింగమలింగతర్పణము సల్పెడిరీతిని బల్లెరంబు నిం
డంగ రసాన్నముల్ కడుఁ దటాలునఁ బెట్టియు జౌడశారిచే
తంగొని కళ్ళు జేసి గిరిరామున కియఁగఁ జేయి సాచి యా
యంగజవైరి యందికొను సప్పటి కప్పటి కప్పదార్థముల్॥ 266

ఉ॥ చేతికిఁ జేయి సాచి శశిశేఖరుఁ డాచవుఁడయ్యయింట సం
ప్రీతిఁ ద్రిసంధ్యలందుఁ జరబృందముఁ దాను భుజింపఁ దద్వయ
ఖ్యాతలసత్ప్రహరయుగళాభ్యవహారము సేయుచున్ ముదా
స్థితమనోంబుజాతుఁడును వీతభయండును నయ్యె నయ్యెడన్॥

వ॥ ఇట్లు తొల్లియు శంకరుఁడు కింకరవాత్సల్యంబునఁ దనభక్తభవనం
బుల నారగించు నని విందు మదియెట్లనిన॥ 268

సీ॥ పలకల నేరిన పాకం గుణాలు ము
న్నూటయిర్వదిపుట్టు నూతనంపుఁ
గడవలఁ బోసి శాకములు ముప్పందుము
మిరియాలు చెలింగ వరుస వండి
పల్లెరంబులలోన భక్తితో వడ్డించి
యాయుధహస్తఁడై యవల నిలిచి
యారగించెడిచప్పు చాలకంచుచుఁ గరి
కాలబోదండును గాలకంఠుఁ

ఆ॥ డతఁడు వినఁగ జాజ్ఞహోయని నమలును
జప్పరించు నుమియుఁ బిప్పిపోవ
స్వాదుతోడు మాను నేదదీర్చుక త్రేఁచు
ననఁగ మున్ను విందు మదియుఁ గాక॥ 272

క॥ మాదరచెన్నమసీషి స
మాదరమునఁ దొలిదినంబునం బలి తనజి
హ్వాదరపాత్రికనొసఁగమ
హదేవుడుఁ స్వీకరించెనంతయు మఱియున్॥ 273

సీ॥ పీఠచోడవ్య దాజ్ఞరామమున మున్న
తా నారగింపంగఁ దనకు మిగులఁ
జవియైన గడి యెత్తఁజాలక యాపాత్ర
దానిచేతికి నిచ్చి తడయ కనుప
నది వోయి మాయక్క యనిపె సీపులగంబు
భీమేశ సీ కన్నఁ బ్రీతిఁ జూచి
నాకోర భీమేశుఁ దందుకొని భుజించి
గుడివెలుపలఁ దద గుడుక వైచె 273

ఆ॥ ననఁగ విందు మిప్పు దందఱుఁ జూడంగఁ
సురియచౌడనార్య కరముకట్లు
హరుఁడు గొనుచు నునికి యద్భుత మని భక్తు
లభినుతింపఁ నాతఁ డతిశయిలై॥ 274

క॥ సురియచవుఁడయ్యచరితము
వరమతిఁ జదివిననువిన్న వ్రాసిన లింగ
స్ఫురదుడుదయావ్రసాద
స్థిరజంగమలింగనిష్ఠ చేకులు మఱియున్॥ 275

తెలుఁగు జొమ్మయ్యగారి కథ

౪

చ॥ కలిమలవర్జితండు పురమస్మరభక్తివిభూతిభూమి చి
ద్దశితశుభాశుభక్రియుఁ డుదంచితము క్తువయోగకారణం
బలఘుతరప్రసాదమహితానుభవాద్యవధానశాలి ని
స్తులయశుఁ డౌవృగుం డెలుఁగుజొమ్మయ వీరరసాంబురాశ్రియై॥ 277

క॥ శుద్ధశివాచారండు ని
షిద్ధజనాపేతబుద్ధి శివపదనిష్ఠా
బద్ధాంతరంగుఁడు జగ
త్సిద్ధమృగవ్యాధరూపశివసదృశుఁడు॥ 278

ప॥ మఱియు నతండు సర్వజీవదయాపరుండును శివభక్తిపరతంత్రుండును
లోకహితార్థుండును ననమానదానపరాక్రముండునునై కళ్యాణంబునందు
లింగజంగమసమారాధనాసక్తుం డై యుండునంతకమున్న॥ 279

క॥ కందరచరచారణచర
బృందం బగుశ్రీగిరింద్రపీఠంబున నా
నందమునఁబొందుచుశివా
నందుండనుమునితపంబునకుఁగూర్చుండ॥ 280

సీ॥ ఆంఘ్రినఖశ్రేణు లవని వ్రేళ్లునుబాఱె
గరరుహంబులు మేను గమిచికొనియె
మొలకలు పెరిగియు మొగిమెయిం బొదవినఁ
దపసిమై సీలాది కువమ యయ్యె
సతనిశిష్యుండు శాశాహారియై గురు
సేవసేయుచుఁ బాసిపోవకుండె
సంతట గంధర్వు లంగనానక్తులై
యాత్రితో నాక్రేవ నరిగి యరిగి॥ 281

తే॥ తెల్లనై మౌనితం గల తెరువు దోఁవ
నల్లనై మీద గనుపట్టి యల్లసిల్ల
నల్లయది యేమియో యని యరసి దూర
మగుటఁ దెలియంగలేక యిట్లని కడంగి॥ 282

క॥ శిలయొకొ శిలయగునేఁ దీఁ
గలుచుట్టునునీక్షితిరుహమునకువలదే
యిలదప్పదిదియుగడుముది
యెలుగెందుంగదలలేక యిటవనియించున్॥ 283

వ॥ అని పలుకు గంధర్వదంపతుల గురుదూషణభాషణంబులకుం గలు
షించి యమ్మునిశిష్యుండు గంధర్వుల కిట్లనియె॥ 284

ఉ॥ నాగురునిం దపశ్చరణనైష్ఠికు మికు జరన్మృగం బనం
గాఁ గత మేమి వేచరగణత్వము మిమ్మట చేసెనే ధరి
త్రీగతులై మృగాశృతి జనింపుడు పొందస నంబరేచరుల్
మూఁగుచుఁ దప్పజేసితిమిలోఁగొనికావుమటంచు మ్రొక్కుచున్॥

క॥ గర్వమునఁ గన్నుగాన క
ఖర్వుని నీగురుని జేటుగాఁ బల్కమి కా
శర్వుండుసాక్షి మాగం
ధర్వత్వము దీనికుడుపఁదగునే యనుడున్॥ 286

ఉ॥ తప్పదు నాదుశాపము విధాతృలిపిక్రియ దప్పెనేనియున్
జెప్పెడిదేమి పొం డనినఁ జేతులు మోడ్చుక శాపమోక్షణం
బెప్పటికో పెఱుంగ గదియింపవె నావుడు వారి నందఱిన్॥
దప్పక చూచి యిట్లనియె నమ్మునిశిష్యుండు మీర లందఱున్॥ 287

కా॥ కళ్యాణాంతికభూమిఁ బుట్టి పెరుఁగంగా దెల్లు జొమ్మయ్య యా
 శూల్కారాధనచక్రవర్తి మిముఁ ద్రుంచుకొ వేటమై నపువై
 కల్యంబుల్ వెడవాయుఁ బూర్వపదసాంగత్యంబు గా కీశసా
 కల్యంబుం గనఁ గాంతు రన్నవిని యాఁగా కంచ గంధర్వులుకా॥

ఉ॥ ఆతఁడు చెప్పినట్టి వనితాఖచరుల్ సకుటుంబులై మృగీ
 జాతి జనించి యెన్నటికి శాపవిముక్తికిఁ దెల్లుబొమ్మయం
 జూతుము నాఁగ నచ్చటికి జొమ్మయయుం జనుదెంచె నద్రీజా
 మాత భజింపఁ బుత్తిని నమర్చులడెందము లుల్లసిల్లఁగకా॥ 289

తే॥ అపడు గంధర్వదంపతు లతనిఁ గాంచి
 యితఁడు జొమ్మయ్య గాకున్న నేల మనకు
 హృదయసమ్మద మయ్యె నింకేం పల్కు
 లనుచు మృగరాజి యరికట్టుకొనియె నతని॥ 290

ప॥ అందొక పెనుమెకంబు జొమ్మయ్యమొగంబుఁ జూచి మహాత్మా యేము
 గంధర్వులము నీచేత శాపవిమోచనశరజాతవాతంబునం దాకక
 మాకు గగనగమనం బగవడదు గాంధర్వవదం బెదురుచుక్కై యున్న
 మీహృదయంబున నదయుండవుగాక పూపై వేటవెడలి మాయొడకు
 గాదనేసి కెడపి శాపంబువాపవె పాపంబనక 'ఏత త్వర్వం' అనునది
 సత్యంబిడుటకొక యడియాలంబు గలదు విన్నవించెద సవధరింపుము॥

క॥ క్రమమున నీచేఁ దెగినమృ
 గములెల్లఁ ఘనవిమానగమనంబులొ
 కములెల్ల జాడఁగైలా
 నమునకు నేఁగంగ నీదుసంశయముధుఁకా॥ 292

ఉ॥ నాకము నీడుగాక గగనంబునఁ గ్రుమ్మరుచుందు మెప్పుడుఁ
మా కిది శాపమా మునికుమారకుదేత వరంబు గాక వు
జ్ఞాకర బొమ్మవీర భవదస్త్రహతిఁ గణగమ్యమారజి
ల్లోకము లీలఁబోలె నపలోకముఁ జేసెద మీక్షణంబునఁ॥ 293

క॥ కావునఁ దదయక మముఁ దయఁ
బ్రోవు మనుచు మృగము లొగినిఁ బొగడఁగ నంచే
హావస్థ యుడుగ జొమ్మయ
భావంబునఁ జూచి కాంచెఁ బరమార్థముగాఁ॥ 294

వ॥ ఇట్లు దివ్యజ్ఞానాంజనరంజితం బగుచు సతీంద్రియవ్యాపియగులోమాపున
గంధర్వులవృత్తాంతంబు సిద్ధాంతంబుగా భువనోపకారకారణ పురు
షుండు గావున నాఁటికిం గోసీపవత్తిరి చాలించుకొని చయ్యన మరలి
చని మఱునాఁడు జొమ్మయ్య వేటవెడల నుద్యోగించి 295

సీ॥ వచ్చవట్టునుగట్టి బంగారునీరు చెంగలకొన బోయనిగ్గులు ఘటించు
నట్టిచువాలంబు గట్టిగాఁ దలఁ జుట్టి వచ్చనివట్టుకుప్పసము దొడిగి
నల్లింటనల్లింటఁ దెల్లముత్యము లిడి కుచ్చులై యుండంగఁ గ్రుచ్చినట్టి
వచ్చలసరు లిరువక్కియలనువ్రేలఁబడ భుజంబులు వీడి పడగవైచి॥

తే॥ హరిదనర్హమణికాంతు లలరునట్టి
యంగుళీయకరంకణహారు
హంసకాంప్రమ్యంగుకుళీభూషణాళి యగుచు
వేటకాండ్రను దిలిపించి వెంయఁ బలికె॥ 297

క॥ ఆటవికులార కల్యా
జాటవుల న్వేటలాడ నరుగఁగవలె ని
వ్వీటఁగలవార లందఱు
చాటినగతి రండటన్న సంత్రమయుతులై ॥ 298

సీ॥ కటితటంబున సీలికా నెలునలు వొందనామీదము పైడలనుఁజూప
నెడమచేతులుదిండుమెడికంబులై యుండఁ గుడిచేతఁగుక్కలగొలుసులమర
వీవున దొనలచే నోపారఁగా మన్నెగాళ్ళను గప్పినవేళ్లు మీఱఁ
దలలపైదరముళ్లునకుకొత్తఁగా దండికడియముల్ సందులఁగడలు
కొనఁగఁ॥

తే॥ బల్లగొలుసులు సీ దెలు ఒందిపోట్లు
వలలు సురులును బొనులు బలులబండ్లు
వేటయిల్లులు దుప్పలు వేసడములు
లావుకలు డేగులును మొదల్గాఁ గలుగు॥ 300

క॥ సాధనవర్గముతో నా
దీధనుజ్ఞామ్మయ్యఁ బిలిచి దిగదిగన మృగ
వ్యాదులు నడచిరి గడచిరి
భూధరములుగొన్ని వెంటఁబోయెడిత్రోవఁ॥ 301

వ॥ ఇట్లు తెలుగుబొమ్మయ్య యనేకమృగయమృగపరివృతుండై చనిచని॥

ఉ॥ పాలశళాంక శేఖరుని భక్తుఁడు ముందరఁ గాంచెఁగాంచనో
త్రాలరసాలసాలవటదంతశతార్థనసర్జనాగహం
తాలతమాల సేలుబహుతాలకుటన్నటపాటలాక్షకు
ద్ధాలకదంబనింబనముదగ్రము నుగ్రమృగాటనాటవిఁ॥ 302

వ॥ కని యవ్వనంబుఁజొచ్చునెడ నవట నిచ్చలు విచ్చలవిడిఁ బచ్చికలు
మేసి పూసరించిన జింకలదొంకంబును నీరువట్టినపట్టుపట్టులు ముట్టి
యలం గ్రుచ్చి ముస్తాభక్షణంబు గావించికొని ఘంకారంబుల గగనం
బగలించువరాహంబులసముత్సాహంబును గంధమండంబున నొందొం
టికి వట్టపెట్టని దిట్టతనంబునం బోదుకాటుఁబోతులరీతులును గండ
గండాతి పాయం గొండలగండశీల లురలఁ గొండాడు గంధసింధుర

బృందంబులయందంబులును వన్నెలు వక్రియింబడఁ బచరించి
 కన్నుల మనరుగప్పి గుప్పుగుప్పునఁగుప్పించు దువ్వలయొప్పును
 నిచ్చకువచ్చు మెకంబులు పులుమెసవి బలసిసట్లుండు పుండరీకంబు
 లును గంభికుంభసంభృతపటల పారణావసానంబున మొయిళ్ళకెగసి
 పిపాస వాసికొనుకంతీరఁబుల యకుంతత్వంబును గన్నులకుం గొతు
 కాదానం బనూనంబు గావించుచుండ నావేటకాండ్రు బొమ్మయ్యయను
 మతంబున వెలివారు చుట్టియెడనెడబిరుదుగల జాగిలంబులతోడిబెదరు
 విలుకాండ్రవృట్టుల మొగంబులఁగట్టివలంబడఁగొట్టి మట్టుకొని తెర
 లకు లోను సేసి యొయ్యనమెత్తమెత్తనజొమ్మయ్యయన్న గొత్తుకుఁ
 దార్చిన నతండు నేర్చినబాణంబుల బాణాసనంబునం గూర్చియార్చి
 యేసిన నవి యనువులంబాసి మృగత్వం బుడిగి వైహాయనగమనంబు
 గైకొని విమానంబులపైనుండి జొమ్మయ్యకుజోహరువెట్టుచు నరుగు
 చుండెనంత నతనివెంట వచ్చిన వేటకాండ్రేటునకుంబూని వానినేయం
 దొడంగిన నవి తద్దనుర్నిర్గళస్మార్గణమార్గంబులకు నందక తప్పదాట్లు
 గొనుచు నొకండునుం దగులుపడక యున్న నమ్మృగయు లాశ్చర్యం
 బులం బొంది యస్మదీయాస్త్రనైపుణిఁ దృణీకరించి గొలుసులు నడ
 రిసం గెసరి పైకొను కుక్కులకుం జిక్కక చెంగుచెంగున లంఘించి
 జొమ్మయ్యచేతన చచ్చి గగనగమనం బందుచున్న యవియవి కారణ
 జన్మంబులుగాని యన్యమృగంబులు గావు తత్సూర్యకారణం బీకారణ
 పురుషుండు జొమ్మయ్యకాని యొండెఱుంగనోవందని కొనియాడుచుండ
 జొమ్మయ్యయుఁ బ్రతిదిసంబు నేడేడు మృగంబులం జంపి శివపురం
 బున కంపె నయ్యెడ॥

304

క॥ ప్రతిదీనమును జూరులు సర
 పతిసహితముగాఁగ వచ్చి ప్రస్తుతు లేనఁగం
 గృతదర్శనులై పోవఁగ
 శ్రీతికంఠుని భక్తసమితి చెలఁగుఁగ జూడన్॥

305

సీ॥ వృథుగురుధ్యానచ॥ భిండివాలమున సం

సారవంచాస్యంబు సంహరించి

శరణావలోకముద్గరమునఁ బూర్వసం

చితకర్మ మను యష్టి చిందివైచి

గుర్వాజ్ఞ యను కత్తిక్రొత్తమ్ము పూర్వాశ్ర

మం బను పుండరీకంబు నొంచి

సుజ్ఞాననామకక్షురికవాడిక నేత

నజ్ఞాన మను వరాహంబుఁ జంపి॥

306

తే॥ భక్తియను తోమరమునఁ బ్రవంచమాయ

యనెడు మనుఁబోతు బొడిచి నిత్యప్రసాద

మనెడు పెనువింటి నక్షంబు లనెడు హరిణ

రాశిఁబడనేసి మఱియుఁ జిత్తం బనంగ॥

307

తే॥ ఆమలతరశైవవాచకమను కఠారి

చేసి లోకపుంజం బను చిఱుతగండు

గం డడంగించి బాబోక్తిదర వధించి

యీషణత్రయ మను పేరియలుగు మఱియు॥

308

క॥ హరుమహిమను వట్టంబున

పరవాదిమృగాః జంపి పరగినయభ్యం

తరమృగయాశీలునకురు

ధరమృగముఁ జంపనిదియతథ్యముతల్యవన్॥

బ॥ అతఁడు మహిం జరించునెడ సంప్రీసరోదుహయుగ్మఘట్టిత

క్షితి శ్రుతిఁ బొందు సూక్ష్మతరకీటపతంగపిపిలికాదిన

త్ప్రీతతికి ముక్తిగల్గు నిఁకఁ దత్కరముక్తశరప్రవాహసం

స్థితమృగరాజి శంకుపురిఁ జెందుట కచ్చెరు వంద నేటికిన్॥

క॥ అని బసవఁ డిట్లు పొగడఁగ
 విని ధరణీశాదిపౌరవిసరమ్మును గీ
 ర్తనములు సేయఁగఁ గటక
 మ్మున నాజొమ్మయ్య యుండె భూనుతుఁ డగుచున్॥ 311

క॥ పూజ్యుఁడగు తెలుఁగుజొమ్మయ
 ప్రాజ్యమహాత్మ్యంబు విన్నఁ బరియించిన నా
 నేజ్యాకృతి తగళివసా
 యుజ్యంబును బొందు భక్తియుతుఁడై మఱియున్॥ 312

సగ్గర : రాజద్రాజీవజాండప్రజబహిరబహిర్వాపిరూపాదినానా
 వ్యాజాను క్రస్వసంవేద్యపరశివకళాయ త్తతాశప్రహస్తాం
 బోజాతోద్భూతశిష్యస్సుటతరతనుయుక్పూర్వజన్మార్జితై నో
 రాజభ్రాజిష్ఠసాహృత్ప్రతిరయమపు రారాతిదీక్షాతిదక్షా॥ 313

క॥ గురులింగజంగమార్చా
 పరిణతకణప్రచార భవ్యాధారా
 హరిణాద్భ క్కుత వసు మో
 హరహిత భాసప్రకార హరగిరిధీరా॥ 314

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ శాంభవాధిక్యవాదీ
 ప్రకటగుణకలాపా భక్తహృద్దేశదీపా
 వికసితసుతిపద్మా విశ్వభక్తాత్మసద్మా
 సుకవినికరమాన్య శుద్ధసంవిత్సుమాన్యా॥ 315

గద్య॥ ఇది శ్రీమ త్పాలకురితి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధ
 నశక్తియు క్త శ్రీపిడుప ర్తి బసవనార్యవర్యసత్పుత్ర కులవవిత్ర సోమయ
 నామదేయ శివకవిప్రణీతం బయిన బసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
 బునందుఁ బంచమాశ్వాసము 316

షష్ఠా శ్వా స ము

కంత భ క్తజనవా
రాకరసీతకిరణ వై దికాభవ సద్భ
క్తాకల్పక శివవినుత
శ్లోకోజ్జ్వల పాలకురికి సోమరాధ్యా॥

ఏకాంతరామయ్య క థ

ఆ॥ దేవ మీరు మున్ను ద్విపదగాంచిన
బసవచరిత మేనుభవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నా నేర్చిన
యట్లు విన్న వింతు నవధరింపు॥

తే॥ అవని వెండియు వెలయు నేకాంతరామ
నామకుం డొకభక్తుఁ డుద్దామబలుఁడు
భవ్యశివసమయప్రతిపాలకుండు
జై నమత మేఘపటలజంఝానిలుండు॥

మ॥ స్వవశీభూతద శేంద్రియుండు భవినంస్సర్వాదిముక్తుండు డు
ర్భవభీవర్జితుఁ డసృమార్గహరముద్రాపీఠభద్రుండు శై
వవిశుద్ధాధ్యచరుండు శఁకుపద సేవాసావధానుండు తీ
ర్తివిశాలుండు రహస్యభక్తిరతి దాత్రీపావనాచారుఁడున్॥

క॥ వీర్యమనశౌర్యమహితౌ
దార్య సుంగాభీర్యవినుతదైర్య క్రమసం
దుర్యుఁడన నెగసి దినముని
హర్యధనుర్ధరసమర్చనాసంతరమున్॥

క॥ ప్రమథేంద్రలోకమునకుం
బ్రమదఁబునఁ జని తదప్రిపంకరుహద్యం
ద్యమునకునమస్కృతులు సే
సిమ హేష్టతనిష్టగోష్ఠి సేయుచునుండున్॥

6

ఆ॥ అట్టు లుండియుండి హరసపర్యాకాల
మరుగుదేర నవనికరుగు దెంచి
లింగపూజనంబుసాంగంబుగాఁ జేసి
మఱియునరుగుగోష్ఠిమగ్నఁడగుచు॥

7

వ॥ ఇట్లు ముప్పొద్దువచ్చుచుం దోవుచు నచ్చటచ్చటికి నెద్దుగుండి
యిచ్చ వచ్చినట్లు సంచరించు సమయంబున॥

8

శా॥ ఔవత్ప్రొద్దవమానమర్ది నిజసద్భక్తిం బ్రహ్మద్యార్థమై
యీవిశ్వంబున కన్న నంది బసవాదీశాఖ్యఁ గళ్యాణమం
దావిర్భావము నొంది భక్తివివశుండై నట్టి తద్భక్తిస
ద్భావాంబోనిధి యుల్బి వెల్లివిరిసె॥ ద్వావాపృథి వ్యంతయు॥ 9

ఆ॥ బసవమంత్రఁజూడభక్తినేకాంతరా
మయ్యకటకమునకు నరుగుదెంచి
తనదురాకబసవదండేశుఁ డెఱుఁగక
యుండనున్న యంతనొక్క నాఁడు॥

10

సీ॥ చెప్పకాకులతోడ శివమండరంబొక్కజై నుండుసొరఁగఁదాలోననుండి
యేకాంతరాముఁదాలోకించియోరోరి యీపాతకమునకు నెట్టియవది
గడపఁజొచ్చితి తప్పగలదని చెప్పలువిడిచిసాఁగిలిమొక్కువిశ్వపతికి
గాకున్న యమదండఘట్టన తప్పదు ధృతిఁజెప్పకాళ్ళ నిల్చితివ యేని॥

- ఆ॥ శంకదక్కి నీరునందులు ప్రిదులంగ
నఱికివైతు నన్న వెఱవ కతఁడు
దిక్కుగలిగెనేఁడు ముక్కంటిగుళ్ళకు
నింతయాగ్రహింప నేలవినుము॥ 12
- క॥ గుడివసతియె వేల్పులకును
నొడయఁడు జైనుండు నుడుగు లుడుగుము గాదే-
బడయుము దల యిచ్చి మగుడ
మృదుఘనతయు నీదుధృతియు మెచ్చఁగవచ్చు॥ 13
- శా॥ ఈలీలం బరవాదివల్కు విని యయ్యేకాంతరామయ్య దు
శ్శిలుక- వీని వధించు దెంతపని మచ్చిర్నంబు ఖండించి స
ల్లాలిత్యస్థితిఁ గ్రమ్మరం బడసి లోలదన్నైత్తి జై నాలి ని
రూఠోత్పాటన మాచరింతు నని మూర్ఖం జూచి తా నిట్లనెన్॥ 14
- క॥ శిర మిచ్చి వడయు టిది య
చ్చెరువె వరవాది వినర శివభక్తజనో
త్కరమహిమ మహాకాలుఁడు
హరునకుశిరమిచ్చి వడయఁదాంబూరదా॥ 15
- క॥ ఆ వార్త విని యెఱిగి శివ
దేవున కిచ్చినశిరంబు తిరుగఁ గొనుట పా
పావహ మని కటము లదర
వావిరి గోవిందబట్ట వారితనిష్ఠ॥ 16
- క॥ తనదుదలదఱిగినిష్ఠం
ద్రినయనుఁబూజించి సూఁడుదినములఁమీద
జనులెఱుంగ వేఱేయొకతల
ఘనరతిఁబడయందె పెక్కుకథలేమిటికి॥ 17

సీ॥ అది విని యొకభక్తుఁ డపహాస్య మొనరించి
 యహహ మూన్నాళ్ళున కభవుఁ డచట
 లేక తా నెడనుండెనో కాక చచ్చెనో
 యనుచు మొరటదవంకయ్య శంక
 నఱిమఱిఁ దనతల యట్టకుఁ బావంగ
 నప్పడు మొలవంగ నదియుఁ దఱుగ
 మఱియును దఱుగంగ మఱియును మొలవంగ
 మొలచెడు తలయునుడులుచుదలయు

18

ఆ॥ తఱుఁగకుండె నతఁడు తఱుఁగనిభక్తిమైఁ
 బూన్పుతలయుఁ బూన్పుఁ బూనుతలయుఁ
 బూన్చినట్టితలయుఁ బుట్టినతలయును
 బుట్ట నున్న తలయుఁ బుట్టుతలయుఁ

19

క॥ తఱిగిన దఱుఁగని తలయుం
 దఱుఁగకయును హరునిఁదాన తార్కొనుతలయుం
 గఱకండుఁ బొదవు శిరమును
 వదలుచు హరుపిఁదివంక వ్రాలెడు శిరము॥

20

గీ॥ కన్నులార్చుశిరము గాదనుశిరమును
 నుఱికియుఱికిపడుచు నొరగు శిరము
 నాశలద్యయమును నార్చునట్టి శిరమ్ము
 ననుచు నొను మాటలాడుశిరము॥

21

క॥ బొబ్బలువెద్దెడి శిరమును
 గబ్బితసంబున నుమేళుఁ గలయుశిరముపె
 ల్లుబ్బునద్రుశ్శెడుశిరమును
 గొబ్బుననగినాల్కలర్థిఁ గోయుశిరము॥

22

- క॥ హరువెక్కిరించు శిరమును
బురహరుఁబాడెడు శిరంబుభూతేశ్వరుతోఁ
బరిహాసమాడు శిరమును
స్మరహరుదీవిం చ శిరము శిరజను శిరమున్ ॥ 23
- చ॥ షడిగొని యీశ్వరుం దెగడుపక్త్రము నవ్వెడుమోముశాస్త్రము
ల్పదివెడుమస్తకంబు పురసంహరుఁ దాఁతెడును త్రమాంగమున్
మదనవిరోధితో మసలి మార్కొనుశీర్షము సాధులీలలఁ
బదములు నాడు మోళియును బాపు భళా యనునట్టిమూర్ధమున్ ॥ 24
- తే॥ పందఁబా యని జంకించి భవుని బలుకు
శిరము నట్టుల హరునిఁ బూజించుశిరము
నగుచు గుడి బిక్కిటిలైడు నంగజారి
విస్మృతుం డయి యందఱు వినఁగఁ బలికె॥ 25
- క॥ ఓరోరి వంకముక్కున
నూరుపు నెళ్ళవీర నేల యోడితి నన్నున్ ॥
వారక వేడెముబొతురె
వీరభవా భక్తిజూడ విన నావశమే॥ 26
- మ॥ అనుచున్ శంభుఁడు వంకతం దెకర మత్యాస క్తిమైఁ బట్టి త
ద్వనశీర్షంబులు స్వీయకాంగమున సంతర్ధాన మొందింప న
న్మనమం దెంతయు శంక దక్కి శివుతో మాపంకమై గెల్చె న
న్న నిఁకం జెప్పెడిదేమి భక్తిగతి జైనా సీ కగమ్యంబురా 27
- వ॥ అది యట్లుగాక భీకరాకౌరు లయినయెడుగడవారలం బాలురందోలిన
శూలిభక్తులమహిమ వినము॥ 28

తిరునావురక్కనీ కథ

క॥ తిరునావురక్కనీ యనఁ
దిరముగభూవలయముననుభృతినుండుజినో
త్కరుఁడన్మునికిని గడుని
ర్భరతరమగు శూలకుట్టుగ్రక్కనఁబుట్టె॥ 29

క॥ ఆనొప్పికొర్వఁజాలక
జైననరుఁడు మిగులనొగిలి సంకటమొందం
గానతనితోడబుట్టును
దానచటికివచ్చి కని యతని కిట్లనియె॥ 30

క॥ ఈమంత్రతంత్రములలో
నామాలములందునిదిదొలంగదుబ్రతుకం
గామదిఁగలదేనభవ
శ్రీమంత్రముమఱుగుసొరుముశ్రీఘమతొలఁగు॥ 31

క॥ శివభక్తానుగ్రహమున
శివభక్తుఁడ వయిన శూల చెడుటయ కా ది
ష్టవిశిష్టఫలములనునీ
వవశ్యముగ శివునిబంట వయ్యెదవనుడు॥ 32

చ॥ ఆపరిమితప్రమోదమున నానతి భక్తుల సంస్మరించి మం
త్రతవతనపూర్వకంబుగను రక్షధరించిన మాత్ర శూలకు
ట్టుపశమ మొంద నివ్వెఱుగు నొందుచు నమ్ముని యమ్ముగాక్షికిఁ
నిపుణత మొక్కి నీకతననిలెచ్చి నిఁ కిప్పడు నాదుప్రాణముల్॥ 33

వ॥ అని యతం డాత్మ నొండుఁ దలంపక శశిఖండమండనకృతాభ్యనుజ్ఞాఁ
డయి యూపగటా రను పురవరంబున కరిగి యందు॥ 34

ఉ॥ వంకజమైన వంకజముఖాతి రతిఁ వెలివాడలోన ని
శృంకత నుండు ధన్యుడగు శైవసూర్యుడు, గాంచి పాదప
ద్మాంకతలంబునఁ బ్రణతుడై జినముఘ్నుడు నిల్వ సంవిదా
ధ్యంకరణుండు గాంచె గరువార్ధక్రూక్షనిగీషణంబులన్॥ 35

వ॥ ఆనంతరం బాజైనగురుం డాకుమారు గురుచరణభక్తిపరుంగాజే
యనాయత్తపడి కరుణావలోకనమాత్రంబునఁ బురాకృతమష్కృత
పంకంబు పొంకం బింకంజేసి బిసకుసుమసంభవజ్ఞప్తశస్త్రలిఖితం
బులుగ శిఖిశిఖాసితభసితంబు నొసల నొసమఁగఁ బెట్టి భక్తిసం
పత్తికిం బట్టంబు గట్టి శివతీర్థసంపూర్ణరలశపుణ్యోపకాధిషేకపూర్వ
కంబుగా లింగసంస్కారం బొసర్చి పాంచబౌతికశరీరంబునుం బాపి
యంచిత శివ హస్తమస్తక సంయోగంబుల దరించి యంలింగమంగళ
క్రియాకలాపదేశంబున నిత్య సత్య ప్రసాద సంగతాంగుం జేసి వాయు
ప్రాణగుణంబులం బొసఁగుపఱచి లింగప్రాణసంగనిష్ఠా గరిష్ఠం జేసి
శుద్ధచిన్మయజ్యోతిరుద్వాసకంబును సశుద్ధబుద్ధివిలా శరంబు నై ననీధిమంత్ర
ప్రపంచంబుఁ బ్రసిద్ధంబుగాఁ దెల్చి లేవల జీవన్ముక్తమేతుభూతం
బయిన మహినీయ శివ రహస్యార్థంబుగా నెఱింగించి స్వీయదయాప
యోధిఁదెల్చి సద్యోముక్తికరభక్తియుక్తి సంవేత్తం గావింపం దిరునావు
రక్కసియుం బరమశివాచార పారవశ్యంబున్॥

మ॥ హరభక్తప్రతతిం గనుంగొనిన సాష్టాంగ ప్రణామంబులఁ
విరచించుకొన్న ర జిన్మ హూత్సవము చెల్లింపంగఁ బంపుట్టె
స్ఫురణాలంకృతి వస్తు వాహనములం బూజించు హృద్ధ్యైక్యా
వరకృత్యంబులు సేయు శంకరదదర్శందార్పణాదీనముల్॥ 37

తే॥ భూతిరుద్రాక్షదారణోపేతపూత
గాత్రుడై శైవసత్కియల్ గడుపుచుండ
జైన లందఱుఁ గని యన్యసమయుడయ్యె
వీని నేనుంగుముందల వేయవలయు॥ 38

చ॥ అని జిను లమ్మ హామహుని నవ్వుడ పాశనిబద్ధుఁ జేసి వై
చిన నది ముట్టనోడె మదసిండుర మామహిమాడ్కుఁ భక్తునిం
గొనియును డీకొనంగలదెఁ హెరవిషం బిదిరి త్రవోక త
ద్వనవిష మేమి నేయుఁ పురఘస్మర సేవకు నెవ్విధంబునకా॥ 39

క॥ జ్వలదగ్ని జ్వాలలలో
పలఁ ద్రోయుడు వహ్నియౌరభయదాఁలజి
హ్వలుచిదిమిసహరుభక్తుని
కొలదియెఱిగియెఱిగికాలుకొనునేశిభియుకా॥ 40

వ॥ అట్లు యెన్ని దుర్నిమి త్తంబులు పన్నియు నయ్యంతకాంతకు భక్తున
కుం గృతాంతాలయంబుం జూపనోపక యితం డలిగినఁ దమకుఁజూపు
దొలఁగు నుపాయంబు గలుగదని జనము లందఱు తదేయదివ్యపా
దారవిందంబులకు శరణఁజొచ్చుడు హెచ్చినమచ్చరంబుపెచ్చుము
చ్చుమునింగి తొల్లిటిలాంఛనం బెల్లం బల్లటిల్ల భస్మరుద్రాక్షాది పంచ
ముద్రాముద్రితులం జేసి రొద్రోద్రేకంబునఁ బ్రతిమలవిటతాటనం బార్చి
వసదు లన్నియు వచ్చి వందరలాడి జై ననమయ కోలాహలభిరుదంబు
గై కొనియెం గాదె మాతిరునాపురక్కనే వెండియు॥ 41

క॥ జలములముముంపుడుబహుజల
ములతనికిఁ జానుదఘ్నములునయ్యెసరి
జ్వరధరుకింకరు జములలు
చలములునొందింపఁగలవె? చర్చింపంగదా॥ 42

చిరుపదండాది కథ

క॥ ఓరీ చెల్లత్తిరుచా
రూరఁ మాఠాలిభ క్తియుక్తుఁ డిరువదాం
దారి యసనుండు నాయన
చార్మము వినుము వృద్ధజైనులచేతన్॥ 43

సీ॥ ఆతండు జాత్యండుఁ డగుట రాఁబోలేమి నభ వాభిషేకార్థమంగజారి
గుడిచెంతనొకబావి యొడికంబుగాఁద్రవ్య గుద్దలితట్టయుఁగొంచునేఁగి
త్రవ్యచుఁదద్యాపిదరినొక్కగనీకయు లోనొక్కగనీకయుబూనిపాఁతి
యారెండినొక వ్రగ్గమనువుగా బంధించి దానివెంబడి బావిలోనిమన్ను॥

అ॥ వెలువరింపుచుండ ఖలులు జైనులు గాంచి
 విఘ్నములు ఘటింప వెఱవ కఠండు
 త్రవ్వ గనికయుగముదగ్రతఁ బెఱికి త
 దుణముఁ దెంప నతఁడు కుపితుఁ డగుచు॥ 45

క॥ మృదుచేత నపుడ కనుఁగవ
 వడసి జనుల నెల్లఁబడలువఱచి వసదులం
 బడఁద్రోయింపఁదెమున్ని
 వృథమినిరువదాండి దుష్టపుంగవమఱియున్॥ 46

విశ్వనైనారునకుఁ బార్వతి పాలిచ్చిన కథ

సీ॥ శ్రీకాళి యనుపురి శ్రీకంఠనికుమారు
 సంశంబుమూర్తియై యలరు ననఁగ
 నొకశివ బ్రాహ్మణు నుదవసితంబున
 నలిఁ బుద్దెఁ బిళ్ళనై నా రనంగఁ
 బెరుఁగుచు నుండంగఁ బ్రేమతో నొకనాఁడు
 చంకఁ బెట్టుకపోయి సరసిదరిని
 సుతు దించి తద్వారి సుస్సాతుఁ డగుచుండ
 నవ్వేళ నుడువీధి పాడుఁడు నుమయు 47

తే॥ మహితమణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
 చనుచు సరసీతలంబున సంచరించుఁ
 బాలకుని గాంచి జగదంబ ప్రాణనాడు
 తోడ నిట్లను ననుకంప తొంగలింప॥ 48

కా॥ అల్పబాలుఁడు మామకినసుతుఁ డట్లాడంగఁ బాడంగ పా
 యుల్లం బెల్లఁగరంగెఁ జిన్నుఁగవఁ బాలుబ్బెల్లఁ దిద్దుకొనెద
 గార్లల్లత్వంబు పలింపఁ బాల్పడిపి యా కన్నొత్తునందాఁకఁ దే
 రల్లాడింపక యుండుమీ యని పలిం బ్రార్థించి తా నర్చుకున్॥ 49

శా॥ చేర స్వచ్చి కవుంగిలిందుకొని తచ్చీర్షంబు మూర్కొంచు జ
న్మారణ్యోరుకుఁతారధారలుగ స్తన్యంబుల్ పిచండంబు నిం
డారంగాఁ గుడిపించి వెండియును దీవ్యద్భర్మ పాత్రంబుతో
శ్రీరంబుల్ దయివారఁగాఁ బిదికి యిచ్చెన్ బాలుపై మచ్చికన్॥ 50

క॥ ఈరీతి గౌరి తత్పుత్రు
గారవమున శంభుబక్తుఁగా శాంభవదీ
క్షారూఢిఁ జేసి శంకరు
తేరిపయికి నేఁగె నంగుదేరు మొగముతోన్॥ 51

తే॥ అంతలో నీళ్ళఁ గ్రుంకిన యాద్విజాండు
స్నానకృత్యంబు సకలంబు సరగఁదీర్చి
సరసి వెల్వడి వచ్చి విస్సారదివ్య
గాత్రదీధితియుతుఁడైన పుత్రుఁ గాంచి॥ 52

క॥ ఓరీ సుతః చన్నిచ్చిన
వారెవ్వరు నీకు నిటకువచ్చి; వఱలు బం
గారంపుఁ గోరయును నీ
శ్రీరంబులు నేడ గలిగె శ్రీఘమచెపుమా॥ 53

క॥ ఇచ్చటి కెవ్వరు వచ్చిరి
చెచ్చెర నెచ్చటికిఁ జనిరి చెప్పుమ లేదా
చచ్చెదు నానే ననుచున్
విచ్చలవిడిజన్నిదమున వ్రేయంజొచ్చెన్॥ 54

వ॥ అప్పుడాబ్బలుండు॥ 55

ఉ॥ కన్నులఁ గాఱునీరు సెలకట్టఁగఁ దాకులఁ గ్రమ్ము దుగ్ధముల్
సన్నపుఁ జెక్కులం గలవిషాదము భేదము మోముఁదమ్మిపైఁ
జె న్నొలయంగఁ గోర దలచేతులఁ గప్పుచుఁ జూచి యప్పుడ
నన్న యదేల నన్నదఁచె దల్లదెమింట రథంబు గంటివే॥ 56

సీ॥ అద్ది శంభువిమాన మందుండి యయ్యాళు
కడ మనుకాంత యిక్కడికి వచ్చి
ప్రమథలోకాదీశు బడి వాయకుందెడి
యింతి యిచ్చోటికి నేగుదెంచి
తరుణచంద్రవతంసు దాపరిచుట్టంబు
కరుణావతంసయై యరుగుదెంచి
యసమాక్షకడనుండి యంచితాంబుజవత్ర
సమనేత్ర యిచట పాదములు మోసి

57

తే॥ కాలకంధరుకడనుంచి కంబుకంతి
యింతకన్నను మున్నిట కేగుదెంచి
వత్సరశ్చందనాంకనభాస్వరోజ
యుగ్మ యగునొక్కయుగ్మలి యొయ్యఁ బొలిచి॥

58

సీ॥ ఉరగేంద్రహారని యూరుపీఠికనుండి
వరరత్నహార మివ్వలను బెట్టి
సమ్మహాక్షపతాకు నర్ధాంగముననుండి
శాంకరి యిప్పొటలంకరిందె
నురుజటాజూటాంకు నొడలిలో సాఁబాలు
వరమణిమకుట యిద్దరకు వచ్చి
ముల్లోకములతేని ముందరిదెసనుండి
యెల్లలోకములకుఁ దల్లి యిటకు॥

59

తే॥ వచ్చి కడుపారఁ జన్నిచ్చి సర్వపాత్ర
పాలు పిడిచిచ్చి పుచ్చిన గీలుకొంగ
నింగి మును నిల్చి వచ్చిన నీలగటని
గూడఁ జనుదున్న యది యదె చూడు మనిన॥

60

క॥ ఆవిప్రుఁడప్పు డాశ్చ
ర్యావిహితమనస్కుఁడై మహాదేవునకుఁ
దేవికిఁ బ్రణమిల్లి స్వక్తి
యావాసంబునకు నుతసమన్వితఁడగుచు॥ 61

క॥ చనుదెంచి సతియుఁ దానును
సనుపమసుఖలీల నుండ సగఙ్గాపీన
స్తనపానశక్తి గలిగెఁ
ఘనతరసర్వజ్ఞతాధికం బగునీడ్దుల్॥ 63

క॥ రేపకడ గుడికడకు న
ప్పావఁడు చనుదెంచిబహుళభంగుల నుబ్బుఁ
దీపితమతి నుతియింపఁగ
నాపార్వతి మెచ్చి యిచ్చె నాపాపనికి॥

క॥ సురియయు నువర్ణతాళముఁ
గరుణనొసఁగ భక్తిసమ్రగతిఁగైకొనితుం
బురునారదాదిగదితో
త్కరముల మీఱంగఁ బాడెఁగఱకంతుకడ॥ 64

తే॥ బాలునకు మెచ్చి యిచ్చె శ్రీకాలనాథుఁ
డవనిఁ బ్రతిలేని హేమసింహాసనంబు
చెత్తు నొప్పుగు ముత్యాలచత్వరంబు
వెలిగొడులును నక్షయం బగు నిధియును॥ 65

సీ॥ పరమేశుఁడొసఁగిరవనీడిదండలయందలం చెక్కిఁఘనవైభవంబుతోడ
బౌద్ధచార్వాకాదిపరసమయములకు ధూమకేతు వనుచు భూమలీల
గాహళల్ మ్రోయంగ నోహటింపకచనియుత్తుంగచోడనియుగ్రభక్తుం
గావించితన్న సౌగతసహస్రయుగంబుగొలువంగనాబౌద్ధకులముగాంచి

ఆ॥ యందు రెండు వేలునభవుభక్తులఁజేయ
వారుదన్నుఁగొలిచివరుసనడవ
తైవభక్తిచేత జైనమతస్థుల
నెన్ను గానుపింపఁ జేసి మఱియు॥

సీ॥ మదురాధినాథుని మహిషి శంకరభక్తి
 యగుట తత్సమ్మతి నచటి కరుగ
 నాప్రోలి జైన బొద్దాడు లందఱుఁ గూడఁ
 జనుదెంచి నృపుఁ గాంచి మనుజునాథ
 జ్ఞానసంబంధి నాఁగను నొక్కబాలుండు
 వేదబాహ్యసమయవితితిదూమ
 కేతువునాఁ గ్రొవ్వి యేతెంచె మనవురి
 వెడలింపవలయు నా విని వింతుండు॥

67

తే॥ పలికె సుతుంగచోళభూపాలవరుని
 దేశికుం డఁట యతని నుద్యుతి మెఱయ
 నూర కూ ర్వెడలింపంగ నుచిత మగునె
 వాదమున వారినోడింపవలయుఁ గాక॥

68

క॥ అన విని జైనమునులు పదు
 నెనేమిదివే లొక్క మొగిన యేఁగియు నబ్బా
 లునితో నొకఁడైనను గీ
 తొగ్గన నోపకపోయి రానతనను లగుచుడా॥

69

వ॥ అట్లతనిచేతం బరాభూతులై యపాయభీతులైన జైనపిఠాచు లమ్మ
 హాత్ము మందిరంబున నర్థరాత్రిసమయంబున నగ్నిం దరికొల్ప నది
 యును దదుదవసితం బాహుతిఁ గొననోహడించి ముందర నిల్చినం
 గదియం బిల్చి యోడిహవ్యవాహ మదీయగేహంబు దాహం బొనర్చ
 వచ్చితె మెచ్చితి నిన్ను మున్ను మాపీరభద్రుం తచ్చిద్రఱొద్రోద్రే
 కంబున జిహ్వలు గోసి విహ్వలం జేయునపుడు తప్పినొప్పి మిగులు
 ముక్కిప్పుడు చెక్కించుకొనఁ దలంచితె? దానికి మంచిదయ్యె మీ
 జనులశక్తియుక్తిం గనియెదు గాని యీప్రోలిభూపాలు మేను సొచ్చి
 తావంబు హెచ్చింపు మీతప్పు గాదితి; వే చనుమన ననలంబు మహా

బ్రసాదంబని యతనియనుజ్ఞ శిరసావహించి యతనియెడ కేతెంచి॥

సీ॥ అసల ముజ్జ్వలరూపమై వచ్చి భూపాలు
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలంగఁ దత్సతి
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలంగ దత్సతి
మంగయ క్కరసి యమ్మండలేశ
సమ్మతిగా జ్ఞానసంబంధిఁ బిలిపించి
విపుల మోవఁగ మ్రొక్కి విన్నవింప
మూఁగి జైనుల మొత్తముల్ వినఁగను నిట్లు
లను నామనుండు పిళ్ళనయనారి॥

71

ఆ॥ యిందులోననెవ్వఁడేనియు నీరాజు
నొడలితాపముడువ నోపువాడు
కలఁడె యనఁగ మానఁగలము మేమనిచెప్పి
జనులు రాజుకడకుజేరవచ్చి॥

72

మ॥ తిరునీ రప్పడు స్వీయమందిరమునఁ దెప్పించి పంచాక్షరీ
వరమంత్రంబునఁ గూర్చి తద్దరణిభృద్వామేతరాంగంబునఁ
వడునఁ జల్లిన ఝల్లునఁ వదలి తద్వాహంగముం గూడ నా
వరభాగంబున నిన్మడించెఁ దనుతాపం బైన నాజైనులు॥

73

క॥ మానక వార్మంత్రంపం
గా నినుమడియైనకరణిఁ గానఁగ నైనఁ
భూనాథుఁ దపుడు కడుదీ
శానన్యుడై యిట్లువలికె నందచు వినఁగన్॥

74

క॥ శ్రీరమ్యనేత్ర గొబ్బున
నారోగ మణంపవే మృతాపాత్ర లన
చ్చారిత్ర పిళ్ళనయనా
రీ రంజితగాత్ర హిమగిరిసుతతనూజా॥ 75

మ॥ అని నానావిధదీనవాక్రృతతులం బ్రార్థింప దన్మంబుఁ ప
య్యనఁ బై జిల్కి కిరంబుఁ దత్తనులతఁ హత్తింలి ముమ్మారు మే
నును దాఁకఁ రుజుతోన మున్నగుఁ మేనుంబోయి సౌందర్యపాం
ద్యనిరూఢోక్తిఁ బాత్రుడై జనవిభుం డాజ్ఞానసంబంధికిఁ॥ 76

మ॥ తనవామాక్షియుఁ దానుఁగూడి ధరపై దండప్రమాణంబు ల
త్యనురాగంబున నాచరించి యుచితోద్భృతస్త్రియల్ సల్పఁ గై
కొనుచుఁ జైనులఁజూచి యింక మము మార్కోశ క్తిమీకున్న నం
దునకై నం జనుదెండు మీప్రళిథ వేతూలింతు రాఁజాలినద॥ 77

క॥ అనియో జై నులు మాటలఁ
బనిలేడిఁకమాకుమీకుఁ బ్రతిసవినుఁడుమ
జ్జిన శివనామములనుజీ
ట్లను వ్రాసిహతాశుముఖము నమరఁగవై వస॥ 78

అ॥ అందు సవరిచీటి యగ్నిఁ గాలకయుండు
వారె గెలిచినట్టివారఁ లనఁగ
నవనినాథుఁ జూచి యాజ్ఞానసంబంధి
దానికేమి భక్తిన్యూన మగునె॥ 79

సీ॥ పసిఁడితో నొకకుక్క పల్లు దూచినపత్రఁ
బసిఁడికి నయ్యెమ్ము పాటి యగునె
పాలకావడికుండ బరపున కొకవంక
తాలు పెట్టిన తాలు పాలసరియె
మలయజం బొకవట్టిమాఁకుతోఁ బడికట్టి
తూచిన నది దానితోడి దగునె
శివమంత్ర లెక్కతో జినమంత్రలెక్కయుం
గూర్చిన నది దీనికొలది యగునె॥ 80

ఆ॥ యనితలంచి చీటి యప్పుడుశివయను
నక్షరములు రెండునైదునేండ్ల
శిశువువ్రాయు వారిచీటియు నదియును
మానవేశుఁ డగ్నిలోనవై చె॥

81

ఆ॥ అట్లువైవఁ బూనినంతనే సురసుర
కమలె జినులచీటి ప్రమథనాథు
పేరిమంత్రలెక్క వారిజహితుఁగన్న
కమలదళముభంగిఁగానఁబడియె॥

82

క॥ తలచచ్చితొకచావక
మెలఁగెడుగతిజినులుమఱియు మేకొనిముమ్మా
ర్దలకొని గెలిచిన గెలుపని
దొలుతటిగతిఁజీట్లువ్రాసిదు స్తరభంగి॥

83

క॥ కావేరీమధ్యంబున
వైవంగా నేటి కెదురు వచ్చినమంత్రం
జేవిజయలెక్కపోయిన
దేవిజుగుడులెక్కయనుచుఁడెగునబల్కె॥

84

క॥ వినిశైవాగ్రణి ధరణివుఁ
గనుఁగొనికోమటినిబొడువఁగానింకొకమా
ర్జనుబొడువు చూతుఁ గానీ
యనుగతి జారినను నిడురనవసీనాథా॥

85

క॥ ఓడినవారల సందఱు
చూడంగాఁ దప్తలోసాహులంబులనో
నాకడతివియింపుము నృప
చూడామనియనుడు రాజునుముంబుడచునెన్॥

86

క॥ జనపతియుతముగ నదికిం
జని తన్మృత్యుమున రెండు సరిగా వైవరా
జినలెక్క యోరవోయె
మనసిజహరుమంత్రలెక్కనది తెదురెక్కెన॥ 87

క॥ ఈయిల జినుల ప్రమించెడు
మాయలు మంత్రములు శంభుమంత్రముతో నీ
దే యని పొగడగ నాన్పవు
బాయనిహర్గమున శంభుభక్తుం జేసెన్॥ 88

వ॥ అట్లు జేసి పదునెనిదివేల జై సమౌనులం బొదిపెవట్టితెపించి మున్ను
గలసిరియా అనుమహాత్ముండు సేయించినయినువతోట్టులం గాల్పించి
యందుల సందఱుదివియించి యిద్దరణిం దిరువూరు మహత్త్వంబు
ప్రతిష్ఠించుట వినుటలేదె? పెక్కు లేలప్రేతెదు? జై స! వెండియును
వినుము॥ 89

నిడుమారుని కథ

మ॥ నిడుమారుం డని నొక్క భూపతి పవాసిపాదభక్తుండు నె
లైడఁ దా నేలేడునట్లనేల జినులం గాఁపుండఁగా నియ్య రి
య్యెడ దక్కం ధరణీతలంబు జి. భూయిష్ఠత్వముం బొంద స
ప్పడ తద్భూపతి యట్ల జై సమయమై పోయంజుమి సర్వమున్॥ 90

మ॥ అని చింతింపుచు నున్న భూరషణుఁ డొక్కఁడనింబంధి చో
డని న్యబాప్తునిఁ జేసి జై సునిరూఢక్రోధుడై యిచ్చుచో
ట్లన్న దింపించె ననంగఁ దా విని యసల్పం జై సహర్షయనం
జననంఘంబులఁ బిల్వఁబంచి పలకెం జిత్తయి లూటాచగెను॥ 91

క॥ మీ రింతకాలమునుశ్రు
త్యారంభము లుడిపి యోజనాంతరశాస్త్ర
స్వైరమతంబుల మాప్రజఁ
గాణియఁ బెట్టితిరి వరము గలుగద యుండెన్॥ 92

క॥ శ్రుతిబాహ్యులార సన్నత
మతిహీనమనస్కులార మహిఁ బశుకర్మా
న్వీతునొకనిని సర్వమునకుఁ
బతిగాఁదలఁతురు దలఁపరుపశుపతివరమున్॥ 93

క॥ పొసఁగని శూన్యపుబోధలు
బసవడిభస్మములె; కాని పాతకులారా
మసలుచు నద్వైతోక్తుల
నసమరక రచింపుచుండు సంత్యజులారా॥ 94

క॥ సదమలవిజ్ఞానము త్రో
వదొలఁగి యజ్ఞానబోధవారధిఁ ద్రెళ్ళ
మదిఁదలఁపుచుండు ద్వేషా
స్పదులగు మీనెత్తి బండ వడ్డట్లయ్యెన్॥ 95

క॥ అదియెట్లన్నఁ శంకరు
సదమలభక్తుండు జ్ఞానసంబంధి యనం
బొదలుచుఁ బాండ్యక్షితివతి
సదనంబున కరుగుదెంచి సత్కృతుఁడగుచున్॥ 96

సీ॥ సకలప్రమాణదృష్ట ప్రత్యయంబులఁ
గాలకందరు జగత్కర్త గాఁగ
సుప్రతిష్ఠ యొనర్చె సుగతాతిమతముల
పేల్లెల్లఁ దుడిపించి పెద్ద పిన్న
లెల్లరఁ బట్టించి యినుపతోటులఁ బెట్టి
యుపాందుభూపాలు నపుడ యభవు
భక్తునిఁ గావించె; బ్రతుకంగ వలతుఁ రె
ల్లరు నిట్టి మామారవై రిదైన॥ 97

- ఆ॥ కొలుపు నెలమితోడ గొలువక వచ్చినఁ
గాలిసట్టి యన్నశూలములను
దలలు క్రిందు గాఁగ బలిమిమై దివియింతు
సనుచు ఖడ్గహస్తఁ డగుచుఁ గడఁగి॥ 98
- ఉ॥ ఈనిడుమారభూమిసతి యిందఱఁ గాల్చి యిప్పట్టుకొలఁ
మానక గ్రుచ్చు నిందు కనుమానము లేదని యాక్షణంబులో
మానినబీతి కై నమత మొల్లక దైర్యము పెల్లగిల్ల వై
వానుగులైనఁ గాంఠ విసవా మును సంవిదవర్త యర్హతన్॥ 99
- క॥ ఓరీ జినఁ మఱి వినరా
శ్రీరమ్ముం డగుచు నల్ల చొల్లని తిరువా
రూరన్నమినంది యసం
గా రాజిలు సువ్రతంబు గడుపుచునెపుడున్॥ 100
- వ॥ ఆ వ్రతం బెట్టిదనిస॥
- క॥ ఊరెల్లఁ దిరిగి యాజ్ఞము
ధీరత నాత్మించివేయుదివియలు చింతమున్
మారారికి నర్పించుచు
నీరీతి వ్రతంబుఁ బట్ట నేపారంగద॥ 101
- చ॥ జడమతితోడ నప్పురము జైనుల మొట్టముగట్టి యిప్పుని
మృదుశరణుం దితండ, యితనిం బుర నుండఁ యుండు వేడ యొం
దెడ తెడఁగింపఁగావలయు నెయ్యది గోర మహాయు పంచుఁ దా
రుడుగక పెక్కు చందముల నూహయ్యుచుచుఁ బల్కి రందఱున్॥
- తే॥ అల్లపాడుకితో నతఁ దిరుదినంబు
దీపములు వేయు ముట్టంగుఁ జావలమున
నేయిఁ బోయకుఁ డీ యన్నఁ బోయ రట్ల
నూర నెయి పోయకుండిన నుండఁ దతఁడు॥ 102

క॥ అనినిశ్చయించియాజ్యమ
తనికిం బోయకుఁ డటంచుఁదమపురికెల్ల॥
వినుపింపనేయి యొకరయి
సనుబోయకపోవఁ బ్రాణనాథునితోడ॥ 104

చ॥ మృదుపురమెల్లఁద్రిమ్మరిన మేలిఘృతం బొకయింతరాదు మే
న్విడుతును నిత్యదీపములు వెయ్యిటిలో నొక టారెనేసి; నీ
యడుగులయాన యన్న నతఁ డాతనిదార్థ్య మెఱుంగఁగాన న
ప్పుడు నిజరూపు దాల్చుకొని పోయెనమిత్తుని యగ్రపీఠికి॥ 105

వ॥ అట్లు వ్రత్యక్షమై హరుండు నందికిట్లనియె॥

క॥ మును వరదసోముఁ డర్ఘ్యం
బున దీపములై త్రినట్లు భూనుతమన్మ
జ్జనవాపిసీట దీపము
లొనరింపుము సీవ్రతం బనూనతఁబొందు॥ 106

క॥ నీయను వెఱుంగకయి ట్ల
న్యాయముఁజేసినజినాలయంబుల పశువుల్
మాయంబయ్యెడుమనిహరుఁ
డాయతమతినానతిచ్చియరిగె॥సరగన్॥ 107

క॥ హరుఁ డానతిచ్చినట్టులఁ
బరమానందంబుఁ బొంది భక్తుఁడు దీపో
త్కరము॥వాపిజలంబులఁ
బరగింపుచునుండెభ క్తిపరవశుఁడగుచు॥ 108

ఉ॥ అప్పుడు జైను లిండ్లఁ గల యావులు నెన్నగొడ్డులుం
దుప్పునఁ దూల జచ్చి ధర దుప్పుడు రాలినరీతిఁ బోయినం
దప్పుడు సమ్మహాత్మునకుఁ దప్పొనరించుట నింత పుట్టె నం
చప్పరమేశభక్తుకడ కందఱుఁ బోయి సమస్కరించిన॥ 109

- క॥ అసదృశకరుణాలోలతఁ
బసులకుఁ బ్రాణంబులిచ్చి బౌద్ధజనులకుఁ
వెన శిష్యులవరం
బొసఁగుటమును వినవెజైనయోరిదురాత్మా॥ 110

సాంఖ్య తొండని కథ

- సీ॥ వెండియు విను సాంఖ్య తొండండు నాచోడ
మండలంబున శాంతమంగ యనఁగఁ
బరగువురంబున బౌద్ధు లందఱు జనిం
చినబుద్ధిపెంపున విరతఁ డగుచుఁ
దొలిమేనితనతపఃపలమున శివతత్త్వ
నరవాసనావంశవరతఁ బొదలి
భక్తుఁడ నై నను బ్రదుకంగనియ్యరు
భక్తుండఁ గాని నాబ్రతుకదేల? 111

- ఆ॥ యీశ నీదుభక్తిహీనుగర్భంబున
నన్నుఁ బుట్టఁ జేయఁ జన్నెయిట్లు
మఱచితేమొకాకమలదారులిండ్లను
మలవిముక్తులెట్లు మెలఁగువారు॥ 112

- క॥ ఆమడ రెండామడ నీ
సీమన్ శివభక్తిపేరుఁ జెప్ప రిఁక వినం
బోమెన్నందును వినమది
యే మున్నొనరించినట్టి యెనరినపలమో॥ 113

- క॥ పండిసరతినినుఁగొల్పుచు
నుండు సుపాయంబుగాన కురగాంతిరబొ
ద్ధుండనయియెట్లుశ్రుతిబా
హ్యుండనగుదున నెడిచింతయుడివోదెప్పుడు॥ 114

ప॥ అట్లుగాన నెట్లైన జైన బౌద్ధ చార్వాక దుష్పథంబులు మూడును వేద
బాహ్యంబులు గావున వాని నిర్మూలనంబుగావించు నంతకు నంత
కాంతక నిన్ను ముప్పొద్దు మూడేసిచాల గువ్వం గల నదియ నా
వ్రతం బనియట్ల సేయుచుండె, నయ్యెడ॥ 115

మ॥ అది యేనాళ్లును వారలేనికిని జూడఁ రాక యూటాడు నె
మ్మది సయ్యేనుదినంబులుం గడపి యామర్నాటిరేపాటఁ బం
చదినాశ్శంబులుం రవ్వఁగాఁ దలఁచి చంచదర్పంగిఁ బాషాణముల్
వెదుకం జొచ్చెను లేక్క పెట్టుకొని యాపిర్బూతభేదంబునఁ॥ 116

ఆ॥ ఇట్టలే యేరి యెన్నితాల్వీసిన
నీవు తెమలి పడవు భావజారి
వేసివేసి యేను విసికితినికనొందు
దాలుననుచు బెద్దచావుతాయి॥ 117

ప॥ ఎత్తి నెత్తిపై వేయనున్న కన్నెఱింగి॥

చ॥ అది హరుఁ దాత్మహస్తమున నల్లటు వోవఁగఁ దట్టి సంయముల్
హృదయపదంబులం గను మహేష్టనిజాకృతి మోల నిల్చి వేఁ
డెది భవదిష్టమైన పదఁ మిచ్చెద మెచ్చితి నన్న నాతఁ డ
మ్మదనమదాపహర్తకు సమాదరణంబున మ్రొక్కి యిట్లను॥ 118

చ॥ హరి విరు లంతవారు భవదాదియు నంతముఁ గానలేని శ్రీ
యురుతరలింగమూర్తివి సమున్న తసన్ని గమాంతకావ్యము
ల్యుత్సగ నిట్టివాఁడ వనలేవు నినుఁ; ఘనలింగమూర్తి శా
స్త్రుచిరవేదముల్ వెదకఁజాలవు నీనిజలింగరూపము॥ 119

చ॥ సనకసనందనాదిమునిసంఘము యౌగిశక్తిఁ జూడఁ ద
స్మసిముల కందరాని పరమం బగు చిన్మయచారులింగమూ
ర్తిని గురుశేషవాసుకి సరీస్యపకీర్తితకీర్తి లింగమూ
ర్తిని నినుఁ గంటి మంటిఁ గలదే మఱి యిష్టము వేఱె వేఁడఁగఁ॥

సీ॥ మల్లెమొగ్గలవేయు మదనునిదేహము
 వేడిగాఁ జేయుట పాడి గాదె
 జాలఁ బీస నన్ను నోలి బాలించితి
 కరుణారసాకరకలితబుద్ధి
 హితము సహితమును నుతియును నిందయు
 స్మరహర సీ కొక్కసరియ కాదె
 భక్తవత్సలతఁ బరాత్పర భవ భర్త
 ముక్తివల్లభ దయామూర్తిమూర్తి

122

ఆ॥ వగుట మున్ను నిన్ను నగ్గించు మలహణుఁ
 డట్టు లవహసించి యమ్మొనయును
 నొక్కరీతి నిన్నుఁ దక్కంగ గొనరె కా
 వున మహేశ నిన్ను మనుప వేడి॥

123

క॥ ఈజాయి పావురాయిగ
 ధారుణీ సీగుళ్ళ నెల్లదగ నిల్వఁగ మా
 రాశీ యనుగ్రహింపన
 నారాజధరుండు పుడమి నట్టుల నడపెన్॥

124

క॥ మనమున నలుగుచు శ్రుతిబా
 హ్యనరకకూపాయనంబు లగు మీమతమే
 ఘన మని మొఱిగెడుచెడుగులఁ
 దునుముట వినవొక్క సాంఖ్యతొందఁడుజైనా॥

125

కోపూరు బ్రహ్మయ్య కథ

క॥ కోపూర మఱియు బ్రహ్మయ్య
 నా వినుతికినెక్కె శంఖ నమ్మి నశరణుం
 దావీటిలోనఁ గల జై
 నావలికిం దనకుఁ దర్కమైనం బెలుచున్॥

126

క॥ హేతూదాహరణాదుల
నాతులువల గెలువవార లంతఃబౌక
త్యాతముగనొకవటభూ
జాతంబుం జూచి శంభుశరణునితోడ॥ 127

చ॥ పలికిరి వెండియును జినులు పత్రము లన్నిట నిమ్మపీఱము
నిలువున నీటుచేసెదవొ నీటుగ మే మొనరింపఁ గ్రమ్మఱ
మొలవఁగ జేసెదో యకట నొక్కట నిల్వమటన్న నపు న
వ్యోలయముఁగ మాకుఁగాల్పఁగనయు క్తముకాల్పుడు మొల్వఁజేసెద॥

చ॥ అన విని మంత్రతంత్రముల నావటభూజముఁగాల్చి రజ్జినుల్
మనమున వారిమంత్రములు మందులు మాకులు చీరికైనఁ గై
కొనకయ భూతిచల్ల నది గొబ్బున నెప్పటియట్లయుండె; నుం
డిన నది గాంచి మీజినులు దించిరి పంతము లంతమీదట॥ 129

క॥ కోపూరివసరు లన్నియు
వావిరిఁ జెరిపించి జై నవర్గంబులు వా
పోవఁగ జముపురికనుపం
డే? వినవే! బ్రహ్మదీరఁ డేవున జైనా॥ 130

దేవరదానయ్య కథ

క॥ ధరమణియు బొట్టచెరువనఁ
బరగుంబురి; జినులుతామువది వేల్గొలువ
గర మొప్పు నొక్కజై నుం
డురుమతి దేసింగుబల్లహునకుంగురుడై ॥ 131

క॥ సప్తతి శతజినవసదులు
గుప్తంబుగఁ జేసి నృపతికుంజరునకు న
త్యాపుండపోలెజి సం
తృప్తి యొనర్చుమని బోధదినముంజేయున్ ॥ 132

క॥ దేసింగబల్లహాఖ్యుని
 శ్రీసంగళదేవి పార్యతీపతిభక్తో
 ద్వాసితమతియుత దేవర
 దాసయకతిభక్తయగుచుఁ దామనుచుండున్॥ 133

వ॥ అట్లుండు నది తనపతి యర్హతానర్హబోదాయచిత్తచిత్తుండై దుర్వృత్తి
 వర్తించుచుందంబునుం బొట్టచెరువునం రచ్చెరువుగా నేడునూర్లుపన
 దులుగట్టి యనల్గర్వనిర్వాహకుండై యొక్కజైనుండు భూజానికి
 గురుడై యిరువదివేవురు శిష్యులం గూర్చుకొనియున్నవాడన్న సంగ
 తియు నెఱింగించి స్వామి విన్న యదిప్రౌఢ యద్ధరాత్ముల వెంపద
 గింప విచ్చేయవలయునని తన గురుస్వామియగు దాసయ్యగారికి విన్న
 వించి పుత్రైంచిన సమ్మహాత్ముండును నాక్షణంబునన రదలి పొట్ట
 చెరువునకు వచ్చుమయంబున॥ 134

చ॥ తెరువునఁ జెక్కువిప్పుములు తెప్పునఁ బన్నితి యర్హతాదముల
 వరుసన వాని నన్నిటి నవారణ సూకుచు లెక్కసేయ కు
 ధరగతి నేగుదెంచుడు వధూమణి దండసమస్త్రియాపరం
 పర లొనరించి తత్కృపకుఁ బాత్రత నొందె సమందవై ఖరిన్॥ 135

ఆ॥ ఉచితసత్క్రియాదులొనరించి యూరితో
 నిమ్ముగలదిదారమిచ్చి పంప
 నాతఁడుండనట్టు లయ్యూరిజినులెల్లఁ
 గూడిపోయి రాజుతోడ ననిగి॥ 136

క॥ శితికంఠుభక్తుఁ డిందు
 న్నతఱిం గలహంబుపుట్టు సరనానుద యు
 ర్దతులు జిను లసకుడనఁ ద
 న్మతవక్షంబుసన్మృతండుమానినికనియెన్॥ 137

క॥ పతి చన్నగతియచనఁ దగు
సతికిఁ సతిపతులువేణుజాడలఁ జనునీ
ప్రత మేయుగంబునం గల
దతివా? నీకేల వారి నారాధింపన్॥ 138

క॥ వీనాఁటిబుధులు సతి పీ,
రానీకుం గురులు వీరి రయమున మరలం
గాననుపుజినులు వినినఁ
మానిని మీగురులకుంబ్రమాదమువచ్చున్॥ 139

చ॥ ఆన విని కోపదీపితముఖాంబునయై నృప వీరి రాక మీ
జినుల నడంపఁగాని మఱి చిక్కినకార్యము లేదు భర్తకుఁ
వలెతకు నొక్కజాడన చనందగు నంటివి శిష్యదేశికుల్
చనుదురే వేణుమార్గముల? సాములు మెత్తురె? శాస్త్రనీధమే? 140

సీ॥ నావివాహమునాఁడు నీవు చేసినబాస నీవతలంచుకో నృపవరేణ్య
దానిఁ దప్పెదవేని తరుణి నిం కోర్తు నీయిచ్చకువచ్చినఁ దెచ్చికొమ్ము
విడుపుమునన్నును నుమ్ముడునిగా నన్యంబుదొడుక నీమదినొడంబడదు
పెలుచఁ
గాదేని నాడింపు వేదశాస్త్రపురాణవాదత్కంబుల వారి వీరి॥ 141

ఆ॥ నంచు సంగళవ్య వించిపల్కుచు సతి
కుహకజనుల నెల్ల గుంపుగూర్చి
వారివలపటను నవంబైన రత్న నిం
హాసనంబు పెట్టి యగదుమీదఁ॥ 142

చ॥ తనగురునాడు జై నఘనదర్శవిదారణు నుంచి భక్తి న
వ్వనరుహపత్రనేత్ర గురువర్యువదాబ్జము లొత్తుచుండఁ ద
జ్జినులకు మంత్రతంత్రములఁ జేష్టల నింద్రమహేంద్రజాలసా
ధనముల మాయకంబులను ద్వైతమ తేతరుశాన్యభాషలన్॥ 142

క॥ వాదించుజినుల నెల్ల న
నాదరమునఁజూచి సభికు లౌదల లూఁపక
వేదాంతము సిద్ధాంతము
గా దొనసి పెనఁగుశ్రుతిని కాయములందున్ ॥ 144

క॥ భాట్ట ప్రభాకరంబులు
నట్టుల వై శేషికంబునక న్యాయంబు
నెట్టనమీమాంసులునను
నట్టిమతమువారు జిహ్వనాడుచునుండున్ ॥ 145

క॥ ఊహ ప్రతిజ్ఞా హేతు
దాహరణోపనయనిగమనాద్యవయవయు
గ్వాహరసుప్రయోగము
లాహానిరుపాధికంబు లనివచియించున్ ॥ 146

తే॥ పక్షధర్మత్వ మట్లన పక్షసత్వ
మొగి విపక్షనివృత్తియు సగు నబాధి
తవిషయంబును బ్రతిపక్షతావిరహిత
మయిన పక్షముఁ జేపట్టి మఱియు నచట ॥ 147

క॥ అవ్యాప్త్యసంభవముల న
తివ్యాప్తియులక్షణములఁ దేదకయుండఁ
సవ్యపదబందుసంయు
క్తవ్యాహరముల జినవదనములు మాయున్ ॥ 148

క॥ విజిగీషుభారతీబ
ల్పజములఁ బోసీక సత్సభావతియుఁ దై
నిజభరపక్షద్వయ జహ
దజహల్పక్షణం నరుల నదములగదుము ॥ 149

వ॥ ఇట్లు లప్రతిహతప్రభావుండైన యబ్బలియుండు రామనాథుండు స
ర్వకర్త యనియు సతంద సర్వమయుండును సర్వేశ్వరుండును స
ర్వంబు ననియును శ్రుతిస్మృతిపురాణసమ్మతంబుగా నీయర్థంబు నిర్వ
హింపఁగలవాఁడ నిది యోగా దని వాచింప సమర్థుండు గలఁడేయని
వల్క విని జినుల్లిట్లనిరి. 150

క॥ ఎక్కడితర్కంబింతయు
ముక్కంటియె యంటిలోకముల గుడికేఁ
మ్రొక్కఁగవ్రాసెను మీవా
రక్కటి కిరువురయికొల్తురాగుళ్ళకడఁ ॥ 151

క॥ సకలంబునందు శంకతుఁ
డకలంకత నుండునట్టి యాశంకరుఁడా
సకలమునకుదేహముజీ
వకళ యొయాత్మయొవచింపవలయుందెలియఁ ॥ 152

క॥ అనిజినులువల్క దాసయ
విని యాదిప్రశ్నమునకు వినుఁడుత్తరమీ
జినపతియే రాష్ట్రమునె
ల్లను నన రాష్ట్రాకృతిఁ మెలంగుటకాదో ॥ 153

క॥ సర్వంబునందు నట్టుల
సర్వేశ్వరుండు నుగుణగణవిచారితవృత్తిం
బర్హి చను నన్న మాత్రన
సర్వంబునయం దతండు సంక్లిష్టండో ॥ 154

తే॥ అదియుఁ దా నీశ్వరాద్వైత మట దలఁప
నద్ది మణియును సర్వ మద్వైత మగును
నఖిలమునకు నియామకుం దైనహరుండు
నవల నియమింపఁ గర్త లేడనుట గాక ॥ 155

క॥ గుడికేఁగిశంభుఁగొల్పుట
యుడుగవలయునన్న ప్రశ్నకు తర మిదిము
న్నుడువతికాంతయుఁదక్కం
బుడమిశిలలు వెన్నెలకునుబొంగికరఁగునే॥ 156

సీ॥ అన్నిశిలలమీద వెన్నెల గలుగదె
కలుగంగ నం దేమి కలదు పలఁబు
ప్రాణపదముగామిఁ బ్రవహింప వటుగాక
చంద్రకాంతులతోటి చంద్రికయును
నొక్క టొక్కటికొఱ కుత్సకత్వము దాల్చు
నారీతి సర్వజ్ఞుడైన శర్వుఁ
దారీతిగా నుండి యభవుఁడు సర్వదా
భక్తునిచి త్తంబు పరఁగఁగరఁగు॥ 157

తే॥ నట్లుచేయును సమకళలౌటఁజేసి
కరుగుగాకన్యచి త్తముల్ గరగవగుట
నఖిలమునులింగ మధ్యంబునందులేదె
కలుగఁగా నేమిశంకరుఁగానకున్న॥ 158

క॥ శరణునికొఱకై పురసం
హరులీలయు శరణుసదుదయంబునునాశం
కదునీ కొఱకయట్లయ్యును
నిదుపురయనురక్తి విశ్వమెసఁగుచునుండున్॥ 159

తే॥ మొదపు తనయదియును గాఁపు మొదపుప్రాణ
పదము, సత్యంబు తదుభయప్రమదమునను
బ్రతుకుకాపట్ల లింగతదృక్తమథన
మంద యఖిలంబు మనుఁబ్రాణ మతనీకతఁడు॥ 160

తే॥ స్వాతివర్షంబు జగతిపై వఱలు నేందు
బలనీ ముత్రైమ్ముగాదు తజ్జలమె కాని
యాస్యముల విచ్చు చిచ్చల నలరు, నుభయ
సంగమున మణి యగు భక్తుభంగియట్ల॥ 161

వ॥ కావునం గావలులగు మీకు లింగైక్యస్నేహసాంగత్యంబు తెఱం
గెఱుంగఁబోలదు విధిత విరత వ్యవహార ధక్కారభటికముఖరముఖ
ముఖులగు మీయెడ లింగమదన సముద్భూతస్వానుభవగమ్యనిర్మలసు
ప్రసంగంబు దొడంగం బనిలేదు, అది యట్లుండనిమ్ము సచరాచరునకు
శంభుఁ డంగమో జీవమో యాత్మయో యంటి రావ్యంగ్యంపుఁ బ్రశ్న
కు త్తరంబుగా నిచ్చెద వినుండు॥ 162

సీ॥ అంగంబు పూర్వకర్మాంశావశేష మట్లంగంబు సుఖదుఃఖసంగతంబు
నంగంబుపుణ్యపాపాలయభూతమయ్యంగంబు శివుఁడుగాదదివినుండు
జీవుండు శివుఁడని చింతింపరాదు దుర్మలుఁడు జీవుండు నిర్మలుఁడు
శివుఁడు దుష్కర్ముఁడాత్ముండు నిష్కర్ముఁడీశుండు సకలుఁడాత్ముండు
నిష్కలుఁడు శివుఁడు॥

తే॥ పరగ జీవుండు పశువు తత్పతి శివుండు
జీవుఁ డవిముక్తకోశుండు శివుఁడు ముక్తుఁ
డాత్మ యాసన్నజాహుభవుం డభవుఁ గభవుఁ
దీశ్వరుఁడు శాశ్వతుం డాత్మశాశ్వతుండు॥ 164

వ॥ వెండియు జీవుండు సంసారి శివుం డసంసారి డశుద్ధుండు శివుఁడు
శుద్ధుండు జీవుండు సందేహి శివుండుసందేహి గావున జీవుండు దేవుండు
గాఁడువాదం బంతట పోపనిండు వినుండా యపరమాత్మ పరమాత్మ
ఁనునుట యది సిద్ధాంతంబై యుండునది యెట్లనిన॥ 165

తే॥ ఆత్మ భూతేంద్రియాత్మకమై వెలుంగుఁ
గాన నీత్యయ పరమాత్మ గాఁడు; వినుఁడు
ఖండనూక్ష్యత సకలంబు రపటనటన
సూత్రమునఁ ద్రిప్ప చై తన్యమాత్ర శివుఁడు॥ 166

సీ॥ నూవులలోపలి నూనియయటలఁ గాష్టంబులోనున్న కృశానుకరణి
ఘనశిలలంబొల్పు వినుముపోలికగను జలఘటంబందునఁ జంద్రునట్లు
నేత్రపద్మములందు నెగడురూపముజాతి క్షీరంబులో ఘృతాకారమట్లు
వరగ నద్దంబులోఁ బ్రతిబింబమనువున రత్నసంతతిలోని రమణలీల॥

తే॥ ఘటపటాదులలోని యాకాశభంగి
స్పటికశిలలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి
మందు నర్థంబుక్రియ మహేంద్రాదిగుహల
సమితిలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి 168

తే॥ యణువునకుఁ దాన యణువయి యాశివుండు
ముల్లు గుట్టను దెఱిపిలే కెల్లకిడలఁ
దానయై యుండు సఖిలచైతన్యకోశఁ
దీశుఁ డమనాశనుండు రామేశుఁ డనిన॥ 169

సీ॥ ఈయఖిలమునందు నీశుఁడొ నతనికి
జీవులకైన విశేష మెద్ది
శివుఁడు నిత్యుండును జీవు లనిత్యముచ
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁదొ
శివుఁడు దైవం బదె యవి యత్రైవంబు లా
జీవులయందును శివుఁడు లేఁడొ
శివుఁ డదె పశుపతి యవియల్లఁ బశువు లా
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁడొ 170

తే॥ హరుని గుణముందు నొకదైన నంటవలదె
యనుచు జాతి ప్రయోగంబు లొనరఁ జేయు
జైససంఘంబుతోడ నాశైవవరుడు
పలికె బయిపయి యుక్తులు చెలఁగ నిట్లు॥ 171

క॥ నూనియనల రెడుదివ్వెయు
నానూపులుపోయనలరునా? చిప్పఁడయా
నూనియగుణంబు నూపుల
లోనున్నదె యెందునందులోపలలేదే?॥ 172

తే॥ హరుని గుణ మేల యఖిలంబునందుఁ బొందు
లీల నీశ్వరుఁ డెం దేల లేకయుండుఁ?
బద్మప్రభంబు జలములపగిదిఁ బొరయ
నట్టులనె యుండు నట్టుల యంటియుండు॥ 173

క॥ తిలనికరంబులఁ దైలము
గలుగుం దీపములయందుఁ గలుగనియట్ల౯
మలహరునెందు సమస్తము
నిలుచునుగా కతఁడునిలుచునేచెప్పఁడిరల్॥ 174

క॥ ఈహేతురీతి సన్నిఁట
నూహించుకొనుండు యుక్తిను త్తరముల సం
దేహమడఁగనఖిలంబున
సాహరుఁడుండియునులేనియ త్తెఱఁగునకున్॥ 175

స॥ పరిపాకసత్త్వియ్యామిత
పరమధనాదులను మిగుల పృక్తంబై పై
సరయఁగఁగొన్నించువరా
త్పరవస్తువయఁగనొప్పుఁ బరశివకళతాన్॥ 176

గీ॥ కలుగునాకళ జ్ఞానికిఁ గలుగు నెందు
నట్లు లజ్జాని కనఁబోవ నగవడండు
సర్వమునయందు శర్వుఁ డీజాడ నునిడి
చిత్రమే సర్వశాస్త్రసంసిద్ధ మిదియు॥ 177

చ॥ ఆన విని జై నమోను లవహాస్యము చేయుచు మందిరయ్యె నీ
శునకును సర్వగత్త మటు చొప్పుడఁ జెప్పితి కాని నెట్టిదై
న నడవవచ్చునే ధరఁ గడిందిగ వెండియు మాత్ర వీడ్య న
జ్జనముల తెట్టిచో టది విచార్యము నయ్యెడు మాకుఁ జెప్పడా॥ 178

సీ॥ ఆన విని దానయ్య యలుగుచు మీ కిది
వింతయే యైనను వినుఁడు శివుఁడు
లేఁ డని దబ్బరల్ ప్రేలు నీచాత్ముల
నడితల మెట్టి యేసడుతు మేము
హరుఁడు లేఁ డని వల్కు నధములనోళ్ళలో
మట్టి పెట్టక విడుతుమా జగానఁ
గింకరివడకుంట బొంకంగ నేర నా
రెండుతావులు దక్క నొండునెడల॥ 179

ఆ॥ బావజారి లేని వట్టింపుకయు లేదు
తలఁప సకలజగము తాస యయ్యు
నానమ స్తమందు నంటియు నంటిని
నిర్దుణాత్ముఁ డగుచు నెగడు హరుఁడు॥ 180

ప॥ వెండియు జనసేజునక భాపెంబును సకలంబువుట్టింబుడు సకలంబు సందుఁ
దాఁ బుట్టనియట్టిదిట్టయు సతండు సేత్కసయస్కాపెంబును సకలజ
గంబున నడుపుదు దా నడంగ నిత్యండు సతం డాదారాదేయన్యా
యంబున నఖిలంబు నెడ లేకయుండియును లిప్తుఁడుగాసింపఁడుసతండు
దు నియమనియామకప్రకారంబును సకలంబు నిత్యాత్మావ్రహ్మపంబునఁ
జాలింపుదు సర్వోత్కృష్టండు సతండు సకలంబును స్వేచ్ఛామ

ప్రంబున నిలిపి వికృతంబు వోకార్చు విజ్ఞానమయుండునతండుమఱియు
నతని నిజస్వరూపంబు వినుడు॥ 181

సీ॥ కలిగి యంతటిలోన కలుగకుండెడివాడు
కలఁదన్న వారికిఁ గలుగువాడు
తలఁపుల మీఱిన తత్త్వస్వరూపంబు
తలఁచువారలయింట నిలుచువాడు
కొలఁదికి మీఱిన గుణగణంబులవాడు
కొలఁ దెఱింగినవారిఁ గూడువాడు
వలపింపరానట్టి వలపులుగలవాడు
వలవఁ బాయనివారి మెలఁగువాడు॥ 182

తే॥ గానఁగారాని రూపంబు గలుగువాడు
చూచువారికిఁ దనరూపుఁ జూపువాడు
పట్టవచ్చినఁ బ్రభఁజూపి ఫరఁగువాడు
రట్టి పట్టఁగఁబయ లగుభాతివాడు॥ 183

సీ॥ వినికికి మిగిలిన వేషంబుగలవాడు
విన్న యంతనలోన వెలుగువాడు
దృష్టికి మీఱిన తేజంబుగలవాడు
పూనిచూచిన వెలిమేనివాడు
వాసన గడిచిన వృత్తంబుగలవాడు
వాసనతోఁగూడ వఱలువాడు
చవుల నన్నింటి మీటు సారంబుగలవాడు
చవులఁ బాసిన యట్టి ప్రసన్నమూర్తి 184

ఆ॥ యగుచు మెలఁగునాతఁ దట్ట వాఙ్మనముల
వశముగాని భక్తవత్సలుండు
శక్త్యతీరుఁ డగుచు సడిసన్న మాలింగ
దేవుమహిమ దెలియ మీనశంభె॥ 185

వ॥ వెండియు వినుండు రామనాథుండు సమస్తంబునుటకును సట్లయు
 బత్తిహిసులకుఁ బొందరాదనుటకును సందియంబులేదు వివాదమాత్రం
 బైనందులకు వలదు వలసినదృష్టప్రత్యయంబులఁజూపెదఁజూపునోపు
 దురేయని యపుడ చూడుండనిన పని జైనులు సతని నెవ్వధంబును
 నైనఁజూవఁజెలువకున్నఁ గాదని నిశ్చయించి తత్క్షణంబతక్షకవాసుకి
 కర్కృటకాదుల మెచ్చక ద్రావి నాలుకలుంగోయు హింసరృంబు
 నొక్కఁగుటనంబునందెచ్చి ముందిలంబెట్ట రామేశ్వరుండు సర్వగతుం
 డయిన నందు నుండవలయునుగదా యిని పని యిందు లేకున్న
 మారామయ్య సర్వగతుం డగనె? యీఁగుటంబునందు జూపెదం గాక
 యని దాసయ్య కృతప్రతిజ్ఞండై నూతనపురాతనభక్తుల పాదస్మరణ
 పూర్వంబుగ నక్కుంభంబు జేరవచ్చి నిర్భయుండై నిలిచనప్పుడు॥

మ॥ ఘటగర్భస్థితి కాలటిహ్మగ ముదగ్రత్రోధమై పొంగుచుం
 బటుఁహెషంబున మ్రొగుచుం బడగఁబద్మాండంబులోఁ గొట్టుచుం
 జటులాకారతకోఁజూచు మెఱయు దంష్ట్రలో నులు చుచ్చొక్కలు
 త్కటవేగంబునఁ గోయుచుం బ్రతిటిలాతెద్యంబుల నుండఁగల ॥

చ॥ సర్వగతుండు సవ్యయుండు శర్వుండు, తల్పదబిత్తయున్ బ
 యుర్వర నుత్తముల్ శివుని నొల్లనివాడల నాతరాస్వతురీ
 సర్వజనంబులు నిర్వసంగ సాటితి నందు ఘటంబు దీపంబు
 గుర్వనురాగుండై కరము గొట్టును బట్టి పాహోద్రుగిండు ॥ 158

తే॥ వట్టి వెడలంగఁ దివియ సప్తము టటుల
 కోటిఖరకరతేజంబు గుండుహూచు
 కాంతి దిక్కులఁగప్పి లింగస్వరూప
 సుగుడు జానయ్యహస్తాబ్జమందు నుండె॥

సీ॥ అప్పుడు జయజయ యని జనంబులు వల్క్కు
 సంగళదేవి యౌత్సుక్య మొంది
 గురునాథు నెగ్గింప సరనాథుఁ డాదిగాఁ
 గల జైను లెల్లను గడు భయమునఁ
 దల్లడం బందుదు ధరఁజాఁగి మ్రొక్కిన
 నాదాసమయ్యయు నాకృతఘ్ను
 బల్లహుశివలింగభక్తునిఁ గావించి
 జైనుల గెల్చిన శక్తివెడక॥

190

తే॥ యుత్తరం బిచ్చి గెల్చిన యుత్తరేశుఁ
 డనఁగ నాస్పటికేశ్వరునందు నిలిపి
 చనదు లేస్తూలు దప్పించివైచి జినుల
 కొనఁగఁడే దాస శివదీక్ష యొరి జ్ఞైను॥

191

నాచిదేవయ్య కథ

తే॥ మారుడిగె యను పురమున మనెడు పిరయ
 నాచి దేవయ్య యనఁగఁ బినాకిభక్తుఁ
 డొప్పు నతఁ డప్పురంబున నున్నజినుల
 నెల్లఁ బొరిగొనునంతకు నీశ్వరునకు॥

192

సీ॥ ఉపహారమీసంబు శవధంబుగాఁ బల్కి-
 యప్పుడ యప్పురం బతఁడు వెడలి
 పడిదిసంబులతోన పండ్లెండువేలు భ
 ధునిభక్తవర్యులఁ గూడఁబెట్టి
 వారును దాసును దారుణముగ దాడి
 వెట్టి యప్పురమున ముట్టవిడిసి॥
 చిడుగుజాఁపఁడు బట్టు పరదేశియాదిగా
 వెడలుండు పురిజైనచితతి దక్క॥

193

ఆ॥ ననుచు నెల్లవారు వినఁగఁజాటించిల

గ్గలకుడగ్గఱగనుగాంచి యందు
దేరసుఁ నచారు శారేణువడిభక్త
నైన్యసమితి నిలిపి సంభ్రమమున॥

194

కా॥ పోకం దారిజినప్రతానముల సంక్షోభింప వెన్నాడి కే
శారేణింబరిమార్చి కొందఱను శస్త్రాశ్రయింబింది మో
రాకారంబులు దాల్చి కొందఱను బాహాబాహి మర్దించి చీ
కాకై పోవఁగఁ జేసి రాజినుల శత్యాశ్చర్యశౌర్యాద్యులై.

195

వ॥ అట్లహతులై యరులనుఱుమాడి తచ్చిరంబులు దామ తఱిగి సవ్యక
రంబులంబట్టుకొని దఱిణకరంబులం గరవాలంబులు వెలుంగ నెలుంగు
నింగిముట్ట బిట్టార్చుచుహతశేషులైన జైనులందెగటార్చుచు నెటుదిరుగు
చుండంముమ్ముంగాంచి పిఱికిగుడియలపాషండులు మూర్చిల్లివడివాపో
పం జూచి యేచియాడుచుంగ్రీడయుంబోలెనాలంబనాలంబనాస్యంబునం
జేసి వేయును నేడ్వారువనదులు జైసప్రతిమలతలలుం దులిపి వెల్లార్చి
యొక్కొక్కలింగంబు లెక్కం బ్రతిష్ఠించి యావదుపురశిరంబులు
నట్టలపైఁ బెట్టినమాత్ర వారలు జగఱ్ఱులనఁ బ్రమథవట్టబద్రులైరినాచి
దేవయ్యమహత్త్వంబు చిరకాలప్రవర్తితంబుగాదు, యదియు నెఱుం
గవె? యివి యిట్లుండనిమ్ము సాటివేల్పులని మీరుపాటించి కొలుచు
మేటివేల్పులపాటులంబడు పశువులగు మిముంబఱచు మాభక్తులకు
నిదియు నొక్కచోద్యంఁదె? యనుమితవంచార్హత వెండియు వినుము.

సోమన్న కథ

క॥ ధరమణియునుహుళిగిరియన్

సురచిరమగు పురమునందు సోమన్నయనం

బరఁగుఁ ద్రికాలజ్ఞుండై

హరుభక్తుం దతనినిష్ఠ యరుచెట్టనిసన్॥

197

తే॥ భక్తి ముప్పొర్నిద్దు లింగసంస్కర్శనంబు
సలుపు నియమంబు గైకొని జరుపుచుండ
సంతః దనకన్నులకునొప్పి యావహిల్ల
గుడికిఁ బోలేక మూర్ఖాళ్లు కుడువకుండె॥ 198

ఉ॥ తా నొకరుండు దక్కఁగను దత్తుర మెల్లను గింపచ్చార్హతల్
గాన ససహ్యతం గిదిసి కన్నులు నొచ్చిసఁ బస్తు లుందురే
మీనిటలావు నొద్దికిని మేమయినఁ నినుఁ గొంచుపోదు మిం
కైనను రండు శంభుగుడి కల్లనపోద మటంచు వంచవన్॥ 199

క॥ సురపొన్న వసదిలోనికి
హరుభక్తునిగొంచఁబోయి యదె మీదై వం
బురుభక్తిఁగొల్వమనఁ దన
కరముల జననాదుముట్టఁగడువడిబుడకన్॥ 200

క॥ శ్రీలింగమూర్తిలీలం
గ్రాలఁగముమ్మారు మ్రొక్కఁగా నవిష్ట జనుల్
వేలెమ్ముజినుఁడు మెచ్చెను
మాలోసనొకండవగుదుమనుమిఁకనై నఁ॥ 201

క॥ అన విని సోమన్నగినిసి
జినునికి గినునికిని నేను జెయ్యెత్తుదునే?
జినుగుజనులారసాక్షా
ద్దసశాంతవలింగముగకుఁ గాకియ్యెడలఁ॥ 202

క॥ పాపాత్ములారయిటగుడి
లోపలికరుదెండువిషమలోచనమూర్తిం
జూపెదననికనువ యువుం
బాపి కొనుచునక్షియుగముబలిమిందెఱవఁ॥ 203

ఉ॥ అంతకమున్న యంతకమందాతకుఁ డిచ్చిన నాదరూప మిం
 తింతలు వ్రయ్యలై వడఁగ నీడితరూపముఁ బాపెఁ దచ్చిల
 భృంతరఁ ఁడు నేడును దదాలయసీమను సోమనాథుడై
 కంతువిరోధి యుండుటయుఁ గానె నీదర్శన మెల్లనారికి ॥ 204

తే॥ అట్లు సోమన్న భక్తికిహరుఁడు మెచ్చ
 యినులనెల్లను సోమన్న చెనకివై
 యైన దీనికిమీజినేశ్వరుఁడు సాక్షి
 యువనిముంజేతిక డెముసకద్దమేల ॥ 205

వైజకవ్య కథ

క॥ ధరమతియు బరివళిగెయను
 బురిఁబరగుట వైజకవ్య పురహరుభక్తి
 స్ఫురదంతరంగయాయమ
 వరుడాదిగఁ బొరులు జీనవర్తననుడువ ॥ 206

క॥ ఆతరుణివరుఁడు జినుంకుఁ
 బ్రీతిని నొకనాఁడువిందు పెట్టుటకుఁ బదా
 ర్థాశయంబుగఁబాకం
 బాతతమతిఁజేయనని యన్తర్ల తనమితి ॥ 207

క॥ పిలువఁగఁబోయిననాతని
 నెలఁతపదార్థములఁజూచి నిష్ఫలముగఁ బా
 హ్యులకిడకమున్నయిటరా
 వలదేయొకఁడైన భక్తవర్మఁడు పేగ ॥ 208

మ॥ అని చింతాసలత ప్రచిత్రయగు నాయుష్ణాశ్విమాలఁ దపో
 ధనవేషంబున శూలి నిల్వఁ గని తాత్పర్యంబునంతంబు
 త్యను రాగంబులు సందడింగొనఁగ నాల్లంగ ప్రవాహం బొ
 ర్చి నిజాంగంబు తదంఘ్రియాశ్విండువం దెని నమున్నగుతి ॥

క॥ తదసంతరంబ తవసిదా
 నదసములోపలికిఁ గొంచు నని భక్తిం ద
 త్పదపద్మంబులు కడిగి త
 గుదకంబులు గ్రోలి యాసనోజ్జ్వలనీవఁ॥ 210

క॥ ఉపనిష్ఠం జేసి కదలి
 వివులవలాశంబు వైచి పెనవెనఁ బరివ
 క్షవదార్థసార్థ మపు డా
 గవపితపస్వికిని పనియఁగా వడ్డింపఁ॥ 211

క॥ నడ్డలు నేయుచు నాయొర
 గొడ్డియపుంపవని చవురుగొట్టుచు మతియుఁ
 పట్టించు ననుచుఁ గురుదుచు
 నడ్డాదిడ్డములు పలుకుసంతటిలోనన్॥ 212

క॥ ఆతరుణీవతి వచ్చుడు
 నే తవని యదృశ్యుడైన వెలఁదిం గనివై
 నీ తగవా యటునేయఁగ
 నావతసింజూపుమెందు నడఁచితికడఁకన్॥ 213

ఉ॥ ప్రియలదేలి గొని పడి నావక చూపుముదేతిమావఁగాఁ
 గాని తపస్వికిఁ గురువఁగా నిడ నెన్నఁడు నిట్టిదిట్ట వే
 మైనను గారణంబు గలదా? తవరాజుకు నీకుఁ గాక యు
 న్నే నిటు దావ నేమివని యెమ్ముల బూడిదె గొట్టుజంగమున్॥ 214

క॥ ఆలలిక మ్మీసనాయిలు
 నేలం గలిపితివి చెల్లునే సతి కితరా
 జ్ఞాలంఘన మింక మాటలు
 నాలుచు బడమనుచుఁగిలునమ్మెటవై వన్॥ 215

ఉ॥ దానికి నేయుమిన్ వనితతత్తర మందక యిందు శేఖరున్
ద్యానము సేయుచుండఁ దనుఁ దాఁకక యప్పురిగుళ్ళ నిళ్ళ నెం
దైనను నున్న యార్థతుల నందఱఁ దాఁకఁగఁ దొల్లు నెత్తె నె
మ్మేనులరక్త ముట్టిపడ మిక్కిలి స్రుక్కుచు నిచ్చ మెచ్చుచున్॥

క॥ ఉలికులికిపడుచుఁ గెలఁకులఁ
గలయం గనుంగొనుచు వెన్ను కాలఁగను గరం
బుల నొడ్డికొనుచు నచ్చట
తొలగంగాఁ గాంతఁ గొనుచు దొవ్వనఁ బడుచున్॥ 217

క॥ లేచుచు నొకకొకరి మొగముఁ
జూచుకొనుచు ప్రాంతంబు లగుచుఁ జూఱునఁ దాఁకన్
'హా! చెడితి' మనుచు నెత్తిని
వాచఱుచు వనదు లెక్కి వసుధ కులుకుచున్॥ 218

క॥ సందులు గొందులు దూరుచుఁ
గుందుచు మొఱ వెట్టికొనుచు గోడు గుడుచుచున్
గ్రిందులు సొచ్చుచు వెఱపె
ల్లం దురపిల్లుచును దిక్కులొగిఁ గనుఁగొనుచున్॥ 219

క॥ పఱచుచు నొక్కరుఁ డొక్కని
మఱుపులు సొచ్చుచు నొడళ్ళ మంటలు మండం
జెఱుపుల మునుఁగుచు వృక్షము
లఱిమఱిఁ బ్రాఁకుచును విహ్వలాశయు లగుచున్॥ 2-0

క॥ జినువెనుక కేగిదాఁగుచు
మునుపటి శమకర్మపు ఫలములఁదలఁచుచుఁజ
చ్చిననైల మేలనుచుఁదమ
జిననాథుఁడు చచ్చెగనుచు భీషియనుచున్॥ 221

క॥ పెద్దెలవెంబడి నెత్తురు
పుట్టంగాఁజూచి వెచ్చసూర్పుచు శిరముల్
బెట్టులఁదాఁకించికొనుచు
నట్టిట్టనరాదీమూర్పు లందరి మఱియున్ ॥ 222

వ॥ తొల్లిపిట్టవ్వకై పిట్టారగించి రాచవెట్టికిం బోయిన గుట్టువట్టిపెనిమిటి
దిట్టతనంబునం దిట్ట నెత్తిం బెట్టికొని గునిసిగునిసియాడుచుం బాడు
చున్ సోలుచు నాలంబుసేయుచుఁ బనిసేయ నీవిధంబు గనుంగొని
యంగజాలవారు వడుగుకడం బొమ్మని చాటుచాటున ప్రేయుప్రేట్ట
తనిందాఁకక చోడమహిపాలుని సకలనియోగంబుల వారిందాఁకుగతి
వై జకవ్వమీదం బడుప్రేటు వై జకవ్వందాఁకక యఖిలజనముల నిర్మా
లనమ్ముగతి నొక్కొక్కటి వేయుముఖంబులై తాకఁ నానొప్పి కోర్వ
లేక॥ 223

సీ॥ ఆచార్యమునిపోయి యగడతలోఁగూలె
శ్రీచంద్రముని పోయి చెఱవు గూలె
నర్హమునిపోయి యడవియందున దాఁగె
క్షవణేంద్రమానిమంచమునఁ దూరె
విపులేంద్రముని కుంచవిడిచి పర్యవవేశె
రాజేంద్రమానిమూర్చను మునింగె
నాజై నకులగురుఁ దంతతెల్వి దొరంగె
నట్టు లందఱుజడియంగ నందు॥ 224

తే॥ జైనకుల సంభవుండు వై జకవఁ జూచి
దీగరిష్ఠుండు దలపోసె దేవదేవు
మహిమ గాఁబోలు నిది యేల మగువఁ గొట్ట
వద్దనుచు మాన్పి యద్దంబు వచ్చెనంత॥ 225

- చ॥ వెలువనియంపవానజడి వేగమ దేల్చినజూడచాటిపె
ట్టులు పొలివోవ జైనులు గడున్ వెఱగందిరి వై జకవ్వ ని
ర్మలశివధ క్రిస్తి వ షి మానుగఁ గాంచియుఁ గాకున్నయ
ట్లమటఁ బెట్టి తీజినుల నందఱ నాత్మలఁ గంది కుందఁగన్॥ 226
- వ॥ అంతియబాదు వెండియును 227
- చ॥ జినులకు మీఁదుకట్టిన విశేషపదార్థము మున్న యొక్కజ
క్తుర కిడు వారినెమ్మదికి దూరమవై తివిఁ తెన్నిభంఁగులఁ
నిను నన నేమి నిశ్చయము నీదెస మికును జేటువచ్చుఁ జ
క్కనఁ జను మేడకైన ననఁ గాంత నిశాంతములొని కేఁగుచున్॥ 228
- సీ॥ వెనుకనెన్నం జిల్లువెడలి యెఱుంగమి నడుగులు చడఁబడ నడచినడచి
యేతెంచుచును వీధి నేదైఱ నొకవసదిని జనునాసతిఁ దిప్పటఁగాంచి
జై నాలయము శివస్థానంబు దాఁదొల్లిగాంచి యెఱుంగని వారణమున
నది శివాలయమకా మదినెంచి హరశర్మశాంకర్త ప్రాణేశ శరణమనుచు॥
- అ॥ మోడ్పుగేలు ఫాలమునజేర్చుకొని గుడి
చొన్నమాత్ర లోనశూలపాణి
జైనరూపుమాయ శతఖండలుగఁడద
భ్యంతరమునలింగబాతి వెలసె॥ 230
- క॥ ఆలింగమూర్తి గనుఁగొని
యాలింగసమాచరించి యంగము నేలఁ
వ్రాలఁబలు మాణుమొక్కుచు
ఫాలాభునికరుణగాండెఱతి పల్లితఁమై॥ 231
- క॥ పతిశంకర బ్రక్తిమర
హితుఁడై విడిచినసతియు మహేశ్వరుఁగొల్పె ॥
వెతమాని సద్గతికిఁజను
సతి శుభపదంబునిదియ యదియెట్లన్నన్॥ 232

క॥ మును మునిభాషలు నాలా
యనియును సుసూయయును మహాదేవుని నా
ల్లని తమపతుల దొరగి శం
భువి గొలిచియ కాదె? కనిల మొక్షము మఱియున్॥ 233

దిలకిప్ప కథ

చ॥ ఇల దిలకిప్ప నా వెలయు నింతి మహేశ్వరపాదభక్తిం
దొలగని భర్త పొందుగను దూరశిఖామణి వాడు భార్యపై
నలిగి వధింపువాడయిన నానలియుం బతిక గాంచి మారజి
న్నిలయముఁ జొచ్చి డాగె రజనీకరశేఖరు వెన్నదిక్కునన్॥ 234

క॥ వెనువెంటస పెనిమిటి యుం
జనుదెంచి మహేశువెనుకఁజక్కటియైడాఁ
గినవనితకొంగు హస్తం
బునదిపియుదుఁబురుష భావమునఁగనుపట్టన్॥ 235

క॥ భివభక్తినిష్ఠ యిట్టిది
మరిలో నన విందు మెపుడు బుధజనములచే
నవిశేషభక్తి వైజన
సేవమునఁగననయ్యె మనకనిరి సదృక్తుల్॥ 236

క॥ జ్ఞానతతులెల్ల దనపుర
జనములు జేయనుచువేడ్క జయపెట్టఁగనా
జినులు వెఱగంద వైజ
శ్వు సుతిందిరి సంచితార్థవాగై ఖరులన్॥ 237

క॥ ఆవై జవ్వ వినిర్మల
బావంబున నుదయమౌట బరివళిగెపురిఁ
దేవుండు వై జనాదుఁడు
నా వెలసె ననంగ మును పిఁ వె హీనజిహ॥ 238

క॥ చన్నమహాత్ముల శౌర్యము
లెన్నొగలవు చెప్పనేల నేటికి లేఁడా?
పన్నగధరుండు; ముదిసిస
తన్నిర్మలభ క్తిమహిమ తఱిగెనె చెపుమా॥ 239

క॥ చిటిపుటి మీసమయములుడు
పుటకంతటివారులవయుఁ బొమ్మ నవలది
ప్పటికిమదిఁజాలుదుము త
త్పటు చరణస్మరణబద్ధబావుల మగుటన్॥ 240

తే॥ అన్ను గొని మీమతమ యాది కాది యనుచుఁ
జెనఁటిజను లబ్బురమున వాడునకు మమ్ముఁ
బిలిచి మార్కొనఁ గాదని గెలిచి వచ్చు
ఁబెఱుగవే? యన మఱియు వాఁడిట్లు లనియె॥ 241

చ॥ గతబహుభాషణంబులన కాల మొగిం గదవంగ నేల మీ
మతమె యనాది యందు బ్రథమంబు ప్రమాణముచూపి మమ్ముల
జ్ఞతులుగఁ జేయు మనింధము నేయ సశక్యమయ్యేని మౌనము
ద్రితముఖత న్వసించుటయ దీరవిచారము నాకుఁ జూచగన॥ 242

చ॥ అని పిని రామతంద యధికాగ్రహఁడై వినరోరి జైన మీ
మనజినాథమందిరము గగ్గులకా డయి యల్లమీదినే
కునితల ప్రయ్యంగూలుటయు నుమ్ము నిదర్శన మట్లు గూలమిఁ
మనసిజవై రిబంటవె యన నిద్వని జైనులు నట్లవాచనం॥ 243

అ॥ వారుఁ దాను హరుని వసదికి మరునాఁడు
వచ్చునంతలోన వసది జైన
ప్రతిమరూపు నూఱు వ్రయ్యలుగాఁ గూలి
యున్న జనులు వెఱఁగునొంది రపుడు॥ 244

క॥ నిలువక పదునేడును జిన
నిలయం బీప్రోలి నట్లు నిఖిలార్హతులె
మునుమిడిజయించియిటువినుఁ
డనియయ్యేకాంతరాముఁడర్థింబలికె॥ 245

క॥ ముదిలంజ తొల్లిదనకు
నిదురకుమాడ యనులీల నేతొంటికథలి
చదునంగఁబడవె యామొర
టదవంకయబంటనాకుడాఁగఁగనగునే॥ 246

తే॥ నేడ శిర మిచ్చి క్రమ్మఱ నేడ పడయు
టిదియుఁ జిత్రంబెఁ యోరి జై నాథముండ
యిపుడు శిర మిచ్చి యేఁగించి యేడునాళ్ళ
మీఁదఁ బడయుదు శిర మూరు మెచ్చి పొగడ॥ 247

మత్తకోకిల॥ ఓరి జైన భవద్గురూర్వహు లెల్లఁ బోవఁగ నొండె నీ
యూరిజైననివాస మొండెను సుండకుండఁగఁ జేసి మా
ర్గిరి కొల్పెడు జైనమూర్తుల రూపు మాపిన గాక మి
మ్మీరసంబున నేమి చేసిన నేమి పెద్దఱికంబు నా॥ 248

క॥ జీనులాతని కొడఁబడికడు
ఘనముగనొకవంక మూఁకఁ గట్టినిలిచి ర
ట్టబసవన్నయుఁదదృ
క్తనివహమునురామంతందెకడఁగొలుపుండె॥ 249

క॥ భూనాయకుండఁ నొకవఁ
దానిలియుఁ జూచురతినతనిపార్శ్వముల
న్మానుగనిలిచిరి ప్రజలిల
యీనిసగఁజే జూడవచ్చి బుట్టున్నట్టివా॥ 250

సీ॥ ఆభిలషనంబులు నాశ్వర్య మందంగఁ గత్తిపుచ్చుక యిందఁ గానిరీతి
చిన్నినవ్వునమోము చెన్నిగ్గలంపంగ దత్తగణములకు దత్తమొక్క
యరులు బెగ్గిలనార్చి యనిఁగుత్తుకనమర్చి క్రమ్మఁజేదావేత నెమ్మిఁ బట్టి
యాసురం జన్మియు నదిమియౌదలబట్టఁ బాపిదావలివేతఁ బట్టికొన్న॥

తే॥ బసవఁ డేకాంబరాసుయ్యఁ బ్రస్తుతించి
నభిలభక్తులు ఘోయని యార్చి దొడఁగి
రవనినాడుండు తలయాచి హస్తయుగము
ఫాలపట్టికఁ జేర్చె నపారలీల॥ 251

క॥ పౌరులుజయవెట్టఁగ వా
ద్యారవములుమిన్ను మిన్ను న్నెడువఁగెనెడువా
ట్యారంభనంత్రమంబులు
భూరిగతి జెలఁగఁ గటకపురవీధికలదా॥ 252

క॥ కుడిచేత శాతఖడ్గము
నెడమకరంబుఁ శిరంబు నేపారంగా
నెడుగులుమితిగీతములరుఁ
దదబడకుండంగనడుచుఁ దత్తత్ స్థలుల॥ 253

క॥ తాలాల్పాలిసోమార్చము
కాల మెఱిఁగి త్రొక్కిచుందఁగఁ గాశ్యపయ
వ్రాలి శరణుచు నిలుచు
నోడెన్ బెడబొబ్బ లిడుచు హూ యని యుపయ॥ 254

- క॥ భూకాంతుఁడువెఱఁగందఁగ
నాకళ్యాణమున నేడహములు మెఱసియ
వ్యాకులతఁ దొట్టి హరుగుడి
వాకిటికిఁవచ్చి యెల్లవారుఁ విసఁగన్॥ 256
- క॥ ఏకాంతవీరుఁ డపగత
లొకికవర్తనుఁడు కర్మలంపటఁదహితుం
డేకాంతరాముఁడప్పుడు
లోకాంతముగాన జైనలోకముఁ బలికె॥ 257
- క॥ జినులార నాయెనర్చిన
ఘనతరమగుప్రతినచెల్లెఁగద యని ముదలిం
చి నిరూఢశక్తి నందఱుఁ
గనుఁగొనశీర్షము కబంధకముపైఁ బెట్టెన్॥ 258
- తే॥ ఒక్కదెస కొకయించుక యొరిగి యుండ
సద్దేశిర మట తోడుత సదికికొనియె
హరుఁడు దైవం బనుటకు నేకాంతరాము
శిరమ గుఱియైనంతయుఁ జెన్నుమీఱదున్॥ 259
- క॥ ఏకాంతవీరుఁడపగత
లొకికవర్తనుఁడుకర్మలంపటుఁడగుటకా
ఏకాంత రాముచరితము
లోకాంతములయ్యె మూఁడులోకములం॥ 260
- క॥ ఘనపాతకుల సుతమ్ముం
గనరాదని యిట్లు పెడమొగంబిడియెనొ యం
చును బురులు పొగడి జయలే
ఘనరేశుని చేతికిచ్చి రక్షవళి పడుచున్॥ 261

తే॥ భక్తసమ్మోల సాగిలఁబడ్డ జినుల
యశికపలకంబులం దెల్ల నచ్చు మెత్తి
యార్చి పెడబొబ్బ లిడుచు భక్తాశ్రితైను
లంచితంబుగ నాప్రోలియంద యునిచె॥ 262

తే॥ సంగమేశ్వరనిర్వి శేషంబు గాఁగ
బసవఁ డేకాంతరామయ్య భక్తిఁ గొల్వఁ
బరమతత్త్వానుభవగోష్ఠిఁ బాయ కతని
పాల వసియించియుండె విశాలవృత్తి॥ 263

క॥ వీకాంతరాముకథ విన
నాకాంక్షం జదువఁబాయు సహిష్ణుగవహ్ని
ప్రకటవిషణలరోగ
వ్యాకులబాధలు సుఖమ్ము లగు హరుకరుణన్॥ 264

షోడ్శలదేవు బాచనార్యుకథ

తే॥ వెండియును నొప్పు నిమ్మహిమండలమున
రీరచిత్తుడు షోడ్శలదేవు బాచ
నార్యుఁ డంగజమర్తనౌదార్యశౌర్యుఁ
డతని నుతియింప నెవరికి నలవికాదు॥ 265

క॥ నిర్గతనిఖిలేంద్రియ ష
డ్వర్లోద్భవదుర్గుణాపచారణచణుఁ డం
తర్గతసతతవిరాజ
ద్బర్గపదధ్యానకరణ పారీషుండున్॥ 266

క॥ ఉగ్రాంబక సద్భక్తగ
ణాగ్రణి సదనుగ్రహుండు నాగ్రహకరణో
దగ్రతరశౌర్యుఁడనఁగ స
మగ్రకృపాంఘోనిదానమనఁ బనువఁజియున్॥ 267

క॥ దుష్టావరహితచిత్తుఁ డ
గర్భావిర్భావమూర్తికలితుఁడు దృఢదీ
నిర్భరనియమాశ్రితుఁడువు
నర్భవభయభంగరంగన వ్యాశయుఁడున్॥ 268

క॥ శాంతిని శాంతస్వాంతుఁడు
దాంతపదవ్యంతరంగదారుణుఁ డగజా
శాంతచరణ భక్తిశ్రీ
శాంతుఁడు శాంతాదిమోహగతిదూరుండున్॥ 269

క॥ పరదేవ మదాంధకరటి
హరి పరదైవాంధకారహరణార్కుండున్
బరదైవతరుకుతారము
పరదైవాంబోధికుంభభవుఁడన వెలయున్॥ 270

సీ॥ నందికేశ్వరదేవు నవ్యసర్వజ్ఞత భృంగినాదుని యేకలింగసిష్ఠ
వీరభద్రస్వామి విపులరౌద్రరసంబు భృగుదదీచ్యాదుల పృథులశక్తి
గౌతమాదిమునీంద్ర ఘనతార్కికప్రౌఢి చారుపాణినిశబ్దశాస్త్రకలన
యాదిగాఁగలసారమంతయు నొకచోటఁ గూర్చి పేర్చినవేడ్క
గురువరేణ్యుఁ

తే॥ డవని షోడ్శలదేవు బాచయ్యఁ జేసెఁ
గానినాఁ డిట్టిమహిమ లోకమునఁ గలదె
రూఢిఁ జూడంగఁ గలియుగరుద్రు డీతఁ
దనుచు జిను లర్థిఁ గీర్తింప వినుతి తెక్కె॥ 272

సీ॥ సిద్ధాంత వేదాంత శుద్ధవ్యాంబులఁ దదనంగతగతతత్పర్యములను
మునిభారతస్మృతిమూల శాస్త్రంబులనాది పురాణముఖ్యార్థములను
న్యాయవై శేషికాద్యఖిల శాస్త్రముల నిరుక్తిలక్షణవాక్రప్రయోగములను
జాతిజచ్చలజలవై తండికోకులఁ బంచవయవవాక్యపంచములను 273

తే॥ బ్రతిమటించినవాడుల ప్రతిభ దుర్బి
సకలసంభవ సంస్థితక్షయములకును
నాదికారణుఁ డీశుండ యని ప్రతిష్ఠఁ
జేసి జినసమయులఁ గొట్టివేసి మఱియు॥ 274

సీ॥ పార్వతీనాడుండు పశువతి తక్కిన వేల్పులెల్లను బశువిసరముగను
బ్రతిసాధనమొనర్చి పాంచరాత్రవ్రతాద్యులముక్కులు చెక్కుజేసి
యద్వైతులను హతాహతిగ వీగఁగఁదోలివిద్విషచ్చార్వాకవితతినడఁచి
సర్వేశుచక్రియు నుర్విబ్రతిష్ఠించి భక్తియుక్తుండయి పరగుచుండి॥

తే॥ ప్రతిదినంబును సౌరాష్ట్రపట్టణమున
కరిగి శివరాత్రి జెల్లించునర్థితోడ
సెట్టి దిన మేఁగుదెంచుఁడు నవనినాథు
ననుమతంబునఁ బోయెద సంచు చచ్చి॥ 276

క॥ జననాయక సౌరాష్ట్రం
బున జాగరణంబు జేసి పునరాగమనం
బొనరించెద వేవేగమ
యన బిజ్జలుఁ డిట్లువల్కె నాతనితోడన్॥ 277

క॥ వనిచాల గలదు నేటికిఁ
జన దాకొట్టురువులెక్కఁ జవిది తుడన్ బ
ట్లనువేయింపఁగ పలయున్
జనునే యరుదెసలకొల్పు నాగింపంగన్॥ 278

క॥ బాలింతలంజగతి మా
యూగమును శంకుభక్తియుక్తియు నడువన్
బోలదు మాకొలువించట
దాలించితివేని చనుము స్వచ్ఛందుఁడవై॥ 279

క॥ కాదే సౌరాష్ట్రంపుమ
హాదేవుడు వచ్చెనేని యచ్చరింపుము వో
రాదిప్పని దప్పింపను
నాదరమతి లేఖ వ్రాయు మనవిని మదిలోన్॥ 280

క॥ పరవాదుల దుర్బోధల
నరపతి పోవకు మనం జనక నిలిచి మహి
వరుడుముచలించిపలుకఁగ
నరుగుటమౌర్యంబుగా దెయతఁదన్నగతిన్॥ 281

క॥ నృపుఁడాడినట్ల సౌరా
ష్ట్రపతియ యిచ్చటికి వచ్చుఁ జనుదేకున్నం
గృహననుదనయున్న కడకుఁ
నిపుణతఁ గొనిపోవుఁగాకనియతి చెఱచునే॥ 282

మ॥ అని నిశ్చింతత నున్న యామనుని డాయఁ సోమనాథుండు చ
య్యన మహేశ్వరుడూతచందమున హస్తాబ్జంబునఁ నందికే
తనముఁ వ్రాసినలేఖయుఁ వెలయు నుద్యల్లిం నేతెంచి థా
న్యనికాయ్యాదికకర్మలఁ మెలఁగు బాచామాత్య కెంగేలికిన్॥ 283

క॥ ఆలేఖ యిచ్చి సౌరా
ష్ట్రంయుఁడిచ్చటికి దానయరుదెంచుచు జం
మాలగతిం జనుమచినను
వాలాయము చేసి పరిప వచ్చితి ననుడున్॥ 284

క॥ ఒకపూటలోన యిచ్చటికి
సకుటిలగతి వచ్చునాసమాగమమునఁ బా
యకయుండెడు నాపెనుగా
దెకొలుచుతివియింపు మాప్రదేశమునందున్॥ 285

క॥ ప్రత్యక్షం బౌ నని యతః
దత్తక్షతమై వహింప నది గని వారల్
సత్యమంగ సోమనాథుం
దత్తనురాగము ననచటి కరుదెంచుఁ జూడి॥ 286

ఉ॥ రావణు మెచ్చి పోనిగతి రాకటునిల్వఁడు రావణుం దనఁ॥
గా విలస త్రపోబలుఁడుగాని శివైక్యఁడూ గాఁడు భూలిత
క్రావళి పెట్టుఁజెట్టగుఁ దదన్యులకుఁ నులకుండు గాఁడు ముఁ-
పోవఁడె భక్తవత్సలత నూర్కొన గుండయ యుండుప్రోలికిన్॥ 287

క॥ పడిహరిచందమున నీ
కడకుఁ జనుదెంచినతఁడ కాఁబోలు జుమ్మి
మృదుఁడటు గాదేభూమిం
బడి కనులకదృశ్యమౌ ప్రభావముగలదే॥ 288

ఆ॥ వచ్చి లేఖ చేతి కిచ్చి బాచార్యుఁడో
నెల్లి సోమనాథుఁ డిటుకు వచ్చు
ననుచు నానతిచ్చి యంతర్హితం దయ్యె
శంకుఁ డగుట కేమి సంశయంబు॥? 289

వ॥ అని యిట్లు కళ్యాణకటకంబునం గల సకలజనంబులు సన్నిహిత సంగలం
బయి క్రమ్మఱ సమ్మదాశ్రయసంబోధంబులం గిహితవలకంబు
నలంకరించుచు శిరిసావహించి పురంబిష్టబోధనాక్షిప్తంబు గావింపం
దగువారలం బనిచి బాచరాజయ్య యుచితవృత్తంబులం బరచుచుండ
నినుం దస్తశిఖంశిఖరాగ్ర ప్రసరోస్త్ర సహస్రం గడుచునెడకు సంభ్రమ
ప్రమోదంబు లాననాంబుజంబులం బోవచూప నాచిత్తంబునం గల
యనంగమదభంగుభక్తిపుంగవులును బరపంచును సమ్మలపండువ
యయియుండి యాటలం బాటలం గాఁడుఁ గల గతి గడుపుచున్న
సమయంబున॥ 290

మహాస్రగ్ధర : ఆదె వచ్చెన్వచ్చె నాదివ్యవధముడెఁ బారావళుల్ దృష్టి
చొప్పన్॥

మదమాద్యత్సప్తవాద్యున్నతరవగతితో నాకవాద్యస్వనంబుల్
చదలఁమోయంగసౌరాష్ట్రవతియుగదఁకంజయ్యనఁగాదెక్రిందఁ
విదళద్యూబాగుఁడౌ నెగఁగెదె దిక్కులోలికవదంకన్॥

సీ॥ సిద్ధరామయగారు శ్రీశైలమునకుఁ దా

నరిగి ప్రార్థనఁజేసి యాత్మపురికి
శ్రీమల్లి కార్జునస్వామిఁ గొంపోయిరి
గాని యీబాచప్రధానుకరణిఁ
దనయున్నకడకు గొబ్బున నీశు రప్పించ
నేరరై రిపు దీతం డూ రెఱుంగ
బోరన రప్పించె సౌరాష్ట్రసోమేళు
నిట్టినెట్టికు లెందునేని గలరె॥

292

తే॥ యని నుతింపంగ విని బిజ్జలావనీశుఁ
దరిగి చాఁగిలఁ బడిమొక్క నరనిమంత్రి
వర్గమును భటవర్గంబు వరుస మొక్క
బాచవిభుఁ బ్రస్తుతించె నాబసవరాజు॥

293

ఉ॥ కొట్టరులోని గాదియలు గొబ్బున నుబ్బున నేలమట్టుగాఁ
గొట్టి కనద్దనస్పటికకుట్టమభూములఁ జేసి పై మణి
ధట్టునవర్ణశోభితసుధామము ప్రేమ నమర్చి చుట్టునం
బెట్టును గోటగోపురము పెద్దగఁ దీర్చె నిమేషమాత్రశోన్॥

294

తే॥ ఆవని పొద్దలదేవు బాచయ్య నడక
భక్తి కెల్లను నెల్లయై పరగ నన్య
సమయకౌలాహళం దని శైవు లతనిఁ

బొగడ విని నైఁవ కొకనాఁడు భూవిభుండు॥

295

వ॥ పరవాదిజనంబులు కొందఱుం గూడుకొని ప్రతాపనారాయణపురంబున,
 బ్రాహ్మణోవురోషశోభితంబుగా నొక్క సెడి గట్టించి యందు గో
 పెంద్రప్రసంగించి మండిమహార్థంబునం బ్రతిష్ఠ సేయ ననురా
 గంబున సఖిలసేయోగంబులుం గొలుప దా సచ్చోటఁ గొలువవచ్చి
 యున్న యన్న రేంద్రుం డందఱుం జూచి బాచిరా జీచటి రాని కార
 ణంబేమి? తాశివభక్తుండ సనియో యిమ్మహాత్మవంబు పల్లు తెలుం
 గెఱుంగఁడో యెఱింగి లెక్క సేయఁడో మా కొలువు బాలించెరో యేల
 యిట్టియొద్దోలగంబునకు రాకుండునే యని యాగ్రహించి వలుకు
 బిడ్డలునకు బసపుం డిట్లనియె॥ 296

క॥ చెప్పినయుడిగము సేయక
 తప్పించెనొ దీరమునను దలఁగి చనియెనో
 తప్పేమిచెప్పు మాతని
 నివ్వుడు కోపించి మించి యిట్లాడుటకున్॥ 297

క॥ కరలింగనిపులగుశివ
 శరణులు పరదైవవితతశరణములకు ప
 త్తురొచ్చొత్తురొ కన్నలజ్జఁ
 తురొ చెవులను వింద్రొవారిత్రోవనదురుశో॥ 298

ఆ॥ హరుని యెడమవంక నద్రుజ యుండంగ
 నవట దక్కరక్షిణార్థమునకు
 భృంగినాడుఁ డేకలింగంబు వెలుంగంగ
 మ్రొక్కె ననంగ నింకఁ బెచ్చులేల॥ 299

ఇ॥ మంటాకర్ణుఁ డనంగ శంకరుని భక్తప్రభుఁ డొక్కండు ము
 మంటల్ పీనుల నంటఁ గట్టుకొని తద్గంధీరరాపింబు మి
 స్సంటదా మ్రోయఁగఁ జేసి యారవః సన్మదానముల్ సందఁగా
 వింటుం జేర్చక భక్తియుక్తిని మనంజే దాత్రిపై వేడియెను॥ 300

తే॥ అవని నరవత్తుమువ్వుర కార్కుఁడగుచు
వెలయు మాహేంద్రమంగళ మనువురమున
నెలమి లింగై కృనిష్ఠావిశిష్టఁ డగుచు
నతని నియమంబు జెప్ప చోద్యంబు వినవే॥ 301

మ॥ తనమ్రోలఁ బరదై వసామము సముద్యల్లీలఁ బేర్కొన్న నె
వ్వని నైనం దలద్రుంచి వైచు నియతిఁ వర్తించుచుండంగ నా
తనిగేహంబున నొక్క బ్రాహ్మణుఁడు రుద్రం బాస్థ వర్తింపుచుం
జనుదేవర శుభవిప్లవం దగుచు 'బిజ్జందేహి' యంచుఁవెనన్॥ 302

ఉ॥ అక్షయసంప్రమోదయుతుఁడై గృహి గావున భైక్షకాంక్షిఁ
భిక్షము దాన కొంచుఁ జని పెట్టఁగ నొల్కుడు నన్యదైవనా
మాక్షరముల్ వచించెను ధరామరముఖ్యుఁడు దాని కల్గిత
త్కుక్షికరస్థలస్థగితగుర్వగు దర్శిక వ్రచ్చఁ జచ్చినన్॥ 303

చ॥ అది గని విప్రు లెల్లఁ దగవారడిఁ బోవను భిక్షకుఁ నిజా
స్పదమున కేగుదెంచిన ద్విజాఁ ముని కన్నము గల్గె నేని భి
క్ష దయను బెట్టఁగా వలయు నల్లరయుండిన లేదు పొమ్మనాఁ
గఁ దగవు గాక యిట్లు మిడుకంబడివాత వధింపవచ్చునే॥ 304

ఆ॥ అవని బ్రాహ్మణో 'నహంతవ్య' యనుసూక్తి
చెప్పఁ జేసె వేద మొప్పుజదువు
నవనిదేవుఁ జెప్ప సరియగు యనుచిత్తుఁ
డతఁడు ధన్యుఁ డగునె? యక్కటకట! 305

చ॥ అని మది దూరగా వగచి యందఱుఁగూడి ధరాధినాథుఁ జే
ర సరిగి చెప్పినఁ విని ధరావరుఁ డాయనఁ బిల్వఁ బించి వి
ప్రుని నిటులేల చంపితివి? బుద్ధివిహీనత నేను తప్పఁ జే
సె నతఁడు తప్పు కల్గినను జెప్పుము గాచెదఁ జెప్పవేనియున్॥ 306

చ॥ సరసర నిను నేఁ జంపెద నన్నఁ
సరవరుఁ గన్గొని నవ్వెలయంగా
సరయం బల్కె భయం బించుకయుం
బొరయని నెమ్మదిఁ బొంపిరివోవన్॥

307

తే॥ చంపిరిని నిక్క మెదైన చంపఁదగిన
యట్టి తప్పను జంపిన యవ్విధంబు
శంభుఁడ యెఱుంగు నన్నుఁ గావఁ జంపఁగ ర్త
యతఁడు గాకేం మీచేత హతుఁడ ననుచు॥

308

క॥ అన విని జనపతి యింక ని
తనితోఁ బలుమాటలేం రాఁతీసురుచా
వునకుఁ సరిగాఁజంపుం
దనవుడునా రెకులు గొంచునరుగు తెరువునన్॥

309

చ॥ హరు నిలయంబు గాంచి దరియం జని యోహర భూవిడుండు దు
ర్భర మదమత్తుడై పరమపాతకుతో సరి చంపఁబంచె న
న్నరకదురాత్ముతోడ సరి నాకును జావఁగవచ్చునయ్య యీ
శ్వర యనుచుఁ గరద్వితయ సంభృతతాశము లిచ్చుచుండఁగన్॥

వ॥ అప్పు డయ్యమరాజు లింగనిష్ఠ కంగజారి యిచ్చ మెచ్చి॥ 310

తే॥ అన్యదై వాభిధానదు రక్షరములఁ
బలుకు భవితోడ నను మహాభక్తు నెట్లు
సాటిసేయంగఁ దగు నంచు మేటికరుణఁ
దనదు వక్షంబు తొరటొరుమనుచుఁ నెఱచె॥

311

చ॥ అరియమలింగగర్భము మహావ్రమదంసలునఁ జొచ్చి యత్తజిహ
సరపతి నేవకాశి యహినాయకభూషునురంబుఁ జొచ్చె నిం

చ

చురువడిఁ గూడ రాఁగఁ గని యుగ్రునిలోపలఁ జొచ్చువేగ నం
బరము చెఱంగుమూరెఁ డహిమండునువెల్పులఁ జిక్కె గ్రక్కునన్.

క॥ నరవర మా శివభక్తులు
వెరవిండివరదై వములను వివనౌల్లమికిన్
గుఱిగాదెయర్యమాఘ్ని
వరదివ్యాంబరముగానవచ్చుటమఱియున్

314

వీరశంకరయ్య కథ

క॥ మనుజేశ శీరశంకరుఁ
డన వెండియునొక్క భక్తుడఁవని వెలయందు
ద్వనచరితమువినుస్వప్నం
బుననై ననుగొలువఁడతఁడువరదై వములన్.

315

క॥ తలఁపఁడుముట్టడుతోడం
బలుకండిదియనీతిగాఁగఁ బట్టినడను నా
తలఁపొకబొద్దునినంటం
గలఁగని మేల్కొని విచారకలితాత్ముం దై.

తే॥ అంటఁగారాని బొద్దుని నంటుకొన్న
తనువుఁ దలపోయ కుక్కముట్టిన ఘటంబు
దానిఁ గాల్చుట యెందును దగునుగాదె
యనుచుఁ గృతనిశ్చయుం డయి యాక్షణంబు.

317

ఉ॥ శ్రీనగసీమ కేఁగి యతిశిష్టతరం బగుహాటకేశ్వర
స్థానమునన్ జ్వలజ్వలనత త్వమహాయసపాత్రలోన నా
సీనత నొంది వెండియు నశేషతరాయుధకృతగాత్రుం దై.
భానుజ్వలెరినత్కృపకుఁ బాత్రతం గాంచె నవంచకస్థిలిన్.

318

క॥ కావున భూవర పరదై
వావలిఁ జూడంగ వినంగ నంటికొనఁ గ మా
శైవులకు గానివానిని
నీవిశ్వం బెల్ల నెఱుంగ నేటికిఁ జెప్పన్॥

319

శి: లెంక మంచయ్యు ఁథ

సీ॥ మఱియును శివలెంక మంచయ్య యను కఱ
కంఠభక్తుండు శ్రీకాశిలోన
మనుచుండు ననుదినంబును మఱి తన వగు
పదివ్రెళ్లు ఖండించి భక్తియుక్తి
ముప్పొద్దుఁ బూజించి ముదమునం బరయు భూ
జనులు విస్మయ మంది సన్నుతించ
నట్లు గొన్ని దినంబు లధిగమింపఁగ నంత
నభవ భక్తావేశ మంగవించి॥

320

తే॥ శంక దిగఁద్రావి పరవాదిజనుల ముక్కుఁ
గోయఁగను డెక్కె మెత్తించి గోపవాహుఁ
డీశ్వరుఁడ కర్త పీఠమాహేశ్వరోరు
పదమ యుత్తమ మని నిల్పఁబడులు గనలి॥

321

క॥ వడిజనిచక్రగదాధరు
గుడికడఁ జెనుగుంపుగూడి కూర్చుండి ముదం
బడరఁగ వాదంబునకు
స్మృడుభక్తునిఁ బిల్వఁబంచి రుద్యద్భములై॥

322

క॥ పిలిచిన మంచి దయ్యె నని పెద్దయు లేఁ దొర మంచునాహ్వాయం
డలరు జపంబునం జనుడు సస్కమయి మదశాస్త్రపద్ధతుల్
వెలయంగఁ నెత్తి మార్కొనిన వేసర కండఱ కన్నియత్తు లిం
పొలయఁగ జెప్పి గెల్చి నిగమోక్తులు సాధులుగాఁగ జేల్పుదున్॥

- తే॥ అట్లు గెల్చినఁ బరవాదు లంత బోక
చదువులు గిడువులును నింకఁ శాలు దృష్ట
మొక్కదైనను జూపగ నోపుదేని
గెలుపు నిజ మన్న మందయ్య గెలుపునట్లు॥ 324
- క॥ మీ విష్ణుని దనయంతన
మావిశ్వేశ్వరునకు నమస్కృతి సేయం
గావడి నడిపించెదమి
గావలయును జూడు మన్న కథలేమిటిన్? 325
- వ॥ అని వల్కి యాశివలెంప మంచన పంచశరహరుశరణులశరణంబు
లంతఃకరణంబున స్మరణంబు గావించి యవ్వరించిజనకు నుద్దేశించి
యి ట్టనియె॥ 326
- క॥ ఓరోరి కృష్ణ విశ్వా
ధారుం డగువిశ్వపతికి దండముఁ బెట్టం
గా రారమ్మన నప్ప డ
వారణ గుడివెడలెఁ బుడమి పడవడవడఁకన్॥ 327
- అ॥ అట్లు వెడలి మందనారాధ్యునకు మ్రొక్కి
యతనివెంట నడుచు నబ్జనయనుఁ
జూచి పరసమయులు స్రుక్కుచు నక్కిష్ట
పడ నడిచిరి లచ్చిపతి పరుండ॥ 328
- క॥ హరుబ క్తిసంయుతుండై
హరి నీగతి విశ్వనాథు నగ్రమునకు ను
ద్ధరగతినడిపించుకపో
యిరయంబున మ్రొక్క జేసెనిలనురమటన్॥ 329
- ప॥ 'శివభక్తః ప్రభుర్మే' అనుమాట యోటుపడకుండఁగుండలీమండలేశశ

యను మంచలిపండితులు పంచినపనిసేసి బ్రదుకు నని వచ్చి భక్తిఁ
జిచ్చఱకంటికి మ్రొక్కి యక్కడన చక్కఁ జాగిలంబడి లేవకచిక్కి
యుండుట నేడునుం దెల్లంబ కాదె వాదులు నెత్త సత్తువలేక చూచు
చున్న వారు గావున॥ 330

క॥ హరునకుఁ బ్రతిలేమికి నా
హరిదూపమ సాక్షి భక్తులలిగిన జడుఁగు
ర్చినయేని బ్రతుకుహరియిం
ద్రరవినుధాకరులకు వినుధరణీనాథా॥ 331

ఉ॥ శంకరదాసినా నవరశంకరమూర్తిగలం డతండు కో
పాంకిత దృషిఁ గన్గొనిన యాక్షణమాత్రన యన్యదైవముల్
బొంకముదూలి ప్రయ్యలటు పృథ్విపయిం బడు నిట్లు ధాత్రి ని
శ్శంకత సంహంపఁగ నసహ్యత బల్లహునమ్ముఖంబునన్॥ 332

క॥ జగదేక మల్లఁడనువాఁ
డగణితమాయాబలాద్యుడై తొడరిన న
జ్జగతీశుఁడు దత్పమయులు
దిగులుకుడువమిగుల కోవదీపితుఁడగుచున్॥ 333

క॥ ఫాలా బీలాంబక భవ
కీలావళిఁ బర్వనతఁడు కినిసి కనుగొన్న
నేలం గలయదె యచ్చట
నీలాత్రనిఖాంగుమేను నీరై పెలువన్॥ 334

క॥ చూడగనతైరుముట్టము
పాడై యిదిసేడునునికి ప్రత్యయముడురాట్
చూడామణి భక్తికి మీ
కీడెందుచు లేదు నీ పెదెరుగుడు స్మృవకీ॥ 335

వసంతతిలకము॥ ఈరీతిమాట లింక నేటికి జాచనారా

ఛార్వాక భక్తిగతి యంతయు నేడుజూడం
గారాదె తొల్లియుం గారులు పల్కగా నా
సౌరాష్ట్ర నాయకుని జయ్యనదోడితేడే॥

336

క॥ కొట్టరువునఁ దావక భట
దట్టములకుఁ బళ్ళ పరిమితం బనుదినముం
బెట్టించు గాని లెక్కలు
పెట్టఁడువ్రాయడు వారిపేరొక్కండున్॥

337

తే॥ కవిలెనిండ బంచాక్షరీగణనవ్రాసి
తవిలియేదియు నడిగిననుతప్పక తఁడు
వెరుసుదప్పక జెప్పనవిధముసీవు
నెఱిఁగియుండంగ నేజెప్పనేటికధిప॥

338

వ॥ ఇటమీది పనులును జీరకాలంబున గనియందు గాకేల మిట్టిపదయెడ
వని బిట్టుల్కి బసవం డీవృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి పంచిన విని
వాదంబన్న ననాదరంబున నాకడకుంబోక యున్నికాదని కదలివచ్చి
యచ్చటనున్న భక్తులకు మ్రొక్కి మొక్కలుండై నిలుచున్న జాచి
రాజుం జూచి యేచినయాగ్రహం బుద్రేకింప నాభూపాలుండతని
కిట్టనియె॥

339

తే॥ అఖిలలో కాధినాయకుడై నయట్టి
హరిప్రతిష్ఠకు నీయమాత్యప్రజంబు
వేడ్కఁజనుడేర నీవేలవెళ్ళనిట్లు
దెల్లునేయని విని కోపశీలుఁడగుచు॥

340

ఉ॥ పుట్టుచు గిట్టుచు వెతలఁబొందుచు వందుచు దుర్బవాభీతోఁ
జుట్టలు పెట్టుచుం దిరుగుఁ జుల్కనివేల్పులఁ జూచి నీవు యిం
కెట్లు నృపాల కర్త యని యిప్పుడు పల్కితి కర్త గట్టురా
పట్టిమగందు గాక మఱిభర్తలు కర్తలు లేదు వీరిలో॥

341

- క॥ కర్తలకఁ గర్త యగును
తగ్గర్త మహేశుం డొకండ కర్తవ్యదశా
కర్తల హరునకు సరి యని
క్రిందిన వారినోర క్రిములుదొరుగవే॥ 342
- తే॥ ఎల్లెడల 'మరు హర్తా మహేశ్వర' యను
విష్ణువాక్యంబు చదివెయు పినియు మఱియు
వరుస హరి గిరిఁజు నురలు గిరలు
కర్త లని పల్కునట్టి మౌర్యంబు గలదె? 343
- క॥ జనికర్త బ్రహ్మ యగునే?
తన తరి మొలపింపలేక తానుండునె? న్ని
త్యనుశాసనుండు హరియే
నినఁదన నుతుఁజావకుండ నిలపఁగవలదే॥ 344
- శా॥ జినబుద్ధుల్ వరదైవతంబుల? త్రయస్త్రింశదురల్ పశు
త్వనిరూఢుల్ ప్రతిమాకృతుల్ నిజమహత్వావర్తితుల్ తీవ్రతల్
మనమత్తేభము వెన్నడించినఁ జొరంగరాడు తజ్జైన బౌ
ద్ధనివాసంబులు దాత్రిమీఁద నిదె ప్రత్యక్షంబు పక్షింపఁగన్॥ 345
- తే॥ మాయదైవంబుగా దనుమానమేల?
యదియ దైవం బగుడు మాయ యనఁగఁ దగునె?
హరజ్ఞులు హరు సధికార లమ్మురుపును
వేదబాహ్యులు కర్తలే? పీఠ తెల్ల॥ 346
- క॥ ఆయేవురు కర్తృత్వం
జేయెద ధరియింపలేమి సీతుఁడు కర్తృ
త్వాంతనము దర్శనములు
నీయులనిరుమూఁడయగుట నిచియు నెఱుంగరే? 347

క॥ వినుఁ 'చేక ఏవరుచ్రో'

యను శ్రుతు శీశ్వరునిఁ జెప్పిన ట్లవతనిఁ జె

ప్పనెనిగమ్ముల దైవము

లనజనపదహృతములఁ టట నానోముఖుచీన్॥

488

క॥ శీతి దైవమేని మలమూ

త్రతతికి నెలవగునె జలము దైవంబే నిం

దతమగునె యిట్టిపాటల

యతివరు నరచేతిగుంటయందును నగునే॥

349

సీ॥ అనలంబుదైవతంబగునేని సర్వభక్షుండనఁజనునె? భూమండలమునఁ

గరువలిదైవంబు గావంతమేనియు దిక్పతియై యొక్కదెసనయున్నె?

యాకాశమదిదైవమందమేనియుఁ బ్రళయంబునొందునె ప్రమదాశిచేత?

గమలా ప్రతిఫలదైవములనవచ్చునె? సంతతాటనపరిక్షయయుతులను॥

తే॥ నత్మ యింతటికిని గర్త యయ్యెనేని

సౌఖ్యదుఃఖంబులకుఁ జిక్కి జరుగుచున్న

యిన్నియును దైవములు సయ్యెనేని యొకటి

జన్మ జనకత వెలయఁగా జనన మందె॥

351

సీ॥ కాకయింతకుఁ గర్త కర్మంబయ్యెనే? గర్మంబుజడ మదిగాదు కర్త

యెలనఁజెయ్యి యేమేనిజేసిపాని కర్మంబు పఱచునో కర్తగలఁదొ

లేదన్నఁ ద్రిపుటియు లేకపోవలయునుగలఁదన్నఁగర్మంబుకర్తగాఁడు

ఘనకర్మఫలమునుసెనుభవింపఁగఁజేయు హరుఁడు కర్మాదీశుఁ

దతఁడకర్త

తే॥ కర్త కర్మమ యగునె? ముఖంబుఁ జేసి

దక్షు నీదేరకుండునో తండ్రిశిరము

గొట్టె నట్టెనయా కోట కోటనికిని

హరుని జేరంగవచ్చునో యరసికొనుఁడు.

353

ప॥ 'అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభం' బనువాక్యంబు కర్మానుభవావశ్యకత్వసూచకంబుగాని కర్మ కర్తృత్వసూచకంబుగాదు అట్లునుంగాక 'ఏకవచరుద్రోనద్విప్రీయో' యనిశ్రుతికోటిచాటుంగావు సంగర్తలకర్తృమదనమదహర్తయకాంత హరిపురస్సరసుర లతనియావరణంబునం బనిపేనికొలిచియుండు పశుపులుగానివశువతులుగారు నియంతృయంత్రణాపారతంత్ర్యంబునం గార్హకాంతప్రప్రీతులై యవాంతరకర్తలై చెప్పిన బనులజేయువారు చెప్పినవనులకుం దత్వలంబులకుం కర్తలగుదురే? కర్తలుగామికి మర్త్యంబునసూరసూర సకలజనంబులకు విస్వప్తంబుగాఁ చెలసియుండునని చెప్పెదనినుండు॥

మ॥ త్తకోకిల, గోరఁ బోవఁగ గొడ్డలేటికి గోపహహనుటలుల సారసాక్షముఖమరుల్ పరిచాలికాకృతిఁ గొట్టుచు
న్నారొ వారల గళ్ళ చుట్టు పీనాకి నొక్కచుట్టెనఁ గ
న్నారొ చెప్పుడ నుట్టు లేల? ఇందు లెట్ల నిలుంగఁగానె. 384

ప॥ అట్లునుం గాక॥

సీ స మా లి క :—

అప్రతిమాకారుఁ డగులింగముఁ ద్రికి
బ్రతిచరించెడి హరిహరము లెనియె?
నిర్మలనిత్యనిష్కర్మదేహునకు ను
దుర్మలదుష్టదుష్కర్ము లెనయె?
శుద్ధప్రబుద్ధానిరుద్ధదేవున కప్ర
సిద్ధజోధాశుద్ధజినులు నెనియె?
జావుఁ బుట్టువులేని దేవదేవునిమను
వగఁజచ్చి పుట్టుదేవతము లెనియె?
బ్రహ్మమాయాకారపశుపాశబర్తను
బ్రహ్మవిష్ణుపురోగపశువు లెనియె?
శంకరునకు విష్ణుకం కాశచరునిదు
శంకినులై చనులెలర లెనియె?

ప్రళయంబు నొందించు పరమేశ్వనకును ద
 తృప్తయభీతులు వేల్పుబన్న లెనయె ?
 మునిగఁచార్చితపాదవనజాతయగునకు
 మునిశాపహతుఁ డగుపీనుఁ గెనయె ?
 యభిలలోకార్చితుం డగులింగమూర్తికి
 నర్చించు నర్చకు లమరు లెనయె ?
 నొసట మూఁడవకన్ను నొనరించు హరునకు
 రెండుకన్నులవేల్పుతండ మెనయె ?
 హాలాహలాగ్ని సంసారసాహసునకుఁ
 హాలాహలాగ్నిదగ్ధాంగు లెనయె ?
 త్రిపురదారవభంగనిపుణవిక్రమునకుఁ
 ద్రిపురదై తేయబాధితులు సరియె ?
 యంధకముఖ్యుడై త్యమదాపహరునకు
 సందకాద్యసురభయార్తు లెనయె ?
 హరికమలజక పాలాస్థిభూషణునకు
 హరికమలజముఖ్యసురలు సరియె ?
 యావిర్భవింపని యట్టియభవునకు
 దేవకీపుత్రాదిదివిజు లెనయె ?
 యభిలంబు లోఁగొన్న యట్టిలింగమునకు
 లింగమధ్యస్థులౌ లైంగు లెనయె ?

3155

తే॥ యెలమి సర్వేశ్వనకు నసర్వేశ్వలెనయె ?
 రమణసర్వజ్ఞుతో నసర్విజ్ఞులెనయె ?
 భూమిషోడ్ధలదేవుతో సోమనాథు
 తోడసరివత్తురే వేల్పుగూడగొడ్డు॥

3156

ప॥ వెండియు హరనర్వేశ్వరభవపరశివపరమేశ్వరపశుపతి శ్రీమహాదేవాది
 నామంబులు తక్కినవేల్పుల కొక్కనకై ననుంగలవె యంతియకాదు
 'తద్విష్ణోః పరమంపదం' బనవిష్ణునకుంపరంబైన పదంబసియును

'వశ్యంతినూరయ' యసః గృతార్థులిడిమహాదేవుని భావంబులం గాంతు
రనియును వేదంబు నాసాదంబులు సాదరంబుసంబల్కు వినియునుం
గుమతులయు యసచ్ఛాస్త్రంబులఁ జెప్పంబద్ధవందంబుననొ కుక్క
పాలు దొక్కలం బోసినదోషంబుననొ నాముమేసినమోసంబునం బొడ
మిన మతిభ్రమణంబుననొ గాని కొందఱు మందభాగ్యులు సద్గతి
జాహ్యులు నగువేదబంపు బాడబులు దేవతాతారతమ్యంబులు దప్పఁ
జెప్పుదు రవసీశ వారల ప్రకారభాషణంబులు వినం బనిలేదు విడుపు
మని మఱియును॥

357

తే॥ హరికి నపునర్పవత్వము నచ్యుతత్వ
మును నిజంబుగఁ గల్గిన మనుజునాథ
శ్రవవరుఁ డగు భృగుమౌనిశాపమునకు
బుడమిఁ బదిమార్లు తానేల పుట్టుఁ జెప్పుమ॥

358

సీ॥ నామంబు 'విష్ణో పితామహ' యసః బీతా
మహునిగుదంబున మాధవుండు
తోడ జన్మించి యదోక్షజుఁ డమనామ
మవనిలోఁ బ్రఖ్యాత మయ్యెఁ గాఁ
యిది యేలఁ యదిలికి నింద్రానుజుండు నై
జనంబు నొందఁడే శార్ఙ్గపాణి
బాదరాయణుఁ డసఁ బ్రభవించఁడే శోరి
ద్వావరంబున నెల్లవారు వినఁగి॥

359

తే॥ నియ్యుగమునందుఁ గృష్ణాఖ్యుఁ డయ్యెఁ గాఁ
విష్ణునిలయంబునందు దద్విష్ణుపదముఁ
గోరి భజించువారికి మారవై రి
యొసఁగు విష్ణుత్వ మొందుచు కొక్కరొందు॥

360

ఉ॥ ఎక్కడ వ్యయన్న యగు నీహరిబన్నము లిన్ని బాములున్
నిక్కమ కానివాఁ బలిమి నింద యొనర్చుటకా? నరేంద్ర యీ
బాక్కుల సాక్షి యొక్క ముని వక్షమునఁ దన్నిన నొచ్చి మచ్చయై॥
యక్కునఁ బాయ దెప్పుడు నరాధిప వెండియు విన్ను చెప్పెదన్॥

మ॥ తగ దుర్వాసుఁడు రుక్మిణీయతముగాఁ దన్ను న్వడి న్పండిపె
న్నొగలం గట్టి కళాభిహతములచే నొప్పించుచున్ వీపుతో
లెగయం గొట్టుచు బండి యెక్కి దిశలం దీడ్పించుటల్ ద్వారకా
సగరం బెల్ల నెఱుంగుఁగాని నృపతీ నామాటలే కాదిలన్॥ 362

తే॥ ఉపమ సుపమన్యముని మహాతపముఁ జేసి
పాలమున్నీరు భవుచేతఁ బదనీ క్రోలు
సపుడు నొడబడి యాదినారాయణాఖ్య
గళమునను బడ నుమియఁడే కేకరించి॥ 363

సీ॥ హరిని జలంధరుం డనురాక్ష సేశ్వరుఁ
డలయించి చంపఁడే యంబరమున
జలజనేత్రుఁడు జరాసంధునాజిని నోడి
కాపించి కొనఁడె దుర్గములగముల
నిబడై త్యముఖులు కైటభమర్దనువి బఱ
పరె పలుమారులు బవరమునను
మృగజాతి చండాలు మగుగార్దభమునఁ బ్రా
ణము వట్టి మనఁడె యానవ్యశాస్త్రి॥ 364

తే॥ చక్రమున వై నవే పొంగి చక్రమవుడు
ఐతీచివైచి దదీచిత న్యెన్నడింప
బెగడువడి యెఱుంగక యుండఁ దెగువఁజేసి
పొటిపోవండె వెన్నుండు పంచి యగుచు॥ 365

క॥ సురబలము నసురబలముల్
 పొరిగొన విష మారగించి షరహడఁ గవృతం
 బురుడియ నిచ్చి మెచ్చిన
 హరిమగటిమి పొగడఁదగిన దయ్యెను గాదో॥ 366

క॥ బలి గిట్టి భూతలం బి
 మ్ములఁగొన్న యమంబువలన మురవై రియుభూ
 వలయంబు గోలువడి ఘన
 జలధిసౌరఁగ వలనెఁగాదె జరులెఱుంగంగన్॥ 367

తోటకము॥ ఆలికిఁ దా ద్విజహత్యకు లోనై
 నేల గలంతయు నెమ్మి త్రమింపం
 గాలము నిండిన గ్రక్కునఁ బోఁదే
 వ్రాసిన నెవ్వగ రాముఁడు భూమిన్॥ 368

క॥ పోటరివిష్ణునిమాయ
 న్నాటకమున కేలబ్రమసినారొ డిసులు ఘో
 రాటవి నొక్కనిషాదుని
 యేటున నీల్గంటె లోక మెల్లనెఱుంగన్॥ 369

సీ॥ వెన్న మ్రుచ్చిలిపోయి వ్రేతల నెలయించి
 రం కాడఁదే శారి శంకలేక
 నందికేళుఁడు తన నాసానిలము వెంట
 నీడువం దాతందె వ్రీడఁబాట
 హరి తాన దైవంబు నని పల్కియురుళింగ
 మూర్తి గానఁగలేక మోసపోఁదె
 హరుఁ బెక్కుయుగముల నాత్మజు సర్థించి
 కొలువఁడె మేఘమై చుధరధరుఁడు॥

తే॥ మత్యమునుఁ బరిమార్చి మామారవైరి
యంత్రసంతతిఁ దలఁ దాల్చినట్ల జరత
కమతకరటికపాలంబుగాదె హరుని
హోరలతికాంతరాశంబునందు వెలుఁగు॥ 371

క॥ శరబాకారంబున నర
హరిఁ జిత్రవధం బొసర్చి యాతనిచర్మం
బరుదారహరుఁడు దాల్చుట
శరబాధ్యాయంబునందుఁ జదువఁగవినరే॥ 372

ఉ॥ అంగజవైరిహస్తమున నాదివరాహము మోరదంష్ట్ర యొ
ప్పంగఁ దివిక్రమాస్థి పురభంజనుహస్తసరోజమందు ఖ
ట్వాంగముభంగి నుండు దనుజారిశిరంబు శివాంగమందుఁ గా
నంగఁబడంగ శౌరినయనంబు మహేశ్వరు కాల వ్రాలఁగన్॥ 373

క॥ వనజాక్షు డైవపునఁగా
వినవచ్చునె హరుఁడుమున్ను నిష్వక్సేనుఁ
ఘనశూలంబునఁ బడఁబొడి
చిన నింకెత్తినదదగ్రసీమనె యుండున్॥ 374

క॥ ఆత్మఁ గలకేతనిగతిఁ
నెత్తురుపఱవఁడె మహిళునిసమక్షమునఁ
సత్తుంగనింతయుఁగ నిప్రే
మెత్త హరిం గర్తగాఁగ మఱికొందఱిలన్॥ 375

క॥ సమధికరౌద్రోదేక
క్రమమున రుద్రుండు హరిహరాంతరం బని వే
దములు మొఱవెట్ట విష్ణుని
సమయించుట హరిహరాఖ్య శంభున కయ్యెన్॥ 376

- క॥ పన్నుగ 'యజ్ఞస్య శిర
శ్చిన్నం' బనిశ్రుతులు మ్రోయ శ్రీరంతుడుదగ
జ్ఞోన్నంబున పం బొరిగొని
జన్నంబున వెన్ను శిరముసరిద్రుంపండే॥ 377
- ఉ॥ ఆదిమహాధ్వరంబున మదాంధమునఁ మురవైరి మస్తక
చ్చేదము నొందఁడే హరునిత నతంఁడె యనంగ నేల గ
ర్వోదియు తెవ్వ రాగజహరోపహతాత్మలుగాక యక్షుఁ డీ
మేదినిపైఁ దృణం బిడిసి మించి సురార్చితు తెత్త జాలిరే॥ 378
- ఆ॥ మించి యహమించినట్టి విరించుమించు
పంచమశిరంబు ద్రుంపఁడె పంచముఖుఁడు
హరిణమై కూతు పరియింప నజునిశీర్ష
మదవుఁడేయఁడె తెగ మృగనాడుఁ దగుచు॥ 379
- ఉ॥ ఆతని మానసాత్మజుఁ డహంకృతి సంగతి నున్న నుష్కృతసం
జాతుని జేయఁడే శివుఁడు సత్యవతీసుతుఁ డాత్మహస్తసం
జాతము మీదికెత్తి ధర శాయి డైవత మన్నఁ దదృఢం
జేతెరు వయ్యెనో మునులు చెప్పరె యాశివరేతసంబులన్॥ 380
- భుజంగప్రయాతము॥ ఆమేయావలేపొచ్చుడై రావణాఖ్యుం
డుమాదేవి కింపింప నుప్పొంగి లైలా
సమున్ మీదికెత్తంగ సర్వేశు డంగు
ష్ఠము న్నొత్తఁడే దీతి సంజోభ మొందన్॥ 381
- తే॥ మలహరునితోడ మెందొడ్డి మారుమసలి
కంతుఁ డేదేటఁ గాలంగఁ గాసరాదె
కాలుసేతులకై చంపెఁగాదె శూలి
శూలిమునఁ గ్రుచ్చి యిచ్చల సురలు దలఁర॥ 382

సీ॥ దక్షుడు క్రొవ్వినం దలగొట్టుటకు సాక్షి
 మేషశీర్షము పెక్కుభాష లేల
 యఖిలలోకాక్షుండ నగును దా నన భృగు
 కన్నులు గెలకడె కాలగళుడు
 శివదూషణము సేయఁ జెవి బద్ధ భద్రుండు
 పూషవండ్లును బోవఁ బొడిచెఁగాదె
 యతిసత్యమున జగత్సృజుండు దా నన
 గాడ్పుకాళ్లును నలుకంచె హయఁడు॥

౩౪౩

తే॥ ద్రోహి దక్షునిచే నాహుతులు గ్రహించి
 కుడిచి బాహులు జిహ్వాలు గోలువడఁడె
 యగ్ని యనిమిషపతి చెయ్యి నదితిముక్కు
 చెక్కఁడే వీరభద్రుండు చక్కఁగాఁగ॥

౩౪౪

క॥ ఆమృతకీరణుఁ జరణంబునఁ
 జమరఁడె విధిభామముక్కు స్వాహా స్తనము
 న్నిముషంబునఁ గోయఁడె య
 జ్ఞమునకుః దమరాక మిగుల సఫలత నొందన్॥

౩౪౫

ప॥ వెండియుఁ గండగర్వంబునం దిండికై యజ్ఞభూమండలిం దండతండం
 బులై యుండుదుండగపువేల్పులం జెండివైవండె యంతియ కాదతం
 దెల్లలోకంబుల వెల్లిముంపు తలంపునం బఱతెంచు గంగాకల్లోలిని
 నల్ల నల్లన కరపల్ల వాగ్రంబుసంగబళించి జగద్రక్షణార్థంబుగా మౌ
 శింగీలింపఁడెమఱియు సర్వసర్వంసహాచక్రదురీణా సహస్రభూషితంబగు
 శేషపణిముద్రికంగావించి చిటికెనవ్రేలందాల్పందెయదియునుంగాక
 మింటిదెస నొండొంటిఁగూడక మగ్గుటవడి పొడగట్టు కట్టడిరక్కసుల
 పట్టణంబులు మూఁడునొక్క పెట్టునంగట్టువంటనంటుకొనం గెంటులేని
 తమ్మికంటి తూపుముల్కి మంటపాలు గావింపఁడె యదియునుంగాక
 యుదధిమథనసమయసముద్భూతప్రభూతచేతో భీతిమూలంబగు హాలా

హలంబు జంబూపలంబు మ్రింగుగతిమ్రంగడె యంతియకాదు అంధక
మంథనుండు రుజలంధరవాఘ్రజటాలానురాదులఁ బెంపడ మొత్తి మోద
రలాడందెయిం తేసి పనులకుంగతుహంత గావలదతని చిటుతగణం
బొక్కందై నను బుండరీకభవాండంబులు దివియం బెట్టం జాలు నట్టు
గావున మాదేవుఁ బోలువేల్పు లెందునులేరు భూరమణ యింకొండుఁ
జెప్పెద నాకర్తింపుము॥ 386

చ॥ హరుఁ డొకరుండు నిత్యుండు మురాంతకముఖ్యు లనిత్యు లొటకుడ
గరియఁగఁ గాదొ కంసమురఘశ్మరవాగ్రమజాన్తి మస్తకో
త్కరధరణంబు దా నదియ కాదె తలంపఁగ జ్ఞానకంబు శం
కరుఁడ తదీయసంహృతికిఁ గారణయౌటకుఁ గర్తయౌటకున్॥ 387

తే॥ అవనిచాయక యువమన్యుఁ డగుమునీంద్రు
చేత శివదీక్ష వడసె రాపివనేత్రఁ
డింద్రనీలంపులింగంబు నిష్ఠభక్తి
సజ్జ నిడికొందు ముప్రొద్దు శ్రద్ధతోడ॥ 388

చ॥ హరిహరు వేయి తామరల నర్చనసేయఁగ నెందు నొక్క పం
కరుహము దక్కువైన దనకన్నుఁ బ్రియంబునఁ బెల్లగించి త
చ్చరణముఁ బూన్చి విష్ణుమనసాహసభక్తి నిచ్చమెచ్చి శం
కరుఁ డొసంగడె చక్రమును గన్నును ముందటి యట్లయింపఁగన్॥

ప॥ మతియు మత్యావతారంబున శ్రీవత్సలుండు లంకాద్రిపండునఁ
గంకణీకృతవాసుకిమత్స్యేశ్వరనామంబునఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి పేర్చిన
నిష్ఠఁ గొలువండె కూర్మావతారంబునఁ గూర్మానాభుడొర పాహాని
ప్రాంతంబున నిల్చి భక్తియుక్తుడై భజియింపండె రామౌపతారం
బున రామచంద్రుండును శ్రీరామనాథు సేరుటంబంబుపై సంస్థాప
నంబుఁజేసి యుపాసింపఁడె యంతఃమున్ను సుసంపదంబు సత్కీర్త
తాత్పర్యంబున శ్రీరామంబున రామేశ్వరు నారాధింపఁడె ద్వార
వతి నొరంతప్రొద్దు గోవిందేభవినివేశితుండెసి యున్నక్తి సేవింపండె

వెండియు సలంపూర బ్రహ్మేశ్వరుం బాదుకొల్చి వూజలుసలు
పండె యట్లయిండ్రుడు నత్యంతతాత్పర్యంబున నిండ్రేఖ నెడవటని
బత్తిం బూజింపండె వ్యాసుండు మహోల్లాసంబునం గాశివ్యాసేశ్వరుం
బెట్టి నెట్టన దాస్యం బొసర్పండె వారు వీరసక సకలమును మనుదేవ
దానవాదు లాదిగావారణాసింద్రమతము ప్రేళ్ళలింగప్రతిష్ఠలు చేసి
యాసక్తి గొలుచుట తేటతెల్లంబగాదె కావున బావభవభంజనుండు
దక్క నొండొక్కవేల్పుల కెక్కడి కర్తృత్వం బేడ యుపాస్యత్వం
బతండ యర్కిడుండై యభిమతార్థదాతయగు నిది సకలశాస్త్ర పురా
ణాగమనిగమ సింసిద్ధంబు॥

390

తే॥ అట్లుగాకవిష్టుడై ననువిధియైన
నేరి కేమి యొసంగి తీర్చితార్థ
మమరమనుజదనుజయక్షోరగాదుల
కీశుడియ్యకున్న సిప్పితములు॥

391

సీ॥ అక్షియుగంబున నర్చింపఁ గాశిదా
సునకుఁ గన్నులరాసి సౌరది నొసఁగె
ననురక్తి శివనాగమయ్యకు బ్రతిసోమ
వారంబు కన్నులు వార కీడె
బానుని సేవింపఁ బోనికుష్ఠ మదంచి
వినుతదేహము మయూరునకు నిచ్చె
బాణుఁ దప్పడు కరవల్లవంబు నలుక
సతని కప్పడ యీడె యంగజారి

392

తే॥ దండఁగ్గిరింప హరిచేత దలంగనట్టి
నేత్రరోగంబు హరియించె చిత్ర మనఁగ
దూప మొసంగిన జేఘంటతోడఁ గూడఁ
గొని చనఁడె యోహిశయ్యయుఁ దనదుపురికి॥

393

క॥ అవనిం దేవరదానికి
దననిధి యొసంగెడె బాస దప్పమికి మహా
త్సవుఁ డగుచు మిండప్రాణం
బవలీలఁగులాలగుండయాఱ్ఱునకీడే॥ 394

క॥ కరికాలచోడ పురమునఁ
బరగింపఁడై ప్రైడివాన ప్రమథులు వెఱఁగం
ద రయంబునఁ దగనెక్కెడు
సిరిగద్దయ యొసఁగె బసవచేరమచేరన్॥ 395

క॥ మును నిమ్మవ్వకుఁ గానే
డ్డినములు తనపురి గవనులు దెఱిపింపఁడె చ
య్యన జొమ్మయచేఁ జచ్చిన
వనమృగములఁ గొని చనండె స్వపురంబునకున్॥ 396

తే॥ మార్చితోభయకర్మకు మారపాల
మూర్జరుని తంత్రయుతముగాఁ గొని చనండె
యట్టులే పిళ్ళనయనారు ననుమహాత్ము
గ్రామసహితంబుగాఁ దన్నుఁ గలపిఁకొనఁడె॥ 397

సీ॥ వరగొండ పెరుమాణి నరులెల్ల నెఱుంగంగ
గొనిపోవఁడే తార కుధరమునకు
మ్రోలఁ బాడఁగ మెచ్చి తాళంబుగూడ శం
కరుఁ గొనిపోడె స్వపురమునకును
పోడశగణముల సొరది పీఠంబుల
నిలుపండె నేడు నిశ్చలత సుండ
వితెరనగణముల వీరభక్తి మెచ్చి
తై వల్య మొసంగఁడె గారవమున॥ 398

తే॥ పొంచిమ్మగమునజై నిద్రబోవకున్న
 చెంచునకుసీడె శివరాత్రిసేవ పలము
 చన్నబిత్తుల కదలిట్టి వెప్పైయైనఁ
 గలవువానిన యేటికి గణుతిసేయ॥

399

క॥ హరునకు సరిగల రనుటయుఁ
 బరగఁగ నేకాత్మవాదపరతయు హరి నా
 హరమయుఁ డనుటయు సజ్జత
 యరునాలుగు మూర్తులును మహేశుఁ డనుటయున్॥

400

క॥ దష్టమనుష్యుల లోకో
 త్కృష్టమహాభక్త సంతతిఁ బోల్చుట త
 త్కృష్టతరోక్తులు వినుటయు
 సృష్టింబాతకములనుచు జేరరుశివుల్॥

401

తే॥ పిలువఁ బంపంగ నిటకు రావలసె నేమి
 పని గలదు చెప్పుడన్న భూపాలుఁ డన్య
 మతుల మోములు చూడ నయ్యతగు లపుడు
 తలలు వందిరి పెదవులు దడిపికొనుచు॥

402

క॥ గా మడచి నట్టు లందఱు
 మే ముఱచి వడింపలేక మిన్నక తమవో
 మోములు చూచెడివాదుల
 కామహిపతిగాంచి లజ్జితాననుడయ్యెన్॥

403

తే॥ క్రొవ్వడఁగి తార్కికులు కుక్కగూసి దప్పు
 దెచ్చికొన్న విధంబైన దిక్కుమాలి
 బాచరను మర్త్యమాత్రుఁగాఁ బలుకఁబోక
 ద్రోహ మాతండు ప్రత్యక్ష రుద్రుఁ డగును॥

404

క॥ కొలువును దిక్కుల వెలసెన్
 బిలబిలతార్కికులుఁ దాను బిజ్జలుఁ డేగెన్
 మలహరు బక్తులు బసవఁడు
 సలఘుఁడు బాచయయు సరిగి ర్భారులు పొగవన్॥ 405

మ॥ ధరణీఁ షోడ్శలదేవుబాచయ విచిత్రంబైన చారిత్ర మె
 వృరు సద్భక్తసఖాంతరాశములలో వాఁడవ్వఁగా విండ్రు వా
 రరయంగా విన రంతకప్రథితవాహద్విజ్ఞటత్కంధరాం
 తరసీమాదృధరజ్జుబంధవిలుతద్వంటాఘశాత్కారముల్॥ 406

సగ్ధర : బసవశ్రీనామదేయా పరిమితమహిమా ప్రాణలింగాంతరంగా
 బసవ శ్రీపాదపాదబ్రభవయుగళసద్భావసాన క్రచిత్రా
 బసవ శ్రీమత్ప్రసాదప్రచురరససుధాపానసంపూతదేహీ
 బసవ శ్రీలింగదత్తోల్పణకరణసంప్రాణదేహీభిమానా॥ 407

క॥ వేదపురాణాగమసం
 పాదితసుతనూ క్తిరచితబసవర్యతిసుధా
 స్వాదసశుభ సంతతస
 మ్మోదితశివభక్తిజాల ముక్తిలోలా॥ 408

మాలినీ॥ శమదమయుతవృత్తా సద్రవ్రతాయత్రచిత్రా
 యమనియమసమేతా హరిపుణ్యప్రభూతా
 సమదతులమహిపా నవ్మచిద్వస్తపాపా
 సమహితమహిమాద్భావంతతోద్ధూతమౌద్భా॥ 409

గద్య : ఇది శ్రీమత్పాలకుండిన సోమేశ్వరగురునాదలట్టనిబంధనశక్తియుక్త
 శ్రీపిడుపర్తి బసగనాచార్యవర్యసచ్చుత్రకులవచిత్ర సోమయ నామచేయ
 శివకవిప్రణీతం బైన బసవపురాణం బనుమహాప్రబంధం బునందు
 షష్ఠాశ్వాసము. 410

సప్త మాశ్వాసము

నందికేశ్వరపద

ధ్యానాదీనాంతరంగ దంబవిరహిత

జ్ఞానాంబిక నిర్మూలిత

నూనాశుగ పాలకురికి సోమారాధ్యా॥

1

శివనాగయ్యగారి కథ

అ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదఁ గావించిన

జనవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ

బద్యహృద్య కావ్యభంగి నానేర్చిన

యట్లు విన్నవించు నవధరింపు॥

2

చ॥ మణియును భక్తదీమణి సమంచితకీర్తిధనుండు భక్తులం

దఱుఁ గొనియాడుచుండ మను ధన్యుఁ డిలక శివనాగయ్య నా

వఱలు నుదారమూర్తి బసవప్రభుజేఁ బ్రణివంతు లందుచుం

దఱుఁగని భక్తివృత్తిమెయి నిష్ఠఘనాంబుధి నోలలాడుచుక॥

3

క॥ కడువేడుక నతఁ డుండఁగ

బుడిబుళ్ళుం బోవ నట్టి భూసురు లెల్ల

న్యడఁజనిబిజ్జలుఁగనియె

క్కుడుమచ్చరికముననిట్లుగూసిరి పెలుచున్॥

4

మ॥ వీను భూపాలక పెద్ద భక్తు లనుచుక వేవేలచందంబులక॥

వినుతించుక బసవండు వారిఁ గనిసక వే మ్రొక్కు వారుంచిపో

యిన యుచ్చిష్టము తోడనే గుడుచు దా నిట్టిట్టివాఁ డయ్యు స్వ

చ్ఛునిచదంబున నిన్ను దాయఁజనుదెంచుం జేయు సిద్ధాంతముల్॥ 5

5

ఉ॥ వారు పురంబుపీఠులను వచ్చుచుఁ బోవుచుఁ గ్రొవ్వునఁ మముం
జీరికి నైనఁ జేకొనరు సెంబలి సెంబలి నారు మానినీ
మార మహిళ యీపురము మాలలపా లయిపోయె నింక నా
చారము వర్ణ ప్రేమలు సొంత యేగితి నీదుమేదికిన్ ॥ 6

తే॥ రాష్ట్రకృత పాప మెందును రాజుఁ జెందు
రాజకృతము పురోహితరాజిఁ దగులుఁ
గాన నెఱిగింపవలసెఁ దత్కర్తృజనుల
శిక్ష యొసరింప కీవున్నఁ జెందునిన్ను॥ 7

క॥ ఆనవిని జనపతిమనమునఁ
గనలుచు బసవయ్యఁ బిలువఁగాఁబుడునా
మనునిశివనాగమయ్యం
దనయందలమందునుంచి తాఁబరిచరుడై ॥ 8

క॥ కడతేరఁ గాంచి విప్రులు
కడమయొకింతయునుమూలఁ గలువంగానీ
కడకతనిఁదోడుకనిదెవ
చెప్పుదుమదిభయమింతలేక శిబిరముమీఁదన్ ॥ 9

తే॥ నీవు చూడంగ నీరీతి నేఁగుచెందు
వాఁడు మాబొంట్లనెఱుఁగునే వసుమతీశ॥
శంక లేక యతఁడు వర్ణసంకరంబు
నేయుచున్నాఁడు దని కట్లు పట్లు పట్లు॥ 10

కీ॥ అనీ వల్కువిప్రవర్గము
దనబడి నడతేర సతఁడు రసమోసలఁజే
చ్చినఁగాదనియరిగి వెలెఁ
జనపతిగొలువిచ్చియున్న సమయమునందున్ ॥ 11

చ॥ నడకగ డాయవచ్చు శివనాగమనీషికి నాసనంబుగా
మడిచి నిజాంగవస్త్రము సమాదరణంబునఁ బెట్టి భూపతిఁ
బొడఁగని పిల్వనంపితివి భూమిపతీ! పని యేమి? నావుడుఁ
గడుఁ గలుషించి బిజ్జలుఁడు కన్నుల నిప్పులు రాల నిట్లనెన్॥ 12

క॥ ఆదినవద్వయవర్ణవి
భేదంబులు లేవె నేఁడు పేర్కొన్నవియే?
వేదములు చెప్పనమ్మిక
గాదే? కటకంబు మాలఁ గలపం జనునే॥ 12

క॥ నీతలన పుట్టెనే? వృష
కేశనహరభక్తి యిట్టి కిల్కిషమునకుఁ
భీతి జనింపక యెట్లవి
నీతులు మీ దున్నఁగురియునే? వర్షంబుల్॥ 14

క॥ పండునె మీరుండినభూ
మండలి మోమోటకతన మఱియెం దనకి
ట్లుండుటగాకనవిని బస
వండుపలికె నధిపుతోనవార్యుండగుచున్॥ 15

తే॥ మనుజునాయక గొడగరమాచనాఖ్యఁ
జెనఁటి నుత్తమవంశజం జేయఁదలఁచి
స్వర్ణ దేనుగర్భమున నవ్వనిత నునిచి
దాని నిండఁగ ముగ్ధదుగ్ధములఁబోసి॥ 16

తే॥ పోయె బూర్వాశ్రయం బంచ భూతలేశ
యట్టి గ్రామాంత్యజకు మ్రొక్కి యంతఁ బోక
దాని యెంగిలిదుగ్ధముల్ ద్రావి రదియుఁ
గాక యధేనువును గడికండలుగను॥ 17

స్తి॥ పంచంగదటిగెడువడువునుఁజెందుచునొండొరులప్రేసీయుబుమీటి
పలకసోమాదులబలగంబుబాగంబు వెనుకచట్టలు బ్రహ్మవిదులపాలు
వాల మధ్యయనంబు వర్గంబుసంశంబు కోలెమ్ము వేదవిత్తోడిసొమ్ము
పిఱుఁదు ప్రభాకరచట్టయాదీనంబు సురము షడంగాల యొజ్ఞ సొమ్ము॥

తే॥ ప్రక్క వ్యాకరణమువారిపాలు మాకు
తొలకలును జిల్లిగడ్డ త్రేదులవశంబు
వక్క ముక్కులు పరదేశివరులపాలు
శిరముపలలంబు తార్కికవరులపాలు॥

19

తే॥ ఆరుచు గోహత్యఁ జేసిన యట్టియొర
మాల లీద్రాటమాలలు మణియుఁ బచ్చి
మాలలును వీంశ్రమాలలు మానవేశ
వినఁగఁ బొసఁగునె పో? యెట్టి వెట్టితెన॥

20

క॥ వేదంబు లాది నెంచుం
జోదితమును జాతిధర్మసుగతులు తద్వే
దోదితములొనొకావొస
మాదరమునఁ జివ్వుమంటిపవ్విభవెనుమా॥

21

తే॥ వేదబోదితజాతులు వెలయు రెండు
ధరఁ బ్రవర్తనమును నివర్తనము గాఁగ
వసున బవకర్మజడుఁడు ప్రవర్తకుండ
ప్రకటశివనంస్కృతుఁడు నివర్తకుఁడు చూపె॥

22

తే॥ సకలవర్ణంబులందును శంకుబిడ్డి
విశతివర్ణంబ యెక్కు డుర్వైతతేజ
బాగ్యహినుఁడు చేపట్టఁబడిన లోష్ఠ
మైన గతిగాదె బక్షిహినులకులంబు॥

23

క॥ హరుమారటవిగ్రహములు
హరుభక్తులులోకముననరాకృతులై యీ
ధరఁదోతురుగావున నర
వర తన్మాహాత్మ్యమెఱుఁగపద్మనెమీకున్॥ 24

మ॥ కరికిం బంది సమానమే? హరికిఁ గుక్కల్ సాటియే? హేళికిఁ
వరబద్ధ్యోతము లీడె చందురునకున్ నక్షత్రసంహతముల్
సరియే క్రందలు గంగకున్ ప్రతియె వెచ్చల్ వార్ధితుల్యంబులే
యరయంగా శివ నాగమయ్య కెనయే యుర్విశ యీబాడబుల్॥ 25

క॥ నురభికి మారదుప్పులు
సరియనఁగాఁ దగునెదేవసాలముతోడన్
బొరయునెబచ్చలిహరహర
పురహరశరణులకు దుష్టభూసురులెనయే॥ 26

తే॥ ఒక్క శివభక్తునకుఁ గోటి యుర్విసురులు
పాటి గారని శ్రీపతి పండితయ్య
వచ్చడంబున నిప్పులు పట్టఁడే య
సంతపాలాక్షు సత్సభాభ్యంతరమున॥ 27

క॥ శివదేవుని నదృక్కుల
భవనంబుల మెలఁగునట్టి భషకంబులకున్
వివరింప సాటిగా రీ
యవనీసురు లవనినాథ యది యెట్లన్నన్॥ 28

౬ ల్లిదేవయ్యగారి కథ

తే॥ అల్లహాసరళ పురాంతరమునయందుఁ
గల్లిదేవయ్య నా నొప్పు మనయశోధ
నుండు రుద్రావరావతారుండు గాని
కనుఁగొనగఁ మర్త్యమాత్రుండు గాఁడతండు॥ 29

క॥ ఉరగ మొకటి చప్పరమునఁ
 బరమేశ్వరుగేహాసీమఁ బాయకయందుఁ-
 బరదేశులు నిద్రించిన
 సరభసముగఁజిచి కఱచి చంపుచునుండన్॥ 30

క॥ అదిచూతము గాకనిన
 మృదమునఁజని మదనశుభను మందిరమందుం
 గదురంగఁజొరంగ పూయని
 పదమాయహిగఱచిచచ్చెఁ బ్రజలరుదండన్॥ 31

క॥ కరుణాకరుడగుటను నీ
 యురగమునకు ననువులొసఁగి యుర్విసుతింపఁ-
 గరమర్థి నీశుభక్తి
 స్థిరమతి మనుచుండఁ గొన్నిదపపండులలో॥ 32

చ॥ తమ గృహదాసి యెప్పటివిధంబున బాంధము గొంచు సర్వవ
 ణ్యములకు నేగుచో నొక ధరామరుచీ తను సోకఁ దాసి బాం
 డ మచట వైచి పెంచిక లంటంచు విభూతివిభూషితాంగియై
 క్రమమున వేతె నూత్నమటిఁ గైకొని క్రమ్మజనీటి బీగఁగఁబో॥ 33

చ॥ అది గని యాపురంబు ద్విజు లందఱుఁ గందిరె గండక్రావృతూ
 త్రిదశుఁడు తన్నుఁ జోతెనని తెంపున దాసి పుటంబు వైచిదా
 స్వదమలభస్మభావితనుపల్లికయై మఱి యొండు బాండముం
 ముదమున సంతరించుకొని మూఁదలు సోదిర యూర కేగెడినె॥ 34

తే॥ అగ్రవర్ణుల కితరుల నంటరాదు
 గాక యితరుల కంటఁగాఁగన ద్విజుని
 కిట్టిధర్మంబు లిలఁ బుట్టెనేమి యుపగ
 వచ్చు ననుచును భూసురవర్గ మపుడు॥ 35

చ॥ కలియుగరుద్రమూర్తి గతకల్మషవర్తను గల్గిదేవునిం
 బిలువఁగఁ బంచి యిట్లనిరి మీపరిచారుల నాగడిలఁగాఁ
 బలక రొకఁఁ బాముటకుఁ బ్రాణములిచ్చిన నాడ మేము ని
 న్నిలకడఁ గంటి నాఁటిని నేడ మిముం గనుఁగొంటి మిప్పురిన్॥

సీ॥ మంచివా రని మిమ్ము మన్నింతు మేము మీ
 క్రిందు బోయతనమ్ము గొంచె వఱచెఁ
 చంపువిప్రుఁడుగాఁడు సాక్షాదృశీష్ఠుని
 వంటి యుత్కృష్టవిద్యత్తముండు
 వ్రేదులవారి దామోదరవజ్రలు
 జోడు త్రివిక్రమ సోమయాజి
 సమిధల కీగుళ్ళ సంతల నేఁగంగ
 నాత్రోవ దా నుదకంబులకును

37

ఆ॥ జనుచునుండ వారిసవ్యకరము దన్నుఁ
 దాకె ననుచు మీదు దాసి నెత్తి
 కడవ వేసి భస్మకలితాంగియై నూత్న
 ఘటము కొంచునేఁగె నుదకములకు॥

38

క॥ హీనుల ముట్టసచేల
 స్నానము చేయంగ వలయు సద్విజ్ఞులకు నెం
 దైనను విప్రులు ముట్టిన
 హీనునకును స్నానకృత్యమెచ్చటఁ జెప్పెన్?

39

తే॥ నీతిచందంబొ యిది ధర్మనియతిలాగొ
 వేదచోదితమో పురాణోదితంబొ
 బూటకంబులొ యిదియు నెచ్చోటనైన
 చెల్లునే? భక్తులకు నిట్టి ప్రల్లదములు॥

40

తే॥ తగవు గాదని కాక మీదాసిపుట్టు
మాన్పరే యెవ్వడును పెద్ద వంచి గాదు
పుడపు చిలద్రించగా నిట్లు నడువఁ దగునె
యెదురెదుర మిమ్ము నేమందు మింక ననిన॥ 41

కా॥ అవాక్కుల్ విని వల్లిదేవుఁ డింకఁ నేలా సంశయం బంచ భూ
దెవాసికముతోడ నిట్లు లనువాదింపంగ రా కుర్చినుం
డాప్రపుల్ మదగాదిదాసికిని ముట్టఁ రామి నిక్కంబు బ
క్తావాసస్థితకుర్చు రాశికిని మి మ్మంటంగ రానెట్టివో॥ 42

వ॥ అట్లునుంగాక 'బ్రహ్మణీ చరతీతి బ్రాహ్మణః' యనంగ మీటు బ్రాహ్మ
ణ్యం బెక్కడిది? మీ రిట్టివారలేని పరబ్రహ్మశబ్దంబు, చర్మంబువన్న
సింపుడు చాలు, పరమేశ్వరుం డనఁ బరమాత్ముం డనఁ బరబ్రహ్మ
మనంబరమవకుండగు సాకారుండ రానియెండొరుండు రాచువినుండు
పరశబ్దం బుత్కృష్టపదంబు రావునఁ బరమేశ్వరునందు పర్తించుఁ
గాని తక్కిన హరి విరించి ప్రముఖనిఖిలబర్హిర్ముఖుల యందు వర్ధ
నంబు గాదు వేదశాస్త్రార్థవాదంబులు రామోదరాది దైవతంబుల నెల్ల
జీవాత్ములుగా వక్కాణించుఁగావున నసన్మసామాన్యుండను హరుండ
బ్రహ్మం బందుఁజరించువారు మాయామానాకు భక్తులు వెండియు
ఖండశశిమండనుఁ డనునా వ్రవాక్యోఘంబులు 'బ్రహ్మచరీత్రబ్రహ్మ
ణోఽధిపతిః' అన పినియును బ్రహ్మచ్యురాదులం బరదైవంబులుగా
సంభావించు మీయం దనిందితంబైన బ్రాహ్మంబు పొందుపడదు రుద్ర
ముద్రాభిముద్రతులదైన జాతిశుద్రతల్పంబును శ్రేణునిశ్లోకం తెలిసియు
శశిరుద్రుల నొల్లని వ్రల్లదుల మిమ్మెట్లు ముట్టవచ్చు? మీరే నీజాత
మాటలాడఁ గూడు? మృదునిభత్తులను మీరు నెన్నిచా? పెట్టువట్టి
గట్టు పెట్టుకొని నట్టువెట్టకయోగా దనం గదిగితిరేని నొకప్పుడి! యని
యనిర్వాచ్యంబుగాఁ బలికిన విప్ర బిట్టనిచి॥ 43

ఉ॥ అక్కట యెట్లు మమ్ము శునకాలికిఁ దక్కువఁజేసి యీసభఁ
బక్కునఁ బల్కి తప్పలుకు పంతము నొక్కటిగాఁగ వేదమం
దెక్కడనైన యొర్పితిసమేతముగాఁ జదివెనుఁగాక మీ
కుక్కలచేత నాడి కడకుం జనరాదు సుమయ్య బక్తుఁడా॥ 44

అ॥ దాన్దియమునకు దాసిని చిలిపించి
నీకుఁ డెప్పుడెల్ల మాకు నిపుడు
పరగ ముల్లు దీసి పద రడఁచినవిధం
బయ్యె నీదువలుకు లాలకింక॥ 45

క॥ అని పల్కఁ గల్గిదేవుఁడు
వినిపల్కుచు విప్రులారవినుఁడాగమముల్
ఘనభక్తులిండ్ల కుక్కల
కును రోకటిపాటయట్లు కుంభినిననుచున్॥ 46

సీ॥ తమయింట వేదపితామహయనుకుక్కజిట్టవిడుచుఁ బిలి చిట్టలనుచు
నుచ్చుచ్చి రేశంకరోచ్చిష్టమయబోగేయుచ్చుచ్చి రేప్రణవోపయోగె
యుచ్చుచ్చిరేయాగమోత్కృష్టసంచారముచ్చుచ్చి రేమహాహోవిదూర
యుచ్చుచ్చి రేవేదసచ్చరిత్రసహితయుచ్చుచ్చి రేజనుర్యోగరహిత॥

తే॥ యని యెలుం గిచ్చు మాత్రలోననె కడంగి
వచ్చి శుకంబు తనపాదవనజమునకు
మ్రొక్కుటయు దానిఁ గరుణాసముదితవారి
తోలలార్చుకఁ బలికె విప్రాశి విసఁగ॥ 48

మ॥ ఏవేదం బయినకా న్వరత్రితయభూయిష్ఠంబుగా నెత్తుమా
యీవిప్రావశిమౌల నన్న విని యో యింతే కదా! యట్టులే
గావెనుక విసుఁ డంచు దంభశునకాకారుండు రుద్రుండునే
తా వేద్యంగమలాసనస్థుఁ డయి హృత్పద్మంబుర న్నిల్వఁగన్॥ 49

సీ॥ ఆదికుండలిశక్తి నాకుంచసముజ్జేసి సూర్యచంద్రుల వెలిసుడియనీక
నాసాగ్రమున దృష్టిపాడినిల్వగజేసి మేరుశ్శంగారంబు మెట్టునిల్చి
జీవుని ఒకమహాజిక్కిచొక్కగజేసి భిన్నభావంబులబిలుకుమార్ప
దానునుదాసయైతన్మయావస్తుడై యానందబాష్పాంకితాత్ముడగుచు॥

తే॥ మృదులమదురస్వరంబులఁ జెదరకుండఁ
ద్రక్షరము నాదబిందుకళాత్మకంబు
నౌ నలంకారసంస్కార మాచరింప
సంతలోనన యావిప్రు లంత సంత॥

51

క॥ కృతదండనమస్కృతులై
స్తుతియింపుచు నుండ ఋగ్విశ్వజుష్మత్తునతు
త్రుతితతిప్రతి వదక్రమ
గతుల ననుష్ఠించెఁగరుణకౌతుక మెనఁగన్॥

52

తే॥ అప్పు డాకల్గిదేవయ్య యతిమునమునఁ
దగును దగు నీకు వేదపితామహాఖ్య
యనిరి విప్రులు చాలించు వేదపాఠ
మనుడుఁ జాలించి మ్రొక్కెఁ దదంఘ్రులకును॥

53

క॥ ధరణీశ యిట్లు ధరణీ
సురులయెదుట వేదచయము శునకముచేతం
బరగఁజదివించి నిజమం
దిరమునకుంజనియెఁగల్గిదేవయమణియున్॥

54

సీ॥ అమవైరిసిద్ధరామయగారిమతమున మేరాశినాగలదొక్కచుక్క
దానికిగురువిడిదీనిమహత్త్వ మేమనిచెప్పవచ్చునో జనవరేణ్య
యదియునుగాక మహాకాశయాశ్వుండుజంబూరనుండు తత్త్వమయమునను
సారమేయమభేయసారమేయమువేదరాజిదానికిని లాలాలంబు॥

55

అ॥ అత్మభర్తవాద మన్యులతోజేయు
నప్పుడుచితసూక్తు లదియ కదినీ
చదివెఁగానభక్తసదనకుక్కలతోటి
పాటిసేయు బెట్టుమేటిద్విజాలు॥ 56

వ॥ వెండియు శివత్తుం డన నొక్కభక్తుండు సకలవేదపురాణశాస్త్రపారీణు
లయినవి ప్రపుంగవు లొక్కొక్కకోటియు ముక్కంటిభక్తునకుం బ్రతి
రా రని యనేక హేతుదృష్టాంతవాక్యంబులం బ్రతిష్ఠించి మించిన సత
నికిం బ్రత్యుత్తరం బిచ్చుతెఱుం గచ్చుపడకయున్నఁ జిన్నవోయియుం
బాయనిమచ్చరంబునం బెచ్చుపెఱుగుచు నిట్లనిడి॥ 57

తే॥ చదువుగలవారు తమతమశక్తి నిజము
గల్గ యందురు గల్గ నిక్కం బటందు
రదియు నిక్కంబయేని కోవిదత గాక
దృష్టములుగాని మాటలఁ దెగదు వాడు॥ 58

క॥ అని వలుకు విప్రులంగను
గొని శివచిత్తుండు నియ్యకొనియొకకడఁద్రా
సునఁ బెద్దభక్తుచెప్పిడి
ఘనపీరులు దీనియెత్తు గలిగితిరేనిన్॥ 59

క॥ ఆన విని యప్పునిప్రులు
చని యొకకడ నెక్కిదాని సరిగా లేరై
రస భక్తపాదరక్షల
తెన యనఁగా నెట్లువచ్చు సీభూసురులన్॥ 60

బిబ్బ బాచయ్యగారి తిథి

క॥ మనుజేశమణియుగొబ్బా
రనుపురమునబిబ్బబాచయాఖ్యుఁడుమనుఁ
ద్వనతరచారుచరిత్రము
ననుబోటులు చెప్పఁబోక నగుబాటరయన్॥ 61

క॥ ఐనను బ్రస్తుత మొదవిన
మానంగారాదు కొంతమాంత్రం బైన
నానేర్చునట్లు చెప్పెద
భూకాయక సావధానబుద్ధివినుమా॥ 62

క॥ జంగమహాప్రసాదమ
యంగముప్రాణంబుః దనకునైయేప్రొద్దు
లింగవిలీనమనస్కత
నంగదఁ జను నగ్రహారమం దధికుండ్లై ॥ 63

క॥ అల్పమనుష్యులకై విధి
కల్పితవర్ణాశ్రమాదిగతిఁ బాసి త్రయీ
జల్పితభక్తిస్థితిసం
కల్పవికల్పములఁబాసి కడుఁగడు నిష్ఠన్ ॥ 64

క॥ ఆమదరెందామద మూఁ
దామద పదియామదందు నైనను భక్త
గ్రామణ్యరాచకృత్యము
లేమేఁ గలిగినను విని మహియఁపితిన్ ॥ 65

చ॥ ఆవిరళభక్తి భస్మము నిజాంగములం గలయంగఁ బాసి క
ర్ణవివరవక్షకంధరశిరఃకర బాహుముఖస్థలంబుల
శివుపదభక్తపుంగవుల చెప్పులబిల్లలు దాల్చి ఒందిపైఁ
బవదపుడా ల్బదిల్పఱచు బట్టెనగాడెయఁ బెట్టి యందులన్ ॥ 66

క॥ గొడుగులునుసందిముద్రలు
పదగలుగలయంగ నిలిపిబలిమికలిమి
మృదుఁడెక్కుండునందీశ్వరు
దదఁబఱపఁగవచ్చుననగఁదగుకోడెలకున్ ॥ 67

సీ॥ ఘంటలు మువ్వలు ఘల్లుఘల్లుని మ్రోయఁ
 గంధరాంతరమునఁ గలయఁ గట్టి
 యంఘ్రుల నందియ లందఁగఁ బెట్టిన
 పదరము ల్కొమ్ముల సదవరించి
 చిటుతగజ్జియలపే రటుతఁ దాలిచికొనఁ
 గొమ్ముల నవరంజి కుప్పె లునిచి
 దుద్రాక్షమాలికారూపితసౌవర్ణ
 పటముల్ నొసకను బదిలవఱచి॥

68

తే॥ యుగ్రవాహనవినిమయయోగ్యమైన
 యట్టి కుఱ్ఱులగమి బండి గట్టి బండి
 మ్రోలఁ జొంగుభళార్పటుల్ మ్రోయఁజేసి
 యాటపాటలు సౌగయింప నచటి కరిగి॥

69

చ॥ హరచరణాబ్జరేణువు నిజాలక మంటఁగ మ్రొక్కి తత్పదాం
 బురుహజలామృతంబు మదిఁ బొంగుచుఁ గుత్తుకబండి గ్రోలి త
 త్వరవశచి త్రవృత్తి వరతాత్మిక శ్రీగురుతుల్యజంగమో
 త్కరపరిభక్తశేతిగత కౌతుకజాతముభూతలింపఁడన్॥

70

తే॥ శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధసమిద్ధసుప్ర
 సాదసంఘంబుఁ గాంచి యాహ్లాద మొదవ
 త్రివిధలింగప్రసాదనతిస్తవాహుః
 త్రిమలసంహార 'నతి రస్తు తే' యటంచు॥

71

క॥ ఒలికిన దించిన యుంచిన
 సలలితనుతజంగప్రసాదాన్నము గం
 పలముంచిముంచి బండిం
 గొలఁదికిమీఱంగఁబోసి కుతుకముతోడన్॥

72

ఉ॥ ఎప్పటి వాద్యఘోషములు నెప్పటి నేమిరవంబులు యుగాం
తావతిఘోషఙ్గిషణములై చెలరేగగ వండిబృందముల్
ఓప్పగ నప్పటికప్పటికి హోయనఁ బాయనివేడ్క వెల్లిలోఁ
దెప్పలఁదేలికొంచుఁ జనుఁ దీవ్రత గొబ్బురి కప్పరంబునన్॥ 73

వ॥ అట్లుదెచ్చిన ప్రసాదంబుసంబరంబుగండు ముప్పొద్దు సువయోగించు
కింపచులై న మహీనిలింపులు తమతలంపులం దమ్ముల సుమ్మలికంబుల
ముమ్మరంబు బుడిబుళ్ళబోవు సమయంబున॥ 74

క॥ అయ్యూరి పెద్దభక్తుని
గయ్యమున మహోత్సవంబు కరవుటనటదా
చయ్యరతి నెప్పటట్టులఁ
జయ్యననచ్చటికినేఁగి సంభ్రమముఁజుఁడై॥ 75

క॥ చరళింగ మంగళశ్రీ
చరణసరోరుహ పరాగసంవాసితదా
సురమస్తకస్తలంధై
సరసం బగుతద్గజప్రసాదం బెల్లన॥ 76

ఆ॥ అవనిఁ బడఁగసేక యలవరించియ ముంచి
బండిలోముసువలె నిండఁబోసి
ముందటట్ల బండిముందట బిబ్బబా
చయ్య నటస మీఱనరుగుదేర॥ 77

క॥ గొడుగులుగొడుగుల సందడి
పడగులుపడగులునుమిగులఁ బలుమామరుసెంగి
ముడిపడమంగళవాద్యము
లుడుమార్గము బోరుమనుచునున్దాగనపుడున్॥ 78

క॥ పాయకయెడనెడఁ జాగుభ
 శాయసురావములు తాళలలితధ్వనులు॥
 హేయనురవమునుసట్టుల
 హేయసు శబ్దములు వార్ధిక్రియమ్రాయంగన్॥ 79

క॥ బొబ్బలునార్పులు చెలఁగగ
 నుబ్బులుగొబ్బారినడుమ నుత్సవములతో
 గబ్బియగుబిబ్బి బాచయ
 నిబ్బరముననేఁగఁ గాంచినీచులు విప్రుల్॥ 80

చ॥ వినుఁ డిల వీరిదుర్జనత వీనులు చిల్లులు వోవ నేడు గ
 న్నొనఁబడియె॥ తళి యనుచు గుంపులు గట్టినభూసురాలి యా
 మనయశుఁ జేరఁబోయి మును కందుమొవిందుమొ యిట్టినిష్ఠ నీ
 యనువు దలంపఁ జిత్రమగునట్టుల నున్నది నిల్వఁ దంతటన్॥ 81

ఉ॥ పెండిలి సేయఁబోయెదరొ పెక్కు తెఱంగుల బల్లెటూళ్ళపై
 దండులు వత్తురొ జనులు తల్లడమందఁగ; నిందుమాళిభ
 క్తుం దొగిఁ జచ్చెనో మొఱలు కూతలు బొబ్బలి మబ్బజేతురో
 భండనమా? యిదేమగును? బ్రల్లదవృత్తియ కాక యంతాయున్॥ 82

వ॥ అట్లునుంగాక గొంగనిం బొడిచినంగని వ్రాలం దిగిచినవారి తెఱంగునం
 బొంగినింగి నెలుంగులు చెలంగఁగూతలు సేయబనియేమి? విచ్చల
 విడిమీరమిమ్ము మెచ్చకొనుచుం బెచ్చపెటిగి విఱుగఁబడుచు గొడు
 గులుంబడగలుండఁబడం బుడమివడ వడవడంకం గడంకనడ తేరం
 గాణం బేమి? చరమచక్రవర్తించందంబున నిందుధరమందిరంబున
 కందంబుంగనుంగొనఁజనఁగలవారమో? దిక్కుమాలినభంగి మాయగ్ర
 హారంబు చొచ్చివచ్చుటకు మీకుఁజనవిచ్చినవారెవ్వరు? కులభ్రష్టుల
 యెంగిళ్ళను గులహినులయెంగిళ్ళను గలయంగఁ దేల్చిబడిపైనిండఁ
 బోనీ వట్టుపుట్టుంబు ప్రేజుట్టి వట్టిగుట్టికొనియెదరుగాక ముట్టంబెట్టి
 చూచిన నందొక్క విశేషంబైనం జూప నోపుదురె? విద్యలాడి పెద్దఱి
 శంబు పోనాడికొనక యూరక మాయూరువెడలుం డన విని॥

- క॥ బాకారు టుఱవనేటికిఁ
మీఁకొందియెమమ్మునిట్లు మీఱిపలుకఁగా
శ్రీకంఠభక్తతఱిసి
మీకుఁ మున్నెన్నిచాళ్ళ మేర దలంపన్॥ 84
- క॥ నోరికిఁ దగినకడిఁ గొనరు
వీరులరై కండ్లగుడ్డు వెలికుఱునరొత్తో
మీరెక్కడ? మేమెక్కడ?
కారణమొగి మీకుమాకుఁగలదే? తలంపన్॥ 85
- క॥ జంగమవరుల ప్రసాదం
బెంగిలి యని వల్కిత్రుళ్ళ నేటికి? సరటా
జంగమదూషణగలవా
రిం గాలుఁడు నరకవహ్ని ప్రేల్చుట వినరే! 86
- క॥ అటమీఁదిచేటు దప్పదు
నిటవచ్చిడిచావు దప్ప చిఱుఁగరు మీర
క్కటభక్తకుక్తశేషము
స్ఫుటముగ గనుతింపరాయఁ జూడఁగపశమే? 87
- తే॥ అభవుభక్తుల కది పరమామృతంబు
భక్తిహీనులకును సది ప్రళయవహ్ని
వలదు కార్చిచ్చులోపల వ్రాలి యాలిఁ
బోలియు మిడుతలగతి కాద నిలువఁగలరే? 88
- దీ॥ గడుసుగఁ బల్కు బల్లఁ గొఱుగా దని ..ప్పిఱిఁగాని దీని నే
కడమయు మాకుఁగ ల్దులులఁగాదని పుష్కలమమ్ము జంపె నె
క్కుడుగనెమత్ప్రబావమని కొంతక పల్కెడు పాపరాళ్ళతో
నుడుగక వల్కె నాద్విజగణం బపు డిచ్చల మచ్చరింపఁగనన్॥ 89

క॥ యెంగిలివులియొభుజంగమొ
శృంగియొయబ్బుచిగొంగవేసెపరను
ఎంగిలివిప్రులుదలవం
వంగలవారనుచుఁ దెగువఁబల్కిరిదమలో॥

90

సీ॥ భట్టలపిన్న! యవ్వనగారి మంచనః
చట్టనః పెద్దదిశస్తుకూచిః
దుష్టదామోదర! దూర్తులభాస్కరః
శిష్టలబలభద్రః చిమ్మిరేతః
దర్బలు కట్టెలు తడిదోవతులు గడఁ
బెట్టుఁడు పట్టుఁడు బెగడ కెడ్ల
పలుపులు దెగఁగొట్టుఁ డిలఁ గూల ముట్టుండు
మొగములు పగులంగ మోఁడు దుర్విఁ

91

తే॥ బడఁగ మొత్తుఁడు త్రుంపుఁడు బడి పోవ
కుండ నిలుపుఁడు లెండు చూతండు కాని
యనుచు సందడివడు బాదబాధములను
గాంచి మఱి బిబ్బ బాదయ్య కనలిపలికె॥

92

సీ॥ ఉడుగుఁడి యేటికి నుత్తలవడ మీకుఁ
జూడవేడుకయేనిఁ జూడుఁ దనుచుఁ
దోలుతొలుం దని ద్విజన్ముల వదలించి వ్ర
సాదంబు మీఁది వస్త్రంబు నూకి
కరముల నంజలి గదియించి యెత్తిన
మాత్రలో దేదివ్యమాన మగుచుఁ
గొంజాయలను మించి కేరలింపుచును సం
భ్యాతాగసంపత్తి నగుచు మెఱుగుర॥

93

- తే॥ దీగెవెలుగులకునుదరితీవుఁజూపు
నిప్పుకలయొప్పులతో నటునీటు నేయ
జాలి కిలిశిభావనినేలియాస
సాద మొప్పె లయిజ్జులజ్జులనులీల॥ 94
- క॥ కాకోలముఁ గన్ననురా
నీకంబులజాడ నోడి నిర్వీణత నా
లోకింపుచున్నభూసుర
లోకముపైఁ జల్లె నెల్లలోనులుచూడన్॥ 95
- ఉ॥ చల్లినమాత్రఁ దత్పరమంజమలింగవిశేషభక్త మా
కల్లరిప్రవర్ణమునికాయ్యము కాయము చిర కంసజి
దృల్లసముల్ల సద్విశిఖపావకలలు మంట లేచి ము
ప్పల్లెలు చీల్చినట్టిక్రియ భగ్గున గార్చి నిమేషమాత్రలోన్॥ 96
- క॥ అవ్వడు వీడినకచ్చలు
దప్పంగా దోసికొనుచుఁ దల ముడిచికొనిం
జొప్పదక పాటిదూరపుఁ
దిప్పలపై నిలిచి రవనిదేవత తల్లన్॥ 97
- వ॥ నిలిచి నిలయంబులు నిక్కినిక్కి నిరీడించి నిట్టూర్పులు చట్టంబుగా
నిగిడించి కించిదాకుంచితముఖపంకజాలై తపలోసం దా రిట్టని శిఖర
ఘోషంబుల దాపించిరి॥ 98
- సీ॥ శ్రీధరభట్టిల్లు చీచ్చు ముచ్చుముడించి
మాధవవృన్యిల్లు మంటఁగలసె
గ్రుడ్డిగోవిందుని గుడిసె కమలిపోయె
దొట్టబాస్కరునిల్లు తొలుత మండె
గొమ్మనగడెశాస్త్రి కొంప యాడిదఁ జిక్కె
బొమ్మనబట్టిల్లు బుగ్గిగలసె
చామనప్పన యిల్లు వాసములే చిక్కె
సోమయాజాలయిండ్లు సొంపు దాతఁగె॥ 99

తే॥ ద్రేవు లప్పనయిల్లు ధరిత్రిఁ గలిపెఁ
ద్రివుట నాదిత్యకూచి మందిరము వొలిచె
మాచృతాదన గేహంబు మాయమయ్యెఁ
బచ్చబచ్చలికేశవు పాక కాలె॥ 100

ఉ॥ వాసపుభట్టునింటఁ బరివర్తన మొందిన వహ్ని మాన కా
వాసమువాసముల్ మొనసి వాయువశంబున వచ్చివచ్చి స
న్నాస్యుల వామనాఖ్యునిలయంబునుఁ బొందఁ జేసి త
ద్బాసితమంటస్థలము భస్మముచేసెను విస్మయంబుగన్॥ 101

క॥ అశనమువారి గృహంబులు
కుశదర్శలవన్న యొజ్జకొంపయును ధరా
దశఁ బొందఁజేసె ననలము
వశమే వర్ణింప నెట్టివారలకై నన్॥ 102

క॥ ఈడాదసనఁగనేటికి
బాదబవర్గంబువాడ భస్మం బైసన్
గోడలు చిక్కెను దూషకు
లేడేరం గలరెభక్తు లిచ్చం గినియన్॥ 103

క॥ అనిభక్తులు ప్రశయాసల
ఘనకీలలుగాంచి యాఱుగణములవగిదిన్
ఘనముననలయుచు సింహ
ధ్వనులొనర్చుంజేసి రపుడుతద్విజృంభణైన్॥ 104

చ॥ ఇలు వెడలంగలేక తమయిండులలోస చచ్చువారు ని
ల్యైలలియుఁ బాఱలేక సడువీధిని జచ్చెడువారు నగ్నియొ
దలలకు డాయఁగన్మిగులఁ పిల్లడమందుచు గుళ్ళు చొచ్చువా
రకు బలుగడ్డముల్ గమర గ్రక్కున బావులు చొచ్చువారలున్॥

క॥ చేలములు గాలశివభ
క్రాలిముఱుగుఁజొచ్చువారు నట్లవయవముల్
గాలకయమున్న శివభ
క్రాలయముల పంచబొందియలరెడివారున్ ॥ 106

క॥ తనువులు దఱిగొనికాలం
జనిభక్తుల శరణుఁజొచ్చి జరిగెడివారున్
మునుమునుపబిబ్బ బాచయ
వెనుకదెసన్నిలిచి శరణువేఁడెడివారున్ ॥ 107

క॥ చిచ్చున వెడవెడవెచ్చుచుఁ
జచ్చియు నబ్బింగి సగముచావకయావి
ప్రోచ్చయము భక్తతతితో
మచ్చరమిచ్చలద్యజించి మంజులనుతుల్లె ॥ 108

సీ॥ పప్పుకొమ్మనదట్లు బొప్పన వ్రేదియుఁ బప్పకంటాదెన బొప్ప పెద్ది
మంగళాసన గడియంగ పిన్ననయును జెప్పసకూదియు సింగరాజు
అబ్బనమంచియు గబ్బుమైలారుండు దబ్బరాదిత్యుండు సబ్బనయును
బొడ్డురాఘవుండును గడ్డము పెద్దియు నడ్డగారాదె నబొడ్డకూది 109

అ॥ వీర లాదియగుచు వెలసినగొబ్బులి
ద్విజులు భక్తజనులె దిక్కు మాకు
సచుచు దీను లగుచు సమరస బ్రహ్మణ్య
వచను లగుచు భక్తవరులఁ జూచి ॥ 110

క॥ దిక్కులకు నోళ్ళు దెఱచుచు
నక్కటకము వకులఁగావుమంచునువగతో
వెక్కుచు నేడ్చుచు స్రుక్కుచు
మ్రొక్కుచునిట్లనిరి రొదలుకోదసిసిందన్ ॥ 111

క॥ దీనుల నవగతసమ్మ
జ్ఞానుల దుర్జనుల నధికజాడ్యుల శ్రేయో
హీనులన సత్కులదురభి
మానులనపరాధయుతులమముఁ గావఁగదే॥ 212

క॥ శిష్టసమష్టి విదూర
త్రప్తులఁ గష్టులను సుగతిబాహ్యులఁ గోపా
విష్టుల నష్టవివేకుల
దుష్టాత్ముల మమ్ముఁ గావు దురితవిదూరా॥ 113

తే॥ ఊరు జనమేజయశీతిపోత్రముండు
నాఁడు ధారవోయుట కల్గినేఁడు నీవు
కరుణ మా కగ్రహారంబు గాఁగ నొసఁగఁ
బరగువారము మీబ్రహ్మపురుల న్ననుచు॥ 114

తే॥ అనుచు నావిప్రజనులు సాష్టాంగవినతు
లర్థిఁ గావించి లేవక యట్ల యున్నఁ
జూచి లేలెం దనుచు బిబ్బబాచశౌరి
యాప్రసాదంబు కంజలి యావరింకె॥ 115

తే॥ సువ్రసన్నాత్ముడై యటఁ జూడఁ దడవ
కాప్రసాదాగ్ని గ్రక్కున నాతీతొంటి
యట్లయై వచ్చి బిబ్బబాచయ్యగారి
హస్తములయందు నిలిచెఁ బ్రశస్తలీల॥ 116

ప॥ ఆపాటుల నిలయంబులు
చూపట్టెం దొంటియట్ల చూడరె విప్రుల్
ఘోషాలకయిది మొన్నటి
వ్యాపారం బేండ్లుపొండ్లునగువలదనుమీ॥ 117

- ఉ॥ మాలఁడు మాల గాఁడు పురమర్థనుఁ గొల్చిన మాల రెంటికిన్
మాలఁడు పెంపు మాలఁ దనుమర్థనుఁ గొల్చని విప్రులై పఁచెన్
మాలలు భక్తు మాలఁ దనుమాలల యిద్దరఁ దాటిమాలలున్
మాలలు మాలలున్ బవిసు మాలిస మాలలు వచ్చిమాలలున్॥ 118
- క॥ మాదరచెన్నయ పొత్తునఁ
జేడియ్యకయంబకళము శివుఁడుగొనఁడె యీ
భూదేవాధము బోధల
మాదేవుని భటులఁజెన్న మాల లనంగన్॥ 119
- క॥ భూదయిత మణియు వినుతువి
మాదర దూడయ్యయనఁగ మహివెలయుఁ దీ
యోదారచరిత మెట్లన
భూదేవుం దొకఁడు కుష్ఠభూయిష్ఠుండై॥ 120
- క॥ పరగుచు నొకదినమున న
ర్థరాత్రమునఁ బశువువెనుకఁ దాఁ జన నది మా
దరదూడ విభునిగేహము
చొరఁబాటుడు నతఁడు దాని చొప్పునఁ జనుచోన్॥ 121
- ఆ॥ అమ్మహాత్ముఁ దర్థి నాదిన జలకము
రొంపి తోడలు మునుఁగఁ ద్రొక్కి వెడలి
యావుఁ ద్రిప్పికొని నిజావాసమున కెఁగి
యడుసు గదికొనఁగ నొక్కఁబంబ॥ 122
- ఉ॥ కుష్ఠ వడంగి పాదములు రోమలకాంతి వహింప నాద్విజ
శ్రేష్ఠుఁడు విన్నయిల్లి కడు శ్రీమమునన్ జని తద్దిశాంతనే
దిష్ఠపరిష్ఠబంధమునఁ దేలు పురాతనమానవప్రభా
ధిష్ఠితుడై ముదంబునఁ దదీయవదద్వితయాంబికంబున్॥ 123

క॥ తనమేరు గెడవనతడుకా
మనకృపగనజరియె దానిగని మనపినయ
ప్సనమాదరదూడయయా
దీపజలములుగ్రుంకఁగుష్టుడి గెవూర్వమునన్॥ 124

క॥ ఆచిశ్యునకు మనోహర
పాదాంబువున్నుష్టిఁ గుష్టు వాసె ననఁగా
మేదినిపింటిమిగంటిమి
మాదరదూడయ్యమహినుమహనీయముగన్॥ 125

క॥ అని జనులు వినుతి నేయఁగ
వినిచని తద్వారఁ గ్రుంకివిగతామయులై
మనిరనియేన్మూర్ఛరథూ
దనుజారుల మఱియువినరె ధరణీనాథా॥ 126

తే॥ పృథ్విలోపల బాసనభీమనాభ్యుఁ
దంగములుచెడ్డ విప్రుల కంగకంబు
లిచ్చు ననుమాట వినరొకో మచ్చరంపుఁ
గర్మ చందాలు లైరి యీకర్మభూమి॥ 127

సీ॥ సామవేదులు నాగఁ బరగు విప్రోత్తముం
దాకాశపథమున నరుగునపుడు
శ్వపచయ్య నా నొప్పు శంభుభక్తుఁ దొకండు
విపినమధ్యంబున విధియుతముగ
శంభునైవేద్యంబు సదృక్తిఁ జేయుచు
వినుపీఠిఁ జను సామవేదిఁ గాంచి
తద్దృష్టదృష్టులు దాని సంధిలకుండఁ
జెప్పున నైవేద్య మొప్ప మాయ॥ 128

- తే॥ నది గనుంగొని కలుపించి యాద్విజుండు
శ్వవచుఁ డట యట మాంసంబు వండినదియు
మమ్ముఁ బొడఁగని చెప్పన మాటుఁజేసె
నిట్టి కవటాత్మకుం డగునే? యింతిండు॥ 129
- క॥ అనితలఁచుచంత మాత్రన
తనమాంత్రికశక్తి యుడిగి తడిచోవతిఁ దా
వినువీధినిలువకిలదొ
వ్వనఁబడఁగాఁగించిమిగులనాశ్చర్యముతోడ॥ 130
- సీ॥ సామవేదియువచ్చి శ్వవచయ్యగారి శ్రీచరణాంబుజములను శరణుసర్పి
శిష్యుడై వారిజేసిన దీక్ష వడసి తత్పరమవ్రతసాధవభావమునును
నర్థితమువృద్ధియాఱుకృపారలఁగొనిపోవఁదేయిశుకౌల్పనమును
నాడులేనిదినేడు నావిర్యవించునె హరభక్తిగతివిను మవనినాథ॥
- తే॥ శ్వవచుఁడేనియు శివభక్తిసహితుడైన
బ్రాహ్మణోత్తముఁ; డీశ్వరోపాస్తిలేని
సద్విజుండైన శ్వవచుని సాటిరాఁడు
చర్చసేయంగ నిదిశాస్త్రసమ్మతంబు॥ 132
- వ॥ మఱియును॥ 133

ఉద్భటార్చుని కథ

- క॥ ఉద్భటదేవుం డనఁగ స
ముద్భవదూరుండు గౌరనోద్భాసితుఁ డు
ద్యద్భూతదయోదయుఁ డ
త్యద్భూతమయుఁ డతనిమహిమ మవనిప వినుమా॥

క॥ బల్లకియనుపురమునకును
 పల్లతుఁ దగుబోజమరుజువల్లతు శివదీ
 క్షోలానిరుఁ జేసియుఁద
 ద్వాల్లభ్యమువలన నందవనియించుఁ దగన్॥ 135

క॥ ఆదేశంబునఁ గల పర
 బాదుల వేదాగమాదివాదంబులఁ బో
 నూఁదురుమేదినిసకలజ
 నాదృతుఁడై యుండుచుండు నవసరమందున్॥ 136

క॥ బాణీసజ్జామ్మవయసుసతి
 షోణీశ్వర యుబుసుపోకకుంబాదునువి
 న్నాణ మగుదానములకుం
 గాజులుదలలూఁపనిర్వికారాకృతియై॥ 137

క॥ ఆపొలఁతిపూర్వభవమున
 నేపుణ్యముచేసియిట్టు లిలఁబుట్టెనొ దు
 ర్వాపారమెఱుంగదెన్నఁడు
 శ్రీవతిసాయకునిపాదసేవయదక్కన్॥ 138

ఉ॥ భస్మము సక్షమాలికలు పాయఁగనీయదు మేనులోన శం
 కుస్మరణంబునం దెడలిపోవఁగనీయదు చిత్తవృత్తి దో
 షస్మయముఖ్యదుర్గుణవశంపదతం జననీయదట్టిమం
 దస్మితవక్త్ర యుద్భటుని దత్తురపీఠినిఁ గాంచె వేడుకన్॥ 139

క॥ పరమేశుభక్తిరతి య
 య్విరుపురకును సరియకాఁగ నీహితగోష్ఠిం
 బరవశు లగుచుఁ బరస్పర
 విరహాసహచిత్తవృత్తి విహరింపఁగన్॥ 140

ఉ॥ వారలవృత్తిఁ గాంచి వరవాదులు హీన నొకప్పుఁ గూడి సం
సారము నేయుచు నృణచె సంధ్యఁ బండులుఁ దా న్వికసముఁదే
యూరికిఁ గాన పెద్ద మన మూరికయున్నట్లమూచి భూ
దారునిఁ గాంచి తేటపడఁ జత్సకలంబును చెల్చి రీనుఁగన్॥ 141

చ॥ చని పతి కేలుఁదామరలు పీనులఁ జేర్చి నమఁ శివాయ యి
ట్లనుఁ జనునే? మహాత్ముఁ డతఁ దారపడినంత తొందరమేఁ డ
నీనమనఁబట్టి మెట్టిదియొ శ్రీనిరుసన్నిధి శైవధర్మమలీ
వినఁ గలిగెగా వివేకరతి వీనులపాపము విచ్చి పొంగునో॥ 142

తే॥ వారి నారీతి వారింది పనుమతీతఁ
దాత్మగురువుల నెప్పటియట్ల పూజ
నేయుచుండంగ సంతట శివుఁడు చెన్ను
గలిపికొన నుదృటుండు నై క్షంబు నొందె॥ 143

సీ॥ బోజుండుసవ్వరిభూసురులాయయ్యుకగ్ని సత్త్రియ నేయునవసరము
నాపొంతవట భూరుహము తంతచక్కిఁబుగొచ్చునొన్న పిశాచులందు
నొక్కటాహారార్థ మెక్కడేనియునేగ నదిచక్కనెట్లుయిఁగవలంబ
శవదూమసంస్పృష్టి శివలోకమున కేగునంత దాహారార్థ మురగినట్టి॥

తే॥ భూత మేతెంచి వరుసహితమందు
నుండు భూతాశిఁ గానక యున్న రనుచు
నేలఁ బడి యేడ్చె నేలయు నింగి యుడువ
సమ్మహాక్రందనము విని యవనివిరుఁడు॥ 144

క॥ పటుబటసహితుండై యా
పటవిటపినికటమునకును వచ్చి నిలిచి యు
త్కటగతినేడిచిన యోజన
మెటకేగెనుదానియేడు పెట్టు బుడిగెనో॥ 145

చ॥ అన విని యప్పు భూతము సరాధిపుతో నను రాజ యీవటం
బున సలుమూడువేలు సమము ల్వసించితి ముద్భటార్కుఁ డే
దినమునఁ జెల్లునో తమకు దివ్యపదంబును నెన్నఁ దబ్బునో
యనుచును నిన్న నే నొకఁడ నాకటిచిచ్చున వ్రచ్చివేఁగుచున్॥

మహాస్వర్గర॥ నిలుపోవక యెందేనియుఁ జని పిదపన్నేడునే వచ్చుమాత్రం
గళితత్వద్దేశికేంద్రాంగజపరివిల సద్గంధదూమప్రళక్తిఁ
దలితాఘధ్యాంతతం జింత లుడిగియొకనేఁ దక్క నేఱ్ఱుబుభూతం
బులకుఁ గైలాసవాసంబు గలిగెఁ దనకుఁ బోక లేదయ్యెఁదండ్రీ॥

సీ॥ దరఁగూటిపేదకూర్తపిన్న విధమయ్యెఁ గడనీనఁగాచి కుక్కలకునిచ్చి
నట్టితెఱంగయ్యె నారంగఁబండించి యరపడిగ్గినయనువయ్యెమఱియు
నిండఁబిడికికుండ నేల వైచినవానిజాఁ డయ్యె రాత్రి నల్మలు తినికి
చావుబిడ్డనుగన్నసంత నాకయ్యెనో యవనీశతిలక యీయవనిమీద॥

తే॥ నెట్లు దరియింతు నేడ్యక యేట్టులుందు
నింతకాలము నుండుట యిట్టులయ్యె
నేమిసేయుదుఁ దోడివారెల్ల శివునిఁ
జేరఁబోయిరినాకిట్లుచివుక వలనె॥

150

క॥ సరనాథ నీవు నాకొక
పురుషార్థము సేయు మేను బోయెదఁబురపు
స్మరుపాలికిఁ గాష్ఠంబులు
దఱికొల్పుము గౌరవాస్థిదట్టముమీదన్॥

151

క॥ ఆపొగవెంబడి సురగిరి
చావు సమీపమున కేను జనఁగల స్వప హృ
త్రాపముపాయఁగ వ్రేళ్ళకుఁ
బాపివటముఁ బెఱికికొనుచుఁ బ్రాకెదసభమున్॥

152

చ॥ అన విని భోజరాజు మహితాంబరచందనఁ బొందముల్
తనగురుశిష్యముల్ పొదివి దగ్గముగా శిఖఁ గూర్చి పట్టిఁ బ్రా
తెను దనహరుఁ దాను; బొగ శ్రేవలు ముందుక పాతె వ్రేళ్ళతో
దన పెకలించుకొన్నును దటాలున; భూతము భూతనాథునిన్॥ 151

ఉ॥ చేరి భజించుచుండ నృపసింహము పులిరళిత పూర్తిగా
భూరుహశాఖలం దవిలి పోయి మహేశ్వరుఁ గాంచి మొక్కి
త్పారకృపఁ గణేశపదనంగతిఁ గైకొనె నుద్యుటయ్యవి
స్తారమహత్తముఁ విసవె సాదుజనావళిచేత భూదుజు॥ 154

డోహర తర్కయ్య కథ

క॥ నిక్కముమఱియును డోహర
కక్కయయనవెలయుకాలకందరు భక్తుం
దొక్కడుగలఁ దననీవర
యిక్కపటద్విజుల కాతఁడే వైరినుమీ॥ 155

క॥ విద్వాంసుఁ దొక్కఁడానగ
రద్వారమునందుఁదాఁ బురాణముఁతన
నద్విధిఁ బట్టుకచదువుచు
యద్వాతద్యములుపలుకు నిదియెట్లున్నది॥ 156

సీ॥ విధికపాలముఁ బట్టి విరుమాళి బిడ్డంబు చేసినచదపట్టు చప్పుఁగాని
కాతకూలమునవిష్యక్తేనుఁబొడిచితిహారమున్నిగొన్నచోవైపుఁ దెప్పఁ
దంబుకావుఁడుబలినణఁ చనింగిడిఁగాలుఁ దానుకొని ముగాఁబడువుఁగాని
యతనికంకాళంబుహరుఁడుదిత్తిగఁగాపి పోలికపట్టుట శేష్యుఁడన౯॥

తే॥ కాశి వ్యాసుండు హరిసరి గాద పడుచు
హస్తయుగ మెత్తె నని హరియాడుఁగాని
తదృశాస్తంభ మైనట్టి యద్యుతం...
హరునికృత్యంబుగాఁ జెప్పఁ దాద్విజుండు॥ 158

సీ॥ యజ్ఞమయుండుశ్రీహరియనియెడు; వాసిశిరముదెంచినశివుజెప్పఁడెపు
నరసింహుఁడై హిరణ్యకశిపుఁడనువానిఁగారిండుటయచెప్పఁ గానియతని
శరభరూపముదాల్చిహరుఁడొత్తిచెండివై చినసుద్దిచెప్పండుజనులువినఁగ
విసువకసర్వంబు విష్ణుమయంబునుఁ గాని విష్ణుసహస్రకల్పకర్త॥

తే॥ హరుఁ డనండు జగత్తుల కయ్యతుండు
కర్త యనుఁగాని యతనికిఁ గర్త శంకుఁ
డనఁడు విశ్వాభిధానుం డనంతుఁడ యనుఁ
గాని విశ్వేశ్వరుఁడు కాలకంతుఁ డనఁడు॥ 160

క॥ హరియమహామాయనా
హరియపరసుశక్తినుయుఁడుననుఁగానిరతీ
శ్వరవైరిమాయనూ
పరశక్తికిఁబురుషుఁగాఁగఁ బలుకఁడుమఱియున్॥ 161

తే॥ హరి హరుం డన నొకఁడ కా నాడుఁగాని
హరిని హరియింప హరుఁ డయ్యె ననఁ దొకపుడు
పక్షపాతము పలుమారుఁ బలుకుఁగాని
నిశ్చితార్థము పలుకఁ డానిందకుండు॥ 162

సీ॥ విడువకయారీతి విధమౌశినిందించు విప్రువెల్లఱపులువినిసహింపఁ
జాలక కక్కయ్య చయ్యసఁగదిసియావిప్రునిఁ జంపుట విహితబుద్ధి
పుస్తకంబుదహింపఁబొలియుఁజాపములనికృతనిశ్చయింపఁదికినిసివానిఁ
గొంకకతనపీతి దొంకెనఁబొడిచిరాఁదిగిచితచ్ఛిర్నంబు దెంచకడుపు॥

తే॥ చించి తలయందు లోనఁ గీలించి నగుచు
సరిగెఁ నావిప్రుమై పూవు లగుచు వెలసె
నిది మహీసురు లెఱుంగరే యెలమి వేయు
జనుల భక్తుల నొండాడ మనుజనాథ॥ 164

లే॥ మణియు మనుజేశ పెనుము తెంబాసి యనెడు
పుగములోఁ గాపురం బుండు భూసురుండు
బోగిదేవయ్య యన శేషబోగిభూచ
భక్తవదభక్తిభావనానకుఁ డగుచు॥ 165

మ॥ ఆతఁ డారీతిని లింగజంగమసవర్ణానక్తి వర్తింపఁగదా
శితికంఠుండు తవీయాహృద్దరిమి వీక్షింప నిర్లచారిచి పం
చత ప్రాపించిన లింగమాత మెదపై సంధించి చంద్రాక్షముల్
శితభస్మంబును దాల్చి యంతఃకాగతిం దెల్పాల నేతేరఁగనన్॥ 166

మ॥ కని యాబోగని భక్తితో బహుమస్కారంబు లర్పించి యా
యన యంసంబున మోయుచున్న శవనమ్మంబుఁ వెనం దా చరిం
చి నిజావాసములోనికిం బిలిచి తచ్చిహితప్రదాంబోరుహ
ర్చన వేగం జరిపెం దక్షియశుభప్రశ్నాదితొదిత్కముల్॥ 167

క॥ ఆదినందుగ నాదాంభిక
మదనాంతకుఁడతని కనియె మాగేమములె
పైదవిను మిఁకనభిమతమై
న దమ్మమాంసంబుగానిశుభలమలసమలదీ॥ 168

లే॥ నిన్న దేవరదాసయ్యనిలయమునకుఁ
బెయ్యఁ గొనిపోయి వడ్డించి పెట్టు మనిన
నడిగివచ్చెద దుగ్గళ ననియెఁగాని
యట్ల కాకని వడ్డింపఁడయ్యె నతఁడు॥ 169

ఉ॥ దేహము దూలుచున్నయది దీనితవహ్ని భరంబున తన
దేహనిజేత సిద్ధము శ్రేపుఁ బడించుగఁ జేసి పెట్టి యు
త్సాహ మొనర్చవయ్య యనఁ జయ్యున నయ్య హసాద యంమ నం
దేహము మాని యంతనిజధిష్ఠము చొచ్చియు, చిచ్చెనంగనన్॥

చ॥ పిలిచినమాత్రలోన విడుబింబముభాంగిని వచ్చి ముందట
న్నిలిచినఁ జూచి యేమిటిని నివ్వెఱగందెడు? భక్తుఁ డాకటఁ
మలమల మాడెడు- మఱచనారగహింగువలాండుజీర కా
దిలవణసంగతిం బలము తీవ్రమ వండుము నిండువేడుకన్॥ 171

ఉ॥ నా విని తద్వదూమణి మనంబున సందియ ముజ్జగించి నా
నావిధపాకభేదముల నవ్వరుచుల్ దశకౌత్త వండి యా
దైవతసార్వభౌమునకుఁ దత్పరతఁ జుజియింపఁ జెట్టుచో
నావిపులాగ్రహారముమహాజను లందఱు సందడించుచున్॥ 172

క॥ గుండును బడితయుఁ గొని వా
రొందొరుఁ గడవంగఁ బాణి యుద్ధతిఁ దలుపుల్
రెండును బొడువుఁడు లోనఁ జొ
రుండు గుడును వెఱికి వాని రోయుఁడు డాయన్॥ 173

తే॥ వెదకి గోసంగి పోసీక విఱిచికట్టి
వచ్చిబడితెలు కొని నెత్తి పగులఁగొట్టుఁ
డిపురవరంబు చెడుమ భోగయ్య యున్న
బరువుఁ దన్న విప్రవర్గంబు పలుకఁ దొడఁగె॥ 174

సీ॥ అంత్యజాకృతి నున్న యంతకమూర్తి యం
తర్థి నొంద గృహంతరమున నున్న
కెంబావి భోగయ్య కెరలి విప్రులఁ జూచి
యంత్యజాం దంత్యజాం దనుచు నటవఁ
బాడియే మీయట్టి బ్రాహ్మణులకు భక్త
నిలయము ల్పొరరామి నిజ మసంగ
సంత్యజాలకును భక్తాలయంబులు వోప
వచ్చునే సద్భక్తవరమహత్త్వ॥ 175

తే॥ మెఱుంగ కిరీతి నిందించి యిద్దనరక
శఖిశిఖితతిఁ గాలెడి చేదు దలఁప
నేర కూరక చెడిపోవు నీచమరుల
దోషకుల మిమ్ముఁ జూడంగ దోష సురయ॥ 176

క॥ మీతోడ మాటలాడిన
మితనవులు ముట్టుకొనిన మితలేనియమ
ప్రాతమగునిండ్లు వృత్తులు
మితలలంబొడిచికొండు మీదొసఁగొల్లన॥ 177

క॥ ఏపట్టును జేపట్టరు
చేపట్టిన వదల రెండు శివభక్తులు మీ
ప్రాపులు వారెన్నేమును
వేపోయెదమనుచునూరు వెడలిసడుచును॥ 178

ఉ॥ శైవులు సజ్జలింగములు శార్ఙ్గధరాంబుజగర్భముఖ్యుఁడె
వావశింప్రతిష్ఠితములై చనులింగములున్ భుజిం స్వయం
భూవరలింగమూర్తులును భోగయవెంబడి పొలుచుండె నెం
తే వడితోడ వక్తులకు దేవుఁడు బేదియుఁ గాక వెండియున్॥ 179

ఉ॥ తమతమపీఠముల వెడలి తల్పులు మూడుఁగి మూఁ మెఱుగిం
గములును సోమనూత్రముల ప్రంతరి దాదెను లింగమూర్తులున్
గ్రమమునఁ బూవురాకులఁ బెకల్పుకపోయెను లింగమూర్తులున్
హిమనగజాత్యజ్ఞ విడిచి యేకత నేగెడి లింగమూర్తులున్॥ 180

ఉ॥ తామరతంపరలఁ జగదదర్శనతం జను లింగమూర్తులున్
ప్రేమముతోడ నాడుచు గభీరగతిఁ జను లింగమూర్తులున్
వేమరు నొండొరుల గదియ వేగమ పాటెడు లింగమూర్తులున్
భూమికి నెల్లెడల బొదిలి బోరస నేగెడి లింగమూర్తులున్॥ 181

ఉ॥ భూచరభేచరంబులయి పొంగుచు నేగెడి లింగమూర్తులు॥
 వే చనువేడుకం బవనవేగమున॥ జనులింగమూర్తులు॥
 వే చన లేక యొయ్యన సపీనగతిం జనులింగమూర్తులు॥
 లోచనగమ్యలైంగికమనోహరవరతభంగి నేగఁగన్॥ 182

క॥ భోగివిభూషణ భక్తులు
 భోగయ్యయు లింగములును బరి వెల్వడి స్వే
 చ్చాగతిఁ బెసఁగుచుఁ జనియె॥
 భోగిపురం బిట్లు పాడుపోవుచు నుండన్॥ 183

సీ॥ వెండియు మేదినిమండని కంపించె
 వాడె సస్యము లీల వ్రాలెఁ దరులు
 వగలు చుక్కలు పుట్టెఁ బాపు లెల్లను బట్టెఁ
 దిమిరముల్ హెచ్చె నన్నమును బుచ్చె
 వసములు నుద్యానవసములు నీఱయ్యె
 మృగపశుపక్షులు మేఠ లుడిగె
 నేల గాలఁగఁ నెందు గాలూన రాదయ్యె
 గాలియు ధూళియుఁ గలయ నెగసె॥ 184

తే॥ భోగిదేవయ్య వెంట తెంపాగి వెడలి
 లింగమూర్తులు పోవ సీలీల సథిక
 దారుణోతాత్పములు పుట్టెఁ దివిరి యతని
 కరుణ వడయక యివి చక్క గావటంచు॥ 185

క॥ వసుధామర్త్యులు మర్త్యులు
 వెస గవిభోగయ్యఁగాంచి విశ్రుతయుష్మ
 ద్బిసకుసుమములకు సౌష్ఠాంగ
 గసహస్రనతుల్ రచించి కరములు తలలన్॥ 186

క॥ నెలకొల్పి శరణు చొచ్చితి
మనముకృపాదృష్టి మమ్ము నిజ్ఞుల ఖలుల
గలయం గనుఁగొని మాచూ
యలజడి మానువుము బండ్లు మయ్యెను మనుచున్ ॥ 187

క॥ సీదాసుల దాసులమగు
మాదోసములెన్నియైన మఱవు మనుచును
నౌదినినాడట్లగెదపి మ
హదైన్యముతోడ బలుక నాభోగయచును ॥ 188

క॥ సభయులగుచుండువిప్రుల
కథయ మొసఁగిభోగతనైయాక్షణమమహా
విభవమును దన్నులైంగిక
సభతన్నుంబొదివిరాగజనులునుతింపన్ ॥ 189

క॥ ఆలింగము లన్యోన్యని
జాలయముల నిలిచె సతని యంచితదత్తి
శ్రీలనసమనదియూరి
బాలోకమునందు దృష్టమయి వెలుఁగొందున్ ॥ 190

సీ॥ పెద్దపీఠంబునఁ బన్నలింగంబును జెద్దలింగము పన్న పీఠమునను
భీమలింగంబుపై రామలింగంబును ఓమలింగము రామపీఠమునను
స్పటికపీఠిక బాణసలింగంబును స్పటిలింగంబును బాణపీఠ
రజతపీఠిక మహారజతలింగంబును రజతలింగము మహారజతపీఠి॥

తే॥ వేయివద నిల్చు భోగయ్యవెంట మరల
పచ్చి లింగంబు లివెయుఁగా వసుమతీశ
నాక్షి గాచె మహేశ్వరు శరణు లేందు
సత్కులజు లంట కిటటనే సందియంబు॥ 192

సంక్షిప్త కథ

- క॥ జగదీశ మఱియు నావిం
దిగెయనువురి సంత్యజాత్యుదీర్ఘత్రిపుగ్భ
క్తగరిష్ఠగుడ్డవ యసం
బొగదొందునుదన్నతో త్తమును వినుమెల్లన్॥ 193
- క॥ ఆయమ్మ చరిత మద్భుత
మీయిల నె ట్లన్నఁ జరమహేశ్వరత్నే
వాయతవృత్తిఁ దననగ
రాయతపీఠిఁ జరంగ నాపురి విప్రుల్॥ 494
- చ॥ కనుఁగొని కుష్ఠరోగమునఁ గాళ్లును జేతులు నింతలింతలై
తునిసిపడంగ భూసురులు ద్రొక్కెడి సంసరణంబునం జన్మ
బని దన కేమి గట్టొ కొఱమాలిన మాలిత కన్న గబ్బిపా
పిని తనయింటికి న్మరలి వేగమె యేఁగి తలంచె' సీక్రియన్॥ 105
- క॥ సౌరాష్ట్రసోమశేఖ ర
పారకృపాక్షిరవారిపారావారో
చ్చారిక కుష్ఠరుజాసం
సారింగా కిటకు మరలి చను దే ననుచున్॥ 196
- క॥ మది నిశ్చయించి కతిసయ
పదములు చనునెదను బోయి పగిలిన ధరణిం
దుదివ్రేళ్లు మోపి మఱికొ
తదదవు నడిచెను మనోతిదార్థ్యముబరిమిన్॥ 197

తే॥ ఆట్టు చనఁజనఁ బాదంబు లవని నిల్వ
కున్నఁ గరములు మోకాళ్లు నుద్ది నిలిపి
కొంతద వేగ నదియును గుదియఁబడినఁ
బుడమిఁ బన మేను వియంగఁ బోరలసాగె॥ 198

ప॥ అంత॥

శా॥ స్రష్ట్రంబోరుహనేత్రముఖ్యు లిల సత్సంపూజ్యుఁ డాత్మాంఘ్రినం
దష్టాద్రిస్థితము క్తివైభవుఁడు మాధ్యద్ధక్షయజ్ఞక్రిస్టు
యష్టాదిష్టజనాద్యనిష్ఠపలడం డాహ్ను యమాస్మయం నో
రాష్ట్రాద్రిశుఁడు సోమనాదుఁడు తృహమ్మాయతాహంకరఁ డృ॥ 199

ప॥ ఎదురుగ నేఁబడించి తరలేషణమేనిగదంబు మోహ్యుని
మ్మదవతి లేచిమ్రెక్కి నిజమోఁగె గరిరంబులు సంపదించి యో
మదనవిరోధి భగ్గ యని మంజులభాషలఁ బ్రస్తుతంపఁగో
మదిఁ గృప పుట్టి యాత్రిపురమర్ది పవర్తి న్నొగాడి పట్టనెసె॥ 200

తే॥ తన్ని భవదీయసదృ క్తిదార్ద్యముసట
నాత్మ మెచ్చితి నిష్టార్థ పడుగు మసగె
దేవ మీకృప నామేని తెలుపు మానెఁ
గంటి మీమూర్తి వర మింతకంటెఁ గలదు॥ 201

క॥ పెన్నిదిఁజూచిన చాట్సుర
మన్నుగడుగఁబోవుసభమమరులునుగలరే
వన్నగదరమీవదములు
గన్న పిదప నొండు వేడుకరఁదెయ్యిఁగలవే॥ 202

క॥ వీవరములు నే నొల్లరా
నావిందిగె నీవు నిలిచి నాచేదినముడ
నేవలుగై కొనుమనవుడు
నావటనాహరుఁడు లింగమయి నెలకొనియెసె॥ 203

క॥ ధరలో గడ్డవ మాహే
శ్వ-భక్తికి నెల్ల యగుచు వర్తిలెడుఁ ద
త్తరుణిని నిందించిన భూ
సురులకె యెల్లకుష్టు చొప్పడెమెనన్॥ 204

క॥ కాన శివభక్తులం గుల
హీను లనం జనెన్ కుంభిశిశ్వర లింగం
బైనపిదప శివలింగము
పూనుక శిల యన్ననోరుప్రువ్వడెఁ చెవుమా॥ 205

చ॥ అనువమలింగసన్మహితుడైన మహాత్ముని నంత్యజాతివాఁ
డనుటయు లింగమూర్తి శిల యంచుఁ దలంచుటయు॥ సమంబ మే
రునగము సోఁకి కాకమును రుక్మమయం బగుఁగాన నంతక
న్నను గడమఁ మహేశ్వరుని నమ్మిన భక్తులయుక్తి చూడఁగన్॥

సీ॥ భృంగంబుచేఁ బడ్డపిదపఁ బతంగంబు భృంగంబుగాక వతంగమగునె
వార్తిఁగూడునదీ ప్రపాహంబులును వార్తియగుఁగాక కేవలమనులయెట్లు
రసవేదచే నువర్ణం బగురాగి తామ్రం నువర్ణంబు గాక
గురునిసన్నిధిఁ బూర్వమడమలించిన భక్తకులజాలకునువేతె కులము
గలదె॥

తే॥ యెల్లవారికిఁ బార్వతి తల్లి దండ్రీ
శంభుఁ డిది వేదశాస్త్రప్రశస్త మిట్లు
లొక్కతలిదండ్రులకు దగ నుద్యవించి
నట్టి ప్రజలకుఁ గులము వే అరయఁ గలదె॥ 208

క॥ మాసిన బట్టం గట్టిన
బాసురరత్నంబుబాతి భక్తుఁ డధమజా
త్యాసక్తుం డయినం దన
చేసిననైజప్రశక్తి చెడునే! పుడమిన్॥ 209

క॥ అడుసునఁ బుట్టిన తామర
మృదుపూజకు ముఖ్య మగుచు పిఱయునుగాదే
పుడకలఁ బుట్టిన యశము
కడుఁ బూజ్యమ కాదే? పూజకర్మల కెల్లస॥ 210

క॥ ఇట్టిద కాదే? తక్కుం
దెట్టికులోద్భూతుడైన నేమగు? వ్యాసుం
డట్టిమనుఁడు బోయతకుం
బుట్టియతఁడు భూసురులకుఁ బూజ్యుండయ్యెను॥ 211

క॥ అంతేకాక వసిష్ఠుం
డెంతటిమనుఁడతనిజన్మ మెందు మిగిలే?
చింతింపఁగఁ నూర్చునీయను
జంతకుఁబుట్టినది వానినతి గాదొక్కో? 212

క॥ మాతంగుం డనుమునిపతి
మాతంగికిఁ బుట్టి యతఁడు మసిదిశెప్పత్సం
భూతుండు గాఁడె? వెండియు
భూతలమునఁ దొండిమునుల పుట్టువు లరయున॥ 213

క॥ దర్శరఘనకవనేచర
గార్దభశుకముఖ్యజంతుగర్భము లయ్యెను
దుర్దమశక్తులుగారె క
పర్థివదారాధన వ్రథావముకతనినీ॥ 214

ప॥ అని యిట్లు బసవన్న పన్నగధరభక్తుం ప్రాశస్త్యంబు సవిస్తారంబు
గాఁ బ్రస్తరించిన విని బిడ్డలుండు చంద్రబాహుదేవప్రసాదమునను
దీప్యమానమానసుం డయి బసవన్న కిట్లనయె॥ 215

చ॥ చదువులు శాస్త్రముల్ కథలు చర్చలు నేటికిఁ నన్యమార్గలం
జిదిమిన నెత్తురుల్ మనశిష్టభవచ్చివభక్త దేహముల్
చిదిమినఁ బాలుఁ గాతెడినఁ చెప్పెడి దేమనఁ మానవేంద్రుతో
వదలని నిష్ఠఁ బల్కె బసవత్రుభుఁ డాద్వైత లండఱున్ వినన్॥

సీ॥ మనువు భగ్గు డదై వ మను పెడమతముల
త్రోవలఁ జను శివద్రోహిమతులు
వేదభారంబులు విరాళమై మోచి
క్రాలు బ్రాహ్మణనామగార్థభములు
నుహితదివ్య ప్రణవమంత్రోపదేశవి
రహితులై చను వ్రతవ్రతస్థమతులు
నాది దదీచిశాపాగ్ని శిఖలచేతఁ
గాలిన కర్మచండాలతములు॥

217

తే॥ వట్టి ప్రాణములతోడన వశువుఁ జంపు
జడులు కమ్మగఁ దొరకినఁ జాగఁ బెట్టు
మను దురాత్ములు వినమునకైనఁ గడిచి
పాతకములైనఁ జేకొండ్రు ప్రీతి మణియు॥

218

క॥ భూనాయక వినుము సురా
పానసముగ సోమపానము నేయం
గానొడఁబడుదురు హీన
జ్ఞానులు పాపులును బుద్ధిజ్ఞాద్యులు దూర్తుల్॥

219

క॥ ఇట్టినికృష్టులతో నా
కిట్లుల ప్రతి నిల్చి యాడ నింపగు ననియే
గుట్టుననో యన్నంబిడఁ
బట్టినశివభక్తియుక్తివంతము షెడదా?

220

చ॥ అని శివనాగమయ్య నిమలాంగమునకు పోవచ్చునుగాని
జననము నొందఁ జేయుదు రిహితమున నున్న శివహ
జనము లెందులకు నున్నములు నద్విధిఁ జేసిరి. అయ్యుండెప్పుడు
గొనకొని మీరు ని రహిత గొల్పఁగల మాటఁ నటించు నయ్యెదన్॥

మ॥ ఘనభక్తిఁ శివనాగమయ్య కు నుం దొక్క గంట గావించి లే
చి నిజోలింగనసాయిశాయుధము. తెన్నుచి సంధించి యు
య్యన మా నయ్యవరాత్తమున తామహస్తాంతస్సముల నుని యు
త్తినమాత్ర స్సవమగ్ధదార బుగుభిం బల్కె నొప్పు దుమన॥ 222

క॥ శివభక్తినురభి భవః జ
న్న విసి పితకె బంధవిభున రప్పిది చూచు
శివుడు కరికాలునట స్వ
ర్ణవృష్టి గురియించిన్లు రంభిత మయ్యెన్॥ 223

చ॥ మలములు మూఁటినిఁ గడుసమష్టమునం దెగఁ గోని నీ ని
ర్మలతరదవ్యదేహు లయి మెత్తమున. శివభక్తులందు లే
కులమునఁ బుట్టియున్న శివగోత్రజాతై వను మీరు నెడఁ దు
ర్మలినవసానిరాదుధిరమాంసమ. చూపయనాపలనుదుల్॥ 224

క॥ అని జనులు పొగడ దృష్టం
బునబసవడు గెలుప భక్తపుంగవుల్లెల్లదా
మనమున నలరంగ బిడ్డల
జనపతి శివనాగమయ్య చరణం. లకున్॥ 225

ఉ॥ గ్రక్కుని మ్రొక్కి లేచి రంధ్రంబు లం. లిగా ఘటించి మా
ది క్కిటు చూడుమా కడుబ దిటుకొని. శివభక్తినిఁ
మ్రొక్కినఁ గారు మీరలు మముం చలపోయఁడు సావరామలం
దెక్కడినద్గణం బనుచు నెంతయు దైన్యముతోవఁ బల్కె నెదన్॥

తే॥ శరణు వేడుచున్న యాచండివిప్రుఁ
గరుణతోఁ గావ నవ్వుచు గజముమీఁద
నాగులేవయ్య నెక్కించి నప్రమలీల
వెనుకఁ దా నెక్కు కొని తనవీటి కరిగె॥ 227

క॥ శివనాగమయ్యచరితము
సవిరళగతిఁ జదువ విన్న నట్ల లిఖింపక
బ్రవిమలశివవదన క్రియు
సవలఁజతుర్వర్గములు రయంబునఁబొందున్॥ 228

కళ్యాణపురీభక్తులు బిజ్జురాజుసభకుం బోవుట

క॥ రుద్రాపరావతారులు
భద్రేభహరప్రతిములు భద్రావాసుల్
శుద్ధేతరవృత్తులు ని
ర్దిదులు కాళ్యాణకటకనిలయులు భక్తుల్॥ 229

క॥ పరవాదిపద్మపద్ములు
పరవాదిపలాహకప్రభంజనులు మహా
పురుషులు దృష్టప్రత్యయ
కరు లాకళ్యాణపురినికాయులు భక్తుల్॥ 230

వ॥ వా రెవ్వరనిన॥

సీ॥ మడివాలుమాచయ్య మాదిరాజయ్యయు
బడవరబ్రహ్మయ్య బాచిరాజు
కిన్నరబ్రహ్మయ్య కేశిరాజయ్యయుఁ
గన్నదబ్రహ్మయ్య కల్లనయ్య
మోఁగమారయ్య ముసిడిఁచొడయ్యయుఁ
గలకేతబ్రహ్మయ్య కక్కయయును
శూలదబ్రహ్మయ్య సురియచొడయ్యయు
శాంతదేవయ్యయు జొమ్మయయును॥ 231

తే॥ యు త్రమాంగదకేరీము హాస్యమిదిను
గదిరెరెమ్మయ్యమును మహాహాసమును
బాగువలగింపెను యు త్రమాంగదకేరీమును
యోగిదేవస్థుల నెంతయు నెఱుంగును ॥ 232

క॥ డింగరిగెమ్మలయ్యగణ
పుంగవుడై వెలయుశృంగిబోహ్మిండును
సంగమనాథుడు హమ్మెము
సంగయదేవుండుగరిదిదెసెదాఖ్యుండుడు ॥ 233

సీ॥ తెలుగేనునునరయ్య తెలుగెఱొప్పయ్యయును
గాలాగ్ని రుద్రయ్యగామినిండు
గతైరనాచయ్యగారు నుదయమ్మ
రనగారు నేకాంతరామతంబు
యుదరదరామయ్యయును నిశ్చలేపద
మైలియు గోడ మల్లవిడుడు
ధవళయ్యగారు బొండాదేవిగామి
సవరదనాచయ్య సామినాథుడు ॥ 234

తే॥ డమ్మతదేవయ్య మదువయ్య మల్లనుయును
గోటిమల్లయ మణియును గొగ్గయ్యయును
బాస్కరయ్యయు ఫణిహాస బాచయ్యయును
గవిలెబ్రహ్మయ్యహొల్లయ్యగారు మణిమును ॥ 235

క॥ శివనాగమయ్యగారును
శివరాత్రి యసంగమయును అస్మిపిడుండు
శివముద్దుండునుగపిలే
శువిస్సయాఖ్యుండుగని మిషుండునుమణియును ॥ 236

సి॥ నొణువేసుచిక్కయ్య పులుకుచండయ్యయు
 గణదాశిమాయన్న కంటెకల్లి
 యాభిధానుడు మురుహదైతయ్యయు
 బాణిసభిమయ్య భంషికార
 కల్లయయుఁ గురుపకాశవ్య గిరిగిట
 శివయయుఁ గురుపకాశవ్య గిరిగిట
 బోలెబ్రహ్మయ్యయు బాలబ్రహ్మయ్యయు
 నలిముగుతయ్య మహాబలుండు॥

237

తే॥ హటకేశ్వరమల్లయ్య యరిది హేల్ల
 యాభిదుండు గరహల బ్రహ్మయ్య ముండ
 బ్రహ్మయయు నట్లు దుమ్మన బ్రహ్మయయును
 వంకబ్రహ్మయ్య బంకేశు బంకయయును॥

క॥ చండేశుభామ నాఖ్యుడు
 బొండియదేవణ్ణయుండు బ్రహ్మఖ్యుండు॥
 హిండియసోమణనిజభా
 వండును నిర్లజ్జాంతి వరనాముండున్॥

238

ప॥ వెండియుఁ బురాణమాయయు బట్టకోట్లైశు సోమయ్యయు నొగ్వయ్యయు
 నొకరుల కేతయ్య యంగబ్రహ్మయ్య హలబ్రహ్మయ్య యేలేశు
 బ్రహ్మయ్య మైలిసబ్రహ్మయ్య మాయిదేవయ్య చిక్కదబ్రహ్మయ్య
 శ్రీగిరయ్య పీర్లనాగయ్య పీరకల్లయ్య పీరలింగయ్య పీరమాదయ్య
 యనిమిషకేశియు నాదిగాఁగల సకలపీరమాహేశ్వరులు నీశ్వరభక్తి
 ప్రభావం బుచ్చిలిపోవ ముట్టినట్టివట్టుల దృష్టప్రత్యయంబులుహ
 వుమైఁ బుణ్యంబును భక్తమహత్త్వంబును భక్తాభివర్ధనంబును భక్త
 సచ్చారిత్రంబును భక్త వైభవంబునుం గన్నులారం గనియుఁ గన్న
 చారిచే వినియు భక్తిరసంబు తలకెక్కి దేవలవశైవ పాశువతమంత్ర
 దీక్షితజటాభారశాసనధరులు లింగధారులం జూచి తారును వారువారు

లింగంబులై సంతతపీఠశైవావహితీజత్వంబున సమాన పరమ
పావనప్రసాదోపభోగులై చనుసమిగిలంబును॥ ౪౩౧

బోయలు ప్రసాదభాగం విష్ణుసుతు

॥ బోయలు మూతగూడుకొని భూవరంగస్థాని మ్రొక్కి దేవ సీ
వీయిల సీతి నేలంగ మహీసురముఝులు తప్పిప్రబోంప జే
జేయగ విందు మేది కొర వట్లముల ప్రియమైన మహావీర
పాయము తెల్లిపోయె శివబద్ధులు సురార్థమునంబు సొన్నుటను॥ 240

సీ॥ శ్రీకంఠశివులు గౌరీపాదశివులును శ్రీపరమాంబులైన లు శాంత
శివులును లోలేశశివులు ద్రిలోచనశివులును సీశా శివులు విష్ణుల
శివులు జావచ్చేడిశివులును బరమాత్మశివులును శాశ్వతశివులును పారమ
శివులు విశ్వేశ్వర శివులుగణేశ్వరశివులును ద్విత్వచంద్రశివులు చర్య

తే॥ శివులునిష్కళ మానసశివులుత్పంబు
కశివులుగ్రాక్షశివులు శంకరశివులు
హేశ్వరశివులు విద్యార రేశశివులు
ననఘరులింగశివులు నాదియైన॥ ౨4౨

ప॥ పూర్వశైవాచారు లందఱు నైకమర్కంబు నొంది మునుపటితంగి శివ
ప్రసాదతోగంబునకుం జొరనివ్వ గలం॥ 24౩

చ॥ ఇల నిది క్రొత్త గాదె ధరశర్వర టిమూలనవ ప్రియోజిత
కుల సతవత్స మాన దమమ స్మగు లక్ష్మణో బాగ లింగవం
తుల మనుచుం ప్రసాదములు దొప్పలునట్టుచు వెంగలింప మా
గలిగిన శేషభాగముల గన్నులనై గను జూడసి రయె॥ 244

తే॥ వీర లీరితి నేమేని వీటిమల్ల
జియ్యయునుబోలజియ్యయు శేషభాగ
మిత్తురేవేశ మానవాదీశ భూమి
చెల్లునేతమకిటువంటి ప్రల్లదములు॥ 245

మ॥ మనుజాదీశ్వర శాంభవం బయిన నిర్మాల్మంబు మా కాదిఁ గ
ల్గినలా గావులఁ గాచుటాలుఁ డిసుకఁ లింగంబు గావించి పై
ననయంబుఁ నవదుగ్ధముల్ పిదుకఁగా నాలింగముఁ గాలద
న్నిన నబ్బాలుఁడు తండ్రి కాళ్ళఁ దునిమెఁ నిష్ఠాగరిష్ఠాత్ముఁడై॥

తే॥ దానికిశుఁడు మెచ్చితద్బాలకునకు
చండలింగంబు కృపసేసెజగతిన్దెల్ల
నాఁటనుండియు నడచును నేటివఱకు
నీపురంబునఁజెల్లకనిలచె నిపుడు॥ 247

తే॥ బసవరాజయ్య మతకముల్ వన్నినట్టి
వీరమాహేశ్వరుల మంచు నూరఁ గొంద
టీరు మాయంశములు మాకు ధారుణీశ
చెప్పి యిప్పించు; నీవిట్లు చేయవేని॥ 248

క॥ నీవాకిట సౌద వేర్చుక
మావంశమువార మెల్లమడియుదు మన్నఁ
భూవరుఁడు నిండుకోపము
తోవెస బసవయ్యఁబిలువ దూతలఁబంపఁ॥ 249

తే॥ పచ్చి నిల్చిన బసవయ్యవలసుజూచి
పుడమిజేడిట్టులనివల్కె బోయలకును
శివప్రసాదంబునుభువి జెల్లనీకఁ
మీరగుడిచెదిరిదియేమి మోరయోయి॥ 250

- క॥ ఇది వైదికమో బల్మియో
చదువుము: వైదిక మవేదిసాహసో వంశ్చ
పదలుము వానలయంశం
విది మొదలంగగన్ బసవడిట్లనెన్నెనెనె॥ 251
- తే॥ అది చండిశునకు నీశువాత్మరేష
బాగమిచ్చినలాగు నృపాలవసుము
బాబబాబస్సోకిరత్న హృష్యముఖ
లింగకేసాంశ మిచ్చుటలేదు వెంవల॥ 252
- క॥ ధరమాగవమాద్రుల కీ
శ్వరుని ప్రసాదంబు మోళిసాతి గొన్నం
గరముల ముట్టింపలేక
నరకిం బని శ్రుతులలో హంబయగోదీ॥ 253
- వ॥ వెండియు శ్రీగురుకృపాలట్టంబును
దంబు పులయమాయోబద్ధశుద్ధేశిచాన్మ లం
సెగుబాటుగాక తద్రగజరంబంబు మృదిగాదటగన్మొంపం
వట్టిరట్టున కొడిగట్టుకొని మీచు బెట్టెన నీగిట్టు పట్టితమో నెట్టెన
ప్రసాదం బిచ్చిన బుచ్చుకొనెనెట్టుమల గెలవో మీ పల్లవ ములేదొప్పు
మూకబాపంబున నుండు నానె నెట్టుచుండినదెలలనె నెట్టురాను
లిట్టినె॥ 254
- క॥ వారాణసి శ్రీగిరిగయ
సౌరాష్ట్రం బాదియైన శైవర్థులం
దారుడిగఁ జెల్లంగా
మీ రేడికిఁ జెల్లెసరు మీపదములలో॥ 255
- క॥ కడుబద్దిదులై మీ కీ
నదుమద మమ్మొంత పోవబాడిన నైపు
గూదాచరమునెడుపము
విడుతుముమాయనువులనివెనిల పంచు॥ 256

క॥ ప్రల్లదములువల్కెడునా
భిల్లులఁగనుగొనెలనగుచుఁ బెనుగాలిఁదరుల్
పెల్లగిలుఁగాకగట్టులా
పెల్లగిలునె? మీకు వట్టిబింకము లేలా? 257

తే॥ తెలియదానీశ్వఁజ్జేణులుతేలుఁగాక
గుండ్లుదేలు నెయ్యెన్దునుగుమతులార
బలిమిభక్తులశ్రీహరి బ్రహ్మలైస
మార్కొనఁగలేనంగమీమాటలేల॥ 258

క॥ చల ముడిగి చనుఁడు శైవ
స్థలులం దక్కంగ వీరశైవులు మీ కీ
యిల నెన్నఁడైన నిచ్చిస
వలనుదెలుపుతొత్తులకును వాదము లేలా॥ 259

ఆ॥ మొదలశైవమార్గముఁజరించుదునిష్ఠ
వీరశైవవృత్తివలయువారు
ప్రాణలింగ శేషభాగంబుమీకిత్తు
రే దురాత్ములారపేదవోరె॥ 260

క॥ వీలను గోసరకంచము
గూలం బదుసట్లు చేసికొనియెద రస్మ
స్త్రిలింగదేహశేషము
వాలాయముమీకుఁగొనఁగవాంఛితమేనిన్॥ 261

చ॥ వినుఁడు కిరాతలార విధివిశ్రుతమూర్తికిఁ గాలగర్వభం
జమునకు సర్పభూషునకు సర్వసుదీజనసంగసంగమే
భునకును గాలహుటముఖశుద్ధవిషాళి నివేదితంబు నే
శినెరయ నిర్దు, ముం దదియ చేకొనుఁ డోపరయేని పొందనన్॥ 262

మ॥ విని యబ్బోయలు మేలుమేలు బను విశ్వాంధరామందలిచ
నిను బోలంగఁబ్రదాసు లెందులకలర నిచ్చెలరు విష్ణుజం
ప నుపానంబు చలంది గొని నుపానంబులంబు నాని మే
లును కానిం డి మూలంబులంబు నేదనెంబుల నేదనును॥ 263

తే॥ ప్రాణమొకటి గలుగదలుసొచ్చెను
దీనుచుబ్రతుకనుచ్చెను విదనబ్బె
పదయుట్టి పంమునుచును లెప్పడు
దొడ్డబనవరాజుతోడివారు॥ 264

తే॥ కొఱుకునెరుచోయెరలు గలనెనులచుచ్చె
నావనరములాగయ్యెను నుండెగారి
గొల్లంగనిబోయిపై లోకగోళుపడ్డ
జాడమాకయ్యెగాదాచిచాలు యుచ్చె॥ 265

క॥ ఈమహిగనకసౌమ్యములు
తాములమకవ్రేలుకొనినతద్వధుమయ్యం
వ్రేమం బలరంగ బిడ్డ
వేమారును నరులుచంపుపిఠమయ్యగదా॥ 266

ఆ॥ ఈరసమున మీర లేమేని పలికిన
వెట్టి గలదె మాకు విషముఁ ద్రావ
హాలహాలము మున్ను హుటాహుటె నెచ్చెంను
వారు గలరు కొన్నవారు గలరె॥ 267

క॥ కలిగినదెలుపుఁడుకొనియెద
మరిమేలివదార్థ ముల్ల నెదిమీపాటం
బలువిషములు మాపాలును
భుజిభుజియన్నట్టిదగును బసంపండ్రి॥ 268

క॥ మా కిచ్చునట్టివిష మీ
రేకొనుఁ డీపసకు నిచ్చి యీల్లకయున్నకా
మాకిడకుముమాభాగము
మామను మీకును బ్రతిజ్ఞమహినిదియనఁగన్॥ 269

క॥ వినిబిజ్జలుండునుభయుల
యనుమతమున దేవదేవునాలయమునకున్
జన నతనివెంటబోయలుఁ
జనిరచటికి వాయసధ్వజంబులు గ్రాలన్॥ 270

వ॥ బసవండును ససంఖ్యాతభక్తయుక్తుం డయి పరమహర్షంబునం జని
యచ్చట॥

క॥ కాకోలకాలహూట
ప్రాకటహాలాహలాదిబహుళవిషంబుల్
వేకూర్చి నుఁగఁగాఁద,
దీప్తికరగంధాశుగంబు దిక్కుల నెల్లన్॥ 272

ఉ॥ మంచఁగ దానియావిరియు ముక్కున కెక్కిన జీవులెల్ల వే
పంచత నొంది నీదెసలఁ బర్వినగాలిని గ్రోలఁగా నభ
స్సంచరదండజప్రజము చచ్చి ధరాతలిఁ గూలఁ జూచి యొ
క్కించుక శంక లేక విష మెక్కినఁ గూలిరి దార్ద్రవంతులున్॥ 273

క॥ మనబోంట్లకైనఁ బ్రేవులు
దునియుంన్నాఱిననుద్రావదు స్తరమగుఁగా
దనివేఱచెప్ప నేటికిఁ
సని బోయలుమెల్లమెల్లనందఱు జూఁన్॥ 274

చ॥ అలయత యస్మాదవిష్టప్తమా లస్మి హి గౌరవే యుక్తపాటిగాఁ
గలిపి పసింకి కొప్పెరల గుమ్మరి నెలంగిని బోసి శంకుభ
క్తులమహనీయ మైననభకు స్పృశును స్పృశింపఁ బుట్టి
శృలమలి సర్వసంబులకు నుపసరింపఁ గల నివాసినన్॥

లే॥ భవ్యపంచన హోహన్త మమల సర్వసం
సహజస్కృత్తి బుధసంకల్పిన్ భి
యవని మణిపాలు మాచయ్యి యాద్యన్మన
భక్తవర్మల కెల్లను బ్రణమఁ దనెన్॥

276

శా॥ భద్రాకారుల భక్తులం బోగిది శ్రీధాన్వజ్జ్ జూహవ
ముద్రోల్లాసవిషాదాదా హుతి భుక్త్యా క్షాంత హుతి న హో
రుద్రాభీలలలాటమారుత సద్భవోదానృతి స్థూలము
ద్రోద్రోకంబులఁ జూడఁగాఁ బోగిదు విష్ణులొక్కచోదార్థమున్॥

ఉ॥ ఆ విషవహ్ని పండిమితే సంబుజబంధునా తప్తగ్రంథితో
కావలి తల్పడిల్లెఁ జనున రిజిఁ బోలెన సమస్తసంపన్న
ల్లావిషమావిత స్మృనెగి బాహుల పేదినఁ బట్టిపట్టెను
ట్రవిపులాతలిం బడయె నెక్కడఁ బాదినఁ బాస్కతంబములన్॥

278

క॥ పొగలు భుగ్గులు భుగ్గులను
నెగసిన బ్రహ్మాండ ముల సందిసపునఃపూ
నగములు కాటుకనగముల
పగిదిం గనువట్ట దిగులుపడిరి దిగులన్॥

279

క॥ బడబాసల మీది పొమ్మన
జడనిదు లేడుల గలంగె సంపల్లార్జుల
బొడమిన మిదుగరులసెవడి
సడవణకె విధ తడిలిపశ మగునుడన్॥

280

క॥ బంగారుపంటిదేహము

సింగారము చెరిచి నల్ల చేసినవిష మం

చుం గడుభయంపడుచు ముర

భంగుడు తనతొంటిభంగపాటుదలంచెన్॥

281

తే॥ అప్పుడు రుద్రుడు వెఱగందె నాత్మకంఠ

గరళ మెప్పుడు వెడలెనుః ధరణి కనుచుఁ

దేవదేవుండు నొసటికఁ దెఱచె ననుచు

బ్రమభవుంగవు లానందభరితు లయిరి॥

282

ఉ॥ ఆయన నింగి నేలయును నాక్రమణం బొనరించి కాలకూ

టాయితవహ్ని దానిఁ గని యాబసవన్న వ్రసన్నవక్త్రుడై

బోయల జూచి మీదు బుడిబు శ్లింకఁ జెల్లవు నేలకో వినుం

దాయెడకంటివారి వినమైతిమి వింటిమి నాఁగ నందఱున్॥

283

ఉ॥ భర్గనిభక్తులే పరమపావసమూర్తులు భర్గుడే జగ

ద్వారలయాదికక్రియల బత్తుగఁ జేయఁగ నాదికర్త లౌ

స్మరిభల్లదేవుని బ్రసాదము మాయది గాని యన్యదు

ర్మార్తులు తత్ప్రసాదము కరంబుననైనను ముట్ట యొగ్గులే॥

284

క॥ ఆదియపుఁగాదను ద్రోహుల

వదిగొనినిర్జింతు గరళవహ్నిముఖమునం

బిదప నఱికింతు సందులు

ప్రేదుల సదోగతులఁ జేతు భీకరభంగిన్॥

285

వ॥ అని యనేకవ్రతిజ్ఞావచనపూర్వకంబుగా నలుకు పలికి బసవదండాదీ

ఘండు చండేశవరదుండును గుండెలేఘండునున సంగమేశ్వరునకుఁ

గొంత వేఱ సంతరించుకొని యర్పించి యించికేనియుం గొంచక

కొనుచుండం గని మనసిజాతభక్తు లుప్పొంగి నింగి యద్రువ నార్చి

వేర్చి వినవిన సప్పసిండికొప్పెరలం గైకొన కరిగి జుష్టంబు 'బహ్వప్తి

స్తోత్ర మే వావశిష్ట మన్న విమిశ్రితం' అనునాగిమోత్తరం బాటించి స్వర్ణ
మయగలంతి కాన్పురచ్చషరప్రముఖులకిల పాత్రంబుల సతిమాత్రం
బుగా వడ్డిపించుకొని తమతమ యిష్టలింగముల కిచ్చించి మెచ్చి సావ
ధానంబునఁ దత్త సాదంబు సాదరంబునం బుచ్చుకొనుచుఁ దమతోఁ
దారు వినోదాలాపంబు లాడం దొరంగి రిచ్చునిను॥ 286

సీ స మా లి క

సందడి సేయకు సంగమేశ్వరదేవ
చిందక గ్రోలుము చిట్టిదేవ
తెచ్చెద జుమ్మయ్య త్రిపురారి దేవయ్య
విచ్చేసి కూర్చుండు విచలదేవ
కాలకంఠయ్యకుఁ జాల దిండుక తండు
చాలునా? సికు నింజలదేవ
వేగమ తేవయ్య విరుహక్షదేవన్ను
యీగరిగెడు పాలు బోగయ్యనిను
జాలగాఁ దెత్తునా? శంకరదేవయ్య
పాలలోచన పట్టుపట్టు మించ
నెంతైన నాస్వాదమే పురాతనయ్యుని
జింతింపవలదు రోశిపుడ నిను
మిగిలిన నాఁడతో జగదేవనాహయ్య
నగపుఱుఁ బోపుపో గగననాథ
కొంకకు కొంకకు శంకరనాథయ్య
యింతిను దెత్తునే? తర్కమించి
పొడియే? వల దనఁ బరవ్రదేవయ్య
కూడ వడ్డింపుఁడి గురుపై నెంచును
శివశివ తనియఁ డిచ్చెన్న దేవుండును
బ్రవివలదేవుండు బానిస దేవ
ముద్దులాడక పట్టు మూర్తిదేవయ్యగు

దొడ్డయే యెంతైన ధూర్జటయ్య
 సంబరపడకయ్య సర్వజ్ఞ దేవయ్య
 కెంబాగి భోగయ్య గేలి యేల
 నీకొలఁ దెలుఁగవే నిజభావ దేవయ్య
 మా కేమి మహదేవ మఱియుఁ బట్టు
 సంతోషమే నీకుఁ జంద్రశేఖర దేవ
 మంతనం బేల నిర్మలుఁడ నీకు
 మసులకును సులకు కుసుమేశ్వరుఁడ నీకు
 కసిమసంగెద వేలఁ కల్లినాథ
 సద్ద లింతేలయ్యి పోడ్డల దేవయ్య
 పద్ధింతునేఁ నీకు దొడ్డలింగ॥

287

తే॥ మిండ సంగయ్య త్రిప్పకు మీస లుఱక
 బాస లేటికిఁ బలికెదు బల్లఁడయ్య
 యర్థిఁ గడుపారఁ గ్రోలు కల్యాణదేవ
 కుడితె దైనను దెత్తునా? గొల్లనాఖ్య॥

288

సీ స మా లి క

మొక్కలం బేటికి? ముదునూరుసంగయ్య
 చిక్కంగ నీకుమీ సిరిగిరయ్య
 దుగ్గళవ్యయును సద్యోజాతదేవియు
 గొగ్గవ్య మహదేవి గుడ్డవయును
 సమ్మవ్య సకలవ్య యయిచెలదేవియు
 నిమ్మవ్య సొంతవ్య బ్రహ్మవయును
 గొళవ్య కేతవ్య కామలదేవియు
 పోడసిబసవమ్మ సోమలవ్య
 అక్క చోడవ్యయు నాసందదేవియు
 జిక్కవ్య రామవ్య సిద్ధలవ్య

హేలవ్య కల్లవ్య హేచలదేవియు

సల్లవ్య మల్లవ్య యనిమషస్వి

కేతలదేవి పురాతవ్యగారు మీ

రేతెంచి చూర్చుండుఁ దేవగ భక్తి॥

తే॥ ననుచు నందఱుఁ దమలోన హర్ష మొంది
యిట్టిసందడి మున్నెందు నెఱుంగ మనుచు
బసవమంత్రికిఁ దెలియు నీరాప మనుచు
మఱియు నిట్లును దద్దుర్తిమన్నెలై ॥

ర గ త

ధర్మయఁ జాలిఁకఁ దఱుచును మనుచును
కర్మములకుఁ గాని కదే యనుచును
గొల్లన నడలుపు పేదె మనుచును
గొల్లగ నివ్వడు కుందుకో కనుచును
గడుపు పెరుఁగు సల్లకు మీ దనుచును
గడుపు పెరిగినను గఱవే యనుచును
అయ్యకుఁ దలమును తెయ్యఁబొమ్మనుచు
నియ్యవె యింక నేమయ్యె సనుచును
నిది యెక్కుడు గాదీయ కనుచును
మానుఁడు సరసము మాతో ననుచును
కాయయ చూడుఁ దాస్త్రాపమనుచును
నీయంద మేనియు నెట్లు పోవనుచు
అని నోరెత్తిన నట్లు గాదనుచును
దనమదికోర్కెయ దాని పొమ్మనుచును
దలఁ యూఁపకు మీఁకఁ దండ్రి నీ వనుచును
వలెనఁట మాతో వాగ్వాద మనుచును

కడువడిగారమ్ము పునముగా ననుచు
 వడిఁ జెడుమాటలా భక్తిలో ననుచు
 దుప్పిపోఁ బాత్రలఁ దోమకు మనుచుఁ
 గొప్పెరలకు నులుకుదుగాక యనుచుఁ
 గెల్లు లారంగఁ గార్గింతు రమ్మను
 నల్లవొ పిలిచెవ నాయయ్య యనుచుఁ
 ద్రెళ్ళక పోదునె దేవ యే ననుచుఁ
 బొల్లుగఁ బోయెడుఁ బుచ్చుకో మనుచు
 బల్లెర మలుగులు పాతెడు ననుచుఁ
 బెల్లుగ సిండ్లెను బ్రేరెద వనుచు
 నొలుకకు మొలుకకు మోయయ్యయనుచు
 నొలికిన బసవని కుండుఁ గా కనుచుఁ
 దెఱుగుగఁ గొప్పెరఁ దెండు తెం దనుచు
 హర హర బేదమె యయ్యెనిఁ కనుచు
 నవనవగరళము నాకుఁ దెమ్మనుచు
 శివునకు నిచ్చుచు శివశివ యనుచు
 జుట్టువారిని గని జుట్టి చూపుచును
 గజ్జునఁ ద్రేపుచుఁ గాళ్లు చాపుచును
 నిక్కుచు నీల్గుచు నక్కిలింపుచును
 బొక్కుచుఁ బొలుచుచుఁ బుక్కిలింపుచును
 రెక్కించుక కనుతెప్పలు మూయుచు
 గ్రక్కున మ్రింగుచు గంతులు వేయుచుఁ
 గ్రాలుచుఁ గ్రోలుచుఁ గడుఁగడుఁ గూలుచు
 వ్రాలుచు సుఖమయవారధిఁ దేలుచు
 సురముఁ బల్లెర మూడుక లేచుచు
 సొరిదివించుకించుక చవి చూచుచు
 నాడుచుఁ గొప్పెర లరచేఁ బట్టుచుఁ
 బాడుచు నులుకుచుఁ బరువులు వెట్టుచు

మూరియుచుఁ గునియుచు ముగవఁగింపుచును.

నొరిగా లిలవయి మాదియాడుచును

మ్రొక్కుచుఁ జేరులు మోడ్చి ప్రసాదము

గ్రక్కునఁ బుచ్చక గంతులు వేయుచు

హెచ్చగఁ బుచ్చక యిలపై నడచుచు

మచ్చికఁ బొత్తుల మానర కుడుచుచుఁ

బెక్కు తెఱంగులఁ బ్రియములు గూర్చుచు

గ్రక్కునఁ బలుమఱుఁ గొగిటఁ జేర్చుచు

నొందొరుముందర నుండెడు పాత్రము

లొందొరు నొడియుచు నురుతగఁగాత్రము

నొసపరి నుబ్బుగ నో యని యొర్చుచు

నసమశరారిమహత్తము దీర్చుచు

నుల్పణమతి నిట్లు గునిబిచ్చుల

కిల్పిషమతి విషరేళి సల్పఁగను

క్షితితక్తులు విషరేళిరచించితి

గతి చెడ బోయలగర్త మడంచితః॥

291

క॥ వెండియు బసవం దహిరా

ఞ్మందనునిప్రసాద సేవ్యనవ్యనుషేషముఁ

మందలవతియాపులకుం

దండిగఁబోయింపనుచుఁ బలుఁగింపును॥

292

సీ॥ కొట్టరుపులదానిఁ గుండెవారల నాలవట్టంబువారల గొల్లివారల

జుట్టాలవర్కల నుపలకు బొట్టలఁ బట్టపుచీపుఁ జూర్చిహేతుల

బంధారులను నవదాశ్శ బెగ్గనులను దండ బయలులను చింతనపతుల

దాసజనములఁజ్ఞానుల బంట్లను దాసిజనముల వెలసెనులను॥ 293

తే॥ వాద్యములవారి గాయక వంది నర్త
కులను బరిహాసకులఁ బండితులను గవుల
సకలజనములఁ బంక్తులు సాగఁజేసి
విషము వారికిఁ బోయించె విశ్వ మెఱుంగ॥ 294

తే॥ అట్లు పోయంగ నవ్విషం బవనినాథు
తంత్రముల తెల్లఁ బాలు ఘృతంబు నగుచు
నుండఁగాఁ జూచి బసవండు నిందువేడ్కఁ
దనగజంబులఁ దేఁ బంచె దత్తజంబ॥ 295

వ॥ అట్లు పంచిన మావంతు లేతెంచి॥

సీ॥ కాలాగ్నిరుద్రుని గణనాథు దతికులవతంసురాయ కోలాహలంబు
గంగాధర ప్రియసంగరవిజయుని లింగసన్నాహంబు మంగళయశు
భద్రదేవసంహారు ఖరవాదిపీరవిద్రావణు పీరభద్రావతారు॥
జౌదంతితిలకంబు జగదేకపీరుని బంచాస్యు ఇంభవభంగుచెంగు॥

తే॥ నరకాంతకు సూర్యవ్రదంతభగ్గు
నవ్రమత్తుని ద్రిపురాంతకాఖ్యజంగ
మప్రసాదిని మొదలుగా మత్తకరులఁ
దెచ్చి ముందఱ నిలిపిన బెచ్చుపెరిఁగి॥ 297

క॥ తనలాయంబునఁ గలిగిన
ఘనవాజుల నెల్లఁదెండు ద్రక్కున నననె
మృనమునసలరుచు వాహకు
లును బటుగతినేఁగి మందిరాంతర్గతులై॥ 298

సీ॥ హయరాజు నిర్మలు నవ్రతిహతబలుఁ దవరాజు సుభంగుని ధర్మకీర్తిఁ
దత్తజ్ఞు వరదుని దాయరంపమును వ్రసన్ను నిదుష్కర్మసంహారునిని
శిష్టపాలునిమదదుష్టమర్దనుని జిత్రాంగుఁ దుర్దాంతుఁ జంద్రాతవంబు
శృంగారిచారాణసీనింజరమ ప్రియవాయువేగంబు నింద్రాయుధంబు॥

తే॥ శాశ్వతీశాసముఖ్యాశ్చనమితి దేవ
 వాజిరాజి గజావళి వరుస నిలసి
 కొప్పెరలు లచ్చి కన్నులిం గూడి నింప
 నున్న విషమెల్ల నసి చల్ల మాటుకొనింపె॥ 299

చ॥ వెరచిడి బోయి లాపు వెరవేయి బొంది పడంతునుం న
 శ్వరగణ సంఘముల క్రిష్ణమృతాచనుమోర్కి లప్పి మంప నం
 బరముననుండి రుద్రు లతివల్లి గనుంగొ నివృద్ధుండుడు
 మొఱయగ దివ్వలుండఁ బ్రాణవైద్యుఁడనియి మియి నెరునన్॥

వ॥ మఱియు నతనిమహత్తలంబు గాంబి చువిడోర్చుల లోహాసేకం బిట్లని
 నన్నుతింపె॥ 300

సీ॥ సదమలగాత్రససాదైకనర్మాత సద్భామిత విజ్ఞానవేత్త
 ప్రవిమలచాత్ర తపలతాశిలవిత తరమవళిత సుస్వర్ణగోత
 పాంచితనూత్రమహాద్గురుసత్పుత్ర పరణంగుడైత బద్ధిత్ర
 సద్గుణైకచక్రత్రజనరాంబుధివహ్నిత త క్రిష్ణత స్వహితమిత॥ 301

తే॥ బక్తివర్ధన బసవన్న బాపుబాపు
 తవ్యతరశౌర్య బసవసు బాపుబాపు
 నల్లవోబసవేశ్వరనవ్యస్త్రి
 నల్లవో బసవేశ్వర సందిమాన్తి॥ 302

చ॥ మారుడు జగద్వివార్థముగ నుండుచుండు పుంజుమట్టి నుండు
 గరళము మ్రింగినోడి నొకంతుమరియుండు చక్ర గాంధీ
 ద్వారమహిమం బయెంత బసవం దొగి చక్రిహితాత్మమై చనుం
 కరగళోత్సరంబు చనుంతము బంటిగి గ్రహిం మేలను॥ 303

క॥ అమృతము గ్రోలియు దేవత
లు మృతిఁబొందుదురు తమదు క్లప్తదినములఁ
దెమలకఁ బసవేళుండు వి
షముఁ ద్రావియు దివ్యదేహసంయుతుఁ డయ్యెన్॥ 205

చ॥ అని కొనియాడ బోయలు మహాభయ మందుచుఁ గంది కుందుచు
నివ్వునుతులఁ బ్రీతిఁజేయు చవస్థిలిఁ జాఁగిలిమొక్కుచుం గృపా
వననిధి మమ్ముఁ గావు బసవప్రభువర్య శరణ్య దేవ మా
కు నభయదాని మిచ్చి మముఁ గూడుక రమ్ము శతావరాదులన్॥

తే॥ వనములో మేము నీసరివారమయ్య
మమ్ముఁ బఱచుట నీవు శౌర్యమై తలఁప
మహిని దుష్టజనులతోడి మైత్రికంటె
శివుతో వైరమైనను శిష్టతరము॥ 307

వ॥ కావున దేవ యేవిధంబునైన మమ్ముఁ గాచి రక్షించి దీవెనం బొందుము
నీవు దక్క దిక్కు మాకె నెవ్వారు లేరని వేవేలువిధంబుల విన్న
పించుడు విని॥ 308

క॥ చూచె దయామయదృష్టిం
గాచెఁ గీర్తదినమాత్ర ఘనవాంఛలనుఁ
ద్రోచెఁ మూలకు ధరణిం
ద్రోచెం బ్రఖ్యాతి యశము దంభప్రతిభల్॥ 309

క॥ మాపెఁ బోయలగర్వము
చూపెఁ బ్రసాదంబు మహిని శ్రుతదృష్టములుఁ
మోపెఁ సందేహములకుఁ
బాపెఁ వారములవారి భక్తి గౌనంగన్॥ 310

క॥ నిలిచెం జలనము నొందక
గెలిచెన్ బ్రస్తవము జనులు కీర్తింపంగాఁ
దలచెన్ సద్భక్తిమెయిదా
బొలిచెన్ పీఠమున నిట్టి పుణ్యులుగలరే॥ 311

క॥ ఆలేలన్ బసవడు విష
తేలి నిష్ఠమునఁ బ్రసాదకృత్యము సరిగా
భూతోకమునకుఁ దెలిపె
న్నా లీలనువిన్నఁ జదువనగుబహుళభముల॥ 312

జగదేవుని కథ

క॥ వెండియు జగదేవుం డను
దండాధీశుండు చంద్రధరవద నేహ
మండనుడుకర్మయోగర
తుండయిమనుచుండువృక్షదూరుండగుచున్॥ 313

చ॥ అతఁ డతివై భవంబున శుభావహకార్యము నీయుచు స్మృత
రతి బసవన్నఁ జేరఁ జని రాజతభస్మము మ్రోలఁ బెట్టి వి
శ్రుతగుణ సీపు మధ్యహముఁ జొచ్చినమాత్రముఁ తనే రృత
ర్థత వహియింతు నా బసవగాజు పరిస్థితచారుప్రకృతి॥ 314

క॥ వినుము జగదేవధీమణి
మనసిజహరుభ క్తజనసమాగమమున రి
ర్చినఁ జాలు నేమి చెప్పెద
వన విని వార్షంబుతోనిజాలయమునకున్॥ 315

చ॥ వెనఁ జని యాత్మసంసదమ వేగలమై పునఁబు ర్తవిష
ద్రవనపరిపాలకములు రహితరంబున నిన్ను తాన్మహా
యశదదిడుగ్గ మాదిగల యెల్లవదార్థము భోజనార్థమ
స్తునమితి వంటి వార్చి తగ దొంగులు వేగఁగ నేరి చేతునన్॥

తే॥ రమణ బసవన్న యచటికి రాకమున్న
యర్చనంబును గావించ మనుచు భక్తి
బా గెఱుంగఁగ జాలమిఁ బట్టు చమరి
కడుభయంబున బాఁవల కాళ్లు గడుగ॥ 317

క॥ బసవఁడు తనవరిచారక
విసరముచే నవ్విధంబు విని యాతని యా
వసథమునకుఁబోవుటమా
నిసమగ్రాగ్రహము బెగడినెగడఁగనంతన్॥ 318

క॥ జగదేవుఁడు చనుదెంచిన
భుగభుగకోపాగ్నిశిఖలుఁ బొంగ నతని నె
మ్మొగ మీక్షింపక రామిస
రుగఁబట్టించెమఱి తత్పురోభాగమునన్॥ 319

వ॥ అట వట్టించి తెరమఱుంగందయుండి యా దండనాదుతోడి మొగ
మోట వీడుకొల్పి మృదుభక్తసభాభ్యంతరంబు వెలువడి పొమ్ముకుల
దైవంబు నిలువేల్పు నైన మలహరుండుండఁ బలుత్రోవలుం బోవం
బాడియె యర్థిందుకోటిరు శుద్ధనిష్కళభక్తి ప్రకారంబు మీబోటియశుద్ధ
బుద్ధుల కేల నమకూరు నట్లునుం గాక॥ 320

చ॥ హరిముఖదేవతాధిపతి నాది భజించియు లోకజీవి దు
ర్నరునెడ దైవభావన మనంబునఁ బూనుట యెట్టులో మహే
శ్వరు జలకంబు లార్చు కరవారిజయుగ్మముచేత దుర్గుణా
కరులగు విప్రకింపచులకాళ్లు రలిం గడుగంగ వచ్చునే? 321

సీ॥ తలమీఁదశివుపాదజలములకుఁచతురుభవులకాళ్ళనుసీళ్లుపట్టఁదగునె
శ్రీమహాదేవుఁబూజించుభక్తులకునామాలకుక్కులఁబూన్పమార్గమగునె
మురహరార్చితునకుమున్నెత్తుకేఱ్ఱోయినిలఁద్రాటిమాలలకె తదగునె
సదమలలింగప్రసాదోపభోగికి ఓదుమౌళిసదృశివిముఖులె న॥ 322

తే॥ కర్మచండాలనిప్రళులఁ గలసి మడువ
మోహకర్మంబు; గుడుచుట గాకయుంట
విను మిడియె యోగమార్గంబు; నెనసికాచి
భక్తపుంగవమంది రాభ్యంతరమున॥ 323

చ॥ మెలఁగెడు పుత్రదారభటమిత్రనగోచుల నాపు లాచిగాఁ
గల జను లెల్ల లింగయతకాములు గామిఁ దనఁజనుసంగతిం
దలఁకొనునెంత బున్నుబును దారును దొడ్లల నున్నుఁ బాతరిం
బు లను నెనంగభక్తులకు యు క్తయి? ఎనును, అ దెచ్చితయుఁగనె॥

వ॥ వెంటయు 'దర్శన దపి పాపదా' నునుం గాన దర్శనన్వర్హులొ
టనసంపర్కతోజనాననదానంబు లితరుల కెట్లు నీయవచ్చు? బతు
వతిభక్తివధంబు పునుపులనైన భక్తి ముత్తలం గానాది కెట్లునెన॥

విలేశ్వర కేతయ కథ

క॥ ధరవెలయు పుణియు నేలేర్చె
శ్వర కేతయ నాఁగ శంకుచద్యుత్తఁడు న
చ్చరితం దాశ్చర్యం బని
తరసులభం బతనినువతం జెప్పరెనెన॥ 324

తే॥ పుత్రమిత్రరశత్రస్వగోతజనులు
బంటుపానీసవసులుగోపాలకుండు
కునక మార్జాలమాదిగాఁదనగృహమునఁ
గలిగినుంటితిలింగసంగుడ నెనె॥ 325

ఉ॥ రా నొక యవ్వులగు వలె నున్న మూల న మూలనాన గా
హినుల నాత్మలోఁ చిలఁచె దుష్టత నానెనె మున్నులెల్
దీనులఁ జేర్చఁ దాజదుల నెక్కము వ్రోక్కెడు ముక్తికొడు. త
ద్దానముఁ దా గొనెం చటుల తానుచు నున్నాఁడు నవ్వులెల్

క॥ హరభక్తిరహిత జనులకు
సరుగం దెరువిడగఁబోడపాంగమునందు
బొరయం దంతటి కేమని
బెరయం దేపట్టులందుఁ బృథుతరనిష్ఠన్॥ 329

క॥ ఈరీతిఁ భవిసహసం
చారరహితుఁ డగుచుమెలఁగి సద్భక్తులు భ
క్త్యారూఢిమెచ్చి పొగడఁగ
నారీతిన్మనుచునున్న యాసమయమునన్॥ 330

తే॥ పాపులాతని మహిమచూపోవలేక
యెగ్గులెన్ని యొనర్చుననించుకైనఁ
దెమలి ఏమేలిగొనఁడుజాఁదిరుగనీఁడు
భక్తిదార్ధ్యంబుకలిమి నాభక్తవరుఁడు॥ 331

వ॥ అట్లు భపు లాభకుని చిత్తం బెత్తెఱంగునను మెత్తంబదమి కుత్తల
పడి యతని విత్తులగాదె లన్నియు గాల్చింప మంచివెడపదను చెడ
కుండ నేమి విత్తుకొనునో చూతము కాకని యేతులువలు గాదియలనుం
జిచ్చులుపెట్టి రట్టియెడ॥ 332

క॥ ఏలేశుకేతనాహ్వాయుఁ
డాలోకులద్రోహ మెఱిఁగి యల్లన నగుచుం
గాలుంగా కేమని తన
చేలఁవిత్తింపె నీరు చెన్నారంగన్॥ 333

క॥ తత్తరపద కడఁ దాగతి
విత్తిందినచేలు కోండ వేలకు మిగులం
గ్రొత్తగను ఖండెనాతని
చిత్తములోభక్తిసేవ శివుఁడేయెఱుంగున్॥ 334

తే॥ అవసరో హి శహో బ్రహ్మచరీషు ధేరు
 విత్తకయ పండు సుస మున్ను విందు మెప్పును
 కన్నులారింగిరింటిమి కాంక్షింతు
 శరణులకు నెది చోడ్చుమే! పండ్రి పండ్రి || 335

క॥ హరభక్తులు పొగడమణియు
 హరసమయాధముల సహ్యాధాపంబు శం
 కరభక్తులకు కుక్షిం
 భరులగుటయ కావ ప్తర్తి పెటలకుఁ గలదా || 336

క॥ చూతముగా కనుచుం బఠ
 వ్రాతంబులఁ బట్టఁబోవపర్గముఁ బంపం
 బ్రీతిం జని యాపించను
 వే తొలఁగం దోలిరందు దేర్గావించినె || 337

తే॥ అట్లు తోలురపోవంగ నాపఱుపులు
 ప్రాణలింగంబు తనదొడ్డిపట్టునందుఁ
 జిక్కియున్న కతంబునఁ జెసి త్రోవ
 నిరశనవ్రతయుతుఁ డిట్లనివ్వజిత్రే || 338

సీ॥ మొలవయు బదువయు మొలిచినచెల్లెలఁ
 బండినపొలములపజ్జఁ దేట
 జలముల నిండారు కొలఁదలకెల్లెల
 నిలచినవృక్షు నదిజలము జరియు
 నమయంబునందు వెన్మరణంబులందైనఁ
 బులురఱవపు సేరు పుడి సఁ జినఁ
 ద్రావ మంతియ కాదు తజ్జలంబులునోళ్లఁ
 జొచ్చునో యని సోళ్లఁ జొచ్చునపుడు || 339

తే॥ ప్రోథములు మీది కెత్తుక పోవునట్టి
నిష్ఠ నేడుదినంబులు నెగడుచుండఁ
దస్కరులు చూచి మిగులఁ జోద్యంబు నొంది
తమ మనంబుల నిట్లని దలచి రవుదు 340

తే॥ ఇట్లు లేడుదినంబు లయ్యెను బశువులు
కనవు మెసపవు నీశున్న కడకుఁ జనవు
నిలుపుకొని యుండ నిందేమి ఫలము గలదే?
చచ్చు నేడెల్లి నన్నియు ముచ్చముడిగి॥ 341

క॥ కడుఁగడుఁ బావ మేటి కింక గట్టుకొనంగ నటంచుఁ దస్కరుల్
విడిచిన నాపశ్రువణము వేడుకతోడుత హిను లంపఁగాఁ
దొడితొడి దాట్లుగొంచు నిడుతోకలు వీపులఁ గ్రాల నేడునా
శ్విడువక చన్న త్రోవఁగద లెళ్ళను ద్రిమెరె వేడుజాలలోన్॥ 342

వ॥ అట్లు మరలి చనుదెంచిన పశువిసరంబు నేలేశుకేతయ్య దవ్వుదవ్వు
లఁగాంచి కోపించుకొని వ్రతభ్రష్టుల గోష్ఠంబుఁజొరసీరా దని దొడ్ల
వాకిండ్లకడ్డగంబుగాఁ బలుగాండ్లువైచి చొరసీకపోనూకి పలికినం జూచి
నం పాపంబని యారకుండె నప్పరంబు జనంబు లిట్లుండనెట్లు చూడ
వచ్చునని కనవుండెచ్చివైన పవియాకనవుం గన్నులనైనం జూడక
మఱియు మఱియు నేలేశుకేతయ్య మహనీయముఖాభోజం బవలో
కింపుచుఁ దాము తమవ్రతయు దప్పమయ్యాయని చెప్పిమాడ్కినంబా
యని యఱచుచుఁదలయెత్తిచూచుచు నాల్కలు వెడలింపుచు దొడ్డి
చుట్టు చుట్టుక తీరుగుచుం దొడ్డిపై మూతులు పెట్టి మున్ను తాము
సమున్నతిం గొలుచు లింగంబుఁ దొంగితొంగి చూచుచులోనికి
లంఘింప నగ్గిలించి కేతయ్యకు వెఱచి నిలుచుచు నాపశువు లీవగిది
నీబఁబడునప్పుడు॥ 343

క॥ ఆపసులకేపులన్నియు
 లోవలికేతయ్యకడన లోగితిహనుచు
 వాపోయెడులమతల్లుల
 జేపట్టకయుండ ప్రతిము ॥ 344

క॥ ఆలేగలదృఢనిష్ఠకు
 నేలేశ్వర కేతనార్కుఁ డిష్టం వాసం
 వాలారుగోళ్ళదుప్పుడు
 నాలదెసకుదృష్టిరాలప నిపు డాపమగును॥ 345

క॥ అఱచుచుగవుపులనోళ్ళం
 గఱవక సిగ్గొనక ప్రతులగతి నుండంగా
 మఱివ్రతము చ్చమిగులనే
 డైఱబుల్లులనిడఁబుఱపులతిత్పరము ॥ 346

సీ॥ ఒండొండు చొచ్చుచు నూకరుల్ గొట్టుచు
 నుత్తలపడుచు సత్కృత్యము
 నేలేకు కేతయ్య నోలి పీడింపుచు
 దలలు లింగంబుతో దాడఁ బ్రసి
 కొనుచు మూర్కొనుచు గ్రహున మ్రొక్కి నలిగొంచు
 నీలింగదేవుని నేము వాసి
 పోయిన దాదిగాఁ బుల్లు సిరుసు ముట్టి
 మని ప్రమాణము నేయుననువు పోవ॥ 347

తీ॥ నీత్యనీయమమయినీజలింగ సంస్కృప్తి
 యాచరించి కేతనార్కునరుసు
 వంగిశరణుఁజొచ్చిత్వరీతంబుతోఁబాటి
 కడుపుదేరమేనెగనవుఁజొప్ప॥ 348

క॥ ఎడనెడనుదకముద్రావుచు
బుడమివయింజాగబడుచుబొరలంబడుచుం
గడవలగతిఁబొదుఁగులఁజేఁ
వడరఁగదుగ్గముధరించియంజాయనుచున్॥ 349

క॥ ఆలేఁగలు తమతల్లుల
నేలేళ్ళరకేతనార్యుఁ డీడితకరుణం॥
జాలిందు టెఱిఁగి యఱవఁగ
నోలిండిపింపఁ దల్లు లుల్లములలరన్॥ 350

క॥ చేపికుడువఁగాఁగ్రేవులు
నేపారసఱువులు హెచ్చులెచ్చవెధాత్రిం
రూపింపఁగఁగేతయగృహ
గోపంకుల శంభుభక్తికోవిదు లనఁగన్॥ 351

సవరదనాచయ్య కథ

క॥ ఇతరులఁగూడిమనంగా
వ్రతులకుఁదగవగునె వారవనితగతిఁ బతి
వ్రతకునునడపఁగవచ్చునె
మదిలోఁజర్పించుమాకుమార్గమెయిదియున్॥ 352

వ॥ వెండియు సవరదనాచయ్యయను కుండలికుండలునితక్కుండు తన
ముద్దియకనుఁబ్రొద్దుల నెలసొచ్చునప్పుడాలింగంబును గ్రహించుకొని
యుండి యర్థోదయకాలంబున నాలింగంబును ధరియించె నయ్యది
యుదరంబునం గవలవా రుండుటంజేసి యనంతరంబ తోడిబాలుం
డుదయించె నని చేడియ చప్ప విని వీనికి మున్న లింగంబు సంగ్ర
హింపంబడమి వీడు పదహీనుండు గావునం బాటవైపుండు వీని
మొగంబు చూడఁగాగాఁగాదుశరణోక్తసరణి నర్థోదయకాలంబునంద

గురులింగసాంగత్యంబు సంభవించినది నాచిదేహియ్యు మాయఖిలంబు
నెఱుంగఁ దనతనయు విసర్జింఁ నని నియు వేదోత్తనస్మార్గం బుజ్జ
గించి దుర్మార్గం బవలంబించి పండితరచంజను భర్తమూలం బెఱుం
గని త్రాటమాలలం గలయవన్నునే యని పండియు॥ ౩౪౩

సీ॥ పశుపాశపతియనుభద్రుడుండఁగి బంధపశుచేపులనుఁ బెట్టుపశుజనములఁ
బట్టి ముక్కులు మొదల్పుట్టంగఁగోయించియిడిదిలఁద్రామింపరెదపుఁదెట్లు
కాలకంధరుఁ డిట్టికష్టకర్షుల యుద్ధమందనే భద్రుల యొద్దఁగ్రాక
యతులితశుద్ధతైవాచారమర్చింపఁ జూచుచో నేటికిఁ గానవచ్చు॥

తే॥ దృష్టి హినుఁడు గాంచునె? దీపకళి
బధిరునకు వినవచ్చునె? మదురరవము
జ్వరయుతుఁడు స్నిగ్ధదగ్ధంబునవి యెఱుఁగునె?
గప్పగోఁ దెఱుఁగునె? యెందు రందిలోఁడు॥ ౩౪౪

క॥ దరలో వాసర మెఱుఁగునె?
వరరత్న వరీష కుక్క స్వర్గమెఱుఁగునె?
యెఱుఁగునె వూఁదేనియ నీఁ
గరవిఁఘాకవ్రజంబు గానంగలచో॥ ౩౪౫

క॥ అజ్ఞాం కతులితశివభ
క్తిజ్ఞానంబేం లేటలెల్లనఁ దలియు
బ్రాజ్ఞాలగుభక్తులకున
ర్వజ్ఞాశివునిమహిమగాఁపచ్చడుదంగిస॥ ౩౪౬

క॥ ముంగిట నున్న నీదాసము
తంగెటిజాన్నుగనుగాదె తలపోయంగా?
సంగిట నూరెడియప్పు తమ
సంగాఁ జను నేకలింగనై ప్తికత ధరణ॥ ౩౪౭

తే॥ అట్టి సదృక్తిమార్గంబు సవతరించి
కానివదములఁ జరియించి కడఁగు దెల్ల
ఖండశర్కర యుండ నాకాంక్ష దవుడు
బొక్కులాడెడినర పశుబోలె గాదె॥ 359

సీ॥ చర్చింపఁజంద్రహాసంబుండఁగా మొక్కసురియకాసిం చెడిచొప్పుగాదె
చేరువుననుదల్చుభూమహంబుండ నెండినమాను పెంచెడుననువుగాదె
యుదధిపాటగనోడయొద్దనుండఁగఁజేతిపడవుతగొనువానివడువుగాదె
రవణీయమగురత్న రాజముండఁగఁజువెంకులేరెడివానివిధముగాదె॥

తే॥ దొడ్డిలోసురదేనువుదొంగియుండ
గొడ్డుచేపట్టఁబోయెడికొలదిగాదె
మంగళంబగుశివభక్తిమార్గముండ
దుష్టకర్మకలాపంబుదొడుకఁబోవ॥ 361

క॥ 'తేన సహ సంపసే' త్రని
మానుగశ్రుతిమోయుచుండ మతిహీననరు
ల్గినులవినియును భక్తికి
లోనై చరియింప రెట్టి లోలాత్ములొకో॥ 362

క॥ అది యిట్టిదగోరుపదం
బుదకములో ముంచిముంచి యుదికినఁదెలుపై
నది గలదె? కుర్కురముతోఁ
కదబ్బలిడి కట్టఁజక్కఁగానగునొక్కో? 363

చ॥ జలములలోన నెన్నిదివసంబులు నానిన రాలు మేత్రనై
పొలుచునె? పాలు కొల్లలుగఁ బోసిరయేనియుఁ గ్రూరభోగికిఁ
దలవిష మించుకే జెడునె? చాలఁగఁ దేనెయుఁ బోసి నూతనం
దలఁగునె? వేముచేదు ధర ధౌతముచేసిన మన్నుపోవునె? 364

వ॥ అట్లుగంగాది పసిండి-నాగేటం గిరిపుగ్గిరిం చిప్పిమందం బెక్కు
చాళ్ళు దున్నె ములకమెత్తులు వడిపెట్టు గిరిములచెధమునను సారపున
సార భూరుహంబులు బుండించి తెముడునట్టులచుట్టును వెలుగువెట్టుదిట్ట
కూళపాళంబునను బవిత్రవిలిహోభ్రవేధింబున సవవిత్రమూత్రంబు
పోసి కొల్వంబు దొదంగు పెంగలిపిప్రవృత్తంబునను నర్వపాద్యా ద్యువ
చారంబు లొదగూర్చి పుక్కులకాళ్ళు గోదంగంగ దొదంగు చడుగుల
వడుపునను పృథ్వీలింగపరాజ్మఖానేహ్య ద్రేపసింజంబులు నొక్క
రూపంబు పెండియు॥ 365

ఆ॥ ఒంటికడవఁ బోసి యున్నెబంబంబులు
నీడలేని దారుణీరుహములు
రాజరాజసఖవరాజ్మపూజలు
నిప్పలం బటండ్రు సెగిమెవిదులు॥ 366

క॥ త్ర్యక్షవరాజ్మఖండ్రమును
దక్షుడు కత్రువాచరించి తలగోల్చడఁడ
వక్షమునఁబరస రాముం
డిక్షితి భూసురులకొనఁగి యేమియ్యఁడుచిన్॥ 367

క॥ ఇలనెల్ల రెలుగద్యజులను
బలి మునుదబియించివడఁడెబంధంబునవి
ప్రలకన్న మిడఁగగోతముఁ
గలచదెగోహత్యబహుళ కాలముదాచెన్॥ 368

ఉ॥ వేదరహస్యవేదివృథపీనురకోటికి నన్ను దాని ము
త్యాదరబుద్ధిఁ జేయ నగునట్టి ఫలం దాని శంకుదర్శినిం
పాదకుఁ డైనదత్తునకుఁ బెట్టెడుభిక్షము పెట్టింకరి
తాదృశవైదికోకులకుఁ దప్పి చటంచిన రేలు వచ్చునె॥ 369

చ॥ అని బహుళంగులం జనవఁ దానతి యిచ్చినఁ దత్పిదుక్తులఁ
విని జగదేవుఁ డశ్రుయుతనేత్రయుగుండయి రెండుచేతులుఁ
దవతలఁ దావుకొల్పి ప్రమథప్రతిమానుల భక్తవర్మలఁ
వినుతు లొనర్చుచుఁ స్వగుణనిహ్నవహూర్వకముగాఁక నిట్లనున్॥

తే॥ కర్మబంధుడఁ గష్టండు ఖలుడఁ దుర్మ
దాంధతోపేతుడను దుష్కృతాలయండుఁ
బ్రజ్జమాలినయజ్ఞానిఁ బాతకుండ
శంకలేని యనాచారసంగతుండ॥

371

తే॥ అనియు, వేయేల యేను సర్వాపరాధి
నాయొనర్చిన పాపంబు పాయ దెందు
విడుతుఁ బ్రాణంబు లాజ్ఞపై వేగ నొనఁగఁ
డనుడు జనవన్న పలికె భక్తానుమతిని॥

372

ఉ॥ సాహస మిప్పు డేమిటికిఁ జ్ఞానిను చెప్పెద నిప్పురిఁ శివ
ద్రోహము పుట్టఁగాఁ గలదు దూకొని కొన్నిదినాలమీఁదఁ ద
ద్ద్రోహనిధానమానవుని ద్రుంపఁగ నిన్ను ననుగ్రహింతు ను
త్సాహిగ నుండు భక్తతతి శంభుఁడు నష్ట ప్రసన్నుడయ్యెడిన్॥

క॥ ఈనియతికి హరుని శిరణు
లానందమునొంది నిన్ను నందఱుమాలో
పానింగాఁ గరుణించిరి
మానుము ముమ్మాటికి ననుమానంబింపన్॥

374

క॥ తేలెమ్ము తేమ్ము నా విని
తేలుందమ్ములు శిరమునఁ గీర్త్య లిపి కృపా
పాలుండై విక్రమఁతాం
బూలముగై కొనియె మేనుబొంగి చెలంగన్॥

375

చ॥ బసవమంత్రి యపు శివభక్తులు దానను వేడ్కతోడ నా
వసథముదాకఁ బోయి ఘనవైభవు దాటగదేవమంత్రి సం
తనమునఁ జేయఁ సత్త్రి నులుదారతఁ గైకొన వచ్చునర్హత
క్రసముదయేష్వగోష్ఠిమెయిఁ గాలము పుచ్చుచు నుండె వేడుకన్॥

తే॥ మఱియు సంతట నెల్లయ మదువయ లఁ
బరగుచుందురు కంఠకంఠభక్తవర్చ్య
లతులలింగై కనిష్ఠానియతులు జంగి
మార్చనాన క్తచేతస్కు లఘరహితులు॥

377

క॥ వారలు ధరఁ బరమశివా
దారప్రతిపాలనీయసత్కీర్తి యసం
గా రూఢి కెట్లుచనవఁడు
తాదును నభివానుదాగత నెల్లఁబంగంగవ॥

378

వ॥ బిడ్డలుండు తంకుఁ జేటునాటిల్లకాలం బాసంగుం బుటంటిసి బసవ
దండాదీభవాసుర ప్రవాహంబును బ్రహ్మసామర్థ్యంబును నెఱింగియు
నెఱుంగనియట్ల నిర్నిమిత్తం బీయెల్లయఁ మదువయఁగాదల రప్పించి
తప్పేమియుం జెప్పం బొప్పగాకుండియుం గిండిప్రొప్పునెం గన్నులు
పుప్పించె నది గాంచి సరఁబసంబులు చటచటఁ నిటలతట కృపీట
సంభవుడగు శంభుభక్తుల బోహదోపంబు తమెం గొత్తయే వార
లలిగినం దసపట్టణంబు పట్టపగల బుచ్చల్ల బోవెందులే తన పట్ట
ణంబు కమలువటంజ్ర తానును బొట్టుబొరల్ల బోవెందులే యనుచు
బుడిబుళ్ళం బోవుచుండి రపుడు॥

379

చ॥ బసవఁడు మున్నుగా నఖిలభక్తులు శివభక్తితపస్సులై
యనద్యశలీల సెర్పరకు సెప్పడ నేత్రము లెచ్చి యిప్పిరిగి
మనలుచు జోక నుండుచు మా వినుదాలము గా వటంచు
క్రసమితి యిట్లు వత్కె వరునఁ జగదేవదమూపరేష్వుతో॥

380

క॥ తొల్లిటి బాసను నిప్పుడు

చెల్లింపుము ద్రుంపు మనుచుఁ జెప్పి నృపతి బా

గ్యోల్లసితాలికలెక్కలు

కల్లలు గాఁ దుడిచి రీశుకవిలలయందున్॥

381

సీ॥ అట్లు చేసిన వార లంతఁ బోవక యపు బల్లహుకటకంబు పాడుచేసి

యిఁకమీఁద సిపురమెన్నంగ నెన్నఁడుపాడఁగుననుచు శాపంబులిచ్చి

మడివాలు మాచయ్య మాదిరాజయ్యయు కేశరాజయ్యయు కిన్నరయును

గన్నద బ్రహ్మయ్య కక్కయగారును మునీఁడిచౌడయ్యయు మనఁ

య్యయును

తే॥ నాదిగాఁ గలి భక్తులు నావురంబు

చరవరేణ్యులు నాదిగా సంభ్రమమున

బసవదండాధినాథుండు భక్తినిష్ఠఁ

జనియెఁ గప్పడినంగమేశ్వరునికడకు॥

382

వ॥ వార లట్లూరు వెడలుమాత్ర నాధాత్రికశత్రు విచిత్రతరవై భవంబు

నుం బురంబును సౌఖ్యగ్యంబునుందఱుంగువడి పోయె నప్పడు॥

సీ॥ ధాత్రి పడఁకె నర్ధరాత్రి కాకులు గూసె

వంటకంబులు పుచ్చె వసుధమీఁదఁ

బిడుగులు వడి రాలె బెడిదంపువానలై;

భాస్కరచంద్రులు పరిధిఁ గట్టె

మండువేసవినాఁటి మధ్యాహ్నమున మండు

మంచు సంబోనిధి ముంచుకొనియెఁ

గాలుఁడు కడు సుగ్రకాయుఁడై కానంగ

బడియెఁ దత్పట్టణప్రాంతములను

383

తే॥ గవిసెఁ గావెరి డిక్కులఁ గలయ నవని
జాని గాంచ నుడు రచల లేనెసీద
నూర్జుఁ డుడి ఎంచుకొని బ్రతినుర్జుఁ డిది
గలదు విపరీతముగ నెన్ని గానబడియె॥ 388

వ॥ ఇట్టి యుత్పాతంబులు పట్టుటకు జనంబులమనంబుల భయంబులు
సంభవించుచండె నెట జగదేవఁడు బసవమంతి మంతిరుండై నిజ
మందిరంబునకుంజనుదేరం చజనని తనయు నుడించి యట్లనియె॥

సీ॥ నీవగణైదోహంబు చెవిఁబడినపు నవిగఁగలముననువాటిబంపవలయు
నటు సేయసోనదే పుడతానై నను నెనునరంగఁడనెనిచితవణమరయ
నీరెంటిలోపల నేడియఁ జేయంగఁ జాలని ప్రాణపంచనమరునకుఁ
గుటిలాత్మనకునవగుటికిఁ బండితి భుజి గిన్నునే మెచ్చిమహిష్టదత్తి॥

తే॥ కూర్చునే యేల యట్లని కొనర మున్ను
నీవు ప్రాణపతిత్మాగనియతి వేర
నిప్పు డియ్యవనరమున కిచ్చి చనితి
గాక యీపని తనోతఁగాటె నశ్రమ॥ 389

ఉ॥ వారలలో నొకం డలుగ వారిజసంభవనంబయ్యుచు
బోరన నీటుగాదె మును బుద్ధిహీనత నుడు డిశ్చరుడు
నోరఁ గొలందు లాడి వగు నొప్పగొప్పో నున్నవవవిక్లి
గొరి నిజాంగ మాహతులుగా నొసంగునని మున్ను పండియనె॥

క॥ ఇల నువమన్నుం దనుమునె
కులపతి సొజ్జాన్మహేజుఁ డుత్పింపం జే
తులు చెవులఁజేర్చియప్పుడు
నిలువుననీటయ్యెగాదెనిభిలము నెఱుంగునె॥ 390

సీ॥ కావుననీవు శంకరభక్తగణహింస వినియారకుండంగవిహితమగునె
ద్రోహినప్పడె తలఁచునుమకయింటికిఁగుడువంగవత్తువెకుమతివగుచు
నిస్సిరో కళ్ళట్లు నింపగుఁ నోటికి చీ కుక్కుఁ చేసేత శివువ్రసాద
మెట్టుంగిఁగుడిచెద వేనెట్లుపెట్టెద గతుకుదుర మ్మలర్కంబవగుచు॥

అ॥ నొనర జిట్టమిడిచి యుచ్చిచ్చెరే యని
పెరటివాకిటికిని బిల్చి మృడుని
సత్యసాద మవనిఁ జల్లినఁ దల పగు
లనుచుఁ గుక్కఱాతి నారగింప॥ 393

క॥ వార్త నడికిరేయి జ
నావశిచే మల్లబ్రహ్మయ యనవెలయు వీ
రావేశభక్తినిపులు
వే వచ్చిరి విన్నమాత్ర వేడుకతోడన్॥ 394

తే॥ అట్లు చనుదెంచి జగదేవుఁ డారగించు
నాప్రసాదంబు పొతున నారగించి
యాదినమురాత్రి కొలువున కరిగి బిజ్జ
లక్షమాపాలుఁ బొడగాంచి లావు బొఱసి॥ 395

చ॥ అలుఁగులు చీకినంతటనె యాసభ తల్లడ మంద మువ్వరుం
గలఁగక దాసి ద్రోహిఁ గసికండలుసేసి పొకాలు మంచు నా
చులువశిరంబు తున్ని మనతుండము నం దిడి మేము శంభుభ
క్తులవిహితాజ్ఞ సిఁఖలునిఁ గొట్టినదిట్టల మంచు వెండియున్॥ 396

సీ॥ శివభక్తులకునెగు సేయునధములకందఁజుకునీవిధియెందుఁదప్పదునుచుఁ
గాయంబులునుబంగగతులకుఁదొక్కుచుదాయంబుచూపుచుందండలిడుచు
బొంగిబొమ్మిడుచుఁ జెలంగిబిట్టార్చుచు లింగభక్తులకెడఁగేదట్లుండు
దారలు విజ్జలురంగుండుగండా యటంచు ఘూర్ణిలుచుండన్దీతోడ॥

తే॥ నగరు వెల్వడి వెనఁ దన నగఁకదకు
మల్ల బ్రహ్మయయును దాను మగుడి వచ్చి
తల్లిపాదాబ్జములకు నత్యర్థి మ్రొక్కి
నిరతభయభక్తి నాయమ్మకరుణ వడిసె॥ 398

ప॥ అట్లు వడసియును జగదేవుండు పరితోషంబునం బరమహితంబుండను
భక్తనిగుహుండ నగు జగదీశుని బొంగిగొన్నమాత్రా భక్తకృపా
పాత్రుండ నగుదునె? ద్రోహంబు విన్న యెల్లతనాహుదోహం దెప్పున
నొప్పింపక యడుదెంచిన గొప్పతప్పులం ద్రావయిచ్చి తరలు గలదే
యని తనతల తలుగ నలికలోచనుండు లోచనగోచరానంద మెచ్చి
వగ్గ బిచ్చిన నాజగదేవమంత్రితం త్రగోత్రంబులతోడంబువ విచిత్ర
విమానంబులపై నెక్కి ముక్కుంజితోపంబు నలంకరింప నట్లు జగ
దేవుండు ఖండవరశుపురంబున కయగ నాపురింబుం గలవలెజనం
బులు బెదరిబెదరి తనుచెడి తన్నుగతులం గడుంగొని నున్నంతచుం
బు గన్న భక్తులం గన్నపారలఁ బెన్నుబిచ్చులం పొందెను మున్నుల
కుం జని మనుచుండి రంత॥ 399

క॥ సంగరముఖమున బిడ్డలు
వంగడమునఁ జిక్కునట్టివారలు భూమి
గ్రుంగిరిలాయంబులతో
దంగూలెదురంగములు వెనంగిరివలలె॥ 400

క॥ ఒండొంటితోడదగ్గఱి
కొండలగతిదొరచచ్చి మాల్యదమదల్చి
దండాదినాతభటబస
మందలి తమలోఁ బోరిమదలెడలెడలె॥ 401

చ॥ బసవఁడు భక్తశాసమున బల్లహుంట్లఁ మోషి నెంచు
బసచెడి పాటివారనెడుమాటలు జంగమబోటివారల
తెనఁగఁగ పించు గూడలికి నేఁగి గురుం బుండు నంగమకృపం
గునుమకరాని నిత్యమును గోరి బ్రతింపుడు నుండు నంతలె॥ 402

చ॥ అతులితనాదపూజ మొదలైన విభాసురసత్త్రియాదులు
మతి ఘటియింపరాని రతి నచ్చి భజించి మఠించి మించి యం
చితమతి నిట్లు పెన్నవముఁ జేసి గురూద్యహ! నీదు భక్తనం
తతివిమలప్రసాదము సదా గలుగంగ భజించి తత్కృపన్॥ 403

తే॥ బ్రతుకు నొందితిఁ గావున భవభవముల
వారి యిలుపుట్టు బన్ననై వారిగుణము
నంద పోయిరి యెందైన నడిగె నిన్ను
గొన్నచోటును నేఁబుచ్చుకొన్న చోటు॥ 404

క॥ తోడు గలదేనిఁ జెప్పము
ప్రోదిం బుట్టినది మొదలు పోకయు నీచే
నీదినమునకుం బొరయని
పావంబులు వెట్టిముట్టభక్తిం గొల్తున్॥ 405

అ॥ వెట్టి నీకు నిట్లు వెయ్యేండ్లు చేసిన
మిన్నకుందురయ్య మేలటంచు
నన్ను నిట్లు లూర తెన్నినా శ్చైనను
నుచితమయ్య నీకు నునిచియుండ॥ 406

క॥ ఓవృషవాహ నీవు
నీవాహనవృషము విడువ నీకుం దగునే
నావిన్నవంబు పిను మని
నీవిచ్చెడునట్టివరము లే నొండొల్లన్॥ 407

క॥ నీకొడుకు నీవు లోఁగాని
ప్రాకటముగ నున్న దాఁ వంతము చెడునే
గై కొనకున్న నుబ్రమదా
నీలంబులయాన నీకు నీయానసుమీ॥ 408

మ॥ పరమానందమయానుభూతి విలసద్భావత్ప్రచిత్రాత్త్రిన్ది
స్ఫురణాదిక్లగ్నవశీభవత్తను మనోబుద్ధ్యాదిహనేంద్రియా
చరణోపేతుడఁ ద్వత్తదాబ్జయుగి హస్తచ్ఛిన్ద్రీర్భ్రాంత్యంత నై
మరల న్యచ్చితి నన్నుఁ జేరొనమి దర్శింబే మనః జాతఁగన్॥

చ॥ అని బసవన్న యిటు వినయండున విన్నవ మొనరించుచు
విని గురుమూర్తి సౌత్తికవిశేషమునం గొవఁదోక నలగవే
శునిగుడి వెల్వదంగి రతిఁ జూచి తనంబుమీయి నంబు దోక నం
ట నతుల భక్తి బోరనఁ గనంబ మొయిం బ్రాసమిచ్చి పలికి మున॥

శా॥ ఆనందాశ్రవయోధి వ్యసడువట హారోర సోమోచన
శ్రీ నెమ్మేనికి భూషణంబుగ లసద్గీర్ణోద్ధృతవృద్ధవ
ద్యానమ్ముల్ గురుకర్ణనత్ప్రమలుగఁ దానార్థము విజ్ఞేయు
లోనం గీర్ణానియున్న యాత్మసుహృదలొంబిమి నెంచును॥

క॥ అక్కున జేర్చి ప్రసాదము
దక్కుగ దయ నొసఁగి తనయుఁ దాలోఁ గొనిచు
గ్రక్కున నుడిలోనికిఁ జని
యక్కుదన యదృశ్య మయ్యె నాశ్చర్యగతని॥

412

క॥ సంగయదేవుఁడు సద్గురు
భంగిం జనుదెంచి యిటు బసవనిఁ జూచి
నం గలిపికొనుట కచ్చటి
జంగమసంఘంబు సంతసం బునెరిగెను॥

423

సీ॥ లింగతూర్యంబులునింగిఁబెరింగెను
బుప్పవృష్టులు మీఁచి బోదిక నెంచెను
గో యని భక్తనిరాయణు లొగ్గి
హే యనుకీర్తనల గొనెరింగెను
జయజయరావముల్ సందడి ప్రయోచింగెను
విని కులశ్రేణిల్ వెలచునుంగెను
మాదిరాజయ్యయు మడిచిలుచుచును॥

యాదిగాఁ గలభక్తు లెడమనమున॥

414

తే॥ బలికి రీరీత బంధారుబసవకును
గలవె సర్గస్థితిలయాదిక లన నెందు
భక్తహితబుద్ధి మర్త్యరూపంబు దాల్చి
నిజవదబంద యేకమై నెగడెగాక॥

415

సీ॥ గాలిలోనన సుడిగాలి నాఁ బ్రభవించి
గాలిలో వెండియుఁ గలసినట్లు
జలములో వడగండ్లు సంభవం బంది త
జ్జలములోనన మఱి సమయునట్లు
జలధిలోఁ దరఁగలు పొడమి క్రమమృతఁగ నా
జలధిలో నేకమై పరగునట్లు
నుడువీధియందవిద్యుల్లత జనియించి
యుడువీధియంద తా నడఁగునట్లు॥

416

తే॥ సద్గురారుకృపాశక్తి సంభవించి
సద్గురారుకృపాభూతిఁ జాల మెఱిసి
సద్గురుస్వామి గర్భవిశ్రాంతి నిపుడు
తద్గుతుం డయ్యె లింగతత్త్వంబునందు॥

417

ఉ॥ కావున దేశికేంద్రపదకంఠములకా నెలకొల్పినట్టి భ
క్తావళి హృత్పయోజముల నాబసవయ్య తొలంగ తెప్పదుకా
బూవును దాని వోలె బొరపొచ్చెము లేక వసించియున్న వాఁ
డివిపులాస్థలిం బసవ డీల్లనె? భక్తులు గల్గునంతకున్॥

418

ద॥ అని కొనియాడుచుకా మనసిజాంతరు భక్తవరేణ్యు తెల్ల హృ
జ్జనితసుఖామృతాంబునిధిఁ జాలఁగ వేడుక నోలబాడుచుకా
జనిమృతిభీతిదూరు లయి జంగమకోటుల కర్చ లిచ్చుచుకా
గొసకొని కొంతకాల మిలఁ గోరి భజింపుచు నుండి రీశ్వరుకా॥

419

చ॥ వసుమతిలోని భక్తి యభివర్ధన మొందిగఁ జేయుచుండ శ్రీ
 బసవపురాణమున ద్వివదవద్దతిఁ జెప్పెను బాలమర్కిని
 మనుకవి యామహామహుఁడు మత్కులదేశినిఁ బొట దానిఁ జెం
 పెనగఁగఁ బద్యభారతి రచించితి నేను చిదంకితమునన్॥ 420

ఉ॥ ఏ రచియించినాఁడ నన నెంతటివాఁడ పితాగోపత్రయీ
 పారగుడైన మద్గురుఁడ పాలకులపురిసోమనాడుఁడే
 దారి రచించె నాక్రమము దప్పఁజుండగఁ దత్కృపారస
 ప్రేరణఁ దత్పదాబ్జములు ప్రీతి బడించుటగార యీశ్రియన్॥ 421

చ॥ బసవపురాణ మర్థి శివభక్తసత్వాస్థలులం నితంబుగా
 విసుపక విన్న భన్యులకు వేగము గట్టును శంకుభక్తి యీ
 బసవపురాణముం బరమభక్తి లిఖించి మంచుటగలది
 త్యసదృశత్రైంగి కానుభవనాభ్యాసుఖం బులంబు చేరుచున్॥ 422

చ॥ బసవపురాణమున వినిన భక్తులసత్కృప నల గట్లు నీ
 బసవపురాణమున వినినఁ బాయు సమోఘము లాక్షణంబ యీ
 బసవపురాణము నివ్విన భర్గుప్రసాదసుభై రసిద్ధి యీ
 బసవపురాణము నివ్వినఁ బాయప ద్విల్లు సజ్జిన్ని తార్థముల్॥ 423

క॥ ఈమాహి బసవపురాణము
 ప్రేమగా వ్రాయించి తమదుశ్రిమంచరమం
 దేమర్పులు పూజించుడు
 రామహానియులను జెంద వావద లెందున్॥ 424

క॥ అవీ యివి యనుగా నేటికి
 బ్రవిమలసద్భక్తియు క్రిబసవపురాణం
 బువదంప విన్నమాత్రస
 శివకృపచే నిహవరార్థసిద్ధులు గలుగెన్॥ 425

మహాస్థగర :-

గురుపాదాంబోజభృంగా గురువరకరుణాకుంతహస్తోదితాంగా
హరలింగాయ త్రచిత్రా హరసమయపురాగమాద్యంత వేత్తా
చరలింగార్చానురక్తా చరహధగుశేషప్రసాదానుభోక్తా
పరిపూర్ణానందమూర్తీ భరితదశదిశాప్రాంతవిశ్రాంతకీర్తి॥

426

క॥ దశితాంతశ్శాత్రవని

ర్గశితమదవ్యసనవిసర రాజత్ప్రేక్ష
హళహళితభవనిబర్హణ
విలసితభవితాంకదేహ విరహితమోహ॥

427

మాలిని॥ జితభవిమలదోషా శిష్టసద్భక్తిభాషా

నీతభనీతవిలేపా శిక్షితాత్మానలేపా
శ్రుతమహితచర్కా శుద్ధసద్భక్తవర్యా
వితతసుగుణశీలా వీరశైవాతిలోల॥

428

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధన
శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనాచార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామదేయ శివకవిప్రణీతం బైనశ్రీబసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
ఋనందు సర్వంఋను సప్తమాశ్వాసము॥

429

బసవపురాణము సంపూర్ణము

తేది 5-7-1988-89న జరిగిన గురుపూజోత్సవ సందర్భమున
ఉత్తమ సీనియర్ గ్రేడు 1 తెలుగు పండితుని గుర్తించి సన్మానించి
అవార్డు నొసేగిన చిత్రము

తమకు చిరకాల మిత్రులైన శ్రీ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారిలో
ముచ్చడిస్తున్న చిత్రము

12-మె-1994న శ్రీ బసవజయంతి సందర్భము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పీఠశాసనసభ సభ్యులు వే. పం.

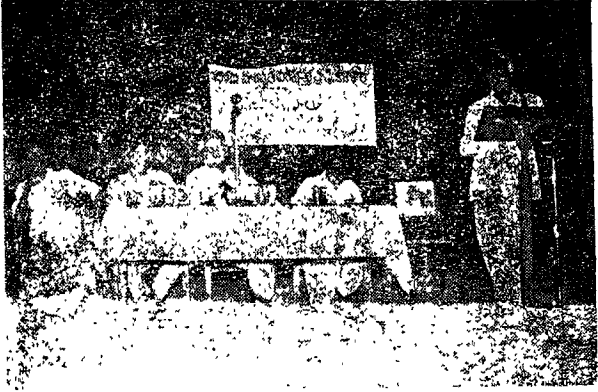
శ్రీరాచపీఠ దేవరగారిని "పీఠశాసన సాహిత్యసారస్వభౌమ
అను బిరుదమొసంగి సత్కరించిన ప్రకృతి వ్రతముతో

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము నందు నున్నది. ఇది విశ్వవిద్యాలయము
 శ్రీపాలు అంబేద్కర్ విశ్వవిద్యాలయమునకు
 ప్రాధికారము లున్నది.

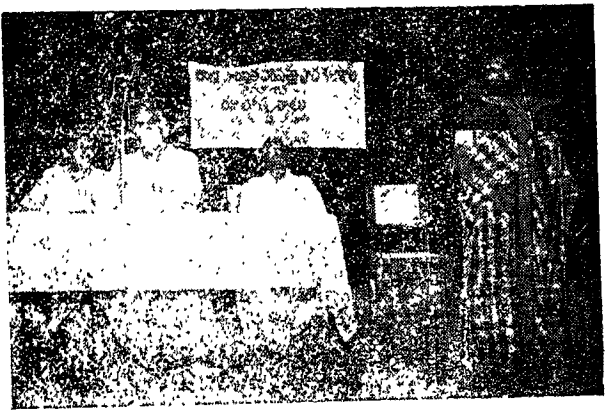

పాల్కురికి గ్రామ ఉత్పవంతి పాల్కురికి
 విశ్వవిద్యాలయం వారు నిర్మించినది.

- 2

అంధ్ర సారస్వత పరిషత్తునారు జరుపిన స్వర్ణోత్సవాల
సందర్భంలో దేవరగారి అధ్యక్షతన పూర్వవిద్వారుల
సభ జరిగిన దృశ్యం

ఋసపపురాణము 1 వ అశ్వాసము

వద్యము	సంఖ్య	శబ్దము అర్థములు
సీ.	22	ఆరూఢ = ఎక్కినది, వదలి
చం.	123	తెనులక = చలింపక తేనువ = తేర్చుకొను
వ.	126	కొడిమె = పావము
సీ.	151	క్రిందుకొను = అతిశయించు, తిరుచు
తే.	—	ఉల్పణము = పొంగు, అతిశయించు
వ.	154	జోకలు = అపహాస, చండకము సామగ = తిలతండులగ్నయము
ఉ.	155	చొక్కు = వరదశాసనము, మూర్ఖము, మర్కము, చన్మవిశేషము
కం.	163	ఉక్కివము = కడు, అధికము
ఉ.	171	వల్లదును = కష్టము
కం.	—	పొరిగొను = చంపు
కం.	180	పొరిపు = విరచ
తే.	—	నల్లట = నెర్ర

ఋసప పురాణము 2 వ అశ్వాసము

తే.	21	ఎవవని = ఎవతగని, ఎవవడు, పూటవడు
కం.	29	మేదుర = చక్కెరనీరు, చట్టమైనది
సీ.	30	నీరణి = ఉల్కానామిత
మ.	38	గావెసిల = బలి, హింసించువాడు
కం.	43	రాజీశండు = రాజు
చం.	45	క్రాలించు = కప్పించు, అడుగు, వివశుడై

ఉ.	50	ఆయతి = నిడుపు, ప్రభావము, రాగకాలము, వచ్చుబడి
వ.	51	దొడుకు = వడకంబు, హేళాకరత్వంబు, సంతోషము పూన్చి = వహించి
కం.	62	సరవరలై = సగము, అదైర్యము, సంకోచము ఓలకరుగ = జలక్రీడను బ్రోత్సహించుట
కం.	78	ప్రస్పమర = పుడిసిరి, యెర
వ.	82	జంగలా = మాంసము
చం.	89	పొలచు = మాంసము
ఉ.	89	పోకుతి = మంచుకవిసినగడ్డ వరపు = కోటరము, తుడుచు
చం.	90	గళ్ళు = చౌకముగదులు (ఖానాలు)
చం.	97	నారక = నరకము, నిరయము
ఉ.	105	జాగులి = కవచము
కం.	107	వరుపుళ్ళు = గౌరవమున్న, ప్రతిష్ఠగల
తే.	146	వడి = వేగము
నీ.	148	అడపంబు = అడపము (సంచి-రెండువైపుల సామానులు సమానముగ ఉంచేది)
వ.	176	ప్రాగ్భాగంబు = తూర్పుదిక్కు
తే.	182	కరటి = వీనుఁగు
ఉ.	195	జానుగ = ముదిమి, మోకాలు
కం.	197	అఱిముఱి = కలరజెందు
ఉ.	198	ఉజ్జగింపు = తొలగించు
కం.	203	ఒగి = క్రమముగా
కం.	208	నడియాలము = నడికట్టు, నడిప్రేలు

బసవపురాణము కి ప అక్షాన్సము

వ.	124	బెగడకుండ = భయపడకుండ కొందిన = దుఃఖించిన
----	-----	---

చం.	138	అడైము = అడైత్తి అంగిడిముల్లు = గిళాంపిరిము కొప్పై = భయము
వ.	142	పెచ్చు = అప్పరిహాస
తీ.	145	నాదెట్టు = నాద్యగింప
ప.	170	కూనాకు = నిందితృషము
కం.	171	మానోపు = పోషణ, పంథింప నెట్టవియు = అనెట్టించు
వ.	175	కుమర = పుత్ర, పుత్రుడు
ఉ.	181	విళ్ళ = లేనచిత్తు
ఉ.	182	తమ్మణ = నిందితము, నిందిత భావ
చం.	193	సోత్వళి = భాగము
వ.	197	కొత్తంబు = పోడి, ముగ్గు దెంకిణి = హంగు, పొంగు
చం.	199	లగ్నదింపులు = పోడిమీననుండి క్రిందికి బొబ్బు పెదగుండు పానులు = పానీరలము, పొద్దులకు చుట్టించు కోషానియ = అంబు, పునెప్ప, గొంతులు
ఉ॥	201	కూరుకు = కోయి, కలు గాదెలి = పోయెను, అట్టెను.
ఉ.	202	పుగిముద్ర = పిముద్ర
ఉ.	205	తేరిము = పుగిము, పుగి
చం.	206	పంతులు = పంతులము బాపచిణి = బాపచి
ఉ.	210	చుం = కొంబు, కంబు, కంబం
కం.	245	కూడిన = కొరికొన కరి
చం.	249	కొనగండుగు = అప్పుడు, ఇప్పుడు ఉలిక్కి = మెత్తు

ఉ.	257	అచ్చుగ = ముద్రణ, స్వచ్ఛము, విధము త్రెళ్ళుగ = పడు, చచ్చు
కం.	281	ఓడియలు = పొందుటకు బడిపిలి = ఆహారవిశేషము
వ.	282	గరకుట్లు = కడ్డకట్టు కంతు = గాదె
ఉ.	283	మిసిమింతుడు = అలసినవాడు, శ్రాంతుడు బర్నము = అవమానము, కష్టము సారెకు = మాటిమాటికి సన్నెలుపోవ = సన్నెకల్లు. పట్టము
తే.	275	దివుటి = దిగుట
వ.	280	మంటవేది = బోధకుడు, రాజులను మేల్కొల్పేవాడు సోరణగండ్లు = గవాక్షము
మ.	281	పొదుట్రి = చెట్టుకు నీరుపోసే గుంట
కం.	285	దందరసుతుడు = మాయావి
వ.	287	పిళంగ = కపిలవర్ణము
చం.	293	అప్పుట = ఆకాలము
కం.	297	గొనకొని = యత్నించి కిలాలంబు = నెత్తురునీళ్ళు

బసవపురాణము 4 వ అశ్వాసము

చం.	4	నిహ్నుత = మఱుగుపుచ్చుట
ఉ.	26	ఏవాకువ = ఓర్వలేనివాడు
ఉ.	29	యామికవరము = తలారి, అరక్షుడు
చం.	34	చివ్వగాగ = కలహము గాగ
క.క	42	పాచ్చెము = న్యూనత
ఉ.	46	గోనల = గోనెసంచల లుంగయు = వస్త్రభారము

కం.	47	నలిసలి = సంతసించి
వ.	48	నిశాలు = రాక్షసుడు, ద్రిమ్మరి గొడగరికి = మాదిగవాడు
కం.	121	బాదలు = బ్రాహ్మణుడు
ఉ.	124	జడిముడి = జంగము
వ.	129	మువ్వెట్లుం = పరివర్తను
చం.	135	వందుచు = దుఃఖించుచు
తే.	140	ఓసరిల్ల = తొలగి, అపసరిల్లు
చం.	141	నక్కులు = బంగారుదిక్కులు
కం.	143	పెరికలు = ఎద్దుపెవేయు సగలు, సంచలు, బరువుదాన్యపు మూటలు
కం.	142	ఓలిం = వరుసగ
సి.	143	ఉముక = పొట్టు
కం.	144	నూల్కొన్న = ఒప్పుకొన్న
ఉ.	155	హేలి = ఆయుధము
కం.	177	హేళి = సూర్యుడు జనుర్జాల = పుట్టిసవి
సి.	179	గులుకరింప = రంజింపజేయు, రమ్మిమి గ్రాల = ఒప్పునట్లు గ్రకదల = మిక్కిలినదిలు
తే.	193	సొరది = శ్రమము
కం.	122	బూమేలిపి = మారువేషము ప్రామిదిమై = క్రూరురాలు మేడివడు = అజ్ఞాతవడు
తే.	129	వేడబములు = మాయలు
కా.	187	అన్నున = వరవశముతో
కం.	148	ప్రొదియు = పోషించియు
సి.	149	(నా) ఒడికముగను = ఉపాయముతో

సీ.	154	ఒడిసి = లేకుండ, బడినెగడ్డ
సీ.	159	అంకిలిలేక = కలతలేకుండ
ఉ.	160	జోక = బాగుగా
మ.	165	డుండ్రి = బలిసిన
తే.	166	నలిన్ = అత్యంతము నలుపున = నేర్పున జుణిగెన్ = దాగెను
సీ.	172	జమిలిగా = జంటగా
కం.	175	తెమలక = చలించక, ఎటులేలక
కం.	198	ఆవనథము = నివాసగృహము, గూడు
చ.	200	గ్రేణిసేయగఁ = పరిహాసముచేయగఁ
సీ.	202	అంకిపుచు = ఆడించు, ఉల్లసిల్లు, జరిపించు
తే.	203	చిట్టకంబులు = శృంగారపు చేష్టలు
చం.	204	తనవడి = చల్లబడు
కం.	209	వడవనికాడు = తీర్చుకాడు దార్చుకాడు
చం.	216	పెడక్కచ్చ = కత్తివెనుకరాగము (పీడి)
ఉ.	217	క్రేవ = ప్రక్కన కీలిత = కట్టబడిన సాధ్యసుడు = భయముగలవాడు
తే.	218	సుక్కి = స్త్రీ, పిక్క, స్పర్శము, దుఃఖించి. ముడుతపడు, తగ్గు, చింతించు, వెనుదీయు సుకనాసి = సుఖముగానుండువాడు
కం.	220	బెగడి = భయపడి
ఉ.	234	ఆలవట్టముల్ = విసనగజ్జలు మచ్చరికింప = ద్వేషము
కం.	244	వ్యాప్తుతి = ద్వాస్థునిలీలన్
వ.	245	వేరిగట్టి = విరోధము
అ వె.	246	కసిమసంగు = విజృంభించు

వ.	248	ఆయతి = కందాయము నెరవరికంబు = పృథ్వియందునేర్పు
కం.	249	స్మయము = అహంకారము, గర్వము, అశ్చర్యము
చం.	255	అరడిపుచ్చిన = ఉల్లాసావహించిన
తే.	267	నెరియపాటైన = నిరీక, నీలహార
కం.	269	విగిది = విగదాత్మి, విరగ

ఋషపపురాణము (6 వ) అశ్వాసము

చం.	18	చదుకము = చంద్ర, చంద్రుడు
తే.	19	దున్నీ = దూరుట, తీర్చిదిద్దుట
ఉ.	21	ఒచ్చము = అవమానము నలి = గువ్వ మిత్తి, బెట్టు
తే.	26	ఒలువులు = సౌందర్యము, గొణిగె = అన్యవృత్తముగా మార్చుట
కం.	47	బొగాములు = యుద్ధాయుక్తములు
వ.	58	కుంచెకొం = కుంచిత
ఉ.	64	త్రెవ్వక = చక్కన, సౌందర్యము, తెలుట
కం.	71	ఉల్లసిల్లె = సంతోషించు, ప్రకాశించు, విరసించు
తే.	83	మిర్స = రెండు చించుములు
సీ.	100	పొదవం = తెప్ప
కం.	101	గోమె = పేర్లు
కం.	102	జిలిబిలి = అల్పము వడడు = భస్మము
ఆ.	109	జగజు = జగము
తే.	125	జ్జినీగం = కాగజము, పేసము
కం.	129	ప్రొవటి = ప్రాప్తించు
చం.	130	సొలయంగి = వైరస్థము పొందుట
తే.	142	సొతెంచి = సొమ్మనివంచు

లే.	144	నాబా = శత్రువు
కం.	146	బేరెరై = మట్టిపెద్దలు, మట్టిపెళ్ళలు
ఉ.	187	వీకమై = పరాక్రమము, ఉత్సాహము, విజృంభణము, గర్వము, విధము
ఆ.	190	వడయు = పొందు పెడవేళ = వెనుకటివేళ
సీ.	193	చిలు = చిన్న చెరలు = విహరించు, వ్యాపించు
కం.	194	తోము = యుద్ధము

బసవపురాణము 6 వ అశ్వాసము

సీ.	201	వెడవంత = వికృతము, నది
వ.	207	త్రుళ్ళడంగి = గర్వముతగ్గి యాజ్ఞాషీయమార్గంబు = యజ్ఞార్థేదములో చెప్పబడి నట్లుగా
ఉ.	208	దఱియంగ = సమీపింపగా
కం.	218	తొడసూడు = ఊరువు
చం.	220	వెడద = వికాలమైన
లే.	221	అరివొత్త = కప్పము, చక్రము, శత్రువు
కం.	222	తమకవు = సంక్రమము
కం.	227	నెఱి = గొప్ప
మ.	230	బిట్టార్చి = శీఘ్రముగా
ప	181	డండు = సమూహము
ఉ.	242	అస్మిత = చరచు
సీ.	246	గడి = ఎల్ల కళ్ళు = నేత్రములు
కం.	251	కందర = కందుకము
కం.	256	ఖర్వుని = పొట్టివానిని

		ఉడువదగు = పోగొట్టదగు
వ.	261	గాదనేసి = సంఘముజేసి అడియాలంబు = గురువు
కం.	264	ఒగిని = క్రమమున
సీ.	265	అల్లంటనల్లంట = వ్రనీడ్చినతెలుపు
సీ.	264	దొనలచె = అమ్ములపొది, కొండమీదినీటివల్లము లావుకలు = ఒకవక్ష దీర = దైర్యము
ఉ.	271	దంతశత = పులిచింత, నిమ్మ, వెలగ, చింత, నారదము కొండాడు = రాపిడి, మనరుగప్పి
తే.	275	పెరియలుగు = పెద్ద
చం.	277	శృతి = కీర్తి

ఋషిపురాణము - తిలక పదములు

బిలబిలపోవు	= ఆశీశయించు
నేర్కకాడు	= విడుడు
అతగులు	= అల్పలు, దుష్టలులు
దారవోకుండ	= పృథ్విముగాకుండ
కొత్తడి	= పరివ్రతలు
ఎరిపు	= బాధ
జంగమలింగము	= చరలింగము
అఅకువ	= తక్కువ
ఇల్లి	= ఇచట
పాగెము	= వ్రత, పాంకము
అగవడి	= లోనయి
మఱవడ్డ	= మఱుగుపడ్డ, తార్కారమును
త్రాటిమాలలు	= కర్మపాశబద్ధులైన నీచులు

- త్రాటికీ = కర్మపాశమునకు
 పదకవాదము = వ్యర్థవాదము
 మండుదు = బ్రతుకుదురు
 కన్నాకు = మిన్న
 పరస = యాత్రికులు
 ఒడయలు = మాహేశ్వర్లు
 బయలు = శూన్యము
 జెగులు = నీచులు
 వీట్ర = గొట్టె
 ఏతరి = దుర్నియవరుడు
 ముక్కుస = మూఁడుకుండాలు
 పెఱికలు = గోనెమూటలు
 ఆడబాల = వంటవాడు
 వెండిడు = బొమ్మలాడించువాడు
 సుంకిడు = పన్ను వసూలుచేయువాడు
 హేశగీడు = కథలు చెప్పవాడు
 కీలారి = పసులకాపరి
 పదవలి = మేలుజాతివస్త్రము
 బల్లహుడు = బళ్ళాణరాజు
 గణము = వ్రమధగణులు, మాహేశ్వరులు
 వ్రస్తవం = సందర్భము
 తూపాడ్వడందవ = ఉమ్మి వేయగనే (నోటితో ఉరిగా)
 తొంగిళ్ళు = తొడలపైబాగము
 సిరగుండు = మంకుబిడ్డడు
 ఒడరునకు = ఈశ్వరునకు
 గట్టగొట్ట = తఱుగుడు
 టెడంగనో = తెల్లగాదోచునో
 పొడండు = పోవుదము

- ఎడమడుగు = ప్రేషమ్యము
 గోద = వృషభము (నంది)
 అదుపరి = చుట్టుగోద, వస్త్రము
 నిక్కరి = వెంటనే యరువడమునకువచ్చువల
 వెడ్డువెట్టి = ఆశపెట్టి, వందించి
 గొరగలు = తడులు
 పాదొట్టు = సాలెగూడు
 వరిచ్చేది = చంపుచి
 పెగుర్వణము = మెలిమి ప్రియము
 గామిడి = గడుగు
 గొలుపదము = చంబళి
 ఇబ్బంది = అడ్డంకి
 మడుగులు = తిరుపుదీసి, అడ్డంకి
 కట్టము = వస్త్రము
 పిలుసనడు = లెక్క జేయడు
 స్రద్దలు = దౌర్దతముచేర్చి
 పురులువోసిడి = దోచుకొనుచున్నది
 కొల్చు = ధాన్యము
 తివసిధి = చంబగని దోటాము
 బులుసంతనము = గునుపంపుచున్నము
 అంకకాడు = వాచనమునకు దీకొనువాడు
 క్షణము = లోకకర్తమైదీసిగొని పూర్ణము
 తవరాజు = తవసి
 కడయిండిపొడుప = వ్యామోహముగల సంసార
 పువ్వులవడుగు = పూజారిజాతి
 కింగాణసేయు = సరుకు సేయు
 పశువరించు = బాధించు, వధించు
 అరగరి = సందేహము

నూనెగాడు = హంతుకుడు

సంబవులు = చెప్పలు

వాలంబు = వాడికత్తి (వాలు-అంబు)

పంచముద్రలు = భస్మము, కంఠ, దండము, కమండలము, భిక్షాపాత్ర

శాసనధరులు = భస్మరూద్రాడాది వైవలాంభనధారులు

జడతలు = జడలుగట్టినతల

ఒమ్మడు = సరిపడడు

అంగదా = ఉత్సాహముతో

సంతాదురె = వెనుకాడుదురే

అజగొడ్డెతలము = బింకము, దైర్యము

మోహనము = పిడి

పిమ్మిటి = స్పృహతప్పట

కలికేశుడు = ఇంద్రజాలికుడు

ఇరుస = రెండు కుంచములు

బుడిబుట్టవోపు = అబ్బురపడు, భయపడు

లింగావసరము = శివపూజ, బోజనము (వైష్ణవులలో సాపాటు) శబ్దము

వలె చీర ప్రైవతీవదములు వాడుదురు.

అడకి = ఇటీలించి

కడుపుసీరు = బియ్యముకడిగిన సీరు

ఉనువరి = సహాయుడు

అలంబు = అబద్ధము

మేడెమువొడువ = యుద్ధము సేయ

చక్కంటితో = రెండుకన్నులతో

కుతగులు = కుచ్చితులు

గ్రాటు = దడ్డురు

సమాలు = కూల్పు

ఇరుగాలివసులు = ద్విపాదపశువులు

వట్టిచేగము = వాయుచేగము

చోళవాళి = చోళ (జీవనవృత్తి) పరిపాలనగలది, అధిపతివనము

వేళవాళి = జీవితాచరణమునకు నామకము, అయినచో అధిపతివనము

కరి = సొన్న

తెలసము = పని

సంత = గౌరవ

వయ్యదే = వైవదే

గదుగదుపు = సందేహము, అంటి

కొత్తి = నీచురాలు

వరరు = సూది

పాణసి = చందాలశ్రీ

ఉలిపిజంగెత = నీచురాలసమాసము

దేవళకులు = తంబకులు

ఏనుగువన్ను = ఏనుగుపైగట్టుచున్నట్లు

మడిగూటివృత్తి = ప్రసాదముగొను వ్యాపారము

బడిగల్లు = పందికొక్కులఁజంపుటకెల్లఁగిన బాణము

కనకసాములు = శత్రువును బంపుటకు నుద్దేశించుటకైయున్న సేన

యందుద్యవించిన మారిణశక్తిచే శత్రువును యోధుని తుల్య
జచ్చినవాఁడు.

పదువ; మొలస = తృణాశయములు

సోదము = సాసామూలము

తవరాజము = టిటరసిందనుండి సేన విడిచి నడి

పొట్టపొర్లు = మిక్కిలి పొడవు

కావీర = నల్లనిరాసు

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ ధర్మ గ్రంథమాల

హైదరాబాదు - 500 027 (ఆం. ప్ర.)

అమృత అపార్థమెంటు (ప్రభాత్ టాకీసు) వెనుక భాగము

గది సంఖ్య 10 మరియు 11 గలవి.

వీరశైవ సాహిత్య భాంశాలు

గ్రంథముల సూచి ప్రకటన

1. వీరశైవ భావ ధర్మ గీతకలు (నూతన పక్కిలో తెలుగు, కన్నడ, పిండి - సంస్కృతముల గేయాలున్నవి) 15.00
- 2* శ్రీ బసవేశ్వర తత్త్వములు సంపాదకీయ వ్యాసములు 5.00
- 3* వీరశైవ ధర్మాచ్యేషణము (కన్నడకు దెనుగు సేత) 3.00
4. నేనెవరు? (వీరశైవ సమాజోద్యమము, జి॥ మెదక్) 5.00
గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 1వ భాగము
5. రత్న త్రయము (నీతిబోధక వ్యాసాలు) 6.00
- 6* మహాజ్ఞాని చెన్న బసవన్న (కన్నడకు దెనుగు సేత) 2.50
7. అల్లమ ప్రభుజయము (నాటిక) |
8. వీరవిరాగిణి అక్కమహాదేవి నాటిక | 15.00
9. ప్రతిజ్ఞా పూర్తి (నాటిక) |
10. షష్టిపూర్తి విశేష సంచిక. ఇందులో పై నాటికలు మరియు శ్రీ బసవేశ్వర కన్నడ వచనములకు దెనుగు సేత మరియు నూత్ని సుదా సంస్కృత శ్లోకములకు దెనుగు సేత. 15.00
11. ఇష్ట లింగార్చనావిధి: (సంక్షిప్తము మరియు విశేషోపచారము లతో నున్నది) 6.00

- 12* జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి సంకల్పమున
శ్రీ సామ్యమి పేరకున్న పాదాన్ని పాదాన్ని పాదాన్ని
ఉపదేశములు దేనును గలది 3.00
13. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి ఉపదేశము
(ఇది వచన కావ్యము) 25.00
14. ప్రాచీన పీఠలై వము పీఠని పీఠలై పులందరు శిష్యుల పాదముల
వలసినది. పీఠలై వ పీఠలై వ పీఠలై వ పీఠలై వ పీఠలై వ
గలదు) 25.00
15. పీఠలై పులందరు శిష్యుల పాదములు 1.00
16. పీఠలై పులందరు శిష్యుల పాదములు 3.00
17. జగద్గురు పంజాబీయుల పాదములు 15.00
18. స్వయం పురోహితము (అంతు) ఇందు పాదములు పాదములు
పాదములు పాదములు పాదములు పాదములు పాదములు పాదములు
జ్యోతిష ముహూర్తములు పాదములు పాదములు పాదములు పాదములు 30.00
19. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 2వ భాగము 30.00
20. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 3వ భాగము 30.00
21. ఆంధ్రవ్రదేశో పీఠ మహేశ్వర (అంతు) ఇందు పాదములు పాదములు
నియమావళి (ప్రవాసము) 5.00
22. పీఠలై వ పురోహితము పాదములు పాదములు పాదములు 3.00

ఇదే గాదుండ : జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల పాదములు పాదములు శ్రీ జన
వేశ్యల వారి పాదములు, శ్రీ వైష్ణవ పాదములు, పాదములు, పాదములు, పాదములు
ములు (శివ పాదములు) మొదలగునవి ఇచ్చి కలసి పాదములు పాదములు పీఠలై పు
లందరు అభిమానంతో పైప గవలరచి పాదములు (అంతములు) పాదములు
అత వాస్యముగా వచ్చిగాని ఉచితవెలుగు పాదములు పాదములు పాదములు పాదములు
గలదు.

—: సంక్రహిత పరిచయము :—

పండిత పెద్దమతము రాచవీరదేవర

జననము	:	16-7-1925
తండ్రి	:	శ్రీ పి. యం. వీరయ్యగారు
తల్లి	:	శ్రీమతి పి. యం. నాగమ్మగారు
విద్యాభ్యాసము	:	శంకర సంస్కృత కాలేజీ, యాదగిరి, జిల్లా గుల్బర్గా (కర్నాటక ప్రదేశము)
యోగ్యతలు	:	సంస్కృతమున 'శీర్ష' (కలకత్తా) 'బాషా ప్రవీణ' సంస్కృతము 'యం టి ఎల్ లెలుగు డిస్కానియూ యూనివర్సిటీ, హిందీ "భూషణ" కన్నడ "జాణ".

శ్రీ షడక్షరి (గొల్లాళప్ప) మహాస్వాములవారి యనుగ్రహపు శిష్యుడు మరియు న్యాయ, వేదాంత, సాంఖ్య యోగ, మీమాంసశాస్త్ర పారంగతులైన శ్రీ స్వామి విరూపాక్షుని మహాస్వాములవారు కొదంగలుగారి ప్రయశిష్యుడు "సాహిత్యాలంకార" కీర్తనాంకితులు వీర మహేశ్వర మహాశాస్త్రిగారు "వీరవైవత తర్క ప్రకాశిక" వ్రాతర సంపాదకులు. మరియు

జన్మభూమి:— మెదక్ జిల్లా అంబోల్ తాలూకా యందలి ఇంగిపేట పెద్దమతము.

ఇప్పటినివాసము:— ఇంటి నం. 3-3-1391,

కాచిగూడ, హైదరాబాదు-27

వృత్తి:— సంస్కృతాంధ్ర సీనియర్ పండితుడు, రిటైర్డ్ చంసల్ గూడ ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజీ, హైదరాబాదు, అంధ్రప్రదేశ్.